

اشعار و مقامات دو جانید ایرانی

بایسایر دول

جلد هشتم (قسمت اول)

و احمد شیرازی

دفتر طبعات و نشریات

اشاد و مضامین پرستش و دو خط سبزه از ایران
بنیادین

تبریز

جلد اول

(۲)

۲

۲

۸

مؤسسه چاپ و انتشارات، وزارت امور خارجه

نماینده گاه و غروب، اداره مرکزی، محله وقف پستی ۱۵۱۷۵/۶۳۵۳

فروشگاه شماره ۱۱، صندوق پستی ۱۰۳۹۵/۴۷۴۶

تیراژ: ۱۶۵۰۰ ریال

وزارت امور خارجہ

شعبہ عالم نظارت بدوینج و سر اسناد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اسناد معاهدات دو جانبه ایران

با سایر دول

جلد هشتم (قسمت اول)

شامل معاهدات ایران با:
شارجه، شوروی (اتحاد جماهیر)

«اداره انتشار اسناد»

به کوشش فریبا شعبانی نصر

دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی

تهران - ۱۳۷۶

ایران. وزارت امور خارجه. دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی.
اداره انتشار اسناد

اسناد معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول / واحد انتشار اسناد [برای] دفتر مطالعات سیاسی و بین المللی. - تهران: وزارت امور خارجه، موسسه چاپ و انتشارات، ۱۳۰۰.
ج: جدول، نمونه. - (مبحث اسناد؛ ۱۲، ۲۹، ۴۱).
بها: ۶۰۰۰ ریال (ج. ۶)، ۱۵۰۰۰ ریال (ج. ۷)، ۱۶۵۰۰ ریال (ج. ۸).
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیفا (فهرست نویسی پیش از انتشار)
ص. ۶. به انگلیسی:
Documents of bilateral treaties between
Iran and other governments.

مندرجات: ج. ۱. - ج. ۶ شامل معاهدات ایران با دانمارک، رومانی، زامبیا، زئیر،
زلاندنو، ژاپن. - ج. ۷ شامل معاهدات ایران با ساحل عاج، سری لانکا، سنگال، سن مارینو، سوازیلند... به
کوشش فریبا شعبانی نصر. - ج. ۸ قسمت اول. شامل معاهدات ایران با شارجه، شوروی (اتحاد جماهیر) / به
کوشش فریبا شعبانی نصر. -
جلد هشتم، قسمت اول (چاپ اول: ۱۳۷۶).

ISBN 964 - 6056 - 41 - 5

۱. قراردادها - ایران - اسناد و مدارک. ۲. ایران - روابط خارجی - اسناد و مدارک. الف. شعبانی نصر،
فریبا. ب. ایران. وزارت امور خارجه. موسسه چاپ و انتشارات. ج. ایران. وزارت امور خارجه. دفتر
مطالعات سیاسی و بین المللی. د. عنوان.

۳۴۱/۰۲۶۶۵۵

JX ۹۷۶

ی ۱۳۰۰

کتابخانه ملی ایران

۸۶۱-۷۲ م

اسناد معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول

جلد هشتم (قسمت اول)

اداره انتشار اسناد

به کوشش فریبا شعبانی نصر

چاپ اول: ۱۳۷۶

تعداد: ۱۰۰۰ جلد

حروفچینی و صفحه آرایی، لیتوگرافی، چاپ و صحافی:

مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه

مجمع بزرگ کتاب: تهران، خیابان آیت اله طالقانی بعد از تقاطع بهار، شماره ۵۱۷

صندوق پستی ۱۵۸۷۵/۶۳۵۳ تلفن: ۳۰۷۶۸۵۸۲، ۷۵۰۶۱۰۰-۷۵۰۶۰۴۴ فاکس: ۷۵۰۶۰۴۴

دفتر مرکزی و فروشگاه شماره ۲: تهران، خیابان شهید باهنر، خیابان شهید آقایی

صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۴۷۴۶، تلفن: ۲۰-۲۵۷۷۰۱۹، فاکس: ۲۵۷۱۰۱۹

فروشگاه شماره ۳ و فروشگاه شماره ۵ (شعبه فروش کتابهای خارجی): انتهای خیابان شهید باهنر

میدان شهید باهنر، تلفن: ۲۲۹۲۲۷۰-۷۱

فروشگاه شماره ۴: خیابان انقلاب، خیابان ۱۶ آذر، تلفن: ۶۴۱۸۹۳۵

فروشگاه شماره ۶ نمایندگی آذربایجان شرقی: تبریز، خیابان طالقانی، جنب مصلی تبریز، تلفن: ۶۷۳۷۷

فروشگاه شماره ۷: خیابان امام خمینی، ساختمان شماره ۲ وزارت امور خارجه

فروشگاه شماره ۸ نمایندگی اصفهان: اصفهان، روبروی هتل عباسی، مجتمع فرهنگی تجاری عباسی

فهرست موضوعی اسناد

شماره سند	موضوع سند	متن اصلی سند	تاریخ و نام امضاءکنندگان	شماره صفحه
شارجه (۴۸)				
۱.	دوازده فقره اسناد شارجه در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.			۱
شوروی (اتحاد جماهیر) (۴۹)				
جلد اول				
۱.	پروتکل‌های تحدید حدود	این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.		۱
۲.	قرارداد استفاده از رودخانه‌های سرحدی	فارسی و روسی	اول اسفند ۱۳۰۴ (۲۰ فوریه ۱۹۲۵)	
	پلتوراتسک (عشق آباد)	میرزا احمد خان معظمی، حمیدخان سیاح و میرزا محمد خان معصوم خانی - آکساندر فتودرویچ سر و ایران ارستویچ گرمان		۱
۳.	نامه‌های متبادل در خصوص جلوگیری از حوادث سرحدی	فارسی و روسی	۲۲ مرداد ۱۳۰۶ (۱۳ اوت ۱۹۲۷)	۳۶
	مهدیقلی - م سلاوتسکی			
۴.	قرارداد گمرکی با ضمايم	فرانسه	۹ مهر ۱۳۰۶ (اوّل اکتبر ۱۹۲۷)	
	علیقلی خان انصاری - ل - قراخان			۴۳
۵.	عهدنامه تأمین و بیطرفی باضمائم	فارسی، فرانسه و روسی	۹ مهر ۱۳۰۶ (اول اکتبر ۱۹۲۷)	
	علیقلی خان انصاری گئورگی و ایسلیویچ و چیچرین لومیکائیلویچ کاراخان			۹۱
۶.	قرارداد بازرگانی	فارسی و روسی	۹ مهر ۱۳۰۶ (اوّل اکتبر ۱۹۲۷)	
	علیقلی خان انصاری - نماینده شوروی			۹۸
۷.	صورت‌مجالس بندر انزلی	این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.		۹۸

شش / اسناد معاهدات دوجانبه ایران با سایر دول

شماره سند	موضوع سند	متن اصلی سند	تاریخ و نام امضاء کنندگان	شماره صفحه
۸.	قرارداد اجاره زمین و آبهای کنار ساحل بحر خزر	فارسی و روسی	۲۹ مهر ۱۳۰۶ (۲۰ اکتبر ۱۹۲۷) مسکو	۹۸
۹.	قرارداد عبور و مرور سرحدی	فرانسه	۱۰ خرداد ۱۳۰۷ (۳۱ مه ۱۹۲۸) تهران	۹۸
۱۰.	عهدنامه مودت (جمهوری لیتوانی)	فرانسه و فارسی	۲۵ دی ۱۳۰۸ (۱۵ ژانویه ۱۹۲۹)	۱۱۰
۱۱.	اصلاحیه راجع به مبادله امانات پستی	فرانسه	۱۱ مرداد ۱۳۰۸ (۲ اوت ۱۹۲۹) مسکو	۱۱۲
۱۲.	عهدنامه مودت (جمهوری لیتوانی)	فرانسه	۲۳ دی ۱۳۰۹ (۱۳ ژانویه ۱۹۳۰) مسکو	۱۲۳
۱۳.	عهدنامه مودت (جمهوری استونی)	فرانسه	۱۱ مهر ۱۳۱۰ (۳ اکتبر ۱۹۳۱) مسکو	۱۲۷
۱۴.	قرارداد بازرگانی و دریانوردی باضامات	فرانسه و روسی	۵ آبان ۱۳۱۰ (۲۷ اکتبر ۱۹۳۱)	۱۳۰
۱۵.	پروتکل شیلات	فارسی و روسی	۱۵ دی ۱۳۱۳ (۵ ژانویه ۱۹۳۵)	۱۶۵
۱۶.	معاهده بازرگانی و دریانوردی باضامات	فرانسه	۵ شهریور ۱۳۱۳ (۲۷ اوت ۱۹۳۵)	۱۶۵
۱۷.	قرارداد بازرگانی و دریانوردی	فارسی	۵ فروردین ۱۳۱۹ (۲۵ مارس ۱۹۴۰)	۲۱۰
۱۸.	اسناد علامت سرحدی	این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.	۲۴۴	

فهرست / هفت

شماره سند	موضوع سند	متن اصلی سند	تاریخ و نام امضاء کنندگان	شماره صفحه
۱۹.	موافقتنامه مرزی و مالی باضمائم	فارسی و روسی	۱۱ آذر ۱۳۳۳ (۲ دسامبر ۱۹۵۴) تهران	۲۴۴
	حمید سیاح - آناتولی یوسفویچ لارونتیف			
۲۰.	پروتکل‌های علائم و شرح عبور خط مرزی		این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است. ۲۵۷	
۲۱.	موافقتنامه ترانزیت	فارسی و روسی	۵ اردیبهشت ۱۳۳۶ (۲۵ آوریل ۱۹۵۷) تهران	۲۵۷
	حمید سیاح - لئونید ساوویچ یژوف			
۲۲.	قرارداد انتظامات مرزی	فارسی و روسی	۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ (۱۴ مه ۱۹۵۷) مسکو	۲۶۶
	امان ا... جهانبانی - آرف			
۲۳.	موافقتنامه استفاده از رودخانه‌های مرزی باضمائم	فارسی و روسی	۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) تهران	۲۸۷
	محمد حسن اخوی - ن بگوف			
۲۴.	موافقتنامه‌های راه آهن	فارسی و روسی	۳۰ دی ۱۳۳۶ (۲۰ ژانویه ۱۹۵۸)	۳۱۰
	حبیب‌ا... فتحی - گوندوبین			
۲۵.	موافقتنامه همکاری اقتصادی و فنی	فارسی و روسی	۵ مرداد ۱۳۴۲ (۲۷ ژوئیه ۱۹۶۳)	۳۷۹
	تهران صفی اصفیا - و.آ. سرژیو			
۲۶.	قرارداد مرزی	فارسی و روسی	۲۶ اردیبهشت ۱۳۴۳ (۱۶ مه ۱۹۶۴) نمایندگان	۳۸۶
	طرفین			
۲۷.	موافقتنامه بلند مدت کالا	فارسی و روسی	۳۰ خرداد ۱۳۴۳ (۲۰ ژوئن ۱۹۶۴) مسکو	۴۰۲
	علینقی عالیخانی - ن.س. پاتولیچف			
۲۸.	موافقتنامه پرداخت باضمائم	فارسی و روسی	۳۰ خرداد ۱۳۴۳ (۲۰ ژوئن ۱۹۶۴) مسکو	۴۰۸
	علینقی عالیخانی - ن.س. پاتولیچف			
۲۹.	موافقتنامه حمل و نقل هوایی	باضمائم فارسی، انگلیسی و روسی	۲۶ مرداد ۱۳۴۳	
(۱۷ اوت ۱۹۶۴) تهران	عباس آرام - یوگنی فدروویچ لوگینوف			۴۱۵

هشت / اسناد معاهدات دوجانبه ایران با سایر دول

شماره سند	موضوع سند	متن اصلی سند	تاریخ و نام امضاءکنندگان	شماره صفحه
۳۰. پروتکل مبادله گندم با برنج	فارسی و روسی	۲۱ آبان ۱۳۴۳ (۱۲ نوامبر ۱۹۶۴)	تهران	۴۳۵
نمایندگان طرفین				
۳۱. موافقتنامه اقتصادی و فنی	فارسی و روسی	۱۳ مهر ۱۳۴۴ (۵ اکتبر ۱۹۶۵)	تهران	۴۳۷
نمایندگان طرفین				
۳۲. موافقتنامه مبادله گاز با ماشین آلات با ضمائم فارسی و روسی		۲۳ دی ۱۳۴۴ (۱۳ ژانویه ۱۹۶۶)	تهران	۴۴۸
علینقی عالیخانی - پاتولیچف				
۳۳. موافقتنامه همکاری در خصوص ایجاد تأسیسات صنعتی با ضمائم	فارسی و روسی	۲۳	تهران	۴۶۱
علینقی عالیخانی - اسکاچکوف				
۳۴. نامه‌های متبادل در خصوص لغو بهای روادید	فارسی	از ۱۱ دی ۱۳۴۴ تا ۱۵ فوریه ۱۹۶۶	تهران	۴۷۹
عباس آرام - زاتیسف				
۳۵. موافقتنامه فرهنگی	فارسی و روسی	۳۱ مرداد ۱۳۴۵ (۲۲ اوت ۱۹۶۶)	تهران	۴۸۲
عباس آرام - اس.ک. رمانوفسکی				
۳۶. پروتکل مبارزه با کرم خاردار پنبه	فارسی و روسی	۳ دی ۱۳۴۵ (۲۴ دسامبر ۱۹۶۶)	تهران	۴۸۵
نمایندگان طرفین				
۳۷. موافقتنامه نظامی بازرگانی	فارسی و روسی	۱۴ دی ۱۳۴۵ (۴ ژانویه ۱۹۶۷)	تهران	۴۹۳
نمایندگان طرفین				
۳۸. موافقتنامه بلند مدت بازرگانی با ضمائم فارس و روسی		۱۱ اسفند ۱۳۴۵ (۲ مارس ۱۹۶۷)	تهران	۵۰۱
علینقی عالیخانی - نیکلای.س. پاتولیچف				

*. از شماره سند ۳۹ بعلاوه حجم زیاد کل اسناد مربوط به کشور شوروی در مجله دوم درج گردیده است.

پیشگفتار

بر محققان و ارباب قلم پوشیده نیست که ملل مترقی و پیشرفته جهان، رمز موفقیت، در مبارزه با سختی‌ها و مشکلات را، از بررسی و تحقیق در تاریخ گذشته خویش گرفته‌اند، و برای برخورداری از تجربه گذشتگان از تازه‌ترین روشهای تحقیقی تاریخ بهره جسته‌اند. نظر به اینکه هیچ پدیده اجتماعی زائیده یک عصر و زمان نمی‌باشد و سیر تحولات و افزایش قدرت و تکامل، امری تدریجی است، بنابر این تاریخ نمایانگر این تغییرات و آموزنده تجربیات گذشته است.

در بررسی تاریخ بین‌المللی، که ملت‌ها و اجتماعات مختلف در آن مشغول‌اند، سیر حوادث است که صحنه‌ها را متحول و دگرگون ساخته و بالطبع سرنوشت افراد و مجامع در زمانها و مکانهای مختلف دستخوش این حوادث شده است و اطلاع از محاسن و معایب نیاکان و گذشتگان و دلائل عظمت و اقتدار و یا انحطاط و انقراض آنان سرمشقی است انکار ناپذیر در جهت رشد و تعالی و شکوفایی استعدادهای نسل جوان و رسیدن به آزادی و استقلال و حفظ و حراست از آرمان‌های والای آن. لذا، ملاحظه می‌شود که تاریخ از دو اصل کلی، جریان و پیوستگی امور تشکیل شده و انتقال آن از نسلی به نسل دیگر غیرقابل اجتناب می‌باشد، زیرا ترقی و تعالی و نیک و بد مسائل زندگی حال با تاریخ گذشته مرتبط و به هم پیوسته است و به بیان دیگر هویت هر فرد و جامعه در گرو گذشته تاریخی آن است.

بنابراین، گذشته از اهمیت تاریخ، روش تحقیقی آن نیز مهم و قابل توجه است؛ بدین معنی که مورخ تحت تأثیر چه عامل یا عواملی آن را به رشته تحریر درآورده است؟ آیا اصل بی‌طرفی و بی‌نظری در آن محفوظ و ملحوظ گردیده؟ و دیگر اینکه از چه راه و روشی و متکی به چه اسناد و مدارک تاریخی‌ای به تنظیم آن مبادرت شده است.

بطور کلی امروزه با توجه به روشهای جدید علمی و تکنولوژیکی، در کسب اطلاعات و اخبار، اسناد و مدارک تاریخی یکی از مهمترین منابع تحقیق به شمار می‌آیند و از ارزش و اهمیت خاصی برخوردارند. و در این راستا خوشبختانه با فراهم شدن زمینه

مطالعه اسناد تاریخی وزارت امور خارجه برای مورخان و محققان، آنها می‌توانند موضوعات مورد علاقه خود را متناسب با نیازهای کشورمان انتخاب کرده، به بررسی و تحقیق پردازند، و سپس نتایج آن را به یاری واحد نشر اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی که زیر نظر شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد فعالیت دارد، انتشار دهند.

کتاب حاضر نیز با عنوان «اسناد معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول» که دربردارنده اسنادی از عهود و قراردادهای مختلف منعقد شده در دوران پهلوی می‌باشد، اثری دیگر از مجموعه فعالیتهای واحد نشر اسناد در تبیین و تبلور بیش از پیش تاریخ معاصر ایران است که امید دارد مورد استفاده محققان و پژوهشگران عرصه تاریخ قرار گیرد.

در پایان اینجانب از تلاش و زحمات صادقانه جناب آقای عباس ملکی، معاون آموزشی و پژوهشی و جناب آقای محمدحسن کاووسی عراقی، سرپرست اداره انتشار اسناد و سرکار خانم فریبا شعبانی نصر تهیه و تدوین‌کننده این مجموعه و دیگران که با نهایت درایت اقدام نموده‌اند، تشکر می‌نماید و توفیق آنان را از خداوند متعال - مسئلت دارد.

علی‌اکبر ولایتی

وزیر امور خارجه

و

رئیس شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد.

مقدمه

همواره با تشکیل اجتماعات، برقراری روابط بین آنها لازم و ضروری است. در نتیجه این روابط، حقوق و تکالیفی فی ما بین آنها به وجود می‌آید و برای آنکه این حقوق از تعدی و تجاوز دیگران مصون و محفوظ باشد، بناچار روابطی که مولد و موجب این حقوق شده‌اند، باید تحت قواعد و مقررات لازم‌الاجرائی درآیند که قانون نامیده می‌شود. انسانها و بالطبع مجموعه‌ای از آنها به نام اقوام و ملل گوناگون به تعاون با یکدیگر نیاز مبرمی دارند و مجبورند که برای رفع احتیاجات و بهبود وضع زندگی با یکدیگر مراد و ارتباط داشته باشند و همین طور دولتها ناگزیر از ارتباط و آمد و شد با سایر دول‌اند. از آنجا که اجتماعات انسانی به جوامع و دول مختلفی تقسیم گردیده‌اند - یعنی دسته‌های معینی از افراد، در سرزمین معینی تحت حکومت و قدرت عالیه‌ای که دولت نامیده می‌شود زیست می‌کنند و هر یک از این اجتماعات مختلف برقراری روابط فی ما بین آنها نیز برای طرفین ایجاد حقوق و تکالیفی می‌نماید که طبیعتاً باید تابع مقررات ویژه‌ای باشد که در حقوق بین‌الملل نامیده می‌شود.

عده‌ای از دانشمندان و علمای علم حقوق معتقدند که اصولاً حقوقی تحت عنوان حقوق بین‌الملل وجود ندارد، زیرا در جهان قوه و قدرتی نیست تا بتواند دولتها را مجبور به اطاعت از مقررات خاصی نماید. زیرا در جهان امروز با وجود مسائل عدیده‌ای که در مورد حقوق بشر و بالطبع حقوق دول مطرح است، به نظر می‌رسد که زور و غلبه از جمله عوامل و مبانی مهمی است که دولتی را بر دولت دیگر از لحاظ قدرت نظامی و اقتصادی برتری می‌بخشد و او می‌تواند منویات خود را از طرق گوناگون بر دیگران تحمیل نموده و هیچ‌گونه اعتباری برای حقوق و امتیازات سایرین قائل نشود.

دیگر اینکه لازمه وجود حقوق بین‌الملل، وجود قوه مقننه‌ای است که مصالح دولتها را تمیز و تشخیص داده با وضع مقررات متناسب، قدرت اجرا و تحمیل آن را بر دولتها داشته باشد، در حالی که چنین قوه‌ای وجود ندارد.^۱

۱. پیدایش جامعه ملل (در سال ۱۹۲۰ و پس از جنگ اول جهانی) و سپس سازمان ملل

از طرف دیگر نظر به اینکه این حقوق دارای ضمانت اجرایی نیست، اگر دولتی از رعایت حقوق دول دیگر که از او ضعیف‌تر باشند، سرپیچی نماید، چه قوه‌ای می‌تواند او را مجبور به رعایت حقوق دول دیگر نماید و یا او را از زورگویی و تعدی باز دارد؟ در این صورت گفته می‌شود که حقوق و مقرراتی که فاقد ضمانت اجرایی‌اند، اصولاً جزء حقوق محسوب نمی‌گردند.

اما عده‌ای دیگر از علما و دانشمندان مخالف این نظریه بوده و وجود حقوق بین‌الملل را تأیید و تثبیت می‌نمایند. بدین ترتیب آنها معتقدند که در جهان کنونی حتی دول زورمند کوشش دارند در اختلافات و جنگهای بین دولتها، خود را محق دانسته و وانمود سازند که چون حقوقشان از بین رفته، تلاش ایشان در جهت کسب حقوق از دست رفته اعمال می‌گردد.

بنابر این مشخص می‌شود که اصولاً حقوقی وجود دارد که دولتها برای مشروع ساختن اقدامات خود، نقض آنها بهانه می‌کنند. از سوی دیگر، وجود حقوق بین‌الملل احتیاج به قوه مقننه‌ای که محیط بر کلیه دول باشد ندارد، زیرا عهود و قراردادهایی که بین دولتهای مختلف انعقاد می‌یابد، خود می‌تواند مولد و موجد حقوق باشند.

همچنین آنان معتقدند که وجود حقوق هیچ‌گونه ارتباطی با ضمانت اجرای آن ندارد و اگر حقوقی ضمانت اجرا نداشت، نمی‌توان گفت که آن حقوق وجود ندارد، زیرا اگر کسی نتوانست حقوق خویش را به مرحله اجرا درآورد، این مسئله موجب نفی حقوق او نخواهد بود. امروزه دولتها در بیشتر اختلافات با حق به جانب قرار دادن خود سعی دارند تا از این رهگذر حمایت و دوستی سایر دول و ملل را جلب نمایند، چه در غیر این صورت مردود و مغضوب و منفور سایر دولتها قرار می‌گیرند و همین ترس از مطرود شدن، خود ضمانت اجرایی محسوب می‌شود.

بنابر این همان‌گونه که در داخل هر کشور، قوانینی برای تنظیم و تعیین روابط افراد وضع شده، به همان ترتیب هم در جامعه بزرگ جهانی قواعدی به وجود آمده است که روابط بین دولتها و کشورها را که عضو این جامعه جهانی‌اند مشخص می‌سازد و این

روابط در طول تاریخ از عادات و رسومی که به مرور بین دولتها متداول گردیده منبث شده‌اند.

منابع این حقوق «بین‌الملل» را بطور کلی می‌توان ناشی از حقوق داخلی کشورها، معاهدات، عرف و عادات و عقاید علمای حقوق دانست. قوانین و مقررات داخلی هر کشور گاهی منبع و منشاء حقوق بین‌الملل قرار می‌گیرد و برای دولت و افراد تولید حقوق و تکالیفی می‌کند که لازم‌الاجراست.

معاهدات، همانگونه که قبلاً یادآوری گردید، منبع اصلی حقوق بین‌الملل بود، و دولتها از قدیم الایام تاکنون قراردادها و عهدنامه‌هایی را بین خود به منظوره‌های مختلف منعقد ساخته‌اند که برای آنها تولید حقوق، تکالیفی می‌نماید که آن نیز لازم‌الاجراست. عرف و عادات نیز بر اثر تکرار و قبول جامعه تا حدودی شکل مقررات و قوانین را می‌یابد و در حالی که تصریحی به آن امور نشده است، اما دولتها خود را مجبور به رعایت آن می‌دانند. مانند اصل مصونیت سیاسی که جزء عادات و عرف بین‌المللی گردیده است. عقاید علمای حقوق نیز با وجود آنکه دارای ضمانت اجرایی نیستند، به علت اعتبار معنوی، اهمیت فراوانی دارند، زیرا بحث و تشریح این عقاید موجب خواهد شد که طرفدارانی پیدا نموده و با بسط و گسترش طرفداران و پذیرفته شدن این عقاید از جانب آنان، ممکن است بصورت قانون درآمد و لازم‌الاتباع گردد.

تاریخ گذشته ملل از زمانهای دور، عهد و قراردادهایی را بین آنها در دل خود ثبت و ضبط کرده است که گاهی بر مبنای مقتضیات، خود را به رعایت اصول آن متعهد ساخته‌اند و زمانی در جهت منفعت - طلبی و سلطه‌گرایی و استفاده از عقب ماندگی و ضعف طرف مقابل، به تحمیل و یا نقض آنها مبادرت می‌کرده‌اند.

آنچه مسلم است. امروزه روند تحولات جهانی، بر اساس حق حاکمیت ملتها بر سرنوشت خویش در حال تکامل است و مسئولان و منتخبین واقعی حکومتها می‌توانند با مروری بر تاریخ گذشته و بررسی عهد و قراردادهایی که حاکم بر روابط آنها با سایر دول بوده است، نقاط قوت و ضعف را تشخیص داده و راه مناسب و شرایط مساعد را در روابط جدید دنبال نمایند. راهی که تضمین‌کننده حقوق واقعی آنان باشد.

اداره انتشار اسناد دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه مفتخر است که با یاری خداوند متعال و تحت رهنمودهای ارزنده شورای عالی نظارت بر تدوین و نشر اسناد، هشتمین جلد که بعلت حجم زیاد اسناد در دو مجلد ۱ و ۲ تنظیم گردیده، از مجموعه کتابهای اسناد معاهدات دو جانبه ایران با سایر دول را جهت استفاده و اطلاع کارگزاران مختلف مملکتی تقدیم نماید. باشد که مقبول و مورد استفاده قرار گیرد.

جلد شماره ۱) حاضر شامل ۱۷۸ فقره سند مربوط به کشور شوروی است. (همانطور که در فهرست این جلد مشخص گردیده قسمت مربوط به کشور شوروی تا ردیف ۳۸ می‌باشد و مابقی یعنی از ۳۹ تا ردیف آخر کشور در جلد شماره ۲ درج گردیده است).

لازم به توضیح است که اغلب اسناد معاهدات در این مجموعه از زبانهای اصلی ترجمه گردیده و احتمالاً خالی از اشکال نیست. از خوانندگان گرامی تقاضا دارد آنها را به دیده اغماض نگریسته و با بذل عنایت اداره انتشار اسناد را مدیون نظریات و پیشنهادهای سازنده خود فرمایند.

والسلام من اتبع الهدی

اداره انتشار اسناد

شارجه (۴۸)

اسناد شارجه از شماره ۱ الی ۱۲ در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.

شوروی (اتحاد جماهیر) (۴۹)

۱. پروتکلهای تحدید حدود

این سند در آرشیو وزارت امور خارجه است.

سند شماره ۱۳

۲. قرارداد استفاده از رودخانه‌های سرحدی

۱. متن قرارداد

قرارداد

ما بین ایران و جماهیر شوروی راجع به استفاده از رودخانه‌ها و آبهای سرحدی واقع در امتداد سرحد از رودخانه هریرود تا بحر خزر
چون دولتین ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی لازم دانستند که به موجب فصل سوم عهدنامه مودت منعقدہ ما بین ایران و جمهوری اتحادی اجتماعی شوروی روسیه در تاریخ ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ سهم‌های خود را از رودخانه‌ها و آبهای سرحدی از رودخانه هریرود تا بحر خزر معین نموده ترتیب استفاده از آن را مستقر دارند رضایت دادند در این خصوص قرارداد کنونی منعقد گردد و برای عقد آن کمیسیون مختلطی مرکب از وکلای مختار دولتین که ذیلآ اسامی آنها ذکر می‌شود معین گردید:

از طرف دولت ایران

میرزا سید احمدخان معظمی

حمیدخان سیاح

میرزا محمدخان معصوم خانی

از طرف دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی

آلکساندر فیودرویچ مر

ایوان ارنستویچ گیرمان

وکلای مختار مزبور پس از ادامه اعتبار نامه‌های خود که موافق قاعده و ترتیبات مقتضیه بود در مندرجات ذیل توافق نظر حاصل نمودند.

ماده یک

تمام آب رودخانه هریرود (تجن) از پل موسوم به پل خاتون در امتداد سرحد به طرف جریان آب بین طرفین متعاهد تین به ده قسمت متساوی منقسم می‌گردد که سه قسمت آن برای استفاده ایران و هفت قسمت دیگر آن برای استفاده جماهیر متحده اجتماعی شوروی خواهد بود.

مأمورین فنی طرفین متعاهدتین مقدار آب رودخانه هریرود (تجن) را در نزدیکی قریه دولت آباد و در کلیه نهرهایی که از رودخانه هریرود از قریه دولت آباد تا پل موسوم به پل خاتون چه در خاک ایران و چه در خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جدا می‌شود معین خواهند کرد و کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می‌شود مقدار آبی است که باید به ده قسمت متساوی منقسم گردد.

برای اینکه تقسیم صحیح آب رودخانه هریرود در نزدیکی دولت آباد بهتر تأمین گردد مأمورین فنی طرفین متعاهدتین در این نقطه یک مقسم دائمی آب خواهند ساخت. مخارج ساختن این مقسم آب را طرفین متعاهدتین بعد از حصول توافق نظر با یکدیگر در طرح آن به تناسب مقدار آبی که در این نقطه می‌برند عهده‌دار خواهند بود.

ماده دوم

تا ساختن مخزن آب (به موجب ماده ۳ قرارداد کنونی) قریه گرم آب واقع در خاک ایران در پانزده ورستی بالای پل خاتون و پست نظامی پل خاتون واقع در خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی حق خواهند داشت هر کدام مقدار پنجاه لیتر آب در ثانیه از رودخانه هریرود

برای خود ببرند. هر گاه یکی از طرفین متعاهدتین بیشتر از پنجاه لیتر آب برای قریه خود برد آن مازاد در سهمی که پائین تر از پل خاتون می برد محسوب خواهد شد.

ماده سوم

نظر باینکه بواسطه هدر رفتن مقدار کلی آب رودخانه هریرود (تجن) در موسم طغیان آب در بهار تقسیم کنونی آب هریرود (به موجب ماده یک قرارداد کنونی) برای رفع احتیاجات هیچیک از طرفین متعاهدتین کافی نیست طرفین متعاهدتین مفید می دانند که در روی رودخانه هریرود بالاتر از پل خاتون مخزن آبی ساخته شود که بتواند مازاد آب را برای استفاده طرفین متعاهدتین ذخیره نماید.

طرفین متعاهدتین اظهار رضایت می نمایند که چنین مخزنی ساخته شود تحقیقات لازمه فنی از محل به عمل آید و قرارداد مخصوصی راجع به ساختن و استفاده کردن ازین مخزن و اصول تقسیم آب آن منعقد نمایند.

ماده چهارم

تمام آب رود چهچهه با آبهای کلیه شعب آن به دو قسمت متساوی منقسم می گردد که یک قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر آن به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری خواهد گردید.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رود چهچهه را در خط سرحد و در کلیه نهرهائیکه از رود چهچهه در خاک ایران از خط سرحد تا محل تلاقی آب گرم با آب خور (نزدیک قریه امیرآباد) جدا می شود معین خواهند کرد.

کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

ماده پنجم

تمام آب رود مهنه (قره تیکان) با آبهای کلیه شعب آن به دو قسمت متساوی منقسم می‌گردد که یک قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر آن به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری خواهد گردید.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رود مهنه (قره تیکان) را در خط سرحد و در کلیه نه‌رهاییکه از رود مهنه (قره تیکان) در خاک ایران در امتداد ده ورست از خط سرحد جدا می‌شود معین خواهند کرد. کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می‌شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

ماده ششم

تمام آب رود کلات چای (نفته) با کلیه آبهای شعب آن به دو قسمت متساوی منقسم می‌گردد که یک قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر آن به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری خواهد گردید.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رود کلات چای (نفته) را در خط سرحد و در کلیه نه‌رهاییکه از رود کلات چای (نفته) در خاک ایران از خود سرحد تا قریه در بند نفته جدا می‌شود معین خواهند کرد کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می‌شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

ماده هفتم

تمام رود ارچینان (ارچنگان) با آبهای کلیه شعب آن به دو قسمت متساوی منقسم می‌گردد که یک قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر آن به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری خواهد گردید.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رود ارچینان (ارچنگان) را در خط سرحد و در

کلیه نهرهائیکه در امتداد پنج ورست از خط سرحد در خاک ایران از هر دو شعبه ارچینان (ارچنگان) جدا می شود معین خواهند کرد کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

ماده هشتم

تمام آب رود لائین سو با آبهای کلیه شعب آن به دو قسمت متساوی منقسم می گردد که یک قسمت آن استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر آن به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری خواهد گردید.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رود لائین سو را در خط سرحد و در کلیه نهرهائیکه از رود لائین سو در خاک ایران از خط سرحد تا محل تلاقی آب خاکستر با رود لائین سو جدا می شود معین خواهند کرد کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

ماده نهم

تمام رودخانه قوزغان چای (زنگنان لو) به پنج قسمت متساوی منقسم می گردد که دو قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و سه قسمت دیگر آن برای استفاده جماهیر متحده اجتماعی شوروی.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رودخانه قوزغان چای (زنگنانلو) را در خط سرحد و در نهرهای واقع بالای قریه زنگنان لو در خاک ایران که از آن قریه مزبوره آب بر می دارد و در کلیه نهرهائیکه در خاک ایران از قریه زنگنان لو تا خط سرحد از رود قوزغان چای جدا می شود معین خواهند کرد کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می شود مقدار آبی است که باید به پنج قسمت متساوی منقسم گردد ولی آن مقدار آبی که از خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی به طرف ناحیه لطف آباد جاری است باید در سهم ایران (۲/۵) محسوب گردد.

دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی متعهد می شود که بدون ممانعت بگذارد از نهري که در خاک او واقع است آن مقدار آبی که ایران از سهم خود برای ناحیه لطف آباد تخصیص می دهد عبور نماید.

دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی به دولت ایران حق می دهد که برای ناحیه لطف آباد آب را در عوض نهري کنونی از نهري قدیم باباجیق ببرد یا نهري جدیدی در خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی حفر نماید. این حق را جماهیر متحده اجتماعی شوروی به ایران بلاعوض می دهد.

محل عبور نهري جدید با توافق نظر دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی معین خواهد شد. تمام مخارج لازم برای تعمیر نهري قدیم باباجیق و یا حفر نهري جدید بعهده ایران خواهد بود. دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی متعهد می شود اجازه دهد که برای پاک کردن و تعمیر نهري که از آن آب برای ناحیه لطف آباد برده می شود اتباع ایران که دارای یک تصدیق نامه لازم خواهند بود بدون ممانعت به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی بیایند.

ماده دهم

دولت ایران متعهد می شود که مقدار ده لیتر آب در ثانیه (نیم سنگ) از آب گلریز به جماهیر متحده اجتماعی شوروی برای استفاده استاسیون آرتق به مجرای کنونی واقع در خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی رها کند.

برای تعیین این مقدار آب جماهیر متحده اجتماعی شوروی در خاک خود در خط سرحد و بخرج خود مقسم جدیدی با حضور مأمور فنی ایران خواهد ساخت.

ماده یازدهم

تمام آب رود درونگر و چشمه های شور واقع در مجرای رود درونگر برای استفاده کامل ایران خواهد بود.

ماده دوازدهم

تمام آب رود کلتہ چنار برای استفاده ایران خواهد بود.
دولت ایران متعهد می شود ممانعت نمایند که اتباع جماهیر متحدہ اجتماعی شوروی از چشمہ های واقع در درہ کلتہ چنار در خاک ایران (پائین تر از قراء کلتہ چنار ایران) که حالیه هم از آنها انتفاع می برند بهره مند شوند و همچنین اجازه می دهد که اتباع جماهیر متحدہ اجتماعی شوروی که دارای یک تصدیق نامه لازمه خواهند بود بدون ممانعت این چشمہ و مجرای آنها را پاک و تعمیر نمایند.

ماده سیزدهم

تمام آب رود فیروزہ بعد از رفع احتیاجات قریہ فیروزہ برای استفاده قراء جماهیر متحدہ اجتماعی شوروی واقع پائین تر از قریہ فیروزہ خواهد بود.

ماده چهاردهم

تمام آب چیاندر (چندر) در آن قسمتی که در خاک ایران جاری است به دو قسمت متساوی منقسم می گردد که یک قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر آن به خاک جماهیر متحدہ اجتماعی شوروی جاری خواهد گردید.
مأمورین فن طرفین متعاهدین مقدار آب رود چیاندر (چندر) را در خط سرحد و در کلیہ نهرهایی که در امتداد هفت ورست از خط سرحد در خاک ایران جدا می شود معین خواهند کرد.
کلیہ مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

ماده پانزدهم

تمام آب رودخانه سمبار در امتدادی که در سرحد بین ایران و جماهیر متحدہ اجتماعی

شوروی جاری است و کلیه آب دو شعبه آن قلون قلعه سی سو و دانیه سو به دو قسمت متساوی منقسم می‌گردد که یک قسمت آن برای استفاده ایران خواهد بود و قسمت دیگر برای استفاده جماهیر متحده اجتماعی شوروی می‌باشد.

مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب را در محل تلاقی قلون قلعه سی سو با دانیه سو و در کلیه نه‌هائیکه در امتداد هفت ورست از خط سرحد در خاک ایران از قلون قلعه سی سو جدا می‌شود و همچنین در کلیه نه‌هائیکه در طول دانیه سو از هر دو طرف آن جدا می‌شود معین خواهند کرد. کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می‌شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد.

دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی متعهد می‌شود که هرگاه بعد از امضاء این قرارداد بر روی رود سمبار در خاک خود ابنیه فن سیاهی برای ذخیره نمودن آب بسازد بگذارد در موسوم آبیاری بر طبق صورتهای مدته اورلوژیکی همان مقدار آب به محلی که سمبار با رودخانه اترک تلاقی می‌کند جریان یابد که در صورت نبودن ابنیه مذکوره جریان می‌یافت. دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی تصمیم خود را برای ساختن ابنیه فوق‌الذکر قبلاً به دولت ایران اطلاع خواهد داد.

ماده شانزدهم

کلیه آب رودخانه اترک در تمام امتدادی که در سرحد بین ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری است به دو قسمت متساوی بین طرفین متعاهدتین منقسم می‌گردد. مأمورین فن طرفین متعاهدتین مقدار آب رودخانه اترک را در امتداد چهارده ورست از سرحد در جهت جریان آب در خاک ایران معین خواهد کرد.

کلیه مقدار آبی که در نتیجه تعیین مذکور حاصل می‌شود مقدار آبی است که باید به دو قسمت متساوی منقسم گردد. دولت ایران متعهد می‌شود که هرگاه بعد از امضاء این قرارداد و روی رودخانه اترک در خاک خود ابنیه فن میاهی برای ذخیره نمودن آب بسازد بگذارد در موسم

آبیاری بر طبق صورتهای مدته اورلوژیکی همان مقدار آب به محلی که مقسم رودخانه اترک شروع می شود جریان یابد که در صورت نبودن ابنیه فوق الذکر جریان می یافت.

دولت ایران تصمیم خود را برای ساختن ابنیه مذکوره، قبلاً به دولت جماهیر متحده اجتماعی شوروی اطلاع خواهد داد.

ماده هفدهم

تعیین مقدار آبها را که در قرارداد کنونی مندرج است مأمورین فن و میرابهای طرفین متعاهدتین بر طبق ایران با جماهیر متحده اجتماعی شوروی متفقاً به عمل خواهند آورد ولی این تعیین باید در هر یک از رودها و نهادهای جدا شده ایران در یک وقت بعمل آید.

ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی متقابلاً متعهد می شوند که مأمورین فن و میرابهای یکدیگر را که مأمور برای اجرای عملیات مندرجه در قرارداد کنونی راجع به هر یک از رودخانه ها هستند و دارای یک تصدیق نامه لازمه که در آن محل عبور از سرحد معین شده می باشند اجازه دهند بدون ممانعت بر خاک یکدیگر بیایند.

ماده هیجدهم

در مواردیکه مقدار آب باید در خط سرحد معین شود این تعیین در مناسب ترین نقطه در حدود دویست سطر از خط سرحد در خاک ایران با خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی به عمل خواهد آمد. این نقاط را مأمورین فن طرفین متعاهدتین با توافق نظر یکدیگر معین خواهند کرد.

در نقاط فوق الذکر مأمورین فن جماهیر متحده اجتماعی شوروی و به خرج دولت جماهیر متحده شوروی با حضور مأمور فن از طرف ایران در روی هر رود یک دستگاه تعیین مقدار آب که مرکب از سه شمشه برای تعیین عمق آب و یک علامت مبدأ تراز (رپر) و یک پل کوچک برای اجرای عملیات فنی است نصب خواهند نمود و در صورت لزوم مجرای رودخانه

را تنظیم می نمایند.

ازین دستگاههای تعیین مقدار آب مأمورین فن و میرآبهای ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی حق دارند بالسویه استفاده نمایند.

ماده نوزدهم

در صورتیکه بین میرآبهای طرفین متعاهدتین راجع به مسائل استفاده از آب اختلافی حاصل شود این اختلاف رجوع خواهد شد به مأمورین ذیل از طرف ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی که متفقاً آنرا حل و تسویه نمایند. (مأمورین مذکور حق دارند که در عوض خود معاونین خود را معین کنند در هریرود (تجن) به حاکم سرخس از طرف ایران و مأمور میاهی حوزه سرخس (کهنه) از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی در رودهای قهقنه و مهنه (قره تیگان) و کلات چای (نفته) به حاکم کلات از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی. در رودهای ارچینان (ارچنگان) و لائین سو بر حاکم کلات از طرف ایران و مأمور فن میاهی حوزه قهقنه (گنیزبورگ) از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی در رودهای قوزغان چای (زنگنان لو) و گل ریز برحاکم محمدآباد از طرف ایران و مأمور فن میاهی حوزه قهقنه (گنیزبورگ) از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی.

در رود کلتبه چنار به حاکم محمد آباد از طرف ایران و مأمور فن میاهی حوزه عشق آباد (پلتوراتسک) از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی. در رود فیروزه به حاکم قوچان از طرف ایران و مأمور فن میاهی حوزه عشق آباد (پلتوراتسک) از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی.

در رودخانههای چیاندر (چندر) و سمبار به حاکم بجنورد از طرف ایران و مأمور فن میاهی حوزه قاری قلعه (کاراکالن) از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی. در رود اترک به حاکم استرآباد از طرف ایران و مأمور فن حوزه بیات حاجی از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی.

هرگاه در این اختلافات بین مأمورین فن میاهی حوزه و حکام فوق‌الذکر (و یا معاونین آنها) توافق نظری حاصل نشود این اختلافات بکارگذار کل خراسان و جنرال قونسول جماهیر متحده اجتماعی شوروی مقیمین مهنة رجوع خواهد شد که آن را بطور قطعی حل و تسویه نمایند.

ماده بیستم

هرگاه اتباع طرفین متعاهدتین قهقهه و یا طریقه استفاده از آب رودخانه‌ها و آبهای سرحدی را که در این قرارداد مندرج است بهم بزنند یا ممانعتی نمایند طرفین متعاهدتین متعهد می‌نمایند که در خاک خود فوراً اقدامات لازمه برای رفع آن خلاف کاری نموده تحقیقات به عمل آورده مقصرین درین خلاف کاری را به مجازات قانونی برسانند.

ماده بیست و یکم

طرفین متعاهدتین در ظرف یکماه از روز امضاء این قرارداد ترتیب استفاده از آبهای سرحدی و سهمهای خود را در خاک خود به اطلاع مأمورین سرحدی و اهالی ساکن در اطراف آن آبها خواهند رسانید.

ماده بیست و دوم

این قرارداد باید در ظرف ششماه از تاریخ امضاء آن به تصدیق برسد. مبادله تصدیق در شهر طهران خواهد شد.

ماده بیست و سوم

این قرارداد پس از امضاء فوراً معتبر و مجری است.

ماده بیست و چهارم

این قرارداد که مشتمل بر بیست و چهار ماده است در دو نسخه اصلی به زبان فارسی و روسی نوشته شده و هر دو متن فارسی و روسی معتبر خواهد بود.
در شهر پلتوراتسک (عشق آباد) در تاریخ بیستم فوریه ۱۹۲۶ (اول اسفند ماه ۱۳۰۴) تحریر شد.

از طرف شوروی	از طرف ایران
امضاء	محل مهر و امضاء
	احمد معظمی
	حمید سیاح
	محمد معصوم خانی

* * *

صورت مجلس سند شماره ۱۴

راجع به ترتیب اجرای قرارداد ۲۰ فوریه ۱۹۲۶ منعقد بین ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی در خصوص استفاده آنها از رودخانه‌ها و آبهای سرحدی.
حضور داشتند: از طرف دولت ایران: رئیس هیئت نمایندگان میرزا سید احمدخان معظمی - عضو کمیسیون حمیدخان سیاح عضو کمیسیون میرزا محمدخان معصوم خانی. از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی. رئیس هیئت نمایندگان شوروی - الکساندر فیودوریچ - مر عضو کمیسیون ایران ارنستویچ گرمان و متخصص فنی کمیسیون ایوان الکساندرویچ شارف. قرار گذاردند:

(۱) در ۲۶ فوریه ۱۹۲۶ مأمورین فنی طرفین متعاهدتین باید در شهر لطف آباد همدیگر را ملاقات کنند.

(۲) قبلاً ماده دهم راجع به آب گلریز به موقع اجرای گذارده می شود. تا ساختن مقسم جدید آب از مقسم قدیم در نزدیکی میرقلعه رها خواهد شد.

۳) بعد از اتمام کار راجع به گلریز ماده سه راجع به قوزغان چای (زنگنالو) به موقع اجرای گذارده می شود ولی آن قسمت که راجع به تقسیم آب است.

۴) بعد از انجام ماده ۳ صورت مجلس اجرای قرارداد بتدریج مواد ذیل قرارداد به موقع اجرای گذارده می شود: ماده ۸ بعد ماده ۷ بعد ماده ۶ بعد ماده ۵ و بعد ماده ۴.

تقسیم کلیه آبهای رودهای فوق الذکر باید قبل از دهم ماه اپریل خاتمه پذیرد.

۵) در ۲۵ ماه مای مأمورین فنی ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی در شهر سرخس ایران همدیگر را ملاقات کرده ماده اول و ماده دوم قرارداد را راجع به هریرود (تجن) به موقع اجرای خواهند گذارد.

۶) مأمورین فنی ایران و جماهیر متحده اجتماعی شوروی فقط وقتی به رودهای مجار و چذرو اترک (مواد ۱۴ و ۱۵ و ۱۶) خواهد رفت که یکی از طرفین متعاهدین شکایت از تجاوزات طرف دیگر نماید.

۷) بعد از اجرای هر ماده قرارداد مأمورین فنی طرفین متعاهدین قطع نامه های لازمه نوشته آنها را امضا می نماید.

۸) اجرای مواد فوق الذکر از طرف دولت ایران بر عهده آقای علیقلی خان میاهی مهندس خواهد بود و از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی بر عهده متخصص میاهی و دلدیف میخائیل گوریویچ.

امضاء اعضای کمیسیون شوروی امضاء معظمی امضاء حمید سیاح

* * *

سند شماره ۱۵

صورت مجلس

جلسه اول کمیسیون مشترک ایران و دولت شوروی برای ترتیب استفاده از آبهای

سرحدی به موجب ماده ۳ عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده شوروی اجتماعی روسیه حضور داشتند:

از طرف دولت ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و

سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح از طرف اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی - رئیس الکساندر فیودرویچ مرکمیسر ملی فلاحات جمهوری اجتماعی شوروی ترکمنستان و متخصص فنی ایوان الکساندرویچ شارف.

قرار گذاردند:

(۱) برای اینکه مرتب‌تر و زودتر کلیه مسائل به تقسیم رودخانه‌ها آبهای سرحدی به موجب ماده ۳ عهدنامه مودت منعقد در ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ اجری شود لازم دانستند که کلیه این مسائل راجعه بهر رودخانه و آب علیحده رسیدگی شود.

(۲) شروع به مذاکره و حل هر یک از این مسائل از سرحد شرقی شود.

(۳) نظر باینکه مسائل راجعه به وضعیت و استفاده آب رودخانه هریرود (تجن) واقعه در سرحد شرقی محتاج به معاینه در محل است قرار شد که در پنجم نوامبر هذالسنه کمیسیون مشترک در سرخس (ایران) حاضر شود. کمیسیونهای طرفین نیز تا این تاریخ باید مدارک وکلا لازمه راجعه به مسائل رودخانه‌ها و آبها را تهیه نمایند.

این صورت مجلس در دو نسخه متحدالمضمون نوشته شده و طرفین آنرا امضا نمودند.

امضاء: ایوان شارف امضاء: سید احمدخان معظمی

امضاء: الکساندرمر امضاء: حمیدخان سیاح

شهر پلتراسک ۱۰ اکتبر ۱۹۲۶

* * *

سند شماره ۱۶

صورت مجلس

جلسه دوم کمیسیون مشترک ایران و دولت شوروی برای ترتیب استفاده از آبهای سرحدی به موجب ماده ۳ عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده شوروی و اجتماعی روسیه حضور داشتند.

از طرف دولت ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و

سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح

از طرف اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی رئیس الکساندر فیودرویچ مُرکمیسر
ملی فلاحت جمهوری اجتماعی شوروی ترکمنستان و متخصص فنی کمیسیون ایوان
آلکساندر ویچ شارف.

قرار گذاردند که:

۱) در تعقیب و تکمیل مادهٔ اول صورت مجلس از دهم اکتبر ۱۹۲۵ راجع به ترتیب استفاده از
آبهای رودهای چپچیه و مهنه (در خاک ایران - قره تیکان) و کلات (نقطه) و ارچینان (ارچنگان)
و لائین سو به ترتیب ذیل نوشته شود.

«ایران از رودهای چپچیه و مهنه (در خاک ایران قره تیکان) و کلات (نقطه) و ارچینان
(ارچنگان)) و لائین سو نصب آبهای هر یک از این رودها را با تمام شعبات آن برای استفاده در
خاک جماهیر متحده شوروی واگذار می نماید. برای تعیین این مقدار آب مذکور (نصف)
مأمورین فنی طرفین متعاهدتین در فصول مختلفه سال در خاک ایران در نقاط مناسب و بطوری
که بیشتر بشود کلیهٔ آب هر یک از رودخانه ها را در نظر گرفت مقدار آب جاری هر یک از آن
رودخانه ها را معین خواهند نمود.»

۲) کمیسیونهای طرفین متعاهدتین نمایندگان خود را بلافاصله مأمور خواهند نمود که به اتفاق
در محل معین نمایند که در چه نقاط و به چه ترتیب مقدار آب هر یک از رودخانه ها باید معین
شود. راپورتهای این نمایندگان باید به کمیسیون مشترک داده شود که آن کمیسیون راجع به آنها
تصمیم قطعی اتخاذ نماید.

۳) جلسه آتیه کمیسیون روز ۲۱ نوامبر هذالسنه در ساعت ۱۸ (شش بعد از ظهر) خواهد بود

امضاء

امضاء

میرزا سید احمدخان معظمی

الکساندر مر

امضاء

امضاء

حمیدخان سیاح

ایوان شارف

شهر پلتراتسک

۱۹ نوامبر ۱۹۲۵

صورت مجلس

سند شماره ۱۷

جلسه سوم کمیسیون مشترک جماهیر متحده شوروی و ایران برای ترتیب استفاده از آبهای سرحدی به موجب فصل ۳ عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده اجتماعی شوروی روسیه.

حضور داشتند:

از طرف دولت ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح

از طرف اتحاد جماهیر شوروی - رئیس الکساندر فیودروویچ مرکیسر ملی فلاحات جمهوری اجتماعی شوروی ترکمنستان و متخصص فنی ایوان آلکساندروویچ شارف قرار گذاردند که:

در تعقیب و تکمیل ماده اول صورت مجلس از دهم اکتیابر [اکتبر] ۱۹۲۵

(۱) راجع به ترتیب استفاده آب رود کلته چنار مضمون ذیل پذیرفته شود: در تمام آب رود کلته چنار برای استفاده اهالی خاک ایران خواهد بود. ایران از طرف خود ممانعت نخواهد کرد که اهالی اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی از آبهای چشمه‌هایی که در دره رود کلته چنار در خاک ایران زیر قراء کلته چنار ایران واقعند و حال هم از آنها استفاده می نمایند استفاده کنند و نیز اجازه می دهد که این چشمه‌ها را و مجرای آنها را تنقیه نموده و تعمیر نمایند.»

(۲) راجع به ترتیب استفاده آب رود فیروزه مضمون ذیل پذیرفته شود: در تمام آب رود فیروزه بعد از رفع حوایج قریه فیروزه برای استفاده قراء متعلقه به اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی واقعه زیر فیروزه جاری خواهد بود.

(۳) راجع به ترتیب استفاده آب رود چیدر مضمون ذیل پذیرفته شود: در تمام آب رود چیدر که در خاک ایران جاری است بین اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی و ایران به دو قسمت متساوی منقسم می شود: یک نصف آن برای استفاده اراضی خاک ایران خواهد بود و نصف دیگر آن بخاک اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی جاری خواهد بود. نقاط مناسب تعیین مقدار آب و

طرز این تعیین را مهندسین فنی طرفین متفقاً معین خواهند کرد.»

۴) راجع به ترتیب استفاده آب رود سومبار مضمون ذیل پذیرفته شود: «تمام آب رود سومبار از نقطه‌ای که این رود سومبار نامیده می‌شود و در تمام امتدادی که آن سرحد بین دولتین واقع است به انضمام آب قلون قلعه سی بین ایران و اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی به دو قسمت متساوی منقسم می‌شود از یک نصف آنرا ایران استفاده خواهد نمود و از نصف دیگر آن اتحاد جماهیر شوروی نقاط مناسب تعیین مقدار آب و طرز این تعیین را مهندسین فنی طرفین متفقاً معین خواهند کرد.»

۵) این صورت مجلس در دو نسخه متحدالمضمون نوشته شده و طرفین متعاهدتین آن را امضاء نمودند.

جلسه آتیه کمیسیون روز ۲۳ نوامبر هذالسنه در ساعت ۱۷ (پنج بعد از ظهر گذشته) خواهد بود.

امضاء	امضاء
الکساندر مر	میرزا سید احمدخان معظمی
امضاء	امضاء
ایوان شارف	حمیدخان سیاح

شهر پلتوراتسک

۲۱ نوامبر ۱۹۲۵

* * *

صورت مجلس سند شماره ۱۸

جلسه چهارم کمیسیون مشترک جماهیر متحده شوروی و ایران برای ترتیب از آبهای سرحدی به موجب فصل سیم عهدنامه مودت ۱۹۲۱ بین ایران و جمهوری متحده اجتماعی شوروی روسیه حضور داشتند:

از طرف دولت ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح

از طرف اتحاد جماهیر شوروی - رئیس الکساندروویچ مرکمیسر ملی فلاحات جمهوری
اجتماعی شوروی ترکمنستان و متخصص فنی ایوان الکساندروویچ شارف
قرار گذاشتند که:

برای معاینه رود قزقان چای کمیسیون مختلط در تاریخ نوامبر به لطف آباد وزنگنانلو
حرکت نماید. بواسطه کسالت مسیو مر رئیس کمیسیون شوروی کمیسیون اشخاص ذیل
تشکیل گردد:

از طرف ایران کارگذاری کل خراسان و سیستان آقای سید احمدخان معظمی و عضو
کمیسیون آقای حمیدخان سیاح از طرف اتحاد جماهیر شوروی متخصص فنی کمیسیون
شوروی مسیو شارف.

امضاء	امضاء
معمظمی	طرف اتحاد جماهیر شوروی

* * *

صورت مجلس سند شماره ۱۹

جلسه پنجم کمیسیون مشترک جماهیر شوروی و ایران برای ترتیب استفاده از آبهای
سرحدی به موجب فصل سیم عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده
اجتماعی شوروی روسیه.

حضور داشتند - از طرف دولت ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل
خراسان و سیستان و عضو کمیسیون - حمیدخان سیاح.

از طرف اتحاد جماهیر شوروی رئیس الکساندر فیودروویچ مرکمیسر ملی فلاحات
جمهوری شوروی ترکمنستان و عضو کمیسیون ایوان ارنستوویچ گرمان نماینده کمیسریای ملی
خارج در جمهوری شوروی ترکمنستان
قرار گذاشتند.

(۱) راجع به رود اترک

کلیه آب رود اترک از آنجائیکه رودخانه سرحدی می شود و در تمام امتدادی که این رود در خط سرحدی بین دولتین متعاهدتین جاریست مابین ایران و اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی به دو قسمت متساوی منقسم می گردد.

مقدار آب اترک را مأمورین فنی طرفین در امتداد چهارده ورست در جهت مخالف جریان آب در خاک ایران معین خواهند نمود.

دولت ایران قبول می کند که بعد از امضاء این قرارداد هرگاه ایران در روی رود اترک بناهایی برای ذخیره نمودن آب بسازد بگذارد بطرف سرحد دولتی به نقطه که تقسیم آب اترک شروع می شود بر طبق صورتهای تئورولوژیکی همان مقدار آب جریان یابد که در صورت نبودن ابنیه مذکوره جریان می یافت.

دولت ایران میل خود را برای ساختن ابنیه فوق الذکر قبلاً باتحاد جماهیر اجتماعی شوروی اطلاع می دهد.

(۲) راجع به رودخانه قزاق چای (زنگنانلو) آب رودخانه قزاق چای (زنگنانلو) تقسیم می شود بین اتحاد جماهیر شوروی و ایران از قرار نسبت ۳ و ۲ مقدار آبرای مأمورین فنی طرفین در سرحد بین ایران و جماهیر شوروی معین می کنند. به اینطور که کلیه آبهاییکه در خاک ایران برای قریه زنگنانلو و سایر نقاط زیر دست آن تا خط سرحدی برداشته می شود به ضمیمه آبی که ایران از خاک اتحاد جماهیر شوروی برای مصرف لطف آباد و اطراف آن می برد در سهم ایران محسوب گردد.

اتحاد جماهیر شوروی متعهد میشود که بدون ممانعت بگذارد آن مقدار آبی که ایران از سهم خود برای مصرف خاک لطف آباد و حوالی آن معین می کند از مجرای کنونی که از خاک اتحاد جماهیر شوروی می گذارد عبور نماید.

(۳) راجع به رودهای گلرئیز و درونگر.

ایران مقدار ده لیتر در ثانیه (نیم سنگ) از آب گلرئیز برای مصرف استاسیون ارتق و اگذار

می نماید.

برای تعیین مقدار این آب در خاک اتحاد جماهیر شوروی در خط سرحدی به خرج اتحاد جماهیر شوروی مقسم جدید ساخته می شود کلیه آب درونگر و چشمه های شور واقع در دره درونگر کاملاً تحت اختیار و استفاده ایران خواهد بود.

امضاء

امضاء

معظمی

از طرف روسیه

۲۷ ژانویه ۱۹۲۶

شهر پلتراسک

* * *

سند شماره ۲۰

صورت مجلس

جلسه ششم کمیسیون مشترک جماهیر متحده شوروی و ایران برای ترتیب استفاده از آبهای سرحدی به موجب فصل سیم عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده اجتماعی شوروی روسیه حضور داشتند.

از طرف دولت ایران رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون - حمیدخان سیاح. از طرف اتحاد جماهیر شوروی رئیس - الکساندر فیودرویچ مرکیسر ملی فلاحات جمهوری شوروی ترکمنستان و عضو کمیسیون - ایوان ارنستویچ گیرمان نماینده کمیسرهای ملی خارجه در جمهوری ترکمنستان و متخصص کمیسیون ایوان الکساندر ویچ شاروف.

قرار گذاشتند:

(۱) راجع به محلها و موقع تعیین مقدار آب

در رود چهچهه

مأمورین فنی طرفین مقدار آب رود چهچهه را در خط سرحد و آب کلیه نهرهاییکه از خط سرحد تا محل تلاقی آب گرم با آب جور (در نزدیکی امیرآباد) از رود چهچهه در خاک ایران جدا

می شود معین خواهند کرد.

کلیه مقادیر معین شده را جمع نموده و حاصل جمع را به دو قسمت متساوی تقسیم می نمایند و یکی از این دو قسمت به خاک متحده شوروی جریان خواهد یافت.

(۲) در رود مهنه (قره تیکان)

مأمورین فنی طرفین مقدار آب رود مهنه را در خط سرحد و آب کلیه نه‌رهاییکه از خط سرحد تا مسافت ده ورست در خاک ایران از رود مهنه جدا می شود معین خواهند کرد. کلیه مقادیر معین شده را جمع نموده حاصل جمع را به دو قسمت متساوی تقسیم می نمایند و یکی از این دو قسمت به خاک جماهیر متحده شوروی جریان خواهد یافت.

(۳) در رود کلات چای (نقطه)

مأمورین فنی طرفین مقدار آب رود کلات چای (نقطه) را در خط سرحدی و آب کلیه نه‌رهاییکه از خط سرحد تا قریه در بند نقطه در خاک ایران از رود کلات چای (نقطه) جدا می شود معین خواهند کرد کلیه این مقادیر معین شده را جمع نموده حاصل جمع را به دو قسمت متساوی تقسیم می نمایند و یکی از این دو قسمت به خاک جماهیر متحده شوروی جریان خواهد یافت.

(۴) در رود آرچینیان (ارچنگان)

مأمورین فنی طرفین مقدار آب رود ارچنگان را در خط سرحد و آب کلیه نه‌رهاییکه از خط سرحد تا مسافت پنج ورست بالاتر از خط سرحد در خاک ایران در هر دو شعبه رود ارچنگان جدا میشود معین خواهند کرد.

(۵) در رود لائین سو

مأمورین فنی طرفین مقدار آب رود لائین سو را در خط سرحد و آب کلیه نهرهایی که از خط سرحد تا محل تلاقی رود خاکستر با لائین سو در خاک ایران از رود لائین سو جدا می شود معین خواهند کرد. کلیه این مقادیر معین شده را جمع نموده حاصل جمع را به دو قسمت متساوی تقسیم می نمایند و یکی از این دو قسمت به خاک اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی جریان خواهد یافت.

(۶) در رود چاندیر (چندر)

مأمورین فنی طرفین مقدار آب رود چندر را در خط سرحد و آب کلیه نهرهایی که از خط سرحد تا مسافت هفت ورست از رود چندر در خاک ایران جدا می شود معین می نمایند. کلیه این مقادیر معین شده را جمع نموده حاصل جمع را به دو قسمت متساوی تقسیم می نمایند و یکی از این دو قسمت به خاک اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی جریان خواهد یافت.

(۷) در رود سومبار

مأمورین فنی طرفین مقدار آب را در محل تلاقی آب قلون قلعه با دانیه سو و آب کلیه نهرهایی که از قلون قلعه سی سو به مسافت هفت ورست از خط سرحد در خاک ایران جدا می شود و آب کلیه نهرهایی که از دانیه سو به مسافت ده ورست از محل تلاقی آن با قلون قلعه سی سو به هر دو طرف جدا می شود معین می نمایند. کلیه این مقادیر معین شده را جمع نموده حاصل جمع را به دو قسمت متساوی تقسیم می نمایند و یکی از این دو قسمت به خاک اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی جریان خواهد یافت.

II در تکمیل راجع به رود اترک

دولت شوروی قبول می‌کند که بعد از امضاء این قرارداد هر گاه دولت شوروی در روی رود سومبار بناهایی برای ذخیره نمودن آب بسازد بگذارد بر طبق صورتهای مدّته اورولوژیکی همان مقدار آب به نقطه‌ای که سومبار با اترک تلاقی می‌کند جریان یابد که در صورت نبودن ابنیه مذکوره جریان می‌یافت.

III در تکمیل مسائل راجع به رود گلریز

در موقع ساختن مقسم از طرف ایران متخصص فنی حضور خواهد داشت.

IV ترتیب تعیین مقدار آب در رودهای سرحدی

(۱) در مواردی که باید مقدار آب در خط سرحد معین شود، این تعیین در مناسب‌ترین نقطه تا حدود سیصد متر از خط سرحد در خاک ایران به عمل خواهد آمد.

(۲) تعیین مقدار آب کلیه رودخانه‌ها را در موارد و مواقعی که در قرارداد ذکر می‌شود مأمورین فنی و میرابهای طرفین متفقاً در صورتیکه هر یک از طرفین لازم بدانند به عمل خواهند آورد.

(۳) ایران و اتحاد جماهیر شوروی مأمورین فنی و میرابهای طرفین را که مأمور به اجرای مندرجات این قرارداد می‌باشند و تصدیق‌نامه لازم راجع به مأمورین خود دارند از ورود به خاک یکدیگر ممانعت نخواهند نمود.

V ترتیب رسیدگی به اختلافات مسائل راجعه به آنها

(۱) در مواقعی که بین میرابهای طرفین در مسائل راجعه به آنها توافق نظر حاصل نشود حل و تسویه آن رجوع می‌شود به مأمور فنی میاهی محلی از طرف جماهیر متحده شوروی و نماینده کارگزاری و یا حکومت محل از طرف ایران که متفقاً رسیدگی و رفع اختلاف را بنمایند

و اگر بین این دو نفر توافق نظری حاصل نشد رسیدگی و رفع اختلاف رجوع خواهد شد به کارگذار خراسان در مشهد و جنرال قونسول اتحاد جماهیر شوروی در مشهد که با موافقت نظر یکدیگر اختلافات حاصله را مرتفع سازند.

VI در تکمیل مسائل راجعه به قوزغان

اتحاد جماهیر شوروی به ایران حق می‌دهد که برای رساندن آب به نواحی لطف آباد درعوض نهر کنونی آبرا از نهر قدیمی باباجیق ببرد و یا در خاک اتحاد جماهیر شوروی نهر جدیدی احداث نماید.

اتحاد جماهیر شوروی این حق را به ایران بلاعوض می‌دهد ولی تمام مخارج لازمه برای تعمیر نهر قدیم باباجیق و یا احداث نهر جدید به عهده ایران خواهد بود.

(۲) اتحاد جماهیر شوروی اجازه می‌دهد که اتباع ایران برای پاک کردن و تعمیر نهر لطف آباد بلامانع به خاک شوروی بیایند.

امضاء

سه امضاء

میرزا احمدخان معظمی

از طرف نمایندگان شوروی

و حمیدخان سیاح

* * *

سند شماره ۲۱

صورت مجلس

جلسه هفتم کمیسیون مختلط جماهیر متحده شوروی و ایران برای تنظیم استفاده از آبهای سرحدی به موجب فصل عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده اجتماعی شوروی روسیه.

حضور داشتند: از طرف ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح و عضو کمیسیون میرزا محمدخان معصوم خانی از طرف اتحاد جماهیر شوروی - رئیس الکساندر فیودرویچ مرکیسر ملی فلاحت جمهوری

شوروی ترکمنستان و عضو کمیسیون ایوان ارنستویچ گیرمان نماینده کمیسریای ملی خارجه در ترکمنستان و متخصص فنی کمیسیون ایوان الکساندر شارف.

(I) راجع به استفاده از آب رودخانه تجن

(۱) همه آب رودخانه تجن (هریرود) از پل خاتون بطرف جریان آب در تمام امتداد سرحد بین طرفین متعاهدتین به ده قسمت متساوی منقسم میگردد که سه قسمت آن برای استفاده ایران و هفت قسمت برای استفاده اتحاد جماهیر شوروی بود.

(۲) مقدار آب رودخانه تجن (هریرود) مأمورین فنی طرفین در نزدیکی قریه دولت آباد و در تمام نهرهایی که از پل خاتون و قریه دولت آباد در خاک ایران و در خاک اتحاد جماهیر شوروی جدا می شود معین خواهد کرد کلیه مقدار آبی که در نتیجه این تعیین بدست آمد باید به ده قسمت تقسیم گردد.

(۳) تا ساختن مخزن به موجب ماده قرارداد قریه گرم آب واقعه در خاک ایران در ۱۵ ورستی پل پل خاتون و قریه پل خاتون واقعه در خاک اتحاد جماهیر شوروی حق دارند مقدار پنجاه لیتر آب از هر رود ببرند. هرگاه یکی از طرفین متعاهدتین بیشتر از پنجاه لیتر آب برای قریه خود ببرد آن مازاد در سهمی که پایین تر از پل پل خاتون می برد محسوب خواهد شد.

(۴) نظر باینکه بواسطه حدر رفتن قسمت زیاد آب رودخانه تجن (هریرود) در موسم پرآبی بهار تقسیم کنونی رود مزبور برای هیچ یک از طرفین مکفی نیست طرفین مفید میدانند که در روی هریرود مخزنی ساخته شود که بتواند مازاد آب را برای استفاده طرفین متعاهدتین ذخیره کند.

طرفین متعاهدتین اظهار رضایت می نمایند اگر چنین مخزنی ساخته شود تحقیقات لازمه فنی از محل بشود و قرارداد مخصوصی برای ساختن و استفاده از آن مخزن و راجع به اصل تقسیم آب آن منعقد گردد.

(II) راجع به مواردی که اتباع طرفین متعاهدتین قرارداد کنونی را نقض می نمایند.

(۱) هرگاه اتباع یکی از طرفین متعاهدتین برخلاف تقسیمات با ترتیبات استفاده طرفین از رودخانه ها و آبهای سرحدی که به موجب این قرارداد معین شده است رفتار نمایند طرفین متعاهدتین متعهد میشوند که در خاک خود فوراً اقدامات لازمه برای رفع آن امر خلاف و تحقیقات مقصرین را به مجازات قانونی برسانند.

III راجع به مقدمه قرارداد

(۱) مضمون ذیل قبول شود:

«نظر به اینکه دولت اتحاد جماهیر اجتماعی شوروی و دولت ایران لازم دانستند که بر طبق عهدنامه مودت منعقد بین جمهوری اتحادی شوروی روسیه و ایران در ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ قسمتهای طرفین و ترتیب استفاده از رودخانه ها و آبهای سرحدی از بحر خزر تا ذوالفقار معین گردد اظهار رضایت نمودند که قرارداد کنونی را منعقد نمایند و اشخاص ذیل را وکلای مختار خود نمودند.

وکلای مختار مزبور پس از ارائه اعتبار نامه های خود که موافق قاعده و ترتیبات مقتضیه بود در مندرجات ذیل توافق نظر حاصل نمودند.

امضاء	امضاء	امضاء	امضاء	امضاء
ارنستویچ گرمان	الکساندروف درویچ مر	الکساندر شارف	محمد معصوم خانی	معظمی

* * *

سند شماره ۲۲

صورت مجلس

جلسه هشتم کمیسیون مشترک جماهیر متحده شوروی و ایران برای ترتیب و استفاده از آبهای سرحدی به موجب فصل ۳ عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری اتحادی

اجتماعی شوروی روسیه

حضور داشتند: رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح و عضو کمیسیون سید محمدخان معصوم خانی - از طرف دولت ایران

و از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی: رئیس الکساندر فیودرویچ کمیسر ملی فلاحات جمهوری اجتماعی شوروی ترکمنستان و عضو کمیسیون ایوان ارنستویچ گرمان نماینده کمیسرهای ملی خارجه در ترکمنستان متخصص فنی ایوان الکساندرویچ شارف قرار گذاردند

(۱) راجع به ساختن مقسم آب در نزدیکی دولت آباد
مأمورین فنی طرفین متعاهدتین برای اینکه تقسیم صحیح آب رودخانه هریرود در نزدیکی دولت آباد بهتر تأمین گردد و در این نقطه یک مقسم دائمی آب خواهند ساخت. مخارج ساختن این مقسم آب را طرفین متعاهدتین بعد از حصول توافق نظر با یکدیگر در طرح آن به تناسب مقدار آبی که در این نقطه می‌برند عهده‌دار خواهد بود.

(۲) راجع به ساختن (نصب کردن) دستگاه تعیین مقدار آب در خط سرحد
در آن نقاط مأمورین فنی جماهیر متحده اجتماعی شوروی و بخرج جماهیر متحده اجتماعی شوروی با حضور مأمور فنی از طرف ایران دستگاههای تعیین مقدار آب نصب خواهند نمود که مرکبند از سه شمشه برای تعیین عمق آب و یک علامت مبدأ تراز (رسپر) و یک پل کوچک برای اجرای عملیات فوق مأمورین فنی و میرابهای جماهیر متحده اجتماعی شوروی و ایران حق دارند که بالسویه از آن دستگاههای تعیین مقدار آب استفاده نمایند.

امضاء

امضاء

فیودرویچ گرمان شارف سیدمحمد معصوم خانی معظمی سیاح

* * *

صورت مجلس

سند شماره ۲۳

جلسه نهم کمیسیون مشترک جماهیر متحده اجتماعی شوروی و ایران برای ترتیب استفاده از آبهای سرحدی به موجب فصل ۳ عهدنامه مودت (۱۹۲۱) منعقد بین ایران و جمهوری متحده اجتماعی شوروی روسیه حضور داشتند: از طرف دولت ایران - رئیس - میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی - رئیس - الکساندر فیودرویچ و کمیسر ملی فلاح جمهوری اجتماعی شوروی ترکمنستان و عضو کمیسیون ایوان ارنستویچ گرمان نماینده کمیسریای امور خارجه در ترکمنستان و متخصص فنی کمیسیون ایوان الکساندرویچ شارف.

قرار گذاردند:

ماده ذیل در قرارداد درج شود

- ۱) طرفین متعاهدتین در ظرف یکماه از روز امضای این قرارداد ترتیب استفاده از آبهای سرحدی و سهمهای خود را از آنها که آن قرارداد معین کرده است در خاک خود به اطلاع مأمورین سرحدی و اهالی ساکن در اطراف آن رودخانهها خواهند رسانید.
- ۲) آن قرارداد از روز امضاء معتبر و مجری است.
- ۳) آن قرارداد به زبان فارسی و روسی نوشته شده است در دو نسخه اصلی که دو متن فارسی و روسی معتبر خواهد بود.

امضاء

امضاء

امضاء

سیاح

معظمی

معظمی، سیاح، فیودرویچ مر

* * *

صورت مجلس

سند شماره ۲۴

جلسه آخری کمیسیون مشترک شوروی و ایران برای ترتیب استفاده از آبهای سرحدی به موجب فصل ۳ عهدنامه مودت ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری اتحادی اجتماعی شوروی روسیه.

حضور داشتند: از طرف دولت ایران - رئیس میرزا سید احمدخان معظمی کارگذار کل خراسان و سیستان و عضو کمیسیون حمیدخان سیاح
از طرف جماهیر متحده اجتماعی شوروی الکساندر فیودرویچ مرکمیسر ملی فلاحه
جمهوری اجتماعی شوروی ترکمنستان و ایوان ارنستویچ گرمان نماینده کمیساریای خارجه از ترکمنستان و متخصص فنی کمیسیون ایوان الکساندرویچ شارف.
قرار گذاردند

(۱) ماده ذیل در قرارداد درج شود: در این قرارداد باید در مدت شش ماه از روز امضای آن به تصدیق برسد. مبادله تصدیق نامه‌ها در شهر طهران خواهد شد.
(۲) روز امضای قرارداد ۲۰ فوریه ۱۹۲۶ خواهد بود.

امضاء	امضاء	امضاء
فتودرویچ مر، ارنستویچ گرمان، شارف	سیاح	معظمی
* * *		

سند شماره ۲۵ قطعنامه نمره ۱

سنه ۱۹۲۶، ۲۸ فورال قریه میر قلعه (ایران)

ما امضاء کنندگان ذیل: از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه مأمور به موجب قرارداد بیستم فورل هذالسنه و اعتبار نامه نمره ۱۰۸۶ مورخه سیم مارت که کارگذار کل ایالت خراسان دولت علیه ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل گوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲۰/۲ هذالسنه به موجب اعتبار نامه نمره ۳۷۰۹/۸ اداره میاه ت س س ز (جمهوری شوروی اجتماعی ترکستان) قطعنامه فعلی را به ترتیب ذیل تحریر نمودیم:

به موجب ماده دهم قرارداد استفاده مشترک از آب گلریز و قسمت دوم صورت مجلس راجع به ترتیب اجراء قرارداد فوق، تا موقعی که مقسم جدید ساخته شود در خاک جماهیر متحده شوروی اجتماعی آب را از رود گلریز بالاتر از مقسم قدیم به فاصله یکصد متر در نزدیکی قریه میرقلعه به نهر کهنه موجود برای ایستگاه آرتن به مقدار ده لیتر در ثانیه (نیم سنگ) مقدار

آب دائمی رها نمودیم.

برای تشخیص اینکه آب به مقدار فوق به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی جاری است، تخته از چوب که دارای ۲۴ سانتی متر شش و نیم سانتی متر است قرار دادیم. نظارت جریان مقدار آب مزبور به عهده میراب قریه میرقلعه واگذار شده است.

مراتب فوق را بوسیله امضاء فوقاً می‌نمائیم.

مهندس میاه

مهندس میاه: م. گ. وادالدیف

* * *

سند شماره ۲۶

قطعه نامه نمره ۲

سنه ۱۹۲۶، دهم مارت قریه شمسی خان در خاک ایران

ما امضاء کنندگان ذیل از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه مأمور موجب قرارداد بیستم فورال هذالسنه و اعتبار نامه نمره ۱۰۸۶ مورخه سیم مارت که کارگذار کل ایالت خراسان دولت ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل کوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲۰/۲ هذالسنه و به موجب اعتبارنامه نمره ۳۷۰۹/A اداره میاهی جمهوری اجتماعی ترکستان قطعه نامه فعلی را به ترتیب ذیل تنظیم نمودیم.

به موجب ماده (۹) قرارداد استفاده مشترک از آب رودخانه قوزقان چای و قسمت پرتکل راجع به ترتیب اجراء قرارداد فوق‌الذکر مقدار آب رودخانه قوزقان چای را در خصوص سرحدی و در نه‌هاییکه از رودخانه آب ببرند و از خط سرحدی تا قریه زنگنانلو (به انضمام خود قریه مذکور) واقع شده‌اند تعیین نمودیم.

از پانزده رشته نه‌ریکه از رودخانه آب می‌برند هفت فقره باز بودند. مقدار کل آب مطابق تعیین شده است (۲۰۹۰) لیتر در ثانیه است. مقدار آبی که بوسیله تعیین مقدار آب معلوم گردید به پنج قسمت متساوی تقسیم نمودیم که $\frac{۳}{۵}$ با ۱۲۵۴ (لیتر - ثانیه) را به خاک جماهیر متحده اجتماعی شوروی و $\frac{۲}{۵}$ یا ۸۳۶ (لیتر - ثانیه) به خاک ایران رها نمودیم دولت ایران آب سهمی

خودش را به چهار قسمت متساوی تقسیم می نماید: $\frac{3}{4}$ از $\frac{2}{5}$ را رها می کند از منقسمی که در نزدیکی خط سرحدی در خاک س س س ر ساخته شده است به نهر باباجیق برای ناحیه لطف آباد و یکربع از دو خمس است می گذارد برای آبیاری اراضی واقع بین خط سرحدی تا قریه زنگنانلو و مقدار آب مذکور را برای ۱۵ فقره نهر منشعبه از رودخانه تخصیص می دهد: پانزده فقره نهر مذکور دارای سهم معین نمی باشند و این نکته تقسیم آب را در نهرهای مذکور مشکل می سازد.

برای اجراء ماده (۱۸) قرارداد مقدار آب رودخانه قوزقانچای (زنگنانلو) در خاک س س س ر تقریباً بفاصله ۱۵۰ متر از خط سرحد (و ده متر بالاتر از مقسم) انجام گرفت محل تعیین مقدار آب را که فوقاً ذکر شده برای بنای دستگاه هیدرومتر (تعیین مقدار آب) مناسب دیدیم.

مراتب فوق را امضاء و تصدیق می نمائیم.

مهندس میاه: امضاء

- متخصص میاه: م. ک. وادالدیف

امضاء

* * *

سند شماره ۲۷

قطعنامه نمره ۳

سنه ۱۹۲۶، ۱۳ مارست قریه رباط خاکستر در خاک ایران

ما امضاء کنندگان ذیل: از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه، مأمور به موجب قرارداد بیستم فورال هذالسنه و اعتبار نامه نمره ۱۰۸۶ مورخه سیم مارت که کارگذار کل ایالت خراسان دولت ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل کوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲۰/۲ هذالسنه و به موجب اعتبارنامه نمره ۳۷۰۹/A اداره میاه جمهوری اجتماعی شوروی ترکستان قطعنامه فعلی را به ترتیب ذیل تحریر نمودیم:

به موجب ماده (۸) قرارداد راجع به استفاده مشترک از آب رود لائین سو و قسمت (۴) پرتکل راجع به ترتیب اجراء قرارداد فوق الذکر مقدار آب لائین سو را در خط سرحدی تعیین نمودیم: تعداد نهرهائیکه از خط سرحد تا محل تلاقی آب خاکستربا رود لائین سو واقع شده و از

رود لائین سو آب می‌برند نه رشته است که به واسطه باریدن باران و برف مسدود شده بودند نهرهای مزبور سهم معینی ندارند که به تناسب اسهام خود آب ببرند. به همین جهات آب سهم ایران تفکیک نشد به اشخاصیکه از آب رود لائین سو استفاده می‌کنند اعلان شد که به موجب ماده هشتم قرارداد استفاده مشترک از آنها حق دارند نصف تمام آب لائین سو را به مصرف رسانند. برای انجام ماده (۱۸) قرارداد تعیین مقدار آب لائین سو در خاک جماهیر متحده شوروی تقریباً بفاصله یکصد متر از خط سرحدی صورت پذیرفت.

محل مزبور تعیین آب را مناسب دانستیم برای استقرار دستگاه تعیین مقدار آب.

مهندس میاه: امضاء

- متخصص میاه: م. ک. وادالدیف

* * *

سند شماره ۲۸

قطعه نامه نمره ۴

سنه ۱۹۲۶، ۱۵ مارس قریه ارچنگان در خاک ایران

ما امضاء کنندگان ذیل: از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه، مأمور به موجب قرارداد بیستم فورال هذالسنه و اعتبار نامه نمره ۲۸۶ مورخه سیم ۳ مارت که کارگذاری کل ایالت خراسان دولت ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل کوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲/۲۰ هذالسنه و به موجب اعتبارنامه نمره ۳۷۰۹/A اداره میاه ت س س ر (جمهوری شوروی اجتماعی ترکستان) قطعه نامه فعلی را به ترتیب ذیل تنظیم نمودیم. به موجب ماده هفتم قرارداد راجع به استفاده مشترک از آب رودخانه ارچنگان (ارچینیان) و قسمت (۴) فوق‌الذکر مقدار آب رودخانه ارچنگان را نزدیک خط سرحدی در خاک س س س ر تعیین نمودیم. پنج رشته نهرهاییکه در خاک ایران به فاصله پنج ورست از خط سرحدی و یک رشته نهر آب که از رودخانه ارچنگان آب می‌برند در نتیجه آمدن باران و برف و مزرع نبودن اراضی مسدود بودند و بدین جهت این قسمت از آب که سهم ایران است تفکیک نمی‌شد. به سکنه که از آب رودخانه ارچنگان استفاده می‌کنند اعلان شد که حق دارند نصف آب را از رودخانه برای

احتیاجات خود بردارند.

برای اجراء ماده (۱۸) قرارداد استفاده مشترک از آبها مقدار آب رود ارجنگان را در خاک روس (جماهیر اجتماعی شوروی متحد) تقریباً بفاصله صد متر از خط سرحدی تعیین نمودیم.

محل مذکور را برای بنای دستگاه تعیین مقدار آب مناسب دانستیم.

مهندس میاه: امضاء

- متخصص میاه: م. گ. وادالدیف

* * *

قطعه نامه نمره ۵

سند شماره ۲۹

سنه ۱۹۲۶، هفدهم مارت کلات در خاک ایران

ما امضاء کنندگان ذیل: از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه، مأمور به موجب قرارداد بیستم فورال هذالسنه و اعتبار نامه نمره ۱۰۸۶ مورخه سیم مارت که کارگذار کل ایالت خراسان به دولت ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل کوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲۰/۲ هذالسنه و به موجب اعتبارنامه نمره ۳۷۰۹/۸ اداره میاه جمهوری اجتماعی شوروی ترکستان قطعه نامه فعلی را به ترتیب ذیل تنظیم نمودیم:

به موجب ماده (۶) قرارداد استفاده مشترک از آب رود کلات (نفته) و قسمت (۴) پروتکل راجع به ترتیب اجراء قرارداد فوق الذکر عملیات تعیین مقدار آب رود کلات (نفته) را در مقابل آب انباریکه در ابتدای لوله آبی که سابقاً آب را به ایستگاه دوشاخ جمهوری اجتماعی شوروی ترکستان ساخته شده است میبرد انجام دادیم. سه رشته نهری که از قریه نفته تا خط سرحدی از رود نفته (کلات) آب می برند و در خاک ایران واقع شده اند بواسطه فقدان زراعت حدود می باشند و بدین جهت مقدار آبیکه سهم ایران است تفکیک نگردید.

برای اجراء ماده (۱۸) قرارداد استفاده از آبها مقدار آب (نفته) کلات را در مقابل آب انباریکه در ابتدای لوله آبی که سابقاً آب را به ایستگاه دوشاخ جمهوری متحد اجتماعی

ترکستان می‌برد واقع است تعیین نمودیم محل تعیین مزبور را موقتاً تا موقعیکه خط سرحدی که از آنجا آب رودخانه کلات (نفته) عبور می‌کند بطور وضوح معلوم نگردیده است برای بنای دستگاه تعیین آب مناسب دانستیم. شرح فوق را امضاء و تصدیق می‌نمائیم. بجای کلماتی که قلم خورده است جمله ذیل (سابقاً آبرا به ایستگاه دوشاخ) صحیح است.

مهندس میاه: امضاء

متخصص میاه: وادالدیف

* * *

قطعهنامه نمره ۶

سند شماره ۳۰

سنه ۱۹۲۶، نوزدهم مارت قریه قره تیگان در خاک ایران

ما امضاء کنندگان ذیل: از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه، مأمور به موجب قرارداد بیستم فورال هذالسنه و اعتبارنامه نمره ۱۰۸۶ مورخه سیم مارت که کارگذاری کل ایالت خراسان دولت ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل کوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲۰/۲ هذالسنه و به موجب اعتبارنامه نمره ۳۷۰۹/A اداره سیاسی ت س س ز (جمهوری شوروی اجتماعی ترکستان) قطعهنامه فعلی را به ترتیب ذیل تنظیم نمودیم به موجب ماده پنجم قرارداد استفاده مشترکه از آب رود قره تیگان (مهنه) و قسمت چهارم پروتکل راجع به ترتیب اجراء قرار داد فوق عملیات تعیین مقدار آب قره تیگان (مهنه) را در خاک ایران نزدیک خط سرحدی انجام دادیم. پنج رشته نهریکه به فاصله ده ورست از خط سرحدی در خاک ایران از رودخانه قره تیگان (مهنه) آب می‌برند بواسطه خرابی نهرها مسدود بودند در نهروهای مزبور نسبتی برای سهم هر یک از نهرها معلوم نشده است و به ملاحظه فوق آب سهمی ایران تفکیک نگردیده. به سکنه‌ای که از آب رود قره تیگان (مهنه) استفاده می‌کنند اعلان شد که حق دارند از رودخانه نصف تمام آبرا بردارند و به مصرف رسانند.

برای اجراء ماده (۱۸) قرارداد استفاده مشترکه عملیات تعیین مقدار آب رود قره تیگان

(مهنه) را در خاک ایران تقریباً بفاصله دویست متر از خط سرحدی انجام دادیم.

محل تعیین مزبور را برای بنای دستگاه تعیین آب مناسب دانستیم. شرح فوق را امضاء و تصدیق می‌نمائیم.

مهندس میاه: امضاء

- متخصص میاه: م. گ. وادالدیف

* * *

سند شماره ۳۱

قطعه‌نامه نمره ۷

سنه ۱۹۲۶، ۲۲ مارت قریه امیر آباد در خاک ایران

ما امضاء کنندگان ذیل: از یکطرف علی قلی خان سپاهی مهندس میاه، مأمور به موجب قرارداد بیستم فورال هذالسنه و اعتبار نامه نمره ۱۰۸۶ مورخه سیم مارت که کارگذار کل ایالت خراسان دولت ایران داده است و از طرف دیگر میخائیل کوریویچ وادالدیف متخصص میاه مأمور به موجب پروتکل ۲۰/۲ هذالسنه و به موجب اعتبارنامه نمره ۳۷۰۹/A اداره میاهی ت س س ر (جمهوری شوروی اجتماعی ترکستان) قطعه‌نامه فعلی را به ترتیب ذیل تنظیم نمودیم:

به موجب ماده نمره (۴) قرارداد استفاده مشترکه از آب رود چهچه و قسمت چهارم پروتکل راجع به ترتیب اجراء قرارداد فوق‌الذکر که مقدار آب رود چهچه را در خط سرحدی تعیین نمودیم در خاک ایران از یازده رشته نه‌رهاییکه از رود چهچه در خاک ایران از خط سرحدی تا قریه امیرآباد (تا محل تلاقی آب خور و آب گرم) آب می‌برند هشت فقره بواسطه خرابی نه‌رها مسدوداند و سه (۳) رشته بازاند برای کارکردن آسیابها سه فقره نه‌رهای آسیابی فوق‌الذکر ضمناً زراعت را مشروب می‌نمایند. تحقیقاً تعیین مقدار آب این نه‌رها بدون رعایت کسوراتی که از فرو رفتن آب بزمین و از تبخیر و از مصرف شدن آب برای زراعت حاصل می‌شود ممکن نمی‌گردد. هشت رشته نه‌رهاییکه مسدوداند سهم معین برای آنها تعیین نشده است که به آن نسبت آب ببرند. به ملاحظه فوق آب سهمی ایران تفکیک نشده به سکنه که از آب رودخانه چهچه استفاده می‌کنند اعلان شد که حق دارند از رودخانه نصف آب را بردارند و به مصرف رسانند.

برای اجراء ماده (۱۸) قرارداد استفاده مشترکه از آبها مقدار آب را در خاک ایران تقریباً

صد متر از خط سرحدی تعیین نمودیم. محل فوق‌الذکر که در آنجا آب چهچه را میزان کردیم نظر به اینکه مقطع رودخانه درین نقطه مناسب نیست محل بهتری را که تقریباً (۱۵۰) متر از خط سرحدی در خاک جماهیر متحده اشتراکی شوروی واقع است برای استقرار دستگاه تعیین آب اختیار نمودیم:

شرح فوق را امضاء و تصدیق می‌نمائیم.

مهندس میاه: امضاء

متخصص میاه: م. گ. وادالیدف

* * *

۳. جلوگیری از حوادث سرحدی سند شماره ۳۲

۱. نامه ریاست وزراء به وزارت امور خارجه درباره نحوه تعیین سرحدی و وظایف نمایندگان ایران

ریاست وزراء
بتاریخ ۲۱ امرداد ماه ۱۳۰۶
نمره ۳۵۴۹

وزارت جلیله امور خارجه

طرح مراسله ذیل که از طرف آنوزارت جلیله برای صدور جواب مراسله سفارت شوروی راجع به کمیسرهای سرحدی تهیه شده بود در جلسه ۳ خرداد ۱۳۰۶ قرائت و تصویب گردید که به همین موضوع صادر گردد.

- با نهایت توقیر زحمت افزا می‌شود مندرجات مراسله نمره آن جناب مستطاب اجل مشعر بر اعزام کمیسرهایی از طرفین برای رسیدگی وقایعی که در سرحدات رخ می‌دهد مورد مطالعه هیئت دولت ایران گردید - اولیای دولت متبوعه دوستدار حاضرند با توضیح ذیل با مندرجات آن مراسله موافقت کرده و کمیسرهای ایران را به سرحد اعزام دارند.
جمله که در مراسله مزبوره قابل توضیح می‌باشد در قسمت ذیل است.
در آنجایی که نوشته شده - کمیسرهای فوق‌الذکر مکلفند که در جلوگیری از وقوع

هر نوع قضایا و اتفاقاتی که در امتداد تمام سرحدات طرفین متعاهدتین بروز کرده انتظام سرحدات را تهدید نموده و ممکن است باعث اختلافاتی بین ساکنین سرحدی مملکتین واقع شود یا منافی را که بر طبق معاهدات و مقاولات موجوده دارا می باشند نقض کنند قبل از وقت اهتمامات لازمه بعمل آورند.

بطوریکه شفاها خاطر نشان گردید مقصود این است که کمیسرها موظفند از هر گونه تجاوزات و تخطیات اشرار و ساکنین سرحدی نسبت به سرحدنشینان مملکت طرف دیگر و عملیات قاچاق جلوگیری کرده و مراقب حفظ انتظامات سرحدی بشوند و به هیچ وجه کمیسرهای طرفین حق مداخله در قضایای مربوطه به تعیین سرحدات و امور سیاسی و سایر امور داخلی مملکت طرف دیگر نخواهند داشت در صورت موافقت آنجناب مستطاب اجل با توضیح مذکوره در فوق اولیای دولت متبوعه دوستدار کمیسرهای ایران را در نقاط ذیل برقرار خواهند کرد.

جلفای ایران	برای خط سرحدی از آزارات آغری داغ تا اول مغان
آستارای ایران	برای ناحیه از آستارا به انضمام حدود مغان
کمش تپه	برای ناحیه سرحدی اترک
لطف آباد	برای ناحیه سرحدی از رود اترک تا آرتق
سرخس ایران	برای خط سرحدی از خط ارتق تا آخرین نقطه سرحدی شرقی بین ایران و شوروی

با انتظار وصول جواب موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید می نماید.

* * *

سند شماره ۳۳

۲. نامه‌کاردار موقت (شارژدافر) شوروی به کفیل وزارت امور خارجه ایران

۲۳ مرداد ۱۳۰۶ دولت اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی

نمایندگی مختار در ایران

شماره ۷۵۶

آقای کفیل وزارت امور خارجه

با کمال احترام خاطر جنابعالی را قرین استحضار می‌دارد که برای جلوگیری از هر نوع حوادث سرحدی که در سرحدات اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، ایران اتفاق می‌افتد و نیز برای اینکه وقایع اتفاقیه زودتر حل و تسویه شود دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مقتضی می‌داند که ترتیب ذیل برقرار گردد:

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت ایران در امتداد تمام سرحدات مشترکه هر یک از طرفین پنج نفر کمیسر سرحدی معین می‌کنند.

محل اقامت و ناحیه عملیات کمیسره‌های سرحدی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به شرح ذیل معین میشوند:

جلفای شوروی برای خط سرحدی از آرازات تا مغان

آستارای شوروی برای ناحیه سرحدی از آستارا بانضمام مغان

کمش تپه برای ناحیه سرحدی رود اترک

عشق آباد - پولتوراتسکی برای ناحیه سرحدی از رود اترک تا ارتق

سرخس شوروی برای خط سرحدی از ارتق تا آخرین نقطه خط سرحدی ساوت و ایران در شرق کمیسره‌های هر یک از مملکتین باید از اتباع مسلم آن دولت بوده و قبلاً به دولت متعاقد دیگر معرفی شوند هیچیک از مملکتین متعاهدتین نمی‌تواند اشخاص را که سابقاً تبعه مملکت متعاقد دیگر بوده‌اند به سمت کمیسری انتخاب کند.

هرگاه کمیسر یکی از طرفین متعاهدتین نسبت به طرف دیگر اقداماتی نماید که خارج از

حدود صلاحیت او بوده و مخالف وظایف اداری او باشد طرف دیگر حق خواهد داشت که انفصال چنین کمیسر را تقاضا نماید.

کمیسرهای فوق الذکر مکلفند که در جلوگیری از وقوع هر نوع قضایا و اتفاقاتیکه در امتداد سرحدات طرفین متعاهدتین بروز کرده انتظام سرحدات را تهدید نموده و ممکن است باعث اختلافاتی بین ساکنین سرحدی مملکتین واقع شده یا منافی را که طرفین بر طبق معاهدات و مقاولات موجوده دارا میباشند نقض کنند قبل از وقت اهتمامات لازمه بعمل آورند. در صورت بروز این قبیل حوادث و اتفاقات کمیسرهای مکلفند که در حدود مقررات ذیل اقداماتی به عمل آورند که قضیه به سریعترین و مهمترین وجهی حل و تصفیه شود.

کمیسرهای فوق الذکر به هیچ وجه صلاحیت تسویه اختلافات مربوطه به تعیین سرحدات و مسائل ارضی را نداشته و حق تدوین پروتکلهای مربوطه باین قبیل مسائل را دارا نیستند در موارد وقوع تجاوز و تخطی از یک طرف نسبت به طرف دیگر کمیسر طرفی که مورد تجاوز واقع شده مکلف است کمیسر طرفی را که تجاوز از ناحیه او به عمل آمده مستحضر ساخته و باید بالاتفاق برای رسیدگی و کشف قضیه به محل واقعه عازم شوند کمیسر طرفی که اقدام به تجاوز نموده مکلف است که در اسرع اوقات اقداماتی برای حل و تصفیه واقعه بعمل آورد.

کمیسرهای می توانند از قضایای جزئی و فوری این قبیل قضایا را بوسیله مراجعه به مأمورین محل طرف دیگر رفع و تصفیه کنند به شرط اینکه بعد در این باب همدیگر را مطلع ساخته و معاً پروتکلی تهیه و امضاء کنند تشخیص این قبیل مواد جزئی و فوری برطبق توافق نظر کمیسرهای طرفین معین می شود و تا وقتی که توافق نظر حاصل نشده هر نوع مراجعات کمیسر سرحدی به مأمورین محلی طرف دیگر مجاز نخواهد بود.

کمیسرهای طرفین حقوق ذیل را خواهند داشت:

الف/ حق عبور از تمام نقاط سرحدی که در ناحیه مأموریت آنها رسماً برای عبور و مرور مفتوح می باشد با داشتن جواز رسمی که از طرف دولتین متعاهدتین برای مدت معینی به آنها

داده می‌شود برای عبور از سائر نقاط سرحدی کمیسرها مکلفند که در هر دفعه قبلاً توافق نظری ما بین خود حاصل کنند.

تبصره - کمیسرها مکلفند هر دفعه که از سرحد عبور می‌کنند جواز عبور را برای ثبت به مأمورین سرحدی طرف دیگر ارائه دهند.

ب/ حق استفاده از رمز در روابط با نمایندگان سیاسی و قنصل‌های مملکت متبوعه خود. اینک دوستدار ترتیب فوق را برای مطالعه به نظر جنابعالی رسانیده با کمال احترام خواهشمند است که دوستدار را از عقیده خود راجع به ترتیب پیشنهادی مستحضر فرمائید.

و در صورت موافقت دولت علیه ایران سفارت کبری را از محل اقامت کمیسرهای سرحدی ایران و ناحیه عملیات آنها مستحضر فرمائید و حتی‌الامکان مقرر فرمائید که محل اقامت و ناحیه عملیات کمیسرهای سرحدی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مطابقت داده شود.

در خاتمه دوستدار تصور می‌کند که تبادل اطلاعات راجع به اعضای هیئت کمیسرهای سرحدی ممکن است بعد از توافق نظر در ترتیب فوق‌الذکر عملیات آنها در ثانی بعمل آید. در این موقع احترامات فائقه را تقدیم می‌دارد.

شارژدافر اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران

م. سلاوتسکی

* * *

سند شماره ۳۴

۳. پاسخ کفیل وزارت امور خارجه ایران به نامه کاردار موقت (شارژدافر) شوروی

شارژدافر سفارت شوروی

مراسله

با نهایت توقیر زحمت افزا می‌شود مندرجات مراسله نمره ۷۵۶ شما مشعر بر اعزام کمیسرهایی از طرفین برای رسیدگی وقایعی که در سرحدات رخ می‌دهد مورد مطالعه هیئت

دولت ایران گردید اولیای دولت متبوعه دوستدار حاضرند با توضیح ذیل با مندرجات آن مراسله موافقت کرده و کمیسرهای ایران را به سرحد اعزام دارند.

جمله که در مراسله مزبوره قابل توضیح می باشد در قسمت ذیل است:

در آنجائی که نوشته شده «کمیسرهای فوق الذکر مکلفند که در جلوگیری از وقوع هر نوع قضایا و اتفاقاتی که در امتداد سرحدات طرفین متعاهدتین بروز کرده انتظام سرحدات را تهدید نموده و ممکن است باعث اختلافاتی بین ساکنین سرحدی مملکتین واقع شده و یا منافی راکه طرفین بر طبق معاهدات و مقاولات موجوده دارا می باشند نقض کنند قبل از وقت اهمتامات لازمه به عمل آورند»

بطوریکه شفاهاً خاطر نشان گردید مقصود این است که دو کمیسرها موظفند از هرگونه تجاوزات و تخطیات اشرار و ساکنین سرحدی نسبت به سرحد نشینان مملکت طرف دیگر و عملیات قاچاق جلوگیری کرده و مراقب حفظ انتظامات سرحدی باشند و به هیچ وجه کمیسرهای طرفین حق مداخله در قضایای مربوطه به تعیین سرحدات و امور سیاسی و سایر امور داخلی مملکت طرف دیگر نخواهند داشت» در صورت موافقت شما با توضیح مذکوره در فوق اولیای دولت متبوعه دوستدار کمیسرهای ایران را در نقاط ذیل برقرار خواهند کرد.

جلفای ایران	برای خط سرحدی از اغری داغ (آارات) تا اول مغان
آستارای ایران	برای ناحیه از آستارا به انضمام حدود مغان
کمش تپه	برای ناحیه سرحدی اترک
لطف آباد	برای ناحیه سرحدی از رود اترک تا ارتق
سرخس ایران	برای خط سرحدی از آرتق تا آخرین نقطه سرحدی شرقی بین ایران و شوروی

به انتظار وصول جواب موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تجدید نماید.

مساعد

سند شماره ۳۵

نامه کاردار موقت (شارژ دافر) شوروی به کفیل وزارت امور خارجه ایران

دولت اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی

۲۲ مرداد ۱۳۰۶

نماینده مختار در ایران

شماره نامه: ۷۵۷

آقای کفیل وزارت امور خارجه

با کمال احترام وصول مراسله محترمه مورخه ۲۲ مرداد جاری نمره ۱۰۷۶۱/۲۱۹۳ را راجع به موافقت دولت علیه ایران با ترتیبی که دوستدار در ضمن مراسله مورخه ۲۲ مرداد جاری نمره ۷۵۶ راجع به کمیسرهای سرحدی پیشنهاد کرده است اشعار می‌دارد

اما راجع به توضیح جمله از مراسله دوستدار در باب اینکه

«کمیسرهای فوق‌الذکر مکلفند که در جلوگیری از وقوع هر نوع قضایا و اتفاقاتیکه در امتداد سرحدات طرفین متعاهدتین بروز کرده انتظام سرحدات را تهدید نموده و ممکن است باعث اختلافاتی بین ساکنین سرحدی مملکتین واقع شده یا منافی را که طرفین بر طبق معاهدات و مقاولات موجوده دارا می‌باشند نقض کنند قبل از وقت اهتمامات لازمه به عمل آورند»

با کمال احترام خاطر شریف را مستحضر می‌دارد که دولت متبوعه دوستدار با توضیح

مندرجه در مراسله جنابعالی دائر بر اینکه:

«کمیسرها موظفند از هرگونه تجاوزات و تخطیات اشرار و ساکنین سرحدی نسبت به سرحدنشینان مملکت طرف دیگر و عملیات قاچاق جلوگیری کرده و مراتب حفظ انتظامات سرحدی بشوند و به هیچ وجه کمیسرهای طرفین حق مداخله در قضایای مربوطه به تعیین سرحدات و امور سیاسی و سائر امور داخلی مملکت طرف دیگر را نخواهند داشت»

موافقت دارد

ضمناً با نهایت توقیر خاطر محترم را قرین استحضار می‌دارد که کمیسرهای سرحدی شوروی در همین روزها به جنابعالی معرفی خواهند شد و دوستدار امیدوار است که دولت علیه ایران هم از طرف خود کمیسرهای ایران را معرفی خواهد نمود تا کمیسرهای مزبور به سرحد شوروی و ایران عازم شوند در خاتمه دوستدار رجاء واثق دارد و امیدوار است که عقیده جنابعالی نیز همین است که ایجاد ترتیب کمیسرهای سرحدی موجبات ترقی رفاه حال و عمران سرحدنشینان را فراهم ساخته و روابط دوستانه موجود بین ملل و دولتین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران را بیش از پیش مستحکم خواهد نمود.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم می‌دارد.

شارژ دافر اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران

م. سلاوتسکی

* * *

۴. قرارداد گمرکی

سند شماره ۳۶

۱. متن قرارداد و پروتکل اختتامیه

قرارداد گمرکی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران از یکطرف و دولت اتحاد شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر، خواستار تسهیل روابط بازرگانی دوستانه موجود بین دو کشور می‌باشند، همچنین خواستار اجرای تعهدات منتج از ماده ۱۹ عهدنامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱^۱ شده و تصمیمی به انعقاد قرارداد گمرکی گرفتند، از اینرو اختیار داران خود را به قرار ذیل تعیین نمودند:

آقای علی قلی خان انصاری، وزیر امور خارجه ایران از طرف دولت شاهنشاهی ایران.

آقای کارخان، معاون کمیسر در امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از

طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

۱. عهدنامه مودت بتاريخ ۲۶ فوریه ۱۹۲۱.

مشارالیهها، پس از مبادله اعتبار نامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود، در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده یک

از محصولات طبیعی و صنعتی شوروی در موقع ورود مستقیم از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران «هیچ گونه حقوق گمرکی، کونفیسین، سورتاکس یا حداقل عوارض ورودی دیگری، زیادت یا غیر از حقوق گمرکی، کونفیسین، سورتاکس یا عوارض ورودی که در موقع ورود، به امتعه مشابه هر مملکت ثالثی تعلق می‌گیرد یا خواهد گرفت، اخذ نخواهد شد.

از محصولات طبیعی و صنعتی شوروی در موقع صدور از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران هیچ گونه حقوق گمرکی و عوارض خروجی دیگری زیادت یا غیر از حقوق گمرکی، کونفیسین، سورتاکس و حداقل عوارض گمرکی که در موقع صدور امتعه مشابه به قصد هر مملکت ثالثی تعلق می‌گیرد و یا خواهد گرفت اخذ نخواهد شد.

ماده ۲

از محصولات طبیعی و صنعتی ایران در موقع ورود مستقیم از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، هیچ گونه گمرکی، کونفیسین، سورتاکس و یا عوارض ورودی دیگری زیادت یا غیر از حقوق گمرکی، کونفیسین، سورتاکس و یا حداقل عوارض ورودی که به امتعه مشابه هر مملکت ثالثی تعلق می‌گیرد یا خواهد گرفت، اخذ نخواهد شد.

از محصولات طبیعی و صنعتی ایران در موقع صدور از ایران به قصد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، هیچ گونه حقوق گمرکی، کونفیسین، سورتاکس و یا عوارض ورودی دیگری زیادت یا غیر از حقوق گمرکی، کونفیسین، سورتاکس و یا حداقل عوارض خروجی که در موقع صدور امتعه مشابه هر مملکت ثالثی تعلق می‌گیرد یا خواهد گرفت، اخذ نخواهد شد.

ماده ۳

از محصولات طبیعی و صنعتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در لیست «A» ضمیمه قرارداد حاضر شمرده شده‌اند، در موقع ورود به ایران، حقوق گمرکی تعیین شده در لیست فوق‌الذکر اخذ خواهد شد که جدای از عوارض پیش‌بینی شده توسط آئین نامه گمرکی جهت تمبر خوردن، پلمب و انبارداری و نظایر آن است.

ماده ۴

از محصولات طبیعی و صنعتی ایران که در لیست «B» شمرده شده‌اند، در موقع ورود به اتحاد جماهیر شوروی و سوسیالیستی، حقوق گمرکی تعیین شده در لیست فوق‌الذکر اخذ خواهد شد که جدای از عوارض قانونی پیش‌بینی شده جهت تمبر خوردن، پلمب و انبارداری و نظایر آن است.

ماده ۵

از محصولات طبیعی و صنعتی ایران که در لیست «C» ضمیمه قرارداد حاضر شمرده شده‌اند، در موقع صدور از ایران به قصد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، حقوق گمرکی تعیین شده در لیست فوق‌الذکر اخذ خواهد شد که جدای از عوارض پیش‌بینی شده توسط آئین نامه گمرکی جهت تمبر خوردن، پلمب و انبارداری و نظایر آن است.

ماده ۶

نرخهای تعیین شده در لیست A و B و C، حداکثر نرخهایی هستند که همیشه می‌توانند بدون توافق قبلی دولتمین کم و زیاد شوند، نرخهای لیست A و C توسط دولت ایران و نرخهای لیست B توسط دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

ماده ۷

مال‌التجاره‌های یکی از طرفین متعاهدین که طبق موازین به خاک طرف دیگر وارد و حقوق و عوارض مقرر در قوانین کشور جهت ورود کالاهای خارجه را، پرداخته باشد، بعد از آن به هیچ عنوان مشمول رفتاری غیر از آنچه نسبت به کالاهای مشابه با اصلیت محلی و یا وارده توسط هر مملکت ثالثی می‌شود، نخواهد شد.

ماده ۸

راجع به طریق اخذ وثیقه و گرفتن حقوق گمرکی و هر نوع مراسم دیگر ورود یا خروج هر یک از طرفین متعهد می‌نماید تا طرف دیگر را از تمام امتیازاتی که به هر مملکت ثالثی می‌دهد و یا در آینده خواهد داد، بهره‌مند سازد.

ماده ۹

مقرر است که بهای مال‌التجاره برای محاسبه حقوق گمرکی، در صورتیکه تعرفه اخذ حقوق مربوط به عوارض یا مالیات را پیش بینی کرده باشد، با قیمت عادی مال‌التجاره فوق‌الذکر در محل مبدا یا ساخت برابر بوده و از هزینه بسته بندی، خرید، بیمه، کمیسیون، حمل و نقل و همچنین از تمام موارد لازم دیگر جهت ورود مال‌التجاره تا محل اخذ حقوق گمرکی، بیشتر است.

این بها تحت هیچ شرایطی نمی‌تواند از قیمت عادی عمده مال‌التجاره‌های مشابه در محل ورود و در هنگام ورود، از حداقلی برابر ۱۰٪ قیمت، همچنین از مبلغ مربوط به حقوق و تاکس که پرداخت آن شامل محصولات از این نوع در هنگام ورود می‌شود، کمتر باشد.

زمانیکه بهای مال‌التجاره‌ها به پول خارجی اعلام می‌شود، این بها بنابر آخرین نرخ بانکهای محلی و قبل از ارائه اعلامیه به پول محلی تبدیل می‌شود.

ماده ۱۰

هرگاه مبدأ مال التجاره مورد شک و شبهه واقع شود، ارگانهای گمرکی هر یک از طرفین می توانند ارائه تصدیق نامه های مبدأ را تقاضا نمایند، در ایران این تصدیق نامه ها از طرف اتاقهای بازرگانی و یا دفاتر گمرکی و در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی توسط کمیساریای مردمی تجارت و یا شعبات آن صادر می شود.

مال التجاره هایی که از خارجه به یکی از مملکتین وارد شده و در آنجا تغییر شکل یافته و یا از لحاظ کاردستی تکمیل شده باشد به عنوان امتعه همان مملکت محسوب خواهد شد.

ماده ۱۱

در ایران واحد وزن برای مال التجاره هایی که بر این اساس مالیات به آنها تعلق می گیرد، واحد «من» ۶۴۰ مثقالی ایرانی است که معادل ۲/۹۷ کیلوگرم با مقیاس متر است. در صورتیکه دولت ایران بخواهد واحد وزن دیگری غیر از من ۶۴۰ مثقالی را مبناء قرار دهد، حقوق ویژه ذکر شده در تعرفه های مختلف، می تواند به نسبت واحد وزن جدید، کم و زیاد شود. در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی واحد وزن، کیلوگرم با مقیاس متر است.

ماده ۱۲

شروط قرارداد فعلی فراتر نمی رود:

۱. از امتیازاتی که هر یک از طرفین متعاهدین برای مملکت های هم مرز در جهت تسهیل مبادله مال التجاره ها در محدوده ۱۵ کیلومتری منطقه مرزی با آن موافقت کرده و یا در آینده موافقت خواهند کرد.

۲. از تعهدات تحمیل شده به هر یک از طرفین متعاهدین توسط اتحادیه گمرکی که تاکنون قراردادهای آن منعقد شده و یا در آینده منعقد خواهد شد.

۳. از امتیازاتی که اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای مملکت هایی که قلمروشان

از اول اوت ۱۹۱۴ به امپراطوری قدیم روسیه تعلق یافته، با آن موافقت کرده و یا موافقت خواهد کرد.

ماده ۱۳

پس از تصویب این قرارداد، مبادله نسخ مصوبه در اسرع اوقات ممکنه در تهران به عمل خواهد آمد.

قرارداد فعلی یک ماه بعد از مبادله نسخ مصوبه بموقع اجرا گذارده می شود. این قرارداد به مدت ۵ سال مجری خواهد بود.

اگر یک ماه قبل از انقضاء این مهلت، هیچیک از طرفین تمایلی به فسخ قرارداد از خود نشان ندهند، این قرارداد همچنان مجری بوده و فسخ آن به شرط آنکه از شش ماه قبل، به طرف متعاقد دیگر اعلام گردد. ممکن خواهد بود.

ماده ۱۴

قرارداد فعلی فقط به زبان فرانسه نوشته و امضاء شده است. هر یک از طرفین با امضاء قرارداد، نسخه ای از آن، همچنین نسخه ای از لیست A و B و C را به زبان فرانسه دریافت می کنند.

پروتکل اختتامیه

از زمان اجرای قرارداد فعلی، دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، تعهدات دولت ایران در قبال ماده ۱۹ عهدنامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ در خصوص موضوع گمرک را، تمام شده تلقی می کند.

بنا علی هذا، اختیار داران طرفین، قرارداد فعلی را امضاء و به مهر خود ممهور ساختند. در مسکو بتاريخ اول اکتبر ۱۹۲۷ در دو نسخه.

۲. فهرست کالاهای وارداتی ضمیمه قرارداد

سند شماره ۳۷

لیست الف

عوارض ورود

شماره تعرفه	شرح کالا	واحد	عوارض
(۱)	هوانوردی	قران	
	الف) بالنهاى قابل هدایت و یا غیر قابل هدایت، هواپیما -	معاف	
	هواپیمای دریایی و غیره.		
	ب) قطعات یدکی آنها ...	معاف	
	<u>یادداشت:</u> برای موتورها به قسمت «ماشین‌ها»		
	ماده ۲۸ مراجعه کنید.		
(۲)	الکلهای		
	الف) الکلهای خالص ...	من ناخالص ۸/۸	
	ب) الکلهایی که به طور طبیعی جهت مصرف		
	انسانی نامناسبند و یا بطور عمد برای		
	همیشه نامناسب گشته‌اند و الکلهای		
	منجمد شده بوسیله		
	یک جسم چرب...	من ناخالص ۱/۵۰	
	<u>یادداشت:</u> برای نوشابه‌های الکلی به قسمت «نوشیدنی‌ها»		
	مراجعه کنید.		
(۳)	کبریت‌ها که شامل کبریت‌های شمعی نمی‌شود.		
	الف) در جعبه‌هایی که بیش از ۶۰ کبریت نباشد،		
	و در هر من بیش از ۲۵۰ جعبه نباشد...	من ناخالص ۲/-	
	ب) سایر کبریت‌ها...	من ناخالص ۳/-	

من	نشاسته...	(۴)
۱/-	انواع حیوانات زنده:	(۵)
معاف	الف) الاغ	
معاف	ب) شتر	
معاف	پ) اسب - مادیان و کره اسب	
معاف	ت) قاطر نر	
معاف	ث) نژاد گاوی:	
معاف	۱) بالغ	
معاف	۲) گوساله زیر یک سال	
معاف	ج) نژاد گوسفندی:	
معاف	۱) بالغ	
معاف	۲) بره و بزغاله	
معاف	چ) مرغان خانگی	
معاف	ح) انواع شکارها اعم از مرغان و جانوران پشم دار	
معاف	خ) سایر حیواناتی که نام برده نشده اند	
	سلاحها و قطعات یدکی آنها:	(۶)
	الف) تفنگ شکاری، کلت، طپانچه، به غیر	
	از سلاحهای بازی و سلاحهای سرد	
عوارض ۱۰٪	و قطعات یدکی آنها	
	ب) سایر سلاحهای گرم و قطعات یدکی آنها (واردات	
عوارض ۵۰٪	تحت اجازه نامه مخصوص دولت صورت می گیرد)	
	چوب:	(۷)
معاف	الف) چوب جهت سوخت	

- (ب) سایر چوبهای طبیعی درختان، با پوست و یا اره نشده که شاخه‌های باریک و بلند، شاخه‌های نازک و بلند، ساقه‌های بی‌پوست، الوار، تیرچه، قطعات بریده شده تنه درختان، چوبهای پهن، چوب بشکه، چوب
- برای عصا، چوبهای دو سر طوق بشکه، نی عوارض ۵٪
- (پ) چوبهای مصنوعی غیر از چوبهایی که تعرفه برای آنها بسته شده است، بصورت خراطی شده یا نشده، جاروهای معمولی و اشیاء سبکی معمولی که جزو مبلمان و یا اشیاء خرازی نباشد عوارض ۸٪
- (ت) چوبهای مختلف شامل خاک اره، خرده‌های چوب، برگهای نخل، شاخه‌های بید و ساقه‌های چوبی (رشته‌های چوبی ماشینی برای بسته بندی و غیره) معاف
- نوشیدنی‌ها
- (۸)
- الف) نوشابه‌های الکلی:
- (۱) انواع لیکورهای اعلی و کوردیالیه‌های اعلی من ناخالص ۳۰:۶
- (۲) انواع عرق:
- الف) ویسکی، عرق - کونیاک - شامپاین اعلی - جین، شیدام، کیرش و محصولات مشابه دیگر. من ناخالص ۲۲:۸
- (ب) ودکا - آراک و شرابه‌های اشتهاآورد کیلور با کیفیت معمولی و محصولات مشابه من ناخالص ۲۰:۸
- (۳) شرابه‌های کف دار من ناخالص ۳۲:۸
- (۴) شرابه‌های مصرفی در تهیه دسرها مانند پورتو، مادر، سری،

- مالاگا، ورموس و شرابه‌های اشتهاآور من ناخالص ۲۰:۳
- (۵) شرابه‌های بی‌کف مصرفی سرمیز غذا من ناخالص ۱۰:۲
- (۶) آبجو، شراب سیب و نوشیدنی‌های تخمیر شده که کاملاً مشخص نشده‌اند، در اینجا شامل هیدرومل (لوشاب عسل) می‌شود من ناخالص ۲۰:۱
- (۷) شرابه‌های دارویی من ناخالص ۱۲
- (ب) سایر نوشیدنیها:
- (۱) آبهای معدنی من ناخالص ۲۵٪
- (۲) لیموناد من ناخالص ۲۰٪
- (۳) یخ و سودا معاف
- (۴) انواع سرکه من ناخالص ۱/-
- (۹) شمع، شمعهای مومی بزرگ، هر نوع شمع دیگر که در اینجا شامل پیلوت، مشعل و فتیله می‌شود من ناخالص ۱/-
- (۱۰) کائوچو، صمغ درختان، و موارد کاربرد آنها:
- (الف) کائوچو طبیعی معاف
- (ب) آماده برای ساخت پلاک، کاغذ و نخ من ۳/-
- (پ) گالش و پوتین‌های پلاستیکی من ۴/-
- (ت) حلقه‌های فلزی بدون روکش برای اتوموبیلها و لوله‌های کائوچویی با روکش پارچه‌ای من ۵/-
- (ث) محصولات دیگر به جز پارچه‌های آغشته به کائوچو، لباس، اسباب بازی، اشیاء فانتزی و دیگر اشیاء که شامل
- بند دیگری از تعرفه می‌شوند. عوارض ۱۲٪
- (۱۱) خاکسترورسوب حاصل از ذوب و تصفیه فلزات معاف

- (۱۲) زغال:
- الف) زغال طبیعی و زغال سنگ
- ب) زغال چوب
- ۱۰۰ جعبه ۵/-
- ۱۳ سیمان که در اینجا شامل قالبهای سیمانی می شود.
- سفال و اشیاء سیمانی
- ۱۰۰ جعبه ۳/-
- ۱۴ موم طبیعی
- من ۲/-
- ۱۵ مواد و کنسروهای غذایی به جز نوشابه ها:
- الف) کره و سایر روغنهای حیوانی خوراکی که در اینجا شامل مارگارین و کره های گیاهی می شود:
- ۱) تازه و نمکدار باشد،
- با هر نوع بسته بندی که زیاد محکم نباشد
- من ۱/-
- ۲) در قوطی های کوچک نگهداری شود و یا در هر ظرف دیگر
- مشابهی که محکم بسته شود
- من ناخالص ۲/-
- یادداشت: لازم به توجه است که وزن قوطیهای کوچک (ظرف و محتوی آن) از یک من بیشتر نباشد.
- ب) انواع کاکائو که در اینجا شامل شکلات می شود.
- ۱) دانه های با پوست و یا بی پوست.
- من ۱/-
- ۲) پودر کاکائو، شیرین باشد یا نباشد.
- من ۵/-
- ۳) انواع شکلات و شیرینیهای کاکائویی
- من ۱۵/-
- پ) قهوه:
- ۱) قهوه بو نداده
- من ۴/-
- ۲) قهوه بو داده، پودر شده یا نشده، خالص
- یا مخلوط با کاسنی یا هر ماده دیگر
- من ۵/-

یادداشت: قهوه، چای و کاکائو که در بسته‌های کوچک،

در قوطی، در کارتن و یا در حلبهای سفید یا هر ظرف

مشابه دیگر وارد می‌شوند، حقوقی را در ارتباط با وزن غیر خالص می‌پردازند.

(ت) غلات و مشتقات آن:

۰/۴۰ من (۱) برنج با پوست یا بی پوست

(۲) گندم، جو، جوسیه، و غلات غذایی دیگر که نام برده

۰/۲۵ من نشده‌اند مانند ارزن

۰/۲۰ من (۳) جوجوانه دار (مالت)

۰/۲۰ من (۴) آرد غذایی

۱/- من (۵) آرد مخلوط، مدل نستله

۰/۲۰ من (۶) بلغور و جو سفید

۱/- من (۷) ماکارونی و خمیرهای غذایی

(۸) بیسکویت، نان جو و انواع نان شیرینی:

معاف الف) بیسکویت حیوانات

۱/۵۰ من ناخالص ب) انواع دیگر

یادداشت: بیسکویتهایی که شکر آنها بیش از ۴۰٪

باشد، جزو شیرینی‌ها قرار می‌گیرند.

معاف (۹) نان

ث) کاسنی:

معاف (۱) ریشه‌های سبز:

۰/۵۰ من ناخالص (۲) بوداده، پودر شده یا خشک

ج) غده‌های غذایی نظیر ساگو، مائیوک، تپیوکا، آروروت

۰/۱۵ من غده‌های سیب زمینی و غیره

چ) پنیر:

۱) پنیرهای معمولی و نرم در اینجا شامل کشک نیز می شود من ۰/۲۵

۲) پنیرهای کنسرو شده:

۱) در قوطی من ناخالص ۳/-

۲) به طریق دیگری بسته بندی شده باشد من ۳/-

ح) میوه جات و میوه های شفت مانند، تازه یا خشک من ۰/۲۵

۱) کنسرو شده که در اینجا شامل مربا، ژله، پاستیل میوه ای

مارمالاد، ترشی میوه، آبمیوه و شربت میوه می شود

که در قوطی، ظروف فلزی، در شیشه و

یا هر ظرف مشابه دیگر باشد عوارض ۲۰٪

یادداشت: آب میوه ها و شربت های میوه که بیش از ۵٪

الکل خالص داشته باشند و میوه هایی که در الکل

نگه داشته شده اند، جزو عرقها (شماره ۲) محسوب می شوند

خ) دانه های غذایی، یعنی دانه هایی که جهت مصرف

انسانیند نظیر دانه های آفتاب گردان،

دانه های خربزه، طالبی و هندوانه و کدو مسمائی من ۰/۵۰

د) روغن های گیاهی:

۱) روغن زیتون من ناخالص ۲/-

۲) سایر روغن های غذایی نظیر روغن بادام زمینی،

دانه های آفتاب گردان، روغن کنجد و غیره من ناخالص ۰/۵۰

یادداشت: سایر روغن های گیاهی نظیر

روغن خشخاش، پنبه، کرچک، در ردیف اجناس دراگ استور،

عطاری و یا در ردیف روغن های گیاهی غیر خوراکی قرار می گیرند.

ذ) شیر و خامه:

۱) تازه باشد، که در اینجا شامل ماست نیز می شود. معاف

- (۲) بصورت کنسرو و یا استریل در قوطی یا در شیشه یا هر ظرف مشابه دیگری باشد،
- شیرین یا بدون شکر
من ناخالص ۲/-
(ر) انواع سبزیجات:
- (۱) تازه باشد
معاف
- (۲) خشک باشد، مانند نخود، عدس، باقلا، لوبیا، دانه‌های بادام زمینی و سایر حبوبات بصورت خشک
من ۰/۳۰
- (۳) در قوطی، ظروف فلزی، در شیشه یا هر ظرف مشابه دیگری کنسرو شده باشد
من ناخالص ۳/-
- (ز) عسل
من ناخالص ۳/-
- (ژ) تخم مرغ یا تخم هر پرنده شکاری
عدد ۱۰۰ ۱/-
(س) ماهی:
- (۱) تازه باشد
معاف
- (۲) ماهیهای شور یا دودی که بصورت خشک شده وارد می‌شوند.
من ۰/۱۵
- (۳) کنسرو شده:
- (الف) در قوطی، ظروف فلزی، در شیشه یا هر ظرف مشابه دیگری که محکم بسته شود
من ناخالص ۵/-
- (ب) به طریق دیگری بسته بندی شده باشد
من ناخالص ۱/۵۰
- (۴) خاویار
من ناخالص ۱۰/-
- (ش) نمک:
- (۱) سنگ نمک
۱۰ جعبه ۰/۴۰
- (۲) سفید و تصفیه شده:
- (الف) در قوطی، در شیشه یا هر ظرف مشابه دیگر
من ناخالص ۰/۴۰

- (ب) به طریق دیگری بسته بندی شده باشد من ناخالص ۰/۱۰
- (ص) شکر و انواع شیرینی‌ها:
- (۱) انواع گلوکز، شیرۀ قندی و ملاسی که از تصفیه یا ساخت شکر بدست می‌آید. من ۰/۲۵:۰/۵
- (۲) شکر طبیعی یا تصفیه شده:
- (الف) بصورت دانه‌های بلورین یا پودر که در اینجا شامل شکری که تنها یکبار تصفیه شده نیز می‌شود (کسوناد) من ۰/۵۵:۱/-
- (ب) بصورت حبه یا کله قند و نبات شیرینی‌ها، که در اینجا شامل آب نبات و سایر شیرینی جات بدون کاکائو می‌شود. من ناخالص ۰/۵۵:۱/-
- (ض) چای:
- (۱) چای سفید من ۱۰/-
- (۲) انواع دیگر چای من ۶/-
- (۴) گوشت و گوشت شکار:
- (۱) تازه باشد معاف
- (۲) انواع دیگر:
- (الف) شور، خشک یا دودی من ۲/-
- (ب) در قوطی، ظروف فلزی، در شیشه یا هر ظرف مشابه دیگری کنسرو شده باشد
- که در اینجا شامل عصارۀ گوشت نیز می‌شود. من ناخالص ۵/-
- کهنه پارچه:

یادداشت: ورود کهنه پارچه‌های مربوط به البسه و لباسهای زیر کهنه یا آلوده ممنوع می‌باشد.

(۱۷)

دراگ استور:

الف) ساکارین و محصولات ساکارین دار من ۵۰۰/-
 ب) ترکیبات یا اجناس مخصوص
 داروسازی، الکل دار یا قندی عوارض ۲۰٪
 پ) سایر اجناس که در اینجا شامل غده‌های
 غیر غذایی، روغنهای دارویی، صمغ‌های گیاهی،
 و تمام چیزهایی که از کائوچو می‌آید،
 مخمر، خمیر مایه، باند‌های معمولی، باند‌های طبی
 برای جلوگیری از دردهای مفصلی یا
 برای پانسمان، همچنین شامل گازهای استریل می‌شود. عوارض ۵٪
یادداشت: واردات مورخین، کوکائین و مشتقات آنها
 و ساکارین تنها با اجازه مخصوص دولت و
 فقط برای مصرف دارویی است.

(۱۸)

نمونه‌های بازرگانی که خود ارزشی ندارند، در
 اینجا شامل نمونه‌های پارچه می‌شود که طول آنها
 هر عرضی، از ۳۰ سانت بیشتر نباشد و نمونه‌هایی
 که روی کارت مقوایی یا بصورت دفترچه باشد.

(۱۹)

بسته بندی‌ها:

بسته بندی معمولی کالاها، به استثنای
 شیشه‌هایی که به محتوی آنان، مالیات تعلق نمی‌گیرد،
 بطور آزادانه مجاز بوده و احتیاج به اعلامیه خاصی ندارد.
 بسته بندی اشیاء تجملی که نمی‌تواند مانند
 بسته بندی‌های معمولی در نظر گرفته شود،
 به طور مجزا از تعرفه مخصوصی تبعیت می‌کند،

جعبه‌های خالی که جهت ارسال کالاهای ایرانی
به خارج استعمال می‌شود، از عوارض ورود
تا جائیکه، قراردادی بازرگانی برای
آنها منعقد نشده باشد، معاف می‌باشند.

بسته بندی‌های جدید و بسته بندی‌های استعمالی
که قراردادی بازرگانی برای آنها منعقد شده،
بعنوان کالا در نظر گرفته می‌شود و
از عوارض ثابت تعرفه برخوردارند.

معاف

کودهای حیوانی

۲۰

یادداشت: برای کودهای شیمیایی به عنوان
محصولات شیمیایی مراجعه کنید.

عطاری:

(۲۱)

۱/۵۰ من

الف) فلفل، کاری، فلفل فرنگی و خردل.

ب) انواع دیگر که در اینجا شامل

ادویه جات آماده، سس، وانیل، زعفران،

قارچ، لیمو امانی و سایر ادویه جاتی

که نامبرده نشده‌اند نظیر دارچین،

غنچه‌های میخک، برگهای درخت غاز،

هسته‌های جوزبویا، هل، زیره،

سیاه دانه و دانه‌های خشخاش میشود عوارض ۱۵٪

پوشاک و منسوجات آماده:

(۲۲)

الف) انواع لباسهای دوخته یا نیمه دوخته

که در اینجا شامل: لباس زیر، کشیاف، کلاه،

کلاه کاسکت، انواع دستکش، اشارپ، شال

به جز شالهایی که تعرفه برای آنها
بسته شده، روسری، چارقد، اشارپ خز
و اجناس مشابه، پره‌ای آماده جهت
زینت آلات و کلاً تمام اجناس
پوشاکی که نام برده نشده‌اند

عوارض ۲۵٪

یادداشت:

کفشها، به غیر از کفشهای چرمی یا پلاستیکی
و یا کفشهایی که رویه آنها از چرم یا
پلاستیک ساخته نشده باشد،
جزو دسته پوشاک از هر نوع، قرار می‌گیرند.
(ب) منسوجات آماده:

- (۱) منسوجات آماده که در اینجا شامل:
دستمال جیبی، چتر، چترآفتاب، روکش،
پرچم، کلاه توری، زین پوش، روختی،
رومیزی، پتوی سفری، رومبلی و
دگمه‌های پارچه‌ای، گل‌های مصنوعی،
توری برای چراغهای زنبوری، پرده جلوی درب،
پرده جلوی پنجره و کرکره و غیره می‌شود
- (۲) انواع جوال و ساک‌هایی که تعرفه به آنها تعلق نمی‌گیرد

عوارض ۲۵٪

عوارض ۵٪

تبصره: مالیاتی که به منسوجات

فوق‌الذکر تعلق می‌گیرد مانند مالیاتی
است که به پارچه‌ها برحسب جنس آنان تعلق می‌گیرد،
گرچه این منسوجات بصورت قطعات وارد شود
یا همانطور که از کارگاه بافندگی
بیرون می‌آید، یعنی بدون انجام کاردستی روی آنها

- (۲۳) روغن‌های حیوانی که شامل
روغنهای دارویی نمی‌شود. من ناخالص ۰/۲۵
- (۲۴) نفت و مشتقات آن که شامل روغنهای دارویی نمی‌شود.
الف) روغن نفت خام یا نفت خام
۱) بصورت باز ۱۰ من ۰/۳۰
۲) در بشکه یا پیت ۱۰ من ناخالص ۰/۵۰
ب) روغن نفت تصفیه شده:
۱) نفت صاف یا کروزین
الف) بصورت باز ۱۰ من ۰/۵۰
ب) در بشکه یا پیت ۱۰ من ناخالص ۰/۷۵
۲) مشتقات نفتی نظیر بنزین و گازوئیل من ناخالص ۰/۴۰
پ) مشتقات:
۱) پارافین من ناخالص ۰/۲۰
۲) روغنهای سوختی از نوع مازوت:
الف) بصورت باز ۱۰ من ۰/۳۰
ب) در بشکه یا پیت ۱۰ من ناخالص ۰/۵۰
۳) روغنهای گریس از نوع روغن ماشین من ناخالص ۰/۲۰
۴) روغن ماشین من ناخالص ۰/۲۰
۵) انواع رسوبات من ۰/۱۰
ت) سایر نفتهای تصفیه شده یا نشده من ناخالص ۰/۲۰
ث) قیر من ناخالص ۰/۲۰
- (۲۵) روغن‌های گیاهی غیر غذایی:
روغن‌های گیاهی که منحصراً مختص چرب کردن
موتورها یا روغن کاری می‌باشند،
به جز روغنهایی که در ردیف
محصولات دارویی یا عطاری قرار دارند من ناخالص ۰/۵۰

- (۲۶) انواع آلات موسیقی که در اینجا
عوارض ۲۵٪ شامل قطعات یدکی نیز می‌شود
- (۲۷) انواع ابزارهای علمی که در اینجا
معاف شامل قطعات یدکی نیز می‌شود
- (۲۸) ماشین‌ها و ابزارها:
عوارض ۶٪ الف) ابزارهای دستی
ب) ماشین‌ها و وسایط مکانیکی (که با نیروی
مکانیکی یا حیوانی یا دستی حرکت می‌کنند)
و در اینجا شامل ماشینهای کشاورزی،
ابزارهای مکانیکی لوکوموتیوها و قطعات
یدکی آنها، همچنین دیگهای بخار،
عوارض ۶٪ ژنراتورها و موتورهای صنعتی می‌شود
پ) سایر موتورها که شامل موتور اتومبیل،
معاف موتور هواپیما و موتور قایق و غیره می‌شود
فضولات جانوران وحشی‌ای که نام برده نشده‌اند:
الف) تخمهای کرم ابریشم در جعبه‌های ۳۰ گرمی یا کمتر
ب) انواع دیگر که در اینجا شامل
عوارض ۵٪ چربیهای حیوانی غیرغذایی می‌شود
یادداشت ۱: تخمهای کرم ابریشم که
در جعبه‌های ۳۰ گرمی یا بشکل دیگری
وارد می‌شود، برای هر ۳۰ گرم وزن خالص،
یک قران عوارض می‌پردازد
یادداشت ۲: تخمهای کرم ابریشم تنها می‌تواند توسط
دفاتر گمرکی، معین جائیکه دولت، سرویس کنترل
باکتریولوژیکی را ایجاد کرده، دارد شود.

یادداشت ۳: دولت حق ایجاد امتیاز تولید و واردات تخمهای کرم ابریشم یا حق افزایش عوارض ثابت ورودی، برای خود حفظ می کند.

مواد معدنی به استثنای سیمان:

(۳۰)

الف) مواد خامی که نامبرده نشده اند،

در اینجا شامل گوگرد تصفیه شده،

پنبه کوهی نسوز، الیاف معدنی نسوز،

سنگ طلق، پودر گچ، آهک، اکسید آهن،

خاک نسوز، سنگ گچ و شن میشود.

۱۰ من ۰/۱۰

ب) ساخته و پرداخته شده:

پنبه کوهی نسوز - الیاف معدنی نسوز،

سنگ طلق، بصورت پلاک، ورق که در کاربرد

آنها مواد دیگری اضافه شده یا نشده باشد

عوارض ۰/۱۰

مواد نساجی و موارد کاربرد آنها:

(۳۱)

(۳۱) الف) مواد نساجی خام:

(۱) پشم، کرک و سایر مواد منسوجاتی

خام که نامبرده نشده اند

معاف

(۲) نخ پنبه، پارچه کتان و کتان طبیعی

عوارض ۱۵٪

(۳) پيله کرم ابریشم

من ۲/-

(۴) ابریشم طبیعی

من ۱۰/-

(۵) خرده و ضایعات ابریشم

من ۵/-

(۳۱) ب) نخها:

(۱) انواع نخهای آماده برای

جزئی فروشی یعنی بصورت کلاف، قرقره،

در مقوا یا کاردتن، کلافهای کوچک

یا اشکال دیگر، جهت خرازیها

عوارض ۸٪

		(۲) انواع دیگر:
۱/-	من	الف) نخ پنبه‌ای
۱/-	من	ب) نخ پشمی
۰/۶۰	من	پ) نخ کتان‌ی و کنفی
۱/-	من	ت) نخ کتان‌ی
		ث) نخ ابریشمی خالص:
۱۵/-	من	(۱) طبیعی
۱۵/-	من	(۲) مصنوعی
۸/-	من	ج) نخ‌ی که از خرده‌های ابریشم ساخته می‌شود
۳/-	من	چ) نخ کتان‌ی ابریشم‌دار
۱/-	من	ح) نخ کتان یا الیاف نسوز
٪۱۰	عوارض	خ) سایر نخها
		(۳۱) پ) نخهای نقره‌ای یا طلایی بدلی یا اصل و نخهایی با روکش طلا یا نقره بدلی یا اصل حتی جهت جزئی فروشی
٪۱۵	عوارض	(۳۱) ث) پارچه‌ها:
		(۱) بی‌آنکه مواد ترکیبی آنها مشخص شود:
		الف) فتر و پارچه‌های فتردار که در اینجا شامل لائی‌های چسب دار یا بدون چسب بصورت مترژی و پارچه‌های آستری می‌شود.
٪۱۰	عوارض	ب) انواع قالی و پادری:
٪۲۵	عوارض	(۱) پنبه‌ای خالص
٪۲۵	عوارض	(۲) انواع دیگر بجز پنبه‌ای خالص

		پ) انواع پارچه‌های دانتل و گیپور، دست باف یا ماشینی که در اینجا شامل گیپورهای پشمی می‌شود به استثنای گیپورهای
عوارض	۲۵٪	ماشینی جهت مبلمان
		ت) برودری و پارچه‌های برودری شده یا گلدوزی شده که در اینجا شامل پارچه‌های پولک دوزی
عوارض	۲۰٪	یا پارچه‌هایی که کار فانتزی روی آنها انجام شده، می‌شود
		ث) منسوجاتی که نامبرده نشده‌اند که در اینجا شامل کشباف، نوارهای بافته شده، قبطان، روبان و غیره ... و پارچه‌های نایلونی، اشیاء علاقبندی و پارچه‌هایی که تماماً یا جزئی از آنها با نخ
عوارض	۱۵٪	نقره‌ای بدلی یا اصل بافته شده است
		ج) منسوجاتی از جنس موادی که نامبرده نشده‌اند، نظیر حصیر، پادریهای حصیری یا کناره‌هایی از جنس مو، پشم، موی خوک، پوست و غیره، همچنین پارچه‌هایی از جنس مواد
عوارض	۱۰٪	نساجی مختلف که تعرفه به آنها تعلق نمی‌گیرد
		الف) پارچه‌های درشت بافت که نامبرده نشده‌اند: ۱) پارچه‌های بی‌رنگ و شسته نشده، از نوع
من	۴۰/۲	پارچه‌های کتانی که متقال گفته می‌شود
من	۴۰/۲	۲) پارچه‌های سفید
من	۴۰/۲	۳) پارچه‌های رنگی یا چاپی
من	-/۳	۴) پارچه‌هایی که بانخهای رنگی بافته شده

		(ب) پارچه‌های زنبوری، کتانی، گلدار و طرح دار که در اینجا شامل
۴/-	من	پارچه‌های کتانی برق‌دار نیز می‌شود (پ) تور، گاز، پارچه‌های لطیف و
۱۰/-	من	چادرهای کتانی بدون قلاب دوزی یا گلدوزی (ت) مخمل و مخمل کوک بلند:
۱۰/-	من	(۱) تاییده شده
۸	من	(۲) انواع دیگر
۱۰	من	(ث) گیپورهای ماشینی برای مبلمان، حتی گلدار (۳) پارچه‌های پشم خالص که در اینجا شامل پارچه‌هایی از پشم بز، لاما، ویگونید (نوعی لاما)، شتر، موی یال و دم حیوانات و غیره می‌شود:
٪۱۵	عوارض	(الف) انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده (ب) مخمل و مخمل‌های کرک بلند که در اینجا شامل بدلیجات آستاراخان
۳۰/-	من	محصولات مشابه می‌شود
٪۲۰	عوارض	(پ) شالهای شرقی (۴) انواع پارچه‌های کتانی خالص: (الف) پارچه‌های ضخیم، معمولی، ساده، بی‌رنگ و شسته نشده و سفید
۱/۵۰	من	(ب) انواع دیگر بویژه شامل پارچه‌های رنگی یا چاپی، بالتیت، کتانی بسیار لطیف، کتانی گلدار برای مبلمان، روتختی، رومیزی و غیره و تکه پارچه‌هایی به
٪۱۵	عوارض	به همان شکل که از کارگاه بافندگی بیرون می‌آید

- (۵) انواع پارچه‌های ابریشم مصنوعی
خالص که تعرفه برای آنها بسته نشده است عوارض ۲۵٪
- (۶) پارچه‌های کتانی و کنفی یا سایر
الیاف گیاهی بویژه رامی و آلفا:
- (الف) انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده من ۱/-
(ب) پارچه‌های معمولی، بی‌رنگ و شسته
نشده جهت بسته بندی که در اینجا
شامل ساک و پارچه‌های بسته بندی
که ترکیبی از کتان و کنفند، می‌شود من ۴۰/۰
(۷) پارچه‌های ابریشم طبیعی خالص:
(الف) پارچه‌هایی از نوع توشر (نوعی پارچه ابریشمی)
و پارچه‌های ساده بافت یعنی بی‌طرح من ۵۰
(ب) تور، گاز و چادرهای بدون قلابدوزی یا گلدوزی من ۱۰۰
(پ) انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای
آنها بسته نشده که در اینجا
شامل پارچه‌های گلدار می‌شود من ۶۰
(۸) انواع پارچه‌هایی که از خرده
و ضایعات ابریشم ساخته شده‌اند،
و تعرفه به آنها تعلق نمی‌گیرد من ۲۵
(۹) پارچه‌های کتان پشمی که در اینجا شامل پارچه‌های گمرکی می‌شود:
- (الف) حاوی حداقل ۳٪ و حداکثر ۱۰٪ پشم من ۵
(ب) حاوی حداقل ۱۰٪ و حداکثر ۵۰٪ پشم:
- (۱) انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده من ۸
(۲) مخمل و مخمل‌های کرک بلند که در اینجا شامل بدلیجات
آستاراخان و محصولات مشابه می‌شود من ۱۰

- ب) حاوی ۵۰٪ پشم و یا بیشتر، ۹۷٪ پشم:
- ۱۵ (۱) انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده ... من
- (۲) مخمل و مخمل‌های کرک بلند که در اینجا شامل بدلیجات
- ۲۰ من آستاراخان و محصولات می‌شود
- یادداشت: پارچه‌هایی که کمتر از ۳٪ پشم دارند بعنوان پارچه‌های کتان خالص در نظر گرفته می‌شوند و پارچه‌هایی که بیش از ۹۷٪ پشم دارند، مانند پارچه‌های پشم خالص در نظر گرفته می‌شوند
- (۱۰) پارچه‌های پنبه‌ای کتان‌دار یا با ترکیبی از سایر الیاف گیاهی:
- ۳/- من انواع پارچه‌هایی که تعرفه به آنها تعلق نمی‌گیرد
- (۱۱) پارچه‌های کتانی که ابریشم مصنوعی دارند:
- ۱۵٪ عوارض انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده
- (۱۲) پارچه‌های کتانی که ابریشم طبیعی دارند:
- الف) انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده، حاوی حداقل ۱۰٪
- و حداکثر ۲۵٪ ابریشم ۱۵/- من
- ب) حاوی ۲۵٪ تا ۹۰٪ ۲۵/- من
- پ) تور، گاز و چادرهای بدون قلاب دوزی یا گلدوزی عوارض ۱۵٪
- ت) مخمل و مخمل‌های کرک بلند تابیده شده یا نشده:
- (۱) زیر ۵۰٪ ابریشم داشته باشد ۳۰/- من
- (۲) حاوی ۵۰٪ ابریشم و بیشتر ۴۰/- من

۱۳) پارچه‌های کتانی با ترکیبی از خرده و ضایعات ابریشم:

انواع پارچه‌هایی که تعرفه

به آنها تعلق نمی‌گیرد من -/۱۰

یادداشت: پارچه‌های حاوی بیش از ۹۰٪

ابریشم طبیعی یا مصنوعی و یا پارچه‌های

حاوی خرده و ضایعات ابریشم، در ردیف

پارچه‌های ابریشم طبیعی یا مصنوعی یا

پارچه‌هایی که از خرده و ضایعات

ابریشم خالص بافته شده‌اند، قرار می‌گیرند.

پارچه‌هایی که زیر ۱۰٪ ابریشم دارند، بیش از

۵۰٪ عوارض مربوط به پارچه‌های کتانی را می‌پردازند.

۱۴) پارچه‌های پشمی یا کتانی با ترکیبی

از ابریشم طبیعی یا مصنوعی یا خرده

و ضایعات ابریشم.

انواع پارچه‌هایی که تعرفه برای آنها بسته نشده عوارض ۱۲٪

یادداشت: پارچه‌های پشمی یا کتانی با

ترکیبی از ابریشم، که مقدار ابریشم

آنها از ۳٪ تجاوز نمی‌کند، بعنوان

پارچه‌های پشمی یا کتان خالص در نظر گرفته می‌شوند.

تذکر کلی:

طبقه بندی پارچه‌های ترکیبی با مواد دیگر،

برحسب وزن هر یک از مواد مختلف موجود

در کل ترکیب آنها مشخص می‌شود.

- (۱۵) انواع شمع و پارچه‌های روغنی که در اینجا شامل پارچه‌هایی با یک لایه از چسب یا صمغ یا هر ماده دیگری که ریشه روغنی دارد، میشود. همچنین گازهای روغنی و پارچه‌های آغشته به کرئوزوت، کارتنهای قیراندود
- به استثنای پارچه‌هایی که روکش نایلونی دارند. عوارض ۱۰٪
- (۳۲) خرازی، اسباب بازی و آهنگری:
- الف) تلفن، تلگراف و لوازم کمکی آنها، ماشین‌های تحریر و قطعات یدکی آنها
- ب) دوربین‌های عکاسی و فیلمبرداری و لوازم کمکی آنها مانند پلاک، فیلم کاغذ حساس و غیره، لاک جهت لاک و مهر کردن، مواد عینک سازی، چوب پنبه بصورت صفحه،
- مکعب، استوانه و حباب برای چراغهای الکتریکی عوارض ۵٪
- پ) سنجاق قفلی، جای سنجاقی، سوزن، سنجاق، انگشتانه، سگکهای معمولی، اسباب بازی و بازیهای آموزنده مانند وسایل مکانیکی
- و حروف الفبا و بازیهای ساختنی و غیره و دگمه عوارض ۱۰٪
- ت) صندوقچه، جعبه‌های چوبی یا فلزی، روغن جلا، پماد، واکس و غیره ...
- لوازم تحریر، لوازم آرایش، لوازم سفری، عصا، نورافکن که در اینجا شامل دستگاه اسلاید، عکاسی، گرامافون و لوازم کمکی آنها
- لوازم آهنگری و لوازم منزل،
- زنک و دستگاه زنک می‌شود عوارض ۱۵٪

<p>عوارض ۲۰٪</p>	<p>دخانیات</p>	
<p>عوارض ۲۵٪</p>	<p>ج) بازی و اسباب بازی، غیر از آنچه در بند «پ» نامبرده شده است</p>	
<p>عوارض ۵۰٪</p>	<p>چ) بدلیجات</p>	
<p>عوارض ۵۰٪ بیشتر ۲</p>	<p>ح) ورق بازی</p>	
<p>قران در هردست</p>	<p>خ) سایر اشیاء که در اینجا</p>	
<p>عوارض ۱۵٪</p>	<p>شامل کبریت‌های شمعی می‌شود</p>	
<p>عوارض ۱۵٪</p>	<p>مبل و انواع وسایل مبلمان که تعرفه برای آنها بسته شده، در اینجا شامل</p>	<p>(۳۳)</p>
<p>عوارض ۱۵٪</p>	<p>ظروفی غیر از ظروف فلزی قیمتی می‌شود:</p>	
<p>عوارض ۵٪</p>	<p>الف) مبل‌های معمولی چرمی، بدون رنگ و روغن جلاء و بدون تزئین</p>	
<p>عوارض ۵٪</p>	<p>ب) لامپ‌های معمولی فلزی، شیشه‌ای، چینی، حتی بصورت آباژور ولی بدون هیچ‌گونه دکور و تزئین</p>	
<p>عوارض ۲۵٪</p>	<p>پ) مبل‌های دیگر که شامل انواع مبل‌های آماده یا مبل‌های سوار نشده، قطعات مبل‌های رنگ شده، روغن جلاء یا لاک زده، کنده کاری شده، خاتم کاری یا مزین به فلز، شیشه، چرم یا پارچه می‌شود همچنین شیشه و آینه‌های قابدار و سایر لامپ‌هایی غیر از آنچه در بند</p>	
<p>عوارض ۲۵٪</p>	<p>الف ذکر شد، ظروف، لوستر، شمعدان و غیره.</p>	

(۳۴)	<u>سنگهای معدنی، فلزات و موارد کاربرد آنها:</u>	
۵٪	عوارض	<p>الف) انواع سنگهای معدنی</p> <p>ب) فولاد، آهن گداخته و آهن گالوانیزه</p> <p>شده یا نشده، بصورت شمش، میله، تیرچه، ورقه‌های کوچک، مستطیل شکل، نوار، ترکه، ورقه، پلاک، فویل یا رشته، آهن پاره، براده‌های توپ و خمپاره، فولاد و آهن ساختمانی نظیر داربست، پل، تانک، ریل، مواد راه آهن، میله، میخ، پیچ، میخ پرچ، میخ پیچ دار، مهره پیچدار که میخ پیچدار وارد آن می‌شود،</p>
۵٪	عوارض	تیغ، چلیک و اشیاء مشابه دیگر
۶٪	عوارض	<p>ب) همین اشیاء از جنس فلزات دیگر</p> <p><u>یادداشت:</u> دولت ایران حق ۶٪ افزایش قیمت،</p>
معاف		<p>از تاریخ اول فروردین ۱۳۰۸ را داراست</p> <p>ت) حروف و کلیشه‌های چاپ خانه</p> <p>ث) پول:</p>
معاف		<p>۱) پول طلا یا نقره که در کشور مبداء بهای قانونی داشته باشد</p> <p>۲) پول مسی، از جنس نیکل</p>
ممنوع		یا هر فلزی که قیمتی نباشد
۲۵٪	عوارض	<p>ج) طلا و جواهر از جنس فلزات قیمتی</p> <p>چ) مصنوعات فلزی:</p>
۱۰٪	عوارض	<p>۱) مصنوعات از جنس آهن، آهن گداخته یا فولاد، از جنس مس گالوانیزه شده، مینا کاری شده یا نشده</p> <p>که در عنوان دیگری از تعرفه نیامده است</p>

- (۲) مصنوعاتی از جنس سایر فلزات
- که در عنوان دیگری از تعرفه نیامده است عوارض ۱۵٪
- یادداشت ۱: اشیائی که بخشی از آنها
- از جنس آهن، آهن گداخته یا فولاد یا مس باشد
- و بخشی از یک یا چند فلز دیگر، جزو
- اشیاء مورد شماره ۲ قرار می‌گیرند.
- یادداشت ۲: عنوان «چ» در بین عناوین دیگر، شامل قفل درب، چفت کشویی،
- قفل، دستگیره پنجره، لوازم تزئینی درب و مبل،
- حلقه، کلید برای قفل، لوازم یدکی چراغ، چوب‌لباسی،
- لولا، فنردرب، تابلوی سردر، دستگیره
- بادنما، دستگیره برای جالباسی، زنجیرهای کوتاه
- نرده‌های فلزی و غیره می‌شود
- (۳۵) انواع ساعت و جعبه‌های ساعت میناکاری شده یا نشده:
- الف) طلایی، پلاتینی، حتی مزین به سنگهای
- قیمتی که در اینجا شامل ساعت‌های مچی
- یا ساعت‌های جیبی می‌شود عوارض ۲۵٪
- ب) از جنس سایر فلزات عوارض ۱۰٪
- پ) قطعاتی که بصورت مجزا وارد می‌شوند
- که در اینجا شامل قطعات یدکی می‌شود عوارض ۱۰٪
- ناو، کشتی، قایق و قطعات یدکی آنها: (۳۶)
- الف) قایق‌های موتوری برقی یا انواع دیگر معاف
- ب) ناو و سایر کشتی‌های موتوری، برقی یا
- کشتی‌های بخار یا کشتی‌هایی با هر نوع مصرفی معاف
- پ) انواع دیگر، یعنی کشتیهای
- بادبانی و سایر کشتی‌های کوچک معاف

- (۳۷) اشیاء هنری و کلکسیون (به جز تجارت جاری)
برای موزه‌ها و آماورها که در اینجا
شامل عتیقه جات، تمبرهای پستی، تابلو و نقاشی‌های
دستی بی‌قاب و کتب خطی می‌شود
معاف
- (۳۸) تریاک
ممنوع
- (۳۹) کاغذ و موارد کاربرد آن:
الف) خمیر کاغذ
من ۰/۱۰
ب: ۱) کاغذهای معمولی برای چاپ یا بسته بندی
مقوا، کاغذهای مرکب خشک کن، کاغذهای
باطله چاپی که قراردادی بازرگانی برای
آنها بسته شده به کاغذ و مقوا برای نوشتن
و پاکتهای معمولی، کاغذ دفاتر باطله،
کاغذ برای مبلمان، انواع کاغذهای دیواری،
کاغذ صافی و کلاً سایر کاغذها به جز کاغذهای فانتزی عوارض ۸٪
۲) کاغذ برای نوشتن و پاکتهای فانتزی
در جعبه یا بسته‌های دیگر، یا بدون
علامت اختصاری یا مارک، و کاغذهای فانتزی
نظیر کاغذهای مرمری، نقش دار، آرم دار،
و یا بصورت قطعات بریده شده و غیره
عوارض ۱۵٪
۳) مصنوعات کاغذی که در اینجا شامل
دفاتر حساب و دفترهای خط‌دار ساده می‌شود
عوارض ۱۲٪
(۴۰) عطریات غیر از صابونهای معطر:
الف) عطریات الکلی که در اینجا شامل
اسانس عرق نیشکر، کنیاک و غیره می‌شود
عوارض ۵۰٪

		(ب) سایر عطریات که در اینجا شامل پودرهای آرایشی، اسانسهای گیاهی و اسانسهای مصنوعی معطر <u>پوست و موارد کاربرد آن:</u>	(۴۱)
عوارض	۴۰٪	(الف) پوستهای طبیعی خشک کرده یا نمک زده غیر از پوستهایی که در بند «ب» و «پ» ذیل آمده است	
من	۵۰٪	(ب) پوست طبیعی بره	
عوارض	۸٪	(پ) پوست طبیعی روباه، سمور و غیره	
عوارض	۱۰٪	(ت) پوستهای آماده:	
عوارض	۱۵٪	(۱) برای پوست فروشی‌ها	
من	۴	(۲) دباغی شده، ساخته و پرداخته شده	
من	۶	(۳) پوست‌های رنگ شده	
من	-/۱۰	(۴) پوستهای روغن زده، لاک زده، بصورت جیردرآمده، تیماجی شده که در اینجا شامل تیماج سازی، کفشدوزی و سراجی می‌شود	
عوارض	۱۵٪	<u>(۴۲) سنگها که در اینجا شامل سنگهای قیمتی و مروارید می‌شود:</u>	
		(الف) سنگهای قیمتی و مرواریدهای مزین شده یا نشده	
عوارض	۲۵٪	(ب) سنگهای معمولی که کار رویش صورت نگرفته، در اینجا شامل سنگهای چهارگوش و سنگهایی جهت سنگفرش می‌شود	
معاف			

- (پ) سنگهای معمولی بصورت قطعه قطعه،
صیقلی، کنده کاری شده که در اینجا شامل
مصنوعات سنگی، مرمری و غیره می شود به
استثنای ظروف^۱، مجسمه و غیره که مختص
مبلمان فنرلندو در رده مبلها قرار می گیرند
عوارض ۱۰٪
- (ت) سنگهای آردواز برای روکار
ساختمان که در اینجا شامل
سنگهای آردواز مصنوعی می شود
۱۰۰ جعبه - ۲٪
- (۴۳) انواع ظروف سفالی به استثنای
کالاهای تکمیل شده مصرفی جهت تزئین یا مبلمان اماکن مسکونی:
الف) آجر و سفال، لوله های زه کشی،
گلدان و سایر اشیاء سفالی معمولی
عوارض ۱۰٪
- ب) انواع چینی
عوارض ۱۰٪
- (۴۴) پودرها و مواد منفجره
الف) پودرهای معمولی برای
اسلحه و پودرهای پیروکسیله
عوارض ۱۰٪
- یادداشت: واردات پودرهایی که از
قدرت انفجاری فوق پودرهای شکاری معمولی
یا پیروکسیله برخوردارند، با جواز ویژه دولت صورت می گیرد.
ب) لوازم سلاحهای شکاری، کلت و طپانچه
که در اینجا شامل چاشنی گلوله
و کپسول های حاوی پودر نولمینات می شود
عوارض ۲۰٪

۱. تقریباً یک خط ناخوانا بود که ترجمه نشده است.

<p>عوارض ۲۵٪</p>	<p>پ) لوازم سلاحهای جنگی و ششلول یا طپانچه (واردات با اجازه دولت صورت می گیرد) ت) ماسوره گلوله و چاشنی انفجاری برای مین و سایر مواد منفجره برای مصارف معدنی یا صنعتی -</p>	
<p>عوارض ۸٪</p>	<p>(واردات با اجازه دولت صورت می گیرد)</p>	
<p>عوارض ۱۵٪</p>	<p>ث) سلاحهایی جهت نمایش آتشبازی ج) انواع دیگر که در اینجا</p>	
<p>ممنوع</p>	<p>شامل توپخانه و نارنجک و غیره می شود <u>محصولات شیمیایی:</u></p>	<p>(۴۵)</p>
<p>من ۱۰٪</p>	<p>الف) سود کلسینه</p>	
<p>من ۱۵٪</p>	<p>ب) سودهای دیگر و کودهای شیمیایی پ) سولفات سدیم، سولفات آهن، اکسید روی، گل گوگرد و گوگرد</p>	
<p>عوارض ۵٪</p>	<p>تصفیه شده ت) انواع دیگر که در اینجا شامل</p>	
<p>عوارض ۱۰٪</p>	<p>اسید استیک مایع یا متبلور می شود <u>محصولات چاپ و لیتوگرافی:</u></p>	<p>(۴۶)</p>
	<p>الف) روزنامه، نشریات ادواری، کتاب و کتابهای درسی، آثار علمی موسیقی، نقشه های دریانوردی یا جغرافیایی، نقشه، تصاویر چاپی و تصاویر برجسته بدون قاب، کاتالوگ و اعلاناتهای خانه های بازرگانی</p>	

معاف	از هرنمایندگی مستقر در ایران برده شده باشد.	مستقر در خارج در صورتیکه این اعلاتنها حاوی اطلاعاتی چاپی یا لیتوگرافی از مؤسسه خارجی باشند، بی آنکه نامی از مؤسسه بازرگانی دیگری یا نامی
عوارض ۱۲٪	یادداشت: واردات دفتر، روزنامه و کتابهایی که تصویری از شخصیتی یاغی یا بالعکس چهره‌ای خوش رو داشته باشند، ممنوع است.	(ب) انواع دیگر که در اینجا شامل دفاتر کلاسی و دفاتر حساب غیر از آنهایی که خط کشی شده‌اند، می‌شود
		<u>محصولات و علوفه:</u> (۴۷)
من ۰/۱۵	یا کاه خرد شده، یونجه و علوفه می‌شود	الف) غله‌های نارس یا غله‌های دسته شده (ب) انواع دیگر که در اینجا شامل کاه
معاف	صمغ و قیر طبیعی بغیر از	یا کاه خرد شده، یونجه و علوفه می‌شود
عوارض ۵٪	نفت و محصولات نفتی، صمغ و کائوچو	صمغ و قیر طبیعی بغیر از
		<u>صابون:</u> (۴۹)
عوارض ۲۵٪	الف) معطر	الف) غله‌های نارس یا غله‌های دسته شده
من ۷۰٪	ب) انواع دیگر	(ب) انواع دیگر که در اینجا شامل کاه
	<u>توتون:</u> (۵۰)	یا کاه خرد شده، یونجه و علوفه می‌شود
	الف) توتون (برای غلیان):	صمغ و قیر طبیعی بغیر از
من -/۱۸	۱) برگ توتون	نفت و محصولات نفتی، صمغ و کائوچو
من -/۲۰	۲) خرد شده	<u>صابون:</u> (۴۹)

ب) توتون برای پیپ:

۲۰/- من (۱) برگ توتون

۲۴/- من (۲) خرد شده

پ) توتون برای سیگار:

۳۰/- من (۱) برگ توتون

۴۰/- من (۲) خرد شده

ت) سیگار

ث) سیگار برگ و سیگارهای کوتاه

ج) سایر توتونهای ساختگی

عوارض ۸۰٪

عوارض ۸۰٪

عوارض ۵۰٪

یادداشت: ساقه‌های توتونهای مذکور

که بصورت مجزا وارد می‌کردند عوارض

مربوط به توتونهایی را که بدانها

تعلق دارند، می‌پردازند، واردات

هر کالای جایگزین برای توتون ممنوع است.

تنتور، رنگ، رنگ روغن:

(۵۱)

الف) سه نوع رنگ قرمز و سایر

رنگهای طبیعی به جز نیلی

ب) نیلی طبیعی یا ترکیبی

پ) سایر رنگهای ترکیبی به جز تنتورهای

ترکیبی که ورود آنها ممنوع است

یادداشت: از اول فروردین ۱۳۰۸،

دولت حق ۲۰٪ افزایش نرخها را داراست.

ت) رنگ روغن:

(۱) با الکل تهیه شده باشد

من ناخالص ۵/-

۳/- من ناخالص

(۲) انواع دیگر

یادداشت: اداره گمرکات، بنابر
نظر کارشناس شیمی آن، هر روز
بطور مرتب لیستی از رنگهای ترکیبی،
را تهیه می کند که واردات آنها تنها
در صورت داشتن کیفیت ثابت و مقتضیات
دیگر جهت رنگ قالی مجاز است، واردات
رنگهای ترکیبی که ثابت نیستند تا وضع مقررات دیگر ممنوع است.

یادداشت: به منظور کنترل واردات،

فروش و مصرف رنگهای ترکیبی، اداره گمرکات،

آئین نامه ای حاوی قوانین ثبات رنگهای

ترکیبی و تعیین شرایط لازم جهت ورود آنها را وضع خواهد کرد.

گیاهان و مواد گیاهی که تعرفه

(۵۲)

به آنها تعلق نمی گیرد، در اینجا شامل گیاهان

زنده، گلها و برگهایی که استریل نشده اند،

رازک، نی، نواله، غله، بذر، نظیر بذر شاهدانه،

کتان، کنجد، پنبه، کرچک و غیره می شود. مواد غذایی

مواد دراگ استور و عطاری و یا عطر فروشی ها، جزو

طبقات بعدی تعرفه قرار نمی گیرند.

معاف

مصنوعات شیشه ای:

(۵۳)

الف) شیشه های دربهای شیشه ای معمولی غیر رنگی:

۱) اندازه آن کمتر از ۵۰ دسی متر مربع باشد من ۰/۲۵

۲) اندازه آن ۵۰ دسی متر مربع یا بیشتر باشد من ۰/۴۰

ب) بطری، قرابه حتی با پوشش حصیری و شیشه‌های بلوری خالی یا پر شده از موادی که مالیات بدانها تعلق نمی‌گیرد:

- ۱) از جنس شیشه‌های معمولی من ۰/۲۰
 ۲) از جنس شیشه سفید یا رنگی من ۰/۲۵
 ۳) بطریهای لیموناد و سایر بطریهای
 مشابه از جنس شیشه ضخیم من ۰/۳۰
 پ) آینه‌های بی‌قاب، حداقل به اندازه ۵۰ دسیمتر مربع عوارض ٪۸

ت) مصنوعات شیشه‌ای یا بدون تزئین

و اجناس کریستالی بدون تزئین،
 حباب لامپ، شیشه ساعت، سنگفرش‌های
 شیشه‌ای و غیره، به استثنای ظروف

و اجناس فانتزی عوارض ٪۶

ث) سایر شیشه‌ها یا مصنوعات شیشه‌ای

که در اینجا شامل آینه‌های

بی‌قاب بزرگتر از ۵۰ دسیمتر مربع،

شیشه‌های دربهای شیشه‌ای رنگی،

مات یا حکاکی شده، اجناس کریستالی مزین

نظیر نقاشی‌های کنده کاری شده با قلم حکاکی

یا با اسید، نقاشی، میناکاری، طلاکاری،

نقره کاری، آستری شیشه‌ای و غیره می‌شود

به استثنای ظروف و اجناس فانتزی عوارض ٪۱۰

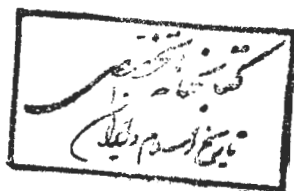
یادداشت ۱: اجناس شیشه‌ای یا

کریستالی با پایه یا لوازم فلزی

قیمتی، زمانی که ارزش فلز کاربردی

آنها از ارزش شیشه بیشتر می‌شود،

در ردیف اجناس زرگری قرار می‌گیرند.

یادداشت ۲: اجناس شیشه‌ای یا کریستالی

با پایه، یا پایه یا لوازم فلزی که قیمتی نیستند در ردیف اجناس مبلمان یا خرازی، قرار می‌گیرند.

(۵۴) انواع ماشین و وسایط نقلیه

(بجز وسایل نقلیه هوایی، ناو و کشتی)

و قطعات یدکی آنها:

الف) ارابه و سایر وسایط نقلیه که در

اینجا شامل کامیون، ماشین باری،

ماشین حمل و نقل مبلمان که با موتور

کار کند یا غیر از آن باشد، می‌شود و

همچنین واگن و ماشینهای خط آهن،

تراموا، مینی بوس با بیش از ۶ صندلی

و با هر شیوه حرکتی و قطعات یدکی آنها معاف

ب) اتومبیلهای توریستی که ارزشی

بالای ۳۰۰۰۰ قران داشته باشد عوارض ۱۰٪

پ) انواع دیگر که در اینجا شامل

درشکه، کالسکه، دوچرخه، سه چرخه، اتومبیل

به غیر از آنهایی که در بند ب ذکر شده

موتور سیکلت و سایر کار می‌شود معاف

ت) قطعات یدکی آنها معاف

یادداشت: برای موتورهای به قسمت «ماشین‌ها» مراجعه کنید.

(۵۵) اجناس دیگری که تعرفه

به آنها تعلقه نمی‌گیرد. عوارض ۱۵٪

سند شماره ۳۸

لیست «ب»

عوارض ورود

شماره تعرفه	شرح کالا	واحد	عوارض
(۱)	انواع غلات به جز برنج، سیب زمینی، نخود و باقلا	روبل	
(۲)	<u>برنج:</u>		
	(۱) بی پوست	۱۰۰ کیلوگرم	۰/۹۰
	(۲) با پوست یا برنجی که پوسته خارجی ندارند ولی پوسته داخلی دارند.	معاف	
	(۳) با پوست که پوسته خارجی دارد	معاف	
(۳)	<u>سایر غلات و سبزیجات معمولی</u> که به طرز خاصی تهیه نشده اند،		
	پیاز و سیر	معاف	
(۴)	<u>میوه جات و میوه های شفت مانند:</u>		
	(۱) انواع گردو و فندق که نام برده نشده اند، هسته هلو و زردآلو دانه پاک شده کدو مسمائی، نارگیل و برگه زردآلو	۱۰۰ کیلوگرم	۱ روبل
		و ۵۰ قران	
	(۲) بادام و پسته بایا بدون پوست	۱۰۰ کیلوگرم	۲ روبل
		۴۳ قران	
	(۳) سایر میوه جات و میوه های شفت مانند، تازه یا خشک از هر نوع که در اینجا شامل کشمش می شود	۱۰۰ کیلوگرم	۰/۹۰

- (۵) آب میوه و آب میوه‌های شفت
مانند، بدون شکر و بی آنکه الکل
به آن اضافه شده باشد
۱۰۰ کیلوگرم ۱ روبل
و ۵۰ قران
- (۶) پنیر
معاف
- (۷) کره گاوی و گوسفندی
معاف
- (۸) تخم مرغ
معاف
- (۹) حیوانات زنده
معاف
- (۱۰) انواع شاخ و سم و اعضاء بدن
حیوانات که در اینجا شامل روده می‌شود.
فرآورده‌های حیوانی که مصرف پزشکی دارد
و در تعرفه کلی اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی نام برده نشده است
معاف
- (۱۱) چربیهای حیوانی که در تعرفه
کلی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
نام برده نشده است
۱۰۰ کیلوگرم ۱ روبل
و ناخالص ۵۰ قران
- (۱۲) پوستهای آماده نشده
یا پوستهای مودار به غیر از خز:
(۱) نمک زده و مرطوب:
الف) مودار
معاف
ب) بی‌مو
۱۰۰ کیلوگرم ۱ روبل
و ۸۰ قران

(۲) خشک و نمک زده:

الف) مودار
ب) بی مو
معاف
۱۰۰ کیلوگرم ۳ روبل
و ۶۰ قران

(۱۳)

پوستهای آماده شده:

(۱) پوستهای دباغی شده، با زاج سفید آماده شده
باشد، بصورت جیر درآمده، در اندازه های کوچک
و بزرگ به جز پوستهای تیماجی شده، پوستهای
یخ زده، پوست بزغاله و پوست ساغری ۱۰۰ کیلوگرم ۴ روبل
و ۸۸ قران
(۲) تیماجی شده ۱۰۰ کیلوگرم ۶ روبل
و ۷۰ قران

(۱۴)

انواع خز:

معاف

(۱۵)

چوبهای معمولی، بصورت تیرچه،

گرده چوب، شاخه های باریک و
بلند، کنده، تیرچه های بی پوست یا به
ضخامتی بیش از ۵۰ میلیمتر اژه
شده باشد: بصورت شاخه های نازک و بلند، تیرکهای
با ضخامتی بیش از ۶ میلیمتر تا
۵۰ میلیمتر چوبهای خراطی شده، چوب
جهت سوخت، دسته های بهم پیچیده شاخ
و برگ، زغال چوب

معاف

(۱۶)

علوفه به هر شکل و گاه پاک نشده

معاف

(۱۷)

اجزاء گیاهان، به شکل طبیعی

و دانه هایی که در تعرفه کلی اتحاد جماهیر
شوروی سوسیالیستی نام برده نشده است،
در اینجا شامل گنجد می شود

معاف

- (۱۸) حصیر و ساکهایی که با مواد گیاهی
غیر منسوجاتی ساخته شده باشد
معاف
- (۱۹) سنگهای قیمتی و نیمه قیمتی، طبیعی یا
مصنوعی، طبیعی یا تراش خورده مروارید اعلی
یا بدلی، روی پایه کار گذاشته شده یا نشده
باشد، مرجانهای طبیعی یا مصنوعی که روی
آنها کار نشده باشد
۱ کیلوگرم ۵ روبل
- (۲۰) صمغ کتیرا و انواع صمغ ورزین
که در تعرفه کلی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
نام برده نشده است.
۱۰۰ کیلوگرم ۳ روبل
و ۶۰ قران
- (۲۱) پنبه طبیعی و غوزه پنبه
معاف
- (۲۲) پنبه رشته شده
۱۰۰ کیلوگرم ۲ روبل
و ۴۴ قران
- (۲۳) کتان، کنف، بصورت رشته‌های جدا شده یا نشده
معاف
- (۲۴) پیلۀ ابریشم:
- (۱) در تخم
۱۰۰ کیلوگرم ۶ روبل
- (۲) از تخم بیرون آمده
۱۰۰ کیلوگرم ۱ روبل
و ۸۰ قران
- (۲۵) پشم و کرکی که از هم جدا نشده باشد،
چربی گرفته یا شسته شده، رنگ نشده،
رشته‌های پشمی رنگ نشده
معاف
- (۲۶) پارچه‌های کتانی بی‌رنگ و شسته نشده، سفید شده،
رنگی، چاپی، که در اینجا شامل مخمل
و مخملهای کرک بلند کتانی می‌شود
۱ کیلوگرم ۳ روبل

(۲۷)

پارچه‌های ابریشمی ایرانی:

- (۱) پارچه‌های ابریشمی خالص زربافی شده
با نخهای طلایی اصل یا بدلی، نخهای
طلائی یا غیر طلائی، همچنین مخمل و
مخمل‌های کرک بلند ابریشمی خالص
۱ کیلوگرم ۳ روبل
(۲) سایر پارچه‌های ابریشمی خالص که
در اینجا شامل پارچه‌هایی که با
خرده و ضایعات ابریشم بافته شده است، می‌شود. ۱ کیلوگرم ۱ روبل
و ۸۰ قران

تبصره: پارچه‌هایی که در مجموعه تارو پودشان
بیش از ۹۰ درصد نخ ابریشمی خالص بکار رفته،
همچون پارچه‌های ابریشمی خالص در
نظر گرفته می‌شوند:

- (۳) پارچه‌های ابریشمی که در تارو
پودشان ابریشم خالص، کتان یا
الیاف گیاهی دیگری نیز دارند
۱ کیلوگرم ۰/۹۲
(۲۸) انواع پارچه‌های پشمی که در
اینجا شامل پارچه‌هایی میشود
که با نخ پشم بز یا پشم لاما یا پشم
شتر بافته شده‌اند. روتختی‌های پشمی
(پشمی درشت باف)، پوشش زین پشمی برای
اسب، فتر، پارچه‌های نازک و کمربندهای ایرانی
که ابریشم در آنها بکار نرفته است
۱ کیلوگرم ۵ روبل

تبصره کلی: پارچه‌های پشمی یا پارچه‌هایی که با الیاف گیاهی بافته شده‌اند و با ابریشم یا نخهای نقره‌ای بدلی یا اصل، نخهای طلائی یا غیر طلائی گلدوزی یا زربافی شده باشند برحسب نوع پارچه، بیش از ۲۰٪ از عوارض را می‌پردازند.

پارچه‌های پشمی یا پارچه‌هایی که با الیاف گیاهی بافته شده‌اند و با پشم یا الیاف گیاهی قلاب دوزی یا گلدوزی شده باشند، بر حسب نوع پارچه، بیش از ۱۰٪ عوارض را می‌پردازند.

(۲۹) فترهای معمولی و اجناسی که

از فتر ساخته شده و نامبرده نشده‌اند،

رنگی یا رنگ نشده ۱۰۰ کیلوگرم ۳ روبل

۳۰ قالیهای پشمی یا پشمی

کتان دار ۱۰۰ کیلوگرم ۱۲ روبل

(۳۱) ماهی معاف

(۳۲) مازو معاف

(۳۳) حنا ۱۰۰ کیلوگرم ۵ روبل

ناخالص

تبصره: تمام اجناس و کالاهایی که در این تعرفه نام برده نشده‌اند، عوارض ورود قید شده توسط تعرفه کلی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را پرداخت خواهند کرد.

سند شماره ۳۹

۳. سه فقره نامه از سفارت شوروی به نخست وزیر و کفیل وزارت امور خارجه ایران با عرض تبریک به دولت شاهنشاهی ایران در برقراری استقلال گمرکی، به حکم دولت و بر اساس یادداشت‌های مبادله شده در اول اکتبر ۱۹۲۷، مفتخرم رضایت دولت اتحاد جماهیر را در فسخ شمردن قرارداد گمرکی منعقد شده در اول اکتبر ۱۹۲۷ و انعقاد قرارداد گمرکی جدید، تأیید نمایم.

موافقت حاصل است که مال‌التجاره‌های شوروی در ایران، تحت هر رابطه‌ای، در شرایطی نامساعدتر از مال‌التجاره‌های مشابه هر کشور ثالث، بفروش نخواهد رسید.

جناب آقای کفیل، احترامات فائقه مرا بپذیرید.

* * *

سند شماره ۴۰

سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران تهران ۳۱ ژانویه ۱۹۲۸

جناب آقای نخست وزیر

به حکم دولت و بنابر اختیارات تامی که توسط کمیته مرکزی اجرائیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جهت انجام این مهم به اینجانب محول گردیده است، مفتخرم بنام دولت به استحضار رسانم که نامه‌های مبادله شده در خصوص قرارداد گمرکی که در اول اکتبر ۱۹۲۷ در مسکو به امضاء رسیده و شامل اعلامیه دولت جماهیر شوروی در رابطه با استقلال گمرکی ایران است، همچنین نامه‌های مبادله شده در تاریخ اول اکتبر ۱۹۲۷ در خصوص موافقتنامه جهت ماهیگیری در سواحل جنوبی دریای خزر که شامل اعلامیه دولت ایران در رابطه با امتیازات مربوط به ریاست شورای اداری است و نامه‌هایی که توسط مجلس به تصویب رسیده، بلافاصله مورد تصویب کمیته مرکزی اجرائیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی قرار خواهد گرفت و اسناد تصویب تنظیم شده در این زمینه در کوتاهترین فرصت به دولت ایران تسلیم خواهد شد.

جناب آقای نخست وزیر، احترامات فائقه مرا بپذیرید.

به والا حضرت مهدی قلی خان هدایت

نخست وزیر ایران

تهران

* * *

سند شماره ۴۱

تهران ۲۱ مه ۱۹۲۸

آقای کفیل

مفتخرم وصول نامه مورخ ۱۰ مه ماه جاری جنابعالی که در آن اطلاع داده بودید «ایران با تصویب قانون مورخ ۱۳ اردیبهشت (۳ مه) ۱۳۰۷ از مجلس تعرفه مستقل را برای تولیدات از تمام مبادی کلیه کشورها از فردا در تمام مرزهای خود به مورد اجرا می گذارد. ایران از امروز تمام قراردادهای گمرکی و تعرفه های قراردادی که ایران را به کشورهای دیگر مربوط می کند را لغو می نماید» را اعلام نمایم.

در ضمن شما به من اعلام نمودید که «دولت شاهنشاهی ایران برای عقد قرارداد گمرکی با دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بجای قرارداد ۱۹۲۷ (که از این به بعد ملغی خواهد شد) به موجب قانون ۱۳ اردیبهشت در یک مدت معین و در چهارچوب تعرفه مستقل ایران با امتیازاتی که کمتر از امتیازات قائل شده برای کشورهای ثالث در مورد کالاهای مشابه نخواهد بود، آمادگی دارد.

جناب آقای پاکروان

کفیل وزارت امور خارجه

* * *

۵. عهدنامه تأمینیه و بیطرفی

سند شماره ۴۲

۱. متن عهدنامه

کمیته مرکزی اجرائیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

و

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

با در نظر گرفتن اینکه منافع طرفین متعاهدین مستلزم تعیین شرایط معینه است که موجب تشدید روابط محکم طبیعی و دوستی صمیمانه که بین طرفین موجود است باشد برای این منظور نمایندگان مختار خود را بترتیب ذیل معین نمودند:

کمیته مرکزی اجرائیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی آقای گئورگی و اسیلویچ
چیچرین کمیسر

ملی امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رلو میخائیلویچ کاراخان
قائم مقام کمیسر ملی

امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران آقای علی قلی خان انصاری وزیر امور خارجه
ایران نمایندگان مزبور پس از ارائه اعتبار نامه‌های خود که موافق قاعده و ترتیبات لازمه بود در مراتب ذیل توافق نظر حاصل کردند:

فصل اول

اساس روابط مابین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران عهدنامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ است که تمام مواد و مقررات آن معتبر مانده و شامل تمام خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی می‌باشد.

فصل دوم

هر یک از طرفین متعاهدین متعهد می‌شود که از حمله و تجاوزات بطرف مقابل و یا

وارد کردن قوای مسلحه خود بخاک طرف مقابل خودداری بکند.

در صورتیکه یکی از طرفین متعاهدین مورد حمله یک یا چند دولت ثالث بشود طرف متعاهد دیگر متعهد می شود که بیطرفی خود را در تمام مدت مخاصمه محفوظ بدارد و ضمناً طرفی که مورد حمله واقع شده است نباید بر فرض هر قسم ملاحظات سوق الجیشی و تاکتیکی و یا سیاسی که باشد و یا هر نوع منافی که برای او از آن متصور شود این بیطرفی را نقض نماید.

فصل سوم

هر یک از طرفین متعاهدین متعهد می شود که نه عملاً و نه رسماً در اتحادها و ائتلافهای سیاسی که بر ضد مصونیت برّی و بحری و یا بر ضد استقلال و یا تمامیت و یا حاکمیت طرف متعاهد دیگر منعقد شده باشد شرکت ننماید.

همچنین طرفین متعاهدین از مشارکت در محاصره ها و بایکتهای اقتصادی که بوسیله دول ثالث بر ضد طرف متعاهد دیگر بعمل آمده باشد خودداری خواهند نمود.

فصل چهارم

نظر به تعهدات مقرر در فصول ۴ و ۵ عهدنامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ چون هر یک از طرفین متعاهدین قصد دارند در امور داخلی طرف متعاهد دیگر مداخله ننمایند و تبلیغات و یا مبارزه بر علیه دولت طرف دیگر بکنند مستخدمین خود را در خاک متعاهد دیگر از اینگونه عملیات اکیداً ممنوع خواهند داشت.

اگر اتباع یکی از طرفین متعاهدین در خاک متعاهد دیگر اقدام به عملیات تبلیغات و مبارزاتی که مصادر امور آن مملکت آنرا منع نموده باشند بنمایند دولت آن مملکت حق خواهد داشت مرتکبین را به مجازاتهای مقرر رسانده و از عملیات آنها جلوگیری بنماید.

همچنین به اعتبار فصول مذکوره در فوق طرفین متعهد می شوند در خاک خود از تشکیلات و عملیاتی که ذیلاً شرح داده می شود تقویت نکرده و جلوگیری نمایند:

اولاً - از تشکیلات و دستجاتی که قطع نظر از اسم و عنوان آنها قصدشان مبارزه بوسیله عملیات تجاوزکارانه یا بلوا یا سوء قصد بر علیه دولت طرف متعاقد دیگر باشد.

ثانیاً - از تشکیلات و دستجاتی که خود را بنام دولت تمام خاک متعاقد دیگر یا یک قسمت آن معرفی می نمایند و همچنین قصدشان مبارزه با وسایل مذکوره در فوق با دولت متعاقد دیگر بوده و آسایش و صلح متعاقد دیگر را متزلزل می نمایند و یا سوء قصد نسبت به تمامیت اراضی متعاقد دیگر دارند بنا بر مراتب مذکوره در فوق طرفین متعاهدین همچنین متعهد میشوند که تجهیزات نفرت و ورود قوای مسلحه و اسلحه و مهمات جنگی و هر نوع مواد حربی را به خاک خود برای تشکیلات و دستجات مذکوره در فوق ممنوع بدارند.

فصل پنجم

طرفین متعاهدین متقبل می شوند که هر گونه اختلافاتی را که ممکن است مابین آنها حاصل شود و بطریق عادی سیاسی حل نتواند بشود بوسائل مسالمت کارانه که مطابق مقتضیات وقت باشد حل و تسویه نمایند.

فصل ششم

خارج از حدود تعهداتی که طرفین متعاهدین مطابق این عهدنامه عهده دار شده اند طرفین آزادی مطلق خود را در روابط بین المللی خود محفوظ می دارند.

فصل هفتم

عهدنامه حاضر برای مدت سه سال منعقد می شود و در اسرع اوقات به تصدیق و تصویب مقامات مقننه طرفین خواهد رسید و پس از آن بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

مبادله تصویب نامها در شهر طهران یکماه بعد از تصویب عهدنامه بعمل خواهد آمد.

بعد از انقضاء مدت اصلی این عهدنامه تا زمانیکه یکی از طرفین متعاهدین قصد خود را

در باب فسخ آن اعلام ننماید عهدنامه حاضر همیشه بخودی خود برای مدت یکسال تمدید شده محسوب خواهد شد. در صورت اعلام فسخ از طرف یکی از متعاهدین عهدنامه حاضر برای مدت شش ماه دارای اعتبار خواهد بود.

فصل هشتم

عهدنامه حاضر برای هر یک از طرفین متعاهدین در سه نسخه اصلی بزبانهای روسی و فارسی و فرانسه نوشته می شود.

در موقع تفسیر هر سه متن سندیت خواهد داشت.

در موقع بروز اختلاف نظر در تفسیر متنها متن فرانسه معتبر محسوب می شود. علیهذا نمایندگان مختار مذکور در فوق این عهدنامه را امضاء کرده و به مهر خود ممهور داشتند.

مسکو بتاریخ - اول اکتبر ۱۹۲۷

* * *

۲. پروتکل الحاقی شماره یک

سند شماره ۴۳

صورت مجلس نمره ۱

آقایان گئورگی واسیلیویچ چیچرین کمیسر ملی امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دلو میخائیلویچ کاراخان قائم مقام کمیسر ملی امور خارجه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر حسب دستورالعمل و بنام دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تأکیداً اعلام می دارند که در موقع امضای عهدنامه تأمینیه و بیطرفی مابین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران در تاریخ امروز دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هیچ نوع تعهدات بین المللی که مخالف این عهدنامه باشد نداشته و همچنین در تمام مدت اعتبار این عهدنامه اینگونه تعهدات را عهده دار نخواهد شد.

آقای علیقلی خان انصاری وزیر امور خارجه ایران بر حسب دستورالعمل و بنام دولت علیه ایران تأکیداً اعلام می دارد که در موقع امضاء عهدنامه تأمینیه و بیطرفی مابین ایران و اتحاد

جماهير سوسياليستی در تاريخ امروز دولت عليه ايران هيچ نوع تعهدات بين المللی که مخالف اين عهدنامه باشد نداشته و همچنين در تمام مدت اعتبار اين عهدنامه اينگونه تعهدات را عهده دار نخواهد شد.

عليقلي خان انصاری	واسيلويچ	کاراخان
امضاء	امضاء	امضاء

مسکو بتاريخ اول اکتبر ۱۹۲۷

* * *

۳. پروتکل الحاقی شماره دو سند شماره ۴۴

صورت مجلس نمره ۲

مطابق مقررات عهدنامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ که جزء و کلاً اعتبار خود را محفوظ می دارد متعهدات فصل دویم عهدنامه تأمینیه و بیطرفی که در تاريخ امروز بين دولت اتحاد جماهير شوروی سوسياليستی و دولت عليه ايران امضاء شده است در باب وارد نکردن قوای مسلحه به حدود متعاهد دیگر مربوط به مواردی که در فصل ششم عهدنامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ منظور گردیده و نیز به توضیحاتی که نسبت به این فصول داده شده است نیست.

مسکو بتاريخ اول اکتبر ۱۹۲۷

طرفین شوروی	طرف ایرانی
امضاء	امضاء

* * *

سند شماره ۴۵

۴. نامه وزیر امور خارجه ایران به کمیسر ملی در وزارت امور خارجه شوروی

آقای کمیسر ملی

در موقع امضاء این عهدنامه تأمینیه و بیطرفی که امروز بین دولت علیه ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی امضاء شده است افتخار دارم مراتب ذیل را به شما اعلام بدارم: نظر به اینکه دولت علیه ایران همواره اهتمام دارد که تعهداتی را که به طیب خاطر قبول می‌کند آنرا دقیقاً انجام دهد و چنانکه این عهدنامه حاضر را با نیت صادقانه امضاء می‌کند که تعهدات ناشیه از آنرا محترم شمارد و چون تعهدات مزبوره را با تعهداتی که در مقابل جامعه ملل دارد منافی نمی‌شمارد علیهذا دولت علیه ایران به دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعلام می‌کند که تعهداتی را که از عضویت خود در جامعه ملل دارد و بنوبه خود محترم و مجری خواهد داشت.

از احترامات فایقه من نسبت به خودتان اطمینان داشته باشید.

امضاء

* * *

سند شماره ۴۶

۵. اعلام توافق کمیسر ملی در وزارت امور خارجه شوروی با نامه وزیر امور خارجه

ایران

مسکو بتاريخ اول اکتبر ۱۹۲۷

آقای وزیر

توقیراً و بنام دولت متبوعه خود به استحضار عالی می‌رسانم که مراسله مورخه امروز شما به مضمون ذیل و اصل و از مدلول آن اتخاذمند شد:

«در موقع امضاء این عهدنامه تأمینیه و بیطرفی که امروز مابین ایران و اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی امضاء شده است افتخار دارم مراتب ذیل را به شما اعلام بدارم:

نظر به اینکه دولت علیه ایران همواره اهتمام دارد متعهداتی را که به طیب خاطر قبول می‌کند آنرا رقیقاً انجام دهد و چنانکه این عهدنامه حاضر را با نیت صادقانه امضاء می‌کند که تعهدات ناشیه از آنرا محترم شمارد و چون متعهدات مزبوره را با متعهداتی که در مقابل جامعه ملل دارد منافی نمی‌شمارد علیهذا دولت علیه ایران به دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعلام می‌کند که تعهداتی را که از عضویت خود در جامعه ملل دارد نیز محترم و مجری خواهد داشت.»

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه خود را تقدیم می‌دارم

امضاء

به: آقای علیقلی خان انصاری

وزیر امور خارجه ایران

۶. قرارداد بازرگانی

این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود نیست

۷. صورت مجالس بندر پهلوی

این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.

۸. قرارداد اجاره زمین و آبهای ساحلی بحر خزر

این سند در آرشیو وزارت امور خارجه و اداره حقوقی موجود است.

سند شماره ۴۷

۹. قرارداد عبور و مرور

۱. متن قرارداد

قرارداد راجع به عبور و مرور سکنه قراء سرحدی ایران و اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی به اراضی یکدیگر

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یک طرف و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر، نظر به اینکه مایلند روابط مابین سکنه قراء مجاور سرحدی خود را تسهیل نمایند. تصمیم نمودند که برای عبور و مرور این قبیل سکنه از سرحدات خود ترتیب سهل و ساده‌ایی را برقرار نمایند.

و برای این منظور اختیار داران خود را به شرح ذیل معین کردند:

از طرف اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب «فتح‌الله خان پاک روان» کفیل وزارت امور خارجه و از طرف اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی «یاکوکرستو فردیچ داوتیان» سفیر کبیر فوق‌العاده اتحاد جماهیر شوروی در ایران - اختیار داران مزبور پس از مبادله اعتبارنامه‌های خود که آنها را صحیح و معتبر یافتند، در مراتب ذیل موافقت حاصل کردند.

ماده ۱

سکنه قراء سرحدی مطابق مفهوم این قرارداد به اشخاصی اطلاق می شود که اقامتگاه ثابت آنها در شهر یا قریه ایست که در حدود منطقه به عرض پنجاه کیلومتر از قرار ۲۵ کیلومتر از هر طرف سرحد واقع شده باشد.

ماده ۲

سکنه قراء سرحدی مجازند، با رعایت مقرراتی که ذیل ذکر خواهد شد؛ برای اقدام به ساختمان و تسطیح اراضی و غیره - تجارت - ایفاء تکالیف خانوادگی مساعدت در دفع آفات طبیعی - امداد طبی - تجسس حیوانات گمشده و اموال مسروقه و به جهات دیگری از این قبیل از سرحد عبور نموده و در خاک دولت طرف دیگر در حدود ۲۵ کیلومتر مذکور در فوق توقف نمایند و همچنین می توانند برای مراجعه به مأموران محلی طرف معظم متعاقد دیگر به جهت اتخاذ اقدامات لازمه بر علیه مجرمین حقوق عمومی که از سرحد فرار و به منطقه سابق الذکر پناه برده باشند از سرحد عبور نمایند.

ماده ۳

سکنه قراء سرحدی برای اینکه بتوانند از حق توقف و عبور مذکوره در ماده ۲ استفاده کنند، باید دارای جوازهای مخصوصی باشند که از طرف مأمورین حوزه اقامت آنان صادر شده باشد، جوازهای مزبوره مطابق نمونه منضمه به این قرارداد تنظیم می شود، عبور از سرحد فقط از نقاطی که پستهای سرحدی در آنجا موجود و یا بعد ایجاد می گردد و بطوری که در ماده ذیل پیش بینی شده قبلاً تعیین خواهد گردید، مجاز می باشد.

ماده ۴

وزارت امور خارجه ایران از یک طرف و سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

در ایران از طرف دیگر در مدتی که از موقع مبادله نسخ مصوبه این قرارداد تجاوز ننماید، فهرست ذیل را به یکدیگر ابلاغ خواهند نمود.

الف) فهرست مأمورین محلی که مأمور دادن جواز عبور هستند و حدود اختیارات آنها در این موضوع.

ب) فهرست نقاطی که عبور از آنها مجاز و در آنها پستهای سرحدی برقرار خواهد شد.

ماده ۵

هر یک از دولتين معظمتين متعاهدتين بر طبق ترتیباتی که مقرر خواهند داشت، جواز صادر می کنند جوازهای مزبوره در موقع ایاب و ذهاب از سرحد به ترتیبی که از طرف هر یک از دولتين متعاهدین مقرر گردیده در پستهای سرحدی مندرجه در ماده ۴ مجاناً ثبت خواهد شد. جوازهای عبور به زبان فارسی و روسی نوشته می شود در جوازهای صادره از طرف مأمورین محلی اتحاد جماهیر شوروی ممکن است، گذشته از السنه فوق زبان معمول به خاک جمهوری که جزو اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و در منطقه پست سرحدی عبور واقع است نیز علاوه شود.

ماده ۶

جوازهای عبور که همیشه به اسم اشخاص صادر می شود، بر دو قسم خواهد بود. جواز ۳۰ روزه و جواز یک ساله جوازهای یک ساله فقط برای تسهیل زراعت اراضی است که در منطقه به عرض ۶ کیلومتر (۳ کیلومتر از هر طرف سرحد واقع شده باشد).

این جوازا فقط به سکنه قراء سرحدی که اراضی مزبور را زراعت می نمایند، داده می شود مادام که جوازهای عبور به اعتبار خود باقی می باشند با هر یک از آنها می توان دفعات غیر محدودی از سرحد عبور و مرور نمود در موقعی که دارنده جوازی که مدت اعتبارش در

شرف انقضاء است، هنوز به خاک خود مراجعت نکرده و به یک دلیل موجهی تقاضای تمدید مدتی را که کافی برای مراجعت باشد بنماید، مأمورین محلی با رعایت مقرراتی که دولت متبوع آنها در این باب وضع نموده است، تقاضای او را به عمل خواهند آورد.

در کلیه جوازهای عبور از هر قسم که باشد، بایستی علاوه بر اسم دارنده جواز ناحیه که مقصد صاحب جواز است و همچنین پست سرحدی که از آنجا عبور می نمایند و علل عبور نیز قید شود.

ماده ۷

عبور از سرحد فقط از طلوع تا غروب آفتاب مجاز است لیکن در موارد ذیل ممکن است هنگام شب اجازه عبور داده شود.

۱. برای دفع بلیات طبیعی

۲. برای امداد فوری طبی یا جراحی در این صورت فقط به طبیب یا پرسنل طبی و اشخاصی که برای جلب مساعدت آنها می روند، اجازه داده می شود.

۳. در صورتی که لزوم فوری داشته باشد که با مساعدت مصادر امور محلی در مقام تعقیب یا تجسس مجرمین حقوق عمومی یا همدستان آنان که در یک طرف سرحد مرتکب جنایتی شده و به طرف دیگر سرحد متواری شده باشند برآیند در این صورت جواز برای مجنی علیه و خانواده او و شهود واقعه داده می شود.

ماده ۸

به اشخاص ذیل جواز عبور داده نمی شود.

۱. اشخاصی که جواز خود را با اراده به دیگری واگذار کرده و یا عاریت داده باشند.

۲. اشخاصی که از جواز دیگری خواه برای عبور از سرحد و خواه جهت توقف در خاک طرف دیگر استفاده کرده باشند.

۳. کسانی که مطابق قوانین طرف متعاقد دیگر برای قاچاق محکوم شده باشند.
۴. کسانی که از طرف مصادر امور طرف معظم متعاقد دیگر نسبت به آنان پیشنهاد منع صدور جواز شده باشد.
۵. اشخاصی که سابقاً تبعه طرف معظم متعاقد دیگر بوده‌اند. مگر اینکه قبلاً راجع به آنها موافقتی شده باشد.

ماده ۹

هرگاه جوازی که از طرف مصادر امور یکی از طرفین معظمتین متعاقدتین صادر شده است، برخلاف مقررات ماده ۸ باشد مصادر امور طرف معظم دیگر آزادانه که از ثبت جواز مزبور خودداری کرده و صاحب این قبیل جواز را در خاک خود نپذیرند.

ماده ۱۰

اشخاصی که مطابق مقررات این قرارداد تحصیل جواز عبور کرده‌اند، حق دارند در موقع عبور از سرحد کلیه آلات و البسه و توشه راه که برای احتیاجات شخصی آنها لازم باشد و آلات و ادوات مربوطه بکار خود و همچنین کلیه اثاث‌البیتی را که برای مدت توقف آنها در خاک طرف دیگر مورد احتیاج است بدون تأدیه حقوق گمرکی و سایر عوارض مشابه چه ایاباً و ذهاباً همراه خود ببرند. به علاوه دارندگان جوازهای یک ساله مذکوره در ماده ۶ می‌توانند با معافیت از حقوق گمرکی و سایر عوارض مشابه به آن ارايه و اسب و حشم کار و بذر و کلیه اشیائی که برای کار و توقف موقتی آنها لازم است همراه برده و همچنین در موقع مراجعت محصول خود را همراه بیاورند، مشروط بر اینکه در صورت اخیر از نظامات گمرکی متابعت نمایند.

باید متذکر بود که هر یک از طرف معظمتین متعاقدتین می‌توانند به موجب نظامات مخصوصه که قبل از اجراء آن اطلاعاً به استحضار طرف معظم دیگر خواهند رساند از ورود و خروج یک یا چند فقره از اشیاء سابق‌الذکر ممانعت کرده و یا تحدیداتی نسبت به آنها قائل شوند.

ماده ۱۱

در صورتی که مصادر امور یکی از طرفین معظمتین متعاهدتین مستحضر شوند که در یکی از نقاط مجاور سرحدی هر یک از دولتین امراض ساریه انسانی یا حیوانی موجود است، می‌توانند کلیه نظاماتی را که در این باب وضع نموده است، به موقع اجرا بگذارد مشروط بر این که قبلاً طرف معظم متعاهد دیگر را مستحضر ساخته باشد.

ماده ۱۲

در موقعی که دارنده جواز ۳۰ روزه جواز خود را مفقود کرده باشد، مادامی که مدت مزبوره سابق مقتضی نشده و فقدان آن به پستهای سرحدی مربوطه طرفین ابلاغ نشده باشد، جواز جدیدی به مشارالیه داده نخواهد شد هرگاه دارنده جواز یک ساله جواز خود را گم کرده باشد، همین که مراتب را به پستهای سرحدی مربوطه طرفین معظمتین متعاهدین اطلاع داد، ممکن است جواز دیگری به او داده شود. اعتبار جواز مزبور تا موعد انقضای جواز سابق خواهد بود.

ممکن است بدوت رعایت مقررات و مهلت‌های مذکوره در فوق جوازهای جدیدی صادر شود، مشروط بر این که دلیل کافی وجود داشته و فیما بین اداره که جواز صادر نموده و اداره که در پست سرحدی طرف معظم دیگر مباشر ثبت آن است؛ قرار مخصوصی داده شده باشد.

ماده ۱۳

هر یک از طرفین معظمتین متعاهدتین متقبل می‌شوند که فقط به اخراج اشخاص ذیل که بر طبق مقررات این قرارداد تحصیل جواز کرده‌اند از مجرای اداری اکتفا نمایند:

۱. اشخاصی که بدون تحصیل اجازه از مقامات صالحه از منطقه مجازه (۲۵ کیلومتر) تجاوز کرده باشند.

۲. بدون این که مشمول حق تمديد مذکوره در ماده ۶ باشند توقف خود را بيش از موعد مندرجه در جواز ادامه دهند.
بايد در نظر داشت که مقررات مذکوره در فوق شامل اشخاصی که در محاکم عمومی تحت تعقيب جناحه یا جنایتي می باشند، نخواهد گردید.

ماده ۱۴

عبور ایلات و احشام آنها از سرحد تابع مقررات مخصوصی خواهد بود.

ماده ۱۵

این قرارداد بلافاصله پس از مبادله نسخ مصوبه در مسکو قابل اجرا خواهد بود.
هر یک از طرفین معظمین متعاهدین حق خواهند داشت که در انقضاء مدت سه سال از تاریخ تصویب قرارداد آنها فسخ نمایند در آن صورت باز یک سال پس از فسخ هم به قوت خود باقی خواهد ماند.

ماده ۱۶

این قرارداد به زبان فرانسه تحریر شده و اختیار داران ذیل آنرا امضاء و به مهر خود ممهور ساختند.

امضاء

امضاء

داو تیان

پاکروان

* * *

۲. ضمیمه قرارداد راجع به ماده ۳ سند شماره ۴۸

ضمیمه ماده سوم قرارداد

شکل جوازا

الف) جهت جوازهایی که مدت ۳۰ روز برای عبور و مرور سکنه قراء سرحدی از سرحدات ایران و شوروی معتبر است.

۱. اسم شخص ۲. اسم پدر ۳. تابعیت ۴. سن ۵. قد ۶. چشم ۷. مو ۸. ریش ۹. علامت مخصوصه ۱۰. مقصد ۱۱. مقصود از عبور از سرحد ۱۲. اشخاصی که همراه دارنده جواز مسافرت می نمایند: زنها و اولاد صغار ۱۳. تاریخ تسلیم جواز ۱۴. تاریخ عبور از سرحد در هر دفعه

به که علامات مخصوصه آن در فوق قید شده و ساکن قریه ناحیه می باشد اجازه داده می شود که در نقطه (پست سرحدی) از سرحد عبور نماید. این جواز از تاریخ تسلیم الی مدت سی روز برای عبور دفعات غیر محدودی از سرحد معتبر است.

ب) جوازهای عبور یک ساله که جهت عبور و مرور از سرحد ایران و شوروی به سکنه قراء سرحدی که در منطقه سه کیلومتری سرحد اراضی دارند، داده می شود.

۱. اسم و اسم خانواده ۲. اسم پدر ۳. تابعیت ۴. سن ۵. قد ۶. چشم ۷. مو ۸. ریش ۹. علامات مخصوصه ۱۰. محل مزرعه ۱۱. اشخاصی که همراه دارنده جواز هستند (زنها و اطفال صغار)

به که علامات مخصوصه آن در فوق قید شده ساکن قریه ناحیه اجازه داده می شود که در نقطه (پست سرحدی) برای انجام امور فلاحتی از سرحد عبور نموده و از نقطه که در نمره ۱۰ معین شده عبور نماید. فلان حق دارد.

۱. ارايه و اسب و حشم کار و آذوقه سفر و بذر و کلیه اشیائی که برای کار و توقف موقتی

او لازم است همراه ببرد.

۲. با متابعت از مقررات گمرکی محصول خود را همراه بیاورد.

این جواز از تاریخ تسلیم الی مدت یکسال برای عبور و مرور دفعات غیر محدودی از سرحد معتبر است.

بتاریخ ۱۹۲۰

امضاء و مهر داویدیان

امضاء و مهر پاک روان

* * *

سند شماره ۴۹

۳. پروتکل الحاقی

پروتکل منضمه به قرار عبور و مرور سکنه قراء سرحدی از سرحد ایران و اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی

چون اختیار داران ذیل لازم دیدند که مقررات ماده ده این قرارداد تصریح شده باشد نسبت به مراتب ذیل موافقت حاصل کردند.

معافیت مذکوره در ماده ده مشروط بر این است که از مراتبی که در نظامنامه‌های جاریه پیش بینی شده متابعت شود آذوقه که از پرداخت حقوق گمرکی معاف شده نبایست از میزانی که برای سفر لازم است، تجاوز نماید مسلم است که دارندگان جواز یک ساله می‌توانند محصول خود را همراه بیاورند ولی به شرطی که رعایت نظامات و تعرفه‌های گمرکی را بنمایند.

تصریحات مذکوره در فوق که این پروتکل را تشکیل میدهد جزو قرارداد محسوب شده و باید در یک تاریخ با قرارداد برای تصویب فرستاده شود.

اختیارداران این پروتکل را امضاء و به مهر خود ممهور ساختند.

امضاء: داویدیان

امضاء: پاک روان

* * *

شوروی (اتحاد جماهیر) / ۱۰۷

سند شماره ۵۰

۴. نامهٔ وزیر مختار شوروی در ایران به کفیل وزارت امور خارجه به انضمام لیست مربوطه

سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران
تهران ۳۱ مه ۱۹۲۸
جناب آقای کفیل

طبق مادهٔ ۴ قرارداد مربوط به عبور از مرز ساکنین مرزنشین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران که امروز به امضاء رسید، مفتخرم به پیوست لیست مقامات محلی را که اجازهٔ صدور جواز عبور دارند، همچنین نقاط مرزی کنترل و عبور را، ارسال نمایم. خواهشمندم لیست مشابهی را برای اینجانب ارسال فرمائید. جناب آقای کفیل احترامات فائقه مرا بپذیرید. به همراه یک ضمیمه

جناب آقای پاک روان
کفیل وزارت امور خارجه

* * *

سند شمارهٔ ۵۱

سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران
لیست

لیست کمیته‌های اجرائیهٔ محلات، نواحی و نیروهای انتظامی که جواز عبور از مرز بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران را طبق مادهٔ ۴ قرارداد بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران در خصوص عبور از مرز از تاریخ ۳۱ مه ۱۹۲۸ را صادر می‌کنند، همچنین لیست نقاط مرزی جهت عبور ساکنین مرزنشین بدین قرار است:

جمهوری‌ها	کمیته‌های اجراییه محلات، نواحی و نیروهای انتظامی	نقاط مرزی جهت کنترل و عبور
-----------	---	-------------------------------

الف) جمهوری فدرال شوروی سوسیالیستی

ماوراء قفقاز

جمهوری شوروی سوسیالیستی	کمیته اجراییه ناحیه باش - نوراشنسک	
آذربایجان (جمهوری مستقل سوسیالیستی نخجوان)	کمیته اجراییه ناحیه کیوراج شوروی	شاه تختی کمیته اجراییه ناحیه نخجوان
	کمیته اجراییه ناحیه آبراکنسک	بولگان
	کمیته اجراییه ناحیه جلفا	جلفا
	کمیته اجراییه ناحیه پاراگنسک	
	کمیته اجراییه ناحیه اردوباد	سی ای آری

جمهوری شوروی

سوسیالیستی ارمنستان	کمیته اجراییه محله گلوی کمیته اجراییه ناحیه	تلوادی
---------------------	--	--------

جمهوری شوروی

سوسیالیستی آذربایجان محله جبرئیل	کمیته اجراییه ناحیه خانلخ کمیته اجراییه ناحیه جبرئیل کمیته اجراییه ناحیه	خداآفرین
	کمیته اجراییه ناحیه کراگان	
	کمیته اجراییه ناحیه بگمانلی	پاسگاه مرزی بگمانلی
	نیروی انتظامی ریاجینیک	

کمیته اجرائیه ناحیه کردانسیک	
کمیته اجرائیه ناحیه محمدرضایی	محله لنگران
کمیته اجرائیه ناحیه آستارا خان - بازار	
پاسگاه مرزی	
شاخص چنیک	
کمیته اجرائیه ناحیه وارگزتسک	
کمیته اجرائیه ناحیه میسل تانسک	
پاسگاه مرزی کلویاس	
کمیته اجرائیه ناحیه آستارا	
آستارا و پاسگاه مرزی	
ناگرنایا ۲.	

ب) جمهوری شوروی سوسیالیستی ترکمنستان

کمیته اجرائیه ناحیه قزل اترک	<u>شنلی</u>
(بایات آجی)	سای گودان
	تشات
	بایات - آجی
کمیته اجرائیه ناحیه کاراکالا	قزل امام
کمیته اجرائیه ناحیه باخاردان	کائین کر
	سولوآری
کمیته اجرائیه ناحیه بسم این	گودان
کمیته اجرائیه ناحیه گینسبورگ	آرتیک
	کازان - کالا
	خیوآباد شوروی
کمیته اجرائیه ناحیه تجن	
کمیته اجرائیه ناحیه سرخس	سرخس شوروی
	نوروز آباد
	پل پول - خاتوم

۱۰. عهدنامه مودت (جمهوری لتونی) سند شماره ۵۲

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و

جناب شوکت‌ماب رئیس جمهوری لتونی

هر دو مایل به استقرار روابط دائم بین مملکتین بوده و اطمینان دارند که ایجاد این علایق
بترقی مملکتین کمک خواهد نمود تصمیم به عقد عهدنامه مودت نموده و برای این منظور
نمایندگان خود را بطریق ذیل معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب علیقلی خان انصاری سفیر کبیر خود را مقیم

مسکو

جناب شوکت‌ماب رئیس جمهوری لتونی جناب آنطونس بالدیس وزیر امور

خارجہ لتونی را

مشارالیهما با اختیاراتی صحیح که از دولت خود برای این مقصود داشتند در مواد ذیل

موافقت حاصل نمودند.

ماده ۱

از تاریخ امروز الی الابد دوستی صمیمانه و روابط حسنه دائم بین مملکت ایران و
مملکت لتونی و همچنین بین اهالی مملکتین برقرار خواهد بود.

ماده ۲

طرفین متعاهدین موافقت دارند که روابط دیپلوماسی بین مملکتین بر روی اساس
حقوق بین‌المللی استوار بوده و با نمایندگان سیاسی و قونسولی هر یک از طرفین متعاهدین در
خاک طرف معاهد دیگر به قید معامله متقابل همان رفتاری بشود که در حقوق بین‌المللی
عمومی مقرر است.

ماده ۳

طرفین متعاهدین موافقت دارند که هر چه زودتر بین مملکتین قرارداد تجارتی و گمرکی و قونسولی و قرارداد اقامت بوسیله قراردادی که بر طبق اصول حقوق بین‌المللی و بر روی اصل معامله متقابل و مساوات کامل باشد منعقد نمایند.

ماده ۴

اهالی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف معاهد دیگر مطیع کلیه قوانین و احکام و نظامات مملکتی خواهند بود.
مشارالیهم مانند اهالی داخله تابع محاکم محلی خواهند بود.

ماده ۵

این معاهده بر طبق قوانین اساسی هر یک از طرفین متعاهدین بتصویب خواهد رسید و نسخ مصوبه هر چه زودتر در ریگا مبادله و پانزده روز بعد از مبادله نسخ مصوبه به موقع اجرا گذاشته می‌شود.

ماده ۶

این عهدنامه در سه نسخه فارسی و فرانسه و لتونی نوشته شده است. متن فرانسه معتبر خواهد بود.

بنابه مراتب فوق نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را امضا و به مهر خود ممهور

نمودند در شهر ریگا پانزدهم ژانویه ۱۹۲۹

امضاء

انطونس بالدیس

امضاء

علیقلی انصاری

۱۱. مقاله نامه درباره مبادله امانات پستی
۱. متن مقاله نامه

مقاله نامه منعقد

بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

راجع به مبادله امانات پستی

ایران از یک طرف و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، از طرف دیگر نظر به اینکه مایلند در تشیید و توسعه مناسبات و دادیه و روابط اقتصادی موجود بین مملکتین بذل جهد نمایند تصمیم گرفته‌اند، مقاله نامه راجع به مبادله امانات پستی که مبدأشان یکی از این دو مملکت بوده و یا بطور ترانزیت از خاک آنها حمل شود، منعقد سازند و برای این مقصود نمایندگان مختار خود را به قرار ذیل معین نموده‌اند.

دولت ایران - آقای «میرزا رحیم خان ارجمند» معاون اداره در وزارت پست و تلگراف.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - «مسیر اوژن هیر شفلد» رئیس اداره ارتباطات بین‌المللی در کمیساریای ملی پست و تلگراف.

نمایندگان مختار فوق پس از مبادله اختیار نامه‌های خود که معتبر و صحیح شناخته شد در باب مقررات ذیل موافقت نمودند.

ماده اول

۱. بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مبادله منظم امانات پستی معمولی و با قیمت مستقر می‌شود.

۲. این مبادله مستقیماً به ترتیب ذیل انجام می‌گیرد.

الف) از طریق ارضی توسط سرحدات دو مملکت متعاقد

ب) از طریق بحری از راه دریای خزر به وسیله جهازات پستی که برای این کار تخصیص

داده شده‌اند.

ت) از طریق هوایی به وسیله خطوطی که دفاتر مربوطه مملکت متعاقد را به هم مربوط می سازند.

ماده دوم

هر یک از طرفین متعاهدین ترانزیت بری، بحری و هوایی امانات پستی را در کشور خود به ترتیب ذیل در مقابل طرف متعاقد دیگر تضمین می نماید: ایران به مقصد ممالک و یا از مبداء ممالکی که با آنها مبادله مربوطه کلی پستال دارد و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به مقصد و یا از مبداء ممالکی که با حکومت های آنها مقاوله نامه های مربوطه در موضوع امانات پستی منعقد شده است.

ماده سوم

هر یک از طرفین متعاهدین بر طبق نظامات داخلی خود اختیار دارد تحدیداتی راجع به محتویات امانات پستی چه در مبادله مستقیم و چه در ترانزیت مقرر دارد این تحدیدات را هر یک از طرفین متعاهدین در موقع خود بطرف دیگر ابلاغ خواهد کرد.

ماده چهارم

۱. در روابط مستقیم بین مملکتین امانات تا ۵ کیلوگرم وزن و هزار فرانک قیمت اظهار شده، پذیرفته می شود.

۲. در روابط مستقیم اماناتی قبول می شوند که هیچ یک از ابعادشان از ۱۵۰ سانتیمتر و یا این که مجموع طول و محیط اعظم آنها که غیر از جهت طول باشد از ۳۰۰ سانتیمتر تجاوز ننماید.

۳. میزان قیمت اظهار شده نمی تواند از قیمت حقیقی محتوی مرسوله تجاوز نماید و باید به پول مملکت مبداء تعیین شود. به علاوه میزان قیمت اظهار شده باید توسط دفتر مبداء یا

فرستنده مطابق تسعیری که از طرف اداره مملکت مبداء پذیرفته شده به فرانک طلا تعیین گردد.

۴. ادارات طرفین متعاهد اختیار دارند با موافقت یکدیگر حدود وزن و میزان قیمت

اظهار شده و ابعاد امانات را که در بند اول و دوم ماده حاضر تعیین گردیده تغییر دهند.

۵. راجع به تسلیم و تحویل امانات پستی و همچنین تکلیف قطعی اشیای که ورودشان

غدغن و یا مطیع بعضی تحدیدات است، قوانین و نظام نامه های داخلی طرفین متعاهد تا حدی

که با مقاوله نامه حاضر مخالفتی نداشته باشند مجری خواهند بود.

۶. امانات ذیل در مبادله بین طرفین متعاهد پذیرفته نمی شوند.

الف) اماناتی که ابعادشان از آنچه که در بند دوم ماده حاضر پیش بینی شده تجاوز

می نمایند.

ب) اماناتی که لفافشان کافی نیست.

پ) امانات فوری

ت) اماناتی که تأدیه حقوق گمرکی شان توسط فرستنده تعهد شده، معهدا ادارات طرفین

متعاهد اختیار دارند در آتیه مبادله امانات مذکوره در فوق را برقرار سازند.

ماده پنجم

هر یک از طرفین متعاهد مکلف است، فقط امانات پستی را که حائز شرایط پیش بینی

شده در ماده قبل راجع به امانات متبادله فیما بین مملکتین باشد، بر طبق ماده دوم به طور

ترانزیت از خاک خود قبول نماید، مگر اینکه ممالک ثالث ذی مدخل نسبت به اماناتی که با آنها

مبادله می شود قیود و تحدیدات بیشتری را معمول دارند.

ماده ششم

طرفین متعاهد برای ادارات خود این حق را قائل می شوند که در مواقع فوق العاده به طور

موقت کلاً یا جزء مبادله امانات را در یک جهت یا جهت دیگر موقوف دارند اداره که این تصمیم

را اتخاذ می نماید مکلف است، اداره دیگر را فوراً از این تصمیم آگاه نماید چنانچه این تصمیم به طور فوری اجرا شود، باید بلافاصله بوسیله تلگراف اداره ذی‌علاقه را آگاه نمود.

ماده هفتم

۱. در روابط مستقیم تأدیه کامل کرایه پستی امانات در موقع تحویل به پست اجباری است.

۲. حق حمل امانات پستی متبادله بین طرفین متعاقد که از طریق ارضی حمل شوند به قرار ذیل محسوب می شود:

به نفع ایران	به نفع اتحاد جماهیر شوروی - سوسیالیستی
سانتیم فرانک	سانتیم فرانک

برای امانات پستی به مقصد ایران یا بالعکس که
توسط یکی از قسمتهای اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی (اروپائی یا آسیائی) تا وزن ۵ کیلوگرم

حمل می شود. $2-00(x)1-00$

برای امانات به مقصد ایران یا بالعکس که توسط
دو قسمت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (اروپائی

یا آسیائی) تا وزن ۵ کیلوگرم حمل می شوند. $4-00(x)1-00$

تبصره

حقوق مزبور فقط تا دفاتر مبادله ایرانی است. در داخل ایران امانات مطیع تعرفه‌هائی خواهد بود که از میزان تعرفه‌های معمول در سرویس داخلی تجاوز ننماید.

۳. علاوه بر حقوقی که در بند دوم ماده حاضر پیش بینی شده برای امانات پستی هوائی اضافه نرخی به جهت حمل و نقل هوائی اخذ می شود این اضافه نرخ عبارت است از مبالغی که

از بابت حمل و نقل هوائی داخلی به نفع ادارات طرفین متعاهدین تعلق می‌گیرد. اضافه نرخ‌های مذکور از روی ارقامی که توسط دفتر بین‌المللی طبع و نشر می‌شود، تعیین می‌گردد.

۴. اضافه بر حقوقی که در بندهای مذکور در فوق پیش بینی شده این حق برای هر یک از طرفین متعاهد محفوظ است، که به نفع خود معادل پنجاه سانتیم اکثراً به عنوان حق حمل جهت هر امانتی که از طرف او ارسال و از راه بحری حمل می‌شود، اخذ نماید.

۵. حق بیمه امانات پستی با قیمت اظهار شده، که بین طرفین متعاهد مبادله می‌شود، اکثراً عبارت است از پنجاه سانتیم برای هر کسر غیر قابل تقسیم ۳۰۰ فرانک قیمت اظهار شده که ۵ سانتیم آن سهم مملکت مقصد می‌باشد.

۶. اداره مملکتی که امانت در آنجا به پست تسلیم شده، دارای این اختیار می‌باشد که به نفع خود یک حق ارسال که برای هر امانت با قیمت اظهار شده از ۵۰ سانتیم تجاوز نماید از فرستنده مرسوله مأخوذ دارد.

۷. اداره مملکت مقصد حق دارد جهت هر امانت حقی به عنوان «خارج کردن از گمرک» و حمالی از گیرنده اخذ نماید. این حق به جهت هر امانت نباید از پنجاه سانتیم تجاوز کند. معذک ادارات طرفین متعاهد اختیار دارند که با موافقت یکدیگر میزان حقی را که در این بند پیش بینی شده تغییر بدهند.

ماده هشتم

فرستنده امانت مکلف است در موقع تسلیم مرسوله به پست در ظهر ورقه ارسال کتباً تکلیف آنرا در صورت عدم تحویل به گیرنده معین سازد، فقط ترتیبات ذیل پذیرفته می‌شوند.
الف) عودت فوری امانت.

ب) ارسال مجدد امانت برای گیرنده اولی در محل دیگر.

پ) تحویل امانت به گیرنده دیگری

ت) واگذار نمودن امانت به اختیار مملکت مقصد

ماده نهم

ادارتین طرفین متعاہد حق دارند، یادداشت‌های کتبی را روی قطاع (کوپن) اوراق ارسال امانات پستی قبول نمایند.

ماده دهم

در روابط متقابلہ امانات پستی که به یک علتی تحویل یا ارسال مجددشان ممکن نگردیده و فرستنده هم در موقع تسلیم به پست عودت فوری آنها را در خواست ننموده است (به ماده ۸ مقاوله نامه حاضر مراجعه شود)، از روز وصول به دفتر مقصد تا مدت یک ماه به اختیار گیرنده در حالت توقیف می‌ماند. پس از انقضای مدت مزبور بدون اینکه قبلاً راجع به عدم تحویل اطلاعی به فرستنده داده شود، امانات به دفتر مبداء عودت می‌یابند.

در صورت عودت یک امانت حقوق ذیل از فرستنده مأخوذ می‌شود. حق حمل در موقع ارجاع لدی الاقتضاء حقوق انبارداری و تجدید ارسال و همچنین حقوق (خارج کردن از گمرک).

ماده یازدهم

حقوق گمرکی که به امانات مرجوعه به دفتر مبداء و یا امانات مرسوله به ممالک ثالث تعلق می‌گیرد، چه در ایران و چه در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باطل خواهند شد.

ماده دوازدهم

۱. حق حمل امانات پستی بطور ترانزیت بری از این قرار است:

۱. به منفعت اداره ایران: بر طبق تعرفه‌ها و نظامنامه‌های داخلی

به منفعت اداره اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به جهت هر امانت تا پنج کیلوگرم

وزن.

الف) چهار فرانک در موقعی که از یکی از قسمتهای اروپائی یا آسیائی اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی حمل شوند.

ب) ۶ فرانک در موقعی که از هر دو قسمت اروپائی و آسیائی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حمل شوند.

تبصره

معهدا در صورت حمل امانات از طریق سیبری به ۸ فرانک بالغ می شود.
۲. حق حمل به جهت ترانزیت بحری امانات پستی که از طریق دریای خزر ارسال می شوند، اکثراً ۵۰ سانتیم برای هر امانت است.

ماده سیزدهم

حقوق امانات پستی هوائی محموله بطور ترانزیت از خطوط داخلی ممالک متعاقد و از ماوراء سرحد از خطوطی که ممالک دیگر را به هم مربوط می نماید، و آن ممالک با ممالک متعاقد مبادله امانات پستی دارند، مطابق ارقامی که توسط دفتر بین المللی برن انتشار می یابد، تأدیه خواهد گردید.

ماده چهاردهم

حق بیمه به جهت امانات با قیمت اظهار شده که بطور ترانزیت از خاکهای طرفین متعاقد حمل می شوند عبارت است از ۵ سانتیم در هر ۳۰۰ فرانک قیمت اظهار شده به نفع مملکت ترانزیتی از بابت حمل و نقل بری و ۱۰ سانتیم از بابت حمل و نقل بحری.

ماده پانزدهم

چنانچه لفاف یک امانت پستی ترانزیتی در ضمن حمل و نقل خراب شود و نتوان آن را بدون تجدید لفاف به نقاط ما بعد فرستاد اداره واسطه حق دارد مخارج تجدیدلفاف را جزء

بدهی اداره مملکت مابعد محسوب دارد، این مخارج باید از گیرنده اخذ شود و میزان آن نمی تواند از ۵۰ سانتیم تجاوز نماید. چنانچه امانت به دفتر مبداء عودت یابد مخارج مذکور از فرستنده مأخوذ خواهد شد ادارات طرفین متعاقد مختارند، مقررات این ماده را در باب مبادله مستقیم امانات بین مملکتین نیز مجری دارند.

ماده شانزدهم

۱. مبادله امانات از طریق ارضی و بحری و هوایی چه بطور ترانزیت و همچنین اسناد مربوطه به آن باید بطور مکشوف (که در کیسه های سرباز) در دفاتر مبادله انجام گیرد.
۲. برای ادارات طرفین متعاقد این حق محفوظ است که با موافقت یکدیگر طریقه مبادله امانات پستی و همچنین اسناد مربوطه به آن را تغییر بدهند.

ماده هفدهم

به ضمیمه هر امانت متبادله باید یک ورقه ارسال و چند اظهار نامه گمرکی که از طرف فرستنده به خط فرانسه و روی آنها اطلاعات لازمه قید شده باشد، ارسال گردد. یک نسخه از این اظهارنامه ها به اختیار مملکت ترانزیت گذارده می شود. عده اظهار نامه های گمرکی با موافقت یکدیگر از طرف ادارات ممالک متعاقد معین می شوند.

ماده هیجدهم

امانات پستی حاوی اشیاء ممنوعه الورود یا اشیائی که ترانزیتشان قدغن است در صورتی که محتویاتشان بطور منظم در اظهارنامه های گمرکی قید شده باشد، توقیف نمی شود بلکه به دفتر مبداء عودت داده می شوند.

ماده نوزدهم

۱. چنانچه در عرض راه تمام یا قسمتی از امانت مفقود یا ضایع شود و یا دست خوردگی

پیدا نماید، فرستنده حق دارد گرامتی معادل میزان حقیقی فقدان و دست خوردگی یا تضییع دریافت دارد، مگر این که خسارت بر اثر خطا یا غفلت فرستنده و یا ذات اشیاء محموله حاصل شده باشد این غرامت در صورتی که امانات معمولی باشند، مطابق آنچه که در مقاوله نامه بین‌المللی امانات پستی معین شده تأدیه می‌شوند و برای امانات با قیمت اظهار شده اکثراً معادل میزان قیمت اظهار شده.

۲. غرامت در مملکتی که امانت در آنجا به پست تسلیم شده مطابق مبلغی که در بند سوم ماده ۴ مقاوله نامه حاضر پیش بینی شده، به پول مملکت مذکور تأدیه می‌گردد.
۳. موقعی که غرامت از طرف اداره یک مملکت به حساب مملکت دیگر تأدیه شده باشد، اداره اخیر باید میزان تأدیه شده را به پول مملکتی که پرداخت نموده، منتهی در ظرف مدت دو ماه پس از روز اعلام پرداخت به اداره اولی مسترد دارد.
۴. ادارات طرفین متعاهد مسئولیت فقدان و دست‌خوردگی یا تضییع امانات پستی را که در نتیجه فورس مائر حاصل شده باشد، به عهده نمی‌گیرند.

ماده بیستم

۱. محاسبه راجع به مبادله مستقیم و ترانزیتی هر ماهه به توسط هر یک از ادارات مطابق مقررات نظامنامه مقاوله نامه بین‌المللی مربوط به امانات پستی به عمل می‌آید. صورت محاسبات با اسناد مربوطه به آن در صورت امکان در ظرف یک ماه و الا اکثراً در ظرف شش هفته پس از انقضای ماهی که مربوط به آن می‌باشد برای اداره طرف متعاهد ارسال می‌شود، محاسبات مزبور باید مورد دقت و رسیدگی واقع شده و پس از روز وصولشان در ظرف یک ماه مرجوع شود.
۲. نتایج محاسباتی که ماهانه تشکیل و از طرف ادارات طرفین متعاهد پذیرفته می‌شوند از طرف اداره طلبکار در حساب کل که هر سه ماهه تشکیل می‌شود، منظور و میزان آن در ظرف یک ماه پس از تاریخ دریافت حساب کل تأدیه می‌گردد، چنانچه تأدیه میزان بدهی در مدت

مذکور در فوق به عمل نیاید، بر مبالغ مدیونی سالی ۷ درصد ربح به نفع اداره طلبکار از تاریخ روز انقضای مدت مزبور تعلق می‌گیرد.

معهدا تأدیه بدهی باید منتهی پس از انقضای دو ماه از تاریخ مذکور در فوق به عمل آید. ۳. میزان بدهی که از موازنه محاسبات مزبور بدست می‌آید، به توسط بانکهای که در پایتخت مملکت طلبکار دایرند به پول این مملکت و یا بر حسب تقاضای اداره طلبکار پس از حصول موافقت بین دو اداره به پول مملکت دیگری تأدیه می‌شوند.

۴. مخارج احتمالی مربوط به تأدیه بدهی به عهده اداره بدهکار است.

ماده بیست و یکم

فرانکی که در این مقاوله نامه ذکر شده مطابق ماده ۲۹ قرارداد پستی عمومی فرانک طلا است.

ماده بیست و دوم

طرز مبادله مستقیم امانات پستی معمولی یا با قیمت اظهار شده بین طرفین متعاقد و همچنین بطور ترانزیت از کشور آنها در آن قسمتی که در این مقاوله نامه پیش بینی نشده یا این که با مقررات آن مابینتی ندارد بر طبق مقررات مقاوله نامه بین المللی مربوط، به مبادله امانات پستی و پروتکل و نظامنامه اجرای مقاوله نامه مذکور به عمل می‌آید.

ماده بیست و سوم

مقاوله نامه حاضر به زبان فرانسه تحریر شده.

ماده بیست و چهارم

مقاوله نامه حاضر بوسیله مبادله اسناد تصدیق از طرفین تصدیق می‌شود.

مبادله اسناد تصدیق و امضای پروتکل مربوطه به آن منتهی تا اول نوامبر ۱۹۲۹ در مسکو به عمل خواهد آمد. مقررات مقاله نامه حاضر از تاریخ مبادله اسناد تصدیق به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

ماده بیست و پنجم

مقاله نامه حاضر برای مدت یک سال بین طرفین متعاهد منعقد می شود و چنانچه سه ماه قبل از انقضای مدت مزبور هیچ یک از طرفین متعاهد قصد خود را مبنی بر فسخ مقاله نامه به طرف دیگر اعلام ننموده باشد، خود به خود تمدید می گردد. بنابر مراتب فوق نمایندگان مختار طرفین متعاهدین مقاله نامه حاضر را امضاء و آن را به امهار خویش مهور نمودند در مسکو به تاریخ ۲ اوت ۱۹۲۹ در دو نسخه تدوین گردید.

محل امضاء و مهر - هیرشفلد

محل امضاء و مهر - رحیم ارجمند

* * *

سند شماره ۵۴

۲. پروتکل اضافی

پروتکل اضافی مقاله نامه

راجع به مبادله امانات پستی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

ماده ۱

مبادله امانات پستی چه مستقیم و چه بطور ترانزیت تا اخطار جدید بین دفاتر مبادله ذیل به عمل خواهد آمد:

بادکوبه - پهلوی و بالعکس

جلفای ایران - جلفای شوروی و بالعکس

هودان - باجگیران و بالعکس

این مبادله به وسائلی که به جهت مبادله مراسلات پستی بکار برده می شود با مراعات

مدت آن به عمل می‌آید.

ادارات طرفین متعاهد این اختیار را دارند که با موافقت یکدیگر صورت دفاتر مبادله مذکوره در ماده حاضر را تغییر بدهند.

ماده ۲

بطور کلی معادل حقوقی که از بابت امانات پستی اخذ می‌شوند تمبر پستی در روی اوراق ارسال می‌گردند.

معهدا این حق برای هر یک از ادارات طرفین متعاهد محفوظ است که در مواقع مقتضی از بابت حقوق امانات وجه نقد دریافت نموده و تمبر الصاق ننماید.

نظر به مراتب فوق نمایندگان مختار طرفین متعاهدین پروتکل اضافی حاضر را امضاء و با مهار خویش مهور نمودند.

در مسکو در تاریخ ۲ اوت ۱۹۲۹ در دو نسخه تدوین شد.

محل امضاء و مهر - رحیم ارجمند محل امضاء و مهر - هیرشفلد

* * *

۱۲. عهدنامه مودت (جمهوری لیتوانی) سند شماره ۵۵

متن عهدنامه مودت بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت جمهوری لیتوانی

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و

رئیس جمهوری لیتوانی

نظر به این که مایلند روابط مودت را بین دولتین مستقر نمایند و معتقدند که ایجاد این علائق به ترقی ملتین کمک خواهد نمود تصمیم به عقد عهدنامه مودت نموده و برای این منظور نمایندگان خود را به طریق ذیل معین نمودند.

اعلیحضرت شاهنشاه ایران:

جناب مستطاب اجل آقای، «علیقلی خان انصاری» سفیر کبیر ایران

رئیس جمهوری لیتوانی:

«ژورژیس بالتروژائی تیس» وزیر مختار لیتوانی

مشارالیه‌ها که از طرف دولت خود برای این مقصود دارای اختیارات معتبر بودند در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱- از تاریخ امروز الی الابد دوستی صمیمانه و روابط حسنه دائم بین مملکت ایران و مملکت لیتوانی و همچنین بین اهالی مملکتین برقرار خواهد بود.

ماده ۲- طرفین متعاهدین موافقت دارند که روابط دیپلماسی بین مملکتین را بر روی اساس حقوق عمومی بین‌المللی استوار نمایند و همچنین موافقت دارند که با نمایندگان سیاسی و قنسولی هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر به قید معامله متقابل همان رفتاری خواهد شد که به موجب اصول کلی حقوق عمومی بین‌المللی مقرر است رفتار مزبور به هیچ وجه مادیون رفتاری نخواهد بود که نسبت به نمایندگان سیاسی و قنسولی دولت کامله‌الوداد معمول می‌گردد.

ماده ۳- هر یک از طرفین متعاهدین حق دارد که نمایندگان قنسولی خود را در خاک طرف متعاهد دیگر منصوب نماید و محل توقف مأمورین مزبور در پایتخت و یا در شهرهای عمده خواهد بود که معمولاً این قبیل مأمورین خارجه پذیرفته می‌شوند. مشارالیه‌ها نمیتوانند قبل از این که موافق ترتیب و قواعد معموله حقوق عمومی بین‌المللی اکزکواتر تحصیل کرده باشند، اشتغال به مأموریت خود ورزند.

ماده ۴- اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر مطیع کلیه قوانین و احکام نظامات مملکتی خواهند بود. مشارالیه‌هم مانند اتباع داخله تابع محاکم ملی خواهند بود.

ماده ۵- طرفین متعاهدین موافقت دارند که هر چه زودتر بین مملکتین قرارداد قنسولی و تجارتی و گمرکی و قرارداد اقامت منعقد نمایند.

ماده ۶- دولتین متعاهدین موافقت دارند کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجرا یا

تفسیر مقررات کلیه عهود و قراردادهائی که منعقد شده یا در آتیه منعقد گردد و منجمله راجع به همین عهدنامه به ظهور برسد و به طریق دوستانه از مجرای عادی سیاسی در مدت متناسبی تسویه نشود به حکمیت رجوع نمایند این ترتیب در صورت لزوم اساساً برای تشخیص این که آیا اختلاف مربوطه به تفسیر یا راجع به اجرای عهود و قراردادهای مذکوره می باشد نیز اعمال خواهد گردید - حکم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است. برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بنا به تقاضای یکی از دولتين متعاهدتين و به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت: هر یک از دولتين متعاهدتين در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضانامه حکم خود را که ممکن است از اتباع مملکت ثالثی هم انتخاب گردد، تعیین خواهد نمود. چنانچه دولتين در ظرف مدت سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضانامه راجع به مدتی که در ظرف آن حکمین می بایستی حکم خود را صادر نمایند موافقت حاصل ننمایند و یا در حکم نتوانند به تسویه اختلاف در ظرف مدتی که برای آنها معین گردیده نائل شوند دولتين یک نفر از اتباع دولت ثالثی را به عنوان حکم ثالث انتخاب خواهند نمود.

چنانچه دولتين در ظرف مدت دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع به انتخاب او موافقت حاصل نمایند دولتين مذکورترین مشترکاً یا در صورتی که در ظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آنها به عمل نیاید هر یک از آنها که زودتر اقدام کنند از رئیس دیوان دائمی داوری بین المللی لاهه تقاضا خواهد نمود حکم ثالث را از بین اتباع ممالک دیگر انتخاب نماید. با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری بین المللی باید حکم ثالث را منحصرأً از آنها انتخاب نماید، به مشارالیه تسلیم گردد.

طرفین می توانند راجع به شخص حکم ثالث قبلاً برای مدت معینی قراری بین خود بدهند در صورتی که طرز عمل حکمین به موجب قرارنامه مخصوص بین دولتين مشخص نگردیده و قرارنامه مزبور در موقع تعیین حکمین منعقد نشده باشد بر طبق ماده ۵۷ و ماده ۵۹ الی ۸۵ قرارداد لاهه مورخ ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ راجع به تسویه اختلافات بین المللی تعیین خواهد شد در صورتی که مقررات مخالفی بین دولتين وجود نداشته باشد.

هرگاه تعیین یک نفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدتین راجع به طرز عملی که بعد از تعیین حکم مزبور باید تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشان را معین نموده اختلاف را تسویه خواهند کرد. کلیه تصمیمات محکمه حکمیت به اکثریت آراء اتخاذ خواهد گردید.

برای کلیه اختلافات دیگر غیر از آنچه مشمول مقررات فوق‌الذکر می‌باشد و به طریق رضایت بخشی از طریق سیاسی تسویه نشده باشد طرفین متعاهدین با مراعات تعهدات خود ناشیه از عضویت جامعه ملل موافقت دارند که در هیچ مورد جز به وسایل مسالمت آمیز به تسویه اختلاف توسل نمایند و این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که در هر مورد به وسیله قرار مخصوص هر طریقی را که چنانچه هر دو به یک فرمول عمومی که از طرف جامعه ملل توصیه شده باشد ملحق شوند، فرمول مزبور را برای تسویه کلیه اختلافاتی که با آن وفق دهد با وجود مقررات فوق به موقع اجرا بگذارند.

ماده ۷ - این عهدنامه بر طبق قوانین اساسی هر یک از طرفین متعاهدین به تصویب خواهد رسید و اسناد تصویب هر چه زودتر در «کناس» مبادله و پانزده روز بعد از مبادله نسخ مصوبه به موقع اجرا گذاشته خواهد شد.

بناء علیهذا نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را امضاء و به مهر خود ممهور نمودند.

درمسکو مورخ ۱۳ ژانویه ۱۹۳۰

امضاء: ژرژری بالتروزائی تیس

امضاء: علیقلی خان انصاری

* * *

متن عهدنامه مودت بین

دولت شاهنشاهی ایران و جمهوری استونی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

و

رئیس جمهوری استونی

نظر به این که مایل هستند روابط مودت قدیمی را بین مملکتین تحکیم نمایند تصمیم به انعقاد عهدنامه مودت نموده و برای این مقصود اختیار داران خود را به قرار ذیل معین نمودند:

اعلیحضرت شاهنشاه ایران:

جناب مستطاب اجل آقای «پاکروان» سفیر کبیر و نماینده فوق العاده استونی در مسکو
رئیس جمهوری استونی:

جناب آقای «ژولیوس سی - یاما» وزیر مختار و نماینده فوق العاده استونی در مسکو
مشارالیهها بعد از مبادله اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مواد ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱

بین مملکت شاهنشاهی ایران و جمهوری استونی و همچنین بین اتباع دولتین صلح
خلل ناپذیر و دوستی صمیمانه و دائمی برقرار خواهد بود.

ماده ۲

دولتین متعاهدتین موافقت دارند که روابط سیاسی و قنسولی خود را بر طبق اصول و

معمول حقوق عمومی بین‌المللی ادامه دهند و نیز موافقت دارند که با نمایندگان سیاسی و قنصلی هریک از دولتين متعاهدتين در خاک متعاهد ديگر همان رفتاری به عمل آید که به موجب اصل و معمول حقوق عمومی بین‌المللی مقرر است و رفتار مزبور به شرط معامله متقابل به هیچ وجه نامساعدتر از رفتاری نخواهد بود که نسبت به نمایندگان سیاسی و قنصلی دولت کامله الوداد معمول می‌گردد.

ماده ۳

دولتين متعاهدتين موافقت دارند که روابط قنصلی، تجاری، گمرکی و بحریمائی بین مملکتين و نیز شرایط اقامت و توقف اتباع خود را در خاک یکديگر به موجب قراردادهائی بر طبق اصول و معمول حقوق عمومی بین‌المللی و بر روی اساس تساوی و معامله متقابل کامل تنظیم نمایند.

ماده ۴

دولتين متعاهدتين موافقت دارند کلیه اختلافاتی را که بین آنها در موضوع اجراء یا تفسیر مقررات کلیه عهود و قراردادهائی که منعقد شده یا در آتیه منعقد گردد و منجمله راجع به همین عهدنامه به ظهور برسد و به طریق دوستانه از مجرای عادی سیاسی در مدت متناسبی تسویه نشود به حکمیت رجوع نمایند. این ترتیب در صورت لزوم برای تشخیص این که آیا اختلاف مربوط به تفسیر یا اجرای عهود و قراردادهای مذکوره می‌باشد یا نه نیز اعمال خواهد گردید. تصمیم محکمه حکمیت برای طرفین الزام آور است. برای هر قضیه متنازع فیها محکمه حکمیت بنا به تقاضای یکی از دولتين متعاهدتين و به ترتیب ذیل تشکیل خواهد یافت. هر یک از دولتين متعاهدتين در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه حکم خود را تعیین خواهد نمود حکم مزبور از اتباع مملکت ثالثی نیز ممکن است انتخاب گردد چنانچه دولتين در ظرف مدت سه ماه از تاریخ تسلیم تقاضا نامه راجع به مدتی که در ظرف آن حکمین نتوانند در ظرف مدتی

که برای آنها معین گردیده اختلاف را تسویه نمایند دولتین یک نفر از اتباع دولت ثالثی را به عنوان حکم ثالث انتخاب خواهند نمود.

چنانچه دولتین در ظرف مدت دو ماه از تاریخ تقاضای تعیین حکم ثالث راجع به انتخاب او موافقت حاصل نمایند دولتین مذکور تین مشترکاً یا در صورتی که در ظرف مدت دو ماه بعد از آن هم تقاضای مشترکی از طرف آنها به عمل نیاید هر یک از آنها که زودتر اقدام کند از رئیس دیوان دائمی داوری بین‌المللی لاهه تقاضا خواهد نمود حکم ثالث را از بین اتباع دول ثالثی انتخاب نماید با موافقت طرفین ممکن است صورتی از ممالک ثالثی که رئیس دیوان داوری دائمی بین‌المللی باید حکم ثالث را منحصرأً از آنها انتخاب نماید به مشارالیه تسلیم گردد. طرفین می‌توانند راجع به شخص حکم ثالث قبلاً برای مدت معینی قراری بین خود بدهند. طرز عملی که حکمین باید اتخاذ نمایند اگر به وسیله قرار مخصوصی بین دولتین معین نشده و تا موقع تعیین حکم منعقد نشده باشد بر طبق ماده ۵۷ و مواد ۵۹ الی ۸۵ قرارداد لاهه مورخ ۱۸ اکتبر ۱۹۰۷ راجع به تسویه اختلافات بین‌المللی فیصله خواهد یافت، به شرط آن که طرفین مقرراتی مخالف این ترتیب نداشته باشند. هر گاه تعیین یک نفر حکم ثالث لازم گردد و بین دولتین متعاهدتین راجع به طرز عملی که بعد از تعیین حکم مزبور باید تعقیب شود قراری داده نشده باشد حکم ثالث با دو حکم اولی تشکیل محکمه حکمیت داده و طرز عمل خودشان را معین نموده اختلاف را تسویه خواهند نمود.

کلیه تصمیمات محکمه به اکثریت آراء اتخاذ خواهد گردید.

ماده ۵

این عهدنامه بر طبق قوانین اساسی هر یک از طرفین متعاهدتین به تصدیق رسیده و مبادله اسناد مصدقه آن در اسرع اوقات ممکنه به عمل خواهد آمد و از تاریخ مبادله اسناد مصدقه به موقع اجراء گذارده خواهد شد.

بناء علیهذا نمایندگان مختار طرفین این عهدنامه را که در نسختین به زبان فرانسه نوشته

شده است امضاء و به مهر خود ممهور نمودند.

مسکو مورخ ۳ اکتبر ۱۹۳۱

امضاء: ژولیوس سی یاما

امضاء: پاک روان

* * *

سند شماره ۵۷

۲. پروتکل اختتامیه

پروتکل اختتامیه

در موقع امضاء عهدنامه مودت که امروز بین مملکتین ایران و جمهوری استونی منعقد گردیده نمایندگان مختار امضاء کننده مراتب ذیل را که جزء لایتجزای عهدنامه خواهد بود، اعلام نمودند:

دولتین متعاهدتین حق تجدید نظر در مقررات ماده ۴ عهدنامه مودت را بعد از انقضای ده سال از تاریخ مبادله اسناد مصدقه عهدنامه مزبور برای خود محفوظ می دارند.

مسکو مورخ ۳ اکتبر ۱۹۳۱

امضاء: ژولیوس سی یاما

امضاء: پاک روان

* * *

سند شماره ۵۸

۱۴. قرارداد بازرگانی و دریانوردی

۱. متن قرارداد

متن قرارداد اقامت و تجارت و بحر پیمائی

بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یک طرف

و کمیته اجرائیه جماهیر شوروی از طرف دیگر

نظر به این که مایلند شرایط مسافرت و توقف و اقامت اتباع ایران را در جماهیر شوروی

سوسیالیستی و اتباع جماهیر شوروی را در ایران تنظیم و عملیات اقتصادی و روابط تجارتي

بین مملکتین را توسعه دهند، تصمیم به انعقاد قرارداد اقامت و تجارت نموده و برای این مقصود اختیارداران خود را معین نمودند.

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب اشرف آقای «میرزا محمد علی خان فروغی» وزیر امور خارجه

کمیته اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

آقای «پترووسکی» سفیر فوق العاده و نماینده مختار اتحاد جماهیر شوروی در ایران.

مشارالیهها بعد از مبادله اختیارنامه های خود که در کمال صحت و امتیاز بوده در مقررات ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت آزادانه وارد خاک طرف متعاهد دیگر شده در آنجا اقامت و مسافرت نموده و از آنجا مراجعت کنند، به شرط این که قوانین و نظامات جاریه آن مملکت را رعایت نمایند.

و از این حیث در هیچ مورد حالاً و مآلاً نامساعدتر از رفتاری که با اتباع دولت کامله الوداد می شود با آنها نخواهد شد.

مقررات این ماده نه به نظاماتی که در امر تذکره فعلاً مجری و یا در آتیه مجری خواهد بود، خلل می رساند و نه مانع از این حق طرفین متعاهدین است که در هر مورد مقرراتی برای تنظیم یا منع مهاجرت در خاک خود وضع نمایند، مشروط به این که نظامات و مقررات مزبوره نسبت به اتباع کلیه ممالک دیگر مجری باشد.

و نیز مقررات این ماده مانع حق هیچ یک از طرفین متعاهدین نخواهد بود که نسبت به افراد اتباع طرف دیگر برای منع اقامت و توقف آنها در خاک خود به موجب تصمیم قضائی و یا از لحاظ حفظ امنیت داخلی و یا خارجی مملکت اقدامات بنمایند.

ماده ۲

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در مدت توقف در خاک طرف متعاقد دیگر چه در موقع صلح و چه در موقع جنگ از هر گونه خدمت نظامی اجباری و یا کشوری معاف خواهند بود ولیکن در موقع بروز بلیات طبیعی می توان آنها را به کار واداشت. اتباع مزبور از هر قسم مالیات نقدی یا جنسی که به جای خدمت نظامی یا کشوری وضع شده باشد و نیز از تحمیل هر قسم قرضه اجباری معاف خواهند بود.

به طور کلی راجع به هر نوع تعهداتی که هر یک از طرفین متعاهدین به اتباع خارجه معظمین خاک خود تحمیل می نمایند یا معافیت هائی که از آن بابت منظور می دارند، اتباع طرف متعاقد دیگر وضعیتی نامساعدتر از وضعیت فعلی و یا آتی اتباع دولت کامله الوداد نخواهند داشت.

ماده ۳

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین از حیث تحصیل و تصرف هر گونه اموال و استفاده از آنها و رعایت حقوق مربوطه به آن و همچنین در مورد سلب مالکیت و مصادره اموال دارای کلیه حقوق اتباع دولت کامله الوداد خواهند بود.

ماده ۴

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاقد دیگر به شرط رعایت قوانین و نظامات مملکتی حق دارند مثل اهل آن مملکت به هر تجارت و صنعت یا حرفه که به طور عموم قانوناً مجاز بوده و برای کلیه اتباع خارجه ممنوع نیست، اشتغال ورزند از این لحاظ مشارالیه هم وضعیتی دون وضعیتی اتباع دولت کامله الوداد نخواهند داشت.

ماده ۵

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین که در خاک طرف متعاهد دیگر اقامت داشته باشند، تابع قضاوت مملکت متوقف فیها خواهند بود.

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین مثل اتباع داخله حق دارند آزادانه به کلیه محاکم از هر درجه برای احقاق و دفاع حقوق خود مراجعه نمایند و هیچ وقت از این حیث وضعیتی نامساعدتر از وضعیت اتباع دولت کامله‌الوداد نخواهند داشت.

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر می‌توانند در موقعی که به محاکم مملکت متوقف فیها برای دفاع حق خود مراجعه می‌نمایند برای خود وکیل امور و وکیل مرافعه و نمایندگان از بین اشخاصی که برای اشتغال به این مشاغل پذیرفته می‌شوند با متابعت از قوانین و نظامات مملکتی انتخاب نمایند.

اتباع مزبور از حیث معافیت از وجه الضمانه قبلی برای مخارج محاکمه و تسهیلاتی که به اشخاص بی‌بضاعت اعطاء می‌شود وضعیتی نامساعدتر از وضعیت اتباع داخله و اتباع دولت کامله‌الوداد نخواهند داشت.

ماده ۶

اختراعات و علائم صنعتی و تجارتي و مسطوره‌ها و نمونه‌های صنعتی متعلق به اتباع یکی از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بر طبق قوانین و نظامات داخلی در تحت حمایت گرفته خواهند شد. اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر راجع به اختراعات و علائم صنعتی و تجارتي و مسطوره‌ها و نمونه‌های صنعتی و همچنین حمایت در مقابل رقابت مکارانه از همان حقوقی بهره مند خواهند شد که اتباع داخله و اتباع دولت کامله‌الوداد فعلاً بهره مند بوده و یا در آتیه بهره مند خواهند بود.

ماده ۷

طرفین متعاهدین موافقت دارند که در اسرع اوقات ممکنه راجع به احوال شخصیه و حمایت مالکیت صنعتی و مبارزه با قاچاق و حفظ حیوانات و نباتات از امراض یا حشرات موزیه و همین طور راجع به حکمیت در امور حقوقی و تعاون قضائی قراردادهای مخصوصی بین مملکتین منعقد نمایند.

ماده ۸

۱. برای هر نوع شرکت‌های تجارتی و مؤسسات دیگر اقتصادی ایرانی که بر طبق قوانین مملکتی در ایران تأسیس شده‌اند وجود حقوقی و اهلیت و حق ترافع در محاکم در خاک اتحاد جماهیر شوروی شناخته خواهد شد.

شرکت‌های مزبوره مانعی نخواهند داشت که در خاک مزبور به عملیات خود اشتغال ورزند ولی البته حقوق آنها در باب معاملات و خود آن معاملات تابع قوانین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترتیب تشکیل و اساس نامه آنها تابع قوانین ایران می‌باشد. با شرکت‌های مزبوره در خاک اتحاد جماهیر شوروی از هر حیث مثل شرکت‌های تجارتی و مؤسسات دیگر اقتصادی دولت کاملاً الوداد رفتار خواهد شد.

۲. برای شرکت‌های تجارتی و مؤسسات دیگر اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی که بر طبق قوانین مملکتی جماهیر شوروی در آنجا تشکیل شده باشد. همچنین برای شرکت‌ها و مؤسساتی که با سرمایه دولتی تأسیس گردیده باشد وجود حقوقی و اهلیت و حق ترافع در محاکم در ایران شناخته خواهد شد، شرکت‌های مزبوره مانعی نخواهند داشت که در خاک ایران به عملیات خود اشتغال ورزند، ولی البته حقوق آنها در باب معاملات و خود آن معاملات تابع قوانین ایران و ترتیب تأسیس و اساس نامه آنها تابع قوانین شوروی می‌باشد. با شرکت‌های مزبوره در خاک ایران از هر حیث مثل شرکت‌های تجارتی و مؤسسات دیگر اقتصادی دولت کاملاً الوداد رفتار خواهد شد.

۳. مقررات مواد ۲ الی ۶ این قرارداد متقابلاً شامل شرکت‌های تجاری و مؤسسات دیگر اقتصادی طرفین متعاهدین که در بند ۱ و ۲ این ماده ذکر شده خواهد بود.

۴. تجار و شرکت‌های تجاری و مؤسسات اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی در ایران و تجار و شرکت‌های تجاری و مؤسسات اقتصادی ایران در اتحاد جماهیر شوروی می‌توانند با شرایط مقرر در نظامات گمرکی مملکتی در نقاطی که اشتغال به عملیات تجاری می‌نمایند چنانچه آنجا ادارات گمرکی وجود داشته باشد انبارهایی داشته باشند که مال‌التجاره‌های خود را آنجا بگذارند و تا موقع خروج مال‌التجاره‌های مزبور از انبار از عوارض گمرکی موقتاً معاف باشند.

۵. ولی مسلم است که هیچ یک از مقررات این قرارداد نمی‌تواند شرکت‌های تجاری و سایر مؤسسات اقتصادی یکی از طرفین متعاهدین مذکوره در بند ۱ و ۲ این ماده را مجاز نماید که مطالبه امتیازات مخصوصی را بنمایند که طرف متعاهد دیگر به شرکت‌هایی اعطا می‌کند که شرایط عملیاتشان در خاک وی به موجب امتیاز نامه‌های مخصوصی تنظیم گردیده و یا خواهد گردید.

ماده ۹

نمایندگی تجاری اتحاد جماهیر شوروی در ایران که وظایف آن این است که نماینده و حافظ منافع اتحاد جماهیر شوروی نسبت به کلیه مسائل مربوط به تجارت شوروی با ایران باشد و تنظیم و اجرای مبادلات تجاری بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی و کمک به بسط روابط اقتصادی بین مملکتین نماید. نمایندگی مزبور بر طبق اساس ذیل اجرای وظیفه خواهد نمود:

نمایندگی تجاری اتحاد جماهیر شوروی در ایران که مقررش در طهران خواهد بود جزو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی در ایران محسوب می‌شود.

چون نماینده تجاری و دو نفر معاون او عضو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی

محسوب می‌شوند بنابر این از مصونیت شخصی و سایر مصونیت‌هایی که به مأمورین سیاسی اعطاء می‌شود، بهره‌مند خواهند بود. مقرر نمایندگی تجارتي در طهران حق خارج المملکتی دارا خواهد بود ولیکن حق خارج المملکتی مانع اجرای مقررات ذیل نخواهد گردید.

دولت اتحاد جماهیر شوروی مسئولیت هر گونه معاملات تجارتي را که در ایران به وسیله نمایندگی تجارتي انجام می‌یابد، بهره‌مند می‌گیرد. مسئولیت معاملاتی که به وسیله مؤسسات دیگر اقتصادی دولت اتحاد جماهیر شوروی صورت می‌گیرد، برعهده خود مؤسسات مزبوره می‌باشد.

هر اختلافی که راجع به معاملات تجارتي که در ایران به وسیله نمایندگی تجارتي صورت می‌گیرد، تولید شود از طرف محاکم ایران بر طبق قوانین مملکتی تسویه خواهد گردید، ولیکن نظر به مسئولیتی که اتحاد جماهیر شوروی از بابت عملیات سابق الذکر نمایندگی تجارتي قبول کرده است مقرر می‌شود که اقدامات قضائی تأمینیه از قبیل تأمین مدعابه یا اقدامات اداری نسبت به اموال نمایندگی تجارتي مجری نخواهد شد.

تصمیمات قضائی که قانوناً قابل اجرای شده باشد نسبت به اموال نمایندگی تجارتي در مواردی که آن اموال مخصوص اجرای حقوق حاکمیت دولتی بر طبق اصول عمومی حقوق بین‌المللی باشد و یا در مورد عملیات رسمی نمایندگی تجارتي که به عنوان عضویت سفارت کبرای جماهیر شوروی صورت گرفته با قوه قهریه مجری نخواهد گردید.

ماده ۱۰

طرفین متعاهدین مقررات قوانین و نظامات راجعه به انحصار تجارت خارجی که در اتحاد جماهیر شوروی مجری و در ایران هم برقرار گردیده است در نظر گرفته در مقررات ذیل موافقت حاصل کردند:

۱. ایران قبول می‌کند که جماهیر شوروی مال‌التجاره‌هایی را که اسامی و مقدار آنها در یک فهرست سالیانه تنظیم می‌شود، وارد ایران نماید و جماهیر شوروی وارد کردن آنها را تعهد

می‌نماید. فهرست سالیانه مزبور که با موافقت بین اداره کل تجارت ایران و نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران بر اساس سهمیه‌های سالیانه که از طرف دولت ایران اعلان می‌شود، تنظیم خواهد شد در موقع امضای این قرارداد چنین فهرستی به توسط مؤسسات سابق‌الذکر تهیه شده و همچنین در تمام مدت اعتبار این قرارداد به همین ترتیب در آخر هر سال اقتصادی ایران که در ۲۲ ژوئن شروع می‌شود، فهرستی تنظیم خواهد شد.

در موقع تهیه این فهرست‌ها مؤسسات مذکوره در بند اول این قسمت لزوم تعیین صدی چند (POURCENTAGE) سهمیه شوروی را نسبت به واردات هر یک از مال‌التجاره‌های مذکوره در فهرست در نظر خواهند گرفت تا میزان نسبی واردات شوروی از آنچه در فهرست سال قبل معین گردیده است، کمتر نباشد.

مقرر است هر گاه در مدت اجرای این قرارداد دولت ایران در سهمیه سالیانه واردات خود میزان ورود یکی از مال‌التجاره‌های خارجه را ازدیاد دهد دولت شوروی حصه از آن را که متناسب با سهمی باشد که از واردات مال‌التجاره مزبوره قبل از ازدیاد میزان آن به دولت مزبوره تعلق می‌گرفت دریافت خواهد داشت.

راجع به مال‌التجاره‌هایی که ورودشان فعلاً به ایران ممنوع می‌باشد، هر گاه بعدها به موجب سهمیه سالیانه اجازه ورود آنها داده شود، طرفین متعاهدین موافقت دارند که حصه از واردات مزبوره به تناسب سهمی که از واردات آن مال‌التجاره‌ها قبل از استقرار انحصار تجارت خارجی در ایران به اتحاد جماهیر شوروی تعلق می‌گرفت در تمام مدت اجرای این قرارداد به دولت مشارالیه‌ها تعلق بگیرد.

اتحاد جماهیر شوروی این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که به وسیله نمایندگی تجارتی خود در ایران منتهی در آخر شش ماه اول هر سال اقتصادی ایران تقاضا نماید که تجدید نظری در فهرست مذکوره در بند اول این قسمت به عمل آید تا این که برای بقیه سال از میزان یکی از مال‌التجاره‌های مذکوره در فهرست کاسته شود.

قند و کبریت از این قاعده مستثنی می‌باشد. همین که تقلیل مزبور به عمل آمد دولت

ایران نسبت به مقداری از آن مال التجاره که کسر شده و از قید واردات شوروی آزاد گردیده، به میل خود عمل خواهد نمود.

۲. نظر به این که تجارت اتحاد جماهیر شوروی با ایران بر طبق اصل تعادل صادرات و واردات صورت خواهد گرفت، ایران قبول می‌کند که صدور جوازهای واردات را که از طرف مؤسسات اقتصادی شوروی یا مختلط نسبت به مال التجاره‌های مندرجه در فهرست مذکوره در بند فوق تقاضا می‌شود موکول به ارائه قبلی تصدیق صدور ننماید. مقرر است که مال التجاره‌های شوروی که تجار ایرانی به ایران وارد می‌کنند جزو میزان مال التجاره شوروی که در فهرست سالیانه معین گردیده است و در تعادل تجارت مملکتی محسوب خواهد شد.

و نیز موافقت حاصل است که صورت موقتی تصدیق نامه‌های صدور که ارائه شده در دو موقع یعنی آخر ماه دسامبر و آخر ماه مه هر سال صورتی از آنها تهیه گردیده و تعادل واردات و صادرات مملکتین در آخرسنه اقتصادی ایران بین اداره کل تجارت ایران و نمایندگی تجارتي اتحاد جماهیر شوروی در ایران بر اساس جوازهایی که داده شده و تصدیق نامه‌هایی که ارائه گردیده است، مشخص خواهد گردید. هر گاه در موقع حساب معادله صادرات و واردات که در آخر هر سال اقتصادی ایران به عمل می‌آید، اتفاقاً عدم تعادلی مشاهده گردد در شش ماه اول سال بعد اقتصادی باید جبران شود.

۳. به دلائل مذکوره در بند اول قسمت ۲ این ماده دولت ایران قبول می‌کند که مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط را از الزام فروش اسعار خارجه حاصله از صادراتشان از ایران معاف بدارد.

۴. دولت ایران به وسیله مؤسسات مربوطه خود جوازهایی را که مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط برای وارد کردن مال التجاره‌های مندرج در فهرست مذکور در بند اول این ماده تقاضا می‌کنند و به منزله یک جواز عمومی است، صادر خواهد نمود صدور این جوازا بدون تأخیر و بدون قیود معموله صورت خواهد گرفت. به موجب جوازهای مزبور ورود مال التجاره‌هایی که در آنها ذکر گردیده است از کلیه دفاتر گمرکی ایران جایز خواهد بود.

۵. بین طرفین متعاهدین موافقت حاصل است که اولاً سفارش‌هایی که دولت ایران در اتحاد جماهیر شوروی می‌دهد و ثانیاً کارخانه‌ها و ماشین‌ها و متفرعات آنها که برای فروش نمی‌باشد و تأسیس آنها در ایران موجب تقلیل واردات امتعه خارجه به ایران خواهد بود، ثالثاً مصالحی که برای تأسیسات و اشیائی که برای احتیاجات مؤسسات اقتصادی شوروی یا مختلط لازم است در صورتی که مصالح و اشیاء مزبوره دارای خصوصیتی باشند که در ایران به دست نمی‌آید بعد از این که بر طبق قانون انحصار تجارت خارجی ایران وارد ایران شدند در جزو تعادل واردات و صادرات مذکور در بند ۲ این ماده محسوب نخواهد گردید به عبارت آخری اشیاء مزبوره در جزو فهرست سابق‌الذکر محسوب نگردیده در ازای آنها صادرات لازم نخواهد بود.

۶. نظربه این که قند و کبریت در ایران موضوع انحصار دولتی گردیده است، طرفین متعاهدین موافقت دارند تا مدتی که این قرارداد مجری خواهد بود اتحاد جماهیر شوروی واردات کلیه این دو مال‌التجاره را به ایران بر عهده بگیرد. کنترات‌های فروش این مال‌التجاره‌ها راجع به قیمت و موعد و محل تحویل و ترتیب لفافه بندی و بستن آنها و غیره قبل از تصویب یافتن این قرارداد باید منعقد شود.

۷. دولت ایران قبول می‌کند که در مدت اجرای این قرارداد واردات نفت و مشتقات آن را از اتحاد جماهیر شوروی به مقداری که در فهرست مذکوره در بند اول این قرارداد معین می‌شود، تأمین نماید.

ماده ۱۱

طرفین متعاهدین موافقت دارند که متقابلاً در خاک خود با تجارت و مال‌التجاره و مؤسسات اقتصادی و تجار طرف متعاهد دیگر معامله نامساعدتری از آنچه نسبت به تجارت و مال‌التجاره و مؤسسات اقتصادی و تجار هر مملکت ثالثی به عمل می‌آید، ننمایند.

طرفین موافقت دارند که مبادله مال‌التجاره بین خودشان را جز از محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های قانونی و یا مقرره بین خودشان مورد هیچ قسم محدودیت‌ها و ممنوعیت‌هایی

که متوجه واردات و صادراتشان باشد، نسازند. هر یک از طرفین متعاهدین معامله دولت کامله الوداد را نسبت به طرف متعاهد دیگر مرعی خواهند داشت در مورد خرید و فروش و وارد و صادر کردن و اجرای مراسم گمرکی راجع به سپردن مال التجاره‌ها در انبار و مخازن و برگرداندن مال التجاره وارده و استرداد حقوق و عوارض گمرکی که در موقع ورود مال التجاره اخذ می‌شود، همچنین راجع به حمل مال التجاره از کشتی به کشتی دیگر و کلیه عملیاتی از این قبیل که در موقع ورود و صدور و ترانزیت نسبت به مال التجاره واقع می‌شود و نیز طرفین معامله دولت کامله الوداد را راجع به حق الضمانه و عوارضی که از این عملیات مختلفه ناشی می‌شود، درباره یکدیگر منظور خواهند نمود.

ماده ۱۲

طرفین متعاهدین موافقت دارند که غیر از محصولات طبیعی و صنعتی ایران که صدور آن عموماً برای هر مملکت ثالثی ممنوع باشد صدور امتعه دیگر از طرف مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط بر طبق قوانین جاریه بدون اشکالات و عایقی صورت خواهد گرفت. مقرر است که محصولات طبیعی و صنعتی ایران ممکن است هم از طرف مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط و هم از طرف تجار ایرانی به اتحاد جماهیر شوروی وارد گردد و نیز مقرر است که مال التجاره‌های ایرانی که تجار ایرانی به اتحاد جماهیر شوروی وارد می‌کنند در جزو میزان تعادل تجارت بین مملکتین محسوب خواهد گردید.

ماده ۱۳

طرفین متعاهدین موافقت دارند که معامله دولت کامله الوداد را راجع به حمل مسافری و بار و بنه و مال التجاره به وسیله راه آهن و به طور عموم از راه خشکی و آب یا هوا متقابلاً به یکدیگر اعطاء نمایند.

هر یک از طرفین متعاهدین خواه در مورد تعرفه و عوارض حمل و نقل و کلیه عوارض

دیگر مربوطه به حمل و نقل و خواه راجع به انتظام و تسهیلات حمل از کلیه راههای مذکوره گذشته از معامله دولت کامله الوداد مذکوره در بند فوق مساعدترین معامله را که نسبت به اتباع و یا به یکی از مؤسسات اقتصادی خود می‌کند، با طرف متعاقد دیگر خواهد نمود.

ماده ۱۴

هر یک از طرفین با توجه به اهمیت وسائط نقلیه برای توسعه تجارت خود با طرف متعاقد دیگر وسائط نقلیه و اتومبیل‌ها و ازابه‌ها و حیوانات بارکش را که اتباع و مؤسسات اقتصادی طرف متعاقد دیگر در خاک او به موجب کنترت‌هائی که منظمأ در مقامات مربوطه به ثبت رسیده باشد، دارا بوده و یا به موقع استفاده می‌گذارند در خاک خود جز در موارد بلیات طبیعی و یا احتیاجات نظامی مصادره نخواهد کرد و مصادره جز به موجب حکم مقامات مرکزی صورت نخواهد گرفت و هر دفعه مصادره مزبور به اطلاع نمایندگی سیاسی طرف متعاقد دیگر می‌رسد در چنین موارد مقامات دولتی که به مصادره اقدام میکنند البته همه قسم مساعدت را در حدود امکان برای حمل و نقل مال‌التجاره طرف متعاقد دیگر به عمل خواهند آورد در مقابل استفاده که یکی از طرفین متعاهدین به این ترتیب از وسائط نقلیه متعلق به یکی از اتباع یا مؤسسات اقتصادی طرف متعاقد دیگر می‌نماید حق غرامت معموله پرداخته می‌شود. ولی در هر حال وسائط نقلیه متعلقه به نمایندگان سیاسی و قونسولی و نمایندگان تجارتی که نسبت به آنها نیز مزایای سیاسی به موجب این قرارداد اعطاء می‌شود از هرگونه مصادره معاف می‌باشند.

ماده ۱۵

۱. نظریه منافع تجارتی ایران و به موافقت ماده ۲۰ عهدنامه مورخ ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ و برای تصریح مدلول آن اتحاد جماهیر شوروی حق ترانزیت آزاد را از خاک خود برای محصولات طبیعی و صنعتی ایران به مقصد هر مملکت ثالثی ارسال شود، می‌دهد و نیز دولت ایران حق

ترانزیت آزاد را از خاک خود برای محصولات طبیعی و صنعتی جماهیر شوروی برای هر مملکت ثالثی که صادر شده باشد، منظور می‌دارد.

۲. به علاوه اتحاد جماهیر شوروی به شرکت‌های تجارتي و تجار ایرانی حق صدور آزاد را به هر مقصودی که باشد برای محصولات طبیعی و صنعتی که از ایران به خاک او وارد گردیده و به فروش نرسیده است، اعطاء می‌کند.

محصولات متعلقه به تجار و شرکت‌های تجارتي ایران که به خاک شوروی وارد شده و حقوق گمرکی پرداخته‌اند در موقع خروج از منطقه گمرکی اتحاد جماهیر شوروی حقوقی که از آنها مأخوذ شده رد می‌شود، به شرط این که معلوم کنند که اجناسی که صادر می‌کنند، همان است که وارد کرده‌اند.

۳. اتحاد جماهیر شوروی ترانزیت آزاد را از خاک خود به ایران برای محصولات طبیعی یا صنعتی مذکوره ذیل اعطاء می‌کند در صورتی که مبدء آن محصولات ممالکی باشد که اتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد تجارتي منعقد ساخته باشند.

الف) ماشین و ابزار و مصالح برای کارخانجات همچنین برای مؤسسات فلاحتی و ماشین و ابزار و مصالح برای ساختمان و نگاهداری خانه‌ها و ابنیه و ماشین و ابزار و ملزومات و مصالح برای اصلاح و استفاده از طرق و وسائط نقلیه از هر قبیل که برای احتیاجات و مؤسسات عالم‌المنفعه باشد.

ب) دوا از هر قبیل و اسباب جراحی و اعضاء مصنوعی بدن

ت) کاغذ و اوراق مطبوعه

ث) تخم نوغان

ج) چای

ح) آلات و ادوات روشنائی و گرم کردن

خ) دوچرخه و موتورسیکلت و اتومبیل و کامیون و متفرعات و قطعات مجزای آنها

۴. هر نوع سفارشات دولت ایران در ممالکی که با اتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا

مقاوله نامه یا قرارداد تجارتی داشته باشند، به استثنای اسلحه و مهمات جنگی حق ترانزیت آزاد را در خاک جماهیر شوروی خواهد داشت.

اتحاد جماهیر شوروی منتهای موافقت را نسبت به هر قبیل سفارش‌های دولت ایران که برای تجارت نبوده و در ممالکی که با اتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد تجارتی نداشته باشند، به عمل آمده باشد، مبدول داشته و تسهیلات لازمه را خواهد نمود. اسلحه و مهمات جنگی از این مقررات مستثنی می‌باشد.

۵. مقررات این ماده به هیچ وجه به ترانزیت کلی پستال‌ها از خاک اتحاد جماهیر شوروی به ایران که ترتیبات آن به موجب قرارداد مخصوص مورخ ۲ اوت ۱۹۲۹ تنظیم گردیده لطمه وارد نمی‌آورد و قرارداد مزبور به اعتبار خود باقی خواهد ماند.

۶. دولت ایران نیز ترانزیت آزاد را از خاک خود برای اتحاد جماهیر شوروی نسبت به محصولات ارضی و صنعتی هر مملکت دیگر به استثنای اسلحه و مهمات اعطاء می‌کند.

۷. مقرر است که در مورد شرایط اجرای ترانزیت که در فوق به آن اشاره شد، هر یک از طرفین متعاهدین معامله دولت کامل‌الوداد را به طرف متعاهد دیگر به عمل خواهد آورد

ماده ۱۶

طرفین متعاهدین بر طبق اصولی که در عهدنامه مورخ ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ بین جمهوری متحده سوسیالیستی شوروی روسیه و ایران اعلام گردیده است، موافقت دارند که در تمام بحرخرکشتی‌های جزکشتی‌های متعلق به ایران یا به اتحاد جماهیر شوروی یا متعلق به اتباع و مؤسسات تجارتی و حمل و نقل مملکتی که با بیرق جماهیر شوروی یا ایران سیر می‌نماید، نمی‌تواند وجود داشته باشد و نیز موافقت حاصل شده است که هر یک از طرفین متعاهدین مستخدمین کشتی‌ها را فقط از اتباع خود انتخاب نمایند.

ماده ۱۷

۱. نسبت به کشتی‌های تجارتی که با بیرق یکی از طرفین متعاهدین در بحر خزر سیر می‌نمایند در بنادر طرف متعاقد دیگر چه در حین ورود و چه در مدت توقف و چه در موقع خروج از هر حیث مثل کشتی‌های خود مملکت رفتار می‌شود.

۲. از کشتی‌های مزبوره غیر از آنچه قانوناً برای کشتی‌های مملکتی وضع گردیده است، آن هم به همان شرایط و با همان معافیت‌ها عوارض بندری دیگری اخذ نخواهد گردید در مورد اخذ عوارض فوق اشیاء مذکور ذیل مال‌التجاره وارد و صادر منظور و محسوب نخواهد شد: الف) اسباب شخصی مسافری که جزو محمولات کشتی نباشد. مقصود از اسباب شخصی علاوه بر بسته‌های کوچک دستی کلیه اشیائی می‌باشد که به موجب قبض به عنوان اسباب شخصی حمل می‌شود.

ب) سوخت و آذوقه برای مستخدمین و مسافری کشتی و اشیاء و لوازم برای کشتی به مقدار لازم برای تمام مدت سیر مگر این که اشیاء مزبور را از کشتی خارج کنند که در بندر بماند. ت) محمولاتی که در نتیجه صدمه وارده به کشتی و یا در مواقع توقف اتفاقی در بندر از کشتی خارج شده و مجدداً برای این که به بندر مقصد حمل گردد، به کشتی گذارده شوند. ث) محمولاتی که از کشتی به کشتی دیگر نقل می‌شود تا این که حمل آنها در دریا ادامه داده شود.

ج) محمولاتی که در کشتی‌هائی حمل می‌شود که ظرفیت آنها کمتر از دوازده خروار که مطابق با سه تن و نیم است، می‌باشد.

۳. کابوتاژ فقط به کشتی‌های مملکتی اختصاص دارد ولی معهذا موافقت حاصل شده است که هر یک از طرفین متعاهدین به کشتی‌هائی که تحت بیرق طرف متعاقد دیگر سیر می‌نماید، حق کابوتاژ برای حمل و نقل مسافر و بار در بحر خزر بدهند.

۴. با وجود مقررات فوق الذکر هر یک از طرفین متعاقد صید ماهی را در آبهای ساحلی خود تا یک حد ده میل بحری به سفاین خود اختصاص داده و این حق را برای خود محفوظ

می‌دارد که واردات ماهی‌های صید شده از طرف کارکنان کشتی‌هائی را که در تحت بیرق او سیر مینمایند از مزایای مرجحه بهره مند سازد.

۵. کشتی‌هائی که در دریا‌های غیر از بحر خزر در تحت بیرق یکی از طرفین متعاهدین سیر می‌نمایند در آب‌های ساحلی و در بنادر طرف متعاهد دیگر نسبت به شرایط کشتی رانی از همان حقوق و مزایائی که در این مورد به کشتی‌های دولت کامل‌الوداد اعطاء می‌گردد، بهره مند می‌شوند.

ماده ۱۸

طرفین متعاهدین موافقت می‌نمایند که راجع به اقدامات صحی که باید نسبت به کشتی‌های هر یک از طرفین در بنادر طرف متعاهد دیگر در بحر خزر به عمل آید، مقررات قرارداد صحی بین‌المللی که در پاریس در ۲۶ ژوئن ۱۹۲۶ امضا شده با رعایت قیودی که هر یک از دولتین در موقع امضای قرارداد مزبوره نموده‌اند، مجری گردد.

ماده ۱۹

تصدیق نامه‌های ظرفیت کشتی CERTIFICAT DE JAUGEAGE که از طرف مقامات صالحه دولتین متعاهدین به کشتی‌های تحت بیرق خودشان که در بحر خزر ایاب و ذهاب می‌کنند، داده می‌شود و از طرف هر یک از دولتین متعاهدین به دولت متعاهد دیگر اعلام می‌گردد در بنادر دولتین رسمیت خواهد داشت و کشتی‌های که دارای تصدیق نامه‌های مزبوره هستند در ثانی در بنادر طرف متعاهد دیگر مورد تفتیش واقع نخواهند شد و نیز در بنادر طرفین متعاهدین در بحر خزر تصدیق نامه‌هائی که راجع به قابلیت سیر کشتی رانی و میزان نشست کشتی در آب و سایر اسناد فنی کشتی رانی دیگر که از طرف مقامات صالحه مذکوره فوق به کشتی‌ها داده می‌شود، متقابلاً به رسمیت شناخته خواهد شد.

ماده ۲۰

این قرارداد از طرف مقامات مقننه طرفین متعاهدین تصدیق گردیده و مبادله اسناد صحه شده در مسکو صورت خواهد گرفت.

قرارداد مزبور که برای مدت سه سال منعقد گردیده است، بعد از تاریخ مبادله اسناد صحه شده به موقع اجرا گذارده خواهد شد.
بناء علیهذا نمایندگان مختار مزبور این قرارداد را امضا و به مهر خود ممهور نمودند.

در طهران در نسخین نوشته شد ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

امضاء: پطرووسکی

امضاء: م.ع. فروغی

* * *

۲. پروتکل اختتامیه و فهرست منضمه به آن سند شماره ۵۹

پروتکل اختتامیه

در موقع امضای قرارداد اقامت و تجارت و بحریمائى بین مملکتین خود امضاء کنندگان در مقررات اضافی ذیل که جزء لایتجزای قرارداد مذکور خواهد بود، موافقت حاصل کردند:
راجع به ماده ۹ - هرگاه ایران نمایندگی تجارتي در اتحاد جماهیر شوروی دائر نماید نمایندگی مزبور از همان حقوق و مزایائی بهره مند خواهد شد که در ایران به نمایندگی تجارتي اتحاد جماهیر شوروی اعطاء شده و یا در آتیه اعطاء خواهد گردید.

حقوق نمایندگی مزبور در مورد اشتغال به مبادلات تجارتي بین مملکتین به واسطه برقراری انحصار تجارت خارجی در ایران با حقوق نمایندگی تجارتي شوروی در ایران یکسان خواهد بود در صورتی که معاملات ناشیه از حقوق مزبور به موجب امر دولت ایران و یا به حساب او صورت بگیرد.

راجع به ماده ۱۰ - ۱. به ملاحظه این که سال اقتصادی ایران از ۲۲ ژوئن شروع می شود، ولی این قرارداد در ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱ به امضاء رسیده است، طرفین متعاهدین موافقت دارند که

برای بقیه مدت از تاریخ اجرای این قرارداد تا ۲۲ ژوئن ۱۹۳۲ مقدار مال التجاره که از طرف اتحاد جماهیر شوروی به موجب فهرست مذکوره در ماده ۱۰ باید به ایران وارد گردد، به تناسب عده ماههائی که کسر می شود تقلیل خواهد یافت.

۲. و نیز طرفین متعاهدین موافقت دارند که به همان دلائل محاسبه موقتی تصدیق نامه های مذکوره در بند سوم قسمت ۲ ماده ۱۰ فقط یک مرتبه بین تاریخ اجرای این قرارداد و ۲۲ ژوئن یعنی در آخر مه ۱۹۲۳ صورت خواهد گرفت.

۳. با محفوظ ماندن مزایای مقرر در بند ۲ و ۳ ماده ۱۰ این قرارداد ورود مال التجاره هائی که در فهرست مذکوره در قسمت ۲ بند اول ماده ۱۰ مندرج نشده ولی ورودشان به موجب سهمیه که دولت ایران معین می کند، مجاز می باشد ممکن است از طرف مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط به ایران بر اساس تعادل واردات و صادرات بر طبق قواعد عمومی انحصار تجارت صورت بگیرد.

راجع به ماده ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ موافقت حاصل است که مقصود از مؤسسات مختلط مذکوره در قرارداد شرکت های ذیل می باشد:

شرق - پرس خلوپک - پرس آذفت - بیوروپروس - روس پرس بانک - شرکت کویر خوریان - پرس ریبا. مواد قرارداد راجعه به عملیات تجارتي فقط به شرکت هائی که مبادرت به صادرات و واردات می نمایند، شامل می گردد. شرکت های مزبوره به استثنای شرکت کویر خوریان و پرس ریبا که شرایط عملیاتشان به موجب مقاولات مخصوصه موجوده درباره آنها معین گردیده است، این حق را برای خود محفوظ می دارند که به عملیات خود خاتمه داده و مبادرت به تسویه کارهای خود نمایند یا این که کاملاً جنبه مؤسسه شوروی بودن را به خود بدهند در این صورت اخیر شرکت های مزبوره از مزایائی که به موجب قرارداد به مؤسسات اقتصادی شوروی اعطاء می گردد، بهره مند خواهند بود.

راجع به ماده ۱۳ - مدلول بند دوم ماده ۱۳ به مال التجاره هائی که تجار ایرانی وارد می کنند در عرض راه یعنی از سرحد تا مقصد و همچنین مال التجاره هائی که به طور ترانزیت از

اتحاد جماهیر شوروی عبور می نمایند، شامل می گردد.

راجع به ماده ۱۵ - ۱. بدیهی است که آزادی ترانزیت مذکوره در ماده ۱۵ را نمی توان شامل مال التجارهائی نمود که ورود آنها متقابلاً به خاک طرفین متعاهدین به موجب قوانین و نظامات مملکتی ممنوع است. آزادی ترانزیت در خاک جماهیر شوروی شامل سنتنین و سمن کنترا (در منه) نیز نمی باشد.

۲. طرفین متعاهدین اظهار موافقت می کنند که در موقعی که یکی از آنها مایل باشد که به طور ترانزیت آزاد اسلحه و مهمات خود را که مبداء آن مملکت ثالثی می باشد از خاک طرف متعاهد دیگر حمل نماید طرف متعاهد مزبور تقاضای راجع به این موضوع را با نهایت درجه مساعدت تلقی نموده و تسهیلات ممکنه را در این باب معمول بدارد.

راجع به ماده ۱۶ - اتباع ممالک ثالثی که تبعه یکی از طرفین متعاهدین شده باشند و همچنین اتباع دولت سابق روسیه که تابعیت شوروی را تحصیل ننموده باشند جزو اتباعی که در ماده ۱۶ ذکر شده است، محسوب نمی شوند.

راجع به ماده ۱۷ - مقررات بند ۴ ماده ۱۷ به هیچ وجه به مقررات قرار راجع به استفاده از شیلات سواحل جنوبی بحر خزر که در اول اکتبر ۱۹۲۷ بین طرفین متعاهدین امضاء شده و همچنین طبعاً به عملیات پرس ریباً لطمه وارد نمی آورد.

در تهران به تاریخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱ در دو نسخه نوشته شد.

م.ع. فروغی - ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۶۰

فهرست مال التجاره‌های شوروی که مطابق ماده ۱۰ قرارداد اقامت و تجارت و بحریمائی منعقد ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱ در مدت سال اقتصادی ۱۳۱۰-۱۳۱۱ به ایران وارد می‌شود:

سهیمه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی		سهیمه سال اقتصادی ۱۳۱۱-۱۳۱۰ به ریال	مال التجاره‌ها
پورسانتاژ شوروی	مقدار سهم شوروی به ریال		
٪۱۰۰	۳۳,۰۰۰,۰۰۰	۳۳,۰۰۰,۰۰۰	۱. قند و شکر
٪۱۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲. کبریت
٪۱۰۰	۵,۸۷۵,۰۰۰	۵,۸۷۵,۰۰۰	۳. کروسین
٪۱۰۰	۶,۳۰۰,۰۰۰	۶,۳۰۰,۰۰۰	۴. بنزین
٪۱۰۰	۴۵۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	۵. مازوت
٪۱۰۰	۲۲۵,۰۰۰	۲۲۵,۰۰۰	۶. نفت سیاه
٪۱۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۷. گودرن و سایر فضولات نفتی و غیره
٪۵۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۸. گریس و موبیل اویل و سایر روغن‌های معدنی تصفیه شده و غیر آن
٪۵۵	۲۴,۴۴۷,۵۰۰	۴۴,۴۵۰,۰۰۰	۹. منسوجات نخی
٪۶۵	۲,۸۴۰,۰۵۰	۴,۳۷۰,۰۰۰	۱۰. مصنوعات فلزی
٪۹۲	۵۵۲,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۱۱. گالش
٪۲۳	۸۰۵,۰۰۰	۳,۵۰۰,۰۰۰	۱۲. اشیاء لاستیکی شامل رزین اتومبیل و کالسکه و دوچرخه و مواد کائوچویی و رزینی
٪۷۶	۱,۱۵۹,۷۶۰	۱,۵۲۶,۰۰۰	۱۳. چینی آلات و بدل چینی و شیشه آلات

سهامیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی		سهامیه سال اقتصادی ۱۳۱۰-۱۳۱۱	مال التجاره‌ها
پورسانتاژ شوروی	مقدار سهم شوروی به ریال	به ریال	
			۱۴. سمنت و مصنوعات
%۷۲/۳	۶۰۰,۰۹۰	۸۳۰,۰۰۰	سمنتی
%۴۰	۳۰۰,۰۰۰	۷۵۰,۰۰۰	۱۵. تخم نوغان
%۵۰	۲۵۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰	۱۶. مواد شیمیائی
%۱۲	۱۹۸,۰۰۰	۱,۶۵۰,۰۰۰	۱۷. اقسام رنگ و مواد صباغی
			۱۸. دواجات به استثنای روغن
			کرچک و بادام و خشخاش و
%۲۰	۴۰۰,۰۰۰	۲۰۰۰,۰۰۰	پنبه دانه
			۱۹. کاغذ و مقوا و کاغذ دیوار و
%۶۶/۳	۱,۱۲۰,۳۸۰	۱,۶۶۰,۰۰۰	سایر مصنوعات کاغذی
			۲۰. ماشین آلات و موتور و
			قطعات آنها و آلات و
			ادوات فنی و ابزار و لوازم
			الکتریک و لامپ
			الکتریک (به استثنای
%۵۳/۶	۳,۱۰۸,۸۰۰	۵,۸۰۰,۰۰۰	آنچه مبل حساب می‌شود)
%۵۶	۴۲۵,۶۰۰	۷۶۰,۰۰۰	۲۱. نخ خیاطی
%۳۰	۴۸,۰۰۰	۱۶۰,۰۰۰	۲۲. انواع مشمع
			۲۳. طناب و ریسمان و نخ قند
%۵۸	۱۵۰,۸۰۰	۲۶۰,۰۰۰	و غیره
%۵۶	۳۶,۹۶۰	۶۶,۰۰۰	۲۴. آبهای معدنی و شراب طبی
%۶۰	۹,۶۰۰	۱۶,۰۰۰	۲۵. الکل خالص

سهیمه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی		سهیمه سال اقتصادی ۱۳۱۱-۱۳۱۰ به ریال	مال التجاره‌ها
پورسانتاژ شوروی	مقدار سهم شوروی به ریال		
%۵۰	۴۰۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۲۶. صابون عطری
%۲۰	۱۶,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۲۷. شمع
%۲۰	۶۶,۰۰۰	۳۳۰,۰۰۰	۲۸. لوازم التحریر و زنگ اخبار
%۵۵	۵۵,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۲۹. آلات موسیقی
			۳۰. ساعت قاب و کارخانه
%۳	۹,۹۰۰	۳۳۰,۰۰۰	ساعت
			۳۱. سینما توگراف و دوربین
%۱۵	۳۹,۰۰۰	۲۶۰,۰۰۰	عکاسی و متعلقات آنها
			۳۲. چرم‌های ساخته شده و
%۲۰	۳۲۰,۰۰۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	اشیاء چرمی
			۳۳. نباتات و مواد نباتی به
			استثناء تخم شاهدانه و
%۶۶	۳۲,۵۰۰	۵۰,۰۰۰	کرچک و کنجد

سند شماره ۶۱

۳. نامه‌های متبادل بین وزیر امور خارجه ایران و سفیر و نماینده مختار شوروی

مراسلات مربوطه به قرارداد اقامت و تجارت و بحریمائی

ایران و شوروی

یادداشت نمره ۱

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که دولت اتحاد جماهیر شوروی رضایت می‌دهد، که:

الف) طرفین متعاهدین مزایای ناشیه از یک انحصار دولتی و یا یک انحصاری را که از طرف دولت ولو این که به اتباع یکی از طرفین متعاهدین داده شده باشد بر طبق ماده ۴ قرارداد اقامت و تجارت که امروز به امضاء رسیده است، مطالبه ننمایند.

ب) اتباع و اشخاص حقوقی یکی از طرفین متعاهدین که از دولت یا از مقامات دولتی متعاهد دیگر تحصیل امتیازی بنمایند، حق نداشته باشند، راجع به مقرراتی که در امتیازنامه پیش بینی شده است بیش از آنچه که در امتیازنامه قید گردیده است، به عنوان دولت کامله‌الوداد مذکوره در قرارداد توقعاتی بنمایند.

با تقدیم احترامات امضاء: پترووسکی

* * *

سند شماره ۶۲

جواب یادداشت نمره ۱

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول یادداشت مورخه امروز آنجناب را که به مضمون ذیل است، اطلاع می‌دهد:

الف) طرفین متعاهدین مزایای ناشیه از یک انحصار دولتی و یا یک انحصاری را که از طرف دولت ولو این که به اتباع یکی از طرفین متعاهدین داده شده باشد بر طبق ماده ۴ قرارداد اقامت و تجارت که امروز به امضاء رسیده است، مطالبه نمایند.

ب) اتباع و اشخاص حقوقی یکی از طرفین متعاهدین و از دولت یا از مقامات دولتی متعاهد دیگر تحصیل امتیازی بنمایند، حق نداشته باشند، راجع به مقرراتی که در امتیازنامه پیش بینی شده است بیش از آنچه که در امتیاز نامه قید گردیده است، به عنوان دولت کامله الوداد مذکوره در قرارداد توقعاتی بنمایند.

بنام دولت خود از این اطلاع اتخاذ سند می‌نماید.

با تقدیم احترامات ... امضاء: م.ع. فروغی

* * *

سند شماره ۶۳

یادداشت نمره ۲

طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال احترام به استحضار خاطر آن جناب می‌رسانم، نظر به این که به موجب قوانین جاریه مؤسسات تجارتی می‌توانند از بین همکاری خود نمایندگانی برای دفاع حقوق خود در محاکم ایران انتخاب نمایند، مؤسسات اقتصادی شوروی نیز با اشکالاتی در این موضوع مواجه نخواهند شد.

با تقدیم احترامات ... امضاء: م.ع. فروغی

* * *

سند شماره ۶۴

جواب یادداشت نمره ۲

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول یادداشت مورخ امروز آنجناب اشرف عالی را که به مضمون ذیل است، اطلاع می‌دهیم:

«با کمال احترام به اطلاع خاطر محترم می‌رساند، نظر به این که به موجب قوانین جاریه مؤسسات تجارتي می‌توانند از بین همکاران خود نمایندگانی برای دفاع حقوق خود در محاکم ایران انتخاب نمایند، مؤسسات اقتصادی شوروی نیز با اشکالاتی در این موضوع مواجه نخواهند شد.»

به نام دولت خود از این اعلام اتخاذ سند می‌نمایم.

امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۶۵

یادداشت نمره ۳

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

با ملاحظه مقررات بند ۷ ماده ۱۰ قرارداد اقامت و تجارت که امروز امضاء کرده‌ایم با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که از تاریخ اجرای قرارداد مذکور شرکت «پرس آذنت» رضایت می‌دهد که قیمت‌های مواد نفتی و مشتقات آن را صدی ده تخفیف دهد، ولیکن این تخفیف شامل روغن‌های چربی نبوده و در قیمت کروزین هم فقط پنج درصد تخفیف داده خواهد شد این تخفیف با مقایسه نرخ فروش امروزی این مال التجاره‌ها نسبت به قیمت تحویل به بنادر ایران و با قیمت ورود به سرحدات ایران بدون مخارج معمولی و عوارضی که از موقع

ورودشان به دفاتر گمرکی ایران تا موقع فروش به آنها تعلق می‌گیرد، محسوب خواهد گردید. تغییرات بعدی قیمت بر طبق ترقی یا تنزلی که در موقع خروج از باطوم مشاهده شود یا بر طبق تغییراتی که در مظنه پول ایران حاصل گردد، به عمل خواهد آمد.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول یادداشت مورخ امروز آنجناب را که به مضمون ذیل است اطلاع می‌دهیم:

«مضمون عین یادداشت نمره ۳ سفارت جماهیر شوروی»

«با ملاحظه مقررات بند ۷ ماده ۱۰ قرارداد اقامت و تجارت که امروز امضاء کرده‌ایم با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که از تاریخ اجرای قرارداد مذکور شرکت «پرس آذنف» رضایت می‌دهد که قیمت‌های مواد نفتی و مشتقات آنرا صدی ده تخفیف دهد، ولیکن این تخفیف شامل روغنهای چربی نبوده و در قیمت کروزین هم فقط پنج درصد تخفیف داده خواهد شد این تخفیف با مقایسه نرخ فروش امروزی این مال التجاره‌ها نسبت به قیمت تحویل به بنادر ایران و با قیمت ورود به سرحدات ایران بدون مخارج معمولی و عوارض که از موقع ورودشان به دفاتر گمرکی ایران تا موقع فروش به آنها تعلق می‌گیرد، محسوب خواهد گردید. تغییرات بعدی قیمت بر طبق ترقی یا تنزلی که در موقع خروج از باطوم مشاهده شود یا بر طبق تغییراتی که در مظنه پول ایران حاصل گردد، به عمل خواهد آمد».

به نام دولت خود از این اطلاع اتخاذ سند می‌نمایم.

با تقدیم احترامات ... امضاء: م.ع. فروغی

سند شماره ۶۶

یادداشت نمره ۴

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

چون در جریان مذاکرات راجع به انعقاد قرارداد اقامت و تجارت بین مملکتین اظهار میل فرموده بودید که مؤسسات اقتصادی شوروی از حقی که قرارداد برای صدور فرش‌های ایرانی بدون الزام فروش اسعار حاصله از معاملات به آنها داده است، بلامحدودیت استفاده نمایند. لهذا محض استرضای خاطر محترم با کمال توقیر اطلاع می‌دهم که مؤسسات اقتصادی شوروی در مدت اجرای قرارداد مزبور از حقی که برای صدور فرش بدون الزام فروش اسعار حاصله به آنها داده شده فقط در حدود ۲۰ درصد از مجموع صادرات فرش‌های ایرانی استفاده خواهند نمود.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۶۷

جواب یادداشت شماره ۴

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول یادداشت مورخ امروز آنجناب را که به مضمون ذیل است اطلاع

می‌دهم:

«مضمون عین یادداشت نمره ۴ سفارت شوروی»

چون در جریان مذاکرات راجع به انعقاد قرارداد اقامت و تجارت بین مملکتین اظهار میل فرموده بودید که مؤسسات اقتصادی شوروی از حقی که قرارداد برای فرشهای ایرانی بدون الزام فروش اسعار حاصله از معاملات به آنها داده است، بلامحدودیت استفاده نمایند. لهذا محض استرضای خاطر محترم با کمال توقیر اطلاع می‌دهم که مؤسسات اقتصادی شوروی در

مدت اجرای قرارداد مزبور از حقی که برای صدور فرش بدون الزام فروش اسعار حاصله به آنها داده شده فقط در حدود ۲۰ درصد از مجموع صادرات فرشهای ایرانی استفاده خواهند نمود.»
به نام دولت خود از این اطلاع اتخاذ سند می‌نمایم.

با تقدیم احترامات ... امضاء: م.ع. فروغی

* * *

سند شماره ۶۸

یادداشت نمره ۵

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

عطف به بند ۲ ماده ۱۲ قرارداد اقامت و تجارت که امروز به امضاء رسیده است با کمال توقیر خاطر محترم را به این موضوع جلب می‌نماید که چون در جماهیر شوروی انحصار تجارت خارجی برقرار است، مال‌التجاره‌هایی که از خارج وارد می‌شوند، فقط از طرف مؤسسات دولتی که حق خرید مال‌التجاره از طرف دولت به آنها اعطاء شده است، خریداری می‌شود، بنابر این تجار ایرانی که با مؤسسات اقتصادی شوروی معامله می‌نمایند مجبورند قبل از وارد کردن مال‌التجاره به خاک شوروی راجع به شرایط امر معامله جداگانه با مؤسسات مربوطه اقتصادی شوروی که حق معامله با ایران دارند قرارهای لازم را بگذارند.

این ترتیب لازم است تا احتراز شود از این که تجار ایرانی قبل از انعقاد قرارهای لازم با مؤسسات مربوطه اقتصادی جماهیر شوروی مال‌التجاره به آنجا وارد کرده و بالتجربه مجبور شوند مال‌التجاره‌ها را به خارجه حمل نموده و متحمل خسارت عمده تجارتی گردند.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۶۹

جواب یادداشت نمره ۵

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول یادداشت مورخ امروز آنجناب را که به مضمون ذیل است، اطلاع می‌دهم:

«عطف به بند ۲ ماده ۱۲ قرارداد اقامت و تجارت که امروز به امضاء رسیده است با کمال

توقیر خاطر محترم را به این موضوع جلب می‌نماید که چون در جماهیر شوروی انحصار

تجارت خارجی برقرار است، مال التجاره‌هایی که از طرف دولت به آنها اعطاء شده است،

خریداری می‌شود، بنابر این تجار ایرانی که با مؤسسات اقتصادی شوروی معامله می‌نمایند

مجبورند قبل از وارد کردن مال التجاره به خاک شوروی راجع به شرایط امر معامله جداگانه با

مؤسسات مربوطه اقتصادی شوروی که حق معامله با ایران دارند قرارهای لازم را بگذارند.

این ترتیب لازم است تا احتراز شود از این که تجار ایرانی قبل از انعقاد قرارهای لازم با

مؤسسات مربوطه اقتصادی جماهیر شوروی مال التجاره به آنجا وارد کرده و بالنتیجه مجبور

شوند مال التجاره‌ها را به خارجه حمل نموده و متحمل خسارت عمده تجارتي گردند.»

به نام دولت از این اطلاع اتخاذ سند می‌نمایم.

امضاء: م. غ. فروغی

* * *

سند شماره ۷۰

یادداشت نمره ۶

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

در موقع امضای قرارداد اقامت و تجارت بین اتحاد جماهیر شوروی و ایران بنا به امر

دولت خود با کمال توقیر مراتب ذیل را به اطلاع دولت ایران می‌رسانم:

وارد کردن تریاک و مشتقات آن به خاک جماهیر شوروی همچنین صادر کردن آنها از

خاک شوروی به ایران کماکان ممنوع می‌باشد. نظر به این که عده از ممالک وارد کردن تریاک را

به خاک خود جز نسبت به مقداری از تریاک و مشتقات آن که جواز ورودی مخصوصی برای آن اعطاء شده باشد، منع می‌کنند دولت جماهیر شوروی ترانزیت تریاک و مشتقات آن را که از ایران به مقصد چنین ممالکی حمل می‌شود، اجازه خواهد داد، مشروط به این که اتحاد جماهیر شوروی از حمل آنها مطلع بوده و اجازه نامه ورود در طهران به مؤسسه مربوطه شوروی ارائه گردد.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۷۱

جواب یادداشت نمره ۶

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال احترام وصول یادداشت مورخ امروز آنجناب را که به مضمون ذیل است، اطلاع می‌دهم:
«مضمون عین یادداشت نمره ۶ سفارت اتحاد جماهیر شوروی»

«در موقع امضای قرارداد اقامت و تجارت بین اتحاد جماهیر شوروی و ایران بنا به امر دولت خود با کمال توقیر مراتب ذیل را به اطلاع دولت ایران می‌رسانم.

وارد کردن تریاک و مشتقات آن به خاک جماهیر شوروی همچنین صادر کردن آنها از خاک شوروی به ایران کماکان ممنوع می‌باشد. نظر به اینکه عده از ممالک وارد کردن تریاک را به خاک خود جز نسبت به مقداری از تریاک و مشتقات آن که جواز ورودی مخصوصی برای آن اعطاء شده باشد، منع می‌کنند دولت جماهیر شوروی ترانزیت تریاک و مشتقات آنرا که از ایران به مقصد چنین ممالکی حمل می‌شود، اجازه خواهد داد، مشروط به اینکه اتحاد جماهیر شوروی از حمل آنها مطلع بوده و اجازه نامه ورود در طهران به مؤسسه مربوطه شوروی ارائه گردد.

بدیهی است از رد و قبول ممالک مقصد نسبت به محمولات تریاک و مشتقات آنکه از خاک دولت شوروی به طور ترانزیت حمل شود، مسئولیتی بر عهده جماهیر شوروی و

مؤسسات آن وارد نخواهد بود.»

به نام دولت خود از این اطلاع اتخاذ سند می‌نمایم.

با تقدیم احترامات ... امضاء: م.ع. فروغی

* * *

سند شماره ۷۲

یادداشت نمره ۷

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

نظر به این که بحر خزر که دولتین آن را یک دریای ایرانی و شوروی محسوب می‌دارند، برای اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی دارای یک حیثیت خاصی است با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رسانم که دولت متبوعه دوستدار اقدامات لازمه را به عمل خواهد آورد تا اتباع ممالک ثالثی که در بنادر دریای مزبور در خدمت او می‌باشند، توقف خود را در این بنادر مصروف به مقاصدی نمایند که از حدود مشاغل محوله به آنها از طرف دولت متبوع دوستدار تجاوز نماید.

با تقدیم احترامات ... امضاء: م.ع. فروغی

* * *

سند شماره ۷۳

جواب یادداشت نمره ۷

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول یادداشت مورخ امروز آنجناب اشرف عالی را که مضمون آن به قرار ذیل است، به اطلاع خاطر محترم می‌رساند:

«نظر به این که بحر خزر که دولتین آن را یک دریای ایرانی و شوروی محسوب می‌دارند برای اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی دارای یک حیثیت خاصی است با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که دولت متبوعه دوستدار اقدامات لازمه را به عمل خواهد آورد

تا اتباع ممالک ثالثی که در بنادر دریای مزبور در خدمت او می باشند توقف خود را در این بنادر مصروف به مقاصدی نمایند که از حدود مشاغل محوله به آنها از طرف دولت دوستدار تجاوز نماید» به نام دولت خود از این اعلام اطلاع حاصل نمودم.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پترووسکی

* * *

سند شماره ۷۴

یادداشت نمره ۸

طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

بنا به امر دولت خود با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که اتحاد جماهیر شوروی کلیه حقوق خود را نسبت به سفاین جنگی و تجارتی متعلق به دولت سابق امپراطوری روسیه و همچنین نسبت به کشتی‌هائی که بر طبق احکام مربوطه به ملی کردن NATIONALISATION - DECRETS BE کشتی‌های تجارتی که مال دولت شده‌اند و بدون رضایت دولت اتحاد جماهیر شوروی کشتی‌های مزبور را به خارجه برده و در آنجا فروخته و یا به نحوی از انحاء از مالکیت مقامات دولتی شوروی خود را خارج کرده باشند، محفوظ می‌دارد.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پترووسکی

* * *

سند شماره ۷۵

جواب یادداشت نمره ۸

طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر

با کمال احترام خاطر آنجناب را مستحضر می‌سازم که دولت متبوعه دوستدار از مفاد اعلامیه مندرجه در یادداشت مورخه امروز آنجناب راجع به حقی که دولت اتحاد جماهیر شوروی نسبت به سفاین جنگی و تجارتی که به دولت سابق امپراطوری روسیه متعلق بوده‌اند

همچنین نسبت به سفایینی که بر طبق احکام مربوطه به ملی کردن کشتی های تجارتی مال دولت شده اند، محفوظ می دارد، اتخاذ سند نمود.

با تقدیم احترامات امضاء: م. ع. فروغی

* * *

سند شماره ۷۶

یادداشت نمره ۹

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

نظر به این که دولت متبوعه دوستدار ترقیات آتیه بندر شاه و منافع اداره بحری و سایر مؤسسات حمل و نقل شوروی را در توسعه مبادلات تجارتی بین جماهیر شوروی و ایران مورد توجه قرار داده است با کمال توقیر از دولت ایران خواهشمند است مقداری زمین با شرایطی که بین مقامات مربوطه ایرانی و اداره بحری و مؤسسات حمل و نقل مزبور معین خواهد گردید برای احتیاجات اداره بحری و مؤسسات مذکوره به طور اجاره واگذار نمایند.

با تقدیم احترامات ... امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۷۷

جواب یادداشت نمره ۹

طهران ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱ - آقای سفیر کبیر:

در جواب یادداشت مورخ امروز آنجناب راجع به اجاره مقداری زمین در بندر شاه برای احتیاجات تجارتی اداره بحری و سایر مؤسسات حمل و نقل شوروی خاطر عالی را مستحضر می سازم که دولت متبوعه دوستدار حاضر است، رضایت خاطر دولت اتحاد جماهیر شوروی را فراهم سازد.

بدیهی است شرایط اجاره اراضی را که دولت متبوعه دوستدار به اختیار اداره بحری و مؤسسات حمل و نقل مذکوره فوق خواهد گذاشت باید به مقامات مربوطه ایرانی و مؤسسات مزبوره بین یکدیگر مقرر دارند.

با تقدیم احترامات امضاء: م. ع. فروغی

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر:

در موقع امضای قرارداد اقامت و تجارت منعقدہ بین جماہیر شوروی و ایران کہ موجب توسعه روابط اقتصادی مملکتین خواهد بود امیدوارم دولت ایران نیز مانند دولت اتحاد جماہیر شوروی در حدود امکان اقدامات لازمہ را برای بہبودی وضعیت راہہائی کہ مملکتین را بہ ہم مربوطہ می سازند، بہ عمل خواهد آورد، مخصوصاً توجہ جناب اشرف عالی را بہ بدی بعضی از قسمتہای راہ بین مشهد و عشق آباد جلب نمودہ و امیدوارم دولت ایران اہتمام لازم را برای بہبودی راہ مزبور مبذول خواهد فرمود.

با تقدیم احترامات امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

طهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیرکبیر:

در جواب یادداشت مورخ امروز آنجناب راجع بہ راہہائی کہ ایران را بہ اتحاد جماہیر شوروی متصل می سازد با کمال توقیر خاطر محترم را مستحضر می سازم، نظر بہ این کہ پرگرام ساختمان و نگاہداری راہہا در ایران یکی از مسائل داخلی مملکتی است کہ مورد توجہ مخصوص دولت ایران می باشد و نظر بہ منافع متقابلی کہ مملکتین در ازدیاد و توسعه روابط تجارتی خود دارند، می توانند اطمینان داشته باشید کہ دولت متبوعہ دوستدار با توجہی کہ بہ منافع خود دارد در حدود امکان مراقبت جدی را در نگاہداری راہہائی کہ مملکتین را بہ ہم اتصال می دہد، منجملہ راہ بین مشهد و عشق آباد کہ در یادداشت امروزی بہ آن اشارہ نمودہ اید، بہ عمل خواهد آورد.

با تقدیم احترامات امضاء: م. ع. فروغی

سند شماره ۸۰

یادداشت نمره ۱۱

تهران مورخ ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای وزیر

با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که شرکت «پرس آذنت» برای تحصیل اجازه ایجاد یک اسلکه و ساختمانهای دیگر در بندر پهلوی برای احتیاجات خود بیش از یک سال است در پیشگاه ادارات مربوطه ایرانی مشغول اقدامات بوده ولی نتیجه مطلوب حاصل نشده و شرکت مزبوره دچار مشکلات گردیده است.

با اطلاع خاطر محترم از مراتب فوق تمنا دارم، لطفاً علت این رفتار مقامات مربوطه ایرانی را نسبت به تقاضاهای شرکت «پرس آذنت» به دوستدار اشعار فرمایند.

با تقدیم احترامات امضاء: ا. پطرووسکی

* * *

سند شماره ۸۱

جواب یادداشت نمره ۱۱

تهران ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱

آقای سفیر کبیر: در جواب مراسله آنجناب مورخه امروز راجع به تقاضای پرس آذنت که در پهلوی برای حوائج کارهای خود اسکل و تأسیسات دیگر داشته باشد و مشکلاتی برای او پیش آمده است، محترماً تصدیق می‌دهد که دولت ایران مخالفتی ندارد که مؤسسات شوروی که در ایران نفت می‌فروشند، تأسیسات داشته باشند و بنابر این مانعی نیست از این که تقاضای مؤسسه مزبوره در پهلوی پذیرفته شود در این خصوص تعلیمات به وزارت طرق داده شده است که این قضیه را تسویه نماید.

با تقدیم احترامات فائقه. امضاء فروغی

۱۵. پروتکل شیلات

این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است

۱۶. معاهده دریانوردی و بازرگانی سند شماره ۸۲

۱. متن معاهده

عهدنامه اقامت تجارت و بحریمائی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یک طرف و کمیته اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی از طرف دیگر

نظر به اینکه مایلند شرایط مسافرت و توقف و اقامت اتباع ایران در اتحاد جماهیر
شوروی سوسیالیستی و اتباع اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را در ایران تنظیم و هم چنین
عملیات اقتصادی و روابط تجارتي بین دو کشور را توسعه دهند تصمیم به انعقاد قرارداد اقامت و
تجارت و بحریمائی نموده و برای این مقصود اختیارداران خود را به شرح ذیل معین نمودند.
اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران

جناب «ب. کاظمی» وزیر امور خارجه و جناب «اعلم» رئیس کل تجارت.

کمیته اجرائیه مرکزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

جناب «ا. س چرنیخ» سفیر فوق العاده و نماینده مختار اتحاد جماهیر شوروی در ایران.

آقای «شستاک» نماینده تجارتي اتحاد جماهیر شوروی در ایران.

مشارالیهها بعد از ارائه اختیارنامه های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مقررات

ذیل موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱ - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین حق خواهند داشت به طور آزادانه وارد خاک
طرف متعاهد دیگر شده در آن جا اقامت و مسافرت نموده و از آن جا مراجعت کنند به شرط این
که قوانین و نظامات جاریه آن کشور را رعایت نمایند و از این حیث در هیچ مورد رفتار
نامساعدتر از رفتاری که حالاً یا مآلاً به اتباع دولت کامله الوداد می شود، با آنها نخواهد شد.

مقررات این ماده نه به نظاماتی که در امر تذکره فعلاً مجری و یا در آتیه مجری خواهد بود خلل می‌رساند و نه مانع از این حق طرفین متعاهدین است که در هر مورد مقرراتی برای تنظیم یا منع مهاجرت در خاک خود وضع نمایند؛ مشروط بر این که نظامات و مقررات مزبوره نسبت به اتباع کلیه کشورهای دیگر مجری باشد و نیز مقررات این ماده مانع حق هیچ یک از طرفین متعاهدین نخواهد بود که نسبت به افراد اتباع طرف دیگر برای منع اقامت و یا توقف آنها در خاک خود خواه به موجب تصمیم قضائی و خواه از لحاظ حفظ امنیت داخلی و یا خارجی کشور اقدامات بنمایند.

ماده ۲ - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در مدت توقف در خاک طرف متعااهد دیگر چه در موقع صلح و چه در موقع جنگ از هرگونه خدمت اجباری یا نظامی و یا کشوری معاف خواهند بود؛ ولیکن در موقع بروز بلیات طبیعی می‌توان آنها را به کار واداشت، اتباع مزبور از هر قسم مالیات نقدی یا جنسی که به جای خدمت اجباری نظامی و یا کشوری وضع شده باشد و نیز از تحمیل هر قسم قرضه اجباری معاف خواهند بود.

به طور کلی راجع به هر نوع تعهداتی که هر یک از طرفین متعاهدین به اتباع خارجه مقیمین خاک خود تحمیل می‌نمایند و معافیت‌هایی که از آن بابت منظور می‌دارند اتباع طرف متعااهد دیگر وضعیتی نامساعدتر از وضعیت فعلی و یا آتی اتباع دولت کامله‌الوداد نخواهند داشت.

ماده ۳ - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف دیگر که از حیث تحصیل و تملک هرگونه اموال و تصرف در آنها و رعایت حقوق مربوطه به آن و همچنین در مورد سلب مالکیت و مصادره اموال دارای کلیه حقوق اتباع دولت کامله‌الوداد خواهند بود.

ماده ۴ - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعااهد دیگر به شرط رعایت قوانین و نظامات کشور حق دارند متساویاً مثل اهالی آن کشور به هر تجارت و صنعت و حرفه که به طور عموم قانوناً مجاز بوده و برای کلیه اتباع خارجی ممنوع نباشد، اشتغال ورزند. از این لحاظ مشارالیه‌م وضعیتی دون وضعیت اتباع دولت کامله‌الوداد نخواهند داشت.

ماده ۵ - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین که در خاک متعاهد دیگر اقامت داشته باشند تابع قضاوت کشور متوقف فیها خواهند بود - اتباع هر یک از طرفین متعاهدین متساویاً مثل اتباع داخله حق دارند آزادانه به کلیه محاکم از هر درجه برای احقاق حق و دفاع حقوق خود مراجعه نمایند. و در هیچ مورد از این حیث وضعیتی نامساعدتر از وضعیت اتباع دولت کامله‌الوداد نخواهند داشت. اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر می‌توانند در موقعی که به محاکم کشور متوقف فیها برای دفاع حقوق خود مراجعه می‌نمایند به نظریه خود وکیل امور و همچنین وکیل مرافعه از بین اشخاصی که برای اشتغال به این مشاغل پذیرفته می‌شوند با متابعت از قوانین و نظامات کشور تعیین نمایند.

اتباع مزبور از حیث معافیت از وجه‌الضمانه قبلی برای مشارج محاکمه و تسهیلاتی که به اشخاص بی‌بضاعت اعطاء می‌شود وضعیتی نامساعدتر از وضعیت اتباع داخله و اتباع دولت کامله‌الوداد نخواهند داشت.

ماده ۶ - اختراعات و علائم صنعتی و تجارتی و مسطوره‌ها و نمونه‌های صنعتی متعلق به اتباع یکی از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر بر طبق قوانین و نظامات جاریه داخلی آن کشور در تحت حمایت گرفته خواهند شد.

اتباع هر یک از طرفین متعاهدین در خاک طرف متعاهد دیگر راجع به اختراعات و علائم صنعتی و تجارتی و مسطوره‌ها و نمونه‌های صنعتی و همچنین حمایت در مقابل رقابت مکارانه از همان حقوق بهره‌مند خواهند شد که اتباع داخله و اتباع دولت کامله‌الوداد فعلاً بهره‌مند بود و یا در آتیه بهره‌مند خواهند بود.

ماده ۷ - طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که در اسرع اوقات ممکنه قراردادهائی راجع به احوال شخصیه و حمایت مالکیت صنعتی و مبارزه راجع به قاچاق و حکمیت در امور حقوقی و تعاون قضائی بین دو کشور منعقد نمایند.

ماده ۸ - ۱. برای هر نوع شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دارای تابعیت ایرانی که بر طبق قوانین ایران در ایران تشکیل شده باشند، منجمله برای شرکتهای و مؤسساتی که

با شرکت سرمایه دولتی تأسیس گردیده باشد وجود حقوقی و اهلیت و حق ترافع در محاکم در خاک اتحاد جماهیر شوروی شناخته خواهد شد شرکتهای مزبوره مانعی نخواهند داشت که در خاک مزبور به عملیات خود اشتغال ورزند ولی البته حقوق آنها برای عقد معاملات و خود آن معاملات تابع قوانین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترتیب تشکیل و اساس نامه آنها تابع قوانین ایران می باشد. با شرکتهای مزبوره در خاک اتحاد جماهیر شوروی از هر حیث مثل شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دولت کامله الوداد رفتار خواهد شد.

۲. برای شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دارای تابعیت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که بر طبق قوانین اتحاد جماهیر شوروی در آن جا تشکیل شده باشند منجمله برای شرکتهای و مؤسساتی که با شرکت سرمایه دولتی تأسیس گردیده باشد وجود حقوقی و اهلیت و حق ترافع در محاکم در ایران شناخته خواهد شد. شرکتهای مزبوره مانعی نخواهند داشت که در خاک ایران به عملیات خود اشتغال ورزند ولی البته حقوق آنها برای عقد معاملات و خود آن معاملات تابع قوانین ایران و ترتیب تأسیس و اساس نامه آنها تابع قوانین اتحاد جماهیر شوروی می باشد با شرکتهای مزبوره در خاک ایران از هر حیث مثل شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی دولت کامله الوداد رفتار خواهد شد.

۳. مقررات مواد ۲ الی ۶ این قرارداد متقابله شامل شرکتهای تجارتی و سایر مؤسسات اقتصادی طرفین متعاهدین که در بند ۱ و ۲ این ماده ذکر شده خواهد بود.

۴. اتباع و شرکتهای تجارتی و مؤسسات اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی در ایران و اتباع و شرکتهای تجارتی و مؤسسات اقتصادی ایران در اتحاد جماهیر شوروی می توانند با شرایط مقرر در نظامات جاریه گمرکی کشور در نقاطی که اشتغال به عملیات تجارتی می نماید چنانچه آنجا ادارات گمرکی وجود داشته باشد انبارهایی برای خود داشته باشند که مال التجاره های خود را آنجا بگذارند و تا موقع خروج مال التجاره های مزبور از انبار از عوارض گمرکی موقتاً معاف باشند.

۵. مسلم است که هیچ یک از مقررات این قرارداد نمی تواند شرکتهای تجارتی و سایر

مؤسسات اقتصادی یکی از طرفین متعاهدین مذکور در بند ۱ و ۲ این ماده را مجاز نماید که مطالبه مزایای مخصوصی را بنمایند که طرف متعاهد دیگر به شرکتهائی اعطاء می‌کند که شرایط عملیاتشان در خاک وی به موجب امتیازنامه‌های مخصوص تنظیم گردیده، یا خواهد گردید.

ماده ۹ - نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران که وظایف آن این است که نمایندگی و حافظ منافع اتحاد جماهیر شوروی نسبت به کلیه مسائل مربوطه به تجارت شوروی با ایران باشد و تنظیم و اجرای مبادلات تجارتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی و کمک به بسط روابط اقتصادی بین دو کشور بنماید بر اساس مقررات ذیل اجراء وظیفه خواهد نمود.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران که مقررش در طهران خواهد بود جزو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی در ایران محسوب می‌شود.

چون نمایندگی تجارتی و دو نفر معاون او عضو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی محسوب می‌شوند بنابر این از مصونیت شخصی و مزایای دیگری که به مأمورین سیاسی اعطاء می‌شود، بهره‌مند خواهند بود. مقرر نمایندگی تجارتی در طهران حق خارج المملکتی دارا خواهد بود، ولیکن حق خارج المملکتی مانع اجرای مقررات ذیل نخواهد گردید.

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مسئولیت هرگونه معاملات تجارتی را که در ایران به وسیله نمایندگی تجارتی انجام می‌یابد، برعهده می‌گیرد - مسئولیت معاملاتی که به وسیله مؤسسات دیگر اقتصادی دولت اتحاد جماهیر شوروی صورت می‌گیرد برعهده خود مؤسسات مزبوره می‌باشد.

هر اختلافی که راجع به معاملات تجارتی که در ایران به وسیله نمایندگی تجارتی صورت می‌گیرد، تولید شود از طرف محاکم ایران بر طبق قوانین کشور تسویه خواهد گردید، ولیکن نظر به تعهد مسئولیتی که فوقاً اتحاد جماهیر شوروی نسبت به معاملات تجارتی نمایندگی تجارتی اعلام نموده است، مقرر می‌شود که اقدامات تأمینی قضائی از قبیل تأمین

مدعی به و اجراء موقت احکام محاکم و همچنین اقدامات اداری نسبت به اموال نمایندگی به عمل نخواهد آمد.

تصمیمات قضائی که قانوناً قابل اجرا شده باشد نسبت به اموال نمایندگی تجارتی در مواردی که آن اموال مخصوص اجراء حقوق حاکمیت دولتی بر طبق اصول عمومی حقوق بین‌المللی باشد و یا در مورد عملیات رسمی نمایندگی تجارتی چون نمایندگی مزبور جزو سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی می‌باشد با قوه قهریه مجری نخواهد شد.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران در صورت لزوم با موافقت اداره کل تجارت در نقاط مقتضیه شعبات خود را تأسیس می‌نماید.

ماده ۱۰ - طرفین متعاهدین مقررات قوانین و نظامات راجع به انحصار تجارت خارجی را که در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مجری و در ایران هم برقرار گردیده است در نظر گرفته و در مقررات ذیل موافقت حاصل کردند.

۱. دولت اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی موافقت می‌کند که در مدت اعتبار این قرارداد اجناس ذیل را از دولت ایران خریداری نماید.

پنبه - پشم - پوست - کنف - برنج و خشکبار.

دولت شاهنشاهی اقدامات لازمه خواهد نمود تا مقدار پنبه و پشم و پوستی که به اتحاد جماهیر شوروی فروخته می‌شود همه ساله از ده تا پانزده درصد اضافه شود.

دولت شاهنشاهی ایران نیز موافقت می‌کند که در مدت اعتبار این قرارداد اجناس ذیل را از اتحاد جماهیر شوروی خریداری کند.

قند - کبریت - پارچه‌های نخی - سیمان - آهن آلات - ماشین آلات - و ابزار فلاحی - ماشین آلات صنعتی برای برنج پاک کنی و پنبه پاک کنی تأسیسات انبار غله (الواتر - آسیا - کارخانجات برق) و ماشین آلات فنی و صنعتی دیگر به ترتیبی که میزان خریدهای دولت ایران از دولت شوروی در مدت اعتبار این قرارداد معادل میزان خریدهای دولت شوروی از دولت ایران بشود، کتراتهای راجع به خرید و فروشهای فوق‌الذکر که مشتمل بر تعیین کلیه شرایط

دیگر تجارتی و فنی خواهد بود هر دفعه با موافقت بین نمایندگی اتحاد جماهیر شوروی و وزارت مالیه ایران منعقد خواهد شد.

۲. قطع نظر از معاملات فوق‌الذکر این حق برای نمایندگی تجارتی و مؤسسات اقتصادی شوروی محفوظ می‌ماند که در تمام مناقصه‌هایی که ادارات دولتی ایران برای خرید ماشین آلات و مصالح از خارجه اعلان می‌کنند در مبنای شرایط عمومی (منجمله شرط صدور یا معافیت از صدور) که در مناقصه‌ها برای شرکت‌کنندگان تعیین می‌شود، شرکت بنمایند.

۳. اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مال‌التجاره‌های دیگر را در حدود سهمیه‌هایی که در فهرست سالیانه ذکر خواهد شد، وارد ایران خواهد کرد و فهرست سالیانه با موافقت بین اداره کل تجارت و نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران براساس سهمیه‌های سالیانه که از طرف دولت ایران اعلان می‌شود، تنظیم خواهد شد.

در حین امضای این قرارداد چنین فهرستی با موافقت بین مؤسسات سابق‌الذکر تهیه خواهد شد و همچنین در تمام مدت اعتبار این قرارداد به همین ترتیب در آخر هر سال اقتصادی ایران که در ۲۲ ژوئن شروع می‌شود، فهرست مزبور تنظیم خواهد شد.

در موقع تهیه فهرست‌های فوق‌الذکر مؤسسات مذکوره در جمله اول این بند لزوم حفظ صدی چند سهمیه شوروی را نسبت به واردات هریک از مال‌التجاره‌های مذکور از آن چه در فهرست سال اول معین شده کمتر نباشد.

اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی می‌تواند موقع تنظیم فهرست سالیانه سهمیه شوروی اسامی کلیه اجناسی را که در سهمیه سال قبل شوروی نبوده و ورود آنها در سنه اقتصادی مربوطه مجاز باشد در فهرست مزبور داخل کند. مقادیر آن اجناس با جلب موافقت اداره کل تجارت تعیین می‌شود، چنانچه در عرض سال اتحاد جماهیر شوروی مایل باشد مقدار هر یک از اقلام اجناس مذکور در فوق را اضافه نماید این اضافه باید با موافقت اداره کل تجارت انجام داده شود. بدیهی است اگر ورود اجناسی که سابقاً در فهرست سالیانه شوروی داخل نبوده به موجب مقررات عمومی مشروط به شرایط خاصی باشد ورود آن اجناس از طرف شوروی هم

تابع همان شرایط خاصه که به طور عمومی مقرر است، خواهد بود.

مقرر است که هر گاه در عرض یکی از سنوات اجرای این قرارداد دولت ایران به وسیله توسعه سهمیه‌های خود مقدار ورود یکی از اجناس خارجه را به ایران زیاد کند اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حصه از آن را که متناسب با سهمی باشد که از واردات جنس مزبور قبل از ازدیاد میزان آن به اتحاد شوروی تعلق می‌گرفت، دریافت خواهد داشت.

راجع به مال‌التجاره‌هایی که ورودشان فعلاً به ایران ممنوع می‌باشد هرگاه بعدها به موجب سهمیه سالیانه اجازه ورود آنها داده شود طرفین متعاهدین موافقت دارند که حصه از واردات مزبوره به تناسب سهمی که از واردات مال‌التجاره‌ها قبل از استقرار انحصار تجارت خارجی در ایران به اتحاد جماهیر شوروی تعلق می‌گرفت در تمام مدت اجرای این قرارداد به دولت مشارالیه تعلق بگیرد.

۴. طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که به استثنای محصولات طبیعی و صنعتی ایران که صدور آنها به طور عموم برای هر مملکت ثالثی ممنوع است صدور سایر محصولات به توسط مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط بر طبق قوانین جاریه بدون مشکلات و موانع انجام خواهد گرفت.

مقرر است که محصولات طبیعی و صنعتی ایران ممکن است هم به توسط مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط و هم به توسط تجار ایرانی به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وارد بشود.

۵. چون تجارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با ایران مبنی بر اصل تعادل واردات و صادرات، دولت ایران موافقت می‌کند که صدور جوازهای واردات را که از طرف مؤسسات اقتصادی شوروی و مختلط نسبت به مال‌التجاره‌های مندرجه در فهرست مذکوره در بند ۳ این ماده تقاضا می‌شود، موکول به ارائه قبلی تصدیق صدور نمایند.

دولت ایران به توسط اداره کل تجارت صدور بلامانع جوازهای درخواستی نمایندگی تجارتی را بابت فهرست مذکور در بند ۳ این ماده که به منزله جواز عمومی محسوب می‌شود،

تأمین خواهد کرد.

۶. محاسبه واردات اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی از روی اجازه‌های صادره حاکی از حق وارد کردن جنس یعنی جوازهای ورود به عمل نیامده و از روی مقایسه و تطبیق واردات واقعی اجناس از اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی به ایران با صادرات واقعی اجناس ایران به اتحاد جماهیر شوروی به عمل می‌آید.

چون واردات شوروی به ایران به قسمت سیف و فرانکو سرحد فروخته و صادرات شوروی از ایران به قیمت فوب و فرانکو سرحد خریده می‌شود، تقویم واردات شوروی به ایران از بنادر بحر خزر و سرحدات مشترکه خاکی ایران و شوروی به قیمت سیف بنادر ایران و یا فرانکو سرحد و تقویم اجناس ایران از بنادر و سرحدات مزبوره به قیمت فوب بنادر ایران یا فرانکو سرحد به عمل می‌آید، تقویم واردات و صادرات شوروی از سایر سرحدات مطابق مقررات عمومی خواهد بود. در صورت بروز اختلاف راجع به تقویم اجناس وارده به ایران و یا صادره از ایران اختلافات در کمیسیون که در طهران از نمایندگان اداره کل تجارت و اداره کل گمرکات و نمایندگی تجارته شوروی تشکیل می‌گردد، رسیدگی و حل خواهد شد. حل اختلاف از روی اسناد تجارته و حمل و نقلی و اسناد و مدارک دیگری که طرفین ابراز می‌نمایند، به عمل خواهد آمد، البته اختلاف در تقویم مانع نخواهد بود که اجناس وارده و صادره از گمرک مرخص شود.

تقویم اجناسی که به موجب کنتراته‌های منعقدہ بین نمایندگی تجارته و وزارت مالیه از اتحاد جماهیر شوروی به ایران و ایران به اتحاد جماهیر شوروی صادر می‌شود از روی قیمت‌های معین در کنتراته‌های مربوطه به عمل خواهد آمد، ولی محاسبه راجع به تعادل صادرات و واردات این اجناس بر اساس مبلغی خواهد بود که هر طرفی از طرف دیگر واقعاً دریافت داشته است. مقرر است که مال‌التجاره‌های شوروی که تجار ایرانی به ایران وارد می‌کنند جزو میزان مال‌التجاره شوروی که در فهرست سالیانه معین گردیده است، بوده و در تعادل تجارت مملکتی محسوب خواهد شد.

اجناس ایرانی هم که به توسط تجار ایرانی بر طبق قوانین جاریه انحصار تجارت خارجی در اتحاد جماهیر شوروی وارد اتحاد جماهیر شوروی بشود در حساب تعادل واردات و صادرات طرفین منظور خواهد شد.

برای حساب واردات و صادرات در عرض تمام سال و نیز برای نگاه داشتن حساب مقدماتی واردات و صادرات سه ماهه کمیسیون متساوی الاعضاء دائمی در طهران از نمایندگان اداره کل تجارت و نمایندگی تجارتی تشکیل می‌گردد هرگاه در موقع حساب تعادل واردات و صادرات تفاوتی بین صادرات و واردات سه ماهه مشاهده شود تفاوت مزبور در شش ماهه بعد جبران خواهد شد. این ترتیب محاسبه مربوطه به معاملاتی که بین وزارت مالیه و نمایندگی تجارتی به موجب کنتراهای مذکور در بند اول این ماده به عمل می‌آید نبوده و محاسبه تعادل صادر و وارد آن اجناس در آخر سال اقتصادی ایران به عمل خواهد آمد.

لکن در موقع محاسبه بیلان واردات و صادرات بابت کنتراهای مزبور در آخر هر سال اقتصادی اجناسی که از حیث پرداخت قیمت به اقساط فروخته شده در صورتی که اقساط پرداختی بابت آنها به آن سال بیافتد.

۷. طرفین موافقت دارند مصالح تأسیسات و اشیاء لازمه که برای احتیاجات مؤسسات اقتصادی شوروی یا مختلط لازم است در صورتی که مصالح و اشیاء مزبوره دارای خصوصیتی باشند که در ایران به دست نمی‌آید، بعد از آن که بر طبق قانون انحصار تجارت خارجی ایران وارد ایران شدند در جزو تعادل واردات و صادرات مذکور در بند ۵ این ماده محسوب نخواهد گردید به عبارت آخری اشیاء مزبور در جزو فهرست سابق‌الذکر محسوب نگردیده در ازای آنها صادرات لازم نخواهد بود.

۸. نظر به این که تجارت اتحاد جماهیر شوروی با ایران بر طبق اصل تعادل واردات و صادرات صورت می‌گیرد دولت ایران موافقت می‌کند که محدودیتهای اسعاری را در صورتی که همچون محدودیتهایی در مدت اجرای این قرارداد وضع شود شامل مؤسسات اقتصادی یا مختلط قرار ندهد.

در مورد فرش، مؤسسات اقتصادی فوق‌الذکر فقط در حدود بیست درصد از مجموع صادرات فرشهای ایرانی از این معافیت استفاده خواهند کرد.

۹. دولت ایران قبول می‌کند که در مدت اجراء این قرارداد واردات نفت [نفت] و مشتقات آن را از اتحاد جماهیر شوروی به مقداری که در فهرست مذکوره در بند ۳ این عهدنامه معین شده، تأمین نماید.

دولت ایران موافقت می‌نماید که در تمام مدت اعتبار این قرارداد حق داشتن تلمبه‌های بنزین و انبارهای نفت [نفت] و سایر مؤسسات راجع به تجارت مواد نفتی [نفتی] را مطابق مقررات قوانین ایران تأمین نماید.

ماده ۱۱ - طرفین متعاهدین موافقت دارند که متقابلاً در خاک خود با تجارت و مال‌التجاره و مؤسسات اقتصادی و اتباع طرف متعاهد دیگر معامله نامساعدتری از آن چه نسبت به تجارت و مال‌التجاره و مؤسسات اقتصادی و اتباع هر کشور ثالثی به عمل می‌آید، ننمایند.

طرفین موافقت دارند که مبادله مال‌التجاره بین خودشان را جز از محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های قانونی و یا مقرر بین خودشان با هیچ قسم محدودیت و ممنوعیت‌هایی که متوجه واردات و صادراتشان باشد، محدود نسازند.

هر یک از طرفین متعاهدین معامله دولت کامل‌الوداد را نسبت به طرف متعاهد دیگر مرعی خواهد داشت در مورد خرید و فروش وارد کردن و صادر کردن و اجراء مراسم گمرکی راجع به سپردن مال‌التجاره‌ها در انبار و مخازن و برگرداندن مال‌التجاره وارده و استرداد حقوق و عوارض گمرکی که در موقع ورود مال‌التجاره اخذ می‌شود همچنین راجع به محل مال‌التجاره از کشتی به کشتی دیگر و کلیه عملیاتی از این قبیل که در موقع ورود و صدور ترانزیت به مال‌التجاره واقع می‌شود و نیز طرفین معامله دولت کامل‌الوداد را راجع به حق‌الضمانه و عوارضی که از این عملیات مختلفه ناشی می‌شود درباره یکدیگر منظور خواهند نمود.

ماده ۱۲ - طرفین متعاهدین موافقت دارند که معامله دولت کامل‌الوداد راجع به حمل مسافری و باروبنه و مال‌التجاره به وسیله راه آهن و به طور عموم از راه خشکی و آب یا

هوامتقابلاً به یکدیگر اعطاء نمایند.

هریک از طرفین متعاهدین خواه در مورد تعرفه و عوارض حمل و نقل و کلیه عوارض دیگر مربوطه به حمل و نقل و خواه راجع به (نظم و ترتیب و سرعت) حمل از کلیه راههای مذکوره بدون این که به معامله دولت کامله‌الوداد مذکوره جمله اول این ماده خلل وارد آید، مساعدترین معامله را که نسبت به اتباع و یا به یکی از مؤسسات اقتصادی خود می‌کند با طرف متعاهد دیگر خواهد نمود.

ماده ۱۳ - ۱. نظر به منافع تجارتی ایران و به موافقت ماده ۲۰ عهدنامه مورخ ۱۹۲۱ و برای تصریح مدلول آن اتحاد جماهیر شوروی حق ترانزیت آزاد را از خاک خود برای محصولات طبیعی و صنعتی ایران به مقصد هر کشور ثالثی ارسال شود، می‌دهد و نیز دولت ایران حق ترانزیت آزاد از خاک خود برای محصولات طبیعی و صنعتی اتحاد جماهیر شوروی برای هر کشور ثالثی که صادر شده باشد، منظور می‌دارد.

۲. اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به شرکتهای تجارتی و تجار ایران حق صدور آزاد را به هر مقصدی که باشد برای محصولات طبیعی و صنعتی که از ایران به خاک او وارد گردیده و به فروش نرسیده، اعطاء می‌کند.

محصولات متعلقه به تجار و شرکتهای تجارتی ایرانی که به خاک شوروی وارد شده و حقوق گمرکی پرداخته‌اند در موقع خروج از منطقه گمرک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حقوقی که از آنها گرفته شده، رد می‌شود به شرط این که معلوم کنند که اجناسی که صادر می‌کنند همان است که وارد کرده‌اند. همین حقوق نیز از طرف دولت ایران به مؤسسات و ادارات اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی که تجارت دارند، داده می‌شود.

۳. اتحاد جماهیر شوروی ترانزیت آزاد را از خاک خود به ایران برای محصولات طبیعی یا صنعتی مذکوره ذیل اعطاء می‌کند، در صورتی که مبدا آن محصولات کشورهایی باشد که با اتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا مقاوله نامه تجارتی یا قرارداد تجارتی منعقد ساخته باشند.

الف) ماشین و ابزار و مصالح برای کارخانجات همچنین برای مؤسسات فلاحی و ماشین و ابزار و مصالح برای ساختمان و نگهداری خانه‌ها و ابنیه و ماشین و ابزار و ملزومات و

مصالح برای اصلاح و استفاده از طرق وسایط نقلیه از هر قبیل که برای احتیاجات مؤسسات عام‌المنفعه باشد.

(ب) دوا از هر قبیل و اسباب جراحی و اعضای مصنوعی بدن.

(ت) کاغذ و اوراق مطبوعه.

(ث) تخم نوغان.

(ج) چای

(چ) آلات و ادوات روشنائی و گرم کردن.

(ح) دوچرخه و موتورسیکلت و اتومبیل و کامیون و متفرعات و قطعات مجزای آنها.

۴. هر نوع سفارشات غیر تجارتي دولت ایران در کشورهائی که با اتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد تجارتي داشته باشند به استثنای اسلحه و مهمات جنگی حق ترانزیت آزاد در خاک جماهیر شوروی خواهند داشت.

اتحاد جماهیر شوروی متتهای موافقت را نسبت به هر قبیل سفارشهای دولت ایران که برای تجارت نبوده و در کشورهائی که با اتحاد جماهیر شوروی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد تجارتي نداشته باشند، به عمل آمده باشد، مبذول داشته و تسهیلات لازمه خواهد نمود. اسلحه و مهمات جنگی از این مقررات مستثنی می‌باشد.

۵. مقررات این ماده به هیچ وجه به ترانزیت کلی پستال‌ها از خاک اتحاد جماهیر شوروی به ایران که ترتیبات آن به موجب قرارداد مخصوص مورخ ۲ اوت ۱۹۲۹ تنظیم گردیده، لطمه وارد نمی‌آورد و قرارداد مزبور به اعتبار خود باقی خواهد ماند.

۶. ایران نیز ترانزیت آزاد از خاک خود به اتحاد جماهیر شوروی اجتماعی را نسبت به محصولات طبیعی و صنعتی کشورهائی که با ایران قرارداد یا مقاوله نامه تجارتي دارند به استثنای اسلحه و مهمات جنگی اعطاء می‌کند.

۷. مقرر است که در مورد شرایط اجراء ترانزیت که در فوق به آن اشاره شده هر یک از طرفین متعاهدین معامله دولت کامله‌الوداد را به طرف متعاهد دیگر اعطاء خواهد کرد.

ماده ۱۴ - طرفین متعاهدین بر طبق اصولی که در عهدنامه مورخه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ بین جمهوری متحده سوسیالیستی شوروی روسیه و ایران اعلان گردیده است، موافقت دارند که در تمام بحر خزر کشتی‌ها جز کشتی‌های متعلق به ایران یا اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا متعلق به اتباع و مؤسسات تجارتی و حمل و نقل کشوری یکی از طرفین متعاهدین که با پرچم اتحاد جماهیر شوروی یا پرچم ایران سیر می‌نمایند، نمی‌توانند وجود داشته باشند. و نیز موافقت حاصل شده است که هر یک از طرفین متعاهدین در مستخدمین کشتی‌ها فقط از اتباع خود انتخاب نمایند.

ماده ۱۵ - ۱. نسبت به کشتی‌های تجارتی که با پرچم یکی از طرفین متعاهدین در بحر خزر سیر مینمایند، در بنادر طرف متعاهد دیگر چه در حین ورود و چه در مدت توقف و چه در موقع خروج از هر حیث مثل کشتی‌های خود آن کشور رفتار می‌شود.

۲. از کشتی‌های مزبوره غیر از آن چه قانوناً برای کشتی‌های کشوری وضع گردیده است، آن هم با همان شرایط و با همان معافیت‌ها عوارض بندری دیگری اخذ نخواهد گردید در موارد اخذ عوارض فوق اشیاء مذکور ذیل مال‌التجاره وارد و صادر منظور و محسوب نخواهد شد.

الف) اسباب شخصی مسافرین که جزو محمولات کشتی نباشد مقصود از اسباب شخصی علاوه بر بسته‌های کوچک دستی کلیه اشیائی می‌باشد که به موجب قبض به عنوان اسباب شخصی حمل می‌شود.

ب) سوخت و آذوقه برای مستخدمین و مسافرین کشتی و اشیاء و لوازم برای کشتی به مقدار لازم برای تمام مدت سیر مگر این که اشیاء مزبور را از کشتی خارج کنند که در بندر بماند.

ت) محمولاتی که در نتیجه صدمه وارده به کشتی و یا در مواقع توقف اتفاقی در بندر از کشتی خارج شده و مجدداً برای این که به بندر مقصد حمل گردد، به کشتی گذارده شوند.

ث) محمولاتی که از کشتی به کشتی دیگر نقل می‌شود تا این که حمل آنها در دریا ادامه داده شود.

ج) محمولاتی که در کشتی‌هائی حمل می‌شود که ظرفیت آنها کمتر از سه تن و نیم است می‌باشد.

۳. کاپوتاژ فقط به کشتی‌های داخلی اختصاص دارد ولی معه‌ذا موافقت حاصل شده است که هر یک از طرفین متعاهدین به کشتی‌هائی که تحت پرچم طرف متعاهد دیگر سیر می‌نماید، حق کاپوتاژ برای حمل و نقل مسافر و بار در بحر خزر بدهند.

۴. با وجود مقررات فوق‌الذکر هر یک از طرفین متعاهدین صید ماهی را در آبهای ساحلی خود تا حد ده میل بحری به سفاین خود اختصاص داده و این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که واردات ماهی‌های صید شده از طرف کارکنان کشتی‌هائی که در تحت پرچم او سیر می‌نمایند از مزایای خاصی بهره‌مند سازند.

۵. کشتی‌هائی که در دریا‌های غیر از بحر خزر در تحت پرچم یکی از طرفین متعاهدین سیر می‌نماید در آبهای ساحلی و در بنادر طرف متعاهد دیگر نسبت به شرایط کشتی‌رانی از همان حقوق و مزایائی که در این مورد به کشتی‌های دولت کاملة‌الوداد اعطاء می‌گردد، بهره‌مند می‌شوند.

ماده ۱۶ - طرفین متعاهدین موافقت می‌نمایند که راجع به اقدامات صحی که باید نسبت به کشتی‌های هر یک از طرفین در بنادر متعاهد دیگر در بحر خزر به عمل آید مقررات قرارداد صحی بین‌المللی که در پاریس در ۲۶ ژوئن ۱۹۲۶ امضاء شده با رعایت قیودی که هر یک از دولتین در موقع امضاء قرارداد مزبور نموده‌اند، مجری گردد.

ماده ۱۷ - تصدیق نامه‌های ظرفیت کشتی که از طرف مقامات صالحه دولتین متعاهدین به کشتی‌های تحت پرچم ایران و جماهیر شوروی که در بحر خزر ایاب و ذهاب می‌کنند، داده می‌شود و از طرف هر یک از دولتین متعاهدین به دولت متعاهد دیگر اعلام می‌گردد و در بنادر دولتین رسمیت خواهد داشت و کشتی‌هائی که دارای تصدیق نامه‌های مزبوره هستند در ثانی در بنادر طرف متعاهد دیگر مورد تفتیش واقع نخواهند شد و نیز در بنادر طرفین متعاهدین در بحر خزر تصدیق نامه‌هائی که راجع به قابلیت سیر کشتی‌رانی و میزان نشست کشتی در آب و سایر اسناد فنی کشتی‌رانی دیگر که از طرف مقامات صالحه مذکوره فوق به کشتی داده می‌شود، متقابلاً به رسمیت شناخته خواهد شد.

ماده ۱۸ - این عهدنامه از طرف مقامات مقننه طرفین متعاهدین تصدیق و مبادله اسناد تصدیق آن در مسکو صورت خواهد گرفت.

این عهدنامه برای مدت سه سال منعقد می‌گردد. ابتدای آن ۲۲ ژوئن ۱۹۳۵ و اول تیر ۱۳۱۴ است. هرگاه قصد یکی از طرفین این باشد که در آخر این مدت سه سال به اعتبار عهدنامه خاتمه داده شود در آخر سال دوم قصد خود را به طرف دیگر کتباً اعلام خواهد داشت. والا عهدنامه به خودی خود تمدید پیدا خواهد کرد تا وقتی که یکی از طرفین قصد خود را دایر بر فسخ آن به طرف دیگر کتباً اخطار نماید و در این صورت یک سال بعد از تاریخ اخطار عهدنامه خاتمه پیدا خواهد کرد.

علیهذا نمایندگان مذکوره در فوق این عهدنامه را امضاء و به مهر خود ممهور نمودند.

در طهران به تاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵ در دو نسخه به زبان فرانسه سمت انجام پذیرفت.

* * *

پروتکل اختتامیه

سند شماره ۸۳

در موقع امضای عهدنامه اقامت و تجارت و بحریمائی بین مملکتین خود امضاء کنندگان در مقررات اضافی ذیل که جزء لایتجزای عهدنامه مذکور خواهد بود، موافقت حاصل کردند.

راجع به ماده ۴

۱. طرفین متعاهدین مزایای ناشیه از یک انحصار دولتی و یا یک انحصاری را که از طرف دولت ولو این که به اتباع یکی از طرفین متعاهدین داده شده باشد بر طبق ماده ۴ عهدنامه اقامت و تجارت که امروز به امضاء رسیده است، مطالبه ننمایند.

۲. اتباع و اشخاص حقوقی یکی از طرفین متعاهدین که از دولت یا از مقامات دولتی طرف متعاهد دیگر تحصیل امتیازی بنمایند حق نداشته باشند راجع به مقرراتی که در امتیازنامه پیش بینی شده است بیش از آن چه در امتیازنامه قید گردیده است به عنوان معامله دولت

کامله الوداد مذکوره در عهدنامه توقعاتی بنمایند.

راجع به ماده ۸ - مقرر است که چون به موجب قوانین جاریه مؤسسات تجارتی می توانند از بین همکاران خود نمایندگانی برای دفاع حقوق خود در محاکم ایران انتخاب نمایند، مؤسسات اقتصادی شوروی نیز با اشکالاتی در این موضوع مواجه نخواهند شد.

راجع به ماده ۹ - هرگاه ایران نمایندگی تجارتی در اتحاد جماهیر شوروی دائر نماید، نمایندگی مزبور از همان حقوق و مزایایی بهره مند خواهد شد که در ایران به نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی اعطاء شده یا در آتیه اعطاء خواهد شد.

حقوق نمایندگی مزبور در مورد اشتغال به مبادلات تجارتی بین مملکتین به واسطه برقراری انحصار تجارت خارجی در ایران با حقوق نمایندگی تجارتی شوروی در ایران یکسان خواهد بود در صورتی که معاملات ناشیه از حقوق مزبور به موجب امر دولت ایران و به حساب او صورت بگیرد.

راجع به ماده ۱۰ - مقرر است که چون در اتحاد جماهیر شوروی انحصار تجارت خارجی برقرار است و مال التجاره‌هایی که از خارج وارد میشوند فقط از طرف مؤسسات دولتی که حق خرید مال التجاره از طرف دولت به آنها اعطا شده است، خریداری می شود بنابراین تجار ایرانی که با مؤسسات اقتصادی شوروی معامله مینمایند باید قبل از وارد کردن مال التجاره به خاک شوروی راجع به شرایط امر معامله جداگانه با مؤسسات مربوطه اقتصادی شوروی که حق معامله با ایران را دارند قرارهای لازم را بگذارند.

راجع به مواد ۱۰ و ۱۱ - موافقت حاصل است که مقصود از مؤسسات مختلط مذکوره در این عهدنامه شرکتهای ذیل می باشد:

ایران سویت خلوپوک - ایران سویت نفت - ایران سویت ترانس - روس - ایران - بانک شرکت کویر خوریان و ایران ربا مواد عهدنامه راجعه به عملیات تجارتی فقط به شرکتهائی که مبادرت به صادرات یا واردات می نمایند، شامل می گردد.

شرکتهای ایران سویت خلوپوک - ایران سویت نفت - ایران سویت ترانس و روس ایران

بانک این حق را برای خود محفوظ می‌دارند که به عملیات خود خاتمه داده و مبادرت به تسویه کارهای خود نمایند یا این که کاملاً جنبه شوروی بودن را به خود بدهند در این صورت اخیر شرکت‌های مزبوره از مزایایی که به موجب عهدنامه به مؤسسات اقتصادی شوروی اعطاء می‌گردد، بهره‌مند خواهند بود.

راجع به ماده ۱۲ - مدلول بند دوم ماده ۱۲ به مال‌التجاره‌هایی که تجار ایرانی وارد می‌کنند در عرض راه یعنی از سرحد تا مقصد و همچنین مال‌التجاره‌هایی که به طور ترانزیت از اتحاد جماهیر شوروی عبور می‌نمایند، شامل می‌گردد.

راجع به ماده ۱۳

۱. بین طرفین معهود است که آزادی ترانزیت مذکور در ماده ۱۳ را نمی‌توان شامل مال‌التجاره‌هایی نمود که ورود آنها متقابلة به خاک طرفین متعاهدین به موجب قوانین و نظامات مملکتی ممنوع است.

آزادی ترانزیت در خاک جماهیر شوروی شامل سنطونین و سمن کنترا (در منه) نیز نمی‌باشد.

۲. طرفین متعاهدین اظهار موافقت می‌کنند که در موقعی که یکی از آنها مایل باشد که به طور ترانزیت آزاد اسلحه و مهمات خود را که مبداء آن مملکت ثالثی می‌باشد از خاک طرف متعاهد دیگر حمل نمایند طرف متعاهد مزبور تقاضای راجع به این موضوع را با نهایت درجه مساعدت تلقی نموده و تسهیلات ممکنه را در این باب معمول بدارد.

۳. وارد کردن تریاک و مشتقات آن به خاک اتحاد جماهیر شوروی و هم چنین صادر کردن آنها از خاک شوروی به ایران ممنوع می‌باشد و نظر به این که عده از ممالک وارد کردن تریاک را به خاک خود جز نسبت به مقداری از تریاک و مشتقات آن که جواز ورودی مخصوصی برای آن اعطاء شده باشد، منع می‌کند دولت جماهیر شوروی ترانزیت تریاک و مشتقات آن را که از ایران به مقصد چنین ممالکی حمل می‌شود، اجازه خواهد داد مشروط به این که اتحاد جماهیر

شوروی از حمل آنها مطلع بوده و اجازه نامه ورود در طهران به مؤسسه مربوطه شوروی ارائه گردد.

بدیهی است از رد و قبول ممالک مقصد نسبت به محمولات تریاک و مشتقات آن که از خاک دولت شوروی به طور ترانزیت حمل می شود مسئولیتی بر عهده جماهیر شوروی و مؤسسات آن وارد نخواهد بود.

راجع به ماده ۱۴ - اتباع ممالک ثالثی که تبعه یکی از طرفین متعاهدین شده باشند و همچنین اتباع دولت سابق روسیه که تابعیت شوروی را تحصیل ننموده باشند جزو اتباعی که در ماده ۱۵ ذکر شده است، محسوب نمی شوند.

راجع به ماده ۱۵

۱. مقررات بند ۴ ماده ۱۵ به هیچوجه به مقررات قرارداد راجع به استفاده از شیلات سواحل جنوبی بحر خزر که در اول اکتبر ۱۹۲۷ بین طرفین متعاهدین امضا شده و همچنین طبعاً به عملیات ایران ربا لطمه وارد نمی آورد.

۲. طرفین متعاهدین متعهد می شوند بر طبق رسومات بین المللی و قوانین و نظامات محلی راجع به این قسمت هیچگونه موانعی برای توقف کارکنان سفائن یکی از طرفین در ساحل بنادر طرف دیگر چه در موقع توقف کشتی ها در بنادر و چه در لنگرگاهها ایجاد ننمایند و همچنین از انجام اقدامات سفائن راجع به تحصیل ملزومات و آذوقه لازم برای کارکنان کشتی و مسافرین مانع نشوند.

این پروتکل در طهران به تاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵ در دو نسخه به زبان فرانسه تحریر یافت.

فهرست مال التجاره‌های شوروی که مطابق ماده (۱۰) قرارداد اقامت و تجارت و بحریمائی منعقد (۴ شهریور ۱۳۱۴ مطابق ۲۷ اوت ۱۹۳۵) در مدت سال اقتصادی ۱۳۱۴-۱۳۱۵ به ایران وارد شد.

شماره سهمیه	نوع	مبلغ کل کنتنژان در سال اقتصادی ۱۳۱۴-۱۳۱۵ به ریال	سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی	
			مقدار سهمیه	پورسانتاژ شوروی
۱	آبهای معدنی	۳۲۶۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	٪۴۷
۲	قطعات یدکی اتومبیل	۲۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	٪۵
۳	اتومبیلهای سیاحی و کامیون	۵۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	٪۱۰
۸	بند شلوار و غیره	۱۱۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	٪۱۰
۹	بنزین	۳۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	٪۱۰۰
۱۱	پارچه‌های پشم خالص	۲۵۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	٪۲
۱۴	تلفن و رادیو و اشیاء یدکی آنها	۱۲۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	٪۲۰
۱۸	چراغ و اشیاء یدکی	۲۶۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	٪۴
۲۱	مکرر (ب) چوب آلات	۷۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	٪۷۲
۲۳	چینی آلات	۴۲۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	٪۷۲
۲۴	کلیشه و حروف چاپ	۳۹۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	٪۶۵
۲۵	خرازی و لوازم خانه	۱۰۵۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	٪۵
۲۶	دوابعات	۱۵۷۰۰۰۰۰	۱۳۰۰۰۰۰	٪۹
۲۸	لاستیک داخلی و خارجی	۳۹۲۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰	٪۲
۲۹	رنگهای خشک	۳۷۷۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	٪۷

شماره سهیمه	نوع	مبلغ کل کنتنژان در سال اقتصادی ۱۳۱۴-۱۳۱۵ به ریال	سهیمه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی	
			مقدار سهیمه	پورسانتاز شوروی به ریال
۳۰	رنگهای روغنی و			
	ورنیهای مایع بدون الکل	۱۱۳۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	٪۲۳
۳۴	رزین‌ها (سقز) و غیره	۷۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰	٪۷۲
۳۶	لوازم سینماتوگرافی و عکاسی	۲۶۸۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	٪۱۲
۳۹	شیشه آلات	۱۱۲۰۰۰۰۰	۷۰۰۰۰۰۰	٪۶۳
۴۳	قطران و سایر مشتقات از نفت	۱۵۵۰۰۰۰۰	۱۵۵۰۰۰۰۰	٪۱۰۰
۴۷	رزین‌آلات (کائوچو)	۱۷۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	٪۱۲
۴۸	کاغذ چاپ	۱۸۰۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	٪۱۷
۴۹	کاغذ نقاشی و مقوا و غیره	۸۵۰۰۰۰۰۰	۵۰۰۰۰۰۰	٪۶
۵۲	کتاب و سایر مطبوعات	۲۸۲۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	٪۱
۵۴	کلاه اروپایی	۶۵۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	٪۲۴
۵۵	گالش	۳۱۶۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	٪۸۰
۵۷	گریس و روغن اتومبیل و			
	سایر روغنهای نباتی	۷۰۰۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	٪۳۶
۵۸	گیاه - تخم پنبه	۳۹۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰	٪۳۸
۶۰	لوازم آرایش	۲۸۵۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰۰	٪۹
۶۱	لوازم الکتریک	۸۷۵۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰	٪۱۲
۶۲	لوازم تحریر	۳۴۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰	٪۶
۶۳	مازوت	۶۰۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	٪۱۰۰

شماره سهمیه	نوع	مبلغ کل کتنتزان در سال اقتصادی ۱۳۱۵-۱۳۱۴ به ریال	سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی	
			مقدار سهمیه	پورسانتاژ شوروی
۶۳	مکرر مازوج و سایر مستخرجات مربوط به دباغی	۳۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰	٪۳۴
۶۴	ماشین آلات و ابزار و آلات	۹۸۳۶۰۰۰	۴۰۰۰۰۰	٪۱۵
۶۵	مشمع	۱۰۵۰۰۰	۳۵۰۰۰	٪۳۴
۶۶	مواد شیمیائی	۹۵۰۰۰۰	۵۰۰۰۰	٪۶
۷۰	نخ خیاطی	۷۵۸۰۰۰	۴۵۰۰۰۰	٪۶۰
۷۱	نفت سفید (کرولین)	۷۵۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰	٪۱۰۰
۷۲	نفت سیاه (پترول)	۶۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰	٪۱۰۰
۷۶	یراق و لولاء	۱۲۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰	٪۲۵

مراسلات متعاطیه

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیرکبیر

با کمال توقیر به استحضار آن جناب می‌رساند که دولت ایران رضایت می‌دهد که به شرط معامله متقابل به ترتیب ذیل را راجع به حمایت علائم تجارت مجری دارد:

۱. اشخاص حقوقی و طبیعی هر یک از طرفین که دارای مؤسسات صنعتی و تجارتی باشند در خاک طرف متعاقد دیگر از عین حمایتی که اتباع و شرکتهای طرف مذکور نسبت به علائم تجارت خود استفاده می‌کند، بهره‌مند خواهند بود مشروط بر این که قوانین و نظامات مربوطه آن مملکت را نیز رعایت نمایند.

۲. طرفین متقابلاً متعهد می‌شوند در مملکت خود در آتیه اسم تجارتی را که نزد آنها به عنوان اسم نوع معینی از اجناس مصطلح شده باشد، به رسمیت نشناخته به ثبت نرسانند.

طرفین متقابلاً یکدیگر را راجع به ترتیب تصدیق امضاء اسنادی که به ادارات ثبت علائم تجارتی داده می‌شود با معافیت از تصدیق قونسولگریها مطلع می‌نمایند.

مفاد این مراسله شامل کلیه مؤسسات صنعتی و تجارتی خواهد بود اعم از این که مؤسسات مزبوره متعلق به تشکیلات دولتی یا ملی و یا به اشخاص باشد.

جناب آقای ا. س. چرنیخ سفیرکبیر جماهیر شوروی

با تقدیم احترامات فائقه

ب. کاظمی طهران

* * *

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول مراسله مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ شما را راجع به رضایت دولت ایران به اجراء حمایت علائم تجارتی به شرط معامله متقابل به شرح ذیل اشعار می‌دارد:

۱. اشخاص حقوقی و طبیعی هر یک از طرفین که دارای مؤسسات صنعتی و تجارتی باشند در خاک طرف متعاقد دیگر از عین حمایتی که اتباع و شرکتهای طرف مذکور نسبت به علائم تجارتی خود استفاده می‌کند، بهره‌مند خواهند بود مشروط بر این که قوانین و نظامات مربوطه آن مملکت را نیز رعایت نمایند.

۲. طرفین متقابلاً متعهد می‌شوند در مملکت خود در آتیه اسم تجارتی را که نزد آنها به عنوان اسم نوع معینی از اجناس مصطلح شده باشد، به رسمیت نشناخته، به ثبت نرسانند. طرفین متقابلاً یکدیگر را راجع به ترتیب تصدیق امضاء اسنادی که به ادارات ثبت علائم تجارتی داده می‌شود با معافیت از تصدیق قونسولگریها مطلع می‌نمایند.

مفاد این مراسله شامل کلیه مؤسسات صنعتی و تجارتی خواهد بود اعم از این که مؤسسات مزبوره متعلق به تشکیلات دولتی یا ملی و یا به اشخاص باشد.

از مضمون مراسله فوق اتخاذ سند نموده و توقیراً به استحضار شما می‌رساند که دولت متبوع دوستدار نیز رضایت می‌دهد که راجع به حمایت علائم تجارتی مقررات فوق‌الذکر را مجری نماید. با تقدیم احترامات فائقه

ا. س. چرنیخ

جناب آقای ب. کاظمی وزیر امور خارجه

طهران

* * *

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

بنا به امر دولت خود با کمال توقیر به اطلاع خاطر محترم می‌رساند که اتحاد جماهیر شوروی کلیه حقوق خود را نسبت به سفاین جنگی و تجارتی متعلقه به دولت سابق امپراطوری روسیه و همچنین نسبت به کشتی‌هایی که بر طبق احکام مربوطه به ملی کردن (DECRETS DE NATIONALISATION) کشتی‌های تجارتی که مال دولت شده‌اند و بدون رضایت دولت اتحاد جماهیر شوروی کشتی‌های مزبور را به خارجه برده و در آن جا فروخته و یا به نحوی از انحاء از مالکیت مقامات دولتی شوروی خود را خارج کرده باشند، محفوظ می‌دارد.

با تقدیم احترامات فائقه

ا. چرنیخ

جناب آقای ب. کاظمی وزیر امور خارجه

* * *

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیر

با کمال احترام خاطر آن جناب را مستحضر می‌سازم که دولت متبوعه دوستدار از مفاد اعلامیه مندرجه در یادداشت مورخه امروز آن جناب را جمع به حقی که دولت اتحاد جماهیر شوروی نسبت به سفاین جنگی و تجارتی که به دولت سابق امپراطوری روسیه متعلق بوده‌اند، همچنین نسبت به سفاینی که بر طبق احکام مربوطه به ملی کردن کشتی‌های تجارتی مال دولت شده‌اند، محفوظ می‌دارد، اطلاع حاصل نمود.

با تقدیم احترامات فائقه

ب. کاظمی

جناب آقای ا. چرنیخ سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیرکبیر

راجع به گرفتن مالیات از نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران موافقت شد که از معاملات صادراتی و وارداتی نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران (به استثنای اجناس ترانزیتی و اجناسی که پس از ورود به ایران ممکن است مجدداً از ایران خارج بشوند) به طور مقاطعه مالیات اخذ می شود به این ترتیب که میزان معاملات صادراتی نمایندگی تجارتی از روی سیف بنادر ایران یا تحویل سرحد معین خواهد شد و میزان معاملات وارداتی از روی ارقام فوب بنادر یا تحویل سرحد معین خواهد گشت. مبلغی که باید مالیات از آن گرفته شود معادل ۸٪ معاملات فوق الذکر نمایندگی تجارتی خواهد بود.

از مبلغ مقطوعی که فوقاً ذکر شد بر طبق قوانین ایران راجع به مالیات بر عایدات مالیات گرفته شده و هیچگونه مالیات مستقیم دیگری از معاملات نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران گرفته نمی شود.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران همه ساله کتباً وزارت مالیه ایران را از معاملات سالیانه خود از حیث واردات و صادرات با ایران مطلع کرده و بدون مراجعه به دفاتر و اسناد نمایندگی تجارتی از روی این حساب مالیات پرداخته خواهد شد.

با تقدیم احترامات فائمه ... ب کاظمی

جناب آقای ... سفیرکبیر شوروی طهران

طهران به تاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵

* * *

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول مراسله مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ آن جناب را که به مضمون ذیل است:

«راجع به گرفتن مالیات از نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران موافقت شد که از معاملات صادراتی و وارداتی نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران (به استثنای اجناس ترانزیتی و اجناسی که پس از ورود به ایران ممکن است مجدداً از ایران خارج بشوند) به طور مقاطعه مالیات اخذ می شود به این ترتیب که میزان معاملات صادراتی نمایندگی تجارتی از روی سیف بنادر ایران یا تحویل سرحد معین خواهد شد و میزان معاملات وارداتی از روی ارقام فوب بنادر ایران یا تحویل سرحد معین خواهد گشت.

مبلغی که باید مالیات از آن گرفته شود معادل ۸٪ معاملات فوق الذکر نمایندگی تجارتی خواهد بود.

از مبلغ مقطوعی که فوقاً ذکر شده بر طبق قوانین ایران راجع به مالیات بر عایدات مالیات گرفته شده و هیچگونه مالیات مستقیم دیگری از معاملات نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران گرفته نمی شود.

نمایندگی تجارتی اتحاد جماهیر شوروی در ایران همه ساله کتباً وزارت مالیه ایران را از معاملات سالیانه خود از حیث واردات و صادرات در تجارت با ایران مطلع کرده و بدون مراجعه به دفاتر و اسناد نمایندگی تجارتی از روی این حساب مالیات پرداخته خواهد شد»
به اطلاع می رساند از مضمون مراسله فوق اتخاذ سند می نماید.

۱. چرنیخ

طهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

با کمال توقیر مراتب ذیل را به استحضار جناب عالی می‌رساند

نظر به این که بحر خزر که دولتین آن را یک دریای ایرانی و شوروی محسوب می‌دارند برای طرفین اهمیت خاصی دارد، لذا مقرر است که دولتین اقدامات لازمه را به عمل آورند تا اتباع ممالک ثالثی که در بنادر دریای مزبور در خدمت آنها می‌باشند توقف خود را در این بنادر مصروف به مقاصدی ننمایند که از حدود مشاغل محموله به آنها تجاوز نماید.

با تقدیم احترام ...

۱. چرنیخ

جناب آقای ب. کاظمی وزیر امور خارجه طهران

* * *

طهران به تاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول مراسله مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ آن جناب را که مضمون آن به قرار ذیل است به اطلاع خاطر محترم می‌رساند.

نظر به این که بحر خزر که دولتین آن را یک دریای ایرانی و شوروی محسوب می‌دارند برای طرفین اهمیت خاصی دارد، لذا مقرر است که دولتین اقدامات لازمه به عمل آورند تا اتباع ممالک ثالثی که در بنادر دریای مزبور در خدمت آنها می‌باشند توقف خود را در این بنادر مصروف به مقاصدی ننمایند که از حدود مشاغل محوله به آنها تجاوز نماید.

از مضمون مراسله فوق اتخاذ سند می‌نماید.

با تقدیم احترام ...

ب. کاظمی

جناب آقای ا. س. چرنیخ سفیر کبیر ...، طهران

۵. قرارداد مبارزه با دفع ملخ در نواحی سرحدی
قرارداد

مبارزه با ملخ در نواحی سرحدی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای عقد قرارداد

مبارزه با ملخ در نواحی سرحدی اختیارداران خود را به قرار ذیل تعیین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای «باقر کاظمی» وزیر امور خارجه از طرف

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای «ا.س. چرنیخ» سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران.

اختیارداران فوق الذکر پس از ارائه متقابله اختیارنامه‌های خود که مطابق قاعده و ترتیب

بود در مراتب ذیل موافقت نمودند.

ماده ۱ - طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که در نواحی سرحدی خود که در حدود ۱۵۰

کیلومتر در طرفین سرحد اترک و ۱۰۰ کیلومتر در طرفین سایر سرحدات واقع است اقدامات راجع به مبارزه بر علیه ملخ مراکشی را به عمل آورند.

ماده ۲ - طرفین متعاهدین موافقت می‌نمایند که مقصود از اقدامات مبارزه بر علیه

ملخ مراکشی عملیات معمولی برای مبارزه با این آفت فلاحتی می‌باشد از قبیل خود عملیات انهدامیه مراقبت در طیران ملخ - تفتیش و ثبت محل‌های تخم‌گذاری ملخ که هر یک در موقع خود به عمل خواهد آمد - عملیات ثبت مزبور منوط به تفتیشاتی خواهد بود برای این که مؤثرترین مبارزه با ملخ به عمل آید، طرفین موافقت می‌کنند که عملیات انهدامیه را از موقع خارج شدن پور ملخ از تخم شروع و کلیه اقدامات ممکنه برای انهدام آنها قبل از این که قادر به پرواز باشند، به عمل آید.

تاریخ اجرای عملیات فوق الذکر همه ساله توسط کمیسیونی که در ماده ۶ این قرارداد

پیش بینی شده است، معین خواهد شد.

ماده ۳ - طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که در انهدام ملخ کاملترین طرق علمی معموله را (طرق شیمیائی و در صورت لزوم طرق مکانیکی) مجری بدارند.

طرفین در مبارزه با ملخ بالدار فقط اقدامات شیمیایی را معمول می‌دارند.

ماده ۴ - دولتین موافقت می‌کنند که در صورت بروز ملخ دریایی در خاک آنها اقدامات ممکنه را برای مراقبت در جریان نمو و حرکت ملخ مزبور و مبارزه با آن به عمل آورند ضمناً طرفین موافقت می‌کنند که در صورت بروز ملخ دریایی یکدیگر را از اقدامات متخذة برای مبارزه با آن مطلع سازند.

ماده ۵ - هر یک از طرفین موافقت می‌کنند که در صورت مراجعه طرف دیگر سمومات و مصالح و سایر لوازم دیگری که برای مبارزه بر علیه ملخ لازم است به آن تسلیم نمایند فهرست مصالح و مقدار و مواعد شرایط واگذاری سمومات و سایر لوازمات با موافقت طرفین معین می‌گردد.

ماده ۶ - برای تنظیم و تطبیق نقشه‌های مبارزه با ملخ و تعیین تاریخ اجرای عملیات پیش بینی شده در ماده ۲ و طرق مذکوره در ماده ۳ و همچنین برای حصول اطلاع از اجرای عملیات مزبور و نتایج آن و برای مشورت در سایر مسائل مربوطه به این اقدامات کمیسیونی مرکب از نمایندگان طرفین متعاهدین تشکیل خواهد شد.

پیشنهادهای این کمیسیون در صورت تصویب مقامات مربوطه به موقع اجرا گذارده می‌شود. تاریخ و محل تشکیل کمیسیون با توافق نظر طرفین تعیین و لااقل دو مرتبه جلسه در سال خواهد شد.

ماده ۷ - طرفین متعاهدین موافقت می‌کنند که در دوره عملیات از ۲۲ مارس الی ۲۴ ژوئیه هر سال هر پانزده روز یک مرتبه یکدیگر را راجع به خارج شدن ملخ مراکشی از تخم و جریان مبارزه با آن و سایر اطلاعات لازمه نسبت به نواحی مذکوره در ماده (۱) تلگرافاً مطلع سازند.

ماده ۸ - این قرارداد به تصویب مقامات تقنینیه طرفین متعاهدین رسیده و نسخ مصدق

آن در مسکو مبادله خواهد شد. قرارداد مزبور برای مدت سه سال از تاریخ تصویب منعقد می شود.

هرگاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد به این قرارداد در انقضای مدت فوق الذکر خاتمه بدهد باید نیت خود را کتباً در آخر سال دوم به طرف دیگر اعلام دارد در صورت عدم مبادرت به این اقدام اعتبار این قرارداد بخودی خود ادامه پیدا خواهد نمود. این قرارداد تا وقتی که یکی از طرفین متعاهدین یک سال قبل از فسخ آن را اعلام ندارد، معتبر خواهد بود.

اختیارداران فوق الذکر در تأیید مراتب فوق این قرارداد را امضا و با امهار خود ممهور ساختند.

این قرارداد در طهران به دو نسخه به زبان فرانسه تدوین گردید.

سند شماره ۹۴

۶. قرارداد صحنی و بیطاری

قرارداد صحنی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای عقد قرارداد صحنی بیطاری اختیارداران خود را به قرار ذیل معین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای «باقر کاظمی» وزیر امور خارجه

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای «ا.س. چرنیخ» سفیر کبیر شوروی در ایران.

اختیارداران فوق الذکر پس از ارائه متقابله اختیارنامه های خود که مطابق قاعده و ترتیب بود در مراتب ذیل موافقت نمودند.

مقررات عمومی

ماده ۱ - دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی محض تشدید روابط اقتصادی و تجارتي و جلوگیری از سرایت امراض ساری حیوانی از یک مملکت به مملکت دیگر و نیز برای این که استفاده از مراتع تحت نظم و ترتیب آورده شود به موجب این قرارداد تعهد می نمایند هر کدام از دولتین متقابلاً در خاک خود کلیه اقداماتی را که جهت مبارزه با امراض ساری حیوانی و ایجاد نظارت صحی بیطاری نسبت به اغنام و احشام و مواد خام حیوانی که از یک مملکت به مملکت دیگر عبور داده می شود، لازم است، به عمل آورند.

ماده ۲ - سوق اغنام و احشام و حمل محصولات حیوانی از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و برعکس از نقاط سرحدی مخصوصی که پستهای قرنطینه و نظارت بیطاری تأسیس خواهد شد، مجاز می باشد نقاط مذکور با توافق نظر طرفین تعیین خواهد شد.

ماده ۳ - در صورتیکه در نقاط سرحدی در میان حیواناتی که به خارج سرحد سوق داده میشود امراض ساری بروز یابد و یا مواد خام حیوانی غیر سالم از نقطه نظر صحی بیطاری کشف گردد، برای این قبیل حیوانات و مواد خام حیوانی اجازه سوق و عبور از سرحد داده نمی شود.

ماده ۴ - تصدیقات صحی بیطاری که از طرف مؤسسات بیطاری سرحدی دولتی مربوطه ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی صادر می گردد متقابلاً برای طرفین معتبر شناخته می شود.

ماده ۵ - مؤسسات بیطاری ایران و ادارت مربوطه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی متقابلاً نمونه امضاها و مهرهای ادارات و مأمورین بیطاری خود را که حق دادن تصدیقات مذکوره در ماده ۴ را خواهند داشت، به یکدیگر می دهند.

ماده ۶ - منطقه سرحدی که تابع نظارت بیطاری مخصوص می باشد عبارت از منطقه ای است که در مسافت ۱۵ کیلومتری هر دو طرف خط سرحدی طرفین متعاهدین واقع است، هرگاه در نزدیکترین نواحی قرب سرحد امراض ساریه در احشام بروز کند نظارت بیطاری طرفین متعاهدین به قید فوریت یکدیگر را به توسط ادارات سرحدی از قضیه مطلع خواهند ساخت.

ماده ۷ - اغنام و احشامی که به مراتع سوق داده می‌شود باید بر طبق اظهاریه کتبی صاحب آن یا رئیس گله که با اطلاعات تصدیق بیطاری موافقت داشته باشد، هفت روز قبل از سوق در دوائر محلی ثبت و مورد معاینه بیطاری واقع شده باشد.

تصدیق بیطاری بر طبق مدل نمره ۱ منضمه به این قرارداد از طرف دکتر بیطار دولتی داده خواهد شده و فقط ممکن است پس از معاینه بیطاری منتهی تا سه روز قبل از سوق اغنام و احشام صادر بشود و این اطلاعات راجع به نتیجه معاینه در اظهاریه صاحب اغنام و احشام قید می‌گردد - تصدیق بیطاری برای مدت ایامی که جهت رسید احشام به سرحد لازم است با توجه به این نکته که احشام روزی ۱۰-۱۲ کیلومتر راه طی می‌کنند، معتبر خواهد بود. تعداد روزهای مربوطه از طرف دکتر بیطار در تصدیق قید می‌گردد در صورت گذشتن مدت مزبوره تصدیق فقط ممکن است بعد از معاینه جدید احشام از طرف دکتر بیطار با قید نتیجه معاینه مربوطه در تصدیق تمدید یابد.

ماده ۸ - در صورت تغییر تعداد اغنام و احشامی که به چراگاه می‌رود صاحبان اغنام و احشام یا رئیس گله مکلف است، مراتب را به اطلاع مأمورین محلی که فوراً به دکتر بیطار سرحدی اطلاع خواهند داد، برسانند تا دکتر بیطار بتواند در محل علل تغییر تعداد اغنام و احشام را معین و نتیجه معاینه را در تصدیق قید نماید.

ماده ۹ - هرگاه در موقع عبور از سرحد عده حیوانات غیر از عده مذکوره تصدیق باشد تمام گله قبل از عبور از سرحد در قرنطینه گذارده خواهد شد.

ماده ۱۰ - در نقاط سرحدی که معمولاً سوق اغنام و احشام به مراتع به عمل می‌آید پستهای صحی بیطاری با توافق نظر طرفین تأسیس خواهد شد.

ماده ۱۱ - کلیه حیوانات در موقع عبور از سرحد از روی مندرجات تصدیقات بیطاری متفقاً از طرف دکترهای بیطار ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورد رسیدگی و معاینه قرار داده خواهند شد.

ماده ۱۲ - در موقع توقف اغنام و احشام یک طرف در مراتع طرف دیگر طرفین

متعاهدین تقبل می نمایند که به وسیله مؤسسات بیطاری خود مواظبت های بیطاری لازمه را دربارہ احشامی که در خاک آنها می باشند، به عمل آورند.

ماده ۱۳ - در موقع مراجعت اغنام از مراتع کلیه مقررات صحی بیطاری با همان شرایطی که در موقع سوق به مراتع ییلاقی به عمل می آید در سرحد نیز عمل خواهد شد.

ماده ۱۴ - احشامی که مورد استفاده صنعتی بوده و یا برای ذبح می باشند در موقع عبور از سرحد باید تصدیق بیطاری مملکت مبدا را که بر طبق مدل نمره ۲ منضمه به این قرارداد صادر شده باشد، داشته باشد بدون ارائه تصدیق مزبور اجازه عبور از سرحد داده نخواهد شد. به احشام شاخدار درشت که اجازه عبور از سرحد داده می شود باید در محل مبدا داغی به گوش آنها زده شود.

ماده ۱۵ - در صورت بروز مرض طاعون گاوی در منطقه که شعاع آن از پست بیطاری قرنطینی سرحدی چهل کیلومتر باشد عبور احشام درشت از پست مزبور در مدت ۶۰ روز از تاریخ اعلام رسمی خاتمه یافتن مرض ساری حیوانی ممنوع خواهد بود. اما راجع به احشام کوچک سوق آنها فقط از نقاط آلوده ممنوع می گردد.

ماده ۱۶ - راجع به سوق گله های احشام شاخدار درشت و کوچک و خوک و شتر و اسب و سایر حیوانات دارای یک سم صاحبان آن با گله بانها مکلف هستند قبلاً مراتب را به دکتر بیطار پست بیطاری صحی قرنطینی اظهار نمایند.

ماده ۱۷ - هرگاه تصدیق حیواناتی که باید از سرحد سوق داده شود به طوری که لازم است، مرتب نباشد و یا دکتر بیطار در حیوانات مزبور علائمی از امراض ساری کشف نماید کلیه حیوانات مزبور قبل از عبور از سرحد قرنطین گذارده می شوند.

ماده ۱۸ - به گوش احشام شاخدار درشت که به قرنطینه گذاشته شده اند مجدداً پس از اختتام دوره قرنطینه داغی گذارده می شود.

ماده ۱۹ - حمل محصولات حیوانی خام از راه خشکی فقط از نقاط معینه قرنطینی اجازه داده می شود مشروط بر این که صاحب محصولات مزبور تصدیق مطابق مدل نمره ۲ منضمه به

این قرارداد را ارائه بدهد.

ماده ۲۰ - برای مواد خام حیوانی فقط در صورت رعایت شرایط ذیل در باربندی آنها اجازه عبور از سرحد داده می شود. پیه آب کرده در بشکه ها و یا صندوق یا لاوک ها روده کم نمک در بشکه ها و لاوک ها روده خشک نمک زده و آماده در صندوق یا سبد یا بشکه و پنشم و موی خوک و استخوان و شاخ و سم در کیسه و یا بشکه عبور چرم احشام شاخ دار درشت فقط به شرطی مجاز خواهد بود که کاملاً خشک شده باشد.

ماده ۲۱ - برای مواد خام حیوانی که درموقع معاینه بیطاری دارای باربندی مطابق مقررات ماده فوق الذکر بوده و به مهرنظارت صحتی بیطاری ممهور شده باشد، اجازه عبور داده می شود.

ماده ۲۲ - مؤسسات بیطاری ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت می کنند همدیگر را متقابلاً از مسائل مربوطه به جریان و توسعه امراض ساری حیوانی در خاک خود و همچنین از اقداماتی که برای جلوگیری از امراض مزبوره به عمل آورده اند، مطلع نمایند به دین مناسبت طرفین همه ماهه اطلاعاتی راجع به جریان امراض حیوانی و نیز راپرت های سالیانه و اطلاعات دیگری که حاکی از بیان وضعیت بیطاری و صحتی طرفین متعاهدین باشد، مبادله می کنند.

تبصره - هر یک از طرفین باید یکدیگر را متقابلاً از بروز طاعون گاوی و ذات الریه ساری احشام شاخ دار درشت در مناطق سرحدی خود به شعاع ۴۰ کیلومتر تلگرافاً مطلع سازند.

ماده ۲۳ - نظارت بیطاری طرفین متعاهدین از اطلاعاتی که راجع به بروز و سرایت امراض ساریه حیوانی در نواحی واقعه در نزدیکی سرحد و نیز راجع به اخفاء امراض ساری حیوانی از طرف اهالی حاصل می نمایند همدیگر را مطلع خواهند ساخت.

ماده ۲۴ - این قرارداد به تصویب مقامات مقننه طرفین متعاهدین خواهد رسید و مبادله نسخ مصدق آن درمسکو به عمل خواهد آمد - قرارداد مزبور برای مدت سه سال از تاریخ تصویب منعقد می شود و هرگاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد پس از انقضاء مدت مزبور از

این قرارداد صرف نظر نماید باید قصد خود را کتباً در آخر سال دوم به طرف دیگر اطلاع بدهد و الا قرارداد با همان ترتیبات سابق تمدید شده، محسوب خواهد شد و بنابر این برای بعد هم مادام که یکی از طرفین متعاهدین انصراف خود را کتباً با یک سال اخطار قبل اعلان نکرده، دارای اعتبار خواهد بود.

اختیارداران فوق‌الذکر در تأیید مراتب فوق این قرارداد را امضاء و با امهار خود ممهور ساختند.

در شهر طهران در دو نسخه به زبان فرانسه تدوین یافت.

* * *

۷. پروتکل منظمه به قرارداد سند شماره ۹۵

پروتکل

در موقع امضاء قرارداد صحتی بیطاری بین دولت شاهنشاهی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی طرفین متعاهدین موافقت کرده‌اند که مدل تصدیق نامه که برای مواد خام حیوانی باید صادر شود به طور متمم تنظیم شده و به وسیله طرفین در موقع مبادله نسخ مصدق قرارداد مزبور امضاء خواهد شد.

* * *

۸. دوبرگ ضمیمه مواد ۷ و ۱۴ قرارداد سند شماره ۹۶

ضمیمه ماده ۷ قرارداد صحتی بیطاری

مدل نمره (۱)

تصدیق بیطاری نمره ...

۱. تاریخ ... ماه ... سال ...

۲. محل صدور تصدیق بیطاری ...

۳. صادرکننده ... اسم ... نام خانوادگی ... اسم مؤسسه ...

۴. آدرس صادرکننده ...

۵. نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخ‌دار درشت - گوسفند - بز - اسب - الاغ - قاطر و غیره) ...

۶. تعداد اغنام و احشام ... (به تمام حروف)

۷. علائم ...

۸. از چه محلی حیوانات می‌آیند ...

۹. نقطه سرحدی که برای چراگاه عبور می‌کنند ...

۱۰. محل و نقطه که عازم آن می‌باشند ...

۱۱. اطلاعات متفرقه ...

امضاء کننده ذیل دکتر بیطار تصدیق می‌نماید که حیوانات مذکور در فوق سالم و از محل سالم و فاقد از امراض ساریه حیوانات می‌آیند و همچنین در محلی که از آنجا آمده در محل‌هایی که تا وصول به سرحد عبور کرده‌اند طاعون گاوی و آبله و سایر امراض ساریه مربوطه به حیوانات که موضوع این تصدیق می‌باشد در مدت ۶۰ روز اخیر وجود نداشته است.

محل امضاء دکتر بیطاری محل مهر

* * *

سند شماره ۹۷

ضمیمه ماده ۱۴ قرارداد صحت بیطاری

مدل نمره (۲)

تصدیق بیطاری نمره ...

۱. تاریخ ... ماه ... سال ...

۲. محل صدور تصدیق بیطاری ...

۳. صادرکننده ... اسم ... نام خانوادگی ... اسم مؤسسه ...

۴. آدرس صادرکننده ...

۵. نوع و قسم حیوانات (حیوان شاخ‌دار درشت - گوسفند - بز - اسب - الاغ - قاطر و

غیره) ...

۶. تعداد اغنام و احشام ... (به تمام حروف)

۷. علائم ...

۸. از چه محلی حیوانات می آیند ...

۹. نقطه سرحدی که عبور خواهند کرد ...

۱۰. محل و نقطه که عازم آن می باشند ...

۱۱. اطلاعات متفرقه ...

امضاء کننده ذیل دکتر بیطار تصدیق می نماید که حیوانات مذکور در فوق سالم و از محل سالم و فاقد از امراض ساریه حیوانات می آیند و همچنین در محلی که از آنجا آمده در محلهایی که تا وصول به سرحد عبور کرده اند طاعون گاوی و آبله و سایر امراض ساریه مربوطه به حیوانات که موضوع این تصدیق می باشد در مدت ۶۰ روز اخیر وجود نداشته است.

محل امضاء دکتر بیطاری محل مهر

* * *

۹. قرارداد دفع آفات و مبارزه با امراض نباتی سند شماره ۹۸

قرارداد

دفع آفات و مبارزه با امراض نباتی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت

اتحاد جماهیر شوروی - سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای عقد قرارداد

دفع آفات و مبارزه با امراض نباتی اختیارداران خود را به قرار ذیل تعیین نمودند.

دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای «باقر کاظمی» وزیر امور خارجه

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای «ا.اس. چرنیخ» سفیر کبیر اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران.

اختیارداران فوق الذکر پس از ارائه متقابله اختیارنامه های خود که مطابق قاعده و ترتیب

بود در مراتب ذیل موافقت نمودند.

ماده ۱

طرفین متعاهدین متقابلاً همدیگر را از بروز آفات و امراض خطرناک نباتی با ذکر مناطق انتشار آفات و امراض خاصه در مناطق متصله به سرحد در حدود ۵۰ کیلومتر از سرحد مطلع می نمایند.

آفات مزبور به شرح ذیل می باشد.

سرطان مرکبات

کرم سرخ پنبه

آفت گندم

سرطان سیب زمینی

فهرست اسامی آفات و امراض نباتات فلاحتی که مقرر است طرفین متعهد شوند متقابلاً به همدیگر اطلاع بدهند ممکن است بعدها به موافقت نظر طرفین تغییر یابد.

ماده ۲

طرفین موافقت نمودند که محمولات نباتی الاصل از قبیل پیاز - بذر - قلمه - ریشه - ساقه که برای ازدیاد به حدود طرف متعاهد دیگر حمل می شود و نیز کلیه محصولات گندم و سیب زمینی و مرکبات باید دارای تصدیق از ادارات مربوطه دولتی دائر به نداشتن امراض ساریه و آفات مذکوره در ماده ۱ این قرارداد بوده باشند.

و اما راجع به الیاف پنبه ادارات مربوطه تصدیقی مبنی بر این که از ناحیه فاقد کرم سرخ پنبه بیرون آمده اند، خواهند داد.

هرکدام از طرفین در خاک خود تفتیش تصدیقاتی را که برای محمولات نباتی الاصل فوق الذکر صادر شده و به خاک طرف دیگر حمل می شود، معمول و مجری می دارد.

ماده ۳

طرفین متعاهدین قبول می کنند که متقابلاً یکدیگر را راجع به کلیه قوانین و مقررات مربوطه به قرنطین نباتات را که ورود محمولات نباتی الاصل را تحدید و تنظیم نموده و برای آنها معاینه قرنطینی مقرر می دارند و همچنین راجع به فهرست محمولات نباتی الاصل که باید در خاک هر یک از طرفین متعاهدین مورد معاینه قرنطینی واقع شود، مطلع سازند.

ماده ۴

۱. طرفین متعاهدین موافقت می نمایند هرکدام در خاک خود مقرراتی وضع نمایند که سفارشات تخم پنبه از ممالک خارجه فقط با اجازات مقامات مربوطه دولتی باشد. مقامات دولتی مزبور دفاتری برای ثبت حساب اجازه‌هایی که صادر می نمایند، نگاه می دارند تا این که اطلاعات مربوطه به اشخاص و مؤسساتی که سفارش بذور را داده‌اند و محلی که بذور از آنجا صادر می شود و مقدار آن و همچنین محلی که قصد کشت آن را دارند همواره تحت اختیار داشته باشند.

۲. طرفین متعاهدین موافقت می نمایند که هرکدام در خاک خود مقرراتی وضع نمایند که آشغالهای حاصله در نتیجه پاک کردن پنبه نواحی آلوده به آفات پنبه مذکوره در ماده ۲ به طور الزامی در کارخانجات پنبه پاک کنی سوزانده شود.

ماده ۵

این قرارداد به تصویب مقامات تقنینیه طرفین متعاهدین خواهد رسید و مبادله نسخ مصدق آن در مسکو به عمل خواهد آمد.

قرارداد مزبور برای مدت سه سال از تاریخ تصویب منعقد می شود و هرگاه یکی از طرفین متعاهدین بخواهد پس از انقضای مدت مزبور از این قرارداد صرف نظر نمایند، باید قصد خود را کتباً در آخر سال دوم به طرف دیگر اطلاع بدهد و الا قرارداد با همان ترتیب سابق تمدید شده، محسوب خواهد شد و بنابر این برای بعد هم مادام که یکی از طرفین متعاهدین انصراف خود را کتباً با یک سال اخطار قبلی اعلام نکرده دارای اعتبار خواهد بود. اختیارداران فوق‌الذکر در تأیید مراتب فوق این قرارداد را امضاء و با امهار خود ممهور ساختند.

در شهر طهران در دو نسخه به زبان فرانسه تدوین یافت.

* * *

سند شماره ۹۹

۱۰. نامهٔ سفیر کبیر شوروی به وزیر امور خارجهٔ ایران در خصوص مبارزه با امراض و آفات نباتی

تهران ۲۷ اوت ۱۹۳۵

آقای وزیر

بر طبق ماده ۴ قرارداد بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت ایران راجع به مبارزه بر علیه امراض و آفات نباتی که در ۲۷ اوت ۱۹۳۵ امضاء گردیده است، افتخار دارم به اطلاع شما برسانم که مقررات ذیل فعلاً در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مجری می‌باشد. ۱. راجع به منع ورود سیب زمینی - پیاز - قلمه و سبزیجات بدون اجازه مخصوص در هر مورد.

۲. راجع به منع ورود خربزه و گرمک به خاک جمهوری شوروی سوسیالیستی ترکمنستان و ناحیه استالین گراد شوروی.

۳. راجع به منع ورود به خاک شوروی تخم پنبه - و سایر نباتات الیافی بدون اجازه مخصوص کمیساریای شوروی فلاحه در هر مورد.

۴. راجع به تعیین پستها و تواریخ ورود الیاف پنبه و الیاف و سایر نباتات الیافی به شرح

ذیل:

طریق پهلوی بادکوبه و طریق کودکان عشق آباد در تمام سال با دود دادن در عشق آباد و بادکوبه طریق ارتق جلفا و شاه تختی از اول نوامبر تا اول آوریل بدون دود دادن.

۵. راجع به تعیین پستهایی که از آنجا کلیه آلات مربوطه به ازدیاد نباتات وارد خواهند

شد. کودکان بیات حاج (ناحیه غزل اترک و بادکوبه)

احترامات فائقه ... امضاء چرنیخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵

* * *

۱۱. پاسخ وزیر امور خارجه ایران به سفیرکبیر شوروی

سند شماره ۱۰۰

آقای سفیرکبیر

افتخار دارم که وصول مراسله مورخه ۲۷ اوت ۱۹۳۵ جناب عالی را که راجع به نظامات مربوطه به ورود نباتات به خاک جماهیر شوروی سوسیالیستی است اشعار داشته و چنانچه مقرراتی نظیر مقررات مذکور در ایران وضع و به موقع اجرا گذارده شد به اطلاع جناب عالی برسانم.

احترامات فائقه

کاظمی

* * *

۱۲. پروتکل متمم قرارداد دفع آفات و بیماریهای گیاهی

سند شماره ۱۰۱

پروتکل

متمم قرارداد دفع آفات و بیماریهای گیاهی

که در سال ۱۹۳۵ بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی منعقد گردیده بمنظور تشدید محافظت محصول گیاههای زراعتی و سایر نباتات از آفات و بیماریهای قرنطینه دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران موافقت نمودند که تتمه زیر را بقرارداد جاری دفع آفات و بیماریهای گیاهی که در تاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵ امضاء شده است بیفزایند.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران برای این منظور نمایندگان مختار خود را بترتیب زیر تعیین نمودند:

شورای کمیسرهای ملی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای ماکسیموف میکائیل الکسیویچ سفیرکبیر و نماینده مختار اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران.

دولت شاهنشاهی ایران جناب آقای انوشیروان سپهبدی وزیر امور خارجه ایران
نمایندگان مختار نامبرده پس از مبادله اختیارنامه‌های خود که بنحو لازم و ترتیب قانونی تنظیم شده بود نسبت بمسائل زیر توافق نظر حاصل نمودند:

ماده ۱

طرفین متعاهدتین موافقت نمودند که آفات و بیماریهای گیاهی زیر نیز مشمول و مقررات ماده یک قرارداد دفع آفات و بیماریهای گیاهی که در تاریخ ۲۷ اوت منعقد گردیده خواهند بود.

آفات

Pantonus Leucoloma	Anthonomus Grandis
Ceratitis Capitata	Leptinotarsa Decemlineata
Myopordalis Pardalina	Lasperyia Molesta
Earias Insulana	Ragoletis Pomonella
Pseudococcus Gahani	Phylloxera Vastatrix
Popilia Japonica	Icerya Purchasi
Chilo Simplex	Bacterodera Cucurbitae
Aspidiotus Perniciosus	Callosobruchus Quadrimaculatus
Callosobruchus Chiniensis	

بیماریها

Phymototrichum Omnivorum	Glomerella Gossypii
--------------------------	---------------------

ماده ۲

طرفین متعاهدتین موافقت می نمایند بماده ۲ قرارداد مطالب زیر اضافه شود:

«سازمان اقدامات قرنطینه و کنترل اجرای آنرا هر یک از طرفین متعاهدتین در سرزمین خود باید بوسیله سرویس دولتی قرنطینه خارجی و داخلی گیاهی بعمل آورند.»

«راجع به کرم خاردار - در موقع حمل الیاف پنبه بخارج یکی از دو کشور متعاهد تصدیقنامه حاکی از اینکه الیاف پنبه محصول نواحی آلوده و یا غیرآلوده به کرم خاردار می باشد داده شود.»

ماده ۳

طرفین متعاهدتین متعهد می شوند نقاط معین مرزی برای وارد کردن محمولات گیاهی از

کشورهای سوم تعیین و آنها را با دستگاههای گندزدایی - ترمودزینسکتورها و سایر وسائل جهت گندزدایی محمولات گیاهی وارده مجهز نمایند.

اقدامات لازمه قرنطینی در قوانین جاریه حمل و نقل ترانزیتی نسبت به بارهای نباتی که از خاک ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عبور می کنند پیش بینی شوند.

ماده ۴

طرفین متعاهدتین متعهد می شوند در منطقه مرزی که عرض آن از ۵۰ کیلومتر از خط مرزی شوروی و ایران بعمق هر یک از دو کشور کمتر نباشد کشت و زرع گیاههای زراعتی را بوسیله بذور و سایر قسمتهای مخصوص کاشت (اعم از اینکه بذور و قسمتهای نامبرده از کدام کشور بدست آمده) که آلوده باآفات و بیماریهای قرنطینه مذکوره در مواد (۱) قرارداد و این پرتکل می باشد اجازه ندهند.

ماده ۵

طرفین متعاهدتین موافقت می نمایند که:

الف) همه ساله چه در خاک ایران و چه در خاک شوروی در منطقه ۵۰ کیلومتری مرز اقلأ ۵٪ مساحت کاشت گیاهان زراعتی از طرف کارشناسان ماهر مورد بازرسی انتخابی قرار گیرد.

ب) در ایستگاهها و در مناطق آزمایشی کشاورزی مرتباً بازرسی پنبه بعمل آید.

ماده ۶

طرفین متعاهدتین متعهد می شوند تمام کارخانجات پنبه پاک کنی خود را که در صد کیلومتری از مرز بعمق کشور واقع شده اند با کرم گیرهای مکانیکی جهت تجزیه تمام آشغالهای پنبه بمنظور کشف کرم سرخ و سایر آفات مجهز نمایند.

ماده ۷

طرفین متعاهدتین موافقت می نمایند بموارد زیر تبادل اطلاعات کتبی نمایند:

الف) راجع به نتایج بازرسیهاییکه بموجب بند «الف» و «ب» ماده پنج این پرتکل بعمل آمده تا تاریخ اول فوریه همه ساله.

ب) راجع باقدامات قرنطینه که برضد آفات و بیماریهای گیاهی زراعتی و سایر گیاههای

مذکوره در مواد یک قرارداد و این پرتکل بعمل آمده و همچنین نتایجی که از اقدامات مربوطه بانهدام کانوهای آلودگی گرفته شده تا دوم آوریل همه ساله.
(ج) راجع بکار ماشینهای کرم گیر تا اول ژوئیه هر سال بعد.

ماده ۸

برای حل مسائل عملی مربوط با اجرای قرارداد و این پرتکل و همچنین برای تبادل اطلاعات و تجربیات مربوطه قرنطین گیاهها طرفین متعاهدتین موافقت می نمایند همه ساله کنفرانسهای شوروی و ایران را برای مبارزه با آفات و بیماریهای گیاههای زراعتی که مبارزه با ملخ در نواحی مرزی نیز جزو برنامه آنها می باشد منعقد نمایند.
کنفرانسها باید متناوباً در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران تشکیل گردد و تاریخ و محل تشکیل آنها با موافقت طرفین تعیین می گردد.

ماده ۹

این پرتکل جزء لاینفک قرارداد دفع آفات و بیماریهای گیاهی که در تاریخ ۲۷ اوت ۱۹۳۵ بین دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران امضا شده است می باشد و از روز امضاء آن بموقع اجراء گذاشته می شود.
این پرتکل باید بتصویب برسد.
مبادله اسناد تصویب پرتکل در مسکو بعمل خواهد آمد و برای تأیید مراتب مزبور امضاکنندگان زیر نمایندگان مختار که اختیارات آنها به ترتیب قانونی محرز است این پرتکل را امضاء نمودند.

این پرتکل در دو نسخه بزبانهای روسی و فارسی در تهران در تاریخ

سوم اکتبر ۱۹۴۵ تنظیم گردید.
یازدهم مهر ۱۳۲۴

بنمایندگی دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران

سفیر کبیر و نماینده مختار اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وزیر امور خارجه ایران

(ا. سپهبدی)

در ایران (م.ا. ماکسیموف)

سند شماره ۱۰۲

۱۷. قرارداد بازرگانی و دریانوردی

۱. متن قرارداد

قرارداد

بازرگانی و بحریمایی بین دولت شاهنشاهی ایران

و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران از یکطرف و هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر نظر باینکه مایلند روابط بازرگانی بین دو کشور را توسعه بدهند تصمیم به انعقاد قرارداد بازرگانی و بحریمایی نموده و برای این مقصود اختیارداران خود را بشرح زیر معین نمودند:

اعلیحضرت همایون شاهنشاه ایران:

جناب آقای مظفراعلم وزیر امور خارجه و جناب آقای صادق وثیقی کفیل وزارت بازرگانی هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی:

جناب آقای ماتوی فیلیمونو سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران و آقای پترایوانوویچ الکسییوف نماینده بازرگانی شوروی در ایران.

نامبردگان پس از ارائه اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود در مقررات زیر موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱

از محصولات طبیعی و صنعتی که مبداء آن خاک گمرکی یکی از طرفین متعاهدین باشد در موقع ورود بخاک گمرکی طرف متعاهد دیگر حداقل حقوق گمرکی و سایر عوارضی که در تعرفه گمرکی و قوانین کشور واردکننده پیش بینی شده یا خواهد شد گرفته می شود ولی در هر صورت میزان حقوق گمرکی و عوارض نامساعدتر و غیر از میزانی نخواهد بود که از محصولاتیکه مبداء آن کشور ثالثی باشد گرفته می شود.

همچنین محصولات طبیعی و صنعتی که مبداء آن خاک گمرکی یکی از طرفین متعاهدین بوده و از آنجا بمقصد خاک گمرکی طرف متعاهد دیگر صادر می گردد در موقع صدور

مورد رژیم گمرکی دیگر و نامساعدتری واقع نخواهد گردید که نسبت به این قبیل محصولات صادره بکشورهای ثالث معمول می‌گردد.

ماده ۲

هر یک از طرفین متعاهدین متقبل می‌شود که بطرف متعاهد دیگر رژیم کامل‌الودادی مطلق را در موارد زیر نیز واگذار نماید:

(الف) در شرایط گرفتن حقوق گمرکی و اضافات و عوارض مذکوره در ماده یک.

(ب) در جادادن کالاهای مندرجه در ماده یک در انبارها و استفاده از انبارهای گمرکی و سایر انبارهای عمومی برای کالاهای نامبرده و تنظیم و ورود و نگاهداشتن کالاها در بندرها و انبارهای نامبرده و همچنین خارج شدن آن از نقاط نامبرده.

(ج) در طبقه بندی گمرکی و تفسیر تعرفه‌های معموله در مقررات و تشریفات و وظایف و پرداختهایی که ممکن است نسبت بعملیات مربوطه به تسویه حقوق گمرکی کالاها تعلق بگیرد.

(د) در تحمیل عوارض داخلی بکالاهای یکی از طرفین متعاهدین در خاک گمرکی طرف متعاهد دیگر عوارضی که مربوط به تولید و ساختن و گردش و مصرف و حمل و نقل کالاهای بالمثل باشد و بنام و بنفع هر کس که گرفته بشود.

هر یک از طرفین متعاهدین تقبل مینماید نسبت به آنچه در بند (د) این ماده پیش بینی گردیده بدون اینکه لطمه به اصل کامل‌الودادی وارد شود در هر صورت استفاده از رژیم ملی را که در خاک خود برای کالاهای خود وضع نموده است برای طرف متعاهد دیگر تأمین نماید.

ماده ۳

هر یک از طرفین متعاهد تقبل می‌نماید که نسبت به واردات از خاک گمرکی طرف دیگر با صادرات بخاک گمرکی آن کشور هیچگونه تحدیدات و ممنوعیتهایی را که نسبت بعموم کشورهای دیگر معمول نمی‌گردد مجری ندارد بجز تحدیدات و ممنوعیتهاییکه بمناسبت نظم عمومی و امنیت دولتی و بهداری و مبارزه با آفات نباتی و حیوانی بدون استثناء بتمام کشورهاییکه در شرایط متساوی واقع هستند شامل گردد.

ماده ۴

- رژیم کامله‌الودادی که در ماده‌های ۱ و ۲ این قرارداد و در مواد ۸ و ۱۰ (بند ۷) و ۱۱ و ۱۲ (بند ۵) بعدی مقرر گردیده است شامل موارد زیر نخواهد بود:
۱. حقوق و مزایای ناشیه از اتحاد گمرکی.
 ۲. حقوق و مزایایی که اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به لتونی - لیتوانی فنلاند و استونی واگذار نموده و یا خواهد نمود.
 ۳. تخفیفاتی که هر یک از طرفین متعاهدین برای مبادله کالا در منطقه مرزی که فاصله آن از خط مرزی از هر طرف بیش از ۱۵ کیلومتر نباشد واگذار نموده و یا خواهد نمود.

ماده ۵

- اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جزو سفارت خود در ایران نمایندگی بازرگانی دارد و وظایف نمایندگی بازرگانی از این قرار است:
- الف) کمک بتوسعه روابط اقتصادی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران.
 - ب) نمایندگی منافع اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در قسمت بازرگانی خارجی.
 - ج) تنظیم معاملات بازرگانی بنام اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران.
 - د) تجارت بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران.
- نماینده بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و هر دو جانشین او جزو هیئت سیاسی سفارت کبرای اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران بوده و از تمام حقوق و مزایایی که به اعضای میسیونهای سیاسی اعطاء شده است بهره‌مند خواهند بود.
- مقر نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تهران از حق خارج‌المملکتی استفاده خواهد نمود.
- نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران حق استفاده از رمز دارد.
- نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نام اشخاصی را که از طرف او برای انجام عملیات حقوقی اختیار دارند با ذکر حقوقی که به هر یک از آنها در امضا نمودن

تعهدات تجارتی نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی واگذار گردیده در «مجله رسمی» ایران اعلان خواهد نمود خاتمه یافتن اختیارات مزبوره را نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در «مجله رسمی» ایران و به صلاحدید خود در یکی از روزنامه‌های محل خدمت شخصی که دارای اختیارات بوده اعلان خواهد نمود تاریخ خاتمه اختیارات نسبت به اشخاص از روز اعلانی خواهد بود که اول انتشار یافته است.

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران مثل سابق در پهلوی و تبریز و مشهد دارای شعب خواهد بود و حق خواهد داشت با موافقت وزارت بازرگانی ایران شعبه‌های خود را عنداللزوم در سایر نقاط ایران باز نماید.

ماده ۶

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران بنام دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عمل می‌کند دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مسئولیت هرگونه معاملات بازرگانی را که بنام نمایندگی بازرگانی بوسیله اشخاصی که از طرف نمایندگی مزبور اختیار دارند صورت گرفته یا تضمین شده باشد بعهده می‌گیرد.

برای رسمی شناختن معاملات بازرگانی که نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران منعقد ساخته یا تضمین نموده است باید اسناد معامله یا ضمانت نامه مربوطه امضای اشخاصی را داشته باشد که دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا کمیسریای ملی بازرگانی خارجی بآنها برای اینکار اختیار داده و اسم این اشخاص با ذکر اختیاراتی که بآنها واگذار گردیده از طرف نمایندگی بازرگانی شوروی در «مجله رسمی» ایران اعلان شده باشد بطوریکه در ماده پنج این قرارداد پیش بینی شده است.

تمام معاملات بازرگانی که نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران در خاک ایران منعقد یا تضمین نموده است در صورتیکه در سند معامله رسیدگی بوسیله حکمیت قید نشده باشد تابع صلاحیت محاکم ایران و قوانین ایران می‌باشند.

چون بموجب این ماده مسئولیت معاملاتی را که نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران در خاک ایران منعقد یا تضمین نموده است دولت اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی عهده‌دار می‌باشد مقررات مربوطه به تأمین قضایی و اجرای مقدماتی قرارهای صادره از طریق قضایی یا اداری نسبت بدعاوی که بر علیه نمایندگی بازرگانی اقامه می‌شود مجری نخواهد گردید.

فقط تصمیمات قطعی قضایی که قانوناً قابل اجرا شده و مربوط به اختلافات ناشیه از معاملاتی که نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مطابق مندرجات قسمت دو این ماده آنرا امضاء یا تضمین نموده باشد بطور اجبار نسبت بنمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مجری خواهد شد.

تصمیمات مزبوره فقط نسبت به اموال و حقوق نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران که مربوط بمعاملات مذکوره در این ماده است و همچنین نسبت بسایر اموال نمایندگی بازرگانی که در ایران موجود است اجرا خواهد شد.

ولی اجرای اجباری تصمیمات قضایی که در قسمت فوق این ماده پیش بینی گردیده به اشیایی که مطابق اصول عمومی حقوق بین‌المللی خارج‌المملکتی محسوب و همچنین به اشیایی که برای عملیات اداری نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران لازم است شامل نخواهد بود.

ماده ۷

مسئولیت معاملات بازرگانی که بدون ضمانت نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران از طرف یکی از بنگاههای اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی انجام بگیرد که مطابق قوانین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی دارای حقوق اشخاص حقوقی مستقل باشند فقط بعهد بنگاه مربوطه خواهد بود مسئولیت این معاملات متوجه دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا نمایندگی بازرگانی او در ایران و یا بنگاههای اقتصادی دیگر اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نخواهد بود.

معاملات بازرگانی که از طرف بنگاههای نامبرده در ایران منعقد شده در صورتی که در سند معامله رسیدگی بوسیله حکمیت قید نشده باشد تابع صلاحیت محاکم ایران و قوانین ایران خواهد بود.

ماده ۸

بازرگانان و ارباب صنایع و اشخاص طبیعی و یا اشخاص حقوقی ایرانی که مطابق قوانین ایران تشکیل شده باشند موقعی که عملیات اقتصادی خود را در خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مستقیماً یا بوسیله اشخاصی که انتخاب نموده‌اند انجام می‌دهند در شرایطی که قوانین شوروی انجام اینگونه عملیات را مجاز داشته است نسبت بشخص و اموال خود از همان رژیم مساعدی که در حق اشخاص حقوقی و اتباع دولت کامل‌الوداد مجری می‌شود بهره‌مند خواهند بود.

بنگاههای دولتی اقتصادی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و سایر اشخاص حقوقی شوروی که مطابق قوانین شوروی دارای اهلیت حقوقی هستند و همچنین اشخاص طبیعی از اتباع اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در موقع انجام عملیات اقتصادی خود در خاک ایران در شرایطی که قوانین ایران انجام اینگونه عملیات را مجاز داشته است نسبت بشخص و اموال خود از همان رژیم مساعدی که در حق اشخاص حقوقی و اتباع دولت کامل‌الوداد مجری می‌شود بهره‌مند خواهند بود.

اتباع و اشخاص حقوقی هر یک از طرفین متعاهدین متساویاً مثل اتباع و اشخاص حقوقی داخله حق دارند آزادانه بهر درجه از محاکم برای احقاق و دفاع حقوق خود مراجعه نمایند و در هیچ مورد از این حیث در وضعیت نامساعدتر از وضعیت اتباع و اشخاص حقوقی دولت کامل‌الوداد واقع نخواهند گردید.

ولی مسلم است که هیچ یک از مقررات این قرارداد نمی‌تواند شرکتهای بازرگانی و سایر بنگاههای اقتصادی یکی از طرفین متعاهدین را مجاز نماید که مطالبه مزایای مخصوصی را بنماید که طرف متعاقد دیگر شرکتهایی اعطاء می‌کند که شرایط عملیاتشان در خاک وی بموجب امتیازنامه‌های مخصوص تنظیم گردیده یا خواهد گردید.

ماده ۹

۱. نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاههای اقتصادی شوروی می‌توانند با رعایت قوانین و نظامات مربوطه به بازرگانی خارجی ایران همه

گونه کالاهای ایرانی را بغیر از کالاهایی که صدور آن از ایران مطابق مقررات دولت بتمام کشورها ممنوع است بطور آزاد و بدون مشکلات و موانع برای صدور باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی خریداری نمایند.

۲. اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حق خواهد داشت در حدود سهمیه‌هایی که برای هر سال اعتبار قرارداد بازرگانی و بحریمایی معین خواهد شد کالاهایی وارد ایران بنماید فهرست این کالاها با تعیین سهمیه آن همه ساله از طرف نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران با وزارت بازرگانی ایران تنظیم خواهد شد.

برای سال اول اجرای این قرارداد فهرست مزبور در حین امضای قرارداد تنظیم و در سالهای بعد در آغاز هر سال اقتصادی ایرانی مرتب خواهد شد.

در موقع تهیه فهرستهای فوق برای سالهای بعد حفظ صدی چند سهمیه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نسبت به هر یک از کالاهای مندرجه در سهمیه عمومی که در فهرست سال اول پیش بینی گردیده اقلأ تأمین خواهد شد.

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران می‌تواند در فهرست کالاهایی که دولت ایران اجازه ورود آنرا برای سال جاری اقتصادی داده است کالاهای دیگری را نیز داخل نماید که در فهرست مزبور ذکر نشده باشد میزان این کالاها را نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران با وزارت بازرگانی ایران معین خواهد کرد و وزارت بازرگانی ایران پیشنهاد مربوطه نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را بطور مساعد تلقی خواهد نمود.

سهمیه هر یک از کالاهای وارداتی که در فهرست قید گردیده ممکن است در ظرف سال در نتیجه موافقت بین نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و وزارت بازرگانی ایران زیاد بشود.

هرگاه در مدت اجرای این قرارداد دولت ایران بوسیله توسعه دادن سهمیه‌های سالیانه میزان ورود یکی از کالاهای خارجی را بایران زیاد نماید حصه از آنچه زیاد شود متناسب با سهمیه که اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در واردات کالای مزبور بایران قبل از افزایش

سهمیه‌های سالیانه داشته باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی واگذار خواهد شد.

در مواردیکه دولت ایران اجازه ورود سهمیه‌های معین کالایی را بدهد که فعلاً ورود آن ممنوع است باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حق داده خواهد شد که در مدت اجرای این قرارداد سهمی از واردات مزبور بگیرد و این سهم با موافقت بین نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و وزارت بازرگانی ایران معین خواهد شد وزارت بازرگانی پیشنهاد مربوطه نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را با نظر مساعد تلقی خواهد نمود.

۳. دولت ایران بنمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران در انعقاد قراردادهای بازرگانی با ادارات و شرکتهای دولتی ایران و شرکتهایی که از طرف دولت عمل می‌کنند برای خرید کالاهای ایرانی و فروش کالاهای شوروی که معامله آنها دردست ادارات یا شرکتهای نامبرده باشد به نرخ و شرایط عادی مساعدت لازم را خواهد نمود.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف خود موافقت می‌نماید که مجموع ارزش کالاهای وارده شوروی که مطابق قراردادهای مربوطه بدولت ایران و ادارات و شرکتهای نامبرده بریال فروخته شده است از مجموع ارزش کالاهاییکه از دولت ایران و ادارات و شرکتهای نامبرده بریال خریداری و از ایران صادر شده است اقل‌کمتر نباشد.

۴. نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاههای اقتصادی شوروی حق خواهند داشت به بازرگانان ایرانی و شرکتهای بازرگانان و شرکتهای غیردولتی کالاهای شوروی فروخته و از بازرگانان ایرانی و شرکتهای نامبرده کالاهای ایرانی خریداری نمایند.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت می‌نماید که مجموع ارزش کالاهای وارده شوروی به ایران که به بازرگانان و شرکتهای بازرگانان و شرکتهای غیر دولتی بریال فروخته می‌شود از مجموع ارزش کالاهایی که از بازرگانان و شرکتهای نامبرده بریال خریداری و باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی صادر شده است اقل‌کمتر نباشد.

۵. نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاههای

اقتصادی شوروی در موقع گرفتن پروانه برای وارد کردن کالاها بایران مطابق سهمیه‌های سالیانه از ارائه گواهینامه صدور کالاهای ایرانی معاف می‌باشند.

وزارت بازرگانی ایران پروانه وارد کردن کالاها را از روی سهمیه‌های سالیانه که در بند ۲ این ماده پیش بینی گردیده بدون مانع بنماینده‌ی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاه‌های اقتصادی شوروی خواهد داد. فهرست مذکور در بند فوق در حکم پروانه کلی خواهد بود.

۶. دولت ایران موافقت می‌نماید تحدیدات ارزی را که فعلاً جاری است و تحدیداتی را که ممکن است در مدت اعتبار این قرارداد وضع شود در صورتیکه اینگونه مقررات مانع از اجرای این قرارداد بشود نسبت به بنگاه‌های شوروی معمول ندارد.

۷. دولت ایران بنماینده‌ی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و همچنین به بنگاه‌های اقتصادی شوروی حق خواهد داد در تمام مناقصه‌هاییکه ادارات ایرانی برای خرید مصالح و لوازم از خارجه اعلان می‌کنند با استفاده از شرایطی که برای همه اشتراک کنندگان مقرر می‌شود اشتراک نمایند.

۸. دولت ایران موافقت می‌نماید که بنماینده‌ی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و بنگاه‌های اقتصادی شوروی در مدت اجرای این قرارداد حق بدهد که مطابق قوانین و مقررات موجوده در ایران پمپ‌های بنزین نصب نموده و همچنین مخزنهای نفت و سایر بناهاییکه برای تجارت نفت و مشتقات آن می‌باشد بسازد.

۹. موافقت حاصل است که هر شش ماه کمیسیون متساوی‌الاعضاء مرکب از اختیارداران وزارت بازرگانی ایران و نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران نتیجه عمل تجارت در دوره شش ماهه گذشته اجرای قرارداد بازرگانی و بحریمایی را برای تطبیق دادن جریان تجارت بین طرفین با روح و مفهوم این قرارداد مورد مطالعه قرار بدهد.

ماده ۱۰

۱. با در نظر گرفتن منافع بازرگانی ایران و بموافقت ماده ۲۰ عهدنامه مورخه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ منعقد بین ایران و جمهوری متحده شوروی سوسیالیستی روسیه و برای تصریح مدلول

آن اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ترانزیت آزاد را از خاک خود برای محصولات طبیعی و صنعتی ایران بمقصد هر کشور ثالثی می‌دهد.

از طرف خود ایران ترانزیت آزاد را از خاک خود برای محصولات طبیعی و صنعتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بمقصد هر کشور ثالثی می‌دهد.

۲. بعلاوه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی شرکت‌های بازرگانی و بازرگانان ایرانی حق صدور آزاد را بهر مقصدی که باشد برای محصولات طبیعی و صنعتی که از ایران بخاک او وارد گردیده و در آنجا بفروش نرسیده اعطاء می‌کند. هرگاه معلوم شود محصولاتی که شرکت‌های بازرگانی و بازرگانان نامبرده صادر می‌کنند همان است که وارد کرده‌اند حقوق گمرکی که در موقع وارد کردن محصولات پرداخته‌اند در حین خروج از خاک گمرکی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی شرکت‌های بازرگانی و بازرگانان ایرانی مسترد خواهد گردید.

همین حقوق نیز از طرف دولت ایران به بنگاه‌ها و ادارات اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که تجارت دارند اعطا می‌گردد.

۳. اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ترانزیت آزاد را از خاک خود به ایران برای محصولات طبیعی یا صنعتی مذکوره در ذیل که مبداء آن محصولات کشورهایی باشد که با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد بازرگانی داشته باشند می‌دهد:

الف) ماشین آلات و ابزار و مصالح برای کارخانجات همچنین برای بنگاه‌های کشاورزی - ماشین آلات و ابزار و مصالح برای ساختمان و نگاهداری خانه‌ها و بناها - ماشین آلات و ابزار و ملزومات و مصالح برای تأسیس راه‌ها و وسایط نقلیه از هر قبیل و استفاده از آنها و برای احتیاجات بنگاه‌های عام‌المنفعه.

ب) دوا از هر قبیل و آلات جراحی و اعضای مصنوعی بدن.

ج) کاغذ و مطبوعات.

د) تخم نوغان.

ه) چای.

و) آلات و ادوات روشنائی و گرم کردن.

ز) دوچرخه و موتورسیکلت و اتومبیل و کامیون و متفرعات و قطعات مجزای آنها.

۴. نسبت به سفارشات دولت ایران که برای بازرگانی نباشد بدون فرق در نوع سفارشات باستثنای اسلحه و مهمات جنگی که در کشورهای ثالثی داده شده باشد که با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد بازرگانی دارند حق ترانزیت آزاد از خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی داده خواهد شد.

همچنین راجع به سفارشات دولت ایران که برای بازرگانی نباشد بدون فرق در نوع سفارشات باستثنای اسلحه و مهمات جنگی که در کشورهای ثالثی تهیه شده باشد که با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد بازرگانی ندارند اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تقاضاهای مربوط به دادن حق ترانزیت برای این قبیل سفارشات را با منتهای مساعدت تلقی و تسهیلات ممکنه خواهد نمود.

۵. بدیهی است مقررات این ماده بهیچوجه به ترانزیت امانات پستی از خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران که بموجب قرارداد مخصوص مورخ دوم اوت ۱۹۲۹ تنظیم گردیده و قرارداد نامبرده طبق مقررات خود باعتبار باقی است. لطمه وارد نمی آورد.

۶. ایران ترانزیت آزاد را از خاک خود با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای محصولات طبیعی و صنعتی کشورهاییکه با ایران عهدنامه یا مقاوله نامه یا قرارداد بازرگانی دارند باستثنای اسلحه و مهمات جنگی می دهد.

۷. مقرر است که در مورد اجرای شرایط ترانزیت که در فوق پیش بینی شده است هر یک از طرفین متعاهدین رژیم دولت کامله الوداد را بطرف متعاهد دیگر اعطاء خواهد کرد.

ماده ۱۱

طرفین متعاهدین موافقت می نمایند که رژیم دولت کامله الوداد را در حمل مسافرین و باگاژوکالا و سایر باروبنه بوسیله راههای آهن و بطور عموم از راه خشکی و آب و هوا متقابله بیکدیگر اعطاء نمایند.

هر یک از طرفین متعاهدین چه در مورد تعرفه عوارض حمل و نقل و کلیه عوارض دیگر مربوط بحمل و نقل و چه در مورد نوبت و نظم و ترتیب و سرعت حمل از تمام راههای مذکوره در فوق رژیم دولت کامله‌الوداد را بطرف متعاهد دیگر اعطا می‌نماید.

ماده ۱۲

۱. با کشتیهاییکه زیر پرچم یکی از طرفین متعاهدین در دریای خزر سیر می‌نمایند در بندرهای طرف متعاهد دیگر چه در حین ورود و چه در مدت توقف و چه در موقع خروج از هر حیث مثل کشتیهای کشوری رفتار می‌شود.

۲. کشتیهای مزبوره عوارض بندری دیگر نخواهند پرداخت جز آنچه قانوناً برای کشتیهای کشوری وضع گردیده آنها بهمان شرایط و با همان معافیتها. در موقع گرفتن عوارض مزبوره اشیاء مذکوره ذیل جزو کالای وارده یا صادره محسوب و منظور نخواهد شد:

(الف) باگاژ مسافرین که قسمتی از بار نباشد مقصود از باگاژ علاوه بر بسته‌های کوچک دستی کلیه اشیایی است که بموجب قبض باگاژ حمل می‌شود.

(ب) سوخت و آذوقه برای مستخدمین و سرنشینان و لوازم تجهیزات کشتی باندازه که برای سیر لازم باشد بشرط اینکه لوازم مزبوره برای گذاشتن در بندر از کشتی خارج نشود.

(ج) بارهاییکه بعلت رسیدن صدمه بکشتی و یا در مواقع توقفهای اتفاقی دیگر در بندراز کشتی خارج شده باشد بشرط اینکه این بارها برای فرستادن به بندر مقصد دوباره بکشتی گذارده شود.

(د) بارهاییکه با کشتیهای حمل می‌شود که ظرفیت آنها کمتر از سه تن و نیم باشد.

(ه) بارهاییکه از کشتی بکشتی دیگر نقل می‌شود برای اینکه حمل آنها در دریا ادامه داده

شود.

۳. کابوتاژ بکشتیهای کشوری طرفین متعاهدین اختصاص دارد معهذا موافقت حاصل

شده است که هر یک از طرفین متعاهدین بکشتیهایی که زیر پرچم طرف دیگر سیر می‌نمایند

حق کابوتاژ را برای حمل و نقل مسافر و بار در دریای خزر بدهد.

۴. صرفنظر از مقررات فوق هر یک از طرفین متعاهدین ماهیگیری را در آبهای ساحلی خود تا حد ده میل دریایی بکشتیهای خود اختصاص داده و این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که واردات ماهی‌های صید شده از طرف کارکنان کشتیهای را که زیرپرچم او سیر می‌نمایند از تخفیفات و مزایای خاصی بهره‌مند سازد.

۵. کشتیهاییکه در دریا‌های غیر از دریای خزر زیر پرچم یکی از طرفین متعاهدین سیر می‌نمایند در آبهای کشوری و بندرهای طرف متعاهد دیگر از حیث شرایط کشتی رانی و هرگونه عوارض از همان حقوق و مزایایی که در این مورد به کشتی‌های دولت کامل‌الوداد اعطاء می‌گردد بهره‌مند می‌شوند.

۶. کشتیهای یدک کش که کشتی دیگری را بطور یدک می‌کشد از پرداخت عوارض بندری (از هر تن ظرفیت کشتی) معاف می‌باشند.

ماده ۱۳

طرفین متعاهدین بر طبق اصولی که در عهدنامه مورخ ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ بین ایران و جمهوری متحده سوسیالیستی شوروی روسیه اعلام گردیده است موافقت دارند که در تمام دریای خزر کشتیهای جز کشتیهای متعلق بایران یا باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا متعلق به اتباع و بنگاههای بازرگانی و حمل و نقل کشوری یکی از طرفین متعاهدین که زیر پرچم ایران یا پرچم اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی سیر می‌نمایند نمی‌توانند وجود داشته باشند.

ماده ۱۴

تصدیق نامه‌های ظرفیت کشتی که از طرف مقامات صالحه طرفین متعاهدین به کشتیهاییکه زیر پرچم ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در دریای خزر سیر می‌نمایند داده می‌شود و مقامات نامبرده از طرف هر یک از دولتین متعاهدین بدولت متعاهد دیگر اعلام می‌گردد در بنادر دولتین متقابله رسمیت خواهد داشت کشتیهاییکه دارای تصدیق نامه‌های

مزبوره هستند در بنادر طرف متعاہد دیگر مورد معاینہ جدید واقع نخواہند گردید و نیز در بنادر طرفین متعاہدین در دریای خزر تصدیقنامہ‌هایی کہ راجع بقابلیت سیر کشتی و میزان نشست کشتی در آب و سایر اسناد فنی کشتی‌رانی کہ از طرف مقامات مذکورہ در فوق بکشتیہا دادہ شدہ است متقابلاً برسمیت شناختہ خواہد شد.

مادہ ۱۵

طرفین متعاہدین موافقت می‌نمایند کہ راجع بہ اقدامات بہداری کہ باید نسبت بکشتیہای ہر یک از طرفین در بنادر طرف دیگر در دریای خزر بعمل آید مقررات قرارداد صحی بین‌المللی کہ در تاریخ ۲۶ ژوئن ۱۹۲۶ در پاریس امضاء شدہ با رعایت قیودی کہ ہر یک از طرفین متعاہدین در موقع امضای آن قرارداد نمودہ‌اند مجری گردد.

مادہ ۱۶

این قرارداد بتصویب خواہد رسید.

این قرارداد برای مدت سہ سال منعقد گردیدہ و از روز مبادلہ نسخ مصوبہ کہ در اسرع اوقات در مسکو بعمل خواہد آمد دارای اعتبار خواہد بود.

ولی قرارداد از تاریخ امضای آن بطور موقت اجرا خواہد شد فاصلہ مدت بین امضای قرارداد و مبادلہ نسخ مصوبہ جزو مدت سہ سال فوق محسوب خواہد گردید.

ہرگاہ یکی از طرفین شش ماہ پیش از انقضای مدت سہ سالہ مزبور فسخ قرارداد را اعلام ندارد قرارداد خود بخود برای مدت غیر معینی تمدید شدہ محسوب خواہد شد.

در اینصورت می‌توان قرارداد را در ہر موقع با اخطار شش ماہ قبل فسخ نمود.

این قرارداد در دو نسخہ و ہر نسخہ بزبان فارسی و روسی نوشتہ شدہ و ہر دو متن دارای اعتبار مساوی می‌باشد.

منعقد شدہ است در تہران بتاریخ پنجم فروردین ماہ ۱۳۱۹ مطابق ۲۵ مارس ۱۹۴۰.

علیہذا اختیارداران نامبردہ در فوق این قرارداد را امضاء و بمہر خود ممہور نمودند.

سند شماره ۱۰۳

۲. نامه‌های متبادل بین وزیر امور خارجه ایران و نمایندگان شوروی درباره چگونگی استفاده کشتیها از بنادر دریای خزر

آقای وزیر

با نهایت توقیر مراتب زیرا را باستحضار آنجناب می‌رساند:

نظر باینکه دریای خزر که طرفین متعاهدین آنرا دریای ایران و شوروی می‌دانند برای طرفین متعاهدین دارای اهمیت خاصی می‌باشد موافقت حاصل است که دولتین اقدامات لازمه را بعمل خواهند آورد تا اتباع کشورهای ثالث که در کشتیهای طرفین متعاهدین و در بندرهای واقع در دریای خزر مشغول خدمت هستند از خدمت و توقف خود در کشتیها و بنادر برای مقاصدی که خارج از حدود وظایف خدمتی محوله بآنها باشد استفاده ننمایند.

آقای وزیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفراعلم

وزیر امور خارجه ایران

* * *

سند شماره ۱۰۴

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول نامه مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ آنجناب را که بمضمون ذیل است

تأیید می‌نمایم:

«نظر باینکه دریای خزر که طرفین متعاهدین آنرا دریای ایران و شوروی می‌دانند برای طرفین متعاهدین دارای اهمیت خاصی می‌باشد موافقت حاصل است که دولتین اقدامات لازمه را به عمل خواهند آورد تا اتباع کشورهای ثالث که در کشتیهای طرفین متعاهدین و در بندرهای واقع در دریای خزر مشغول خدمت هستند از خدمت و توقف خود در کشتیها و بنادر برای

مقاصدی که خارج از حدود وظایف خدمتی محوله بآنها باشد استفاده نمایند.»
مندرجات نامه فوق را در نظر گرفته خواشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان
پذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

* * *

سند شماره ۱۰۵

۳. نامه‌های متبادل بین سفیر شوروی و وزیر امور خارجه ایران درباره ماده ۸

موافقتنامه

آقای سفیر کبیر

نظر بماده ۸ قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی که در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ بامضاء رسیده است باکمال توقیر تأیید می‌نمایم که
چون بموجب قوانین جاریه ایران بنگاههای بازرگانی می‌توانند از بین کارمندان خود نمایندگانی
برای دفاع حقوق خود در محاکم ایران انتخاب نمایند نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی در ایران و بنگاههای اقتصادی شوروی از این حیث مواجه با اشکالاتی نخواهند
شد.

آقای سفیر کبیر خواشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان پذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

* * *

سند شماره ۱۰۶

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول نامه مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ آنجناب را که بمضمون ذیل است تأیید می‌نمایم:

«نظر بماده ۸ قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ بمضاء رسیده است با کمال توقیر تأیید می‌نمایم که چون بموجب قوانین جاریه ایران بنگاههای بازرگانی می‌توانند از بین کارمندان خود نمایندگانی برای دفاع حقوق خود در محاکم ایران انتخاب نمایند نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاههای اقتصادی شوروی از این حیث مواجه با اشکالاتی نخواهند شد.»

مندرجات نامه فوق را در نظر گرفته از آنجناب خواهشمندم احترامات فائده مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفرعلم

وزیر امور خارجه ایران

* * *

سند شماره ۱۰۷

۴. نامه‌های متبادل بین وزیر امور خارجه ایران و سفیر کبیر شوروی درباره رعایت حقوق علائم بازرگانی

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر باستحضار آنجناب می‌رساند که دولت ایران رضایت می‌دهد بشرط معامله متقابل به ترتیب ذیل را نسبت بحمايت علائم بازرگانی مجری بدارد:

۱. اشخاص حقوقی و طبیعی هریک از طرفین متعاهدین که دارای بنگاههای صنعتی و

بازرگانی می‌باشند در خاک طرف متعاهد دیگر از عین حمایتی که اتباع و اشخاص حقوقی طرف مذکور نسبت به علائم بازرگانی استفاده می‌کنند بهره‌مند خواهند بود مشروط بر اینکه نامبردگان مراسم و مقررات جاری در خاک آن کشور را رعایت نمایند.

۲. طرفین متقابلاً متعهد می‌شوند در کشور خود در آتیه علائم بازرگانی را که بعنوان اسم نوع معینی از کالاها که مورد مصرف عموم واقع شده باشد برسمیت نشناخته و به ثبت نرسانند. طرفین متقابلاً یکدیگر را راجع به ترتیب تصدیق امضای اسنادی که بادارات ثبت علائم بازرگانی ارائه می‌شود با معافیت این اسناد از هرگونه تصدیق کنسولی مطلع می‌نمایند.

مقررات مذکور در فوق شامل کلیه بنگاههای صنعتی و بازرگانی خواهد بود اعم از اینکه بنگاههای مزبور متعلق بدولت یا اتحادیه‌ها یا اشخاص باشد.

آقای سفیر کبیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاريخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

* * *

سند شماره ۱۰۸

آقای وزیر

باکمال توقیر وصول نامه مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ آنجناب را راجع برضایت دولت ایران در اجرای مقررات مربوطه بحمايت علائم بازرگانی بشرط معامله متقابل به شرح ذیل اشعار می‌دارد:

«۱. اشخاص حقوقی و طبیعی هر یک از طرفین متعاهدین که دارای بنگاههای صنعتی و بازرگانی می‌باشند در خاک طرف متعاهد دیگر از عین حمایتی که اتباع و اشخاص حقوقی طرف مذکور نسبت به علائم بازرگانی استفاده می‌کنند بهره‌مند خواهند بود مشروط بر اینکه نامبردگان مراسم و مقررات جاریه در خاک آن کشور را رعایت نمایند.

۲. طرفین متقابلاً متعهد می‌شوند در کشور خود در آتیه علائم بازرگانی را که بعنوان اسم نوع معینی از کالاها که مورد مصرف عموم واقع شده باشد برسمیت نشناخته و بثبت نرسانند. طرفین متقابلاً یکدیگر را راجع به ترتیب تصدیق امضای اسنادی که بادارات ثبت علائم بازرگانی ارائه می‌شود با معافیت این اسناد از هرگونه تصدیق کنسولی مطلع می‌نمایند. مقررات مذکوره در فوق شامل کلیه بنگاههای صنعتی و بازرگانی خواهد بود اعم از اینکه بنگاههای مزبور متعلق بدولت یا اتحادیه‌ها یا اشخاص باشد.»

مندرجات نامه فوق را در نظر گرفته اطلاع می‌دهم که دولت متبوعه دوستدار از طرف خود نیز رضایت می‌دهد نسبت بحفظ علائم بازرگانی همان مقررات را مجری دارد. آقای وزیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید. تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفراعلم

وزیر امور خارجه ایران

* * *

سند شماره ۱۰۹

۵. نامه‌های متبادل بین سفیر شوروی و وزیر امور خارجه ایران درباره ثبت و تمدید گذرنامه‌های نمایندگان شوروی

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر باستحضار آنجناب می‌رساند که از این تاریخ برای ثبت گذرنامه‌های کارمندان نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و شعبه‌های آن در موقع ورود کارمندان مذکور بایران و مسافرت آنها و در موقع تمدید گذرنامه‌های نامبردگان و خارج شدن آنها از ایران ترتیب ذیل برقرار می‌گردد:

گذرنامه‌های کارمندان نمایندگی بازرگانی و اعضای خانواده‌های آنها از طرف نمایندگی بازرگانی برای ثبت بوزارت بازرگانی فرستاده می‌شود و گذرنامه‌های کارمندان شعبه‌های

نماینده‌ی بازرگانی و اعضای خانواده‌های آنها از طرف رؤسای شعبه‌های مذکوره بدفتر فرمانداری مربوطه فرستاده می‌شود.

پس از انجام تشریفات لازمه گذرنامه‌ها با علامت ثبت از طرف وزارت بازرگانی به نماینده‌ی بازرگانی و از طرف دفترهای فرمانداریها بشعبه‌های مربوطه نماینده‌ی بازرگانی مسترد می‌شود.

بدیهی است که ترتیب ثبت مذکور در فوق فقط شامل کارمندان و اعضای خانواده‌های کارمندان نماینده‌ی بازرگانی و شعبه‌های آن خواهد بود که از اتباع شوروی باشند گذرنامه‌های کارمندانی که تبعه شوروی نباشند مطابق ترتیبات عمومی که قوانین کشور برقرارنموده است به ثبت خواهد رسید.

این نامه در مدت اعتبار قرارداد بازرگانی و بحریمایی که بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ منعقد گردیده است معتبر خواهد بود.

آقای سفیر کبیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاريخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

* * *

سند شماره ۱۱۰

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول نامه آنجناب را که بمضمون ذیل است تأیید می‌نمایم:

«از این تاریخ برای ثبت گذرنامه‌های کارمندان نماینده‌ی بازرگانی اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی و شعبه‌های آن در موقع ورود کارمندان مذکور بایران و مسافرت آنها و در

موقع تمدید گذرنامه‌های نامبردگان و خارج شدن آنها از ایران ترتیب ذیل برقرار می‌گردد:

گذرنامه‌های کارمندان نماینده‌ی بازرگانی و اعضای خانواده‌های آنها از طرف نماینده‌ی

بازرگانی برای ثبت بوزارت بازرگانی فرستاده می شود و گذرنامه های کارمندان شعبه های نمایندگی بازرگانی و اعضای خانواده های آنها از طرف رؤسای شعبه های مذکوره بدفتر فرمانداری مربوطه فرستاده می شود.

پس از انجام تشریفات لازمه گذرنامه ها با علامت ثبت از طرف وزارت بازرگانی بنماینده بازرگانی و از طرف دفترهای فرمانداریها بشعبه های مربوطه نمایندگی بازرگانی مسترد می شود.

بدیهی است که ترتیب ثبت مذکور در فوق فقط شامل کارمندان و اعضای خانواده های کارمندان نمایندگی بازرگانی و شعبه های آن خواهد بود که از اتباع شوروی باشند گذرنامه های کارمندانی که تبعه شوروی نباشند مطابق ترتیبات عمومی که قوانین کشور برقرار نموده است ثبت خواهد رسید.

این نامه در مدت اعتبار قرارداد بازرگانی و بحریمایی که بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ منعقد گردیده است معتبر خواهد بود.»
مندرجات نامه فوق را در نظر گرفته از آنجناب خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاريخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفراعلم

وزیر امور خارجه ایران

* * *

سند شماره ۱۱۱

۶. نامه‌های متبادل بین سفیر شوروی و وزیر امور خارجه ایران درباره شرایط فنی

حمل و نقل

آقای وزیر

با کمال توقیر باستحضار آنجناب می‌رساند که بمناسبت امضای قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ دولت جماهیر شوروی سوسیالیستی لازم می‌داند مسائل مربوطه بشرایط فنی حمل و نقل بارچه بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران و چه بطور ترانزیت و مسائل مربوطه به تسویه حساب بین راههای آهن اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و راههای آهن ایران بابت مساعدتهای متقابل (استفاده از وسایط نقلیه و غیره) را تنظیم و برای این منظور در ظرف مدتی که بیش از سه ماه از تاریخ امضای قرارداد مزبور نباشد کنفرانس شوروی و ایران مخصوص راه آهن در مسکو تشکیل نماید.

آقای وزیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفراعلم

وزیر امور خارجه ایران

* * *

سند شماره ۱۱۲

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر وصول نامه آنجناب مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ را که بمضمون ذیل است

تأیید می‌نمایم:

«بمناسبت امضای قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی و ایران در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

لازم می‌داند مسائل مربوطه بشرایط فنی حمل و نقل بارچه بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران و چه بطورترانزیت و مسائل مربوطه به تسویه حساب بین راههای آهن اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و راههای آهن ایران بابت مساعدت‌های متقابل (استفاده از وسائط نقلیه و غیره) را تنظیم و برای این منظور در ظرف مدتیکه بیش از سه ماه از تاریخ امضای قرارداد مزبور نباشد کنفرانس شوروی و ایران مخصوص راه آهن در مسکو تشکیل نماید.»

با کمال احترام اشعار می‌دارد که دولت ایران از طرف خود موافقت می‌نماید مسائل مندرجه در نامه آنجناب را تنظیم و در کنفرانس ایران و شوروی مخصوص راه آهن که برای این منظور در مسکو در ظرف مدتیکه بیش از سه ماه از تاریخ امضای قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ نباشد تشکیل خواهد شد اشتراک نماید.

آقای سفیر کبیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

* * *

سند شماره ۱۱۳

۷. نامه‌های متبادل بین سفیر شوروی و وزیر امور خارجه ایران راجع به تعلق مالیات به کالاهای تجارتی

محرمانه

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر تأیید می‌نمایم که راجع بگرفتن مالیات از نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران موافقت حاصل است که تحمیل مالیات بمعاملات صادراتی و وارداتی نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران (باستثنای

ترانزیت و صدور مجدد) مجموعاً بعمل خواهد آمد میزان معاملات صادراتی نمایندگی بازرگانی از روی قیمت‌های «سیف» بندرهای ایران یا «فرانکو» مرز شوروی و ایران معین خواهد شد میزان معاملات وارداتی از روی قیمت‌های «فوب» بندرهای ایران یا «فرانکو» مرز ایران و شوروی معین خواهد گردید.

مبلغی که مالیات بر آن تعلق خواهد گرفت مساوی خواهد بود با هشت عشر درصد معاملات مذکور نمایندگی بازرگانی.

از مبلغ مجموعی نامبرده مطابق قوانین ایران راجع به مالیات بر عایدات مالیات گرفته خواهد شد معاملات نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران مورد تحمیل هیچگونه مالیات‌های دیگر واقع نخواهد شد.

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران همه ساله میزان معاملات صادراتی و وارداتی خود را در تجارت با ایران کتباً بوزارت دارایی ایران اطلاع می‌دهد و مالیات‌های مربوطه از روی میزان معاملات بدون ارائه دفاتر بازرگانی و اسناد نمایندگی بازرگانی پرداخته خواهد شد.

آقای سفیر کبیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاريخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

* * *

سند شماره ۱۱۴

محرمانه

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول نامه مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ آنجناب را که بمضمون ذیل است

تأیید می‌نمایم:

«راجع بگرفتن مالیات از نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران موافقت حاصل است که تحمیل مالیات بمعاملات صادراتی و وارداتی نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران (باستثنای ترانزیت و صدور مجدد) مجموعاً بعمل خواهد آمد میزان معاملات صادراتی نمایندگی بازرگانی از روی قیمتهای «سیف» بندرهای ایران یا «فرانکو» مرز شوروی و ایران معین خواهد شد میزان معاملات وارداتی از روی قیمتهای «فوب» بندرهای ایران یا «فرانکو» مرز ایران و شوروی معین خواهد گردید.

مبلغی که مالیات بر آن تعلق خواهد گرفت مساوی خواهد بود با هشت عشر درصد معاملات مذکور نمایندگی بازرگانی.

از مبلغ مجموعی نامبرده مطابق قوانین ایران راجع بمالیات برعایدات مالیات گرفته خواهد شد معاملات نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران مورد تحمیل هیچگونه مالیاتهای دیگر واقع نخواهد شد.

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران همه ساله میزان معاملات صادراتی و وارداتی خود را در تجارت با ایران کتباً بوزارت دارایی ایران اطلاع می دهد و مالیاتهای مربوطه از روی میزان معاملات بدون ارائه دفاتر بازرگانی و اسناد نمایندگی بازرگانی پرداخته خواهد شد.

مندرجات نامه فوق را در نظر گرفته از آنجناب خواشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفراعلم

وزیر امور خارجه ایران

سند شماره ۱۱۵

۸. نامه‌های متبادل بین سفیر شوروی و وزیر امور خارجه ایران درباره معافیت مالیاتی

نمایندگان شوروی

محرم‌انه

آقای سفیر کبیر

با کمال توقیر تأیید می‌نمایم که برای معافیت پنجاه کارمند نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و شعبه‌های آن از پرداخت مالیات بر عایدات از حقوق خدمتی که نامبردگان بصفت کارمندانی که در خدمت دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هستند دریافت می‌دارند اقدامات لازمه بعمل آمده است.

ولی اشخاص مذکور در فوق از مزایای مخصوصی که باعضای هیئت سیاسی واگذار گردیده استفاده نخواهند نمود.

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران باید مرتباً در مواعد معینه صورت اسامی اشخاصی را که از مالیات مزبور معاف خواهند بود بوزارت بازرگانی ایران بفرستد.

سایر کارمندان نمایندگی تجارتي و شعبه‌های آن که در صورتهای مزبور داخل نشده‌اند مالیات فوق را مطابق ترتیب عمومی که قانون وضع نموده خواهند پرداخت.

این نامه برای تمام مدت اعتبار قرارداد بازرگانی و بحرپیمایی که بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ امضاء شده است معتبر خواهد بود.

آقای سفیر کبیر خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای ماتوی فیلیمونو

سفیر کبیر اتحاد جماهیر شوروی در ایران

سند شماره ۱۱۶

محرمانه

آقای وزیر

با کمال توقیر وصول نامه آنجناب را که بمضمون ذیل است تأیید مینماید:

«... برای معافیت پنجاه کارمند نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و شعبه‌های آن از پرداخت مالیات بر عایدات از حقوق خدمتی که نامبردگان بصفت کارمندی که در خدمت دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هستند دریافت می‌دارند اقدامات لازمه بعمل آمده است.

ولی اشخاص مذکور در فوق از مزایای مخصوصی که باعضای هیئت سیاسی واگذار گردیده استفاده نخواهند نمود.

نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران باید مرتباً در مواعد معینه صورت اسامی اشخاصی را که از مالیات مزبور معاف خواهند بود بوزارت بازرگانی ایران بفرستد.

سایر کارمندان نمایندگی تجارتی و شعبه‌های آن که در صورتهای مزبور داخل نشده‌اند مالیات فوق را مطابق ترتیب عمومی که قانون وضع نموده خواهند پرداخت.

این نامه برای تمام مدت اعتبار قرارداد بازرگانی و بحریمایی که بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تاریخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ امضاء شده است معتبر خواهد بود.»
مندرجات نامه فوق را در نظر گرفته از آنجناب خواهشمندم احترامات فائقه مرا نسبت بخودتان بپذیرید.

تهران بتاریخ بیست و پنجم مارس هزار و نهصد و چهل.

جناب آقای مظفر اعلم

وزیر امور خارجه ایران

فهرست

سهمیه واردات دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در سال

اقتصادی ایران (۱۹۴۰-۱۹۴۱)

شماره ردیف	نام کالا	کل مبلغ بهزار ریال
۱	پارچه‌های پنبه	۴۰۰۰۰
۲	قند و شکر	۳۵۰۰۰
۳	آهن	۱۵۰۰۰
۴	فولاد	۱۰۰۰۰
۵	اتومبیل‌های سواری و باری	۱۰۰۰۰
۶	اشیاء و قطعات منفصله اتومبیل‌های سواری و باری	۲۰۰۰
۷	ماشین‌آلات مختلفه و ماشین‌آلات کشاورزی و	
	لوازم الکتریکی و همه نوع ابزارکار	۱۰۰۰۰
۸	چوب آلات	۴۰۰۰
۹	چینی آلات	۴۰۰۰
۱۰	شیشه آلات	۸۰۰۰
۱۱	داروجات	۲۰۰۰
۱۲	مواد شیمیایی	۶۰۰۰
۱۳	نخ خیاطی پنبه	۳۵۰۰
۱۴	گالوش	۱۰۰۰
۱۵	کاغذ طبع و تحریر و روزنامه و غیره	۴۰۰۰

شماره ردیف	نام کالا	کل مبلغ بهزار ریال
۱۶	نفت	۳۰۰۰
۱۷	روغن ماشین و سایر روغنهای معدنی	۵۰۰
۱۸	قطران	۱۰۰۰
۱۹	یراق و لولا	۳۰۰۰
۲۰	رنگ	۲۰۰۰
۲۱	اسباب خرازی و لوازم خانه و ورزش	۳۰۰۰
۲۲	نوشت افزار	۵۰۰
۲۳	آلات موسیقی	۱۰۰
۲۴	چراغ و متعلقات آن	۴۰۰
۲۵	سینما توگرافی و لوازم عکاسی و دوربین و عینک	۳۰۰
۲۶	کتاب و سایر مطبوعات	۲۵۰
۲۷	گرامافون و صفحه و سایر متعلقات آن	۲۵۰
۲۸	گیاه و نهال و تخم نباتات	۲۰۰
		<u>۱۶۹۰۰۰</u>

صورت مجلس محرمانه

طرفین متعاهدین در حین امضای قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ در مراتب ذیل توافق نظر حاصل نمودند:

۱. همه ساله بطور پایاپای مقدار معینی از کالاهای ذیل را مبادله نمایند:

از طرف ایران:

پشم - پنبه - برنج و پوست خام.

از طرف اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی:

قماش - قند و شکر - آهن و فولاد.

۲. با موافقت طرفین بکالاهای نامبرده در فوق ممکن است کالاهای دیگری نیز افزوده

شود.

۳. فهرست و مقدار کالاهاییکه بطور پایاپای مبادله می شود همه ساله با توافق نظر

طرفین قبل از شروع سال اقتصادی ایرانی معین می گردد.

۴. در مدت سال اول اجرای قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین ایران و اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی کالاهای نامبرده در ذیل بطور پایاپای مبادله خواهد شد:

الف) از طرف ایران پشم بمبلغ سی میلیون ریال - پنبه بمبلغ بیست میلیون ریال - برنج

بمبلغ سی و پنج میلیون ریال و پوست خام بمبلغ پانزده میلیون ریال. جمعاً بمبلغ یکصد میلیون

ریال.

ب) از طرف اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی قند و شکر بمبلغ سی و پنج میلیون

ریال - قماش بمبلغ چهل میلیون ریال - آهن بمبلغ پانزده میلیون ریال و فولاد بمبلغ ده میلیون

ریال. جمعاً بمبلغ یکصد میلیون ریال.

۵. دولت ایران موافقت می نماید در مدت سه سال اجرای قرارداد بازرگانی و بحریمایی

همه ساله در حین انعقاد قراردادهای معاملات مبادلاتی هر یک از کالاها معادل صدی بیست و

پنج مقدار هر یک از کالاهایی را که در قسمت «ب» بند ۴ ذکر شده و بطور مبادله خرید می‌شود به ارز آزاد (دولار ممالک متحده آمریکا یا ارز دیگر) از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی خریداری نماید. ضمناً با توافق نظر بین وزارت بازرگانی ایران و نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران ممکن است بمقدار هر یک از کالاهای نامبرده در قسمت «ب» بند ۴ که به ارز آزاد خرید می‌شود افزوده و در مقابل بهمان مبلغ از مقدار سایر کالاهای نامبرده در فوق که به ارز خریداری می‌گردد کسر شود.

۶. قراردادهای معاملاتی راجع به تحویل کالاهای نامبرده در بند ۴ و ۵ این صورت مجلس بین دولت ایران و ادارات مربوطه دولتی و شرکتهای دولتی و شرکتهاییکه از طرف دولت ایران عمل می‌کنند از یکطرف و نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاههای اقتصادی شوروی از طرف دیگر منعقد خواهد گردید.

۷. چون ممکن است در دوره‌های مختلفه موعد تحویل کالاهای ایرانی با موعد تحویل کالاهای شوروی تطبیق ننماید هرگاه در دوره معینی دریافتی ریالی از بابت فروش کالاهای شوروی بدولت ایران و ادارات دولتی و شرکتهای دولتی و شرکتهاییکه از طرف دولت عمل می‌کنند از پنج میلیون ریال تجاوز نماید دولت ایران موافقت خواهد نمود در ظرف بیست روز از تاریخ مراجعه نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران اجازه بدهد که مازاد پنج میلیون ریال مذکور به دلار ممالک متحده آمریکا یا ارز آزاد دیگر بخارج حواله شود. دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی متعهد می‌شود پس از رسیدن موعد پرداخت بابت کالاهاییکه از دولت ایران و ادارات و شرکتهای نامبرده خریداری شده است ارزی را که از ایران طبق این بند بخارج حواله شده بایران حواله کند.

تبدیل ریال به دلار ممالک متحده آمریکا یا ارز آزاد دیگر و برعکس که در این بند پیش بینی شده از روی نرخ واحد شرطی صورت خواهد گرفت که با موافقت بین وزارت بازرگانی ایران و نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی همه ساله معین می‌شود.

برای تعیین نرخ شرطی دلار ممالک متحده آمریکا یا ارز آزاد دیگر که در بالا ذکر شده

بمنظور عملیات ارزی نامبرده مجموع ارزش ریالی کالاهای شوروی که مطابق قسمت «ب» بند ۴ این صورت مجلس بفروش می‌رسد و از روی قیمت‌های معاملات مبادلاتی معین می‌گردد باید بمجموع ارزش همان کالاهای به دلار ممالک متحده آمریکا یا ارز آزاد دیگر از روی قیمت‌هایی که در معاملات کالاهای مربوطه بهمان ارز معین شده است تقسیم گردد در صورتیکه چنین معاملاتی نشده باشد مأخذ قیمت‌هایی خواهد بود که مورد توافق نظر بین وزارت بازرگانی ایران و نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران واقع شده باشد حاصل قسمت این تقسیم نرخ شرطی ارز آزاد برای تمام مدت سال مربوطه خواهد بود.

۸. هرگاه دولت ایران یا ادارات دولتی یا شرکت‌های دولتی و یا شرکت‌هایی که از طرف دولت عمل می‌کنند در سر مواعیدی که در قراردادهای معاملاتی پیش بینی شده است کالا تحویل ندهند دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حق خواهد داشت دستور بدهد تحویل دادن کالاهای موضوع قراردادهای معاملاتی منعقد بین نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران یا بنگاه‌های اقتصادی شوروی و دولت ایران و ادارات و شرکت‌های نامبرده در فوق موقوف شود بشرط آنکه قیمت کالاهای شوروی که تحویل دادن آن موقوف می‌گردد از قیمت کالاهایی که دولت ایران و ادارات و شرکت‌های نامبرده تحویل نداده‌اند بیشتر نباشد.

در هر حال تحویل کالاهای شوروی بایران باید معادل مبلغی که دولت ایران و ادارات دولتی و شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که از طرف دولت عمل می‌کنند بطرف شوروی کالا تحویل داده‌اند انجام بگیرد.

هرگاه نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران یا بنگاه‌های اقتصادی شوروی در سر مواعیدی که قراردادهای معاملاتی پیش بینی گردیده کالا تحویل ندهند دولت ایران حق خواهد داشت دستور بدهد تحویل دادن کالاهای موضوع قراردادهای معاملاتی که نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و بنگاه‌های اقتصادی شوروی با دولت ایران و ادارات دولتی و شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که از طرف دولت عمل

می‌کنند منعقد نموده‌اند موقوف گردد بشرط آنکه قیمت کالاهای ایرانی که تحویل دادن آن موقوف می‌شود از قیمت کالاهایی که طرف شوروی تحویل نداده‌است بیشتر نباشد.

در هر حال تحویل کالاهای ایرانی باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باید معادل مبلغی که از فروش کالاهای شوروی که بدولت ایران و ادارات دولتی و شرکت‌های دولتی و شرکت‌هایی که از طرف دولت عمل می‌کنند تحویل داده شده و بریال دریافت گردیده انجام بگیرد. ضمناً موافقت حاصل است که هرگاه یکی از طرفین تحویل کالاهای ذیل را انجام ندهد: طرف ایران:

پشم و پنبه و برنج و پوست خام.

طرف شوروی:

قماش و قند و شکر و آهن و فولاد.

طرف دیگر حق خواهد داشت تحویل هر یک از کالاهای نامبرده خود را بهمان مبلغ موقوف بدارد نسبت به انتخاب سایر کالاهایی که تحویل آن ممکن است موقوف گردد باید بین وزارت بازرگانی ایران و نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت حاصل شود.

۹. طرفین متعاهدین موافقت نمودند که در تعیین تناسب مذکور در بندهای ۳ و ۴ ماده ۹ قرارداد بازرگانی و بحریمایی بین واردات و صادرات کالاهایی که علاوه بر معاملات مبادلاتی بریال فروخته می‌شود باید واردات و صادراتی که فروش آنها در بند ۳ ماده ۹ قرارداد پیش بینی گردیده و معاملاتی که با بازرگانان و شرکت‌های بازرگانان و شرکت‌های غیردولتی مطابق بند ۴ ماده ۹ قرارداد بعمل آمده توأماً در نظر گرفته شود.

تقویم واردات و صادرات نامبرده در بندهای ۳ و ۴ ماده ۹ قرارداد بازرگانی و بحریمایی درمورد واردات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران از روی قیمت‌های «سیف» بندرهای ایران یا «فرانکو» مرز شوروی و ایران و در مورد صادرات از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از روی قیمت‌های «فوب» بندرهای ایران یا «فرانکو» مرز ایران و شوروی

بعمل خواهد آمد.

۱۰. فروش کلیه کالاهای ایرانی بنماینده‌ی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی در ایران و به بنگاههای اقتصادی شوروی بریال بعمل خواهد آمد.

۱۱. کلیه وجوهی که نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و

بنگاههای اقتصادی شوروی بریال دریافت می‌دارند ممکن است آزادانه برای خرید کالا و

همچنین هرگونه پرداختهای ریالی دیگر شوروی بمصرف برسد.

۱۲. این صورت مجلس جزء لایتنجزای قرارداد بازرگانی و بحرپیمایی بین ایران و اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی که در تاریخ پنجم فروردین ۱۳۱۹ بامضاء رسیده است می‌باشد.

این صورت مجلس در دو نسخه و هرنسخه بزبان فارسی و روسی نوشته شده و هر دو

متن دارای اعتبار مساوی می‌باشد.

در تاریخ پنجم فروردین ۱۳۱۹ در تهران تنظیم یافته است مطابق بیست و پنجم مارس

۱۹۴۰.

۱۸. اسناد علامت سرحدی
(این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.)

۱۹. موافقتنامه مرزی و مالی سند شماره ۱۱۹

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه

راجع بحل مسائل مرزی و مالی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
اعلیحضرت شاهنشاه ایران و هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی
با تمایل به بسط و تحکیم مناسبات حسنه همجواری موجود بین دو کشور و نظر باینکه
مایلند مسائل مرزی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و همچنین دعاوی متقابل
مالی مربوط به دوره دومین جنگ جهانی را حل و فصل نمایند.
باین منظور تصمیم بانعقاد این موافقتنامه گرفتند و نمایندگان مختار خود را بقرار
زیر تعیین کردند:

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب آقای حمید سیاح سفیرکبیر
هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی جناب آقای آناتولی
یوسفوویچ لاورنتیف سفیرکبیر و نماینده مختار اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران.
نامبردگان پس از مبادله اعتبارنامه‌های خود که آنها را موافق قاعده و کاملاً صحیح یافتند
نسبت بمراتب زیر موافقت حاصل نمودند:

ماده ۱

طرفین معظمین متعاهدین که با اشتیاق مایلند اختلافات راجع بموضوع عبور خط مرز
دولتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در بعضی نواحی و بدین ترتیب مسئله
مرزی را بطور کلی بر اساس رعایت منافع طرفین حل کنند موافقت نمودند که در نواحی مغان -

دیمان - یدی اولر - سرخس و همچنین در ناحیه اترک از تپه سنگرتپه (صغیر تپه) در امتداد خط مرز تادرای خزر خط جدید مرز دولتی برقرار می‌گردد عبور خط مرز جدید در نواحی مذکوره در فوق در ماده ۲ این موافقتنامه تشریح شده است.

طرفین معظمین متعاهدین تأیید می‌نمایند که خط مرز بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تمام بقیه طول آن بدون تغییر باقی می‌ماند ضمناً ناحیه مرزی واقع در ساحل راست رود ارس مقابل دژ سابق عباس آباد و همچنین قریه حصار با قطعه زمین آن در حدود خاک ایران می‌ماند و قریه فیروزه و زمینهای اطراف آن در حدود خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باقی می‌ماند.

بنا بر مراتب مذکوره در فوق طرفین معظمین متعاهدین اعلام می‌دارند که از این ببعده کلیه مسائل مربوطه بعبور خط مرز دولتی در تمام طول آن بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حل و فصل شده است و طرفین نسبت بیکدیگر ادعای ارضی ندارند.

بنا بر ماده ۱ این موافقتنامه خط مرز دولتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باین ترتیب عبور می‌نماید:

الف) ناحیه مرز ماوراء قفقاز (باختری)

خط مرز دولتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از محل تلاقی مرزهای دولتی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و جمهوری ترکیه در نقطه التقای رود ارس با رود قره سوی سفلی تا نقطه‌ایکه در وسط مجرای رود ارس در طرف شمال باختری آبادی تازه‌کند ایران می‌باشد و تقریباً در ۵/۲ کیلومتری جنوب خاورخاوری مرکز آبادی شوروی آشاقا - قره گووندلی و در ۳/۶ کیلومتری شمال شمال خاوری مرکز آبادی قمیشلی ایران واقع است بنحوی از مجرای رود ارس می‌گذرد که در سند تشریح مرز بین ایران و روسیه که بوسیله کمیسرهای دولتی در ۱۸ ژانویه ۱۸۲۹ در بهرام لوامضاء شده توصیف شده با این استثناء که قطعه زمین مرزی در ساحل راست رود ارس برابر دژ سابق عباس آباد در حدود خاک ایران باقی

مانده و خط مرز برابر دژ نامبرده در امتداد مجرای رود ارس می‌گذرد.

خط مرز از نقطه نامبرده در رود ارس متمایل بخاور گردیده و در امتداد خط مرز کنونی گذشته تا نقطه‌ایکه تقریباً در ۴/۵ کیلومتری شمال خاوری مرکز آبادی قمیشلی ایران و در ۴/۰ کیلومتری جنوب خاوری حومه جنوبی آبادی حاجی بابالی شوروی است امتداد دارد. از اینجا خط مرز خط مرزی کنونی را ترک نموده و تقریباً ۴/۰ کیلومتر بخط مستقیم بطرف جنوب خاور خاوری امتداد یافته و به نقطه‌ایکه تقریباً در ۷/۰ کیلومتری شمال خاور خاوری مرکز آبادی ایرانی قمیشلی و در ۳/۶ کیلومتری جنوب خاوری مرکز آبادی بی‌نام شوروی و در ۲/۰ کیلومتری شمال خاوری نقطه مثلثاتی دارای علامت ۲۷/۲ واقع شده می‌رسد.

خط مرز از این پس بخط مستقیم بطرف جنوب خاوری گذشته و به نقطه‌ایکه تقریباً در ۵/۲ کیلومتری جنوب خاوری تپه شهریار و در ۱/۱ کیلومتری جنوبی نقطه مثلثاتی دارای علامت ۶۸/۸ و در ۴/۴ کیلومتری شمال باختری گورستان آبادی ایرانی بیله سوار ایران (طالش میکائیلو) واقع شده می‌رسد.

سپس خط مرز بخط مستقیم بسمت جنوب خاوری امتداد یافته و به نقطه‌ای که در خط مرز کنونی در حومه شمال خاوری آبادی ایرانی بیله سوار ایران (طالش میکائیلو) تقریباً در ۱/۱ کیلومتری شمال خاورخاوری گورستان آبادی ایرانی بیله سوار ایران (طالش میکائیلو) و در ۵/۵ کیلومتری جنوب خاوری نقطه مثلثاتی بعلامت ۶۸/۸ واقع می‌باشد می‌رسد.

از اینجا خط مرز بطرف جنوب متمایل گشته و از روی خط مرز کنونی به نقطه‌ای که در وسط رودخانه بلهارچای (بلهارود) است به نحوی می‌رسد که آبادی بیله سوار (شوروی) را در حدود خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و بیله سوار ایران (طالش میکائیلو) را در حدود خاک ایران باقی می‌گذارد.

(خط جدید مرزی در ناحیه مغان از رود ارس تا رود بلهارچای در نقشه پیوست بمقیاس

از نقطه واقع در وسط رود بلهارچای تا صخره سیقناق که تقریباً در ۱/۰ کیلومتری جنوب باختری قله کوه جکثیر (جکویرا) و در ۵/۵ کیلومتری شمال شمال باختری مرکز آبادی شوروی ذیمان واقع است خط مرز بنحوی که در سند تشریح مرز بین ایران و روسیه که بوسیله کمیسرهای دولتین در ۱۸ ژانویه ۱۸۲۹ در بهرام لو بامضاء رسیده توصیف شده است می‌گذرد. از صخره سیقناق خط جدید مرز شروع می‌شود که تقریباً بخط مستقیم تا قله ارتفاع دارای علامت ۱۶۱۹/۲ است و تقریباً در ۶۰۰ متری جنوب خاوری کوه قراول داش (قراول تاش) و در ۱/۱ کیلومتری شمال مرکز آبادی ایرانی قانی بلاغ واقع می‌باشد امتداد مییابد. (خط جدید مرز در ناحیه دیمان از صخره سیقناق تا قله ارتفاع بعلامت ۱۶۱۹/۲ در نقشه پیوست بمقیاس $\frac{1}{100,000}$ ترسیم شده است - پیوست شماره ۲.

از قله ارتفاع بعلامت ۱۶۱۹/۲ تا دریای خزر خط مرز بنحوی که در سند تشریح مرز بین ایران و روسیه که بوسیله کمیسرهای دولتین در ۱۸ ژانویه ۱۸۲۹ در بهرام لو بامضاء رسیده توصیف شده است می‌باشد با این استثناء که قطعه زمین شوروی موسوم به یدی اولر به تصرف ایران واگذار و خط مرز در این ناحیه از مجرای آبی کنونی رود استاراچای می‌گذرد. (خط جدید مرز در ناحیه یدی اولر در نقشه پیوست بمقیاس $\frac{1}{100,000}$ ترسیم شده است - پیوست شماره ۳).

ب) ناحیه مرز ماوراء خزر (خاوری)

خط مرز بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از محل تلاقی مرزهای دولتی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان تا نقطه واقع در وسط انشعاب باختری رود تجن (هریرود) تقریباً در ۲/۷ کیلومتری شمال خاوری مسجد اولی بابا و ۵/۸ کیلومتری شمال شمال باختری مرکز آبادی سرخس شوروی در وسط عمیق‌ترین مجرای رود تجن بنحوی که این مرز در پروتکل شماره ۳ مورخ ۱۹ ژوئن ۱۸۹۴ راجع به تعیین مرز بین ایران و روسیه در ناحیه از ذوالفقار تا خملی تپه تعیین گردیده و بطوریکه این مرز در نقشه پیوست پروتکل

مزبور ترسیم شده است می‌گذرد.

از نقطه مذکوره در فوق بر روی رود تجن خط مرز جدید شروع می‌شود که از وسط عمیق‌ترین مجسرای رود تجن تا نقطه‌ای که در وسط رود تجن تقریباً در ۳/۴ کیلومتری خاوری خملی تپه (تپه خملی) و در ۴/۱ کیلومتری شمال شمال خاوری تپه قسی واقع گردیده امتداد می‌یابد.

از اینجا خط مرز بطرف باختر متمایل گشته و پس از طی بخط مستقیم تقریباً ۳/۴ کیلومتر به قله خملی تپه (تپه خملی) می‌رسد خط مرز جدید در اینجا خاتمه می‌یابد.
(خط مرز جدید در ناحیه سرخس در نقشه پیوست بمقیاس $\frac{1}{100,000}$ ترسیم شده است - پیوست شماره ۴).

از خملی تپه (تپه خملی) تا استوانه مرزی شماره ۱ که مکان آن بوسیله پروتکل راجع بخط مرز بین ایران و روسیه در سمت خاور از دریای خزر در فاصله از خرابه قلعه بابا دورمرز تا خلیج حسنقلی که در تاریخ ۳۰ ژانویه ۱۸۸۶ در عشق آباد بامضاء رسیده مشخص گردیده و در روی کوه زیر کوه (زیراکو) تقریباً در ۲/۳ کیلومتری جنوب باختری چشمه بابا دورمرز قرار دارد خط مرز بنحوی می‌گذرد که در پروتکل شماره ۵ راجع به تعیین مرز بین ایران و روسیه در ناحیه خملی تپه (تپه خملی) تا بابادورمرز که در ۸ نوامبر ۱۸۹۴ در عشق آباد بامضاء رسیده تشریح گردیده و بطوریکه این مرز در نقشه پیوست پروتکل مزبور ترسیم شده آبادی حصار (حصارقلعه) با قطعه زمین آنرا در حدود خاک ایران باقی می‌گذارد.

بعداً از استوانه مرزی شماره ۱ مذکور در فوق تا استوانه مرزی شماره ۳۱ واقع در نزدیکی گدوک بیر که در پروتکل مورخ ۳۰ ژانویه ۱۸۸۶ تعیین گردیده خط مرز در این ناحیه بنحوی می‌گذرد که نسبت بآن در پروتکل مورخ ۳۰ ژانویه ۱۸۸۶ راجع بخط مرز بین ایران و روسیه در سمت خاور بحر خزر در فاصله از خرابه قلعه بابا دورمرز تا خلیج حسنقلی تشریح شده و این مرز در این ناحیه بطوری است که در نقشه پیوست بآن پروتکل ترسیم گردیده است.

از استوانه مرزی شماره ۳۱ واقع در نزدیکی گدوک بیر تا استوانه مرزی شماره ۴۱ واقع

در قله کوه کناره (کنارا) که بموجب پروتکل مورخ ۳۰ ژانویه ۱۸۸۶ تعیین گردیده خط مرز قریه فیروزه و اراضی اطراف آنرا در حدود خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باقی گذارده بنحوی که در پروتکل شماره ۶ راجع به تعیین مرز بین ایران و روسیه در ناحیه از گدوک بیر تا کوه کناره بتاريخ ۹ نوامبر ۱۸۹۴ تشریح شده و بطوریکه مرز مزبور در نقشه پیوست بآن پروتکل ترسیم گردیده است می‌گذرد.

از استوانه مرزی شماره ۴۱ که در قله کوه کناره نصب گردیده تا گذارگودی واقع بر روی رود اترک خط مرز در این ناحیه بنحوی که درباره آن در پروتکل راجع به خط مرز بین ایران و روسیه مورخ ۳۰ ژانویه ۱۸۸۶ تشریح شده و بطوریکه این خط مرز در این ناحیه در نقشه پیوست به پروتکل نامبرده ترسیم گردیده است می‌گذرد.

از گذارگودی تا نقطه واقع در روی خط مرز کنونی تقریباً در ۳۰۰ متری باختری نقطه مثلثاتی بعلا مت ۶/۲ روی تپه سنگر تپه (صغیر تپه) خط مرز بنحوی که در پروتکل راجع به خط مرز بین ایران و ایالت ماوراء خزر از گذارگودی تا دریای خزر بتاريخ ۶ مارس ۱۸۸۶ تشریح و بطوریکه مرز مزبور از گذارگودی تا تپه سنگر تپه (صغیر تپه) در نقشه پیوست به پروتکل مزبور ترسیم گردیده است می‌گذرد.

سپس از نقطه واقع در خط مرز فعلی تقریباً در ۳۰۰ متری باختر نقطه مثلثاتی دارای علامت ۶/۲ که روی تپه سنگر تپه (صغیر تپه) واقع شده خط مرز جدید شروع می‌شود که بخط مستقیم تا نقطه‌ای که تقریباً در ۳/۲ کیلومتری جنوب پاسگاه صید شماره ۱ شوروی و در ۲۲/۶ کیلومتری شمال باختری مانداب نفت لیجه ایران و در ۲۲/۰ کیلومتری جنوب باختر باختری مرکز آبادی حاجیاب شوروی است یعنی تا نقطه‌ای که خط مرز فعلی به ساحل دریای خزر می‌رسد امتداد می‌یابد.

(خط جدید مرز در قسمت باختری ناحیه اترک از تپه سنگر تپه (صغیر تپه) تا دریای خزر

بر روی نقشه پیوست بمقیاس $\frac{1}{100,000}$ ترسیم شده است - پیوست شماره ۵).

ماده ۳

طرفین معظمین متعاهدین موافقت نمودند که بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تعیین حدود و تجدید تعیین حدود مرز بعمل خواهد آمد. باین منظور در موعدیکه سه ماه دیرتر از آغاز اعتبار قانونی این موافقتنامه نباشد کمیسیون مختلط ایران و شوروی برای تعیین حدود و تجدید تعیین حدود در سراسر خط مرز تشکیل و شروع بکار نماید ضمن تعیین حدود مرزیکه در نواحی مغان و دیمان ویدی اولر و اترک و سرخس جدیداً تعیین گردیده و در ضمن تجدید تعیین حدود تمام بقیه قسمت مرز بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی کمیسیون مختلط ایران و شوروی این موافقتنامه را ملاک عمل قرار خواهد داد. کمیسیون مختلط ایران و شوروی از موقع تشکیل باید تعیین حدود و تجدید تعیین حدود مرز ایران و شوروی را در تمام طول آن در مدت یکسال و نیم خاتمه بدهد.

ماده ۴

طرفین معظمین متعاهدین موافقت نمودند که تمام دعاوی متقابل مالی مربوط بزمان جنگ دوم جهانی را بانضمام دعاوی ناشیه از موافقتنامه بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۱۸ مارس ۱۹۴۳ راجع بپرداختها بطور قطعی بترتیب زیر حل و فصل نمایند:

الف) بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مدت دو هفته در دو قسمت از روزیکه این موافقتنامه دارای اعتبار رسمی می‌گردد در ایستگاه راه آهن مرزی جلفای ایران معادل ۱۱۹۶۰۷۰/۳ - (یازده میلیون و یکصد و نود و شش هزار و هفتاد و سه دهم) گرام طلا برای استهلاك دعاوی طرف ایران ناشیه موافقتنامه مورخ ۱۸ مارس ۱۹۴۳ مذکور در این ماده ببانک ملی ایران تحویل می‌دهد.

ب) طرف شوروی از آغاز اعتبار قانونی این موافقتنامه در مدت یکسال معادل ۸۶۴۸۶۱۹/۰۷ (هشت میلیون و ششصد و چهل و هشت هزار و ششصد و نوزده و هفت صدم) دلار امریکایی بطوریکه از موافقتنامه مورخ ۱۸ مارس ۱۹۴۳ فوق‌الاشعار ناشی است بوسیله

تحويل کالا بايران بيهای حد وسط جهانی و در مواعيد و طبق صورت اجناسی که نسبت بآن بين وزارت بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بوسیله نمایندگی بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و وزارت اقتصاد ملی ایران باید موافقت بعمل آید استهلاك می‌کند.

ج) کلیه دعاوی متقابل مالی بین طرفین که ضمن مذاکرات سالهای ۱۹۵۱-۱۹۵۰ از دو طرف ابراز گردیده بود مستهلك محسوب می‌شود. طرفین اعلام می‌دارند که با انعقاد این موافقتنامه هیچگونه ادعای مالی مربوط بزمان جنگ دوم جهانی نسبت بیکدیگر ندارند.

ماده ۵

این موافقتنامه باید به تصویب برسد و از روز مبادله نسخ مصوبه که حتی المقدور در کمترین موعد انجام خواهد شد بموقع اجراء گذارده می‌شود. مبادله نسخ مصوبه در مسکو بعمل خواهد آمد.

نمایندگان مختار بمنظور تصدیق مراتب فوق این موافقتنامه را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند.

در تهران بتاريخ یازدهم آذرماه ۱۳۳۳ (دوم دسامبر ۱۹۵۴) در دو نسخه هر یک بزبانهای فارس و روس که هر دو متن دارای اعتبار یکسان می‌باشند تنظیم گردید.

بنمایندگی اعلیحضرت شاهنشاه	بنمایندگی هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد
ایران	جماهير شوروی سوسیالیستی

۲. پروتکل ضمیمه

سند شماره ۱۲۰

طرح

«پروتکل»

بنا به توافقی که ضمن امضای موافقتنامه مورخ ۱۹۵۴ راجع برفع اختلافات مسائل مرزی و مالی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران طرفین نسبت بمراتب زیر موافقت حاصل کردند:

فصل (۱)

خط مرز در ناحیه نمین بطوریکه در تعریف مرز بین روسیه و ایران که بتاریخ ۱۸ ژانویه ۱۸۲۹ امضاء شده می‌گذرد ضمناً جاده خاکی شوروی در پنج نقطه‌ای که ذیلاً توضیح داده شده و در شماره پیوست در این پروتکل مشخص گردیده است در تصرف اتحاد جماهیر شوروی باقی خواهد ماند.

نقاط مزبور عبارتند از:

نقطه شماره ۱ بطول ۱۱۰۰ متر در جنوب کوه قزیوردی واقع گردیده است جوانب نقطه در خط مرزی کنونی بطور تقریب: یکی - در ۲۵۰ متری جنوبی قله کوه قزیوردی و دیگری در ۱۳۰۰ متری جنوب باختری قله کوه نامبرده می‌باشد.

نقطه شماره ۲ در باختر ارتفاعات دارای علامت ممیزه ۲۱۶۱/۷ بطول ۱۱۰۰ متر است جوانب نقطه مزبور در خط مرزی کنونی بطور تقریب: یکی - در ۵۲۰ متری شمال ارتفاعات دارای علامت ممیزه ۲۱۶۱/۷ و دیگری در ۵۰۰ متری جنوب جنوب خاوری ارتفاعات نامبرده می‌باشد.

نقطه شماره ۳ در جنوب باختری کوه بالمادین بطول ۱۱۰۰ متر است جوانب نقطه مزبور در خط مرزی کنونی بطور تقریب: یکی - در ۴۵۰ متری شمال خاوری قله کوه بالمادین و دیگری - در ۴۵۰ متری جنوب خاوری کوه نامبرده می‌باشد.

نقطه شماره ۴ در قسمت جنوبی کوه قزل اثر بطول ۱۲۶۰ متر است جوانب آن در خط

مرزی کنونی بطور تقریب: یکی - در ۷۲۰ متری جنوب باختری باختر قله قزل آثار و دیگری - در ۵۵۰ متری جنوب خاوری قله کوه نامبرده واقع شده است.

نقطه شماره ۵ بین کوه مراد سیقی و کوه منارک بطول ۶۴۰۰ متر است جوانب آن در خط مرزی کنونی بطور تقریب: یکی - در ۸۰۰ متری شمال خاوری قله کوه مراد سیقی و دیگری - در ۱۰۰ متری شمال کوه منارک است.

در موقع تجدید علامت گذاری مرز جاده خاکی شوروی در نقاط ۲ و ۳ و ۴ و ۵ ناحیه نمین با در نظر گرفتن شرایط طبیعی حتی المقدور بطرف خط الرأس بالا برده خواهد شد و تجدید علامت گذاری در مرز نیز بهمین ترتیب بعمل خواهد آمد.

فصل (۲)

واگذاری ناحیه یدی اولر متعلق باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که رودخانه آستاراچای آنرا جدا کرده است از طرف اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران از لحاظ مقررات معمول مناسبات بین المللی که بر طبق آن تغییر مسیر موجب تغییر مرز دولتی نمی گردد (در صورتیکه در این خصوص بین طرفین موافقت مخصوصی وجود نداشته باشد) یک امر استثنایی تلقی می شود.

فصل (۳)

مفهوم عنوان پروتکل مذکور در فصل ۲ موافقتنامه (قسمت «ب» «ب» ناحیه مرزی ماوراء خزر «خاوری» منجمله: پروتکل مورخ ۳۰ ژانویه ۱۸۸۶ در خصوص خط مرزی بین روسیه و ایران بطرف خاور از سمت دریای خزر در فاصله از خرابه های قلعه بابا دورمز تا خلیج حسنقلی و پروتکل مورخ ۶ مارس ۱۸۸۶ در خصوص خط مرز بین ناحیه ماورا خزر و ایران از گذار گودی تا دریای خزر - و پروتکل کمیسیونهای تعیین مرز که بموجب فصل ۲ مقاوله نامه مورخ ۹ دسامبر ۱۸۸۱ منعقد بین روسیه و ایران تنظیم شده می باشد.

مفهوم عنوان پروتکل شماره ۳ که در ۱۹ ژوئن ۱۸۹۴ بمنظور تنظیم مرز ناحیه از ذوالفقار تا خملی تپه بین روسیه و ایران تنظیم گردیده و پروتکل شماره ۵ مورخ ۸ نوامبر ۱۸۹۴

برای تعیین مرز بین روسیه و ایران در ناحیه از خملی تپه تا بابادورمز و پروتکل شماره ۶ در خصوص تعیین مرز بین روسیه و ایران در ناحیه گدوک بیر تا کوه کناره که بتاريخ ۹ نوامبر ۱۸۹۴ تنظیم شده است. پروتکل های کمیسیونهای تعیین مرز که بر طبق فصل ۴ و ۵ مقاوله نامه مورخ ۲۷ مه ۱۸۹۳ بین روسیه و ایران تنظیم گردیده می باشد.

فصل (۴)

حل اختلافات مرزی در ناحیه اترک طرفین با در نظر گرفتن مرزی که در پروتکل تعیین مرز ناحیه ماوراء خزر و ایران از گذار گودری تا بحر خزر که بتاريخ ۶ مارس ۱۸۸۶ تنظیم شده و همچنین با توجه بمرز واقعی کنونی در ناحیه مزبور باین ترتیب که بطول از تپه سنگرتپه تا دریای خزر خط جدید مرز برقرار می گردد که امتداد واقعی آن در فصل ۲ موافقتنامه ذکر شده و در نقشه پیوست موافقتنامه مذکور ترسیم شده است.

رفع اختلاف مزبور با در نظر گرفتن پیشنهاد اتحاد جماهیر شوروی درباره نقشه عمومی رفع اختلافات مسائل مرزی بعمل آمده است.

این پروتکل جزو لاینفک موافقتنامه مورخ ... ۱۹۵۴ می باشد.

بنمایندگی اعلیحضرت شاهنشاه ایران بتاريخ ... « سال ۱۹۵۴ در شهر تهران در دو نسخه بزبان روسی و فارسی تنظیم که هر دو متن آن دارای اعتبار یکسان است.

بنمایندگی هیئت رئیسه عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

سند شماره ۱۲۱

۳. نامه سفیرکبیر شوروی به آقای سیاح در خصوص موافقتنامه مرزی و مالی

تهران ۲ دسامبر ۱۹۵۴

شماره ۹۶

آقای رئیس

در زمینه توافقه‌ای به عمل آمده موقع امضای پروتکل مربوط به حل مسائل مرزی و مالی بین اتحاد شوروی و ایران مورخ ۲ دسامبر ۱۹۵۴ احتراماً به اطلاع می‌رساند: طبق بند اول پروتکل یاد شده راه‌های خاکی منطقه معینی در نقاط دوم و سوم و چهارم و پنجم به حد امکان با توجه به شرایط طبیعی در خط آبگیر بالا برده شده و تقریباً در نقاط مشخصی به قرار ذیل خواهد بود.

تغییرات راه فوق‌الذکر به قرار ذیل علامت‌گذاری مجدد خواهد شد.

در منطقه شماره ۲ در تمام طول آن به مقدار ۵-۱۰ متر.

در منطقه شماره ۳ در تمام طول آن به مقدار ۱۰-۱۰۰ متر.

در منطقه شماره ۴ در تمام طول آن به مقدار ۷۶۰ متر به مقدار ۱۰۰-۲۵ متر.

در منطقه شماره ۵ در طول ۲۹۰۰ متر به مقدار ۲۰۰-۲۵ و در طول ۱۳۰۰ متر

۱۰-۱۰۰ متر.

احترامات فائقه مرا بپذیرید. به آقای سیاح رئیس هیئت ایرانی

سند شماره ۱۲۲

۴. رونوشت نامه سفیرکبیر شوروی به آقای سیاح مبنی بر تأیید موافقتنامه و ترتیب پرداخت یک میلیون ریال

تهران ۲ دسامبر ۱۹۵۴

شماره ۹۷

آقای رئیس

مطابق توافقهایی که عمل آمده در موقع امضای پروتکل و نظر به حل و فصل مسائل مرزی و مالی مورخ ۲ دسامبر ۱۹۵۴ افتخار دارم، تأیید کنم که مطابق بند چهارم توافقنامه یاد شده مبنی بر حل و فصل قطعی اختلافات مالی مربوط به دوران جنگ دوم جهانی، دولت شوروی در طول یک سال از تاریخ رسمیت پیدا کردن توافقنامه فوق مبلغ ده میلیون ریال خواهد پرداخت. مبلغ یاد شده از طرف دولت شوروی به صورت کالا با نرخ متوسط بین‌المللی با توافق وزارت بازرگانی خارجی شوروی از طریق نمایندگی بازرگانی شوروی و وزارت اقتصاد ملی ایران تأدیه خواهد شد.

در موقع محاسبه نرخ بین‌المللی دلار آمریکا ۸۲ ریال منظور خواهد شد.

خواهشمند است، آقای رئیس احترامات فائقه مرا بپذیرید.

به آقای سیاح رئیس هیئت ایرانی

* * *

سند شماره ۱۲۳

۵. نامه سفیرکبیر شوروی به سیاح در مورد حل و فصل مسائل مرزی و مالی

تهران ۲۹ ژانویه ۱۹۵۵

از: سفارت شوروی

جناب رئیس

مطابق موافقت که عمل آمده موقع امضای توافقنامه بین اتحاد شوروی و ایران در مورد حل و فصل مسائل مرزی و مالی مورخ ۲ دسامبر ۱۹۵۴ افتخار دارم، تأکید کنم که طبق بند سوم موافقتنامه فوق‌الذکر در زمینه تعیین علائم مرزی لازم است، هیئت مشترک شوروی و ایران خطوط نقاط مرزی را علامت‌گذاری کرده و نقشه مربوط را بر اساس توافقنامه و پروتکل ضمیمه و نامه‌های مبادله شده در تاریخ ۲ دسامبر ۱۹۵۴ و مدارک ضمیمه تهیه نماید.

آقای رئیس احترامات فائقه مرا بپذیرید.

به: آقای سیاح

۲۰. پروتکل‌های علانم و شرح عبور و خط مرزی
(این سند در آرشیو وزارت امور خارجه موجود است.)

سند شماره ۱۲۴

۲۱. موافقتنامه ترانزیت

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه

بین دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

راجع بمسائل ترانزیت

اعلیحضرت شاهنشاه ایران از یکطرف و هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر با توجه به روابط دوستانه موجود میان دو کشور و نظر به میلی که به توسعه تجارت ترانزیتی از خاک کشورهای خود دارند تصمیم گرفتند مقررات ماده ۱۰ قرارداد بازرگانی و دریانوردی میان ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۵ فروردین ۱۳۱۹ (۲۵ مارس ۱۹۴۰) را تکمیل نمایند و برای این مقصود اشخاص ذیل را بعنوان نمایندگان مختار خود تعیین نمودند:

اعلیحضرت شاهنشاه ایران جناب آقای حمید سیاح سفیر کبیر و

هیئت رئیسه شورای عالی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی آقای لئونید ساوویچ یژوف قائم مقام مدیرکل وزارت بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را. نمایندگان مختار مزبور پس از ارائه اعتبارنامه‌های خود که موافق قاعده و ترتیبات مقتضیه بوده در مقررات ذیل توافق نظر حاصل نمودند:

ماده (۱)

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تکمیل حقی که ماده ۱۰ قرارداد مذکور در فوق بایران می‌دهد و با تغییر بند ۳ و ۴ همین ماده به مؤسسات دولتی ایران و شرکتهای تجارتی و بازرگانان حق ترانزیت آزاد را از خاک خود بقصد ایران برای تمام کالاها صرف نظر از کشور مبدا و یا کشور تولید کننده اعطاء می‌نماید.

حق مذکور در فوق شامل ترانزیت اسلحه و تجهیزات و مهمات جنگی از کشور ثالث

نمی‌گردد.

ماده (۲)

ایران در تکمیل حقی که ماده ده قرارداد مذکور در فوق باتحاد جماهیر شوروی می دهد و با تغییر بند ۶ همین ماده بمؤسسات دولتی و اقتصادی شوروی حق ترانزیت آزاد را از خاک خود بقصد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برای تمام کالاها صرفنظر از کشور مبدا و یا کشور تولید کننده اعطاء می نماید.

حق مذکور در فوق شامل ترانزیت اسلحه و تجهیزات و مهمات جنگی از کشور ثالث نمی گردد.

ماده (۳)

طرفین متعاهدین کالاهای را که بمنظور حفظ حیوانات و نباتات و بععلل بهداشتی ورودشان باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و یا ایران قدغن می باشد بطور ترانزیت حمل نخواهند کرد.

ماده (۴)

طرفین متعاهدین هیچگونه حقوق گمرکی و مالیات و عوارضی از کالاهای ترانزیتی دریافت نخواهند نمود اعم از اینکه کالاهای ترانزیتی مستقیماً حمل و یا اینکه کالاهای مذکور تخلیه و تجدید بارگیری شود و یا برای نگاهداری بانبارها تحویل گردیده و یا برای حمل و نقل مجدداً بسته بندی گردد.

پرداخت هزینه حمل و نقل کالاهای ترانزیتی و سرویسهای مربوطه (انبارداری و تخلیه بار و باربری و حفاظت و بارگیری و غیره) در خاک هر یک از طرفین متعاهدین طبق نازلترین تعرفه انجام خواهد شد.

ماده (۵)

طرفین متعاهدین بمنظور تسریع حمل و نقل کالاهای ترانزیتی اقدامات لازم را برای تسهیل اجرای تشریفات گمرکی و حداقل وقت لازم برای ترخیص کالاها خواهند نمود.

ماده (۶)

عملیات حمل و نقل مربوط بترانزیت کالا از خاک ایران را مؤسسات حمل و نقل دولتی ایران و از خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را مؤسسات حمل و نقل شوروی انجام خواهند داد.

این مؤسسات بین خود موافقت نامه‌هایی راجع بترتیب حمل و نقل ترانزیتی و خط سیر و طرز محاسبه و تسویه حساب و ترتیب مبادله اطلاعات مبنی بر حجم کالا که برای حمل در نظر است و شرایط دیگر منعقد خواهند ساخت.

ماده (۷)

طرفین متعاهدین موافقت می‌نمایند که کمیسیون مختلطی بمنظور مراقبت در اجرای این موافقتنامه و همچنین برای رفع اشکالاتی که ممکن است حین اجرای آن پیش بیاید تشکیل دهند.

کمیسیون مزبور بنا به پیشنهاد یکی از طرفین در مسکو یا در تهران منعقد خواهد شد.

ماده (۸)

این موافقت نامه بتصویب خواهد رسید و از روز مبادله اسناد مصوبه که در اسرع اوقات در مسکو صورت خواهد گرفت دارای اعتبار می‌گردد موافقت نامه برای مدت سه سال معتبر است هرگاه هیچیک از طرفین سه ماه قبل از موعد سه ساله مذکور اظهار تمایل بعدم تمدید آن ننمایند موافقتنامه مزبور خودبخود سال بسال تعدید خواهد شد تا اینکه یکی از طرفین سه ماه قبل از انقضای مدت یکساله تمایل خود را بعدم تمدید آن ابراز نماید.

در تهران در تاریخ پنجم اردیبهشت ۱۳۳۶ (۲۵ آوریل ۱۹۵۷) در دو نسخه اصلی هر کدام بزبانهای فارسی و روسی که هر دو دارای اعتبار مساوی هستند تنظیم گردید. علیهذا اختیارداران نامبرده در فوق این موافقتنامه را امضاء و بمهر خود ممهور نمودند.

سند شماره ۱۲۵

۲. نامه متبادل بین قائم مقام هیئت رئیسه شورای عالی شوروی و سفیر ایران.

محرمات

تهران پنجم اردیبهشت ۱۳۳۶

آقای یژوف

بمناسبت امضاء موافقت نامه مربوط بمسائل ترانزیتی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران بتاريخ امروز افتخار دارم موافقتی را که در زمینه تعرفه حمل و نقل بعمل آمده است تأیید نمایم.

نرخ حمل و نقل کالاهای ترانزیتی ایران توسط خطوط راه آهنهای شوروی بدون اینکه لطمه‌ای باصل کامله‌الوداد وارد آید مطابق «تعرفه واحد ترانزیتی» که در مورد حمل و نقل کالاهای متعلق بکشورهای عضو «موافقت نامه بین‌المللی حمل و نقل با راه آهن» اخذ می‌گردد دریافت خواهد شد. ضمناً در مواردی که نرخ تعرفه داخلی راه آهن کمتر از تعرفه واحد ترانزیتی مذکور در فوق باشد نرخهای تعرفه داخلی بمورد اجرا گذارده خواهند شد.

نرخ حمل و نقل کالاهای ترانزیتی شوروی بوسیله راههای آهن ایران طبق تعرفه‌های راه آهن ایران با تخفیف پنج درصد خواهد بود.

در صورتیکه ایران نرخهای تخفیفی برای حمل و نقل کالاهای ترانزیتی کشورهای دیگر از خاک خود قائل شود نرخهای تخفیفی مزبور بخودی خود به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تعلق خواهد گرفت.

کرایه حمل و نقل کالاهای ترانزیتی با اتومبیل طبق تعرفه‌های موجود در هر یک از کشورهای طرفین متعاهدین پرداخت خواهد شد.

خواهشمندم آقای یژوف احترامات فائقه مرا بپذیرد.

آقای ل. یژوف

رئیس هیئت شوروی برای

مسائل ترانزیتی.

تهران

محرمانه

تهران ۲۵ آوریل ۱۹۵۷

آقای سفیر کبیر

توقیراً وصول نامه مورخه ۲۵ آوریل ۱۹۵۷ شما را که بمضمون ذیل است تأیید می‌نمایم:

«بمناسبت امضاء موافقت نامه مربوط بمسائل ترانزیتی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران بتاريخ امروز افتخار دارم موافقتی را که در زمینه تعرفه حمل و نقل بعمل آمده است تأیید نمایم.

نرخ حمل و نقل کالاهای ترانزیتی ایران توسط خطوط راه آهنهای شوروی بدون اینکه لطمه‌ای به اصل کامله‌الوداد وارد آید مطابق «تعرفه واحد ترانزیتی» که در مورد حمل و نقل کالاهای متعلق بکشورهای عضو «موافقت نامه بین‌المللی حمل و نقل با راه آهن» اخذ می‌گردد دریافت خواهد شد. ضمناً در مواردی که نرخ تعرفه داخلی راه آهن کمتر از تعرفه واحد ترانزیتی مذکور در فوق باشد نرخهای تعرفه داخلی بمورد اجرا گذارده خواهند شد.

نرخ حملی و نقل کالاهای ترانزیتی شوروی بوسیله راههای آهن ایران طبق تعرفه‌های راه آهن ایران با تخفیف پنج درصد خواهد بود.

در صورتیکه ایران نرخهای تخفیفی برای حمل و نقل کالاهای ترانزیتی کشورهای دیگر از خاک خود قائل شود نرخهای تخفیفی مزبور بخودی خود باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تعلق خواهد گرفت.

کرایه حمل و نقل کالاهای ترانزیتی با اتومبیل طبق تعرفه‌های موجود در هر یک از کشورهای طرفین متعاهدین پرداخت خواهد شد.

موافقت طرف شوروی را با مندرجات فوق اظهار داشته خواهشمندم آقای سفیر کبیر احترامات فائقه مرا بپذیرد.

آقای حمید سیاح سفیر کبیر

رئیس هیئت ایرانی برای مسائل ترانزیتی.

تهران

۳. سه نسخه نامه دولت شوروی به سفیر کبیر ایران سند شماره ۱۲۷

تهران ۲۵ آوریل ۱۹۵۷

آقای سفیر کبیر

به پیوست یک نسخه «تعرفه واحد ترانزیتی» را که از تاریخ اول ژانویه ۱۹۵۶ نسبت بکالاهای ممالک عضو «موافقت نامه بین‌المللی حمل کالا با راه آهن» بموقع اجرا گذارده شده است توقیرا تقدیم می‌دارم.

خواهشمندم آقای سفیر کبیر احترامات فائقه مرا بپذیرید.

آقای حمید سیاح سفیر کبیر

رئیس هیئت ایرانی برای مسائل ترانزیتی

تهران

* * *

سند شماره ۱۲۸

تهران ۲۵ آوریل ۱۹۵۷

آقای سفیر کبیر

با کمال افتخار وصول نامه شما را بمضمون ذیل تأیید می‌نمایم:

«به پیوست یک نسخه تعرفه راههای آهن ایران را ارسال نموده افتخار دارم باطلاع شما برسانم که تخفیفات برای تشویق صادرات کالاهای ایرانی و محمولات مخصوص مؤسسات ایرانی شامل حمل و نقل ترانزیتی نمی‌شود».

توقیرا مراتب فوق را در نظر گرفته خواهشمندم آقای سفیر کبیر احترامات فائقه مرا بپذیرید.

آقای حمید سیاح سفیر کبیر

رئیس هیئت ایرانی برای مسائل ترانزیتی

تهران

* * *

سند شماره ۱۲۹

۲۵ آوریل ۱۹۵۷ تهران

آقای سفیر

افتخار دارم که یک نسخه از تنها تعرفه ترانزیت که از اول ژانویه سال ۱۹۵۶ جهت حمل

و نقل بار به وسیله راه آهن برای اعضای موافقت نامه قابل اجراست، ارسال دارم.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارم.

یژف

به آقای سیاح سفیر و رئیس هیئت ایرانی در امور ترانزیت - تهران

* * *

سند شماره ۱۳۰

۴. پروتکل نرخهای توافق شده مربوط به حمل و نقل محمولات ایران به همراه جدول

نرخهای توافق شده

تهران آبان ماه ۱۳۴۴

پروتکل

نرخهای توافق شده مربوط به حمل و نقل محمولات ایران که از

طریق قلمرو اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ترانزیت می شود

با توجه به موافقتنامه ترانزیت مورخ پنجم اردیبهشت ماه ۱۳۳۶ برابر با ۲۵ آوریل

۱۹۵۷ منعقد بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وزارت اقتصاد ایران و نمایندگی

بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران در پیرو مذاکراتیکه فیما بین در محیط

مودت و حسن تفاهم صورت گرفت و نظر به اینکه مایلند بوسائل ممکنه برای توسعه روابط

اقتصادی و بازرگانی بر اساس متقابل همکاری نمایند نسبت به مراتب زیر توافق حاصل نمودند.

۱. نرخهای جدید توافق شده که تقلیل یافته و مربوط به حمل و نقل محمولات

ترانزیتی ایران از طریق قلمرو اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی می باشد بشرح فهرست

ضمیمه این پروتکل تعیین می شود.

۲. نرخهای جدید از تاریخ امضای این پروتکل قابل اجراست.

معاون بازرگانی وزارت اقتصاد نماینده بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

در ایران

تیخون سریکوف

دکتر رکن الدین سادات تهرانی

سند شماره ۱۳۱

مربوط به پروتکل

آبانماه ۱۳۴۴

نرخهای توافق شده

مربوط به حمل و نقل محمولات ایران که از طریق قلمرو

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ترانزیت می شود

(بمأخذ دلار آمریکایی برای یک تن)

ردیف	نوع بار	وزن حداقل	نرخهای بندر پهلوی یا بندر نوشهر تا بندر قاره اروپا در دوره کشتیرانی رکودکشتیرانی	نرخهای بندر پهلوی یا بندر نوشهر تا بندر قاره اروپا در دوره رکودکشتیرانی	نرخهای جلفا تا بندر قاره اروپا
۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱	کتیرا	۲۰	۴۵	۵۰	۵۰
۲	کنجاله	۲۸	۱۶	۱۸	۱۸
۳	روده	۲۰	۵۶	۶۶	۶۶
۴	پوست نمک زده (تر)	۲۸	۴۵	۵۰	۵۰
۵	پوست نمک زده (خشک)	۱۲	۵۶	۶۱	۶۱
۶	قالی	۲۲	۶۸	۷۵	۷۵
۷	موی بز	۱۰	۷۴/۵۰	۸۲/۸۰	۸۲/۸۰
۸	ریشه شیرین بیان	۲۰	۲۱	۲۳	۲۳
۹	دانه های روغنی	۵۰	۲۶/۵۰	۲۹/۵۰	۲۹/۵۰
۱۰	چوب گرد	۳۲	۲۳	۲۵/۶۰	۲۵/۶۰
۱۱	سنگ مرمرخام	۵۰	۲۴	۲۶/۷۰	۲۶/۷۰
۱۲	لینتر	۲۶	۱۶	۱۸	۱۸

ردیف	نوع بار	وزن حداقل	نرخهای بندر پهلوی یا بندر نوشهر تا بندر قاره اروپا در دوره کشتیرانی	نرخهای بندر پهلوی یا بندر نوشهر تا بندر قاره اروپا در دوره رکود کشتیرانی	نرخهای جلفا تا بندر قاره اروپا
۱	۲	۳	۴	۵	۶
۱۳	خشکبار از نوع گردو	۲۰	۳۰	۳۳	۳۳
۱۴	برنج	۵۰	۱۸	۲۰	۲۰
۱۵	سنگهای معدنی				
	فلزات الوان	۵۰	۲۰/۵۰	۲۲/۸۰	—
۱۶	سنگهای معدنی آهن	۵۰	۱۲	۱۳/۱۰	—
۱۷	خشکبار	۲۰	۲۱/۵۰	۲۵	۲۵
۱۸	پنبه	۲۶	۲۸	۳۱	۳۱
۱۹	توتون و تنباکو	۱۸	۵۸	۶۴	۶۴
۲۰	چای	۲۰	۵۶	۶۲/۴۰	۶۲/۴۰
۲۱	پشم	۱۸	۶۶/۵۰	۷۳/۸۰	۷۳/۸۰

۲۲. قرارداد انتظامات مرزی سند شماره ۱۳۲

قرارداد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی راجع به انتظامات مرزی ایران و شوروی و ترتیب تصفیه اختلافات و حوادث در مرز دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر باینکه مایلند انتظامات در مرز ایران و اتحاد شوروی حفظ شود و از بروز هرگونه اختلافات و حوادث جلوگیری بعمل آید و در صورت وقوع در رسیدگی و تصفیه آن تسهیل و تسریع شود عقد قرارداد زیر را لازم شمرده و نمایندگان مختار خود را بقرار ذیل تعیین نموده‌اند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران.

تیمسار سپهبد امان‌اله جهانبانی سناتور

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی:

جناب آقای آرف پاول دیمتریویچ وزیر مختار اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی .
نمایندگان پس از ارائه اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بوده در مقررات ذیل موافقت نمودند.

(فصل اول)

عبور خط مرز و مراقبت از علائم و نوار تراشیده مرزی.

(ماده اول)

خط مرز مملکتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بطریقی عبور می‌نماید که در موافقتنامه یازدهم آذرماه ۱۳۳۳ برابر با دوم دسامبر ۱۹۵۴ راجع بحل مسائل مرزی و مالی طبق اسناد تعیین و تجدید تعیین مرز که در تاریخ ۲۲ فروردین ۱۳۳۶ برابر با ۱۱ آوریل ۱۹۵۷ در تهران بامضای کمیسیون مختلط ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رسیده است تشریح گردیده و نیز طبق اسناد تعیین ملتقای مرزهای مشترک ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترکیه و ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان.

این اسناد بدین قرار است:

۱. پروتکل شرح عبور خط مرز مملکتی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از علامت سه جانبی که در ملتقای مرزهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترکیه نصب گردیده تا علامت سه جانبی که در ملتقای مرزهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان مستقر شده است.

همچنین ضmann و اسناد تکمیلی پروتکل شرح مرز که از این قرار است:
الف) آلبوم نقشه‌ها و شمای مختصات ژئودزی علائم مرزی سرحدات مملکتی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

ب) پروتکل‌های علائم مرزی با شما کروکی که در پشت آن ترسیم شده است.

ث) جزوه مختصات علائم مرزی.

د) فهرست علائم مرزی.

۲. اسناد مربوط به علامت مرزی سه جانبی نصب شده در ملتقای مرزهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ترکیه که بتاريخ ۲۲ مهرماه ۱۳۳۵ برابر با ۱۵ اکتبر ۱۹۵۶ در دیم قشلاق امضاء شده است.

۳. اسناد مربوط به علامت مرزی سه جانبی نصب شده در ملتقای مرزهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان که در موقع تعیین و تجدید تعیین مرز اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و افغانستان در تاریخ ۹ تیرماه ۱۳۲۷ برابر با ۳۰ ژوئن ۱۹۴۸ در سرخس امضاء شده است.

۴. ضmann و اسناد تکمیلی دیگری که در مدت اجرای این قرارداد ممکن است تنظیم شود.

خط مرزی که طبق اسناد فوق تعیین شده است در سطح قائم ماربر آن مرزهای هوایی و زیرزمینی را نیز مشخص می‌نماید.

این خط مرز در قرارداد حاضر با کلمه (مرز) یا (خط مرز) نامیده می‌شود.

(ماده دوم)

طرفین متعاهدتین وظیفه دارند علائم مرزی را که برای تشخیص خط مرز بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برقرار گردیده و همچنین نوار تراشیده مرز را بوضع نگاهی بکنند که محل استقرار و شکل و فرم و اندازه و رنگ آمیزی ستونها و وضع کپه های مرزی و همچنین عرض نوار تراشیده و دائر نگاهداشتن آن با سوابقی که در اسناد تعیین و تجدید تعیین مرز تشریح شده است تطبیق داشته باشد.

(ماده سوم)

مراقبت از علائم و نوارهای تراشیده خط مرز بدین طریق بعهده طرفین متعاهدتین واگذار می شود:

۱. مراقبت از ستونهای مرزی و قسمتهایی از نوار تراشیده که در قلمرو اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی واقع شده بعهده طرف شوروی خواهد بود.
۲. مراقبت از ستونهای مرزی و قسمتهایی از نوار تراشیده که در قلمرو کشور شاهنشاهی ایران واقع شده بعهده طرف ایران خواهد بود.
۳. مراقبت از مراکز علائم مرزی که روی خود خط مرز واقع گردیده بدین طریق تقسیم می شود:

الف) مراکز علائم مرزی با نمرات فرد برعهده طرف ایران.

ب) مراکز علائم مرزی با نمرات زوج برعهده طرف اتحاد شوروی خواهد بود.

۴. مراقبت از علائم مرزی که بصورت ستونهای منفرد بر روی بریدگیهای دشوار رس نصب شده اند طرفی عهده دار خواهد بود که دست یافتن بدان علائم در قلمرو آن طرف سهلتر باشد.

(ماده چهارم)

۱. بازرسی وضعیت و محل نصب علائم مرزی و همچنین نوارهای تراشیده مرزی طبق

ماده (۳) بنابه صوابدید و بوسیله مصادر امور هر یک از طرفین متعاهدتین انجام می شود.

مع الوصف بغیر از بازرسیهای یک جانبه طرفین متعاهدتین سالیانه نیز مکلف با اجرای بازرسی های مشترک علائم مرزی و نوار تراشیده خواهند بود.

۲. بازرسی مشترک علائم و نوارهای تراشیده مرزی هر سال در ماههای مرداد و شهریور (اوت و سپتامبر) انجام می شود. تاریخ آغاز بازرسیهای مشترک با موافقت نظر مصادر امور طرفین متعاهدتین هر دفعه تعیین می شود.

۳. در صورتیکه بازرسی فوق العاده علائم مرزی و یا نوار تراشیده را یکی از طرفین متعاهدتین در همان سال لازم بداند مراتب را کتباً بطرف دیگر اعلام می دارد و تاریخ آغاز بازرسی مشترک نباید بیش از ده روز از موعد تسلیم اعلامیه تجاوز نماید.

نتیجه بازرسی نمایندگان طرفین در صورت مجلس عمل قید و در دو نسخه بزبان فارسی و روسی تنظیم می گردد.

(ماده پنجم)

۱. در صورت از بین رفتن یا خراب شدن یا معیوب شدن ستونهای مرزی مصادر امور طرفی که ستونها در قلمرو آن طرف واقع شده یا طبق ماده (۳) بستگی بآنطرف دارد برای تجدید یا تعمیر آنها اقدامات فوری می نمایند و برای آغاز کار اقلأ ده روز قبل کتباً طرف دیگر را آگاه می سازند.

۲. تجدید ستونهای مرزی از بین رفته یا خراب شده یا معیوب شده بوسیله مأمورین یک طرف متعاهد در حضور نمایندگان طرف دیگر انجام می شود و راجع به نصب مجدد ستون مرزی نمایندگان مصادر امور طرفین متعاهدتین صورت جلسه عمل را در دو نسخه بزبان فارسی و روسی تنظیم می نمایند.

ستونهای تجدید شده با نمونه ای که در ماده (۱) اسناد تعیین و تجدید تعیین مرز ایران و شوروی معین شده باید تطبیق نماید.

۳. در موقع تجدید علامت مرزی یا ستون مرزی مراقبت می شود که محل نصب آن تغییر نکند در صورتیکه محل علامت یا ستون مرزی از بین رفته مشخص نباشد مصادر امور

متعاهدتین ملزم هستند در موقع برقراری مجدد آن از اسناد و مدارک تعیین و تجدید تعیین مرز که در ماده (۱) این قرارداد بدان اشاره شده استفاده نمایند. مشخصات مذکوره در اسناد فوق بایستی در محل مورد بررسی و اندازه گیری قرار گیرد.

۴. در قسمتهای مرزآبی محل نصب ستونهایی که بر اثر سیل معیوب یا منهدم شده و تجدید یا تعمیر می شود ممکن است تغییر داده شود مشروط بر اینکه در خود مسیر خط مرز تغییراتی پیدا نشود علائم فوق را در نقاط جدیدی باید نصب کرد که از دستبرد طبیعت مصون باشد.

تغییرات فوق در محل ستونهای مرز آبی با موافقت طرفین متعاهدتین انجام می شود. تغییر محل ستونهای مرزی روی بریدگیهای آبشور نیز در صورت لزوم اجازه داده می شود. در صورت وقوع چنین تغییری طرفین متعاهدتین پروتکل علائم مرزی و شما کروکی آنها را لحاظ فرم و موضوع مطابق سایر اسناد مربوط به تعیین و تجدید تعیین مرز تنظیم و ضمیمه آن می نمایند.

۵. در صورت لزوم مصادر امور طرفین متعاهدتین می توانند با موافقت یکدیگر علائم تکمیلی جدیدی روی خط مرز ایجاد نمایند بدون اینکه مسیر خط مرز را تغییر دهند و برای این قبیل علائم اسناد لازم را که شرایط آن در بند (۴) این ماده پیش بینی شده است تنظیم می نمایند. علائم تکمیلی که روی مرز نصب می شود مطابق نمونه های همان علائمی خواهد بود که در تعیین و تجدید تعیین مرز ایران و شوروی در سالهای ۱۳۳۴-۱۳۳۵ برابر ۱۹۵۵-۱۹۵۶ انتخاب شده است.

۶. تعمیر ستونهای مرزی که طبق ماده (۳) مربوط بیکی از طرفین است بوسیله همان طرف مستقلاً بدون شرکت مصادر امور طرف دیگر انجام می شود.

۷. در صورتیکه مصادر امور یکی از طرفین خرابی یا نقصی در ستون مرزی واقع در قلمرو طرف دیگر مشاهده نمایند مصادر امور طرف دیگر را آگاه می سازند که در تعمیر یا تجدید ستون مذکور اقدام نمایند.

طرفی که در قلمرو آن انهدام یا خرابی و یا نقیصه ستون مرزی مشاهده شده است موظف می‌باشد آنرا تجدید یا تعمیر نماید.

۸. طرفین متعاهدین اقدامات لازم برای حفظ علائم مرزی خواهند نمود و اشخاصیکه محل علائم را تغییر داده یا آنها را ناقص کرده و یا از بین برده‌اند بدادگاه جلب می‌گردند. در این قبیل موارد علائم مرزی از بین رفته یا خراب شده بخرج طرفی که اهالی آن مبادرت باین عمل نموده‌اند ترمیم می‌شود.

(ماده ششم)

۱. در تمام طول خط مرز قسمتهایی که از جنگل پوشیده شده و یا علفزار و یا نی‌زار و یا بوته زار می‌باشد نوار تراشیده‌ای بعرض ۱۰ متر (۵ متر از خط مرز مملکتی بهرطرف) ایجاد می‌شود این نوار باید همیشه دایره و کاملاً مرتب نگهداری شود و در موارد لزوم بوته‌ها و آنچه میدان دید را محدود می‌نماید از بین برده شود.

شخم زدن زمینها و ایجاد ساختمانها و بناها در این نوار ممنوع است اشخاصی که مبادرت باین عمل نمایند جلب و مؤاخذه می‌شوند.

۲. هر طرف در نگهداری و تنظیم نوار تراشیده که در قلمرو او است اقدام می‌نماید مصادر امور طرفین متعاهدین اقل ۱۰ روز قبل از آغاز پاک کردن نوار تراشیده مرز طرف مقابل را مطلع می‌سازند و نمایندگان طرف متعاهد دیگر حق دارند در موقع جریان عمل حضور بهم‌رسانند.

(فصل دوم)

آبهای سرحدی و طریقه استفاده از آنها و ترتیب استفاده از راه آهن و شوسه‌هایی که مرز را قطع می‌نمایند.

(ماده هفتم)

۱. آبهای سرحدی که در این قرارداد ذکر شده است به قسمتی از رودخانه‌ها اطلاق می‌شود که طبق مدارک تعیین و تجدید تعیین مرز مورخ ۱۳۳۴-۱۳۳۵ برابر ۱۹۵۵-۱۹۵۶ خط

مرز در امتداد آن عبور می‌نماید.

۲. طرفین متعاهدتین اقدام لازم را خواهند نمود که در موارد استفاده از آبهای سرحدی مقررات این قرارداد رعایت و حقوق و منافع طرف مقابل محترم شمرده شود.

(ماده هشتم)

۱. بر روی رودخانه‌های سرحدی وسائل شناور (قایق، بلم و غیره) متعلق بطرفین متعاهدتین می‌توانند بدون مانع تا خط مرز ایاب و ذهاب نمایند.

۲. وسائل شناور طرفین متعاهدتین روی آبهای مرزی فقط در اوقات روشن شبانه روز می‌توانند سیر کنند.

۳. اهالی طرفین متعاهدین حق دارند در آبهای سرحدی تا حدود خط مرز ماهیگیری نمایند.

(ماده نهم)

۱. برای حفظ کرانه‌ها از خرابی و جلوگیری از تغییر مسیر رودخانه‌های سرحدی در صورتیکه لزوم آنرا مصادر امور طرفین متعاهدتین متفقاً ضروری بدانند کناره بندی خواهد شد. این عملیات و هزینه مربوط بآن بعهده طرفی خواهد بود که کرانه بآن تعلق دارد.

۲. هیچیک از طرفین متعاهدتین نمی‌توانند مصنوعاً مسیر رودخانه را تغییر دهند چنانچه وضعیت مسیر رودخانه مرزی بطور طبیعی یا در اثر انقلابات طبیعت تغییر پیدا کند در صورتیکه مصادر امور طرفین ترمیم آنرا ضروری تشخیص بدهند متفقاً و با شرائط متساوی در اصلاح مسیر رودخانه اقدام می‌نمایند.

۳. طبق بند دوم پروتکل ضمیمه موافقتنامه حل و فصل مسائل مالی و مرزی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ یازدهم آذرماه ۱۳۳۳ برابر دوم دسامبر ۱۹۵۴ تغییر مسیر رودخانه‌های سرحدی خط مرز را تغییر نمی‌دهد مگر اینکه بین طرفین متعاهدتین قرارداد جداگانه‌ای در این باب منعقد بشود.

(ماده دهم)

۱. طرفین متعاهدتین کوشش خواهند نمود که آبهای مرزی را نظیف و پاکیزه نگاهداری کنند و بهیچ صورت مصنوعاً آلوده و کثیف ننمایند.
۲. در صورتیکه مصادر امور طرفین متعاهدتین لای روبی آبهای مرزی را ضروری تشخیص دهند مخارج آن متساویاً بعهده طرفین متعاهدتین خواهد بود.
۳. لای روبی آنقسمت از آبهای سرحدی که کلاً در قلمرو یکی از طرفین متعاهدتین واقع شده عنداللزوم بهزینه آن طرف انجام می شود.
۴. در مواقع لای روبی آبهای سرحدی گل و لای و سنگ و تنه های درخت و غیره که از آب خارج می شود باید بقدری دور از کرانه ریخته شود یا طوری تسطیح شود که خطری برای فروریختگی کرانه ها یا مسدود شدن مسیرها باقی نگذارد و در موقع پرآبی مانع جریان آب نگردد.

(ماده یازدهم)

- چنانچه در آبهای سرحدی یا کرانه های رودخانه یکی از طرفین متعاهدتین اشیایی کشف شود که مالکیت آن معلوم نباشد مصادر امور آنطرف اقدامات لازم برای تعیین مالکیت بعمل می آورند.
- تشخیص هویت جسدهایی که در آبهای سرحدی یا کرانه های رودخانه ها کشف شود و همچنین تعیین مالکیت لاشه حیوانات متفقاً بعهده مصادر امور طرفین خواهد بود.

(ماده دوازدهم)

- اهالی هر یک از طرفین متعاهدتین حق خواهند داشت احشام و اغنام خود را برای آب خوردن بطرف رودخانه مرزی برانند ولی احشام و اغنام مزبور به قلمرو دیگر نباید داخل شوند. اگر احشام و اغنام مزبور اتفاقاً به قلمرو طرف دیگر رفتند مصادر امور طرفین متعاهدتین اقدامات لازم را برای برگرداندن آنها در کوتاه ترین مدت خواهند کرد.
- نقاطی که در هر طرف بوسیله مرزبان مربوط برای آبخوار تعیین می شود با اطلاع مرزبان طرف مقابل می رساند.

(ماده سیزدهم)

مسائل مربوط بفعالیت‌های رودخانه سرحدی از قبیل ایجاد ساختمانها و یا تأسیسات نوین که ممکن است در طرز جریان رودخانه تأثیری داشته باشد و همچنین مسائل مربوط باستفاده آبیاری طبق موافقتنامه‌های بخصوص بین طرفین متعاهدین ترتیب داده می‌شود. تغییر یا تخریب بعضی از ساختمانهای رودخانه‌های مرزی که انجام آن باعث تغییر سطح آب می‌شود فقط با جلب موافقت نظر طرف دیگر ممکن است آغاز گردد.

(ماده چهاردهم)

مصادر امور طرفین متعاهدین راجع به سطح و میزان آب رودخانه‌های مرزی و همچنین راجع بنزول برف و باران داخل در خاک یکدیگر حتی‌الامکان مرتباً مبادله اطلاعات خواهند نمود تا بدین وسیله بتوان از ایجاد خطر و صدمه طغیان آب و سیل جلوگیری نمود.

(ماده پانزدهم)

۱. ارتباط با راههای آهن و شوسه که مرز را قطع می‌نماید و نقاط عبور در این راهها با موافقتنامه مخصوص بین طرفین متعاهدین تنظیم می‌گردد.
۲. در محلهای تقاطع خط مرز با راههای آهن و شوسه هر یک از طرفین متعاهدین در خاک خود علائم مخصوص و راه بند نصب می‌نمایند و برای دایر بودن آنها مراقبت لازم بعمل می‌آورند.

۳. طرفین متعاهدین اقداماتی خواهند نمود که راههای آهن و شوسه که برای عبور و مرور باز و خط مرز را قطع می‌نمایند دائر نگهداری شوند. تعمیر آنها تا خط مرز بوسیله هر یک از طرفین متعاهدین به هزینه کشور مربوطه انجام می‌گیرد.

(ماده شانزدهم)

۱. پلهای روی مرز که از روی آنها ایاب و ذهاب می‌شود مرتب نگهداری و بوسیله و هزینه هر یک از طرفین متعاهدین تا خط مرز که روی پل مشخص شده تعمیر می‌گردند مگر در این باره توافق دیگری حاصل شده باشد. راجع به ترتیب و موعد و نحوه تعمیر پلهای مصادر امور

طرفین متعاهدتین قبلاً با یکدیگر توافق حاصل خواهند نمود.

۲. هر یک از طرفین متعاهدتین می‌توانند در موقع لزوم بازدید فنی آن قسمت از پلهای مرزی را که در خاک طرف مقابل قرار گرفته بعمل آورند در این مورد مصادر امور طرف مقابل بایستی اقلأً ۴۸ ساعت قبل از بازدید فنی که در نظر است از تاریخ شروع بازدید مستحضر شوند و پس از خاتمه بازدید از نتیجه آن مطلع گردند. ضمناً بازدید با حضور طرف مقابل انجام می‌گیرد.

۳. ترتیب عبور و مرور از روی پلهای مرزی طبق موافقت نمایندگان مصادر امور مرزی مربوطه برقرار می‌شود.

۴. مقررات این ماده مربوط به پل راه آهن جلفا در روی رود ارس نمی‌باشد که بهره‌برداری از آن طبق موافقتنامه خاصی تعیین شده است.

۵. احداث پلهای جدید روی رودخانه‌های مرزی طبق موافقتنامه مخصوص طرفین متعاهدتین صورت خواهد گرفت.

(فصل سوم)

شکار و مسائل مربوط به جنگلبانی و کشاورزی و معادن

(ماده هفدهم)

۱. هر یک از طرفین متعاهدتین مراقبت خواهند نمود که مقررات موجوده شکار در خاک آنها در نزدیکی خط مرز شدیداً رعایت شود و در حین شکار تیراندازی و تعقیب حیوانات وحشی و طیور از خط مرز تجاوز ننمایند.

۲. مصادر امور مربوطه طرفین متعاهدتین در تمام مسائل حفظ حیوانات وحشی و پرندگان تدریجاً توافق حاصل کرده و راجع به ممنوع شدن شکار در قسمتهای مخصوص از مرز زمان واحدی را اعلام می‌نمایند.

(ماده هیجدهم)

چنانچه بحکم حوادث طبیعی و یا در موقع جنگلبانی درختهایی روی مرز بیافتند مصادر

امور طرفین متعاهدتین اقداماتی بعمل می‌آورند که اشخاص ذینفع که درختها متعلق بآنها است بتوانند درختها را قطعه قطعه کرده و بخاک خود حمل نمایند در این قبیل موارد مصادر امور طرفیکه درختها متعلق بآن است بایستی مراتب را به مصادر امور طرف دیگر اطلاع دهد:

(ماده نوزدهم)

۱. عملیات کشاورزی و اکتشافی و بهره‌برداری معادن واقع در مجاورت بلافصل خط مرز بایستی طوری انجام گیرد که صدمه بخاک طرف مقابل نرساند.
۲. برای تأمین حفاظت خط مرز بایستی نواری بعرض ۲۰ متر در طرفین مرز باقی بماند که عملیات مذکور در بند یک این ماده در آن نوار اصولاً قدغن باشد مگر در موارد مخصوص که با موافقت مصادر امور طرفین متعاهدتین اجازه داده شود.
۳. چنانچه در موارد مخصوص تعیین نوار مذکور در بند (۲) این ماده مناسب نباشد مصادر امور طرفین متعاهدتین با موافقت نظر بین خود اقدامات احتیاطی دیگری معمول می‌دارند که حفظ خط مرز را تأمین نماید.
۴. هرگونه عملیات انفجاری در نزدیکی خط مرز و عملیات دیگری که بموجب آن خرابی و یا تغییر محل قسمتی از کوهستان و یا مواد ارضی ایجاد شود فقط پس از اطلاع قبلی طرف مقابل که نباید کمتر از ۴۸ ساعت باشد انجام گیرد. در موقع این عملیات اقدامات احتیاطی باید بعمل آید که زبانی باشخاص و مایملک طرف مقابل وارد نشود.

(فصل چهارم)

اختلافات و حوادث در مرز

(ماده بیستم)

- مصادر امور مربوطه طرفین متعاهدتین در خاک خود موظف با اقدامات ذیل می‌باشند:
۱. جلوگیری از هرگونه اختلافات و حوادثی که ممکن است در مرز رخ دهد.
 ۲. جلوگیری از تهیه عملیات جنایتکارانه اشخاص مسلح یا غیر مسلح بمنظور انجام این

عملیات در خاک طرف مقابل و همچنین معانعت از تجاوز آنها از مرز ب خاک یکدیگر و اتخاذ تدابیر لازم و مستحضر نمودن مصادر امور طرف مقابل در صورتیکه جنایتکاران از مرز عبور نموده و ب خاک طرف مقابل داخل شوند مصادر امور هر طرف مراتب را باستحضار مصادر امور طرف دیگر می‌رسانند.

۳. جلوگیری از تهیه عملیات و فعالیت‌هاییکه اختلال در امنیت و آرامش نوار مرزی بوجود می‌آورد یا زیان بمنافع طرف متعا هد دیگر می‌رساند و یا ساکنین نوار مذکور را تحریک می‌کنند و همچنین اقدامات بر علیه اشخاصیکه همراهی و حمایت برای عبور غیر قانونی از مرز می‌نمایند و اهالی را بکوچ کردن از خاک یکطرف ب خاک طرف دیگر تشویق و تحریک می‌کنند. چنانچه در نوار مرزی مصادر امریکی از طرفین متعا هدتین بوجود اشخاصی پی ببرند که عملیات آنها در قسمت اول این بند ذکر شده خواه بابتکار خودخواه بمحض دریافت اطلاعات و مدارک لازم از طرف مقابل در خصوص هویت این اشخاص یا محل توقف آنها طبق قوانین کشور اقدامات لازمه را جهت جلوگیری از انجام این عملیات اتخاذ می‌نمایند.

۴. مبارزه با قاچاق و دور کردن قاچاقچیان از نوار مرزی.

۵. برای جلوگیری از سرایت امراض مسری و آفات حیوانی و نباتی ب خاک طرف متعا هد دیگر مصادر امور طرف متعا هد که در خاک آن امراض واگیردار و آفات حیوانی یا نباتی پیدا شده مصادر امور طرف دیگر را مطلع می‌سازند.

در صورت احتمال سرایت امراض حیوانی بوسیله اغنامیکه از یکطرف بطرف دیگر باید انتقال داده شوند مصادر امور مربوط طرفین متعا هدتین طبق مقررات بهداشتی حیوانی اقدامات لازم جهت جلوگیری از سرایت امراض می‌نمایند.

۶. رسیدگی بکلیه حوادث واقعه و اختلافات پیدا شده در مرز و حل و فصل موارد ممکنه آنها منجمله:

الف) تیراندازی از روی مرز بطرف اشخاص و حیوانات و هدفها و یا ب خاک طرف متعا هد دیگر.

ب) قتل و جرح و وارد آوردن نقص بدنی و صدمه بسلامتی اتباع طرف مقابل در نتیجه تیراندازی از روی مرز و یا در موقع عبور از مرز همچنین رفتار خشونت آمیز نسبت باشخاص یک طرف که به خاک طرف دیگر عبور نموده اند.

ث) در صورتیکه مستخدمین دولت و یا اشخاص عادی برخلاف مقررات از خط مرز عبور نمایند مصادر امور طرفین متعاهدتین باید فوراً رسیدگی کرده و اگر معلوم شد که عبور از مرز بکلی غیر عمدی بوده اشخاصی را که عبور کرده اند بطرف دیگر رجعت می دهند و هیچیک از طرفین متعاهدتین حق ندارند از قبول بازگشت اشخاص که بطور غیر عمد از مرز عبور کرده اند امتناع ورزند.

د) عبور دادن اجباری اشخاص از کشور خود بخاک طرف مقابل.

۱. ادای کلمات ناشایسته و عمل توهین آمیز در خط مرز نسبت بطرف دیگر.

ف) تجاوز سفاین هوایی و یا قایق و وسائل شناور از مرز.

گ) مواقع کشف کرجی ماهیگیری و اسباب صید و سایر اشیاییکه بععلل انقلاب طبیعت بقلمرو طرف دیگر رانده شده باشد.

ح) انتقال و معیوب کردن و یا خراب کردن علائم مرزی و سایر تأسیسات مرزی منجمله تأسیسات رودخانه ای.

ی) سرقت و از بین بردن و یا معیوب کردن اموال دولتی و یا شخصی و غیره در خاک طرف مقابل.

در این موارد اموال دولتی و شخصی و غیره که بسرقت و یا تصادفاً و یا عمدتاً بخاک طرف انتقال داده شده در صورت ثبوت بایستی حتی الامکان بکشوری عودت داده شود که اموال متعلق بآن است چنانچه استرداد عین اموال مسروقه کلاً یا جزئاً ممکن نباشد مصادر امور متعاهدتین با موافقت یکدیگر میزان خسارت و امکان جبران آنرا تعیین می نمایند.

ژ) عکسبرداری از خاک مرزی طرف مقابل.

ک) رد شدن و یا عبوردادن حیوانات اهلی و طیور از مرز.

در این موارد حیوانات و طیور اهلی که از مرز رد شده‌اند یا عبور داده شده‌اند حتی‌الامکان بایستی بطرفی که تعلق دارند اعاده داده شوند و در صورت ثبوت خسران مالی باید حتی‌الامکان خسارت وارده طبق بند ۶ (قسمت ی) این ماده جبران گردد.

ل) جلوگیری از سرایت آتش سوزی از مرز ب خاک طرف مقابل.

م) مذاکرات و نوع معاشرت‌ها در روی مرز برای اشخاص رسمی و عادی که فاقد استورنامه می‌باشند.

ن) سایر اختلافات و حوادث مرزی.

۷. رسیدگی و حل و فصل هرگونه ادعای خسارت در حدود اختیارات محوله چه خسارات وارده در نتیجه بروز اختلافات و حوادث وارده از جانب یکی از طرفین یا از جانب اشخاص مقیم خاک آنها رخ داده باشد و ضمن حل اختلافات یا حادثه مرزی طبق قسمت‌های گ - ح - ی - ک بند ۶ همین ماده مصادر امور طرفین متعاهدتین مسائل مربوط به ترتیب اعاده اموالی را که در خاک طرف مقابل واقع شده نیز حل می‌کنند.

(فصل پنجم)

مصادر امور مرزی و محل اقامت آنها و منطقه عمل و ترتیب گذشتن از مرز.

(ماده بیست و یکم)

مصادر امور مربوطه که در این قرارداد نامبرده می‌شوند عبارتند از مرزبانان و جانشینان و معاونین آنها.

(ماده بیست و دوم)

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هر یک مرزبانان و جانشینان و معاونین آنان را تعیین می‌نمایند.

مرزبانان با یکدیگر همکاری کرده و وظائف خودشانرا در حدود موازین این قرارداد انجام می‌دهند.

نخستین ملاقات مرزبانان نباید دیرتر از ۱۴ روز پس از اعتبار یافتن این قرارداد انجام گیرد.

(ماده بیست و سوم)

تعداد مرزبانان و حوزه عملیات و مقر دائمی آنان طبق پروتکل پیوست این قرارداد تعیین می‌گردد.

نام و نام خانوادگی مرزبانان و جانشینان و معاونین آنها از طریق سیاسی با اطلاع طرفین خواهد رسید.

جانشینان مرزبانان از تمام اختیاراتیکه بمرزبانان داده شده است استفاده می‌نمایند و در غیاب مرزبانان وظائف آنها را انجام می‌دهند.

در صورت لزوم تغییر تعداد مرزبانان و وظائف مقرر آنها با حوزه عملیات و مقر دائمی آنان که در پروتکل ضمیمه این قرارداد ذکر شده طرفین متعاهدین راجع باین تغییرات از طریق سیاسی اقدام خواهند نمود.

(ماده بیست و چهارم)

۱. مرزبانان محل اقامت دائمی معاونین خود را بیکدیگر اطلاع می‌دهند. اطلاع راجع به محل اقامت دائمی و حوزه عملیات معاونین در جلسه اول ملاقات بعد از رسمیت یافتن این قرارداد توسط مرزبانان انجام خواهد شد.

۲. حدود اختیارات معاونین بوسیله مرزبانان تعیین می‌گردد.

۳. مقر دائمی جانشینان و معاونین مرزبانان و حوزه عملیات آنها می‌تواند بوسیله مرزبان مربوطه در طی مدت عمل این قرارداد تغییر پذیرد.

۴. هر مرزبان اختیار دارد در مواقع ضروری کارشناسانی برای همکاری خود دعوت نماید.

(ماده بیست و پنجم)

بنام اشخاصیکه در ماده (۲۱) این قرارداد ذکر شده استوارنامه‌های کتبی که بزبان هردو طرف تنظیم شده بشرح زیرصادر می‌گردد.

بمرزبانان دولت شاهنشاهی ایران و جانشینان و معاونین آنها از طرف رئیس اداره مرزبانی کل کشور.

بمرزبانان اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و جانشینان و معاونین آنها از طرف رئیس نیروی مرزی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی.

(ماده بیست و ششم)

در صورت تعیین مرزبانان جدید و جانشینان و یا معاونین آنان مقامات مربوطه طرفین متعاهدتین اهتمام می نمایند که در جریان کارها وقفه ای حاصل نشود.

(ماده بیست و هفتم)

مرزبانان جهت حل و فصل اختلافات و حوادثی که در مرز پیش می آید و مربوط بوظائف آنها است اقدامات لازم را می نمایند. در اینگونه موارد مرزبانان پس از حصول موافقت نظر مشترکاً باختلافات و حوادث رسیدگی و مراتب را در صورت جلسه قید می نمایند.

مسائلی که نسبت بآنها بین معاونین مرزبانان توافق حاصل نشود برای حل و فصل قطعی به مرزبانان احاله می گردد. اختلافات و حوادثی که مرزبانان درباره آنها نتوانند موافقت حاصل کنند از طریق سیاسی حل و تصفیه می گردد. بعلاوه هر مرزبان مختار است بنظریه شخصی هرگونه مسئله ای که اهمیت زیاد دارد برای حل بطریق سیاسی احاله نماید و موضوع را بااطلاع مرزبان مقابل برساند.

مقررات این ماده مانع از آن نیست مسئله ای که بطریق سیاسی احاله شده مجدداً برای حل بمرزبانان محول گردد.

(ماده بیست و هشتم)

تصمیماتی که متفقاً از طرف مرزبانان جهت فیصله دادن بهر اختلاف و یا حادثه ای اتخاذ می شود خاتمه یافته تلقی می گردد.

میزان خسارات وارده بهر یک از طرفین بر اساس موافقت حاصله راجع بجبران آن بلافاصله بعد از حل اختلافات بوسیله مرزبانان تعیین میشود ترتیب تصفیه خسارات و در صورت لزوم تغییر این ترتیب از طریق سیاسی انجام می شود.

(ماده بیست و نهم)

مرزبانان و معاونین آنها کارهای مشترک را حسب المعمول در جلسات و ملاقاتها انجام می دهند نسبت بهر جلسه مرزبانان صورتمجلس تنظیم و در آن جریان جلسه و قرارهای متخذه و موعد انجام آنها را بطور خلاصه منعکس می نمایند.

قرارهای مرزبانان پس از امضای پروتکل برای هر دو طرف اجباری و لازم الاجرا بوده و خاتمه یافته تلقی می گردد. مرزبانان مسائل کوچک را در صورتیکه هیچیک از آنها اصرار بر رسیدگی آن در جلسه مشترک نداشته باشند از طریق مکاتبه بین خود حل و فصل می نمایند. راجع بهر ملاقات معاونین صورتمجلسه کار (آکت) تنظیم می شود و در آن صورتمجلسه اقداماتی که شده است به تفصیل شرح داده می شود و در صورت لزوم تصمیمات و پیشنهادات نیز ذکر می گردد.

تصمیمات متخذه از طرف معاونین پس از تصویب مرزبانان بموقع اجرا گذاره می شود. پروتکلها و صورت جلسه های کار راجع بجلسات مرزبانان و راجع بملاقاتهای معاونین در دو نسخه و هر یک بزبانهای فارسی و روسی تنظیم می گردد.

(ماده سی ام)

جلسه و یا ملاقات مرزبانان با پیشنهاد یکی از آنها حتی الامکان در تاریخی که پیشنهاد شده انجام می گردد پاسخ دعوتنامه بایستی حتی الامکان فوری داده شود و در هر صورت بیشتر از ۴۸ ساعت پس از وصول دعوتنامه بطول نیانجامد. چنانچه تاریخ جلسه یا ملاقات پیشنهادی مورد قبول واقع نشود مرزبان در پاسخ وقت دیگری پیشنهاد می نماید.

برای جلسه و یا ملاقاتیکه یکی از مرزبانان مرزبان مقابل را دعوت می کند در صورتیکه عذر موجهی نداشته باشد (بیماری - مأموریت - مرخصی) مرزبان باید شخصاً حضور بهم رساند. در صورت وجود عذر موجه بجای مرزبان جانشین او که بایستی قبلاً مرزبان طرف مقابل را مطلع سازد حاضر می گردد. با موافقت مرزبان ممکن است جلسه یا ملاقات جانشینان صورت گیرد.

ملاقات معاونین مرزبانان فقط بدستور مرزبانان انجام می‌شود.
در جلسه یا ملاقاتهای مرزبانان یا معاونین آنها منشی‌ها و مترجمین نیز می‌توانند حضور داشته باشند.

(ماده سی و یکم)

جلسات و ملاقاتهاییکه در ماده (۳۰) همین قرارداد ذکر شده باید بطور کلی در خاک آن طرف متعاهدی صورت گیرد که تقاضای تشکیل جلسه یا ملاقات نموده مع الوصف در صورتیکه دلائل موجهی ایجاب نماید مرزبانان می‌توانند این قاعده کلی را رعایت نمایند.
جلسه یا ملاقاتها بوسیله مرزبان و یا معاون طرفیکه در خاک آن مذاکره جریان دارد اداره می‌گردد.

دستور جلسه باید با دعوت ملاقات همراه باشد یا از طریق مذاکرات قبلی و یا مبادله مکاتبات تنظیم گردد در موارد فوق‌العاده با موافقت طرفین ممکن است مسائلی مورد بررسی قرار گیرد که در دستور روز جلسه پیش بینی نشده باشد:

(ماده سی و دوم)

مرزبانان و معاونین آنها می‌توانند طبق موافقت قبلی برای وقوف بماهیت موضوع بررسی خود را درمحل وقوع اختلاف و حوادث مرزی بعمل آورند در اینمورد مرزبانان و معاونین آنها اگر ضرورت ایجاب نماید می‌توانند کارشناسان مترجمین و شهود و شاکیان را با خود به حل وقوع اختلاف یا حادثه ببرند.

رهبری امور بررسی تحت نظر طرفی خواهد بود که در خاک آن بررسی بعمل می‌آید.
راجع به بررسی‌های مزبوره باید صورت مجلس کار و یا اسناد دیگری تنظیم شوند که بعداً بصورت جلسه ضمیمه گردد. صورت‌های مجلس کار مزبور و اسناد دیگری که ذکر شد با مراعات مقررات ماده (۲۹) این قرارداد تنظیم می‌گردد.

(ماده سی و سوم)

مرزبانان موظفند نتیجه اقداماتی را که طبق تصمیمات متخذه در جلسه مشترک یا ملاقات بعمل می آورند در کمترین مدت با اطلاع یکدیگر برسانند.

(ماده سی و چهارم)

مرزبانان طبق توافق متقابل باید برای تبادل نامه ها و همچنین تحویل اشخاص و اموال نقاطی را در مرز تعیین نمایند. تعیین نقاط برای ملاقاتهای آنها در اولین جلسه ملاقات مرزبانان که بعد از رسمیت یافتن این قرارداد تشکیل می شود بعمل خواهد آمد تعداد و محل نقاط ملاقاتها می تواند با توافق مرزبانان تغییر یابد.

تحویل اشخاص باید شخصاً بوسیله مرزبانان و یا معاونین آنها اجرا گردد. مرزبانان و یا معاونین آنها باید هر بار راجع بمحل و وقت برای تحویل اشخاص توافق حاصل نمایند.

تحویل اغنام و احشام در محلی انجام می گیرد که آنها از مرز عبور کرده اند. تحویل چهارپایان و یا اموال و همچنین مراسلات اداری را رئیس پاسگاه مرزی آن منطقه بر حسب دستور مرزبان می تواند انجام دهد. مراسلات اداری بایستی بطور مداوم اعم از روز تعطیل و یا روز استراحت شبانه روزی مبادله گردد.

مرزبانان با موافقت یکدیگر نمونه قبض رسید تنظیم نموده و در مقابل دریافت یا تحویل مراسلات یا چهارپایان و یا اموال دیگر آنرا امضاء و بطرف مقابل تسلیم می نمایند. مرزبانان درباره علامتی که برای احضار پاسدار مرزی طرف مقابل باید بکار برده شود با یکدیگر قرار لازم را می گذارند.

(ماده سی و پنجم)

مرزبانان و یا جانشینان آنها یا معاونین - منشی ها - مترجمین و کارشناسان برای انجام مأموریتهای خود که مطابق مفاد این قرارداد باشد می توانند از مرز عبور نمایند.

مرزبانان و جانشین و معاونین آنها بموجب استوارنامه که در ماده (۲۵) این قرارداد پیش‌بینی شده است و دارای عکس و امضای دارنده آن است و همچنین بوسیله مرزبانان مقابل روادید شده می‌توانند از مرز عبور کنند. (نمونه استوارنامه پیوست شماره ۱).

منشی‌ها و مترجمین بوسیله گواهینامه که اعتبار آن ششماه است و مرزبان یکی از طرفین بآنها می‌دهد از مرز عبور می‌کنند این گواهینامه باید دارای عکس و امضای دارنده آن باشد (نمونه گواهینامه پیوست شماره ۲).

کارشناسان و اشخاصیکه وجود آنها برای روشن ساختن موضوعی ضروری است از گواهینامه موقتی استفاده می‌کنند و با این گواهینامه فقط یکبار می‌توانند از مرز رفت و آمد نمایند. اعتبار این گواهینامه از زمان عبور از مرز فقط ۲۴ ساعت می‌باشد. گواهینامه مزبور را مرزبان یکی از طرفین باشخاص نامبرده می‌دهد و بوسیله مرزبان مقابل ویزا می‌شود. (نمونه گواهینامه پیوست شماره ۳).

(ماده سی و ششم)

عبور از مرز بوسیله اشخاصیکه که در قسمت اول ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده فقط در نقاطی که مطابق ماده (۳۴) تعیین شده انجام می‌شود مگر مرزبانان و یا معاونین آنها راجع بعبور مرز در نقطه دیگری قرار گذاشته باشند.

روز و ساعت عبور از مرز باید قبلاً و در هر حال ۲۴ ساعت پیش از موعد بنزدیکترین پست مرزی طرف مقابل ابلاغ شود که مشایعت کننده خود را قبلاً بمحل ملاقات اعزام دارد. مرزبانان و همچنین سایر اشخاصی که در قسمت اول ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده‌اند در موقع عبور از مرز حق دارند بلباس مقرر خود ملبس بوده و اسلحه خویش همراه داشته باشند.

(ماده سی و هفتم)

مرزبانان و همچنین اشخاصی دیگری که در قسمت اول ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده با علیه کاغذها و اسنادی که همراه دارند دارای مصونیت می‌باشند.

اشخاص نامبرده حق دارند بدون تادیه حقوق مالیاتی و گمرکی در خاک طرف مقابل با خود اشیاء ضروری کار و سائل نقلیه و اموال دیگر از قبیل خواربار و سیگار و توتون برای مصرف شخصی خود همراه داشته باشند بشرط اینکه در مراجعت دوباره آنها را با خود از مرز خارج نمایند (سواى آنچه که مصرف شده باشد).

اشخاصیکه در قسمت چهارم ماده (۳۵) این قرارداد ذکر شده‌اند در مدت توقف در خاک طرف دیگر مصونیت داشته و بهیچ صورت بازداشت نمی‌شوند.

(ماده سی و هشتم)

هر یک از طرفین این قرارداد تمام مخارج ناشیه از انجام مأموریت و وظائفی که طبق این قرارداد بوی محول گردیده عهده‌دار خواهد بود.

(ماده سی و نهم)

هر کدام از طرفین نسبت باشخاص طرف دیگر که در قسمتهای یک و چهار از ماده (۳۵) ذکر شده بود و در خاک آن طرف برای انجام وظیفه و برای مأموریت مطابق این قرارداد می‌روند از مساعدتهای لازم از قبیل وسائل نقلیه منزل و وسائل تأمین ارتباط یا مصادر امور مربوط خود استفاده خواهند نمود.

(فصل ششم)

مقررات نهایی

(ماده چهلم)

این قرارداد در مدت سه سال معتبر و مجرا خواهد بود.

چنانچه هیچیک از طرفین تا مدت ششماه قبل از خاتمه موعده این قرارداد اظهار تمایل خود را دایر بر لغو و یا تغییر یک یا چند ماده از مواد آن اعلام نکند قرارداد حاضر عیناً برای هر سه سال دیگر بخودی خود معتبر و مجرا خواهد بود.

(ماده چهل و یکم)

پروتکل ضمیمه این قرارداد جزو لاینفک آن می‌باشد.

(ماده چهل و دوم)

با انعقاد این قرارداد موافقتنامه‌های موجوده از راه تبادل یادداشتهای بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره تأسیس مرزبانهای بتاریخ ۱۴ اوت ۱۹۲۷ - ۱۵ اکتبر ۱۹۲۸ - ۲۰ نوامبر ۱۹۲۹ - ۲۷ اکتبر ۱۹۳۱ - ۲۸ نوامبر ۱۹۴۹ - ۲۷ دسامبر ۱۹۴۹ - ۴ ژانویه ۱۹۵۰ - ۱۷ ژانویه ۱۹۵۰ - ۲۸ ژانویه ۱۹۵۰ - ۱۱ ژوئیه ۱۹۵۰ و نهم اوت ۱۹۵۰ را باید لغو و از درجه اعتبار ساقط دانست.

(ماده چهل و سوم)

این قرارداد پس از تصویب و تبادل نسخ مصوبه آن که در کوتاهترین مدت در تهران بعمل خواهد آمد بلافاصله بموقع اجراء گذارده خواهد شد.

(ماده چهل و چهارم)

این قرارداد در دو نسخه و هر نسخه بزبان فارسی و روسی نوشته شده و هر دو متن دارای اعتبار یکسان می‌باشد.

علیهذا اختیارداران نامبرده در فوق این قرارداد را امضاء و به مهر خود ممهور نمودند.

در مسکو بتاریخ ۲۴ اردیبهشت ۱۳۳۶ برابر با ۱۴ مه ۱۹۵۷

بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران بنمایندگی دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

جناب آقای ارلف وزیر مختار اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی

تیمسار سپهبد امان‌اله جهانبانی

* * *

سند شماره ۱۳۳

۲۳. موافقتنامه استفاده از رودخانه‌های مرزی

۱. متن موافقتنامه

موافقت نامه

بین دولت ایران

و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

راجع به تهیه طرحهای مقدماتی مربوط با استفاده متساوی مشترک

از قسمتهای مرزی رودخانه‌های ارس و اترک برای آبیاری و تولید

نیروی برق

دولت ایران از یکطرف و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر نظر بروابط دوستانه که بین دو کشور موجود است و از آنجا که مایلند این روابط را بیش از پیش تحکیم کنند تصمیم گرفتند بمنظور استفاده از حق متساوی هر یک از طرفین از کل منابع آب و انرژی قسمتهای مرزی رودخانه‌های ارس و اترک یعنی پنجاه درصد منابع مذکور برای آبیاری و تولید نیروی برق و مصارف عمومی اقدام به کارهای مشترک نمایند و باین منظور در مراتب زیر موافقت نمودند.

ماده اول

طرفین موافقت دارند که طرز استفاده از حق پنجاه درصد مذکور در فوق انحراف و انتقال جدا و مستقل آب و برق در خاک هر یک از طرفین با توجه بطرح کلی مقدماتی استفاده مرکب از رودخانه‌ها که باید مورد موافقت طرفین قرار گیرد خواهد بود.

اگر اقدامات یکی از طرفین بمنظور استفاده از پنجاه درصد کل منابع نسبت به طرف دیگر دیرتر انجام گیرد این امر به هیچوجه موجب سلب حق وی از استفاده تمامی سهم خود نخواهد بود.

ماده دوم

طرفین موافقت دارند که مشترکاً معاینات اکتشافی در طول تمام قسمت‌های مرزی رودخانه‌های ارس و اترک که بین کشورهای ایران و شوروی مشترک می‌باشد بعمل آورند و اطلاعات فنی راجع برژیم رودخانه‌های مذکور را جمع‌آوری نمایند همچنین موافقت می‌نمایند که کارهای مطالعاتی (صحرائی و دفتری) لازم راجع به تهیه طرح‌های مقدماتی استفاده آبیاری و نیروی برق مربوط برودخانه ارس از تنگه قیزقلعه سی تا منت‌هالیه قسمت مرزی (نقشه ضمیمه است) و تمام قسمت مرزی رودخانه اترک را انجام بدهند.

ماده سوم

نظر باینکه طرفین مایلند عملیات موضوع این موافقت‌نامه هر چه زودتر انجام گردد موافقت می‌نمایند در ظرف ۳ ماه از تاریخ امضای این موافقت‌نامه گروه‌های مختلط اکتشافی تشکیل دهند و شروع به معاینات اکتشافی نمایند.

پس از پایان معاینات اکتشافی طرفین گروه‌های مختلط کارهای مطالعات صحرائی مربوط به تأسیسات مشترک را تعیین خواهند نمود که بر طبق برنامه پیوست این موافقت‌نامه کارهای مذکور را انجام خواهند داد و در مورد مسائل نقشه‌برداری زمین‌شناسی - هیدرولوژی - اقتصادی و هر امر دیگری که مربوط باین موافقت‌نامه باشد گزارش‌های خود را هر سه ماه به مراجع ذیربط تسلیم خواهند کرد.

ماده چهارم

معاینات اکتشافی هر دو ساحل رودخانه‌های ارس و اترک بطوریکه در مواد بالا ذکر شده است مشترکاً توسط سه گروه مختلط که هر گروه شامل ۴ نفر مأمور متخصص و یک نفر مترجم از هر طرف خواهد بود بعمل خواهد آمد.

برای عملیات اکتشافی رودخانه ارس دو گروه مختلط و برای رودخانه اترک یک گروه مختلط مشغول کار خواهند شد.

هر یک از طرفین در خاک خود احتیاجات افراد گروه‌های مختلط اکتشافی و گروه‌های

مختلط کارهای مطالعات صحرایی مذکور در ماده ۳ را از حیث وسایل نقلیه و سایر ضروریات زندگی تأمین و برای پیشرفت کلیه کارهای گروههای مذکور مساعدتهای لازم را مبذول خواهند داشت.

ماده پنجم

کارهای مطالعاتی دفتری و کارهای تنظیم طرحهای مقدماتی تأسیساتی که برای هر دو طرف جنبه مشترک دارد (سدهای انحرافی و مخزنی برای هر دو رودخانه) بوسیله طرف شوروی با شرکت متخصصین ایرانی در خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی صورت خواهد گرفت.

طرف ایرانی برای شرکت در کارهای مذکور متخصصین خود را بتعداد ده نفر بهزینه خود به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعزام خواهد داشت.

ماده ششم

کارهای مطالعاتی (صحرایی و دفتری) و کارهای تنظیم طرحهای مقدماتی مربوط به تأسیسات واقع در خاک هر یک از طرفین بوسیله همان طرف انجام خواهد شد. مبادله اطلاعات فنی لازم بر طبق برنامه و پیوستهای آن که بین هیئت‌های کارشناسان طرفین موافقت شده است انجام خواهد گردید.

ماده هفتم

برای کلیه کارهای نقشه‌برداری و ژئودزی که مربوط به تهیه طرحهای مقدماتی می‌باشد مبداء ارتفاع بالتیک و دستگاه مشترک مختصات معمول می‌گردد. ترتیب انتقال ارتفاعات و مختصات در برنامه‌ای که بین هیئت‌های کارشناسان هر دو طرف موافقت شده است تعیین می‌گردد.

ماده هشتم

طرفین بمنظور تأمین معاینات مشترک اکتشافی و کارهای مطالعاتی صحرایی که بر طبق ماده ۴ صورت می‌گیرد بشرکت کنندگان در این کارها برای مدتی که کار جریان خواهد داشت حق

عبور مکرر از مرز را می‌دهند. بدین منظور طرفین اطلاعات راجع باشخاصی را که عبور مکرر از مرز برای آنها ضروریست توسط مرزبانان برای انجام تشریفات لازم قبلاً باستحضار یکدیگر خواهند رسانید.

ماده نهم

طرحهای مقدماتی تأسیسات مشترک که بر طبق ماده ۵ تهیه شده توسط طرف شوروی بزبانهای روسی و انگلیسی تدوین می‌شوند که متن انگلیسی آن برای طرف ایرانی ارسال می‌گردد سپس طرفین در مدت یک ماه برای بحث راجع به طرحهای مقدماتی و اعمال تغییرات احتمالی و اتخاذ تصمیم نسبت به طرحهای مقدماتی و در صورت موافقت طرفین برای تعیین ترتیب و موعدهای انجام کارهای بعدی در تهران اجتماع می‌نمایند.

ماده دهم

برنامه عملیات مطالعاتی و کارهای مربوط به تهیه طرحهای مقدماتی و ضمائم آن به وسیله هیئت‌های کارشناسان طرفین تنظیم و امضاء می‌گردد و پس از تصویب آن از طرف مقامات صلاحیتدار طرفین در اسرع وقت جزء لاینفک این موافقت نامه خواهد بود. در صورتیکه یکی از طرفین بعللی نتواند در موعدهای مقرر اطلاعات فنی مندرج در برنامه و ضمائم آنرا تهیه کند باید یک ماه قبل از خاتمه مقرر مراتب را بطرف مقابل اطلاع و تمدیدی را که ضروری می‌داند اعلام کند.

ماده یازدهم

این موافقت نامه در تهران در تاریخ بیستم مرداد ماه ۱۳۳۶ مطابق ۱۱ اوت ۱۹۵۷ بزبانهای فارسی و روسی در دو نسخه تنظیم شد و هر دو متن متساویاً معتبر می‌باشد.

بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران

وزیر کشاورزی دولت شاهنشاهی ایران

بنمایندگی دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی سفير کبير و نماینده فوق‌العاده

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران.

۲. متن متمم موافقتنامه

سند شماره ۱۳۴

موافقت نامه ایران و شوروی مربوط به رودخانه‌های مرزی ارس

و اترک مورخ ۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷)

راجع به تهیه طرح مقدماتی مربوط به استفاده مشترک از آب موجود قطعه مرزی

رودخانه هریرود (تجن) واقع بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران از یک طرف و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر نظر بر روابط دوستانه که بین دو کشور موجود است و از آنجا که مایلند این روابط را بیش از پیش تحکیم کنند تصمیم گرفتند که بر طبق قرارداد مورخ اول اسفند ۱۳۰۴ (۲۰ فوریه ۱۹۲۶) و بمنظور متمم موافقت نامه مورخ بیستم مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) برای استفاده از حق هر یک از طرفین از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) واقع بین ایران و اتحاد شوروی اقدام بکارهای مشترک نمایند و باین منظور در مراتب زیر موافقت نمودند:

ماده اول

از آنجا که با رژیم فعلی رودخانه هریرود (تجن) در فصل آبیاری احتیاجات طرفین تأمین نمی‌شود و از آنجا که مقدار معتناهی از آب رودخانه در مواقع طغیان و سیل بهدر می‌رود طرفین بر طبق قرارداد مورخ اول اسفند ۱۳۰۴ (۲۰ فوریه ۱۹۲۶) موافقت نمودند آبی را که بهدر می‌رود بوسیله ساختمان سد مخزنی مشترک روی قطعه مرزی رودخانه مورد استفاده قرار دهند و آن را بین خود بدو قسمت مساوی تقسیم نمایند.

سهم سرمایه گذاری طرفین برای ساختمان تأسیسات مشترک هیدروتکنیک باید بنسبت مقدار آبی باشد که هر یک از طرفین از این تأسیسات برداشت خواهد نمود.

ماده دوم

طرفین موافقت دارند که طرز استفاده از حقوق مذکور در ماده ۱ انحراف جدا و مستقل آب در خاک هر یک از طرفین با توجه بطرح مقدماتی مربوط با استفاده مشترک از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) که باید مورد موافقت طرفین قرار گیرد خواهد بود.

اگر اقدامات یکی از طرفین بمنظور استفاده از حقوق خود نسبت با اقدامات طرف دیگر دیرتر انجام گیرد این امر بهیچوجه موجب سلب حق وی از استفاده تمامی سهم خود نخواهد بود.

ماده سوم

طرفین موافقت دارند که مشترکاً در تمام طول قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) واقع بین ایران و اتحاد شوروی معاینات اکتشافی بعمل آورند و اطلاعات فنی راجع به رژیم رودخانه مذکور را جمع آوری کنند و همچنین کارهای مطالعاتی (صحرائی و دفتری) لازم را برای تهیه طرح مقدماتی استفاده از آب موجود تمام طول قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) با واریانتهای ساختمان مخزن در قطعههای سراب و پایاب پل خاتون انجام دهند.

ماده چهارم

نظر باینکه طرفین مایلند عملیات موضوع این متمم هرچه زودتر انجام گردد موافقت می نمایند در ظرف ۳ ماه از تاریخ امضای این متمم گروه مختلط اکتشافی تشکیل دهند و شروع به معاینات اکتشافی نمایند.

پس از پایان معاینات اکتشافی طرفین گروههای مختلط کارهای مطالعات صحرائی مربوط به تأسیسات مشترک را تعیین خواهند نمود که بر طبق برنامه پیوست این متمم کارهای مذکور را انجام دهند و در مورد مسائل نقشه برداری - زمین شناسی - هیدرولوژی - اقتصادی و هر امر دیگری که مربوط به این متمم باشد گزارشهای خود را هر سه ماه بمراجع ذیربط تسلیم نمایند.

ماده پنجم

معاینات اکتشافی هر دو ساحل رودخانه هریرود (تجن) بطوریکه در مواد بالا ذکر شده است توسط یک گروه مختلط شامل ۴ نفر مأمور متخصص و یک نفر مترجم از هر طرف مشترکاً بعمل خواهد آمد.

هر یک از طرفین در خاک خود احتیاجات افراد گروه مختلط اکتشافی و گروههای مختلط کارهای مطالعات صحرائی مذکور در ماده ۴ را از حیث وسائل نقلیه و سایر ضروریات زندگی

تأمین کرده برای پیشرفت کلیه کارهای گروههای مذکور مساعدتهای لازم را مبذول خواهد داشت.

ماده ششم

کلیه کارهای مربوط به بررسی و استنتاج از اطلاعات مندرج در گزارشهای مطالعات صحرایی که در ماده ۴ پیش بینی شده همچنین کارهای مربوط به تهیه طرح مقدماتی تأسیساتی که برای هر دو طرف جنبه مشترک دارد بوسیله طرف شوروی با شرکت متخصصین ایرانی در تهران صورت خواهد گرفت.

برای انجام کارهای مذکور طرف شوروی ده تا پانزده نفر متخصص بهزینه خود بتهران اعزام خواهد داشت و طرف ایرانی نیز حداقل ده نفر متخصص بهزینه خود تعیین خواهد نمود.

ماده هفتم

کارهای مطالعاتی (صحرایی و دفتری) و تهیه طرح مقدماتی مربوط به تأسیسات واقع در خاک هر یک از طرفین بوسیله همان طرف انجام خواهد شد.

مبادله اطلاعات فنی لازم بر طبق برنامه و پیوستهای آن که بین هیئت‌های کارشناسان طرفین موافقت شده است انجام خواهد گردید.

ماده هشتم

برای کلیه کارهای نقشه‌برداری و ژئودزی که مربوط به تهیه طرح مقدماتی می‌باشد مبدا ارتفاع بالتیک و دستگاه مشترک مختصات معمول می‌گردد.

ترتیب انتقال ارتفاعات و مختصات در برنامه‌ای که بین هیئت‌های کارشناسان هر دو طرف موافقت شده است تعیین می‌گردد.

ماده نهم

طرفین بمنظور تأمین معاینات مشترک اکتشافی و کارهای مطالعاتی صحرایی که بر طبق مواد ۴ و ۵ صورت می‌گیرد بشرکت کنندگان در این کارها برای مدتی که کار جریان خواهد داشت حق عبور مکرر از مرز را می‌دهند.

بدین منظور طرفین اطلاعات راجع به اشخاصی را که عبور مکرر از مرز برای آنها

ضروریست توسط مرزبانان خود برای انجام تشریفات لازم قبلاً باستحضار یکدیگر خواهند رسانید.

ماده دهم

طرح مقدماتی تأسیسات مشترک که بر طبق ماده ۶ تهیه شده توسط طرف شوروی بزبانهای روسی و انگلیسی تدوین می‌شود که متن انگلیسی آن بطرف ایرانی تسلیم می‌گردد سپس طرفین در مدت دو ماه برای بحث راجع بطرح مقدماتی و اعمال تغییرات احتمالی و اتخاذ تصمیم نسبت به طرح مقدماتی و در صورت موافقت طرفین برای تعیین ترتیب و مواعیدهای انجام کارهای بعدی در مسکو اجتماع می‌نمایند.

ماده یازدهم

برنامه عملیات مطالعاتی و کارهای مربوط به تهیه طرح مقدماتی و ضمائم شماره یک و دو آن که بوسیله هیئت‌های کارشناسان طرفین تنظیم و امضاء شده پیوست و جزء لاینفک این متمم است. در صورتی که یکی از طرفین بعللی نتواند در مواعیدهای مقرر اطلاعات فنی مندرج در برنامه و ضمائم آن را تهیه کند باید یکماه قبل از خاتمه مدت مقرر مراتب را بطرف مقابل اطلاع و تمدیدی را که ضروری می‌داند اعلام کند.

ماده دوازدهم

این متمم موافقت نامه مورخ ۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) در تهران در تاریخ چهاردهم اسفند ۱۳۳۶ مطابق پنجم مارس ۱۹۵۸ بزبانهای فارسی و روسی در دو نسخه تنظیم شد و هر دو متن متساویاً معتبر می‌باشد.

بنمایندگی دولت شاهنشاهی ایران
بنمایندگی دولت اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی

ن. پگوف

سرتیپ محمد حسن اخوی

وزیر کشاورزی دولت شاهنشاهی ایران
سفیر کبیر و نماینده فوق‌العاده دولت اتحاد

شوروی سوسیالیستی در ایران

جماهیر

۳. متن برنامه عملیات مطالعاتی مربوط به تهیه طرح مقدماتی بمنظور استفاده مشترک از آب رودخانه به همراه دو ضمیمه.

سند شماره ۱۳۵

برنامه

عملیات مطالعاتی و کارهای مربوط به تهیه طرح مقدماتی بمنظور استفاده مشترک از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) که بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی واقع است

اول - اکتشاف قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن)

قبل از اینکه مطالعات شروع شود در سراسر طول قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) مشترکاً اکتشاف بعمل می آید.

در نتیجه این اکتشاف واریانت‌های ممکن برای تعیین محل سدهای مخزنی و انحرافی - مقسم‌ها و قطعه‌های ابتدایی نهرهای اصلی و همچنین حجم کارهای مطالعاتی که برای تهیه طرح مقدماتی استفاده مشترک از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) لازم است تعیین می‌شود.

عرض نواریکه در آن اکتشاف بعمل می‌آید باید برای انتخاب محل تأسیسات مشترک روی رودخانه هریرود (تجن) کافی باشد.

رؤسای گروه‌های اکتشافی نتیجه معاینات اکتشافی خود را در پروتکلی که برنامه اجرایی کارهای مطالعاتی ضمیمه آن خواهد بود مدون می‌کنند.

دوم - مطالعات فنی

مطالعات قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) نقاط مناسبی را برای احداث سدهای مخزنی و انحرافی و همچنین مقسم‌ها بمنظور تأمین آبیگری نهرهای هر دو ساحل (ایران و شوروی) تعیین خواهد نمود بطوریکه سطح کلی آبیاری طرفین رودخانه بحداکثر ممکن افزایش یابد.

این مطالعات عبارت خواهد بود از:

I - عملیات نقشه برداری و ژئودزی

الف) ترازیبی طولی قطعه مرزی رودخانه.

در نیمرخ طولی رودخانه باید نقاطی که از آنها در حال حاضر آبگیری بعمل می آید با ذکر حداکثر مقدار آبگیری نشان داده شود.

ب) نقشه برداری مخزن سدها برای واریانت های مختلف بطوریکه حجم مخزنها را در ارتفاعات مختلف آب با دقت کافی بتوان تعیین نمود.

ج) نقشه برداری محلهایی که برای ساختمان سدها و تأسیسات آبگیری و مقسمها مورد نظر است.

د) نقشه برداری بیف های پایین تأسیسات مورد نظر که ممکن است بر اثر کار این تأسیسات شسته شود (نقشه برداری مذکور شامل نوار ساحلی نیز می باشد).

ه) تعیین مختصات چاهها و گمانه های زمین شناسی و ارتفاع دهانه آنها (با ثبت آنها روی نقشه).

و) تعیین ارتفاع و مختصات رپرهایی که در خاک ایران نصب شده نسبت بمبداء ارتفاع بالتیک و دستگاه مشترک مختصات.

II - عملیات زمین شناسی

الف) برداشت نقشه زمین شناسی رودخانه هریرود (تجن) در تمام طول قطعه مرزی ایران و اتحاد شوروی.

ب) بررسی شرایط زمین شناسی و هیدروژئولوژی مناطق و زمینهایی که در نتیجه احداث مخزنها سفره آب زیرزمینی آنها بالا خواهد آمد.

ج) بررسی شرایط زمین شناسی و هیدروژئولوژی نقاطی که برای ساختمان سدها و تأسیسات آبگیری و مقسمها مورد نظر است و همچنین بیف های پایین آنها. بررسی مذکور باید

برای تطبیق واریانت‌ها و مدلل بودن واریانت انتخابی کافی باشد.

(د) اکتشاف زمین شناسی مصالح محلی که برای بنای تأسیسات مورد لزوم است

(رس - گل ماسه - ماسه - سنگ - سنگ ریزه - و غیره).

(ه) بررسی رویدادهای فیزیکوژئولوژی در ناحیه مرزی رودخانه و ناحیه تأسیساتی که مورد نظر است (لغزش طبقات - نشست موضعی طبقات - تخلخل در سطح کوچک).

(و) انجام مطالعات درباره سطح آبهای زیرزمینی در محلهایی که برای تأسیسات و مخزن‌ها مورد نظر است و تعیین قابلیت نفوذ آب در انواع مختلف طبقات در این نواحی (تعیین ضریب نفوذ پذیری).

(ز) کارهای آزمایشگاهی برای بدست آوردن مشخصات ژئوتکنیکی طبقات زمین در محلهایی که برای احداث تأسیسات و مخزن‌ها مورد نظر است.

در نتیجه عملیات زمین شناسی فوق گزارش زمین شناسی با ذکر نتایجی که از بررسی‌های صحرایی و آزمایشگاهی بدست آمده تنظیم می‌شود و توصیه‌هایی که برای تهیه طرح لازم است ذکر می‌گردد.

III - کارهای هیدرولوژی

بر طبق مطالعات هیدرولوژی که در سالهای قبل در رودخانه هریرود (تجن) و شعب آن انجام شده مشخصات جامع هیدرولوژی رودخانه برای قطعه‌ای از آن که مورد نظر است تنظیم می‌گردد و ضمناً مقدار آب کلیه انهار که از این رودخانه در تمام مدت مطالعات بمنظور آبیاری استفاده می‌شده در مشخصات جامع مذکور در نظر گرفته می‌شود.

در این مشخصات جامع اطلاعات ذیل ذکر می‌گردد:

(الف) وضع مطالعات هیدرولوژی رودخانه هریرود (تجن) و شعب آن (ذکر اندازه‌گیریها بلحاظ اسامی و محل ایستگاهها و مدت و نوع مطالعات).

(ب) بده‌های متوسط ده روزه و مجموع سالانه مقدار کل آب که از رودخانه هریرود (تجن) و شعب آن می‌گذرد برای تمام مدتی که مطالعات انجام شده است.

ج) بده‌های متوسط سالانه و بده‌های حداکثر و حداقل هر سال برای رودخانه هریرود (تجن) و شعب آن.

د) اطلاعات راجع بمواد معلق و رسوبات متحرک کف رودخانه با ذکر جنس ذرات.

ه) اطلاعات راجع به رژیم رودخانه در فصل زمستان.

و) اطلاعات راجع به ترکیب شیمیایی آب.

ز) بده‌های مشخص که بعنوان مبنای حساب برای تهیه طرح توصیه می‌گردد.

در ابتداء و انتهای قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) و در محلهایی که برای احداث مخزن مورد نظر است همچنین در نقاط آبیگری موجود و نقاطی که آب به ریگستان قره قوم ریخته می‌شود و نیز در نقاطیکه مشخص رژیم رودخانه می‌باشند مطالعات اندازه‌گیری آب شروع می‌گردد.

ارتباط نتایج این مطالعات بانتایج حاصل از مطالعات ایستگاه هیدرولوژی و هواشناسی آق در بند روی رودخانه کشف رود در خاک ایران و ایستگاه هیدرولوژی و هواشناسی پل خاتون و پست اندازه‌گیری آب آئول آتا در خاک شوروی برقرار می‌گردد.

سوم - مطالعات اقتصادی

برای تعیین خسارات اقتصادی که در نتیجه احداث مخزنها و تأسیسات و نهرها ممکن است وارد شود نسبت به زمینهایی که برای کارهای ساختمانی باید مجزا گردد و یا نواحی‌ای که زیر آب قرار خواهد گرفت یا سفره آب زیرزمینی آنها بالا خواهد آمد مطالعات اقتصادی انجام می‌یابد.

چهارم - کارهای مربوط به تهیه طرح

پس از انجام کلیه کارهای مطالعاتی بشرح بالا بمنظور استفاده از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) بوسیله احداث تأسیسات هیدروتکنیک ذیربط چند واریانت طرح مقدماتی برای قطعه سراب همچنین برای قطعه پایاب پل خاتون تهیه می‌شود. واریانت‌های مربوط به قطعه پایاب پل خاتون با احتساب مقدار آب رودخانه کشف رود که بهریرود (تجن) می‌ریزد و بدون احتساب آن تهیه می‌گردد.

کلیه واریانت‌های مذکور در فوق با در نظر گرفتن مفاد قرارداد منعقد بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ اول اسفند ۱۳۰۴ (۲۰ فوریه ۱۹۲۶) تهیه می‌گردد. طرفین پس از ساختمان تأسیسات هیدروتکنیک مربوط سهم آب خود را که در قرارداد مذکور در بالا پیش بینی شده دریافت خواهند داشت اما تمام حجم اضافی آب که در نتیجه ساختمان حاصل خواهد شد بین طرفین بدو قسمت مساوی تقسیم خواهد گردید. حجم اضافی مذکور که بنسبت مساوی بین طرفین تقسیم خواهد شد در سال متوسط (بلحاظ مقدار آب جاری رودخانه) با در نظر گرفتن مقدار آب رودخانه کشف رود که بهریرود (تجن) می‌ریزد از ۳۸۷ میلیون مترمکعب که رقم متوسط آب تلف شده برای دوران سالهای ۱۹۴۷-۱۹۵۷ می‌باشد کمتر نخواهد بود.

سهم سرمایه گذاری طرفین برای ساختمان تأسیسات هیدروتکنیک باید بنسبت مقدار آبی باشد که هر یک از طرفین از تأسیسات مشترک برداشت خواهد نمود. در طرح مقدماتی اطلاعات زیر ذکر می‌گردد:

الف) نمودارهای بده‌های متوسط ده روزه رودخانه در دهانه‌های آبیگری و سدهای مخزنی برای سالی که از حیث مقدار آب وضع متوسط را داشته و برای سالی که از لحاظ کم آبی وضع متوسط را داشته همچنین برای سال کم آبی و سال پرآبی که هر یک بترتیب تقریباً ۵۰٪ - ۷۵٪ - ۹۵٪ - ۵٪ باشد. نمودارهای مذکور با در نظر گرفتن توسعه آبی آبیاری در سراب دهانه‌های آبیگری و دهانه‌هایی که برای احداث سد مخزنی مورد نظر است تنظیم خواهد شد. در صورتیکه طرف ایرانی در حال حاضر فاقد اطلاعات راجع به توسعه آبی آبیاری باشد طرح مقدماتی به مبنای اطلاعات مربوط به وضع فعلی آبیاری در طرف ایران تهیه خواهد شد باین شرط که کمبود اطلاعات راجع به توسعه آبی بعداً تکمیل و در مرحله تهیه طرح اصلی در نظر گرفته شود.

ضمناً منظور اینست که توسعه آبی آبیاری در هر دو ساحل قطعه مرزی رودخانه و شعب آن نباید با متمم مورخ ۱۴ اسفند ۱۳۳۶ (۵ مارس ۱۹۵۸) موافقت نامه مورخ ۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) همچنین با قراردادهای و موافقت نامه‌ها و سایر اسنادی که قبلاً بین

دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مبادله شده است و نیز با حقوق هر دو طرف راجع با استفاده از آب رودخانه هریرود (تجن) مغایرت داشته باشد.

ب) نمودارهای تقسیم آب بین طرفین در قطعه مرزی رودخانه بمنظور آبیاری.

ج) واریانت‌های وضع نسبی تأسیسات هیدروتکنیک و عناصر مشکله و نوع و ابعاد اصلی آنها و حجم مخزن‌ها - مشخصات و مقدار ماشین‌آلات لازم همچنین حجم کارهای ساختمانی و نصب.

طرفین تمام واریانت‌ها را مطالعه و مقایسه می‌نمایند. انتخاب یکی از واریانت‌ها مشروط بتوافق هر دو طرف خواهد بود.

د) نظریات راجع بطرز تشکیل و انجام عملیات ساختمانی و نصب - برنامه زمانی انجام این کارها - احتیاج بمصالح ساختمانی و ماشین‌آلات ساختمانی و کارگر.

ه) مبالغ سرمایه‌های لازم بر طبق فرم‌هایی که در اتحاد شوروی برای کارهای ساختمانی و نصب معمول است و محاسبه قیمت تمام شده یک متر مکعب آب که برای آبیاری واگذار می‌شود.

پنجم - تقسیم کارها بین طرفین ایران و شوروی و موعد انجام آنها

۱. اکتشاف قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) متفقاً بوسیله گروه مختلطی بعمل می‌آید که تعداد مأمورین آن عبارت از چهار نفر متخصص و یک نفر مترجم از هر طرف خواهد بود.

طرفین تا مدت سه ماه از تاریخ امضای متمم مورخ ۱۴ اسفند ۱۳۳۶ (۵ مارس ۱۹۵۸) موافقت نامه مورخ ۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) کارهای اکتشافی را شروع می‌نمایند و کارهای مذکور در تمام قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) همچنین تنظیم پروتکل‌های مربوط به اکتشافات انجام یافته و تنظیم برنامه کار مطالعات بعدی را در ظرف دو ماه از تاریخ شروع کارهای اکتشافی انجام می‌دهند. طرفین منتها تا ده روز قبل از شروع کارتاریخ و محل ملاقات گروه‌های یکدیگر را بمنظور انجام کارهای مشترک اکتشافی برای تأسیسات مشترک همچنین اطلاعات راجع باشخاصی را که طبق ماده نهم متمم مورخ ۱۴ اسفند ۱۳۳۶ (۵ مارس ۱۹۵۸)

موافقت نامه مورخ ۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) باید حق عبور مکرر از سرحد بآنها داده شود توسط مأمورین مرزی باستحضار یکدیگر می‌رسانند.

۲. کارهای نقشه‌برداری و ژئودزی تأسیسات مشترک در قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) و ترازبایی طولی رودخانه بوسیله طرف شوروی با شرکت متخصصین ایرانی انجام می‌یابد.

کارهای نقشه‌برداری نهرهای اصلی و تأسیسات آبیگری و مخزنهای آب که در خاک ایران یا اتحاد شوروی واقع است بوسیله هریک از طرفین در خاک خود آنطرف انجام می‌گردد. کارهای نقشه برداری فوق که شامل عملیات دفتری نیز می‌باشد در موعدهای زیر (از تاریخ شروع کارهای اکتشافی) انجام می‌یابد:

الف) نیمرخ طولی رودخانه سه ماه

ب) نقشه برداری قطعاتی از رودخانه که برای سدها و

تأسیسات آبیگری و مخزنها و مقسم‌ها در نظر گرفته شده

همچنین نیمرخ‌های طولی نهرهای اصلی شش ماه

ج) تعیین مختصات چاهها و گمانه‌های زمین شناسی

و ارتفاع دهانه آنها (با ثبت آنها روی نقشه) هر موقع که لازم شود.

د) تعیین مختصات موضع رپ‌هایی که در خاک ایران

نصب شده و ارتفاع آنها نسبت بدستگاه مشترک مختصات

و مبدا ارتفاع بالتیک که بوسیله طرف شوروی بعمل می‌آید دو ماه

ه) تنظیم گزارش نقشه‌برداری و ژئودزی دوازده ماه

۳. کلیه کارهای زمین شناسی که شامل بررسی‌های تجربی و آزمایشگاهی مربوط به

محل تأسیسات مشترک نیز می‌باشد بوسیله طرف شوروی با شرکت متخصصین ایرانی انجام می‌یابد.

کارهای زمین شناسی مربوط به مسیر نهرهای اصلی و محل تأسیسات آبیگری که در خاک ایران یا اتحاد شوروی واقع است همچنین جستجوی مصالح ساختمانی که شامل

بررسی‌های تجربی و آزمایشگاهی نیز می‌باشد بوسیله هر یک از طرفین در خاک خود آنطرف انجام می‌گردد.

کارهای زمین شناسی که شامل عملیات دفتری نیز می‌باشد در موعدهای زیر (از تاریخ شروع کارهای اکتشافی) انجام داده می‌شود:

الف) نتایج مقدماتی مطالعات زمین شناسی مربوط بمحل
سدها و تأسیسات آبیگری همچنین مربوط به مناطقی که
بر اثر ساختمان سد مخزنی زیر آب قرار خواهد گرفت یا
سطح سفره آب زیرزمینی آنها بالا خواهد آمد با نتایج
مقدماتی بررسی‌های صحرایی و آزمایشگاهی شش ماه

ب) نتایج مقدماتی مطالعات زمین شناسی مربوط به
مسیر نهرهای اصلی همچنین نتایج جستجوی مصالح
ساختمانی با نتایج مقدماتی بررسی‌های صحرایی و
آزمایشگاهی هفت ماه

ج) تهیه نقشه زمین شناسی قطعات رودخانه در ناحیه
تأسیسات هشت ماه

د) تنظیم گزارش زمین شناسی متضمن نتایج قطعی مربوط
به بررسی‌های صحرایی و آزمایشگاهی یازده ماه

۴. تأسیس ایستگاههای هیدرولوژی و پست‌های اندازه‌گیری آب و مطالعات در آنها و

محاسبات دفتری اطلاعات جمع‌آوری شده بشرح زیر بعمل می‌آید:

الف) روی رودخانه هریرود (تجن) علاوه بر ایستگاه
موجود هیدرولوژی و هواشناسی شوروی پل خاتون
ایستگاههای دیگری بشرح زیر تأسیس می‌شود:

در سراب پل خاتون و در انتهای قطعه مرزی رودخانه
- توسط طرف ایرانی.

در ابتدای قطعه مرزی رودخانه بین ایران و

اتحاد شوروی - توسط طرف شوروی

اگر پس از انجام اکتشاف معلوم شود ایستگاههای

دیگری نیز ضروریست اقدام لازم برای تأسیس آنها

با توافق طرفین بعمل خواهد آمد.

(ب) روی رودخانه هریرود (تجن) در دهانه‌های مورد نظر

برای سدهای مخزنی و انحرافی همچنین در محل تأسیسات

مقسم پست‌های اندازه‌گیری بتعداد مساوی توسط طرفین

ایران و شوروی تأسیس خواهد شد.

(ج) در طول قطعه مرزی در محلهایی که ممکن است آب

رودخانه هریرود (تجن) در مواقع سیل و طغیان بخارج

ریخته شود پست‌های هیدرومتریک بوسیله هر طرف در

خاک خود تأسیس می‌گردد و در مدت طغیان آب در

این پست‌ها مطالعات مشترک بعمل خواهد آمد.

محل پست‌های اندازه‌گیری و ترتیب مطالعات

در آنها در نتیجه معاینه اکتشافی تعیین می‌گردد.

(د) اندازه‌گیری در ایستگاههای هیدرولوژی و پست‌های

اندازه‌گیری طبق برنامه‌ای که مورد موافقت طرفین

قرار خواهد گرفت پس از چهار ماه آغاز می‌گردد.

اندازه‌گیریهای رودخانه هریرود (تجن) در تمام

مدتی که عملیات مطالعاتی و تهیه طرح ادامه

خواهد داشت سالی دو مرتبه متفقاً بوسیله

هر دو طرف بعمل می‌آید.

(ه) اتمام بررسی مقدماتی آمار و اطلاعات

هیدرولوژی و هواشناسی موجود مربوط بحوزه

رودخانه هریرود (تجن) و شعب واقع در

ساحلهای راست و چپ آن پس از ۷ ماه

(و) تنظیم گزارش هیدرولوژی (مشخصات جامع) پس از ۱۴ ماه

۵. بررسی های اقتصادی نسبت بزمینهایی که انتخاب می شود

همچنین نسبت بزمینهایی که بر اثر ساختمان سد زیرآب قرار

خواهد گرفت یا سفره آب زیرزمینی آنها بالا خواهد آمد

توسط هر یک از طرفین در خاک خود آنطرف انجام می گیرد.

انجام این بررسی ها که شامل عملیات دفتری نیز می باشد پس از ۸ ماه

۶. کارهای تهیه طرح مقدماتی استفاده از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود

(تجن) طبق ماده ششم متمم مورخ ۱۴ اسفند ۱۳۳۶ (۵ مارس ۱۹۵۸) موافقت نامه ایران و

شوروی راجع برودخانه های ارس و اترک مورخ ۲۰ مرداد ۱۳۳۶ (۱۱ اوت ۱۹۵۷) بوسیله

طرف شوروی با شرکت متخصصین ایرانی در تهران در ظرف ۱۸ ماه از تاریخ شروع کارهای

اکتشافی انجام می یابد. کاملاً واضح است که منظور از شرکت متخصصین ایرانی همکاری

بلاواسطه و مستمر در تمام مراحل کار می باشد.

طرفین اطلاعاتی را که در اختیار دارند و برای تهیه طرح مقدماتی استفاده از آب موجود

قطعه مرزی رودخانه مورد لزوم است در موعدهای مذکور در ضمیمه های شماره ۱ و ۲ مبادله

می نمایند.

بتاریخ چهاردهم اسفند ۱۳۳۶ مطابق پنجم مارس ۱۹۵۸ در تهران تنظیم شد.

اعضای هیئت کارشناسان ایرانی: اعضای هیئت کارشناسان شوروی:

علیقلی بیانی

و.م.ملنیکف

قدرت الله تشکری

و.ت.زاخارچنکو

پرویز آهی

گ.م.کارالیوف

حبیب الله مهدوی

ب. انانیا زاف

سند شماره ۱۳۶

ضمیمه شماره ۱

برنامه مطالعات و تهیه طرح مربوط به قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن)

فهرست

اطلاعاتی که برای تهیه طرح مقدماتی استفاده از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) مورد لزوم می باشد و طرف ایرانی باید در اختیار طرف شوروی بگذارد.

موعد تسلیم بطرف ایرانی	شرح
	<p>۱. کلیه اطلاعات موجود مربوط به مطالعات رژیم رودخانه هریرود (تجن) حاصل از ایستگاه هیدرولوژی پل خاتون و پست های اندازه گیری آب در آتول آقا و در محلهای ریختن آب رودخانه به قره قوم. برای تمام مدتی که مطالعات انجام شده است تا آخر ۳۱ دسامبر ۱۹۵۷ (مساحت حوزه آبریز - بده های متوسط ده روزه - بده های حداکثر و حداقل ارتفاعات سطح آب - مطالعات نسبت به رسوبات متحرک و معلق و جنس ذرات مرکبه آنها - اطلاعات راجع</p>
یکماه پس از شروع اکتشاف اول ژوئیه ۱۹۵۹	<p>بترکیب شیمیایی آب) ۲. ایضاً از اول ژانویه ۱۹۵۸ تا آخر ۳۱ مه ۱۹۵۹ ...</p>
بنسبت آماده شدن اطلاعات	<p>۳. نتیجه مطالعات هیدرولوژی در کلیه ایستگاهها و پست هایی که طبق مواد فصل پنجم برنامه عملیات مطالعاتی تأسیس خواهد شد از تاریخ شروع مطالعات ۴. اطلاعات چندین ساله موجود راجع به مقدار متوسط ماهانه نزولات جوی و تبخیر در حوزه رودخانه</p>
یک ماه و نیم پس از شروع اکتشاف	<p>هریرود (تجن) همچنین راجع بمقدار نفوذ آب در خاک در حوزه مذکور</p>

شرح	موعد تسلیم بطرف ایرانی
۵. بده‌های متوسط ده روزه که در آینده در خاک شوروی در حوزه رودخانه هریرود (تجن) در سراب مخزن مورد طرح بمصرف آبیاری خواهد رسید بمیزانی که برای سالهای ۱۹۶۵ و ۱۹۷۰ در نظر است	تا تاریخ شروع کارهای مربوط بتهیه طرح اصلی
۶. نمودارهای مصرف آب از مخزن بمنظور آبیاری اراضی در حوزه رودخانه هریرود (تجن) واقع در خاک شوروی بمیزانی که برای تا تاریخ شروع کارهای سالهای ۱۹۶۵ و ۱۹۷۰ در نظر است	مربوط بتهیه طرح اصلی
۷. اطلاعات مورد لزوم برای تهیه طرح که طرف شوروی در نتیجه انجام مطالعات نقشه‌برداری و ژئودزی و زمین شناسی و هیدرولوژی و اقتصادی مربوط به تأسیسات مشترک (طبق برنامه انجام مطالعات) بدست آورده است	بنسبت آماده شدن اطلاعات ولی نه دیرتر از موعدایی که در فصل پنجم برنامه ذکر شده است.

اعضای هیئت کارشناسان ایرانی:

علیقلی بیانی

قدرت‌الله تشکری

پرویز آهی

حبیب‌الله مهدوی

اعضای هیئت کارشناسان شوروی:

و.م. ملنیکف

و.ت. زاخارچنکو

گ.م. کارالیوف

ب. آنایازاف

ضمیمه شماره ۲

سند شماره ۱۳۷

برنامه مطالعات و تهیه طرح مربوط به قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن)

فهرست

اطلاعاتی که برای تهیه طرح مقدماتی استفاده از آب موجود قطعه مرزی رودخانه هریرود (تجن) مورد لزوم می باشد و طرف شوروی باید در اختیار طرف ایرانی بگذارد.

شرح	موعد تسلیم بطرف ایرانی
۱. کلیه اطلاعات موجود مربوط به مطالعات رژیم رودخانه هریرود (تجن) حاصل از ایستگاه هیدرولوژی پل خاتون و پست های اندازه گیری آب در آتول آتا و در محل های ریختن آب رودخانه به قره قوم برای تمام مدتی که مطالعات انجام شده است تا آخر ۳۱ دسامبر ۱۹۵۸ (مساحت حوزه آبریز - بده های متوسط ده روزه - بده های حداکثر و حداقل ارتفاعات سطح آب - مطالعات نسبت به رسوبات متحرک و معلق و جنس ذرات مرکبه آنها - اطلاعات راجع بترکیب شیمیایی آب)	یکماه پس از شروع اکتشاف
۲. ایضاً از اول ژانویه ۱۹۵۸ تا آخر ۳۱ مه ۱۹۵۹ ...	اول ژوئیه ۱۹۵۹
۳. نتیجه مطالعات هیدرولوژی در کلیه ایستگاهها و پست هایی که طبق مواد فصل پنجم برنامه عملیات مطالعاتی تأسیس خواهد شد از تاریخ شروع مطالعات	بنسبت آماده شدن اطلاعات
۴. اطلاعات چندین ساله راجع به مقدار متوسط ماهانه نزولات جوی و تبخیر در حوزه رودخانه هریرود (تجن) همچنین راجع بمقادیر نفوذ آب در خاک در حوزه مذکور	یک ماه و نیم پس از شروع اکتشاف

موعـد تسلیم بطرف ایرانی	شرح
تا تاریخ شروع کارهای مربوط بتهیه طرح اصلی	۵. بده‌های متوسط ده روزه که در آینده در خاک شوروی در حوزه رودخانه هریرود (تجن) و در سراب مخزن مورد طرح بمصرف آبیاری خواهد رسید بمیزانی که برای سالهای ۱۹۶۵ و ۱۹۷۰ در نظر است ۶. نمودارهای مصرف آب از مخزن بمنظور آبیاری
تا تاریخ شروع کارهای مربوط بتهیه طرح اصلی	اراضی واقع در خاک شوروی بمیزانی که برای سالهای ۱۹۶۵ و ۱۹۷۰ در نظر است ۷. اطلاعات مورد لزوم برای تهیه طرح که طرف ایرانی در نتیجه انجام مطالعات
بنسبت آماده شدن اطلاعات ولی نه دیرتر از موعدهایی که در فصل پنجم برنامه ذکر شده است.	نقشه برادری و ژئودزی و زمین شناسی و هیدرولوژی و اقتصادی مربوط به تأسیسات مشترک (طبق برنامه انجام مطالعات) بدست آورده است

اعضای هیئت کارشناسان شوروی:

و.م. ملنیکف

و.ت. زاخارچنکو

گ.م. کارالیوف

ب. آنانیازاف

اعضای هیئت کارشناسان ایرانی:

علیقلی بیانی

قدرت الله تشکری

پرویز آهی

حبیب الله مهدوی

سند شماره ۱۳۸

۲۴. موافقتنامه راه آهن

۱. صورت مجلس کنفرانس نمایندگان درباره امور ارتباط راه آهنها

«صورت مجلس»

کنفرانس نمایندگان

وزارت راه ایران و وزارت راه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

درباره امور ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی

مطابق مقررات راجع بکنفرانسها درباره امور ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی از تاریخ

۳۱ دسامبر سال ۱۹۵۷ لغایت ۲۰ ژانویه سال ۱۹۵۸ کنفرانس نمایندگان وزارت راه ایران و

وزارت راه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مسکو تشکیل یافت.

هیئت‌های نمایندگی بشرح زیر در کار کنفرانس شرکت داشتند:

از طرف وزارت راه ا. ج. ش. س:

۱. آقای گوندوبین ن. آ.

۲. آقای اوشاکوف ن. یا.

۳. آقای کوزاک و. آ.

۴. آقای شرمان آ. یا.

۵. آقای باقروف ع. م.

۶. آقای استپانوف ل. آ.

از طرف وزارت راه ایران:

۱. آقای حبیب‌الله فتحی

۲. آقای محمد شیمی

۳. آقای فرج‌الله اکبر

۴. آقای ناصروزی

۵. آقای رضا آذرخشی

در کنفرانس مسائل زیر مورد بررسی واقع شد:

۱. در خصوص تجدید نظر در موافقت نامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی که از سال

۱۹۴۰ در جریان عمل است.

۲. درباره تجدید نظر در موافقتنامه راه آهنهای مرزی ایران و شوروی.

۳. راجع به برقرار نمودن ارتباط مسافری مستقیم (بدون تبدیل واگن) بین مسکو - تبریز.

۴. راجع به تنظیم محاسبات متقابل.

در نتیجه بررسی مسائل مذکور تصمیمات زیر اتخاذ گردیده است:

۱. متن تغییر یافته موافقت نامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی امضاء شده است.
 ۲. متن تغییر یافته موافقت نامه راه آهنهای مرزی ایران و شوروی امضاء شده است.
 ۳. از آغاز برنامه تابستانی حرکت قطارهای مسافری در سال ۱۹۵۸ ایاب و ذهاب واگن مستقیم (بدون عوض کردن) بین مسکو و تبریز هفته‌ای یکبار عملی می‌شود.
- راه آهنهای ا. ج. ش. س. احتیاجات ارتباط بین مسکو و تبریز و برعکس را از لحاظ واگنهای خواب درجه یک مستقیم با مأمورین واگن (راهنماها) تأمین می‌کنند. واگنهای مذکور در کشور ایران جزو قطارهای ایران سیر می‌کنند.
- ایاب و ذهاب واگن خواب درجه یک بین مسکو و تبریز تا موقعی برقرار می‌شود که قطعه خط بین جلفای ایران تا تبریز مبدل بخط معمولی ۱۴۳۵ میلیمتری راه آهن ایران نشده است.
- ترتیب ایاب و ذهاب واگنهای مستقیم مسافری بعد از تبدیل خط در قطعه راه بین جلفای ایران تا تبریز به خط ۱۴۳۵ میلیمتری بین راه آهنهای ایران و اتحاد شوروی بعداً مورد مذاکره واقع و نسبت بآن تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد شد.
- برای مسافرت در واگنهای ا. ج. ش. س در کشور ایران از مسافرین کرایه درجه یک مطابق تعرفه داخلی راه آهن دریافت خواهد شد. از این مبلغ معادل قیمت بلیط درجه سه براه آهن ایران اختصاص می‌یابد و بقیه مبلغ در مقابل استفاده از واگنها بنفع راه آهنهای اتحاد شوروی منظور و تأدیه می‌گردد.
- محاسبه استفاده از واگنهای مسافری اتحاد شوروی بوسیله راه آهن ایران و شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی عملی می‌گردد. شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی مبلغی را که از راه آهن ایران از بابت استفاده از واگنهای مسافری دریافت می‌نماید بحساب وزارت راه ا. ج. ش. س. منظور می‌کند. واگنهای خواب درجه یک راه آهنهای ا. ج. ش. س با واگنهای توشه راه آهن ایران در قطعه راه بین تبریز و جلفای شوروی سیر خواهد کرد.

خدمات واگنهای مذکور توشه بعهدہ مأمورین توشه راه آهن ایران است. عوارض بابت پیش فروش بلیطها بنفع راه آهنی اخذ می‌گردد که بلیطها در آنجا فروخته می‌شود.

برنامه حرکت واگنهای خواب درجه یک و واگنهای توشه برای سال ۱۹۵۸ در کمیسیون راه آهنهای مرزی در ماه آوریل سال ۱۹۵۸ مورد موافقت واقع خواهد شد.

طبق توافق طرفین در ارتباط مستقیم بین مسکو و تبریز واگنهای خواب درجه دو هم با رعایت شرایط مقرر برای سیر واگنهای خواب درجه یک می‌توانند ایاب و ذهاب کنند.

در این صورت بابت مسافرت در کشور ایران قیمت بلیط درجه دو از مسافری دریافت خواهد شد و مبلغ تفاوت بین بهای بلیط درجه دو و درجه سه از بابت استفاده از واگنها منظور و تأدیه می‌گردد.

۴. درباره محاسبات متقابل، مطابق صورت مجلس مذاکرات نمایندگان وزارت راه ایران و وزارت راه اتحاد شوروی در تهران مورخه ۲۵ آذر ۱۳۳۶ مطابق ۱۶ دسامبر ۱۹۵۷ با اصلاحاتی که در کنفرانس بعمل آمده است تأیید نمودند، که:

الف) بدهی راه آهنهای ا.ج. ش. س بابت استفاده از ۲۲۲ واگن ایران در دوره از سال ۱۹۴۶ تا سال ۱۹۴۹ معادل مبلغ ۸۶۸۶۷۴ ریال است.

ب) بدهی راه آهن ایران براه آهنهای ا.ج. ش. س. بابت خدمات مربوط براه آهن، مطابق صورت حسابهای تأیید شده و فهرستهای مانده حساب از شماره ۱ لغایت شماره ۵۷، معادل مبلغ ۱۳۱۲۷۲۷ ریال می‌باشد.

ج) مانده حساب بنفع راه آهنهای ا.ج. ش. س. مطابق صورت وضعیت تا آخر ماه فوریه سال ۱۹۵۷ عبارت است از مبلغ ۴۴۴۰۵۳ ریال.

مبلغ ۴۴۴۰۵۳ باید قبل از ماه آوریل سال ۱۹۵۸ پرداخته شود.

مبالغ مذکور در صورتهای مانده حساب از شماره ۵۸ بعد، که تا اول ماه مه سال ۱۹۵۸ تنظیم می‌گردد، باید تا روز آخر ماه بعد از ماه ارسال فهرستهای مانده حساب تأدیه گردد.

پرداخت مبالغ مطابق فهرستهای مانده حساب، که بعد از اول ماه مه سال ۱۹۵۸ تنظیم

می‌شود، در مواعد مذکور در قواعد محاسبات متقابل عملی می‌شود.

۵. مادامیکه بین ایستگاههای مرزی جلفای ایران و جلفای شوروی ارتباط تلگرافی

برقرار نشده است حرکت قطارها در این قطعه راه بوسیله ارتباط تلفنی عملی خواهد شد.

۶. در کمیسیون آتی، راه آهنهای مرزی طرفین، قواعد بهره‌برداری فنی و دستورات

علامات (سیگنالیسیون) را در راه آهنهای خود مبادله خواهند کرد. محل تشکیل کمیسیون راه

آهنهای مرزی بعداً با توافق طرفین کتباً تعیین میشود.

۷. برای مشخص بودن غرامت واگنها و قطعات یدکی و لوازم حمل و نقل، در صورت

فقدان یا آسیب دیدگی آنها، باید در کنفرانس آینده در تهران در ماههای نوامبر و دسامبر سال

۱۹۵۹ قیمتهای آنها با موافقت طرفین بواحد تعرفه تعیین گردد.

اگر تا موقع تشکیل کنفرانس آینده تأدیهٔ غرامت واگن یا لوازم حمل و نقل ضرورت یابد،

بهای آنها بریال، یا در نظر گرفتن قیمت‌های بازرگانی خارجی، تعیین خواهد شد.

این صورت‌مجلس در تاریخ ۲۰ ژانویه سال ۱۹۵۸ مطابق ۳۰ دیماه سال ۱۳۳۶ در دو

نسخه یزانیهای فارسی و روسی در مسکو تنظیم گردیده است. هر دو متن دارای اعتبار یکسان

می باشد.

صورت مجلس از تاریخ امضاء آن معتبر است.

طبق اختیارنامه

وزارت راه ایران: وزارت راه ا. ج. ش. س.:

(حبيب الله فتحی) (ن. گوندوبین)

۲. متن موافقتنامه راجع به ارتباط راه آهن

سند شماره ۱۳۹

موافقت نامه

راجع بارتباط راه آهنهای ایران و شوروی

وزارت راه کشور ایران از یکطرف و وزارت راه کشور اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف دیگر بوسیله نمایندگان خود موافقت نامه زیر را منعقد نمودند:

ماده اول

فیمابین راه آهنهای دولتی ایران و شوروی ایاب و ذهاب و ارتباط راه آهنی راه آهنهای ایران و شوروی برقرار می گردد.

ماده دوم

حمل و نقل بین راه آهنهای ایران و شوروی با مبادله واگن مسافری و انتقال توشه مسافرین و توشه عادی و بار در ایستگاه مرزی تحویل گیرنده بعمل می آید.

ماده سوم

بند ۱ - حمل و نقل مسافرین در راه آهنهای ایران و شوروی بین ایستگاههای مشروح زیر عملی می شود:

الف) در راه آهنهای اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - از ایستگاه مسافری مسکو در ناحیه راه آهن کورسک - مسکو - دونباس و از بادکوبه و ایروان و تفلیس و جلفای شوروی.

ب) در راه آهنهای ایران - از تهران و تبریز و جلفای ایران.

بند ۲ - برای مسافرت بین ایستگاههاییکه در این مسیر واقع شده اند کتابچه های کوپن دارای دو طغری بلیط - کوپن بمسافرین فروخته میشود: یکی برای مسافرت از ایستگاه مبدأ تا مرز مملکت و دیگری - برای از مرز مملکت تا ایستگاه مقصد.

فروش کتابچه های کوپن بدین نحو عملی میشود:

الف) در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - بوسیله شرکت سهامی «اینتوریست» کل

اتحاد شوروی.

- ب) در ایران - بوسیله ایستگاههای راه آهن که در قسمت «ب» بند ۱ - ذکر شده اند.
- فروش این بلیطهای کوپن مطابق قراردادهایی بعمل می آید، که بین راه آهن دولتی ایران و شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی بسته می شود.
- بند ۳ - مدت اعتبار هرکتابچه - کوپن از تاریخ اولین روز مسافرت، که تأمین جا شده است سی، شبانه روز تعیین می گردد.
- بند ۴ - کرایه و عوارض اضافی مسافرت مسافرین در راه آهنهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی طبق نرخ تعرفه های داخلی راه آهنهای مذکور حساب می شود.
- بند ۵ - کرایه مسافرت مسافرین برای تمام مسیر از ایستگاه مبدأ تا ایستگاه مقصد مسافرت به ارز کشور مبدأ دریافت می شود.
- بند ۶ - مسافرین حق دارند طبق هر بلیط سی کیلوگرم اشیاء ضروری سبک دستی قابل حمل با خود رایگان حمل نمایند.
- بند ۷ - مسافرین باید قواعد گمرکی و سایر قواعد اداری را چه نسبت بخود و چه نسبت ببازدید توشه و بار خویش رعایت کنند. مسافرین موظفند در موقع بازدید توشه خود حضور داشته باشند. مسئولیت عدم رعایت این قواعد از طرف مسافرین بهیچوجه متوجه راه آهن نمی شود.

ماده چهارم

- بند ۱ - تحویل توشه مسافر و توشه عادی و بار در ایستگاههای فرستنده و تحویل آنها در ایستگاههای مرزی راه آهن گیرنده طبق مقررات موجوده و معموله برای حمل و نقل داخلی، با مراعات شرایط مذکور در بندهای ۳ تا ۱۱ این ماده، بعمل می آید. وزن هر عدل توشه مسافر نباید بیش از ۷۵ کیلوگرم و هر عدل توشه عادی بیش از ۱۶۵ کیلوگرم باشد.
- بند ۲ - حمل و نقل توشه مسافرین و بار و توشه عادی بین راه آهنهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از ایستگاه مبدأ تا ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده بعنوان گیرنده معین در آن ایستگاه، طبق قواعد و اسناد داخلی راه آهن کشور فرستنده بعمل می آید و از

ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده تا ایستگاه مقصد هم، طبق قواعد و اسناد داخلی کشور مقصد عملی می‌شود.

بند ۳ - قبول حمل و نقل و اشیاء و کالاهای مشروحه زیر ممنوع است؛
الف) اشیاییکه حمل آنها ممکن است بتوشه‌های مسافری دیگر و یا راه آهن صدمه رساند و مضر باشد.
ب) اشیاییکه ممکن است عوامل عفونی (واگیری) تولید کنند و یا اینکه بوی تعفن دارند.

ج) طلا یا نقره، پلاطین [پلاتین] و اشیاء ساخته شده از آنها، اوراق بهادار، پول کاغذی (اسکناس) و یا فلزی، مروارید اصل، جواهرات و سایر اشیاء گرانبها، اشیاء صنایع ظریفه (مثلاً پرده‌های نقاشی قیمتی - مجسمه - اشیاء هنری).

د) حیوانات و پرندگان.

ه) خوارباریکه زود فاسد می‌شود.

اگر در موقع حمل و نقل معلوم شود که، شیئی حمل شده (توشه مسافر یا توشه عادی)، از اشیاء ممنوعه و یا اشیایی است، که برای حمل ممنوع بوده، اشیاء مزبور توقیف و نسبت بآن طبق مقررات کشوری رفتار خواهد شد، که موضوع در آنجا معلوم شده است.

بند ۴ - حمل و نقل بارهای سنگین (بیش از ۵۰۰۰ کیلوگرم در یک عدل) و غیر گاباریتی (مخالف قواره و ابعاد (گاباریت) مشخصه و همچنین بارهاییکه در ردیف بارهای خطرناک می‌باشند در صورتی ممکن است عملی شود، که درباره شرایط مخصوص حمل بارهای مزبور بین راه آهنهای ایران و اتحاد شوروی موافقت شده باشد.

تبصره: گاباریت‌های راه آهنهای ایران و اتحاد شوروی باید متقابلاً مبادله گردد.

بند ۵ - حمل و نقل انواع کالا تحت یک بارنامه و یا بموجب چند بارنامه در یک واگن بشرح زیر ممنوع است:

الف) محمولاتیکه زود فاسد می‌شوند با سایر محمولات.

ب) محمولاتیکه بوسیله واگن در بست فرستاده می شوند (یعنی باریکه شخص فرستنده بارگیری می کند) با بارهاییکه بوسیله خود راه آهن بارگیری می شود.

ج) بارهای دیگریکه طبق قواعد داخلی کشور فرستنده پیش بینی شده است.

بند ۶) فرستنده کالا باید روی بارهای خود برچسب ها یا علامات صریح و ثابتی بخط لاتین بنویسد، که محو نشود و حاوی نوشته های زیر بزبان کشوری باشد، که بار بآنجا فرستاده می شود:

الف) علامت فرستنده و شماره ترتیبی عدل.

ب) نام ایستگاه فرستنده و ناحیه راه آهن.

ج) نام ایستگاه راه آهن مقصد.

د) نام گیرنده مطابق بارنامه.

فرستنده کالا همچنین مکلف است روی بارهای خود نوشته هایی الصاق کند برای اینکه با احتیاط رفتار کنند مثل: «شکستنی»، «نیندازید»، «با احتیاط»، «شیشه آلات»، «سرصندوق» و غیره.

در موقع ارسال توشه یا خود مسافر و یا، بنا برخواست او، راه آهن با دریافت مبلغ معینی بایستی روی هر عدل توشه برچسبی از کاغذ یا مقوا و یا پارچه یا تخته باندازه حداقل ۸×۱۵ سانتیمتر نصب نماید. روی برچسب باید نام و نام خانوادگی مسافر و ایستگاه مبدأ و مقصد بزبان کشوری نوشته شود، که توشه بآنجا فرستاده می شود. نوشته باید بخط لاتین باشد.

بند ۷ - محمولات دارای بسته بندی مخصوص، که وزن آنها در موقع بسته بندی معین و

روی هر عدل قید می شود و همچنین عدلهای محمولاتیکه وزن استاندارتی یکسان دارند، در موقع تحویل توزین نمی شوند. در اینگونه موارد فرستنده محمولات موظف است در بارنامه تعداد عدل و وزن کلی محمول را باستناد وزن استاندارتی و یا وزنیکه روی عدلهای بارها قید شده است در ستون «وزن تعیین شده» قید کند، که چگونه وزن محمول تعیین گردیده (طبق وزن استاندارتی و یا وزنیکه روی عدلهای محمول تعیین شده است).

راه آهنها حق دارند وزن این نوع بسته‌ها و بارها را کنترل کنند.

بند ۸ - پلمب‌های واگنها باید از نوع پلمب‌های متداول باشد، که دارای مشخصات کشور مربوطه می‌باشد.

بند ۹ - محمولاتی که زود فاسد می‌شوند و همچنین پرنده‌های خانگی (طیور اهلی) و حیوانات مشمول مقررات خاص راه آهن کشور مربوطه می‌گردد.

بند ۱۰ - حمل محمولات بایستی توام با بارنامه و دو نسخه فهرست محمولات بارگیری شده در واگن باشد، که یکی از آنها در ایستگاه مرزی راه آهن تحویل دهنده نگاهداری می‌شود.

بارنامه در ایستگاه مرزی ظرف تحویل گیرنده بدریافت کننده محمولات داده می‌شود. حمل توشه‌های مسافری و توشه عادی بایستی طبق صورت توشه راه آهن باشد. قبض توشه بمسافر داده می‌شود.

بند ۱۱ - پس از ورود محمولات و یا توشه بایستگاه مرزی راه آهن کشور مقصد بایستی محمولات و یا توشه مسافر و یا توشه عادی مزبور به گیرنده و یا مسافر مشخص تحویل داده شود.

بند ۱۲ - اگر در موقع تحویل دادن محمول و یا توشه مسافر و یا توشه عادی نقصانی در حمل و نقل مشاهده شود، ایستگاه مرزی عامل تحویل موظف است صورتمجلس بازرگانی تنظیم نماید و یک نسخه آن بایستی بتحویل گیرنده کالا و یا توشه تسلیم گردد. راجع به تنظیم صورتمجلس لازم است در اسناد حمل محمول یا توشه مسافر و یا توشه عادی قید شود.

ماده پنجم

پرداخت وجه بابت حمل توشه مسافر و بار توشه عادی بموجب قواعد داخلی و تعرفه‌های مربوطه راه آهنهای ایران و شوروی انجام می‌گیرد. وصول این پرداختها بقرار زیر است:

الف) از بابت حمل بار از طرف ایستگاه فرستنده - از فرستنده بابت حمل از این ایستگاه تا مرز مملکت و از گیرنده بار - از نقطه مرزی مملکت تا مقصد نهایی.

ب) از بابت حمل توشه مسافر و توشه عادی - از ایستگاه مبدا (فرستنده) تا مرز مملکت - در ایستگاه مبدا (فرستنده) و از مرز مملکت تا ایستگاه مرزی تحویل گیرنده - در ایستگاه مرزی دریافت می شود.

ماده ششم

مبادله توشه مسافر و توشه عادی و محمولات و واگنها در ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده بترتیب پیش بینی شده در موافقت نامه مرزی راه آهن، که بوسیله طرفین همزمان با این موافقتنامه بسته می شود، انجام می گیرد.

ماده هفتم

نقل و انتقال محمولات در ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده، در صورت حمل و نقل بعدی آنها با راه آهن، با وسایل راه آهن و بحساب تحویل گیرنده محمولات بعمل می آید.

ماده هشتم

بند ۱ - مکاتبات اداری از طرف ادارات راه آهن با امضا اشخاصی جریان می یابد، که طبق قواعد داخلی اختیار این کار را دارند.

بند ۲ - ادارات راه آهنهای مرزی ایران و شوروی مکاتبات و مراسلات بین خود را بزبان کشور خود خواهند نگاشت. مکاتبات وزارت راه ایران و وزارت راه شوروی بزبان همان کشور جریان خواهد یافت و ترجمه آنها بزبان فرانسه یا انگلیسی ضمیمه خواهد شد.

بند ۳ - مکاتبات بین ایستگاههای راه آهن ایران و اتحاد شوروی بایستی از طریق ایستگاه مرزی خود باشد و آن ایستگاه ارسال مکتوبها را بمقصد تأمین خواهد نمود.

بند ۴ - مکاتبات اداری بین دستگاههای مرکزی راه آهنهای ایران و شوروی و همچنین بسته های اداری (امانات اداری) بوسیله پست ارسال می شود.

ماده نهم

اداره راه آهن هر کشور مسئول خساراتی است، که در نتیجه عملیات غیر صحیح و یا غفلت مأمورین آن حاصل شده باشد. مسئولیت خساراتی، که در نتیجه نقائص وسائط نقلیه و

ساختمانهای خط در ایستگاهها و فواصل بین آنها وارد شود، سوای مسئولیتی، که در قرارداد حمل و نقل ذکر شده، طبق قرارداد مرزی راه آهن تعیین و تنظیم می‌گردد.

ماده دهم

بند ۱ - بموجب قرارداد حمل و نقل مسئولیت فقدان کلی یا جزئی بار و کسر وزن و آسیب دیدگی و خرابی و محاسبه و وصول غیر صحیح وجوه (اضافه دریافت) بابت حمل و نقل طبق نظامنامه داخلی متوجه:

راه آهنهای شوروی - برای حمل و نقل در راههای کشور شوروی از موقع تحویل گرفتن تا موقع تسلیم کالا در ایستگاه مرزی جلفای ایران.
و راه آهنهای ایران - برای حمل و نقل در راههای ایران از موقع تحویل گرفتن تا موقع تسلیم در ایستگاه مرزی جلفای شوروی می‌باشد.

بند ۲ - ادعاهای ناشی از قرارداد حمل و نقل کتباً از طرف مسافر (راجع بتوشه مسافر) و از طرف فرستنده یا گیرنده (راجع بمحمولات و توشه عادی) براه آهن کشور مبداء یا کشور مقصد طبق قواعد داخلی، لیکن با رعایت شرایط مندرجه در فقرات ۳ تا ۸ این ماده، اقامه می‌شود.

بند ۳ - ادعا ممکن است در مواقع زیر اظهار شود:

- الف) از طرف فرستنده بار - در صورت فقدان کامل بار یا توشه، بشرط ارائه قبض تحویل گرفتن بار برای حمل و نقل و یا از طرف گیرنده کالا، بشرط ارائه قبض یا بارنامه.
- ب) از طرف فرستنده بار یا از طرف گیرنده - در صورت فقدان قسمتی از بار یا آسیب دیدن و یا خرابی بار، بشرط ارائه بارنامه یا صورتمجلس بازرگانی، که راه آهن بگیرنده داده باشد.
- ج) از طرف مسافر - در صورت فقدان کامل توشه، بشرط ارائه قبض توشه.
- د) از طرف مسافر - در صورت فقدان یا آسیب دیدگی قسمتی از توشه، بشرط ارائه صورتمجلس بازرگانی، که راه آهن راجع بفقدان یا آسیب دیدن توشه داده باشد.
- ه) از طرف فرستنده کالا - در صورت اضافه دریافت وجوه، بشرط ارائه قبض پذیرفتن

کالا برای حمل و نقل مطابق وجوهی که از طرف فرستنده در ایستگاه مبدا پرداخته شده، یا از طرف گیرنده محمولات تأدیه گردیده باشد، بشرط اینکه بارنامه راجع به پرداخت وجوهیکه بوسیله گیرنده بار در ایستگاه مقصد پرداخت شده است ارائه گردد.

بند ۴ - موعده تسلیم ادعای کتبی بموجب قرارداد حمل و نقل و همچنین مطالبات راه آهنها از فرستندگان یا گیرندگان بار و توشه مسافر و توشه عادی یکسال (دوازده ماه) تعیین می شود. ابتدای جریان این مدت در مورد کسر یا خرابی قسمتی از بار و توشه مسافر و توشه عادی تاریخ تنظیم صورتمجلس بازرگانی و در مورد فقدان کلی بار تاریخ تحویل و صدور بارنامه باروتوشه مسافر و توشه عادی می باشد.

ابتدای جریان این مدت برای تسلیم ادعای کتبی راجع به پرداخت وجوهی، که از فرستنده دریافت شده است، روز ارسال بار می باشد.

بند ۵ - ادعاهای کتبی بنشانی های زیر فرستاده می شود:

در راه آهنهای شوروی - اداره راه آهن آذربایجان شوروی (شهر بادکوبه).

در راه آهنهای ایران - اداره راه آهن آذربایجان ایران (شهر تبریز).

راه آهنی، که ادعای کتبی از طرف تقاضا کننده برای آن ارسال شده، بایستی در حدود امکان با صراحت و دقت حقیقت امر و جنبه های حقوقی آنرا معلوم نماید. راه آهن بایستی حق اظهار کننده را راجع بادعای او و موجود بودن تمام اسناد و مدارک لازم را تعیین و رعایت مدت تسلیم ادعای او را رسیدگی کند.

راه آهن تظلم واصله از طرف مدعی را طبق قواعد داخلی خود مستقلاً رسیدگی و حل و فصل می کند.

اگر ضمناً مشاهده شود، که راجع بمراتب مشروحه درشکایت، راه آهن طرف دیگر مسئولیت دارد، شکایت مذکور با تمام اسناد مربوطه با اظهار نظر راجع بمسئولیت در مدت ۶۰ روز از تاریخ وصول شکوائیه برای رسیدگی براه آهن طرف دیگر بدین ترتیب فرستاده می شود: در کشور شوروی - اداره راه آهن آذربایجان شوروی (شهر بادکوبه) و در ایران - اداره راه

آهن آذربایجان ایران (شهرتبریز).

ادعاهای کتبی مسافری راجع بدریافت وجه بلیط برخلاف مقررات بهمان سازمانی، که بلیط را فروخته است باید تسلیم گردد.

بند ۶ - ادعاهای کتبی بایستی در مدت ۱۸۰ روز از تاریخ اعلام آنها، که مصدق بمهرپستی محل ارسال یا مستند بقبض راه آهن دریافت کننده شکوائیه باشد، توسط راه آهنها رسیدگی و حل و فصل گردد.

بند ۷ - اگر طبق ادعای کتبی واسله راه آهن مکلف بجبران خسارت فقدان یا کسر یا خرابی یا آسیب دیدگی محمولات باشد، میزان غرامت از روی قیمت مندرجه در صورت حساب (فاکتور) سازنده کالا محسوب خواهد شد، که در کشور شوروی از طرف بانک دولتی و در ایران از طرف بانک واریز کننده حساب تصدیق شده باشد.

در موقع فقدان کامل یا قسمتی از توشه مسافر و یا توشه عادی تحویل شده برای حمل، که ارزش آن معلوم شده و یا نشده باشد، میزان غرامت مطابق قواعد داخلی راه آهنی، که مسئول آن حادثه است، تعیین و پرداخت می شود.

بند ۸ - چنانچه راه آهنی، که ادعای کتبی ارسالی از طرف راه آهن دیگر را دریافت نموده، موضوع مورد ادعا را قابل قبول و جبران بداند، مبلغ غرامت را برای راه آهنی می فرستد، که ادعای کتبی توسط آن ارسال شده بوده است تا بصاحب کالا پرداخته شود.

ماده یازدهم

برای حل مسائل مربوط باجرای این موافقت نامه نمایندگان راه آهنهای هر دو کشور کنفرانسهایی جهت امور ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی تشکیل می دهند.

ترتیب تشکیل و کار کنفرانسها طبق مقررات راجع بتشکیل کنفرانس، که ضمیمه این موافقت نامه است، انجام می یابد (ضمیمه شماره یک).

ماده دوازدهم

محاسبات بین راه آهنهای ایران و شوروی، که در نتیجه اجراء این موافقتنامه و همچنین

موافقتنامه مرزی راه آهن بوجود می آید، طبق قواعد راجع بمحاسبه، که متمم این موافقتنامه است، انجام می گیرد (ضمیمه شماره دو).

ماده سیزدهم

این موافقتنامه به دو زبان روسی و فارسی تنظیم گردیده و هردو نسخه دارای اعتبار یکسان می باشد. موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی، که از تاریخ ۱۳ سپتامبر سال ۱۹۴۰ بموقع اجراء گذاشته شده است، با تغییرات و تکمیلهایی، که در کنفرانس نمایندگان راه آهنهای ایران و شوروی درمسکو از تاریخ اول ژانویه تا تاریخ بیستم ژانویه سال ۱۹۵۸ تصویب گردیده است، از تاریخ اول ماه مه سال ۱۹۵۸ دارای اعتبار می باشد.

ماده چهاردهم

موافقتنامه برای مدت نامحدودی منعقد گردیده و هرکشور می تواند با اخطار شش ماه قبل این موافقتنامه را لغو کند، ولی این کار قبل از اول ژانویه سال ۱۹۶۲ مقدور نخواهد بود. طرفین منعقد کننده این موافقتنامه می توانند، با موافقت یکدیگر، تغییراتی در این موافقت نامه بدهند یا این موافقتنامه را تکمیل نمایند. این تغییرات و یا تکمیلها کتباً یا بوسیله کنفرانس مورد موافقت واقع خواهد شد.

نماینده مختار وزارت راه ایران: نماینده مختار وزارت راه کشور اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی :

(ن. گوندوین)

(حبیب اله فتحی)

سند شماره ۱۴۰

۳. ضمیمه شماره یک راجع به مقررات کنفرانسهای مربوط به امور ارتباط راه آهن

ضمیمه شماره یک

مقررات راجع به کنفرانسهای مربوط به امور ارتباط

راه آهنهای ایران و شوروی

بند ۱) هدف و موضوع مقررات

این مقررات صلاحیت و ترتیب انعقاد کنفرانسهای مربوط به ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی را تعیین و مشخص می نماید.

بند ۲) ترتیب انعقاد کنفرانسهای متناوب

هر دو سال یکمرتبه کنفرانسی برای حل مسائل ناشی از اجرا موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی و موافقتنامه مرزی راه آهن، که توافق نظر راجع بآنها بوسیله مکاتبه حاصل نگردیده، و همچنین مسائل مربوط به تجدید نظر و تغییر و تکمیل موافقتنامه های نامبرده و ضمائم آن منعقد می شود.

بند ۳) انعقاد کنفرانسهای فوق العاده

کنفرانسهای فوق العاده بنا بتقاضای یکی از طرفین در موارد فوری و همچنین مواقعی که مسائل ناشی از موافقت نامه احتیاج باتخاذ تصمیم فوری داشته باشد و حصول توافق کتبی درباره آنها شاید بطول انجامد تشکیل می شود.

بند ۴) محل و موقع تشکیل کنفرانس

کنفرانسهای متناوب بنوبت در هر یک از دو کشور شرکت کننده در ارتباط تشکیل می گردد.

موافقت راجع بموعده تشکیل کنفرانس بوسیله تلگراف و یا نامه بعمل می آید.

بند ۵) ریاست در کنفرانس

رئیس هیئت نمایندگی کشوری که کنفرانس در آنجا تشکیل می شود، در جلسات کنفرانس ریاست دارد. طرفی که در کنفرانس ریاست دارد عهده دار وظیفه اداره نمودن امور از قبیل: تنظیم

برنامه کنفرانس و ارسال آن برای طرف دیگر و اداره کردن کنفرانس و تنظیم صورت جلسات می باشد.

بند ۶) صلاحیت کنفرانس

انجام و حل کلیه مسائل ناشی از موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی و ناشی از موافقتنامه مرزی راه آهن و ضمائم آن بعهد کنفرانس می باشد.

بند ۷) طرح مسائل در کنفرانس

موضوعهاییکه جهت مطالعه و رسیدگی در دستور کنفرانس گذاشته می شود بایستی توام با پیشنهادهای قاطع باشد و یکماه قبل از تشکیل کنفرانس برای طرفی، که عهده دار ریاست کنفرانس خواهد بود، ارسال گردد.

طرفیکه ریاست کنفرانس را دارد برنامه کنفرانس را طبق مدارکی، که در اختیار دارد تنظیم نموده، ۱۵ روز قبل از تشکیل کنفرانس برای طرف دیگر ارسال می دارد. مسائلی، که بترتیب مقرر اظهار نشده باشد، ممکن است در خود کنفرانس در دستور گنجانده شود.

بند ۸) ترتیب بحث مسائل در کنفرانس

مسائل در کنفرانس در جلسات عمومی یا در کمیسیونهاییکه توسط جلسه عمومی، برحسب ضرورت، از اعضاء خود آن تعیین می شوند مورد بحث واقع می شود. نتیجه کار کمیسیونها بعداً در جلسه عمومی مطرح می گردد، طرحهاییکه توسط کمیسیونها تنظیم شده برای تصویب بکنفرانس فرستاده می شود، باستثنای مواردیکه مطابق تصمیم کنفرانس پیش بینی شده باشد، که نتیجه کار کمیسیون مستقیماً برای تأیید ادارات راه آهنهای طرفین ارسال گردد.

بند ۹) صورت مجلس های کنفرانس

در صورت مجلسهای هر یک از جلسات کنفرانسها مسائلی درج می شود، که بتصویب رسیده است و درباره مسائل غامض تر دلائل اتخاذ آن تصمیمات نیز قید می گردد. راجع بمسائلی، که درباره آنها توافق حاصل نشده است، باید عقیده مبرهن هر یک از طرفین در صورت مجلس منعکس شود.

صورت مجلسها به دو زبان فارسی و روسی تنظیم می‌گردد و هر دو متن یکسان معتبر می‌باشد.

صورت‌مجلسها و سایر مدارک کنفرانس به‌زینه طرفی تهیه می‌گردد، که ریاست کنفرانس را عهده‌دار است و برای طرف دیگر ارسال می‌شود.

بند ۱۰) تصویب مقررات کنفرانس

مقررات کنفرانس از طرف وزارت راه ایران و وزارت راه اتحاد شوروی تصویب می‌شود. اگر در طی مدت سه ماه از روز امضاء صورتمجلس کنفرانس بوسیله طرفین اعتراضی از هیچیک از طرفین واصل نشود، مقررات کنفرانس پذیرفته و تصویب شده محسوب است.

بند ۱۱) بموقع اجراء گذاشتن مقررات کنفرانس

در صورتیکه در طی مدت سه ماه از تاریخ امضاء صورتمجلس کنفرانس از هیچیک از طرفین اعتراضی نشود مقررات کنفرانس از روز معین مذکور در آن صورت مجلس معتبر باشد.

* * *

سند شماره ۱۴۱

۴. ضمیمه شماره ۲ راجع به محاسبات مربوط به موافقتنامه راه آهن

ضمیمه شماره دو

قواعد

محاسبات مربوط بموافقتنامه راه آهنهای ایران و شوروی

۱) مقررات عمومی

بند ۱) محاسبات ناشی از اجرای موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی و موافقتنامه راه آهنهای مرزی ایران و شوروی مطابق این قواعد بعمل می‌آید.

تصفیه حساب بین راه آهنهای ایران و شوروی بدین قرار انجام می‌گیرد:

الف) بابت استفاده از واگنها.

ب) بابت خدمات مربوط بقطارها.

ج) بابت عملیات مانوری.

د) بابت جبران دعاوی.

ه) بابت سایر خدمات ناشی از اجرای موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی و موافقتنامه راه آهنهای مرزی ایران و شوروی و همچنین خدماتی، که طبق قرار قبلی طرفین انجام می‌یابد.

بند ۲) محاسبات بین راه آهنهای ایران و شوروی بریال انجام می‌یابد. کلیه وجوه مندرجه در اسناد محاسباتی باید بواحد تعرفه تعیین گردد و مبلغ حاصل جمع بتناسب ذیل بریال تعیین شود:

یک واحد تعرفه برابر است با ۵۰ ریال.

یک واحد تعرفه برابر است با ۶۶٪ دلار امریکا.

در صورت تغییر نرخ رسمی ریال نسبت بدولار امریکا تناسب بین واحد تعرفه و ریال باید تغییر یابد.

بند ۳) تصفیه حساب بشرح زیر انجام می‌گیرد:

الف) از طرف راه آهن شوروی - اداره راه آهن آذربایجان شوروی در شهر یادکویه.

ب) از طرف راه آهن ایران - اداره راه آهن آذربایجان ایران در شهر تبریز.

بند ۴) مانده (سولد) پرداختها طبق صورتحسابها از طرف اداره راه آهن آذربایجان شوروی در شهر یادکویه بوسیله تنظیم فهرست ماهیانه تعیین می‌گردد.

تنظیم اسناد محاسبه و مکاتبه در آن خصوص بزبان کشور فرستنده بعمل خواهد آمد.

ارسال اسناد محاسباتی و مکاتبات مربوط بآنها بوسیله نامه‌های سفارشی پستی انجام می‌گیرد.

۲) ترتیب تسلیم و پذیرفتن حسابها

بند ۵) راه آهنیکه بستانکار است صورتحسابی بضمیمه اسناد مثبت مبلغ حساب براه آهن بدهکار تسلیم می‌نماید. این صورتحسابها از طرف اداره راه آهن آذربایجان شوروی همراه در دو نسخه برای راه آهن آذربایجان ایران بشهر تبریز ارسال می‌گردد، راه آهن آذربایجان ایران هم

برای اداره راه آهن آذربایجان شوروی بشهر بادکوبه می‌فرستد.

بند ۶) حق تسلیم صورتحساب بمدت یکسال محدود می‌گردد، که از تاریخ اول ماه بعد از ماه انجام عملیات محسوب می‌شود.

روز تسلیم صورتحساب تاریخی است، که در نامه مبنی بر ارسال صورتحساب ذکر شده است.

بند ۷) طرفیکه صورت حساب‌ها را دریافت می‌کند باید در ظرف سه ماه از تاریخ تسلیم صورت حساب آن را رسیدگی کند و یک نسخه را بداراره بستانکار عودت دهد. علل تغییر دادن یا رد کردن حساب باید کتباً استدلال بشود.

بند ۸) حسابیکه در مدت سه ماه از طرف بدهکار عودت داده نشود پذیرفته تلقی شده و مبلغ کل آن قابل پرداخت محسوب می‌گردد. مبلغ مذکور طبق نامه راه آهن تسلیم کننده صورتحساب مبنی بر منقضی شدن مدت سه ماه وارد صورت مانده حساب میشود.

اگر معلوم شود، که عودت ندادن صورت حساب در ظرف سه ماه بعلت نرسیدن آن بطرف بدهکار است، بدهکار بوسیله تلگراف این موضوع را باطلاع طرف بستانکار می‌رساند. طرف بستانکار، پس از دریافت اعلامیه طرف بدهکار مبنی بر نرسیدن صورتحساب، المثنی آنرا برای طرف بدهکار ارسال می‌دارد.

بند ۹) هر یک از طرفین حق دارند در ظرف مدت یکسال از تاریخ ارسال اسناد مربوط بمحاسباتی، که طبق این قواعد بعمل آمده است، تقاضا کنند در مواردیکه در آن اسناد سهوهای شده باشد آنها را تغییر بدهند و اصلاح کنند. پس از موافقت طرفین راجع به تغییر و اصلاح محاسباتی، که تنظیم شده است، مبالغ مورد موافقت وارد صورت مانده حساب می‌شود.

بند ۱۰) اگر در خصوص رد کردن تمام صورتحساب یا جزیی از آن بین طرفین موافقت حاصل نگردد، طرف بستانکار حل موضوع را بکنفرانس راه آهنهای ایران و شوروی محول می‌نماید.

بند ۱۱) بصورتحساب استفاده نمودن از واگنهای باری صورت محاسبه نمونه شماره ۱ ضمیمه می‌شود، که از طرف راه آهن مالک واگنها تنظیم می‌گردد.

بند ۱۲) محاسبه خدمات مربوط بقطارها همراه طبق فهرستهای واگن - محور - کیلومتر مطابق ضمیمه شماره ۲ بعمل می آید. فهرستهای واگن - محور - کیلومتر از طرف ایستگاههای مرزی در چهار نسخه - یعنی برای هر طرف دو نسخه تنظیم می شود. تمام نسخه های آن فهرستها باید مصدق بمهر و تاریخ ایستگاههای مرزی و امضای نمایندگان طرفین باشد. یک نسخه از صورتحساب در ایستگاه مرزی می ماند و نسخه های دوم از طرف هر ایستگاه مرزی بداره راه آهن خود برای منظور نمودن در صورت مانده حساب ارسال می گردد. مبلغیکه در صورتحساب ذکر گردیده است بدون رعایت پذیرفته شدن آن وارد صورتحساب مانده می شود. فهرست واگن - محور - کیلومتر منتهی تا روز پنجم ماه بعد از ماهیکه حساب مربوط بآن می باشد تنظیم می گردد.

اگر در موقع رسیدگی فهرستهای واگن - محور - کیلومتر اشتباهاتی ظاهر گردد، در ظرف مدت سه ماه از روز تنظیم فهرستها صورتحساب تکمیلی تسلیم می شود، که بترتیب مقرر مورد رسیدگی واقع خواهد شد.

بند ۱۳) تصفیه حساب ادعاهائیکه جبران شده است باستناد نامه راه آهنی، که ادعا را جبران نموده است بعمل می آید.

۳. واریز حساب و پرداخت وجوه

بند ۱۴) صورتحساب مانده مطابق نمونه شماره ۳ ضمیمه منتهی تا دهم هر ماه در چهار نسخه - یعنی برای هر یک از طرفین دو نسخه - تنظیم می گردد.

بند ۱۵) پرداخت مبالغ بریال طبق صورتحساب مانده منتهی در ظرف ۲۵ روز از تاریخ ارسال صورتحساب مانده از طرف بدهکار بحساب قطعی بستانکار بعمل می آید.

مبالغیکه باید بنفع راه آهنهای اتحاد شوروی تأدیه گردد از طرف وزارت راه ایران ببانک روس و ایران در تهران ریخته می شود، که بحساب قطعی اداره اتباطات بین المللی راههای اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بشماره ۱۳۸۱۰۰۱ در اداره معاملات خارجی بانک دولتی ا.ج.ش. س. در مسکو انتقال داده شود.

مبالغیکه باید بنفع راه آهن ایران پرداخته شود از طرف اداره ارتباطات بین‌المللی وزارت راه ا.ج.ش.س. بحساب راه آهن دولتی ایران در بانک ملی ایران بوسیله بانک روس و ایران در تهران حواله می‌شود.

بند ۱۶) برای تأخیر پرداخت وجوه طبق صورتحسابهای مانده طرف بدهکار سالیانه چهاردرصد (بهره ساده غیر مرکب) از مجموع مبلغیکه بموقع پرداخته نشده است بطرف بستانکار می‌پردازد. منظور نمودن بهره از تاریخ دهم ماه بعد از ماه ارسال صورتحساب مانده آغاز می‌گردد و در روز پرداخت وجوه خاتمه می‌یابد و بهره‌ی روز پرداخت محسوب نمی‌شود. طرفیکه در پرداخت تأخیر کرده است صورتحساب بهره‌های منظور شده را در ظرف مدت سه ماه، از روزیکه در نامه‌ی پیوست ذکر شده است، رسیدگی می‌کند.

مبلغ تأیید شده بهره باید در اولین صورتحساب مانده وارد و منظور شود.

ضمیمہ شماره ۱

ارتباط راه آهن‌های ایران و شوروی

صورت حساب

برای استفاده از واگنهای باری در راه آهن.....

در سال ۱۹۵

شماره ردیف	شماره واگن	تعداد محور	تحویل گرفته تاریخ شماره صورت واگن	تحویل داده تاریخ شماره صورت واگن	مدت استفاده بشپانه روز	کرایه بر واحد تعرفه	ملاحظات
۱	۲	۳	۴ ۵	۶ ۷	۸	۹	۱۰

جمعاً در مدت ماه محاسبه واحد تعرفه یا مبلغ ریال است.

ارتباط راه آهن های ایران و شوروی

فهرست

واگن - محور - کیلومترهاییکه قطارها در قطعه راه بین جلفای ایران و جلفای شوروی

در سال ۱۹۵ سیر کرده اند

بوسیله لکومتیوهای راه آهنهای اتحاد شوروی در					مرز مملکت تا جلفای شوروی - یعنی ۳ کیلومتر				
قطعه راه از مرز مملکت تا جلفای ایران - یعنی ۳ کیلومتر					بوسیله لکومتیوهای راه آهن ایران در قطعه راه از				
تاریخ	شماره	تعداد	تعداد	شماره	تاریخ	شماره	تعداد	تعداد	شماره
قطار	واگنها	محورها	واگنها	قطار	قطار	واگنها	محورها	واگنها	قطار

جمع واگن - محور

جمع واگن - محور - کیلومتر

مانده حساب

به نرخ واحد تعرفه برای واگن - محور - کیلومتر باید براه آهن

مبلغ (بريال با حروف نوشته شود) پرداخته شود.

(مهر ایستگاه)

امضاء

(مهر ایستگاه)

امضاء

ضمیمه شماره ۳

ارتباط راه آهن های ایران و شوروی

فهرست مانده حساب

مطابق محاسبات بین راه آهنهای ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

وضعیت در تاریخ سال ۱۹۵۵ بشرح زیر است:

شماره ردیف	عنوان اقلام حسابها	باید تأدیه شود براه آهن ایران براه آهنهای اتحاد شوروی به ریال	
۱	۲	۳	۴

جمع:

مانده حساب بنفع راه آهن

امضاء

* * *

سند شماره ۱۴۲

۵. موافقتنامه راه آهن مرزی

موافقت نامه

راه آهن مرزی ایران و شوروی

وزارت راه ایران از یکطرف و وزارت راه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از طرف

دیگر - بوسیله نمایندگان مختار خود - قرارداد راه آهن مرزی را بشرح زیر منعقد نمودند:

۱. مقررات عمومی

بند ۱) ایستگاههای مرزی بین راه آهنهای کشور ایران و شوروی بقرار زیرتعیین می گردند:

از طرف راه آهنهای ایران	فاصله از ایستگاه تا مرز کشور به کیلومتر	از طرف راه آهنهای کشور شوروی	فاصله از ایستگاه تا مرز کشور به کیلومتر
ایستگاه جلفای راه آهن آذربایجان کشور ایران	۳	ایستگاه جلفای راه آهن آذربایجان کشور شوروی	۳

که بعداً بنام جلفای ایران و جلفای شوروی نامیده می شوند.

بند ۲) عمل تحویل دادن و تحویل گرفتن و انتقال بارها در ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده انجام می گیرد. در بعضی موارد، با موافقت طرفین، تحویل دادن، تحویل گرفتن و انتقال بارها ممکن است در ایستگاه مرزی راه آهن تحویل دهنده انجام یابد.

ایستگاههای مرزی و قطعه راه بین آنها باید برای عبور بدون مانع قطارهای راه آهن هر یک از طرفین تا ایستگاه مرزی طرف دیگر و انتقال بار و تحویل توشه مسافری و توشه عادی و محمولات در آن ایستگاهها و همچنین تحویل دادن واگنها از لحاظ فنی تأمین و مجهز باشد.

۲. شرایط و ترتیب حرکت قطارها

بند ۳) حرکت قطارها در قطعه راه آهن مرزی بین ایستگاههای جلفای ایران و جلفای شوروی طبق گرافیک و برنامه حرکت قطارها انجام می گیرد، بطوریکه بین ادارات راه آهنهای مرزی طرفین موافقت گردیده است.

حرکت قطارهای خدمت با موافقت طرفین در هر مورد جداگانه تعیین می شود.

بند ۴) برای تأمین احتیاج قطارهای مبادله از حیث لکوموتیو معادل ۰/۰۳ واحد تعرفه برای هر واگن - محور - کیلومتر کار انجام شده از مرز مملکتی تا ایستگاه مرزی طرف دیگر و

مراجعت منظور و محسوب خواهد شد.

ایستگاههای مرزی طرفین بایستی هر ماهه صورت واگن - محور - کیلومتر را تنظیم نموده و بامضاء رؤسای ایستگاهها رسانده، بمهر و تاریخ ایستگاه ممهور نمایند.

بابت آمد و رفت واگنهای خالی، که بعنوان تکمیل و یا تأمین فشارترمز بقطار متصل می‌شوند و همچنین واگنهایی که قبول نشده‌اند، پرداختی نمی‌شود.

بند ۵) حمل مسافری و توشه مسافرین بین ایستگاههای مرزی بوسیله واگنها همراه راهنماها و مأمورین توشه راه آهنهای ایران و شوروی بنوبت بعمل می‌آید.

بند ۶) قطارها مطابق نظامنامه فنی بهره‌برداری راه آهن تحویل دهنده تنظیم می‌شوند.

بند ۷) محافظت قطارها بعهده راه آهن کشوری است، که قطارها در آنجا طی طریق می‌نمایند.

محافظت واگنهاییکه پذیرفته نشده‌اند و در ردیف سایر واگنهای پذیرفته شده واقع شده‌اند، تا عودت مجدد آنها بمأمورین راه آهن تحویل دهنده، بعهده راه آهن تحویل گیرنده است.

بند ۸) حرکت قطارها و لکوموتیوهای منفرد در قطعه راه آهن بین ایستگاههای مزبور بوسیله مخابره تلگرافی انجام می‌گیرد. جواز راه از طرف راه آهنهای شوروی بزبان روسی و از طرف راه آهن ایران بزبان فارسی، مطابق نمونه شماره ۱، که ضمیمه این موافقت نامه است، صادر می‌شود.

بند ۹) ایستگاهیکه اجازه اشغال راه را دریافت نموده نباید قطار را دیرتر از ۳۰ دقیقه پس از دریافت اجازه حرکت دهد. در غیر این صورت اجازه اشغال راه باید تجدید شود.

سرعت قطار بین تکه راه آهن جلفای ایران و جلفای شوروی و بالعکس نباید از ۲۵ کیلومتر در ساعت تجاوز کند و تقلیل سرعت در سر سوزن باید رعایت گردد (حداکثر ۶ کیلومتر در ساعت).

بند ۱۰) بین ایستگاههای جلفای ایران و جلفای شوروی ارتباط تلگرافی و تلفونی برقرار

می‌گردد. در هر دو ایستگاه مرزی باید دستگاههای تلگراف بیسیم موریس نصب شود.

برقراری و بکار انداختن دستگاههای تلگراف و تلفن، سیمکشی و تعمیرات آنها بهزینه و دستور راه آهن مربوطه در حدود خود می‌باشد.

در وسط پل روی رودخانه ارس از سمت خارج بفاصله ۱۵۰ میلیمتر از یکدیگر بازوهای آهنی با میله عمودی جهت نصب مقرر و سیمکشی تعبیه می‌شود.

بازوهای آهنی نامبرده بجای پایه‌های مخصوص تفتیش بکار می‌رود و برای استفاده طرفین در موقع امتحان سیمها می‌باشد.

بند ۱۱) در مواردیکه ارتباط تلگرافی قطع شود، حرکت قطارها بین ایستگاههای مرزی بوسیله مکالمات تلفنی انجام می‌گیرد.

بند ۱۲

۱. هر طرف حق دارد بقدر ضرورت مأمورین فنی و بازرگانی راه آهن بایستگاه مرزی طرف دیگر برای انجام عملیات مربوط بتحويل و تحول توشه مسافری و توشه عادی و بار و واگن اعزام دارد.
۲. مأمورین لکوموتیوها و قطارها، که امور مربوط بقطار (مبادله) را انجام می‌دهند، در موقع حرکت در راه آهنهای کشور دیگر موظفند طبق دستورات فنی بهره‌برداری و علامات معموله در راه آهنی، که سیر می‌کنند و همچنین دستورات اداری راه آهن کشور دیگر رفتار نمایند.
۳. مأمورین نامبرده باید با قواعد فنی بهره‌برداری و علامات (سیگنالیزاسیون)، که در کشور دیگر معمول است آشنا باشند. بدین منظور طرفین متعاهدین این قواعد را مبادله می‌نمایند.
۴. هنگام اقامت در ایستگاه مرزی، کارمندان کشور دیگر تابع قوانین و دستورات جاری در این کشور می‌باشند.
۵. از نظر انضباط کارمندان نامبرده در مقابل اداره راه آهن کشور خود مسئول می‌باشند.

۵. ترتیب عبور کارمندان راه آهن از مرز مملکت در ضمیمه شماره ۲ این موافقتنامه مندرج است.

بند ۱۳) هنگامیکه لکوموتیو در راه آهن کشور طرف قرارداد مسئولیت وضعیت فنی لکوموتیو بعده مأمورین لکوموتیو است، که با آن لکوموتیو آمده‌اند.

بند ۱۴) اشخاصی حق رفت و آمد با لکوموتیو در طول راه آهن مرزی دارند، که با رعایت نظامنامه عبور از مرز مملکت ضمیمه شماره ۲ این موافقتنامه، حق رفت و آمد با لکوموتیو داشته باشند. در اطاق راننده حداکثر ۴ نفر، از آنجمله مأمورین لکوموتیو، می‌توانند باشند.

بند ۱۵) هنگام عبور واگنهای مسافری در قطعه راه مرزی پنجره‌ها و درهای واگنهای بایستی بسته باشند. توقف مسافرین در محوطه ایوان واگن و پل بین دو واگن ممنوع است.

بند ۱۶) حرکت قطارها در قطعه راه مرزی فقط در موقعیکه هوا روشن است بعمل می‌آید.

بند ۱۷) قطارهاییکه از راه آهن یک کشور براه آهن کشور دیگر می‌روند باید لکوموتیو آنها در رأس قطار باشد. هنگام نزدیک شدن بمرز مملکت قطار یا لکوموتیو منفرد، در محلیکه علامت دیده می‌شوند، کنار پل رودخانه ارس، برای پیاده نمودن نمایندگان گمرک و ناظرین مرزی کشوریکه قطار (یا لکوموتیو منفرد) از آن می‌آید، توقف می‌نماید. پس از عبور از مرز مملکت، قطار یا لکوموتیو منفرد همینطور نزدیک علامتیکه دیده می‌شود، برای قبول نمایندگان گمرک و ناظرین مرزی کشوریکه قطار (یا لکوموتیو منفرد) بانجا وارد شده است، توقف می‌نماید. حرکت قطار پس از توقف در نزدیک مرز مملکت در نقاطیکه مأمورین مرزی سوار و پیاده می‌شوند بموجب علامت رئیس قطار و حرکت لکوموتیو منفرد پس از اینکه مأمور ارشد مرزی اطلاع داد، که عمل سوار و پیاده شدن کارکنان خاتمه پذیرفته، بموجب سوت لکوموتیو بعمل می‌آید.

بند ۱۸

۱. برای انجام عملیات مانوری در ایستگاههای مرزی ممکن است از لکوموتیوهای قطار راه آهن کشور دیگر با موافقت ایستگاه مرزی راه آهن مالک لکوموتیو، در مدتی که طبق گرافیک برای توقف آن تعیین گردیده است، استفاده نمود.

۲. راه آهنیکه از لکوموتیوهای قطار راه آهن طرف دیگر برای انجام عملیات مانوری استفاده نموده، براه آهن مالک لکوموتیو برای هر ۱۵ دقیقه عملیاتیکه شروع کرده یک واحد تعرفه می پردازد. مدت کمتر از ۱۵ دقیقه همان ۱۵ دقیقه کامل محسوب می شود.

مدت استفاده از لکوموتیو کشور طرف برای مانور طبق قبضی تعیین می گردد، که بوسیله متصدی نگهداری ایستگاه روی اوراق رسمی مطابق نمونه ضمیمه شماره ۳ این موافقتنامه داده می شود. قبضهای مانور در چهار نسخه تنظیم و بهر یک از طرفین دو نسخه تسلیم می شود.

۳. مدت استفاده از لکوموتیو کشور طرف برای مانور از موقع تحویل عملی لکوموتیو جهت عملیات مانوری تا موقع مراجعت بمحل توقف خود در این ایستگاه و یا بمحل قطار خود محسوب می شود.

بند ۱۹) لکوموتیو قطار راه آهن تحویل دهنده پس از ورود قطار بایستگاه بایستی از طرف ایستگاه مرزی با مأمورین مربوطه قطاریکه با این لکوموتیو آمده اند بطور منفرد مراجعت داده شود.

بند ۲۰) وزن قطاریکه در قطعه راه مرزی حرکت می کند بیش از ۱۰۰۰ تن و طول قطار بیش از ۱۰۰ محور نباید باشد.

۳. قطع حرکت

بند ۲۱) در مواردیکه حرکت قطارها بعلت اتفاقات زیر متوقف می شوند:

۱. سانحه قطارها.

۲. خرابی راهها و ساختمانها (و تأسیسات) راه آهن.

۳. اوضاع جوی.

۴. ممنوع و یا محدود شدن حمل و نقل و بار و مسافر، که در اثر بیماریهای واگیری بعمل آمده باشد، هر یک از راه آهنهای مرزی موظف است تلگرافی طرف دیگر را از علت قطع حرکت قطارها یا محدود و یا ممنوع شدن حمل و نقل مطلع سازد، ضمناً تذکر بدهد، که تحویل بار و همچنین حمل و نقل مسافری از ایستگاه مرزی کلاً قطع می شود یا جزاً. در این تلگرافها بایستی موعدی را، که محدودیت شروع می شود و همچنین موعد تقریبی را که انتظار می رود حرکت معمولی برقرار شود، تذکر داده شود. اداره راه آهن مرزی یک کشور قبلاً اداره راه آهن مرزی طرف دیگر را تلگرافی از تاریخ صحیح برقراری حرکت عادی قطارها مطلع می سازد.

۴. ترتیب و شرایط استفاده از تأسیسات و ساختمانهای ایستگاه و ابنیه اداری در ایستگاههای مرزی

بند ۲۲) در صورت موجود بودن تأسیسات آبگیری لکوموتیوها، سینی دوار، خط مثلث و قپانههای خطی در ایستگاههای مرزی کشور طرف، طرف دیگر حق دارد از آنها مجاناً استفاده کند. قپانههای خطی هر کشور بایستی لااقل سالی یکمرتبه کنترل بشود.

بند ۲۳) بمأمورین راه آهن که در ایستگاه مرزی کشور طرف مشغول تحویل وسائط نقلیه، بار و توشه می باشند بایستی در ایستگاههای مذکور محل جهت کار و استراحت واگذار شود. تمیز نگاهداشتن، روشنایی و گرم کردن آن محلها بعهده و بهزینه کشور مالک خواهد بود.

بند ۲۴) بمأمورین راه آهن، که در کشور دیگر می باشند، در موقع ابتلاء بهرگونه بیماری، کمکهای طبی مجانی داده خواهد شد.

۵. تعمیرات و نگاهداری وسائط نقلیه و تأسیسات فنی

بند ۲۵) در مواردیکه از طرف راه آهن استفاده کننده آسیبی بواگن برسد تعمیر آن واگن با

وسائل و حساب همان راه آهن بعمل می آید.

اگر راه آهن استفاده کننده نتواند تعمیر آنرا انجام دهد، واگن براه آهن مالک آن فرستاده می شود، که بحساب راه آهن استفاده کننده، مطابق قیمت تمام شده (راس المال) محسوب و تعمیر کنند.

بند ۲۶) در موقع تعمیر واگنها از طرف راه آهن استفاده کننده بایستی مصالح و یدکیهای مناسب و مقتضی از حیث کیفیت بکار برده شود. تغییرات در ساختمان قطعات و قسمتهای واگن مورد تعمیر تجویز نمی شود.

اگر از طرف راه آهن استفاده کننده بمحورها، فترها، بوکسها و یاتاقانهای واگنها از طرف آسیب رسیده باشد، در این صورت بموجب تقاضای راه آهن نامبرده، راه آهن صاحب واگن بایستی یدکیهای نامبرده را برای راه آهن مذکور بقیمت تمام شده (راس المال) ارسال دارد.

بند ۲۷) نگاهداری و محافظت پل رودخانه ارس تا مرز مملکت با هزینه و نیروی هر یک از طرفین بعمل می آید. کارهای تعمیرات اساسی پل نامبرده با موافقت طرفین انجام می گیرد. هزینه تعمیرات اساسی پل بین طرفین بتساوی تقسیم می شود.

برای رسیدگی بوضع فنی پل سالی یکبار در موعدی که قبلاً تعیین می شود، کمیسیون فنی مرکب از نمایندگان راه آهنهای طرفین روی پل تشکیل می گردد و صورتمجلس مشترک از وضع پل تنظیم می نمایند.

۶. ترتیب اقدام در مورد بروز سوانح در ایستگاههای مرزی و قطعه راه بین آنها

بند ۲۸

۱. در موارد بروز تصادم و یا سانحه برای قطار در راه آهنهای کشور طرف، ایستگاهی که اول این خبر را دریافت نموده موظف است تلگرافی ایستگاه مرزی مجاور را از این موضوع مطلع سازد و ایستگاه مرزی اخیرالذکر وقوع این حادثه را، طبق مقررات معمول راه آهن، بمقامات مربوطه اطلاع می دهد.

۲. در مواردیکه توقف قطار در قطعه راه آهن بعلتهای مختلف بطول می‌آنجامد، در صورت قطع مخابره تلفنی و یا بعلت فقدان تلفنهای مخصوص قطار، رئیس قطار کتباً موضوع را بایستگاه راه آهن کشوری اطلاع می‌دهد، که قطار در آن توقف نموده است. این اطلاعیه، که بامضاء رئیس قطار می‌باشد، بوسیله یکی از مأمورین قطار فرستاده می‌شود. ایستگاهی که این اطلاعیه را دریافت نموده، موظف است بایستگاه مرزی کشور دیگر تلگرافی یا بوسیله قاصد مخصوص راجع بلزوم رد کردن قطار از قطعه راه آهن خبر بدهد.

بند ۲۹

۱. طرفین متعهد می‌شوند در مواقع تصادم و سانحه قطار در ایستگاههای مرزی یا در قطعه راه بین این ایستگاهها به قطارهای امدادی متقابلاً کمک نمایند.
۲. لازم است برای تقاضای فرستادن قطار امدادی برئیس ایستگاه مرزی کشور طرف دیگر مراجعه شود و ایستگاه مذکور آن تقاضا را، طبق قواعد متداول در آن راه آهن، برای مقامات مربوطه ارسال می‌نماید.
- در تقاضاهای فرستادن قطار امدادی باید قید شود، که آیا کمکهای طبی بآسیب دیدگان ضرورت دارد یا نه.
۳. قطار امدادی از ایستگاه مرزی بمحل سانحه با نماینده راه آهنی، که قطار امدادی متعلق بآن می‌باشد، حرکت می‌کند. نماینده نامبرده مسئول امنیت حرکت قطار امدادی می‌باشد. در محل سانحه رئیس قطار امدادی موظف است بموجب دستورات متصدی امر در محل رفتار نماید.
- کارمندان راه آهن کشور طرف دیگر، که در محل سانحه حاضر می‌باشند، طبق موافقت، ممکن است برای همکاری در این امر دعوت شوند.
۴. هزینه واگذاری قطار امدادی بعهدہ راه آهنی است، که مسئول سانحه می‌باشد. این هزینه‌ها بموجب دفترچه قطار برای مدت از موقع فرستادن قطار از محل توقف گاه دائمی آن تا

موقع مراجعت آن بمرز مملکت حساب می شود.

۵. اگر در موقع برطرف نمودن سانحه قطار از قطار امدادی کشوری که سانحه در آن اتفاق افتاده استفاده شود، ولی مسئول سانحه کارمندان راه آهن طرف دیگر باشند، در این صورت هزینه استفاده از قطار امدادی بعهد طرف دیگر می باشد.

۶. برای هر ۳۰ دقیقه استفاده از قطار امدادی شروع شده است ۶ واحد تعرفه محسوب می شود.

مدت کمتر از ۳۰ دقیقه همان ۳۰ دقیقه کامل حساب می شود. هزینه پرداخت دستمزد مأمورین قطار امدادی برای مدت استفاده از آن بموجب صورتحساب ارائه شده طبق ارزش حقیقی جبران می شود.

۷. عملیات قطار امدادی از موقع فرستادن آن (از محل توقفگاه دائمی تا مراجعت آن بمرز مملکت) بایستی در دفترچه قطار ثبت شود و بتصدیق نمایندگان راه آهنهای هر دو طرف برسد.

۷. حمل و نقل مسافرین و تحویل دادن توشه مسافرین و توشه عادی

بند ۳۰) تحویل و تحول توشه مسافرین و توشه عادی در ایستگاه مرزی کشوری که مبادله قطار مسافرین بعمل می آید انجام می گیرد.

بند ۳۱) توشه مسافرین و توشه عادی با صورت توشه بدون حضور مسافر از راه آهنی براه آهن دیگر مبادله می شود.

بند ۳۲) توشه مسافر و توشه عادی بموجب صورت مبادله آن (ضمیمه شماره ۴)، که بوسیله راه آهن تحویل دهنده در ۶ نسخه تنظیم شده، واگذار می شود. از این ۶ نسخه دو نسخه براه آهن تحویل دهنده و دو نسخه بتحویل گیرنده و یک نسخه بهر یک از گمرکهای طرفین داده می شود.

بند ۳۳) تحویل و تحول توشه مسافر و توشه عادی و همچنین هرگونه اصلاح و قید (تبصره) در صورت مبادله باید بامضاء مأمورین تحویل دهنده و تحویل گیرنده و صورت مبادله با مهر و تاریخ ایستگاه گواهی شود.

بند ۳۴) در صورتی، که بعداً در نسخه‌های صورت مبادله واحدی اختلافی بروز، کند (اگر سوء تفاهم بموجب صورتهای مبادله قابل رفع باشد)، سند مسلم صورتی است، که در نزد راه آهن تحویل دهنده توشه مسافر یا توشه عادی می‌باشد.

بند ۳۵) هنگام تحویل توشه مسافر و توشه عادی وزن عدلها و وضعیت بسته بندی با حضور مأمورین طرفین رسیدگی می‌شود.

بند ۳۶) اگر در موقع تحویل توشه مسافر یا توشه عادی معلوم شود، که وزن توشه کمبود دارد و یا توشه ضایع و فاسد می‌باشد یا وضعیت بسته بندی آن ناقص است، در این خصوص صورتمجلس بازرگانی تنظیم می‌گردد و در صورت مبادله و صورت توشه توضیح داده می‌شود. صورتمجلس بازرگانی را مأمورین راه آهنهای طرفین امضاء می‌نمایند.

بند ۳۷) اگر توشه مسافر یا توشه عادی بوسیله راه آهن تحویل گیرنده بدون هیچگونه قیدی در اسناد نامبرده تحویل گرفته شده باشد، مسئولیت محافظت آن توشه بعهدۀ راه آهن تحویل گیرنده است.

بند ۳۸) اگر عدلهای توشه مسافر یا توشه عادی هنگام تحویل دادن موجود نباشد، توشه مزبور با صورت جدید توشه ارسال می‌شود و در آن بصورت ارسالی قبلی اشاره شده، ایستگاه مبدا و شماره فهرست توشه ذکر می‌شود. قبض توشه در ایستگاه مرزی تحویل دهنده برای دادن گزارش باقی می‌ماند.

بند ۳۹) ایستگاه مرزی تحویل گیرنده می‌تواند از تحویل گرفتن توشه مسافر یا توشه عادی در موارد مذکور در بند ۴۸ این موافقتنامه خودداری کند.

۸. ترتیب مبادله بار

بند ۴۰

۱. مبادله بار از راه آهن یک کشور براه آهن کشور دیگر در ایستگاه مرزی بوسیله فهرست مبادله بانضمام اسناد حمل و نقل مربوط بآن انجام می‌گیرد.

۲. بارهاییکه در واگنهای مسقف می‌باشد بدون رسیدگی بتعداد عدل و وزن آنها، با

رسیدگی سالم بودن اطاق و سالم بودن پلمبهای روی واگن، تحویل گرفته می شود. در این موارد رسیدگی می شود، که آیا پلمبهای واگنها با مندرجات فهرست مبادله راجع به پلمب مطابقت می نماید یا نه.

بند ۴۱) در موقع مبادله بار اگر نواقصی در پلمبها مشاهده شود و یا واگنها بطور صحیح پلمب نشده باشد و همچنین اگر واگنها دارای نواقص بازرگانی باشد و یا دریچه های آنها باز باشد، راه آهن تحویل گیرنده موظف است از راه آهن تحویل دهنده تقاضا کند، که بار را با رسیدگی بتعداد عدلها و وزن آن تحویل بدهند. اگر راه آهن تحویل دهنده عمل فوق را انجام ندهد بار تحویل گرفته نمی شود.

بند ۴۲) اگر در موقع مبادله بار کسر وزن یا خرابی یا فساد و یا نقصانی در وضعیت بسته بندی مشاهده شود، صورت مجلس بازرگانی تنظیم می شود و این موضوع در فهرست مبادله و صورت آن قید می گردد. صورت مجلس بازرگانی را مأمورین طرفین امضاء می کنند.

بند ۴۳) بارهاییکه در واگنهای باز واگذار می شود بفوریت، با رسیدگی کامل تعداد عدل و بازدید دقیق وضعیت لفاف محمولات و همچنین وضعیت بارهاییکه بدون بسته بندی حمل شده، تحویل گرفته می شود. راه آهن تحویل گیرنده حق دارد تحویل بار را با رسیدگی کامل بوزن آن خواستار شود.

بند ۴۴) بارهاییکه وزن آنها روی عدلها نوشته شده، بتعداد عدلهاییکه در بارنامه ذکر شده است، بدون توزین تحویل می شود.

بند ۴۵) در صورتهای تحویلی برای بارهاییکه فقط بایستی بتعداد عدل واگذار شود تذکر داده می شود: (وزن رسیدگی نشده است).

بند ۴۶) راه آهن تحویل دهنده، بر حسب تقاضای راه آهن تحویل گیرنده، بایستی بدون درنگ واگنهایی را، که در ایستگاه مرزی مشاهده شود، که محمولاتش ریزش می کند، باز نماید (سوی مخازن). اگر ضمناً معلوم شود، که ریزش یا پاشیده شدن در اثر صدمه دیدن لفاف بعمل آمده است، راه آهن تحویل دهنده فوراً نقصان را رفع می نماید. در صورتیکه راه آهن تحویل

دهنده نتواند لفاف را بخرج خود تعمیر کند، راه آهن تحویل گیرنده بحساب راه آهن تحویل دهنده تعمیر می نماید. راه آهنی، که لفاف را تعمیر کرده است، راجع باصلاح آن و علت آسیب دیدن با ارزش تعمیر آن و همچنین راجع بوضعیت وزن بار صورتمجلس بازرگانی بامضای نمایندگان راه آهنهای هر دو طرف تنظیم می نماید. رونوشت این صورتمجلس تا مقصد ارسال با بار ارسال و اصل آن در راه آهنی می ماند، که صورتمجلس در آن تنظیم شده است. ضمناً راجع بتنظیم صورتمجلس در بارنامه و فهرست بارقید می شود.

اگر ضمناً معلوم شود، که مقداری از بار فاسد شده و راجع به این موضوع در اسناد همراه بار قید نگردیده است، در این موقع راه آهنی، که لفاف را تعمیر نموده بایستی اقدام نماید، که بعداً در موقع حمل فساد بار حتی الامکان بیشتر نشود و بقسمت باریکه فاسد نشده است سرایت نکند و اقداماتی که بعمل آمده در فهرست مبادله با امضای مأمورین راه آهنهای تحویل دهنده و تحویل گیرنده قید شود.

بند ۴۷) صورتمجلسهای بازرگانی از طرف ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده در مواردی تنظیم می شود، که در بندهای ۳۶ و ۴۲ و ۴۶ این موافقت نامه ذکر شده است. در صورتمجلسهای بازرگانی بایستی دقیقاً وضعیت بار و همچنین تمام اوضاع و شرایطی که نقصان حمل و نقل مشاهده شده و علت آسیب دیدن یا فاسد شدن بار یا توشه شرح داده شود.

در موقعیکه تعیین شود، که بار در اثر نقصان فنی واگن آسیب دیده، علاوه بر صورتمجلس بازرگانی، صورتمجلس فنی هم راجع بوضعیت واگن طبق نمونه و مقررات داخلی تنظیم می شود. صورتمجلس فنی باید ضمیمه صورتمجلس بازرگانی باشد.

صورتمجلسهای بازرگانی روی برگهای مارکدار و طبق قواعد مقرر برای ارتباط داخلی، با رعایت مراتب زیر، تنظیم و نوشته می شود:

الف) اگر رسیدگی بار یا توشه مسافر یا توشه عادی در حضور مأمور طرف تحویل دهنده بعمل آمده باشد، صورتمجلس بازرگانی باید در ۶ نسخه تنظیم شود و راه آهنهای تحویل

دهنده و تحویل گیرنده هر یک دو نسخه آنرا دریافت می کنند و یک نسخه بگمرک کشور تحویل دهنده داده می شود، یک نسخه هم ضمیمه اسناد مبادله می شود.

ب) در موارد دیگر، موقعیکه بار از راه آهن بدون رسیدگی از روی پلمب تحویل گرفته شده، صورتمجلس بازرگانی باید در سه نسخه تنظیم شود. در تمام موارد، وقتیکه نقصان حمل و نقل در واگنی مشاهده شود، که از روی پلمب تحویل گرفته شده است، پلمبهاییکه از آن واگن برداشته شده است بصورتمجلس بازرگانی (دو نسخه اول) ضمیمه می شود.

این پلمبها سرازیر بمقوا نصب می شود و یا در پاکتهای کاغذی، که خوب بسته شود، جای داده می شود. روی مقوا یا پاکت یادداشت می شود، که پلمبها چند عدد و مربوط بکدام صورتمجلس می باشد. ایستگاه تنظیم کننده صورتمجلسها این صورت مجلس بازرگانی را، که پلمبها پیوست آن می باشد، با اولین وسیله، بشرط آنکه از سه روز از تاریخ تنظیم آن تجاوز نکند، بداره راه آهن مرکزی خود ارسال می دارد، آن اداره نیز در مدت ۴۰ روز از تاریخ تنظیم صورت مجلس به اداره راه آهن مرزی طرف دیگر برای رسیدگی ارسال می دارد. طرفیکه تخلف نموده، در مدت ۴۰ روز صورت مجلس بازرگانی را نفرستاده باشد، مسئول عواقبی است که ممکن است از عدم رعایت این موعده ناشی شود. ایستگاه تنظیم کننده صورتمجلس باید در بارنامه و فهرست بار راجع به تنظیم صورت مجلس بازرگانی قید نماید.

اداره راه آهن مرزی طرف دیگر، بمحض دریافت صورتمجلس مزبور، موظف است در اطراف آن رسیدگی نماید و اگر چنانچه راجع بصورتمجلس بازرگانی ایرادی داشته باشد باید منتهی تا مدت ۴۵ روز از تاریخ وصول آن باطلاع راه آهن تنظیم کننده آن برساند. پس از منقضی شدن مدت مذکور صورتمجلس بمسئولیت راه آهن دریافت کننده آن قبول شده تلقی می شود.

بند ۴۸) ایستگاه مرزی راه آهن تحویل گیرنده می تواند در مواقع زیر از تحویل گرفتن بار خودداری نماید:

الف) وضعیت یا بسته بندی بار ادامه حمل و نقل آنرا اجازه ندهد.

ب) ورود بار یا حمل و نقل آن بطریق ترانزیت ممنوع باشد.

ج) راه آهن فرستنده یا خود فرستنده شرایط مخصوص حمل و نقل بار را انجام نداده باشند.

د) بار بدون اسناد حمل واصل شده یا نواقصی داشته باشد، که ادامه حمل و نقل آنرا اجازه ندهد.

طرف تحویل دهنده موظف است اینگونه بارها را با اسناد مربوطه پس بگیرد.

بند ۴۹) در مواقعی که بارنامه یا فهرست بار مفقود شده باشد، راه آهن تحویل دهنده صورتمجلس تنظیم می نماید و رونوشت بارنامه یا فهرست بار را، که بموجب آن بار حمل شده است تجدید می نماید. در صورتمجلس مذکور ذکر می شود، که بارنامه اصلی یا فهرست بار مفقود شده و همچنین نام فرستنده و گیرنده و ایستگاه مبدا و مقصد در آن قید می شود. مسئولیت تمام عواقب مفقود شدن بارنامه یا فهرست بار بعده راه آهنی است، که این فقدان در آن واقع شده است.

بند ۵۰) بارهایی که توسط راهنما (محافظ) حمل می شود بدون رسیدگی بتعداد عدل و وزن تحویل گرفته می شود.

بند ۵۱) در مواردی، که طبق بارنامه مشخصی کمبود عدلهای باری، که تحویل داده می شود، معلوم شود، عدلهای مذکور پس از جستجو و یافتن آنها از طرف ایستگاه تحویل دهنده با فهرست متمم برای ایستگاه گیرنده فرستاده می شود.

بند ۵۲) راه آهن تحویل دهنده صورت تحویلی را در ۶ نسخه با گنجاندن تمام اقلام بارهای مبادله شده تنظیم می نماید (ضمیمه شماره ۵ این موافقت نامه). راه آهنهای تحویل دهنده و تحویل گیرنده هر یک دو نسخه از فهرستهای مبادله را دریافت میدارند و گمرکهای طرفین هر یک - یک نسخه. فهرستهای مبادله باید دارای شمارههای مسلسل سالیانه باشد.

بند ۵۳) هنگام ورود بار بایستگاه مرزی مأمور راه آهن تحویل گیرنده نسخه های

فهرستهای مبادله ارائه شده را با اسناد و همچنین اسناد را با اسناد دیگر تطبیق می‌کند.

در موقعیکه اشتباهی مشاهده شود و اصلاح آن هنگام تحویل بار، چه در فهرستهای مبادله و چه در بارنامه (در ستونهایی، که بوسیله راه آهن پر می‌شود) ضروری باشد، نماینده راه آهن تحویل دهنده موظف است متن اولی را طوری خط بزند، که بتوان آنرا خواند و روی آن مطلب تازه نوشته، با امضاء خود و مهر ایستگاه مرزی راه آهن تحویل دهنده گواهی نماید.

بند ۵۴) هرگونه اصلاحات و اضافات و خط زدگیها بایستی تذکر داده شود و با مهر و امضاء مأمورین ایستگاه راه آهن مرزی تحویل دهنده گواهی شود. پاک کردن کلمات در اوراق حمل و نقل تجویز نمی‌شود. اصلاحاتی که در اوراق بعمل می‌آید باید بتصدیق و امضاء طرفین برسد.

بند ۵۵) محمولاتی که در فهرست مبادله ذکر شده و راه آهن تحویل گیرنده از تحویل گرفتن آن خودداری می‌نماید، از فهرست مبادله حذف و علت خودداری از قبول آن ذکر و توضیح داده، نوشته می‌شود.

بند ۵۶) در موقع تحویل محمولاتی که طبق مقررات فوق انجام می‌پذیرد و پس از ذکر مشخصاتی که در فقرات قبل تعیین گردیده است در کلیه نسخه‌های فهرستهای مبادله، تمام نسخه‌های آنها بایستی بوسیله نمایندگان راه آهن‌های طرفین امضا شود و ضمناً روی این برگها و همچنین روی بارنامه‌ها و فهرستهای بار حتماً مهر و تاریخ ایستگاههای راه آهنهای تحویل دهنده و تحویل گیرنده زده شود.

بند ۵۷) فهرستهای مبادله، که بدون هیچگونه تذکری راجع بنقصان بار و لفاف آنها و همچنین خود بارهایی که با واگنهای روباز حمل می‌شود و یا راجع به پلمب‌های واگنهای مسقف، که دارای مهر ایستگاههای تحویل دهنده و تحویل گیرنده مرزی می‌باشد و بامضا نمایندگان طرفین رسیده، حاکی است، که پلمب‌های واگنها و بار و لفاف آنها مرتب می‌باشد.

بند ۵۸) لحظه تحویل محمولات موقعی است، که نماینده راه آهن تحویل گیرنده فهرست مبادله را امضاء می‌نماید.

بند ۵۹) ترجمه اسناد مربوط ببارها بزبان کشور راه آهن تحویل گیرنده بوسیله مأمورین راه آهن تحویل گیرنده بعمل می آید.

۹. مقررات تحویل و مبادله واگن

بند ۶۰) مبادله واگن در ایستگاه مرزی طرف تحویل گیرنده انجام می پذیرد. بموجب موافقت طرفین مبادله واگنها ممکن است در ایستگاه مرزی طرف تحویل دهنده بعمل آید.

بند ۶۱) برای مبادله واگنها بایستی واگنهایی با اسناد مربوطه تحویل گردد، که قبلاً بوسیله طرف تحویل دهنده چه از لحاظ فنی و چه از لحاظ بازرگانی بازدید شده، آماده برای تحویل بطرف دیگر تشخیص داده شده باشد.

واگنهای خالی باید با دقت جاروب و تمیز شده، کلیه نوشته‌های گچی روی واگنها پاک شود. واگنهای تمیز نشده تحویل گرفته نمی شود.

بند ۶۲) واگنهای مخصوص حمل حیوانات: پرندگان و مواد خام حیوانی، پس از تخلیه در ایستگاه مرزی طرف تحویل گیرنده تمیز نشده و بمنظور گندزدایی و نظافت آنها پلمب شده، بایستگاهیکه واگنهای مزبور را با بار تحویل داده مسترد می شود، تا بهزینه خود آنها را تمیز نماید.

بند ۶۳) ارائه واگنها جهت تحویل براه آهن طرف طبق صورت واگنها که بوسیله طرف تحویل دهنده در ۴ نسخه تنظیم می شود باید انجام یابد (ضمیمه شماره ۶).

بند ۶۴) مبادله واگنها همه روزه طبق برنامه حرکت قطارها بین ایستگاههای مرزی، که با موافقت طرفین تنظیم شده است، انجام می گیرد.

بند ۶۵) راه آهنهای تحویل دهنده و تحویل گیرنده هر کدام دو نسخه از صورت واگنهاییکه متعلق بهر یک از طرفین می باشد جداگانه دریافت می دارند.

صورت واگنها بوسیله نمایندگان راه آهن تحویل دهنده قبل از تسلیم آنها بنمایندگان راه آهن تحویل گیرنده امضاء می شود. نمایندگان اخیرالذکر نیز بلافاصله، بعد از خاتمه مدتی که برای

بازدید آنها مقرر شده است، آن اسناد را امضاء می‌کنند.

تاریخ مبادله بوسیله مهر و تاریخ گواهی می‌شود و مهر توسط نمایندگان طرفین روی هر چهار نسخه صورت زده می‌شود. اصلاحات و خط زدگیها در فهرست واگنها باید بوسیله امضاء نماینده‌ای، که آن اصلاحات را کرده است، گواهی شود.

بند ۶۶) ساعت تحویل واگنها همانوقتی است، که صورت واگنها بنماینده مبادله طرف تحویل گیرنده تسلیم می‌شود. نمایندگان طرف تحویل گیرنده باید واگنها را بازدید کنند و با اطلاعات قید شده در صورت واگنها تطبیق نمایند.

تحویل گرفتن و تحویل دادن واگنها از لحاظ فنی و بازرگانی در یک موقع انجام می‌گیرد. مدت عادی، که برای بازدید فنی و بازرگانی تعیین می‌شود، بمأخذ یکدقیقه برای یک محور، قطع نظر از تعداد واگنها در قطار، می‌باشد. این مدت شامل بازدید واگنها یکیکه نواقصی در آنها مشاهده شده باشد نمی‌شود.

بند ۶۷) بازدید واگنها بوسیله مأمورین طرف تحویل گیرنده در حضور مأمورین طرف تحویل دهنده انجام می‌گیرد. مأمور فنی طرف گیرنده در دفترچه نواقص (ضمیمه شماره ۷) کمبود و نواقصی را، که در واگنها مشاهده نموده، ثبت می‌نماید. در موقع برگرداندن و تحویل دادن واگنها بطرف دیگر برای نواقص مجددی، که در دفترچه نواقص ثبت نشده، صورت مجلس تنظیم می‌گردد. (ضمیمه شماره ۸).

بند ۶۸) عمل تحویل دادن و تحویل گرفتن واگنها باید در طی مدت مقرر جهت بازدید با تمام برسد.

بند ۶۹) واگنها یکیکه از لحاظ بازرگانی مورد قبول واقع نشده‌اند با همان لکوموتیوی، که وارد شده‌اند براه آهن تحویل دهنده عودت داده می‌شوند.

در موقعیکه واگهای باردار از لحاظ بازرگانی مورد قبول واقع نشده و با همان لکوموتیو براه آهن تحویل دهنده عودت داده نشوند، این واگنها و محمولاتشان تا موقع مراجعت براه آهن تحویل دهنده بمسئولیت راه آهن تحویل گیرنده برای محافظت قبول شده محسوب می‌شوند.

بند ۷۰) اگر ایستگاه مرزی تحویل گیرنده از تحویل قطار معمولی طبق برنامه حامل واگنهای خالی و یا با بار راه آهن تحویل دهنده خودداری نماید، بطرفیکه در تحویل گرفتن قصور کرده و خودداری نموده است، برای هر یک شبانه روز تقویمی تأخیر بعنوان استفاده از واگنها بمیزان پیش بینی شده در بند ۷۱ پرداخت تعلق می گیرد. تأخیر بیش از ۱۲ ساعت یکشبانه روز تمام حساب می شود.

تحویل نگرفتن قطار از طرف ایستگاه مرزی تحویل دهنده بوسیله صورتجلس بصورت رسمی در می آید و در ۴ نسخه بامضاء نمایندگان راه آهنهای طرفین می رسد.

ایستگاه مرزی تحویل گیرنده موظف است راجع بخودداری نمودن از تحویل قطار تلگرافی یا بوسیله تلفنگرام ایستگاه مرزی تحویل دهنده را مطلع سازد. اگر این تلگراف یا تلفنگرام مخابره نشود صورتجلس یکجانبه در ۴ نسخه راجع بخودداری از تحویل قطار تنظیم می نماید.

اگر راه آهن مالک واگنها از تحویل گرفتن واگنهای خویش خودداری کند، در مدت معطلی، که در نتیجه خودداری طرف از تحویل گرفتن آنها حاصل شده است، پرداختی براه آهن استفاده کننده از آن واگنها تعلق نمی گیرد.

بند ۷۱) بابت استفاده از واگنهای باری دو محوره، که براه آهن طرف واگذار شده، را آهن تحویل گیرنده براه آهن تحویل دهنده بشرح زیر کرایه پرداخت می نماید:

الف) در دو شبانه روز اول بابت استفاده از واگنهای باری دو محوره از قرار ۰/۱۵ واحد تعرفه در شبانه روز پرداخت می شود، از شبانه روز سوم لغایت هفتم از قرار ۰/۵۰ واحد تعرفه در هر شبانه روز استفاده، از شبانه روز هشتم لغایت پانزدهم از قرار یک واحد تعرفه در هر شبانه روز استفاده، از شبانه روز پانزدهم بیالا از قرار دو واحد تعرفه در یک شبانه روز.

ب) در دو شبانه روز اول برای استفاده از دستگاه نقاله (ترانسپورتور) از قرار ۱/۵۰ واحد تعرفه در یک شبانه روز و برای شبانه روزهای بعد (بیش از دو شبانه روز) از قرار ۳ واحد تعرفه در هر شبانه روز پرداخت می شود.

برای واگنی که بیش از ۲ محور دارد کرایه بابت دو واگن دریافت می‌شود.
بند ۷۲) در موقع محاسبه کرایه بابت استفاده از واگنها شبانه روز تقویمی منظور می‌گردد. روز تحویل گرفتن و روز تحویل دادن واگن جمعاً یک شبانه روز محسوب می‌شود. اگر واگن در مدت یکشبانه روز تقویمی تحویل گرفته و عودت داده شود کرایه تعلق نمی‌گیرد.
در مواقع مبادله واگن نوع مخصوص ترانسپورتور (دستگاه نقاله) از راه آهنی براه آهن دیگر در صورت واگنها در ستون ملاحظات کلمه (ترانسپورتور) قید می‌شود.
بند ۷۳) طرفین بابت استفاده و بابت معطلی واگنها در مواقع زیر از پرداخت کرایه معاف می‌گردند:

الف) در مواقع قطع حرکت در اثر حوادث قهری طبیعی.
ب) در مواقع معطلی واگنها بتقصیر راه آهن طرف دیگر (بند ۷۰).
مواردیکه در قسمت «الف» پیش بینی شده طبق بند ۲۱ بوسیله تلگراف و آنچه در قسمت «ب» ذکر شده بوسیله یادداشتهاییکه در تبصره صورت واگنها ثبت می‌شود تأیید می‌گردد.

۱۱. جبران و غرامت واگنهای مفقود شده

بند ۷۴

۱. راجع بهر یک از واگنهای مفقود شده در راه آهنهای طرف استفاده کننده، راه آهنهای اخیرالذکر موظفند راه آهن صاحب واگن را با ذکر نام ناحیه راه آهنیکه واگن منتسب بآن است و شماره و نوع واگن و همچنین طرز مطلوب جبران اعم از پولی یا جنسی مطلع نماید.
اگر واگن در مدت شش ماه بطرف مالک واگن عودت داده نشده باشد، مفقود شده محسوب می‌شود.

۲. مالک واگن، منتهی تا ۳۰ روز از تاریخ دریافت اطلاعیه راجع بفقدان واگن،

مشخصات کامل واگن مذکور و موافقت خود را در خصوص طرز جبران باطلاع طرف استفاده کننده می‌رساند.

۳. اگر راجع بجبران جنسی بین طرفین توافق حاصل نشود در اینصورت جبران پولی بعمل خواهد آمد.

۴. طرفیکه بایستی جبران نماید باید در مدت دو ماه از تاریخ دریافت موافقت راجع بجبران جنسی واگنی را، که از لحاظ طرز ساختمان و نوع مطابقت با واگن مفقود شده نماید، تحویل ایستگاه مرزی راه آهن مالک واگن بدهد.

۵. اگر در مدت دو ماه مقرر طرف استفاده کننده جبران جنسی ننماید، در اینصورت باید بطرف مالک واگن قیمت واگن را بپردازد.

۶. مدرک مؤید جبران جنسی واگن صورتمجلسی است، که در ۵ نسخه بوسیله مأمورین فنی طرفین تنظیم می‌گردد. از این پنج نسخه راه آهنهای تحویل گیرنده و تحویل دهنده هر یک دو نسخه نگاه می‌دارند، یک نسخه از صورتمجلس هم با واگن مذکور بمقصد ارسال می‌گردد.

۷. کلیه مخارج رنگ آمیزی مجدد واگن و علامتها و نوشته‌های قالبی (پاترونهاى روى آن) بحساب طرف جبران کننده بقیمت تمام شده (رأس المال) انجام می‌پذیرد.

۸. اگر جبران پولی باشد مالک واگن صورتحساب لازم را بطرف استفاده کننده ارائه می‌دهد، که موعده آن در دستورات مربوط بمحاسبه موافقت نامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی تعیین گردیده است.

تصفیه حساب بابت استفاده از واگنهای مفقود شده از تاریخ جبران جنسی آن و یا پذیرفتن صورتحساب آن خاتمه داده می‌شود.

۱۲. ترتیب استفاده از وسائل حمل و نقل

(برای جلوگیری از ریزش محمولات بطور فله)

بند ۷۵) وسائل حمل و نقل (لوازم کمکی) فقط تا ایستگاه مرزی طرف تحویل گیرنده برده می شود. در ایستگاه مزبور این لوازم بدستور طرف تحویل گیرنده برداشته می شود و در مدت دو شبانه روز از روز تحویل بطرف مالک آن عودت داده می شود.

بند ۷۶) انتقال و تحویل وسائل کمکی حمل و نقل براه آهن طرف دیگر بوسیله فهرست تحویلی بعمل می آید، که در ۴ نسخه تنظیم و بهر طرف دو نسخه داده می شود. این فهرست تحویل مطابق نمونه ضمیمه شماره ۹ تنظیم می گردد. محاسبه ماهیانه مبادله وسائل کمکی حمل و نقل بشکل ترازنامه نمونه (ضمیمه شماره ۱۰) تهیه می شود.

ترازنامه بوسیله مالک وسائل کمکی حمل و نقل در مدت سه روز پس از خاتمه ماه گزارش محاسبه در ۴ نسخه تنظیم و به امضاء رؤسای ایستگاههای مرزی طرفین می رسد و هر طرف ۲ نسخه آنرا دریافت می دارد.

برای محاسبه روزانه مبادله وسائل کمکی حمل و نقل هر طرف فهرست (صورت) کنترلی در یک نسخه تنظیم می نماید.

جمع مبادله شبانه روز و بدهی را مأمورین طرفین با موافقت یکدیگر تعیین می کنند.

بند ۷۷) برزنت ها باید دارای شماره ترتیب و اندازه بمتر مربع باشد.

بند ۷۸) راه آهنهای فرستنده باید جهت مبادله بار وسائل کمکی حمل و نقل کاملاً سالم و اگذار کنند، که مصونیت حرکت قطار و همچنین سالم ماندن بارها را تأمین نماید.

طرف استفاده کننده باید با وسائل کمکی حمل و نقل طرف دیگر با احتیاط رفتار کند.

بند ۷۹) وسائل کمکی حمل و نقل پس از مبادله و یا تخلیه بار باید بمقدار جزیی یا بمقدار کلی با واگن جداگانه با فهرست راه و مجاناً برای مالک آن حمل گردد.

بند ۸۰) طرف استفاده کننده در مواقع لزوم می تواند از وسائل کمکی حمل و نقل، از

آنجمله از برزنت، برای حمل محمولاتی که بمقصد ایستگاه طرف مالک آنها می باشد استفاده نماید.

بند ۸۱) برزنت هاییکه مورد استفاده قرار نگرفته و بمالک آنها مسترد می شود باید تاه کرده و با طناب بسته شود.

بند ۸۲) راجع بمبادله وسائل کمکی حمل و نقل، که متعلق بفرستنده بار می باشد، در فهرست مبادله یادداشت می شود که این وسائل با بار بگيرنده تحویل می گردد.

بند ۸۳) نواقصی، که در موقع استرداد وسائل کمکی حمل و نقل براه آهن مالک در آنها مشاهده می شود، در فهرست مبادله با ذکر نوع تعمیریکه لازم دارد نوشته می شود. هزینه رفع این نواقص بحساب راه آهن استفاده کننده گذاشته میشود.

بند ۸۴) راه آهن استفاده کننده برای هر شبانه روز استفاده از برزنتها ۰/۰۵ واحد تعرفه و برای استفاده از صفحات حائل غلات از قرار ۰/۰۳ واحد تعرفه برای هر شبانه روز استفاده براه آهن مالک پرداخت می نماید. برای دو شبانه روز اول کرایه دریافت نمی گردد.

بند ۸۵) در مواقع فقدان یا نگاهداشتن برزنت و صفحات حائل غلات و سایر وسائل کمکی بمدت بیش از پانزده شبانه روز، طرف استفاده کننده قیمت راس المال آنها را بطرف مالک می پردازد.

در موقع حساب روز تحویل گرفتن و روز تحویل دادن وسائل کمکی حمل و نقل یک شبانه روز محسوب می شود.

۱۳. مسئولیت راه آهنهای ایران و شوروی بابت خسارات

بند ۸۶) مسئولیت خسارتهای مالی و حوادث سوء برای اشخاص در ایستگاههای مرزی و قطعه راه بین آنها طبق قوانین موجود معمول در کشوریکه محل سانحه بوده تشخیص داده و تعیین می شود، باستثنای مسئولیت خساراتی که در بند ۸۷ پیش بینی شده است.

بند ۸۷) پرداخت حقوق بازنشستگی و کمک خرج و غیره بر اثر حوادث سوء برای کارمندان راه آهن کشور دیگر هنگام انجام وظیفه اداری، طبق قوانین کشوری تعیین می‌گردد، که شخص آسیب دیده نماینده راه آهنهای آن کشور می‌باشد.

بند ۸۸) بابت خساراتیکه در اثر عملیات غیر صحیحی کارمندان طرفی براه آهن طرف دیگر وارد شود، راه آهن طرفیکه کارمندان مزبور در اختیار او می‌باشند مسئول است. اگر زیان وارده بمسئولیت کارمندان طرفین باشد و نتوان تشخیص داد، که زیان وارده از ناحیه کارمندان کدام طرف است، مسئولیت یکسان بعهده طرفین می‌باشد.

بند ۸۹) بابت خساراتیکه در اثر سالم نبودن وضعیت ساختمانهای راه آهن در ایستگاههای مرزی و قطعه راه بین آنها وارد شود مسئول طرفی است، که موظف است این مؤسساترا سالم نگاه دارد.

بابت خساراتی، که بر اثر سالم نبودن واگنها بوجود آمده باشد مسئول طرفی است، که مأمورین راه آهن آن این واگنها را آخرین بار از لحاظ فنی قابل قبول تشخیص داده‌اند.

بند ۹۰) رسیدگی بسوانح و حوادث سوء و تعیین خسارات و زیانهای ناشی از آنها بوسیله راه آهنی بعمل می‌آید، که سانحه در آن اتفاق افتاده است. اگر در نتیجه رسیدگی بموضوع مسئولیت یکی از طرفین یا مسئولیت متقابل هر دو طرف معلوم شود، در این صورت بقید فوریت باید طرف دیگر را از موضوع مطلع ساخت. پس از آن رسیدگی بعدی به منظور تعیین مبلغ قطعی خسارت بوسیله کمیسیون بعمل خواهد آمد. کمیسیون مزبور را اداره راه آهن کشوری، که سانحه در آن اتفاق افتاده است، دعوت می‌کند. در صورتیکه نمایندگان طرف دیگر، با تأیید دریافت دعوت از طرف ایستگاه مرزی، در موعد مقرر و کافی برای حضور در کمیسیون حاضر نشوند، رسیدگی یکجانبه بعمل خواهد آمد. در این مورد نتیجه رسیدگی برای طرفین لازم‌الاجراء می‌باشد.

ریاست کمیسیون باطرفی است، که کمیسیون را تشکیل می‌دهد و کمیسیون حق دعوت

کارشناسان را دارد. در صورت عدم توافق در کمیسیون، موضوع بوسیله ادارات راه آهنهای مرزی طرفین حل می شود. عملیات ترمیمی در محل سانه نباید بعلت کارهای کمیسیون رسیدگی باین سانه بتعویق افتد.

۱۴. حمل و نقل وسائل و مصالح برای وسائط نقلیه و راه آهن

بند ۹۱) ابزار کار و مصالحیکه برای تعمیر راه آهن و وسائط نقلیه بایستگاه مرزی طرف فرستاده می شود مجاناً و بدون عوارض گمرکی و سایر پرداختها، طبق مقررات داخلی راه آهن فرستنده، انجام می گیرد.

۱۵. طرز مکاتبه و ارسال و ترجمه مراسلات اداری

بند ۹۲) ایستگاههای راه آهن یک طرف با ایستگاههای راه آهن طرف دیگر منحصراً بوسیله ایستگاههای مرزی مکاتبه و ارتباط دارند. در مراسلات ایستگاههای راه آهن باید تاریخ دریافت و ارسال آن بمقصد قید شود.

بند ۹۳) مراسلات در پاکتهای لاک و مهر شده فرستاده می شود. در پاکتهای مراسلات رسمی نباید مراسلات خصوصی، یا بطور کلی پول و اشیاء قیمتی و همچنین سایر اشیاء، سوای اوراق اداری، گنجانده و فرستاده شود.

۱۶. محاسبه خدمات متقابل

بند ۹۴) کلیه محاسبات ناشی از انجام امور مربوط باین موافقتنامه در قواعد راجع بمحاسبه، که متمم موافقتنامه های ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی است، تحت نظم و قاعده در می آید.

۱۷. مخابره تلگرافهای اداری و مکالمات تلفنی

بند ۹۵) تلگرافهای اداری از طرف مؤسسات راه آهن بامضای نمایندگان مجاز (مختار)، بموجب مقررات داخلی معموله در هر کشور، مخابره میشود. تلگرافات اداری مجانی مخابره می شود.

بند ۹۶) طبق اجازه رئیس یا متصدی نگهبانی ایستگاه مرزی بمأمورین راه آهن طرف دیگر اجازه داده می شود مجاناً برای کارهای اداری از تلگراف و تلفن برای مذاکره با ایستگاه مرزی خود استفاده کنند.

۱۸. ترجمه اسناد و اوراق

بند ۹۷) کلیه اسناد مبادله و حمل و نقل بوسیله ایستگاههای مرزی تحویل گیرنده بزبان همان کشور ترجمه می شود. ترجمه باید کامل و خوانا نوشته شده باشد.

در اسناد حمل و نقل بار و توشه باید نام ایستگاههای فرستنده و مقصد و نام و نام خانوادگی و آدرس کامل شخص فرستنده و گیرنده و نوع بسته بندی و نام محمول و وزن و تعداد، و همچنین کلیه اظهارات فرستنده راجع به محمول بطور صحیح ترجمه شود.

تعهد ترجمه همچنین شامل مطالبی است که ایستگاه، برحسب اظهار فرستنده، درباره محمول ذکر کرده است.

۱۹. امضاء اسناد در ایستگاههای مرزی

بند ۹۸) فهرستهای مبادله، صورتحسابها، پروتکلها و سایر اسنادیکه بوسیله آنها عملیات مشترک نمایندگان طرفین گواهی می شود، و همچنین اصلاحات و تبصره ها در این اسناد، باید بامضای نمایندگان مربوطه راه آهنهای طرفین باشد.

خودداری از امضاء کردن ممنوع است. در موارد عدم موافقت با مفاد اسناد، لازم است علت عدم موافقت ذکر و اسناد را امضاء نمایند.

۲۰. تشکیل کمیسیونهای راه آهنهای مرزی

بند ۹۹) برای حل مسائل مربوط با اجرای این موافقتنامه طرفین متعاهدین سالی یکمرتبه بنوبت در هر کشور کمیسیون راه آهن مرزی را از نمایندگان راه آهنهای طرفین تشکیل می‌دهند. ترتیب تشکیل و کار کمیسیونهای نام برده طبق ضمیمه شماره ۱۱ این موافقتنامه تعیین می‌شود.

۲۱. بموقع اجرا گذاشتن و مدت اعتبار موافقتنامه

بند ۱۰۰) این موافقتنامه بزبانهای فارسی و روسی تنظیم گردیده است. هر دو متن دارای اعتبار یکسان است. موافقتنامه راه آهنهای مرزی ایران و شوروی، که از تاریخ ۱۳ سپتامبر سال ۱۹۴۰ بموقع اجراء گذاشته شده و اضافاتی، که در کنفرانس نمایندگان راه آهنهای ایران و شوروی در مسکو از تاریخ دهم دیماه سال ۱۳۳۶ مطابق ۳۱ دسامبر سال ۱۹۵۷ تا تاریخ ۳۰ دیماه سال ۱۳۳۶ مطابق ۲۰ ژانویه سال ۱۹۵۸ تصویب گردیده، از روز اول ماه مه سال ۱۹۵۸ دارای اعتبار می‌باشد.

بند ۱۰۱) این موافقتنامه برای مدت نامحدود تنظیم گردیده و هر یک از طرفین می‌توانند بعد از اول ژانویه سال ۱۹۶۲، با شش ماه اخطار قبلی، از اجرای آن خودداری نمایند. طرفین متعاهدین، با توافق متقابل، می‌توانند در مفاد این موافقتنامه تغییراتی بدهند و آنرا تکمیل کنند. این تغییرات یا اضافات بوسیله مکاتبه و یا در کنفرانسها بعمل می‌آید.

نماینده

نماینده

وزارت راه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی:

وزارت راه ایران:

(ن. گوندوبین)

(حبیب‌الله فتحی)

سند شماره ۱۴۳

۶. قواعد عبور اعضاء راه آهن از مرز

ضمیمه شماره ۲ (بند ۱۲)

قواعد عبور اعضاء راه آهن از مرز مملکت

و

اقامت آنان در خاک کشور دیگر

اعضاء راه آهن، که برای انجام این موافقتنامه بخاک کشور دیگر می‌روند، با رعایت شرایط زیر اجازه ورود و توقف در آن کشور دارند.

۱. مأمورین لکوموتیوها و قطارهای باری و مسافری (و مبادله)، مأمورین ارشد و جزء فنی و بازرگانی در امور تحویل واگنها، توشه مسافرین و توشه عادی، رؤسای ایستگاههای مرزی، اعضاء کمیسیونهای رسیدگی بسوانح و همچنین مأمورین حفاظت و تعمیر راه آهن و تأسیسات فنی، که در مرز مملکت واقع شده است، مطابق صورت اسامی و گواهی نامه اداری هویت (با عکس دارنده گواهینامه) اجازه عبور از مرز مملکت را دارند.

صورت‌های اسامی کارمندان راه آهن طبق نمونه پیوست بوسیله رئیس ایستگاه راه آهن مرزی بطور جداگانه بشرح زیر تنظیم می‌گردد:

مأمورین لکوموتیو و قطار.

نمایندگان ارشد و جزء فنی و بازرگانی.

سایر کارمندانی که در این بند ذکر شده‌اند.

در این گونه مواقع کارمندان راه آهن حق دارند فقط در حدود محوطه ایستگاه مرزی و یا منطقه معینه در طول خط بین ایستگاهها توقف کنند.

۲. بمأمورین قطارهای امدادی و برفروب طبق اسناد یاد شده در بند ۱ این قواعد و ارائه دفترچه قطار، که منظور از مسافرت را گواهی می‌نماید، اجازه عبور داده می‌شود. باین مأمورین اجازه داده می‌شود فقط در مدت لازم برای کارهای ترمیمی - تعمیری و برفروبی در طول خط بین ایستگاههای مرزی و در خود ایستگاهها اقامت نمایند.

۳. مأمورین راه آهن، که در بند یک و دو ذکر نشده‌اند، با داشتن گذرنامه و رواید برای

یکمرتبه و یا برای دفعات متعدد عبور از مرز می‌توانند از مرز کشور عبور نمایند.

۴. مأمورین راه آهن، که در بندهای ۱ و ۲ ذکر شده‌اند موظفند بمحض ورود بخاک کشور دیگر شخصاً یا توسط رئیس ایستگاه مرزی گواهی اداری هویت خود و صورت اسامی را طبق نمونه پیوست برای رسیدگی بمقامات مربوطه محلی آن کشور ارائه دهند. مأمورین نامبرده موظفند دسته جمعی طبق صورت اسامی تنظیمی جداگانه برای هر یک از آنها بکشور خود مراجعت کنند.

۵. مأمورین راه آهن، که همراه قطار هستند نباید واگنها و لکومتیوها را در طول خط بین ایستگاههای مرزی ترک نمایند مگر در موارد استثنایی، که ضرورت تأمین حرکت بدون خطر قطار یا لکومتیو منفرد ایجاب نماید.

۶. اداره راه آهن مرزی یکطرف، بنا بتقاضای اداره راه آهن طرف دیگر، موظف است بیدرنگ نماینده راه آهن خود را از ایستگاه مرزی طرف دیگر احضار کنند.

۷. مأمورین راه آهن در موقع توقف در کشور دیگر می‌توانند لباس فرم و علامتهای مشخصه خود را در برداشته باشند.

۸. طرفین امضاء کننده این موافقتنامه مرزی مسئول عملیات و غفلهای مأمورین خود در موقع انجام وظیفه در کشور طرف دیگر می‌باشند.

* * *

سند شماره ۱۴۴

۷. قرارداد بین اداره کل راه آهن تهران و شرکت سهامی «ایتتوریست» شوروی

شهر مسکو

قرارداد

«۳۰» دیماه سال ۱۳۳۶

«۲۰» ژانویه سال ۱۹۵۸

باستناد ماده ۳ موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی، که بین وزارت راه ایران و وزارت راه اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی منعقد شده است، این قرارداد بین اداره کل

راه آهن ایران در شهر تهران، که بعداً «راه آهن ایران» نامیده می شود - از یکطرف و شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی در شهر مسکو، که بعداً «اینتوریست» نامیده خواهد شد - از طرف دیگر بشرح زیر بسته می شود:

بند ۱

اینتوریست فروش بلیطها و برگهای زیر را مطابق اصول کارمزدی در کشور ایران براه آهن ایران واگذار می نماید و راه آهن ایران عهده دار انجام آن می شود:

الف) بلیطهای کوپن راه آهن.

ب) برگهای تأمین جا.

ج) کوپن برای لوازم خواب.

د) برگهای سفارش (اردراهای) اینتوریست برای لوازم دیگر.

ه) کوپنهای اینتوریست برای غذا در تمام مسیر.

راه آهن ایران متقابلاً فروش بلیطهای مسافرت با راه آهن ایران را در کشور اتحاد شوروی به اینتوریست واگذار می نماید و اینتوریست عهده دار انجام آن می شود.

طرفین موظفند نشانیهای شعبه ها و نمایندگان خود را، که بفروش اسناد مسافرت فوق الذکر اشتغال خواهند داشت، بیکدیگر اطلاع بدهند.

بند ۲

اسنادیکه در بند ۱ این قرارداد ذکر شده است متعلق بطرفی می باشد که آنها را داده است.

بند ۳

طرفین موظفند اسناد مسافرت دریافت شده را، با شرایط متداول و مطابق تعرفه های موجود در ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی، بدون علاوه کردن مبلغی، بفروشند و دستورالعمل لازم را، حداکثر در ظرف ۶۰ روز بعد از امضای این قرارداد، رد و بدل نمایند. دستورالعمل مذکور جزء لایتجزای این قرارداد محسوب خواهد شد.

در صورت تغییر تعرفه ها طرفین در موقع خود یکدیگر را مطلع می سازند و ضمناً هر

تغییری پانزده روز بعد از وصول معتبر محسوب می شود.

بند ۴

در مقابل فروش اسناد مسافرت:

اینتوریست معادل ۵ درصد کارمزد از بهای بلیطها و برگهای تأمین جا و کوپنهای لوازم خواب براه آهن ایران می پردازد.

گذشته از آن اینتوریست کارمزدی بزمیزانهای زیر تأدیه می کند:

از بهای برگهای سفارش (اردراهای) فروخته شده اینتوریست - معادل ۳ درصد.

از بهای کوپنهای فروخته شده اینتوریست برای غذا در مسیر مسافرت - معادل ۵ درصد.

مادامیکه خط ۱۴۳۵ میلیمتری معمولی راه آهن سراسری ایران بجلفای ایران نرسیده

است از، بهای بلیطهای درجه ۳ که اینتوریست بدون در نظر گرفتن درجه حقیقی بلیطهای

فروخته شده در ایران برای مسافرت در واگن مستقیم راه آهنهای اتحاد شوروی بین مسکو - تبریز

محسوب و تأدیه می کند، راه آهن ایران معادل ۵ درصد کارمزد به اینتوریست می پردازد. هنگام

فروش بلیط برای راه آهن دولتی ایران توسط اینتوریست، راه آهن ایران معادل ۵ درصد از قیمت

کامل بلیطها را بعنوان کارمزد به اینتوریست می دهد.

بند ۵

طرفیکه عامل فروش است، در ظرف مدت ۴۵ روز بعد از ماه محاسبه، باید

صورتحساب اسناد و برگهای فروخته شده را برای طرفیکه حق فروش داده است ارسال نماید.

بند ۶

مبالغیکه بطرفین تعلق می یابد، پس از کسر کارمزدیکه در بند ۱۴ این قرارداد ذکر شده

است، روز ۱۵ و ۳۰ هر ماه، بزمیزان فروش اسناد مسافرت، توسط بانک روس و ایران در تهران

تأدیه می گردد، تا بطوریکه مقتضی است بحسابهای راه آهن ایران و اینتوریست حواله دهد.

محاسبه قطعی از بابت اسناد مسافرت فروخته شده در موقع خود، بطوریکه در بند ۵

این قرارداد پیش بینی شده است، بعمل می آید.

تصفیه حساب بریال ایران می‌شود.

اگر نرخ ریال نسبت به روبل تغییر کند، اینتوریست نرخهای تعرفه‌ای اسناد مسافرت اینتوریست را تغییر خواهد داد.

این تغییر ۱۵ روز پس از وصول اطلاعیه براه آهن ایران معتبر شمرده خواهد شد.

بند ۷

تمام مسئولیت مالی هر نوع نقض این قرارداد، که چه مربوط بخود طرفین و چه مربوط بشعبه‌ها و نمایندگان آنها باشد، بعهده طرفین است.

در صورت مفقود شدن برگهای بلیطهای کوپن (منجمله - برگهای تأمین جا) طرفین بهای تعرفه‌ای تا دورترین مسافت را در راه آهنهای ایران یا اتحاد شوروی بیکدیگر می‌پردازند.

در صورت مفقود شدن برگهای سفارش (اردراهای) اینتوریست، راه آهن ایران بهای خدماتی را، که ممکن بوده طبق آن اسناد انجام پذیرد، باینتوریست می‌پردازد.

در صورت مفقود شدن کوپنهای اینتوریست برای تغذیه در طول راه، راه آهن ایران بهای کامل آنها را باینتوریست می‌پردازد.

بند ۸

تقاضاهای مشتریان مبنی بر استرداد وجوه بابت اسناد و برگهاییکه کلاً یا جزاً مورد استفاده آنان واقع نشده است برای طرفین ارسال می‌شود.

استرداد وجوه مطابق قواعد جاری در راه آهنهای ایران و اتحاد شوروی و در صورت اجازه طرفی بعمل می‌آید که تقاضا را قابل قبول تشخیص داده است.

بند ۹

مسئولیت طرفین در مقابل مسافرین در کشور ایران - طبق قوانین ایران و در کشور ا.ج.ش.س. - بموجب قوانین اتحاد شوروی تعیین می‌گردد.

بند ۱۰

هر یک از طرفین متعاهدین حق دارد بوسیله نماینده مختار خود، که دارای وکالتنامه لازم

باشد، طرز فروش اسناد و برگهای مسافرت را رسیدگی کند.

بند ۱۱

طرفین حق ندارند بدون موافقت کتبی لازم طرف دیگر حقوق و وظایفی را، که از این قرارداد ناشی می شود باشخاص ثالث واگذار کنند.

بند ۱۲

هر نوع تغییر و تکمیلی در این قرارداد فقط در صورتی معتبر خواهد بود، که کتباً و بامضای هر دو طرف انجام یافته باشد.

بند ۱۳

در صورتیکه یکی از طرفین این قرارداد را فسخ نماید، طرفین موظفند، منتهی در ظرف یکماه از تاریخ فسخ آن، راجع بکلیه عملیات تصفیه حساب کامل بکنند.
راه آهن ایران موظف است کلیه اسناد و برگهای فروخته نشده را باینستورست مسترد کند، اینستورست هم کلیه اسناد و برگهای فروخته نشده راه آهن ایران را مسترد می دارد.

بند ۱۴

تمام مالیاتها و عوارض و هزینه های دیگر مربوط با اجرای این قرارداد در کشور ایران - بعهدہ راه آهن ایران و در کشور شوروی - بعهدہ اینستورست است.

بند ۱۵

تمام اختلافاتیکه ممکن است از این قرارداد ناشی بشود یا با آن بستگی داشته باشد باید با توافق طرفین حل شود. در صورتیکه طرفین، در ظرف یکماه، بتراضی توافق نکنند، اختلافات بکمسیون حکمیت ارجاع می شود، که از چهار نفر - یعنی دو نفر از هر یک از طرفین قرارداد تشکیل می گردد.

کمسیون حکمیت مذکور طبق تقاضای کتبی یکی از طرفین در ظرف مدت ۲۰ روز تشکیل می گردد.

بند ۱۶

راه آهن ایران - در کشور ایران و اینتوریست - در کشور اتحاد شوروی تعهد می‌کنند متقابلاً اطلاعات راجع بمسافرت با راه آهنهای طرف دیگر را رایگان در اختیار مشتریان بگذارند بدین مناسبت هر یک از طرفین برگها و مدارک اعلانی و اطلاعاتی خود را رایگان در اختیار طرف دیگر می‌گذارد.

بند ۱۷

این قرارداد از تاریخ اول ماه مه سال ۱۹۵۸ معتبر شمرده می‌شود، و مادامیکه یکی از طرفین، با اخطار سه ماه قبل، آنرا فسخ ننماید، دارای اعتبار خواهد بود.

بند ۱۸

این قرارداد در دو نسخه بزبانهای فارسی و روسی تنظیم گردیده است. هر دو متن دارای اعتبار یکسان است. بهر یک از طرفین یک نسخه از متن فارسی و یک نسخه از متن روسی تسلیم می‌شود.

بند ۱۹

نشانی‌های حقوقی طرفین:

تهران - میدان ایستگاه راه آهن. راه آهن دولتی ایران

شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی برای جهانگردی در ممالک خارجه:

مسکو - خیابان گورکی خانه شماره ۱.

طبق اختیار نامه شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی

از طرف راه آهن دولتی ایران: برای جهانگردی در ممالک خارجه:

(حبیب‌الله فتحی) (کانداثوروف، چرنوف)

۸. دستورالعمل راجع به تنظیم و تسلیم اسناد راه آهن سند شماره ۱۴۵

دستورالعمل

طرز تنظیم و تسلیم اسناد و برگهای راه آهن و برگهای سفارشهای مسافری (اردرها) و کوپنهای غذا در خط سیر و تنظیم محاسبه آنها.

۱. دریافت برگهای بهادر

برگهای اسناد مسافرت (بلیطها و برگهای تأمین جا و کوپنهای استفاده از لوازم خواب) و برگهای سفارشهای مسافری (اردرها) و کوپنهای غذا بوسیله بستههای مطبوعاتی سفارشی بضمیمه بارنامه (یا صورت درخواست) در دو نسخه ارسال می شود. یک نسخه بارنامه (یا صورت درخواست) بشعبه حمل و نقل مسافری در شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی در ا.ج.ش.س.، شهر مسکو، ک - ۹، میدان اسوئردلوف ۲/۴ با رسید آن عودت داده می شود.

۲. تنظیم و تسلیم اسناد و برگهای مسافرت برای واگنهای مستقیم

تبریز - مسکو - تبریز

اسناد و برگهای مسافرت در واگنهای مستقیم راه آهنهای ا.ج.ش.س. در خط تبریز - مسکو بشکل کتابچه کوپن حاوی بلیطها و برگهای تأمین جا و کوپن استفاده از لوازم خواب و بطور مجلد داده می شود.

برگهای بلیطهای اینتوریست برای مسافرت در واگن درجه ۱ قطار سریع السیر روی کاغذ برنگ سبز روشن با یک خط قرمز عمودی در قسمت اول روی آن چاپ شده است. برگهای بلیطهای مسافرت در واگن درجه ۲ قطار سریع السیر روی کاغذ قهوه‌ای رنگ مشابه بلیط فوق‌الذکر چاپ شده است.

برگهای تأمین جا برای اشغال جای خواب روی کاغذ سفید با خط عمودی در وسط برگ چاپ شده است، یعنی برای واگن درجه ۲ - برنگ قهوه‌ای و برای واگن درجه ۱ - برنگ سبز. کوپنهای لوازم خواب روی کاغذ سفید طبع گردیده است. (نمونه‌ها ضمیمه شده است).

برگهای بلیطها و برگهای تأمین جا عبارت است از اصل و کپی.

هنگام تنظیم کتابچه کوپن هم بلیط و هم برگ تأمین جا با مداد کپی یا مداد ماستیک با کاغذ کپی نوشته می شود. اصل برگ بمسافر تسلیم می گردد و کپی آن ضمیمه صورت حساب می شود.

روی برگها بلیطها ایستگاههای مبداء و مقصد و نقاطی، که مسافر از آنجا عبور می کند، و قیمت بلیط بروبل و ریال با حروف لاتین قید می شود.

روی برگهای تأمین جا شماره بلیطی، که برگ تأمین جا برای آن صادر می شود، و ایستگاههای مبداء و مقصد و شماره قطار و واگن و جا و تاریخ عزیمت و قیمت بلیط بروبل و عوارض منگنه نمودن (Composter) ذکر می شود.

حک و اصلاح در اسناد و برگهای مسافرت ممنوع است.

روی بلیطها و برگهای تأمین جا، که اشتباهاً نوشته شده باشد، باید خط کشیده بعنوان باطل شده ضمیمه صورت حساب معمولی گردد.

برای مسافرت در واگن درجه ۱ و درجه ۲ کوپن برای یکدست کامل لوازم خواب تسلیم می شود.

هر کوپن حق می دهد، که یکدست لوازم خواب (دوشک، بالش، پتو، دو ملافه، روبالشی و حوله) برای استفاده حداکثر در مدت پنج روز دریافت شود.

بلیط و برگ تأمین جا و کوپن لوازم خواب توی جلد مخصوص شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی دوخته می شود و کتابچه کوپن را تشکیل می دهد.

بلیطهایی، که دارای آن جلد نباشد، اعتبار ندارد.

کتابچه کوپن (یعنی جلد و تمام اسناد و برگهای جوف آن) باید با منگنه سوزنی (Composteur) یا مهر کائوچونی با ذکر روز و ماه و سال صدور آن و همچنین عنوان مؤسسه ای، که اسناد مسافرت را داده است، منگنه یا مهر شود.

مدت قابل استفاده بودن کتابچه کوپن از تاریخ صدور - ۶۰ شبانه روز است.

مدت قابل استفاده بودن از ساعت صفر (نصف شب) روز بعد از روزی است، که بوسیله منگنه (Composteur) مشخص گردیده و در ساعت ۲۴ (نصف شب) آخرین روز خاتمه می‌یابد.

شروع بمسافرت با بلیطهای مذکور در هر یک از ایام، در حدود مدت قابل استفاده بودن بلیط، مقدور می‌باشد.

برگ تأمین جا فقط برای آن قطار و روزیکه برای آن صادر گردیده است اعتبار دارد. در صورت توقف مسافر در راه برگ تأمین جا فاقد اعتبار می‌شود و بهای آن مسترد نمی‌گردد.

در صورتیکه مسافر بلیطی با حق توقف چند بار در راه سفارش بدهد، برای هر قطعه از راه، که بدون توقف عبور کند، برگ تأمین جا جداگانه مطابق ارزش آن صادر می‌شود. اگر مسافر با حق توقف در چند جا مسافرت کند و دارای چند برگ تأمین جا باشد، در آنصورت در نقطه مبدا بلیط و برگ اول تأمین جا با منگنه (Composteur) منگنه می‌شود و بقیه برگهای تأمین جا در نقاط توقف و عزیمت بعدی منگنه (Composter) می‌شود.

۳. بلیط اطفال

اطفالیکه سن آنها از پنج سال تا ده سال است باید دارای بلیط مخصوص اطفال باشند. طفلیکه سن او تا پنج سال و همراه با مسافر بزرگ باشد مجانی حمل می‌شود، بشرط اینکه محل خواب جداگانه اشغال ننماید.

هر طفل بعدی، که تا پنج سال داشته باشد، باید دارای بلیط مخصوص اطفال مطابق تعرفه باشد.

هنگام صدور بلیط برای اطفال کوپن بازرسی (گوشه بالا سمت راست) از اصل بلیط بریده می‌شود.

کوپنهای بازرسی ضمیمه صورتحساب می‌شود.

اگر کوپنهای بازرسی ضمیمه صورتحساب نشود، قیمت بلیطها مطابق تعرفه کامل

پرداخت می‌شود.

برگ تأمین جا برای اطفال طبق نرخ کامل تعرفه داده می‌شود.

برای یک طفل، که سن او تا ده سال و همراه با مسافر بزرگ باشد، تهیه برگ تأمین جا حتماً لازم نیست، بشرط اینکه طفل محل خواب جداگانه اشغال نکند. برای دو طفل، که سن آنها تا ده سال و همراه با مسافر بزرگ باشند، فقط یک برگ تأمین جا برای محل مشترک جهت هر دو نفر آنها داده می‌شود.

اسناد و برگهای مسافرت برای اطفال در جلد جداگانه داده می‌شود.

روی بلیط و روی جلد باید مهر «مخصوص اطفال» زده شود یا با دست نوشته شود.

۴. تعرفه‌ها (نرخها)

بهای اسناد و برگهای مسافرت برای سفر کردن در واگنهای مستقیم راه آهنهای ا.ج.ش.س.

مطابق تعرفه‌های جاری راه آهن محسوب می‌شود.

در قطعاتیکه طبق موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی پیش بینی شده است،

بهای اسناد و برگهای مسافرت مطابق تعرفه‌های ضمیمه است.

۵. صدور برگهای سفارش (ارد)

در صورتیکه مؤسسه اسناد و برگهای لازم را برای مسافرت نداشته باشد، می‌تواند برگ

سفارش (ارد) اینتوریست را بدهد.

برگ سفارش (ارد) اینتوریست بعنوان آن شعبه یا نمایندگی اینتوریست صادر می‌شود،

که باید آن اسناد و مدارک مسافرت را صادر نماید.

مثلاً - برای مسافرت شخصی از ایستگاه جلفای شوروی در مرز مملکت تا بادکوبه یا

ایروان یا مسکو، باید برگ سفارش (ارد) بعنوان نمایندگی اینتوریست در جلفا داده شود، برای

مسافرت شخصی از بادکوبه یا ایروان یا مسکو، برگ سفارش (ارد) باید باقتضای ضرورت

بعنوان شعبه اینتوریست در بادکوبه یا ایروان و مسکو صادر گردد.

برگ سفارش (ارد) مرکب است از سه قسمت بدین شرح: یک اصل و دو کپی. اصل برگ

سفارش (ارد) بمسافر داده می شود، یک نسخه کپیبه ضمیمه صورتحساب می گردد و کپیبه دوم نزد مؤسسه می ماند.

برگهای سفارش (ارد) اینتوریست با جلد مخصوص اینتوریست تسلیم می شود.
مدت قابل استفاده بودن برگ سفارش (ارد) از تاریخ صدور یکسال است.

۶. تسلیم کوپنهای اینتوریست برای تغذیه در خط سیر

برای دریافت غذا در واگن - رستورانها در طول خط سیر باید کوپنهای غذای اینتوریست بمسافرین فروخته شود.

کوپنهای تغذیه در طول خط سیر دارای دو درجه است:

درجه (۱) دارای سه خط عرضی زرد رنگ.

درجه (۲) دارای سه خط عرضی کبود رنگ.

بهای کوپنهای غذا در طول خط سیر عبارت است از:

درجه (۱) ۲۴ روبل.

درجه (۲) ۲۰ روبل.

هر کوپن تغذیه در طول خط سیر دارای سه قسمت است و بر طبق آن مسافر حق دارد چاشت و ناهار و شام صرف کند.

کوپنهای تغذیه در طول خط سیر باید در جلد جداگانه داده شود.

در ظهر کوپنهای تغذیه حتماً باید تاریخ صدور ذکر و مهر مؤسسه زده شود.

کوپنهای غذا در طول خط سیر برای اطفال مطابق نرخ کامل تعرفه داده می شود.

مدت قابل استفاده بودن کوپنهای غذا در طول خط سیر - یکسال از تاریخ صدور است.

۷. محاسبه با مسافرین از بابت اسناد و برگهای مسافرت،

که مورد استفاده واقع نشده است

هنگامیکه مسافرین اسناد و برگهای راه آهن را، که مورد استفاده واقع نشده است مسترد

می دارند، اسناد و برگهای مذکور با جلد آن باید برای هیئت مدیره شرکت سهامی «اینتوریست»

کل اتحاد شوروی در مسکو ارسال گردد، تا با تقاضای کتبی مسافر، که در آن باید علت استفاده نکردن از آنها ذکر شده باشد، مورد مطالعه واقع شود.

پرداخت وجه این قبیل اسناد بمسافرین فقط پس از دریافت اجازه هیئت مدیره شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی عملی می شود.

اگر مسافرین برگهای سفارش (اردرا) و کوپنهای غذایی اینتوریست را در طول خط سیر، که مورد استفاده واقع نشده است مسترد دارند، بهای آنها پس از کسر ده درصد به آنان تأدیه می شود. پنج درصد از آن را مؤسسه بنفع خود محسوب می دارد و پنج درصد دیگر را برای اینتوریست منظور می کند.

مبالغی را، که از بابت برگهای سفارش (اردرها) و کوپنهای غذایی مسترد شده پرداخته می شود، مؤسسه از اولین محاسبه معمولی کسر می کند و برگهای سفارش (اردرها) و کوپنهای غذایی را، که از طرف مسافرین مسترد شده است، ضمیمه صورتحساب می نماید. بهای کوپنهای غذایی، که قسمتی از آن در طول خط سیر مورد استفاده واقع نشده است، مثلاً - چاشت یا ناهار یا شام جداگانه، مسترد نمی شود.

۸. محاسبه

صورتحساب بلیطهای راه آهن، برگهای تأمین جا و کوپنهای لوازم خواب، که فروخته شده، روی برگهای نمونه پ - ۹ آ (P-9 A) تهیه می شود.

صورتحساب فروش برگهای سفارش (اردرها) و کوپنهای غذایی در طول خط سیر روی برگهای نمونه پ - ۱۴ (P-14) تنظیم می گردد.

تمام صورت حسابها باید در دو نسخه برای هیئت مدیره شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی ارسال گردد.

کپیهای اسناد و همچنین تمام اسناد و برگهای باطل شده باید ضمیمه صورتحساب باشد.

شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی

۹. دستورالعمل راجع به تنظیم و تسلیم اسناد راه آهن سند شماره ۱۴۶

دستورالعمل

طرز تنظیم و تسلیم اسناد و برگهای راه آهن و برگهای سفارشهای مسافریین
(اردرها) و کوپنهای غذا در خط سیر و تنظیم محاسبه آنها

۱. ارسال برگهای بهادار

برگهای اسناد مسافرت (بلیطها و برگهای تأمین جا و کوپنهای استفاده از لوازم خواب) و برگهای سفارشهای مسافریین (اردرها) و کوپن غذا بوسیله بستههای مطبوعاتی سفارشی طی بارنامه یا صورت درخواستی که در دو نسخه تنظیم می شود برای شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی در مسکو ارسال می شود. شرکت سهامی مزبور برگهای فوق الذکر را بانضمام یک برگ بارنامه یا صورت درخواست برداشته و برگ دیگر بارنامه یا صورت درخواست را امضاء نموده عودت می دهد.

۲. تنظیم و تسلیم اسناد و برگهای مسافرت برای واگنهای مستقیم

تبریز - مسکو و بالعکس

اسناد و برگهای مسافرت در واگنهای مسافری مستقیم تبریز - مسکو و بالعکس بشکل کتابچه کوپن حاوی بلیطها و برگهای تأمین جا و کوپن استفاده از لوازم خواب بوده و مجلد می باشد.

رنگ بلیطهای درجه یک راه آهن ایران سبز روشن و درجه ۲ قهوه ای می باشد و برگهای تأمین جا برنگ سفید است، که برای واگنهای درجه یک - یک خط عمودی سبز و برای واگنهای درجه دو یک خط عمودی قهوه ای در وسط برگ مزبور چاپ شده است.

کوپنهای لوازم خواب روی کاغذ سفید چاپ شده است.

برگهای بلیطها و برگهای تأمین جا در دو نسخه با مداد کپی تهیه می شود، که نسخه اصل آن بمسافر تسلیم و نسخه دوم آن ضمیمه صورتحساب می گردد.

روی برگهای بلیطها ایستگاه مبدا و مقصد و نقاطی، که مسافر از آنجا عبور می کند، و

قیمت بلیط بریال با حروف لاتین قید می‌شود.

روی برگهای تأمین جا شماره بلیطی، که برگ تأمین جا برای آن صادر شده و ایستگاههای مبدا و مقصد و شماره قطار و واگن و جا و تاریخ عزیمت ذکر می‌شود. حک و اصلاح در اسناد و برگهای مسافرت ممنوع است، و چنانچه در برگهای بلیط و تأمین جا اشتباهاتی شده باشد، باید بوسیله کشیدن خط آنها را باطل نموده، ضمیمه صورتحساب معمولی نمود.

برای مسافرت در واگن درجه یک و دو کوپن برای دریافت یکدست کامل لوازم خواب تسلیم می‌شود. هر کوپن حق می‌دهد، که یکدست لوازم خواب (تشک، بالش، پتو، دو ملافه، روبالشی و حوله) برای استفاده حداکثر در مدت پنج روز دریافت شود.

بلیط و برگ تأمین جا و کوپن لوازم خواب در داخل جلد مخصوص راه آهن دولتی ایران دوخته می‌شود و کتابچه کوپن را تشکیل می‌دهد. بلیطهاییکه دارای جلد مزبور نباشد اعتبار ندارد.

کتابچه کوپن (یعنی جلد و تمام اسناد و برگهای جوف آن) باید با منگنه سوزنی (Composteur) یا مهر کائوچویی با ذکر روز و ماه و سال صدور آن و همچنین عنوان مؤسسه‌ایکه اسناد مسافرت را داده است منگنه یا مهر شود.

مدت قابل استفاده بودن کتابچه کوپن از تاریخ صدور ۶۰ شبانه روز می‌باشد و مبدا آن از ساعت ۲۴ روز بعد از روزی است، که بوسیله منگنه یا مهر کائوچویی مشخص گردیده و در ساعت ۲۴ آخرین روز خاتمه می‌یابد. شروع بمسافرت در هر یک از ایام با بلیطهای مذکور، در حدود مدت قابل استفاده بودن بلیط، مقدور می‌باشد. برگ تأمین جا فقط برای آن قطار و روزیکه برای آن صادر گردیده است اعتبار دارد.

در صورت توقف مسافر در بین راه برگ تأمین جا فاقد اعتبار می‌شود. در صورتیکه مسافر بلیطی با حق توقف چند بار در راه سفارش بدهد، برای هر قطعه از راه، که بدون توقف عبور کند، برگ تأمین جداگانه صادر می‌شود. اگر مسافر با حق توقف در چند جا مسافرت کند و

دارای چند برگ تأمین جا باشد، در آنصورت در نقطه مبداء بلیط و برگ اول تأمین جا با منگنه یا مهر کائوچویی منگنه یا مهر شده و بقیه برگهای تأمین جا در نقاط توقف و عزیمت بعدی منگنه یا مهر می شود.

۳. بلیط اطفال

اطفالی که سن آنها از شش سال تمام تا دوازده سال باشد، باید دارای بلیط مخصوص اطفال (نیمه بها) باشند. طفلی، که سن او بیش از شش سال تمام نرسیده و همراه مسافر بزرگ می باشد مجانی مسافرت می نماید، ولی محل خواب جداگانه نباید اشغال کند. بلیطهای اطفال نیز مانند بلیطهای مسافری بزرگ و بهمان رنگ و شرایط صادر می شود و فقط کلمه «نیم بها» در روی آن نوشته شده است.

برای هر طفلی، که بلیط نیمه بها صادر میشود، یک برگ تأمین جا نیز داده خواهد شد. شناسنامه طفل باید ضمن مسافرت همراه باشد و اگر سن طفل مشکوک و شناسنامه همراه نبود، بقیه بها با جریمه اخذ خواهد شد.

اسناد و برگهای مسافرت برای اطفال در جلد جداگانه داده می شود و روی جلد و بلیط باید مهر «مخصوص اطفال» زده شده و یا با دست نوشته شود.

۴. تعرفه ها (نرخها)

بهای اسناد و برگهای مسافرت برای سفر کردن در واکنهای مستقیم تبریز - مسکو و بالعکس طبق تعرفه جاری راه آهن همان کشور محسوب خواهد شد و کلیه مخارج اضافی، که برای پیشفروش و عوارض شهرداری و شیر و خورشید دریافت می گردد، باید در مقابل تحویل اسناد رسمی مربوطه با^۱،^۲،^۳،^۴،^۵،^۶،^۷،^۸،^۹،^{۱۰}،^{۱۱}،^{۱۲}،^{۱۳}،^{۱۴}،^{۱۵}،^{۱۶}،^{۱۷}،^{۱۸}،^{۱۹}،^{۲۰}،^{۲۱}،^{۲۲}،^{۲۳}،^{۲۴}،^{۲۵}،^{۲۶}،^{۲۷}،^{۲۸}،^{۲۹}،^{۳۰}،^{۳۱}،^{۳۲}،^{۳۳}،^{۳۴}،^{۳۵}،^{۳۶}،^{۳۷}،^{۳۸}،^{۳۹}،^{۴۰}،^{۴۱}،^{۴۲}،^{۴۳}،^{۴۴}،^{۴۵}،^{۴۶}،^{۴۷}،^{۴۸}،^{۴۹}،^{۵۰}،^{۵۱}،^{۵۲}،^{۵۳}،^{۵۴}،^{۵۵}،^{۵۶}،^{۵۷}،^{۵۸}،^{۵۹}،^{۶۰}،^{۶۱}،^{۶۲}،^{۶۳}،^{۶۴}،^{۶۵}،^{۶۶}،^{۶۷}،^{۶۸}،^{۶۹}،^{۷۰}،^{۷۱}،^{۷۲}،^{۷۳}،^{۷۴}،^{۷۵}،^{۷۶}،^{۷۷}،^{۷۸}،^{۷۹}،^{۸۰}،^{۸۱}،^{۸۲}،^{۸۳}،^{۸۴}،^{۸۵}،^{۸۶}،^{۸۷}،^{۸۸}،^{۸۹}،^{۹۰}،^{۹۱}،^{۹۲}،^{۹۳}،^{۹۴}،^{۹۵}،^{۹۶}،^{۹۷}،^{۹۸}،^{۹۹}،^{۱۰۰}،^{۱۰۱}،^{۱۰۲}،^{۱۰۳}،^{۱۰۴}،^{۱۰۵}،^{۱۰۶}،^{۱۰۷}،^{۱۰۸}،^{۱۰۹}،^{۱۱۰}،^{۱۱۱}،^{۱۱۲}،^{۱۱۳}،^{۱۱۴}،^{۱۱۵}،^{۱۱۶}،^{۱۱۷}،^{۱۱۸}،^{۱۱۹}،^{۱۲۰}،^{۱۲۱}،^{۱۲۲}،^{۱۲۳}،^{۱۲۴}،^{۱۲۵}،^{۱۲۶}،^{۱۲۷}،^{۱۲۸}،^{۱۲۹}،^{۱۳۰}،^{۱۳۱}،^{۱۳۲}،^{۱۳۳}،^{۱۳۴}،^{۱۳۵}،^{۱۳۶}،^{۱۳۷}،^{۱۳۸}،^{۱۳۹}،^{۱۴۰}،^{۱۴۱}،^{۱۴۲}،^{۱۴۳}،^{۱۴۴}،^{۱۴۵}،^{۱۴۶}،^{۱۴۷}،^{۱۴۸}،^{۱۴۹}،^{۱۵۰}،^{۱۵۱}،^{۱۵۲}،^{۱۵۳}،^{۱۵۴}،^{۱۵۵}،^{۱۵۶}،^{۱۵۷}،^{۱۵۸}،^{۱۵۹}،^{۱۶۰}،^{۱۶۱}،^{۱۶۲}،^{۱۶۳}،^{۱۶۴}،^{۱۶۵}،^{۱۶۶}،^{۱۶۷}،^{۱۶۸}،^{۱۶۹}،^{۱۷۰}،^{۱۷۱}،^{۱۷۲}،^{۱۷۳}،^{۱۷۴}،^{۱۷۵}،^{۱۷۶}،^{۱۷۷}،^{۱۷۸}،^{۱۷۹}،^{۱۸۰}،^{۱۸۱}،^{۱۸۲}،^{۱۸۳}،^{۱۸۴}،^{۱۸۵}،^{۱۸۶}،^{۱۸۷}،^{۱۸۸}،^{۱۸۹}،^{۱۹۰}،^{۱۹۱}،^{۱۹۲}،^{۱۹۳}،^{۱۹۴}،^{۱۹۵}،^{۱۹۶}،^{۱۹۷}،^{۱۹۸}،^{۱۹۹}،^{۲۰۰}،^{۲۰۱}،^{۲۰۲}،^{۲۰۳}،^{۲۰۴}،^{۲۰۵}،^{۲۰۶}،^{۲۰۷}،^{۲۰۸}،^{۲۰۹}،^{۲۱۰}،^{۲۱۱}،^{۲۱۲}،^{۲۱۳}،^{۲۱۴}،^{۲۱۵}،^{۲۱۶}،^{۲۱۷}،^{۲۱۸}،^{۲۱۹}،^{۲۲۰}،^{۲۲۱}،^{۲۲۲}،^{۲۲۳}،^{۲۲۴}،^{۲۲۵}،^{۲۲۶}،^{۲۲۷}،^{۲۲۸}،^{۲۲۹}،^{۲۳۰}،^{۲۳۱}،^{۲۳۲}،^{۲۳۳}،^{۲۳۴}،^{۲۳۵}،^{۲۳۶}،^{۲۳۷}،^{۲۳۸}،^{۲۳۹}،^{۲۴۰}،^{۲۴۱}،^{۲۴۲}،^{۲۴۳}،^{۲۴۴}،^{۲۴۵}،^{۲۴۶}،^{۲۴۷}،^{۲۴۸}،^{۲۴۹}،^{۲۵۰}،^{۲۵۱}،^{۲۵۲}،^{۲۵۳}،^{۲۵۴}،^{۲۵۵}،^{۲۵۶}،^{۲۵۷}،^{۲۵۸}،^{۲۵۹}،^{۲۶۰}،^{۲۶۱}،^{۲۶۲}،^{۲۶۳}،^{۲۶۴}،^{۲۶۵}،^{۲۶۶}،^{۲۶۷}،^{۲۶۸}،^{۲۶۹}،^{۲۷۰}،^{۲۷۱}،^{۲۷۲}،^{۲۷۳}،^{۲۷۴}،^{۲۷۵}،^{۲۷۶}،^{۲۷۷}،^{۲۷۸}،^{۲۷۹}،^{۲۸۰}،^{۲۸۱}،^{۲۸۲}،^{۲۸۳}،^{۲۸۴}،^{۲۸۵}،^{۲۸۶}،^{۲۸۷}،^{۲۸۸}،^{۲۸۹}،^{۲۹۰}،^{۲۹۱}،^{۲۹۲}،^{۲۹۳}،^{۲۹۴}،^{۲۹۵}،^{۲۹۶}،^{۲۹۷}،^{۲۹۸}،^{۲۹۹}،^{۳۰۰}،^{۳۰۱}،^{۳۰۲}،^{۳۰۳}،^{۳۰۴}،^{۳۰۵}،^{۳۰۶}،^{۳۰۷}،^{۳۰۸}،^{۳۰۹}،^{۳۱۰}،^{۳۱۱}،^{۳۱۲}،^{۳۱۳}،^{۳۱۴}،^{۳۱۵}،^{۳۱۶}،^{۳۱۷}،^{۳۱۸}،^{۳۱۹}،^{۳۲۰}،^{۳۲۱}،^{۳۲۲}،^{۳۲۳}،^{۳۲۴}،^{۳۲۵}،^{۳۲۶}،^{۳۲۷}،^{۳۲۸}،^{۳۲۹}،^{۳۳۰}،^{۳۳۱}،^{۳۳۲}،^{۳۳۳}،^{۳۳۴}،^{۳۳۵}،^{۳۳۶}،^{۳۳۷}،^{۳۳۸}،^{۳۳۹}،^{۳۴۰}،^{۳۴۱}،^{۳۴۲}،^{۳۴۳}،^{۳۴۴}،^{۳۴۵}،^{۳۴۶}،^{۳۴۷}،^{۳۴۸}،^{۳۴۹}،^{۳۵۰}،^{۳۵۱}،^{۳۵۲}،^{۳۵۳}،^{۳۵۴}،^{۳۵۵}،^{۳۵۶}،^{۳۵۷}،^{۳۵۸}،^{۳۵۹}،^{۳۶۰}،^{۳۶۱}،^{۳۶۲}،^{۳۶۳}،^{۳۶۴}،^{۳۶۵}،^{۳۶۶}،^{۳۶۷}،^{۳۶۸}،^{۳۶۹}،^{۳۷۰}،^{۳۷۱}،^{۳۷۲}،^{۳۷۳}،^{۳۷۴}،^{۳۷۵}،^{۳۷۶}،^{۳۷۷}،^{۳۷۸}،^{۳۷۹}،^{۳۸۰}،^{۳۸۱}،^{۳۸۲}،^{۳۸۳}،^{۳۸۴}،^{۳۸۵}،^{۳۸۶}،^{۳۸۷}،^{۳۸۸}،^{۳۸۹}،^{۳۹۰}،^{۳۹۱}،^{۳۹۲}،^{۳۹۳}،^{۳۹۴}،^{۳۹۵}،^{۳۹۶}،^{۳۹۷}،^{۳۹۸}،^{۳۹۹}،^{۴۰۰}،^{۴۰۱}،^{۴۰۲}،^{۴۰۳}،^{۴۰۴}،^{۴۰۵}،^{۴۰۶}،^{۴۰۷}،^{۴۰۸}،^{۴۰۹}،^{۴۱۰}،^{۴۱۱}،^{۴۱۲}،^{۴۱۳}،^{۴۱۴}،^{۴۱۵}،^{۴۱۶}،^{۴۱۷}،^{۴۱۸}،^{۴۱۹}،^{۴۲۰}،^{۴۲۱}،^{۴۲۲}،^{۴۲۳}،^{۴۲۴}،^{۴۲۵}،^{۴۲۶}،^{۴۲۷}،^{۴۲۸}،^{۴۲۹}،^{۴۳۰}،^{۴۳۱}،^{۴۳۲}،^{۴۳۳}،^{۴۳۴}،^{۴۳۵}،^{۴۳۶}،^{۴۳۷}،^{۴۳۸}،^{۴۳۹}،^{۴۴۰}،^{۴۴۱}،^{۴۴۲}،^{۴۴۳}،^{۴۴۴}،^{۴۴۵}،^{۴۴۶}،^{۴۴۷}،^{۴۴۸}،^{۴۴۹}،^{۴۵۰}،^{۴۵۱}،^{۴۵۲}،^{۴۵۳}،^{۴۵۴}،^{۴۵۵}،^{۴۵۶}،^{۴۵۷}،^{۴۵۸}،^{۴۵۹}،^{۴۶۰}،^{۴۶۱}،^{۴۶۲}،^{۴۶۳}،^{۴۶۴}،^{۴۶۵}،^{۴۶۶}،^{۴۶۷}،^{۴۶۸}،^{۴۶۹}،^{۴۷۰}،^{۴۷۱}،^{۴۷۲}،^{۴۷۳}،^{۴۷۴}،^{۴۷۵}،^{۴۷۶}،^{۴۷۷}،^{۴۷۸}،^{۴۷۹}،^{۴۸۰}،^{۴۸۱}،^{۴۸۲}،^{۴۸۳}،^{۴۸۴}،^{۴۸۵}،^{۴۸۶}،^{۴۸۷}،^{۴۸۸}،^{۴۸۹}،^{۴۹۰}،^{۴۹۱}،^{۴۹۲}،^{۴۹۳}،^{۴۹۴}،^{۴۹۵}،^{۴۹۶}،^{۴۹۷}،^{۴۹۸}،^{۴۹۹}،^{۵۰۰}،^{۵۰۱}،^{۵۰۲}،^{۵۰۳}،^{۵۰۴}،^{۵۰۵}،^{۵۰۶}،^{۵۰۷}،^{۵۰۸}،^{۵۰۹}،^{۵۱۰}،^{۵۱۱}،^{۵۱۲}،^{۵۱۳}،^{۵۱۴}،^{۵۱۵}،^{۵۱۶}،^{۵۱۷}،^{۵۱۸}،^{۵۱۹}،^{۵۲۰}،^{۵۲۱}،^{۵۲۲}،^{۵۲۳}،^{۵۲۴}،^{۵۲۵}،^{۵۲۶}،^{۵۲۷}،^{۵۲۸}،^{۵۲۹}،^{۵۳۰}،^{۵۳۱}،^{۵۳۲}،^{۵۳۳}،^{۵۳۴}،^{۵۳۵}،^{۵۳۶}،^{۵۳۷}،^{۵۳۸}،^{۵۳۹}،^{۵۴۰}،^{۵۴۱}،^{۵۴۲}،^{۵۴۳}،^{۵۴۴}،^{۵۴۵}،^{۵۴۶}،^{۵۴۷}،^{۵۴۸}،^{۵۴۹}،^{۵۵۰}،^{۵۵۱}،^{۵۵۲}،^{۵۵۳}،^{۵۵۴}،^{۵۵۵}،^{۵۵۶}،^{۵۵۷}،^{۵۵۸}،^{۵۵۹}،^{۵۶۰}،^{۵۶۱}،^{۵۶۲}،^{۵۶۳}،^{۵۶۴}،^{۵۶۵}،^{۵۶۶}،^{۵۶۷}،^{۵۶۸}،^{۵۶۹}،^{۵۷۰}،^{۵۷۱}،^{۵۷۲}،^{۵۷۳}،^{۵۷۴}،^{۵۷۵}،^{۵۷۶}،^{۵۷۷}،^{۵۷۸}،^{۵۷۹}،^{۵۸۰}،^{۵۸۱}،^{۵۸۲}،^{۵۸۳}،^{۵۸۴}،^{۵۸۵}،^{۵۸۶}،^{۵۸۷}،^{۵۸۸}،^{۵۸۹}،^{۵۹۰}،^{۵۹۱}،^{۵۹۲}،^{۵۹۳}،^{۵۹۴}،^{۵۹۵}،^{۵۹۶}،^{۵۹۷}،^{۵۹۸}،^{۵۹۹}،^{۶۰۰}،^{۶۰۱}،^{۶۰۲}،^{۶۰۳}،^{۶۰۴}،^{۶۰۵}،^{۶۰۶}،^{۶۰۷}،^{۶۰۸}،^{۶۰۹}،^{۶۱۰}،^{۶۱۱}،^{۶۱۲}،^{۶۱۳}،^{۶۱۴}،^{۶۱۵}،^{۶۱۶}،^{۶۱۷}،^{۶۱۸}،^{۶۱۹}،^{۶۲۰}،^{۶۲۱}،^{۶۲۲}،^{۶۲۳}،^{۶۲۴}،^{۶۲۵}،^{۶۲۶}،^{۶۲۷}،^{۶۲۸}،^{۶۲۹}،^{۶۳۰}،^{۶۳۱}،^{۶۳۲}،^{۶۳۳}،^{۶۳۴}،^{۶۳۵}،^{۶۳۶}،^{۶۳۷}،^{۶۳۸}،^{۶۳۹}،^{۶۴۰}،^{۶۴۱}،^{۶۴۲}،^{۶۴۳}،^{۶۴۴}،^{۶۴۵}،^{۶۴۶}،^{۶۴۷}،^{۶۴۸}،^{۶۴۹}،^{۶۵۰}،^{۶۵۱}،^{۶۵۲}،^{۶۵۳}،^{۶۵۴}،^{۶۵۵}،^{۶۵۶}،^{۶۵۷}،^{۶۵۸}،^{۶۵۹}،^{۶۶۰}،^{۶۶۱}،^{۶۶۲}،^{۶۶۳}،^{۶۶۴}،^{۶۶۵}،^{۶۶۶}،^{۶۶۷}،^{۶۶۸}،^{۶۶۹}،^{۶۷۰}،^{۶۷۱}،^{۶۷۲}،^{۶۷۳}،^{۶۷۴}،^{۶۷۵}،^{۶۷۶}،^{۶۷۷}،^{۶۷۸}،^{۶۷۹}،^{۶۸۰}،^{۶۸۱}،^{۶۸۲}،^{۶۸۳}،^{۶۸۴}،^{۶۸۵}،^{۶۸۶}،^{۶۸۷}،^{۶۸۸}،^{۶۸۹}،^{۶۹۰}،^{۶۹۱}،^{۶۹۲}،^{۶۹۳}،^{۶۹۴}،^{۶۹۵}،^{۶۹۶}،^{۶۹۷}،^{۶۹۸}،^{۶۹۹}،^{۷۰۰}،^{۷۰۱}،^{۷۰۲}،^{۷۰۳}،^{۷۰۴}،^{۷۰۵}،^{۷۰۶}،^{۷۰۷}،^{۷۰۸}،^{۷۰۹}،^{۷۱۰}،^{۷۱۱}،^{۷۱۲}،^{۷۱۳}،^{۷۱۴}،^{۷۱۵}،^{۷۱۶}،^{۷۱۷}،^{۷۱۸}،^{۷۱۹}،^{۷۲۰}،^{۷۲۱}،^{۷۲۲}،^{۷۲۳}،^{۷۲۴}،^{۷۲۵}،^{۷۲۶}،^{۷۲۷}،^{۷۲۸}،^{۷۲۹}،^{۷۳۰}،^{۷۳۱}،^{۷۳۲}،^{۷۳۳}،^{۷۳۴}،^{۷۳۵}،^{۷۳۶}،^{۷۳۷}،^{۷۳۸}،^{۷۳۹}،^{۷۴۰}،^{۷۴۱}،^{۷۴۲}،^{۷۴۳}،^{۷۴۴}،^{۷۴۵}،^{۷۴۶}،^{۷۴۷}،^{۷۴۸}،^{۷۴۹}،^{۷۵۰}،^{۷۵۱}،^{۷۵۲}،^{۷۵۳}،^{۷۵۴}،^{۷۵۵}،^{۷۵۶}،^{۷۵۷}،^{۷۵۸}،^{۷۵۹}،^{۷۶۰}،^{۷۶۱}،^{۷۶۲}،^{۷۶۳}،^{۷۶۴}،^{۷۶۵}،^{۷۶۶}،^{۷۶۷}،^{۷۶۸}،^{۷۶۹}،^{۷۷۰}،^{۷۷۱}،^{۷۷۲}،^{۷۷۳}،^{۷۷۴}،^{۷۷۵}،^{۷۷۶}،^{۷۷۷}،^{۷۷۸}،^{۷۷۹}،^{۷۸۰}،^{۷۸۱}،^{۷۸۲}،^{۷۸۳}،^{۷۸۴}،^{۷۸۵}،^{۷۸۶}،^{۷۸۷}،^{۷۸۸}،^{۷۸۹}،^{۷۹۰}،^{۷۹۱}،^{۷۹۲}،^{۷۹۳}،^{۷۹۴}،^{۷۹۵}،^{۷۹۶}،^{۷۹۷}،^{۷۹۸}،^{۷۹۹}،^{۸۰۰}،^{۸۰۱}،^{۸۰۲}،^{۸۰۳}،^{۸۰۴}،^{۸۰۵}،^{۸۰۶}،^{۸۰۷}،^{۸۰۸}،^{۸۰۹}،^{۸۱۰}،^{۸۱۱}،^{۸۱۲}،^{۸۱۳}،^{۸۱۴}،^{۸۱۵}،^{۸۱۶}،^{۸۱۷}،^{۸۱۸}،^{۸۱۹}،^{۸۲۰}،^{۸۲۱}،^{۸۲۲}،^{۸۲۳}،^{۸۲۴}،^{۸۲۵}،^{۸۲۶}،^{۸۲۷}،^{۸۲۸}،^{۸۲۹}،^{۸۳۰}،^{۸۳۱}،^{۸۳۲}،^{۸۳۳}،^{۸۳۴}،^{۸۳۵}،^{۸۳۶}،^{۸۳۷}،^{۸۳۸}،^{۸۳۹}،^{۸۴۰}،^{۸۴۱}،^{۸۴۲}،^{۸۴۳}،^{۸۴۴}،^{۸۴۵}،^{۸۴۶}،^{۸۴۷}،^{۸۴۸}،^{۸۴۹}،^{۸۵۰}،^{۸۵۱}،^{۸۵۲}،^{۸۵۳}،^{۸۵۴}،^{۸۵۵}،^{۸۵۶}،^{۸۵۷}،^{۸۵۸}،^{۸۵۹}،^{۸۶۰}،^{۸۶۱}،^{۸۶۲}،^{۸۶۳}،^{۸۶۴}،^{۸۶۵}،^{۸۶۶}،^{۸۶۷}،^{۸۶۸}،^{۸۶۹}،^{۸۷۰}،^{۸۷۱}،^{۸۷۲}،^{۸۷۳}،^{۸۷۴}،^{۸۷۵}،^{۸۷۶}،^{۸۷۷}،^{۸۷۸}،^{۸۷۹}،^{۸۸۰}،^{۸۸۱}،^{۸۸۲}،^{۸۸۳}،^{۸۸۴}،^{۸۸۵}،^{۸۸۶}،^{۸۸۷}،^{۸۸۸}،^{۸۸۹}،^{۸۹۰}،^{۸۹۱}،^{۸۹۲}،^{۸۹۳}،^{۸۹۴}،^{۸۹۵}،^{۸۹۶}،^{۸۹۷}،^{۸۹۸}،^{۸۹۹}،^{۹۰۰}،^{۹۰۱}،^{۹۰۲}،^{۹۰۳}،^{۹۰۴}،^{۹۰۵}،^{۹۰۶}،^{۹۰۷}،^{۹۰۸}،^{۹۰۹}،^{۹۱۰}،^{۹۱۱}،^{۹۱۲}،^{۹۱۳}،^{۹۱۴}،^{۹۱۵}،^{۹۱۶}،^{۹۱۷</}

و مربوط بوسایلی است، که راه آهن قبلاً تهیه آنرا تضمین نموده است.
برگ سفارش (ارددر) مرکب از سه قسمت است بدین شرح: یک اصل و دو کپیه، که برگ اصلی بمسافر داده می شود و یک نسخه کپیه ضمیمه صورتحساب شده و کپیه دوم نزد مؤسسه می ماند. برگهای سفارش (ارددر) راه آهن با جلد مخصوص راه آهن دولتی ایران تسلیم می شود و مدت قابل استفاده بودن آن در روی برگ مربوطه ذکر شده است.

۶. تسلیم کوپنهای راه آهن ایران برای تغذیه در خط سیر

برای دریافت غذا در واگن - رستورانها در طول خط سیر، باید کوپنهای غذای راه آهن ایران بمسافرین فروخته شود.

کوپنهای غذا در طول خط سیر دارای دو درجه است:

درجه یک - دارای سه خط عرضی زرد رنگ.

درجه دو - دارای سه خط عرضی کبود رنگ.

بهای کوپنهای غذا در خط سیر عبارت است از:

درجه یک - ۲۰۰ ریال

درجه دو - ۱۵۰ ریال

هر کوپن غذا در خط سیر دارای سه قسمت است و بر طبق آن مسافر حق خواهد داشت چاشت، ناهار، شام و دو فنجان چای صرف کند. رستورانهای راه آهنهای ایران فاقد مشروبات الکلی است، مشروبات غیرالکلی نیز در صورت غذا منظور نشده است، فقط با هر وعده غذا یک پیسی کولا، یا کوکاکولا، یا کانادا درای، یا آبعلی مجاناً داده می شود.

کوپنهای غذا در طول خط سیر باید در جلد جداگانه داده شود. در ظهر کوپنهای تغذیه باید حتماً تاریخ صدور ذکر و مهر مؤسسه فروشنده زده شود. بهای کوپنهای غذا در طول خط سیر برای اطفال ۲۵٪ تخفیف دارد. مدت قابل استفاده بودن کوپنهای غذا در طول خط سیر تا تاریخی است، که روی کوپنها ثبت شده است.

۷. محاسبه با مسافرین از بابت برگهای مسافرت، که مورد استفاده واقع نشده است چنانچه مسافر اسناد و برگهای راه آهن را مورد استفاده قرار نداده و مسترد دارد، باید اسناد مزبور با جلد آن برای راه آهن دولتی ایران در تهران ارسال گردد، تا با تقاضای کتبی مسافر، که علت عدم استفاده باید در آن قید شده باشد، مورد مطالعه و رسیدگی قرار گیرد. پرداخت وجه این قبیل اسناد بمسافرین فقط پس از موافقت راه آهن دولتی ایران عملی خواهد شد.

اگر مسافرین برگهای سفارش و کوپنهای غذای راه آهن ایران را در طول خط سیر مورد استفاده قرار نداده و مسترد دارند، بهای آنها، پس از کسر ده درصد، بآنان تأدیه خواهد شد. پنج درصد آنرا مؤسسه بفع خود محسوب می دارد و پنج درصد دیگر را برای راه آهن دولتی ایران منظور خواهد نمود.

مبالغیکه از بابت برگهای سفارش (اردرها) و کوپنهای غذای مسترد شده پرداخت می شود، مؤسسه از اولین محاسبه معمولی کسر می کند و برگهای سفارش (اردرها) و کوپنهای غذا را، که از طرف مسافرین مسترد شده است، ضمیمه صورتحساب می نماید. بهای کوپنهای غذاییکه قسمتی از آن در طول خط سیر مورد استفاده واقع نشده است، مثلاً: چاشت، ناهار، شام جداگانه، مسترد نمی شود.

۸. محاسبه

صورتحساب بلیطهای راه آهن، برگهای ذخیره جا و کوپنهای لوازم خواب، که فروخته شده، روی نمونه «الف - ۱» تنظیم می گردد.

صورتحساب فروش برگهای سفارش (اردرها) و کوپنهای غذا در طول خط سیر روی برگهای نمونه «الف - ۲» تنظیم می گردد.

تمام صورتحسابها باید در دو نسخه برای راه آهن دولتی ایران - اداره بهره برداری در تهران ارسال گردد.

کپیهای اسناد و همچنین تمام اسناد و برگهای باطل شده باید ضمیمه صورتحساب راه آهن دولتی ایران باشد.

«فهرست»

صفحه	موضوع
۲	صورت مجلس کنفرانس مسکو
۵	موافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی
	ضمیمه اول (مربوط بماده ۱۱ موافقتنامه). مقررات راجع به کنفرانسهای مربوط
۱۳	بموافقتنامه ارتباط راه آهنهای ایران و شوروی
۱۸	نمونه صورتحساب برای استفاده از واگنهای باری
۱۹	نمونه فهرست واگن - محور - کیلومتر سیر واگنها در قطعه راه آهن بین جلفای ایران
۲۰	و جلفای شوروی نمونه فهرست مانده حساب مربوط بمحاسبه بین
۲۱	راه آهنهای ایران و شوروی موافقتنامه راه آهنهای مرزی ایران و شوروی
۲۱	مقررات عمومی
۲۲	ترتیب و شرایط حرکت قطارها
۲۴	قطع حرکت
۲۵	ترتیب و شرایط استفاده از تأسیسات و ساختمانهای ایستگاه و ابنیه اداری در ایستگاههای مرزی
۲۵	تعمیرات و نگاهداری وسائط نقلیه و تأسیسات فنی
۲۶	ترتیب اقدام در مورد بروز سوانح در ایستگاههای مرزی و قطعه راه بین آنها
۲۷	حمل و نقل مسافرین و تحویل دادن توشه مسافرین و توشه عادی
۲۸	ترتیب مبادله بار
۳۲	مقررات تحویل مبادله واگن
۳۴	جبران و غرامت واگنهای مفقود شده
۳۵	ترتیب استفاده از وسایل حمل و نقل
۳۷	مسئولیت راه آهنهای ایران و شوروی بابت خسارات
۳۸	حمل و نقل وسایل و مصالح برای وسائط نقلیه و راه آهن

صفحه	موضوع
۳۸	طرز مکاتبه و ارسال و ترجمه مراسلات اداری
۳۸	محاسبه خدمات متقابل
۳۸	مخابره تلگرافهای اداری و مکالمات تلفنی
۳۸	ترجمه اسناد و اوراق
۳۹	امضاء اسناد در ایستگاههای مرزی
۳۹	تشکیل کمیسیونهای راه آهنهای مرزی
۳۹	بموقع اجرا گذاشتن و مدت اعتبار موافقتنامه
۴۰	ضمیمه شماره ۱ - (بند ۸). دستورات ارتباط برای حرکت قطارها
	ضمیمه شماره ۲ - (بند ۱۲). قواعد عبور اعضاء راه آهن از مرز بمملکت و اقامت آنان
۴۴	در خاک کشور دیگر
۴۶	نمونه صورت اسامی کارمندان راه آهن عازم ایستگاه مرزی طرف دیگر
۴۷	ضمیمه شماره ۳ - (بند ۱۸). قبض عملیات مانوری
۴۸	ضمیمه شماره ۴ - (بند ۳۲). صورت تحویلی مبادله توشه مسافری و توشه عادی
۴۹	ضمیمه شماره ۵ - (بند ۵۲). صورت تحویلی محمولات
۵۰	ضمیمه شماره ۶ - (بند ۶۳). فهرست واگنها
۵۱	ضمیمه شماره ۷ - (بند ۶۷). صورت نواقص واگنها
۵۲	ضمیمه شماره ۸ - (بند ۶۷). صورتمجلس نواقص و آسیب دیدگی واگنها
۵۳	ضمیمه شماره ۹ - (بند ۷۶). فهرست مبادله وسایل کمکی (لوازم) حمل و نقل
۵۴	ضمیمه شماره ۱۰ - (بند ۷۶). صورت ترازنامه انتقال وسایل کمکی (لوازم) حمل و نقل
۵۵	ضمیمه شماره ۱۱ - (بند ۹۹). وضعیت کمیسیونهای راه آهنهای مرزی
۵۶	قباره (گاباریت) واگنهای دولتی ایران
۵۹	قرارداد با شرکت سهامی «اینتوریست» کل اتحاد شوروی
۶۴	دستورالعمل «اینتوریست» برای راه آهن دولتی ایران
۶۹	دستورالعمل راه آهن دولتی ایران برای «اینتوریست»

۲۵. موافقتنامه اقتصادی و فنی

سند شماره ۱۴۷

موافقت نامه

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

راجع به همکاری اقتصادی و فنی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر به تمایل طرفین برای توسعه روابط بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با روح دوستی و حسن همجواری و با در نظر گرفتن تمایل متقابل برای بسط و توسعه همکاری اقتصادی و فنی بر اساس اصول تساوی حقوق - عدم مداخله در امور داخلی و احترام کامل برای حق حاکمیت ملی هر دو کشور و بمنظور مساعدت بایران در توسعه اقتصاد ملی آن تصمیم گرفتند این موافقت نامه را بشرح زیر منعقد سازند:

ماده یک

ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در کارهای زیر همکاری خواهند کرد:

- در ساختمان سدی بارتفاع در حدود ۳۵ الی ۴۰ متر برای ایجاد مخزن آب بحجم انتفاعی در حدود ۶۰۰ الی ۸۰۰ میلیون متر مکعب آب و کارخانه هیدروالکتریک بظرفیت ۴۰ الی ۶۰ هزار کیلووات در ناحیه نخجوان و سد انحرافی بارتفاع قریب ۱۰ متر در ناحیه قرادیز در رودخانه ارس که رود مرزی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی می باشد.
- در ساختمان کارخانه پرورش ماهی استرژون بظرفیت سالیانه سه میلیون و پانصد هزار بیچه ماهی در ایران.

- در انجام کارهای لارویی در مرداب پهلوی بحر خزر
- در تنظیم گزارش اقتصادی و فنی راجع به تجدید ذخایر ماهی مورد صید در آبهای ایران در بحر خزر.

- در ساختمان ۱۱ انبار غله بظرفیت کل تا ۸۰ هزار تن.

ماده دو

طرفین موافقت نمودند که سازمانهای شوروی با شرکت سازمانهای ایران کارهای مربوط بمطالعات مقدماتی و تهیه پروژه و ساختمان تأسیسات هیدروانرژی بر روی رود ارس (سد و

کارخانه برق در ناحیه نخجوان و سد در ناحیه قرادیز) موضوع ماده یک این موافقت نامه را انجام دهند. ساختمان تأسیسات مذکور در مدت حداکثر ۶ الی ۷ سال از تاریخ امضاء این موافقت نامه اجراء خواهد شد. ضمناً گزارش اقتصادی و فنی با در نظر گرفتن موضوعهای مشترک استفاده از آب و برق برای طرفین ظرف یکسال از تاریخ امضاء قرارداد بین سازمانهای طرفین تهیه خواهد شد.

مسائل تفصیلی انجام ساختمان از جمله تعیین قطعات زمین بوسیله طرفین فهرست و ابعاد تأسیسات - محل آنها در خاک طرفین - ترتیب استخراج و استفاده از منابع ریگ و ماسه و خاک و سایر مواد غیرفعال واقع در زمینهای تعیین شده برای ساختمان یا درمسافت کم از این زمینها - انواع و حجم خدمات سازمانهای ایران و کارشناسان و کارگران ایرانی ضمن اجرای ساختمان و نیز سایر مسائل ممکنه - مورد توافق سازمانهای صلاحیتدار طرفین قرار خواهد گرفت.

ماده سه

تأدیه مخارج مطالعه و تهیه پروژه و ساختمان تأسیسات هیدروانرژی موضوع ماده یک این موافقت نامه از طرف دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر اساس شرایط متساوی خواهد بود یعنی هر طرف ۵۰ درصد مخارج مربوط بانجام کارهای فوق را کارسازی خواهد کرد.

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بمنظور پرداخت ۵۰ درصد مخارج کارهای مطالعاتی و تهیه پروژه و رساندن ماشین آلات و مصالح از شوروی و نیز بمنظور پرداخت خدمات کارشناسان و کارگران شوروی مربوط بساختمان تأسیسات هیدروانرژی در رودخانه ارس اعتباری تا مبلغ ۳۵ میلیون روبل (یک روبل محتوی ۹۸۷۴۱۲/۰ گرم طلای خالص می باشد) بدولت شاهنشاهی ایران خواهد داد.

در نظر است که بعد از اینکه سازمانهای صلاحیتدار طرفین پروژه فنی را برای ساختمان تأسیسات تهیه و تصویب نمایند طرفین مبلغ اعتباری را که طبق این ماده بایران داده می شود قطعی بنمایند.

ماده چهار

نظر بحق متساوی هر یک از طرفین برای تمام منابع آب و انرژی قسمتهای مرزی

رودخانه ارس

۱. طرفین شرایط و ترتیب اداره و بهره‌برداری از تأسیسات هیدروانرژی موضوع ماده یک این موافقت نامه را بعد ۶ مورد توافق قرار می‌دهند.
۲. مقارن اتمام ساختمان تأسیسات طرفین ترتیب استفاده از منابع آب و انرژی رودخانه ارس مربوط بوجود تأسیسات هیدروانرژی فوق‌الذکر را مورد توافق قرار خواهند داد.
۳. نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بعد از تنظیم گزارش اقتصادی و فنی درباره ساختمان تأسیسات هیدروانرژی بر روی رود ارس (موضوع ماده دوم این موافقت نامه) و بررسی آن بوسیله سازمانهای صلاحیتدار طرفین در خصوص برنامه و مدت ساختمان تأسیسات مراحل بعدی توافق حاصل می‌نمایند.

ماده پنج

۱. هر یک از طرفین برای مدت مطالعات و ساختمان تأسیسات هیدروانرژی بر روی رود ارس باتباع طرف دیگر که مشغول ساختمان هستند حق ورود و اقامت بلامانع در قطعات خاک خود مربوط بانجام ساختمان مذکور خواهد داد.
- طرفین ترتیب انجام این حق را مورد توافق قرار خواهند داد.
۲. طرفین موافقت می‌نمایند ترتیب فوق را در مورد اشخاصی که مربوط به اداره و بهره‌برداری از تأسیسات هیدروانرژی باشند نیز اجراء نمایند. درنظر است که در موقع تعیین شرایط و ترتیب اداره و بهره‌برداری از تأسیسات طبق بند ۱ ماده چهار این موافقت نامه این ترتیب نیز بتفصیل تعیین شود.

ماده شش

- بمنظور انجام همکاری در ساختمان کارخانه پرورش بچه ماهی و اجرای کارهای لارویی مرداب پهلوی و ساختمان انبارهای غله موضوع ماده یک این موافقت نامه
۱. سازمانهای شوروی:
 - کارهای لازمه مربوط بمطالعات مقدماتی و تهیه پروژه را انجام خواهند داد.
 - ماشین آلات و تجهیزات و مصالح ساختمانی را که در ایران وجود ندارند تحویل خواهند داد.

- تعداد تا ده هزار بچه ماهی بنام آموز سفید تحویل خواهند داد.

- متخصصین شوروی را برای جمع آوری مدارک اولیه - انجام کارهای مطالعاتی - نظارت پروژه و مشاوره در موقع ساختمان تأسیسات - تعلیم فنی کارگران و کارشناسان ایرانی - مساعدت در نصب کردن و میزان کردن و بکار انداختن دستگاهها - به ایران اعزام خواهند کرد.

- کارگران و متخصصین ایرانی را برای تعلیم فنی در کارخانه‌های شوروی بمنظور استفاده بعدی از آنها در تأسیساتی که در این ماده ذکر می‌شود قبول خواهند کرد.

- گزارش فنی و اقتصادی مربوط بتجدید ذخایر ماهی مورد صید در آبهای ایران بحر خزر را با شرکت متخصصین ایرانی ظرف حداکثر یک سال از تاریخ امضاء قرارداد تنظیم خواهند کرد.

- اسناد و مدارک فنی که برای تأمین بهره‌برداری عادی تأسیسات موضوع این ماده لازم می‌باشد در اختیار سازمانهای ایرانی خواهند گذاشت.

- در امر تنظیم جریان تولید و بهره‌برداری از تأسیساتی که طبق این ماده ساخته شده مساعدت فنی خواهند نمود.

۲. سازمانهای ایران:

- آن قسمت از مدارک اولیه را که برای تهیه پروژه لازم است و در ایران موجود می‌باشد بسازمانهای شوروی می‌دهند و در تهیه بقیه مدارک لازم با سازمانهای شوروی همکاری می‌کنند.

- پروژه‌های فنی را ظرف شش هفته بعد از دریافت این پروژه‌ها از سازمانهای شوروی مورد رسیدگی و تصویب قرار خواهند داد.

- ساختمان تأسیسات و انجام کارها را طبق پروژه‌ها با مساعدت فنی سازمانهای شوروی بعمل خواهند آورد.

- ساختمان تأسیسات و انجام کارها از لحاظ نیروی کار و برق و آب و وسائل حمل و نقل و مصالح لازم که در ایران موجود است و ایجاد راهها و تأسیسات فرعی و خطوط مواصلات خارج از محل ساختمان را - تأمین خواهند کرد.

- پرداخت مخارج مربوط بساختن تأسیسات و انجام سایر کارها و همچنین منازل و سرویس پزشکی و سرویسهای عمومی و اجتماعی لازمه و وسائل نقلیه برای مسافرتها اداری

در داخله ایران را بطور مجانی برای متخصصین شوروی که برای بذل مساعدت فنی طبق این موافقت نامه بایران اعزام می شوند تأمین خواهند کرد.

ماده هفت

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با تمایل برای کمک بایران در تربیت کادرهای ملی برای صنایع شیلات موافقت می نماید گروهی از اتباع ایرانی را به تعداد و شرایطی که مورد توافق سازمانهای صلاحیتدار طرفین خواهد بود برای تحصیل در مدارس متوسطه و عالی اتحاد شوروی قبول کند.

ماده هشت

اعتبار پیش بینی شده طبق ماده سوم این موافقت نامه از قرار ۳/۶۰ درصد بهره در سال بدولت شاهنشاهی ایران داده می شود.

دولت شاهنشاهی ایران هر قسمت استفاده شده از این اعتبار را ظرف دوازده سال باقساط متساوی سالیانه از تاریخ اول ژانویه سال بعد از سال استفاده از آن قسمت استهلاك خواهد کرد. بهره اعتبار از تاریخ استفاده قسمت مربوطه اعتبار حساب خواهد شد و ظرف سه ماهه اول سال بعد از سالی که بابت آن این بهره حساب شده تأدیه خواهد گردید. آخرین پرداخت بهره همزمان با آخرین پرداخت قسمت اصلی اعتبار بعمل خواهد آمد. تاریخ استفاده از اعتبار برای پرداخت بهای لوازم و مصالح تاریخ مهر ایستگاه مقصد روی بارنامه راه آهن و در خصوص سایر انواع کارها تاریخ صورت حساب منظور خواهد شد.

پرداختها برای استهلاك اعتبار و تأدیه بهره آن بوسیله طرف ایران از طریق حواله کردن ریال ایرانی (یک ریال ایرانی محتوی ۰/۰۱۱۷۳۱۶ گرم طلای خالص می باشد) بحساب مخصوصی که در بانک مرکزی ایران بنام بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا طبق تقاضای آن بنام بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) باز خواهد شد بعمل خواهد آمد.

تسعیر روبل بریال بر اساس محتوی طلایی روبل و ریال در روز پرداخت بعمل خواهد آمد. وجوه رسیده بحساب مذکور برای خرید کالا تحت شرایط موافقت نامه بازرگانی موجوده ایران و شوروی و نیز برای سایر پرداختهای مؤسسات شوروی در ایران استفاده خواهد شد و

همچنین طبق درخواست بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا بنا به تقاضای آن طبق درخواست بانک بازرگانی خارجی اتحاد شوروی) ممکن است به ارز قابل تبدیل تسعیر شود. تسعیر ریال به ارز قابل تبدیل براساس محتوی طلایی ریال ایرانی و ارز قابل تبدیل مربوطه در روز پرداخت بعمل خواهد آمد.

ماده نه

در صورت تغییر محتوی طلایی روبل موضوع ماده سه این موافقت نامه بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا بنا به تقاضای آن بانک بازرگانی خارجی اتحاد شوروی) در روز تغییر محتوی طلایی روبل باقیمانده وجوه موجوده در حسابهای مربوط به اعتبار را که مطابق ماده ۱۰ این موافقت نامه باز شده با رعایت تناسب مربوطه تجدید نظر می نمایند. بهمین ترتیب مبلغ اعتبار استفاده نشده نیز تجدید حساب خواهد شد.

در صورت تغییر محتوی طلایی ریال ایرانی بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا بنا به تقاضای آن بانک بازرگانی خارجی اتحاد شوروی) باقیمانده وجوه را طبق حساب علیحده موضوع ماده ۸ این موافقت نامه در روز تغییر محتوی طلایی ریال ایرانی تجدید حساب می نمایند.

ماده ده

بمنظور کنترل استفاده و استهلاك اعتبار - حساب کردن و پرداخت بهره بابت اعتبار که طبق این موافقت نامه داده شده بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (و یا بنا به تقاضای آن بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) برای یکدیگر حسابهای مخصوصی مربوط باعتبار به روبل باز می کنند و متفقاً ترتیب تصفیه حساب را مطابق اعتبار برقرار می نمایند.

ماده یازده

دولت شاهنشاهی ایران مخارج سازمانهای شوروی ناشی از انجام مساعدت فنی در ساختمان تأسیسات و اجرای کارهای موضوع ماده شش این موافقت نامه را از طریق ماهی - خاویار - فراورده های ماهی - سنگ معدن فلزات رنگین - پنبه - پشم و سایر کالای ایرانی تحت

شرایط موافقت نامه موجوده ایران و شوروی به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی پرداخت خواهد کرد.

ماده دوازده

انجام ساختمان تأسیسات هیدروانرژی بر روی رود ارس و همچنین بذل مساعدت فنی در ساختمان تأسیسات و اجرای کارهای پیش‌بینی شده در این موافقت نامه بر اساس قراردادهای مورد انعقاد بین سازمانهای صلاحیتدار ایران و شوروی که دارای اختیارات این کار بترتیب از طرف دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی می‌باشند بعمل خواهد آمد. قراردادهای مذکور حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم آنها بوسیله سازمانهای شوروی باید بوسیله طرفین مطالعه و امضاء شود.

قراردادها برای تنظیم گزارش اقتصادی و فنی تأسیسات هیدروانرژی بر روی رود ارس و گزارش اقتصادی و فنی راجع به تجدید ذخایر ماهی مورد صید در آبهای ایران در بحر خزر و همچنین برای انجام کارهای مطالعات و تنظیم پروژه کارخانه پرورش ماهی استرژون و انجام کارهای لارویی در مرداب پهلوی بحر خزر ساختمان انبارهای غله که در نوبت اول منعقد خواهد شد در مدت ۲ الی ۳ ماه از تاریخ امضای این موافقت نامه از طرف سازمانهای شوروی تنظیم و تسلیم خواهند شد.

در این قراردادها حجم و مدت و قیمت و سایر شرایط تفصیلی انجام ساختمان تأسیسات هیدروانرژی و بذل مساعدت فنی موضوع این موافقت نامه بسازمانهای ایرانی تعیین خواهد شد. ضمناً قیمتهای لوازم و مصالحی که برای ساختمان تأسیسات هیدروانرژی و سایر تأسیسات بوسیله سازمانهای شوروی طبق این موافقت نامه تحویل خواهد شد با توافق طرفین بر اساس قیمتهای بازار جهانی تعیین خواهد گردید. بعلاوه تعهدات سازمانهای ایرانی در جمع آوری مدارک اولیه - تهیه زمینها برای ساختمان - تأمین منازل مسکونی دارای وسائل لازمه زندگی و سرویس پزشکی و وسائل نقلیه برای مسافرتها اداری جهت متخصصین شوروی - مطالعه و بتصویب رساندن پروژه فنی - اختصاص دادن نیروی کار و سایر تعهدات و همچنین مواعد صریح انجام این کارها نیز در قراردادها تعیین خواهد شد.

ماده سیزده

بنا به پیشنهاد یکی از طرفین و بمنظور رسیدگی بجریان اجرایی این موافقت نامه و نیز بمنظور تهیه توصیه‌های مربوطه - چنانچه این توصیه‌ها لازم شناخته شد - نمایندگان طرفین سالی لااقل یک مرتبه ملاقات خواهند نمود. این توصیه‌ها برای مطالعه دولتهای طرفین متعاهدین تسلیم خواهد شد.

این ملاقاتها بنوبت در تهران و مسکو به عمل خواهد آمد.

ماده چهارده

این موافقت نامه باید بر طبق ترتیب مقرر در هر یک از دو کشور بتصویب برسد. موافقت نامه مذکور در تاریخ امضاء آن موقتاً قوت و اعتبار یافته و در تاریخ مبادله اسناد تصویب که در شهر مسکو انجام خواهد گرفت قوت و اعتبار قطعی پیدا خواهد کرد.

در شهر تهران بتاريخ ۵ مرداد ماه سال ۱۳۴۲ مطابق با ۲۷ ژوئیه سال ۱۹۶۳ در دو نسخه اصلی هر یک بزبانهای فارسی و روسی که هر دو متن دارای اعتبار یکسان می‌باشند امضاء شد.

از طرف دولت شاهنشاهی از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی

ایران

* * *

۲۶. قرارداد مرزی

سند شماره ۱۴۸

۱. متن قرارداد

مقررات

تسهیل در عبور و مرور از مرز ایران و شوروی در ناحیه رودخانه ارس و اقامت موقت در منطقه امور مطالعه و تحقیقاتی و در مناطق ساختمان تأسیسات آبی در دوره انجام امور طرح‌ریزی و تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات هیدروانرژیک بر روی رودخانه ارس

۱. بر طبق بند ۱ ماده ۵ موافقت نامه منعقد بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره همکاری اقتصادی و فنی مورخه ۵ مرداد ماه سال ۱۳۴۲ و بمنظور ایجاد شرایط مناسب برای اجرای امور طرح‌ریزی و تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات هیدروانرژیک بدین وسیله مقررات تسهیل در عبور و مرور از مرز ایران و شوروی در ناحیه

رودخانه ارس و اقامت در منطقه امور تحقیقاتی و در مناطق ساختمان تأسیسات آبی در دوره انجام امور طرح ریزی و تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات هیدروانرژی رودخانه ارس مقرر می‌گردد:

الف) تسهیل در عبور و مرور از مرز ایران و شوروی - اقامت موقت متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی در منطقه امور تحقیقاتی و در مناطق ساختمان تأسیسات آبی

ب) منطقه امور مطالعه و تحقیقاتی

ج) مناطق ساختمان تأسیسات آبی

تسهیل در عبور و مرور از مرز ایران و شوروی در قسمت

مرزی رودخانه ارس

۲. برای متخصصین و کارگران ایران و شوروی که در امور تحقیقاتی و طرح ریزی و در امور ساختمانی مرکز برق آبی نخجوان و سد آبگیر قره دیز مشغول کار هستند و همچنین برای وسائل حمل و نقل و ماشین آلات و لوازم فنی و مصالح و خواربار و دارو و سایر محمولات دیگر که به محل امور تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات آبی ارسال می‌گردد تسهیلاتی در عبور و مرور از مرز ایران و شوروی مقرر می‌گردد.

۳. مدارکی که بر طبق آن می‌توان در عبور و مرور پیاده (یا سواره) از مرز ایران و شوروی از تسهیلات مورد نظر از آن استفاده نمود عبارتست از پروانه عبور متحدالشکل که بزرگانهای فارسی و روسی تنظیم و دارای عکس صاحب پروانه و امضاء و مهر مأمورین مرزی دولت شاهنشاهی ایران و مأمورین مرزی دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی خواهد بود. پروانه‌های مزبور در دو نوع «۳ ی و ۳ س» تنظیم می‌شود (نمونه پروانه‌ها ضمیمه است).

۴. پروانه‌های نوع «ای» بنام اشخصی صادر می‌گردد که مشغول امور طرح پروژه‌ها بوده و در اکیپ مختلط تحقیقاتی رودخانه ارس مشغول کار باشند.

دارندگان این نوع پروانه‌ها حق دارند:

الف) مکرراً پیاده (یا سواره) از مرز ایران و شوروی در نقاط عبور و مرور دائمی و در نقاط دیگری واقع در منطقه بین میله‌های مرزی شماره ۱ تا شماره ۶۴ عبور نمایند.

ب) در طول مرز ایران و شوروی رفت و آمد کنند و امور تحقیقاتی را در منطقه امور

تحقیقاتی در هر دو ساحل رودخانه ارس انجام دهند.

ج) بر حسب ضرورت در منطقه امور تحقیقاتی همراه با یکی از اکیپ‌ها یا دسته‌های تحقیقاتی در خاک ایران و شوروی موقتاً اقامت نمایند.

۵. عبور پیاده (یا سواره) از مرز ایران و شوروی در نقاط غیر از نقاط عبور دائمی فقط تا موقعیکه هوا روشن است انجام می‌گیرد. رؤسای اکیپ‌های تحقیقاتی باید محل و موقع و ساعت هر یک از رفت و آمدهای پیاده (یا سواره) را با مأمور مرزی یکی از طرفین مورد توافق قرار دهند و مأمور مرزی هم باید مأمور مرزی طرف دیگر را از جریان مطلع نموده و با موافقت او عبور پیاده (یا سواره) را تصویب نماید.

۶. حق تسهیل در عبور از مرز ایران و شوروی بر طبق پروانه‌های نوع «ای» پس از انقضای مدت مندرج در پروانه از درجه اعتبار ساقط می‌گردد.

۷. پروانه‌های نوع «اس» بنام آن عده از متخصصین و کارگران ایران و شوروی که مستقیماً در ساختمان تأسیسات آبی در نواحی نخجوان و قره دین مشغول کار هستند صادر می‌گردد و دارندگان این نوع پروانه‌ها حق دارند:

الف) در هر موقع شبانه روز مرز ایران و شوروی را در یکی از نقاط دائمی عبور و مرور قطع نمایند.

ب) همراه محمولات مورد نیاز ساختمان تأسیسات آبی که در خاک ایران و شوروی حمل می‌گردد رفت و آمد کنند.

ج) با استفاده از وسائل نقلیه و یا بطور پیاده به محل امور ساختمانی و سکونت خود رفت و آمد کنند.

پروانه‌های نوع «اس» تا موعدی که در آن ذکر گردیده دارای اعتبار می‌باشد.

۸. در موارد ضروری پروانه نوع «اس» ممکن است بنام رؤسای ساختمان صادر گردد تا آنها نیز بتوانند پیاده (یا سواره) در چند نقطه عبور دائمی مرز ایران و شوروی رفت و آمد کنند. ضمناً در این پروانه‌ها مراتب مربوطه قید و بامضاء و مهر مأمورین مرزی ایران و اتحاد شوروی می‌رسد.

۹. پروانه‌های نوع «ای» و «اس» پس از ثبت کامل آنها بوسیله مأمورین مرزی طرفین به

متخصصین و کارگران ایران و شوروی داده می‌شود. هر یک از مأمورین مرزی پروانه‌های اتباع کشور خود را تکمیل می‌کند و پروانه‌ها را برای طی تشریفات بعدی به مأمور طرف دیگر می‌دهد. مأمور مربوطه موظف است این پروانه‌ها را حداکثر در مدت سه شبانه روز بعد از تحویل آنها مسترد نماید.

۱۰. اجرای مقررات تسهیل در عبور از مرز ایران و شوروی در ناحیه رودخانه ارس بعهدہ مقامات مرزی ایران و اتحاد شوروی می‌باشد.

برای تسهیل در عبور اتباع ایران و شوروی و نقل و انتقال وسائل حمل و نقل و ماشین آلات و لوازم فنی و مصالح و محمولات مختلف که برای امور تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات آبی ضرورت دارد نقاط دائمی عبور در محلهای مندرجہ در زیر تعیین می‌گردد:

۱. در ناحیه ساختمان مرکز برق آبی نخجوان

۲. پل مرزی رودخانه ارس در ناحیه جلفا

۳. در ناحیه ساختمان سد آبگیر قره دیز

۴. در قسمت خاکی مرز ایران و شوروی بین میله‌های مرزی شماره ۶۳ و ۶۴

محل نقاط دائمی عبور شماره ۱ و ۳ و ۴ توسط مأمورین مرزی طرفین دقیقاً در محل تعیین می‌گردد. در این باره صورت مجلسی در دو نسخه به زبانهای فارسی و روسی تنظیم می‌گردد. کارهای مربوطه به تعیین و تدقیق نقاط فوق‌الذکر باید در ظرف یک ماه از تاریخ اعتبار یافتن این مقررات خاتمه یابد.

۱۱. نقاط دائمی عبور از مرز ایران و شوروی به نسبت افزایش حجم امور تحقیقاتی و ساختمانی گشایش می‌یابد و تا تاریخی که توسط مأمورین مرزی طرفین تعیین شده است مفتوح خواهد ماند.

۱۲. در مواقع ضروری برای احتیاجات ساختمان تأسیسات آبی ممکن است سایر نقاط دائمی و یا موقتی تسهیل در عبور از مرز ایران و شوروی در نقاطی که در این مقررات پیش بینی نشده است مفتوح گردد. این نقاط بر اساس موافقت دو جانبه مأمورین مرزی طرفین تعیین و افتتاح می‌شود.

۱۳. اگر نقطه دائمی عبور از مرز ایران و شوروی در جریان امور ساختمان جزو منطقه

ساختمان تأسیسات آبی بشود و یا بععلل مختلف احتیاجی به آن نباشد نقطه مذکور بر طبق توافق مأمورین مرزی بسته می‌شود. درباره بسته شدن و انحلال این نقاط صورت مجلسی در دو نسخه بترتیب بزبانهای فارسی و روسی تنظیم می‌گردد.

۱۴. در نقاط دائمی عبور از مرز ایران و شوروی مقامات مرزی ایران و اتحاد شوروی پست‌های کنترل تأسیس می‌نمایند که در خاک کشور خود مستقر و انجام وظیفه می‌کنند. پست‌های کنترل حق دارند:

الف) مدارک مربوطه به تسهیل در عبور پیاده (یا سواره) از مرز ایران و شوروی که بنام اتباع ایران و شوروی صادر شده است بازرسی کنند.

ب) کلیه وسائل حمل و نقل و لوازم فنی و بارها را در موقع نقل و انتقال از مرز بازرسی نمایند.

ج) نوشتجات خطی و نشریات چاپی و وسائل عکاسی و وسائل ضبط صوت را که بوسیله دست و یا در محمولات انتقال داده می‌شوند بازرسی کنند و مانع آن بشوند که اشیاء گرانقیمت و اشیایی که صدور و ورود آنها ممنوع باشد از مرز وارد و یا خارج شود.

۱۵. فهرست اسامی و عکس اتباع ایران و شوروی که دارای پروانه عبور از مرز ایران و شوروی در نقطه مربوطه می‌باشند و یا حق استفاده از این پروانه‌ها را از دست داده‌اند باید در پست‌های کنترل موجود باشد.

فهرست اسامی در دو نسخه اصلی هریک بزبان فارسی و روسی توسط مأمور مرزی از متخصصین و کارگران طرف خود تنظیم می‌شود. و یک نسخه آن با مهر و امضاء به مأمور مرزی طرف دیگر داده می‌شود.

فهرست اسامی بدینشکل تنظیم می‌گردد:

شماره ردیف - نام - شهرت - نام پدر - ^{مرد} - ^{زن} - شغل - شماره پروانه - نوع پروانه و مدت اعتبار آن.

۱۶. انتقال و عبور اتومبیل و ماشین آلات و لوازم فنی و مصالح و خواربار و دارو و محمولات مختلف بطریق زیر انجام می‌گیرد:

الف) انتقال وسائل مزبور که برای امور مطالعه و تحقیق اختصاص دارند در کلیه ساعات

شبانه روز که در نقاط دائمی عبور و در نقاط دیگر فقط در مواقعی که هوا روشن باشد در منطقه بین میله‌های مرزی شماره ۱ تا ۶۴ توسط اشخاصی مجاز است که دارای پروانه نوع «ای» باشند. ب) انتقال وسائل مورد نیاز ساختمان تأسیسات آبی در نواحی نخجوان و قره دیز - در کلیه ساعات شبانه روز فقط از طریق نقاط دائمی عبور و مرور توسط اشخاص دارای پروانه‌های نوع «اس» مجاز می‌باشد.

۱۷. برای اجازه عبور اتومبیل‌های سواری و باری و اختصاصی و همچنین برای عبور بیل‌های خودکار و بولدوزر و تراکتور و سایر وسائل ساختمانی موتوردار متحرک جوازهای توسط مأمورین مربوطه دو طرف ایران و شوروی صادر می‌گردد و در آن نام و شهرت و نام پدر راننده و خط سیر و نوع و شماره دستگاه قید می‌شود. جواز عبور تا تاریخی که در آن قید گردیده معتبر می‌باشد. (نمونه جواز عبور ضمیمه است)

۱۸. برای نقل و انتقال ماشین آلات و لوازم فنی و مصالح و مواد سوخت و روغن‌های موتور و خواربار و دارو و سایر محمولات لازمه بارنامه متحدالشکلی که توسط طرفین ایران و شوروی بنام شخصی که همراه بارهاست تنظیم می‌گردد. (نمونه بارنامه ضمیمه است)

۱۹. مکاتبات ادای برای اکیپ‌های تحقیقاتی و سازمان‌های ساختمانی در پاکت‌های سربسته ضمن فهرست‌هایی فرستاده می‌شود که بنام نامه رسان صادر می‌گردد (نمونه فهرست ضمیمه است)

۲۰. وسائل حمل و نقل و ماشین آلات و لوازم فنی و مصالح و محمولاتی که برای امور تحقیقات و ساختمان تأسیسات آبی بطور موقت وارد و اختصاص دارند و همچنین خواربار و دارو که منحصراً مورد استفاده متخصصین و کارگران گروه تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات آبی در منطقه مرزی مورد استفاده و در حدود مصرف شخصی باشد از آنها حقوق و عوارض گمرکی دریافت نخواهد شد.

۲۱. اشیاء و مدارک زیر منحصراً با اجازه قبلی عبور داده می‌شود:

الف) مدارک چاپی داخلی اداری مربوط به امور تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات آبی که هم در چاپخانه و هم بطریقه رتاتیف چاپ شده باشد.

ب) مدارک و اطلاعات فنی و اداری - نقشه‌ها - نقشه‌های شماتیک - طرح‌های امور

تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات آبی و لوازم فنی که جدا از بارها ارسال می‌گردد.

۲۲. اشیاء شخصی زیر بدون اجازه قابل عبور است

الف) مطبوعات و مدارک مربوط به نقشه‌برداری و نشریات علمی و فنی

ب) نشریات متناوب (روزنامه‌ها و مجلات)

ج) دوربینهای عکاسی و فیلمبرداری و لوازم مورد نیاز عکسبرداری از جمله نگاتیفهای ظاهر نشده و همچنین گرامافون و صفحات آن که مربوط به احتیاجات شخصی می‌باشد.

د) نشریات مذهبی (انجیل و کتاب دعا و قرآن) و اشیاء مورد نیاز ادای فرایض مذهبی که مربوط به احتیاجات شخصی می‌باشند.

ه) مدارک تحصیلی و گواهینامه‌های سابقه خدمت و تخصص.

و) گواهینامه تولد و ازدواج و طلاق و به فرزند قبول کردن و فوت خویشاوندان

ز) اسناد مربوط به حق مالکیت به اموال و حق دریافت حقوق بازنشستگی

ح) نشانها و مدالها و علائم روی سینه و علائم مشخصه و مدارک مربوط به اعطاء آنها

ط) استوارنامه‌های دولتی و گواهینامه و کارت عضویت در سازمانهای اجتماعی

ی) لباس و لوازم توالت و مواد غذایی بمقداری که از مصرف شخصی تجاوز نکند.

تبصره - مقدار لوازم مورد احتیاج شخصی یعنی نشریات و اشیاء مورد نیاز انجام فرایض مذهبی نباید از یک نسخه تجاوز نمایند ولی لوازم مورد نیاز دوربینهای عکاسی و فیلمبرداری و لوازم فیلمبرداری و عکاسی و گرامافون و صفحات آن باید بمقداری باشد که جنبه تجاری نداشته باشد.

۲۳. اشیاء زیر ممنوع الورد است:

الف) اسلحه آتشین و اسلحه سرد

ب) آثار چاپی (کتابها و مجلات و روزنامه‌ها و نشریات) و دست خطها و نوارهای ضبط

صوت که عبور آنها از مرز ممنوع می‌باشد.

ج) تابلوهای نقاشی و کپی‌های چاپی آنها

د) عکسها و تصاویر مؤسسات صنعتی و تأسیسات آبی (اکلوزها و سدها و مراکز تلمبه)

و پلهای راه آهن و جاده‌ها و تأسیسات نظامی که از خاک طرفین تهیه شده‌باشد.

۲۴. نامه‌های شخصی بعنوان متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی که در اراضی مرزی مجاور اقامت دارند در پاکت‌های سر بسته بوسیله مأمورین مرزی ایران و اتحاد شوروی ارسال می‌گردند. ارسال نامه به اراضی مرزی طرف دیگر بوسیله اشخاص متفرقه ممنوع است.

منطقه امور مطالعه و تحقیقات

۲۵. در دوره انجام کارهای تحقیقاتی در اراضی ایران و شوروی بین میله‌های مرزی شماره‌های ۱ تا ۶۴ «منطقه امور تحقیقاتی» بعرض ۶ کیلومتر در طرفین مرز برقرار می‌گردد.

۲۶. در منطقه امور تحقیقاتی طرفین برای اکیپ‌های تحقیقات حق اقامت و سکونت و نقل و انتقال بلا مانع و انجام عکس برداری‌های زمین شناسی و عکسبرداری بوسیله دستگاه‌های فوتو تئودولیت و کارهای هیدرولوژیک و نقشه برداری و آزمایشی که با مطالعه مسائل مربوط به استفاده از آب رود ارس و نیروی برق بستگی دارند و برای طرفین جنبه مشترک دارد - با موافقت مأمورین مرزی مربوطه قائل می‌گردند.

۲۷. به اکیپ‌های مختلط تحقیقاتی اجازه داده می‌شود که عملیات زیر را انجام دهند:

الف) عکس برداری مربوط به زمین شناسی و عکس برداری بوسیله دستگاه‌های فوتو تئودولیت و عملیات مربوط بامور هیدرولوژیک و نقشه برداری فقط تا موقعیکه هوا روشن است.

ب) عملیات حفاری و آزمایشی و همچنین حفر تونل‌های افقی و عمودی در تمام مدت شبانه روز

محل و موقع و ترتیب انجام کارهای فوق‌الذکر را باید رؤسای اکیپ‌های تحقیقاتی با مأمورین مرزی طرفی که کارهای مزبور در آنجا انجام می‌گیرد مورد موافقت قرار دهند.

۲۸. در موقع انجام کارهای مربوط به زمین شناسی و هیدرولوژیک و نقشه برداری و عکس برداری به اعضاء اکیپ اجازه داده می‌شود در مواقعی که هوا روشن است از مرز ایران و شوروی در روی رودخانه ارس از گذر رودخانه و یا بوسیله قایق عبور نمایند. علاوه بر این اجازه داده می‌شود که برای حمل و نقل لوازم فنی و ادوات و سوخت و روغن موتور و خواربار و وسائل حمل و نقل در حدود مورد احتیاج اکیپ‌های تحقیقاتی از طراده و پلهای شناور استفاده شود. محل عبور قایق و طراده و پل شناور بوسیله مأمورین مرزی طرفین تعیین می‌گردد.

۲۹. طرفین برای نقل و انتقال اکیپ‌های تحقیقاتی در حدود منطقه امور تحقیقات راه آهن و جاده شوسه و جاده خاکی موجود در منطقه مذکور را که با امکانات عبور و مرور ماشین‌آلات ساختمانی و وسائل نقلیه موتوری با مسافر و لوازم فنی و محمولات متفرقه مطابقت داشته باشد در اختیار یکدیگر قرار می‌دهند.

چنانچه در منطقه امور تحقیقاتی شبکه راه وجود نداشته باشد و یا اینکه احتیاجات عبور و مرور را تأمین نکند طرفین نزدیکترین راههای واقع در خارج از منطقه تحقیقات را در اختیار یکدیگر قرار می‌دهند.

در اینگونه موارد مأمورین مرزی برای افراد مربوطه پروانه کتبی با ذکر خط سیر صادر می‌نمایند.

۳۰. بمنظور حمل اعضاء اکیپ‌های تحقیقاتی و حمل لوازم و ادوات و لوازم فنی و خواربار و دارو به نقاط صعب‌العبور و همچنین حمل بیماران از نقاط صعب‌العبور اجازه داده می‌شود که در حدود منطقه امور تحقیقاتی و برای عبور از مرز ایران و شوروی از هلیکوپتر استفاده شود. پروازها باید در ارتفاعی که از ۶۰۰ متر از سطح نواحی مجاور تجاوز نکند صورت گیرد.

موقع پرواز هلیکوپتر و محل عبور آن از مرز و محل فرود آمدن آن توسط رؤسای اکیپ‌های تحقیقاتی با موافقت مأمورین مرزی طرفین تعیین می‌گردد.

۳۱. برای برقراری ارتباط بین اکیپ‌های تحقیقاتی که در دو طرف ساحل رودخانه ارس و یا اینکه در نقاط دور از یکدیگر در حدود منطقه امور تحقیقاتی اقامت دارند اجازه داده می‌شود که از فرستنده‌های نوع موج خیلی کوتاه با موافقت بین مأمورین مرزی طرفین استفاده شود. موقع برقراری ارتباط بوسیله دستگاه مذکور از طرف رؤسای اکیپ‌های تحقیقاتی تعیین می‌گردد. علاوه بر این در موقع انجام کارهای تحقیقاتی هنگامیکه این کارها همزمان در دو ساحل رودخانه ارس انجام می‌گیرد به اعضاء اکیپ‌های مربوطه اجازه داده می‌شود اطلاعات لازمه را از طریق مرز با صدا بیکدیگر برسانند.

۳۲. از نظر تسهیل در انجام کارهای تحقیقاتی به اکیپ‌های مربوطه اجازه داده می‌شود. دو مرکز دائمی مخصوص اندازه‌گیری آب بوسیله واگونت معلق در روی رود ارس احداث گردد.

مراکز یاد شده باید در محل کارخانه برق آبی نخجوان و در ناحیه صخره قز قلعه سی احداث گردند.

۳۳. به اکیپ‌های تحقیقاتی اجازه داده می‌شود که مرکز کار و محل سکونت خود را در اراضی شوروی در ناحیه ایستگاه راه آهن قزل وانک و در صورت لزوم در نقاط مسکونی جلفا و قره دیز برقرار نمایند. علاوه بر این به اکیپ‌های مربوطه اجازه داده می‌شود که در اراضی طرفین در دهکده‌ها و در اردوگاههایی که بطور موقت در حدود منطقه امور تحقیقاتی دایر می‌گردند موقتاً مستقر گردند. در صورت فقدان شرایط لازمه مسکن در حدود منطقه امور تحقیقاتی با موافقت مأمورین مرزی مربوطه به اعضاء اکیپ تحقیقاتی اجازه داده می‌شود که در خارج از حدود مذکور سکونت و زندگی کنند.

در کلیه موارد رؤسای اکیپ‌های تحقیقاتی محل استقرار و اقامت موقت اعضاء اکیپ را با مأمورین مربوطه مرزی مورد توافق قرار می‌دهند.

۳۴. در منطقه امور تحقیقاتی واقع در اراضی ایران و شوروی انجام عملیات زیر ممنوع است:

الف) عبور از مرز ایران و شوروی و ارسال محمولات از مرز در نقاطی که برای اینکار اختصاص ندارند.

ب) اقامت هنگام شب در ساحل رود ارس بدون اجازه مقامات مربوطه مرزی

ج) شکار پرندگان و حیوانات و صید ماهی در رود ارس

د) عکس برداری از نقاط مسکونی و مناظر و تأسیسات مختلف که جزو امور تحقیقاتی نمی‌باشند.

ه) نگهداری وسائل شناور در رود ارس در نقاطی که برای اینکار تعیین نگردیده و گذاشتن آنها بدون نگهبان

۳۵. هنگام اقامت اعضاء اکیپ‌های تحقیقاتی در اراضی ایران و شوروی مقامات مربوطه باید مصونیت آنها و حفاظت نقاطی را که کارهای مطالعه و تحقیقاتی در آنجا انجام می‌گیرد تأمین نمایند.

مناطق ساختمان تأسیسات آبی و مقررات مربوط بآنها

۳۶. برای دوران ساختمان مرکز برق آبی نخجوان و سد آبگیر قره دیز مناطق ساختمان تأسیسات آبی در مرز ایران و شوروی برقرار می‌گردد که چند قطعه زمین از قلمرو خاک ایران و شوروی را در بر می‌گیرند.

مجموع مساحت منطقه ساختمان تأسیسات آبی در ناحیه شهر نخجوان نباید از ۱۲ الی ۱۵ کیلومتر مربع و در ناحیه قره دیز از ۸ الی ۱۰ کیلومتر مربع تجاوز نماید.

۳۷. تعیین و تشخیص مرز مناطق ساختمان تأسیسات آبی در محل بعهدہ مأمورین مرزی طرفین با شرکت نمایندگان سازمانهای ذینفع محول می‌گردد. ضمناً از هر طرف چند قطعه زمین که مساحت آن نباید از ۵۰ درصد مناطقی که بوسیله ماده ۳۶ این مقررات تعیین گردیده تجاوز نماید منتزع می‌گردد.

تعیین و تشخیص مرزهای مناطق مذکور در مدت یک ماه از روز امضاء قرارداد ساختمان تأسیسات آبی انجام خواهد گرفت.

۳۸. مرزهای مناطق ساختمان تأسیسات آبی ممکن است به نسبت توسعه حجم کارهای ساختمانی توسعه یابد و یا محدودتر گردد. تغییر محل مرزهای مناطق ساختمان تأسیسات آبی باید مورد موافقت مأمورین مربوطه مرزی قرار گیرد.

۳۹. منطقه ساختمان تأسیسات آبی شامل واحدهای ساختمان - مؤسسات فرعی - کارگاههای ساختمانی - تونلها - ابنیه مخصوص امور اداری و امور کارپردازی و انبارها و رستورانها و مغازههای خواربار و مراکز پزشکی و ابنیه دیگری که برای رفع احتیاجات ساختمان اختصاص دارند می‌گردد. در منطقه مذکور روشنایی برق نیز دایر خواهد گردید.

در موارد استثنایی با توافق مأمورین مرزی اجازه داده می‌شود که بر طبق مقررات مربوطه از منابع مصالح ساختمانی واقع در خارج از حدود منطقه ساختمان تأسیسات آبی برای ساختمان تأسیسات آبی استفاده شود.

۴۰. منطقه ساختمان تأسیسات آبی بوسیله احداث یک دیوار سیمی بدور آن محفوظ خواهد گردید و محافظت ابنیه و تأسیسات و لوازم موجود در داخل منطقه مزبور بوسیله هیئت مدیره ساختمان سازمان داده خواهد شد.

۴۱. برای عبور متخصصین و کارگران و وسائط نقلیه ایران و شوروی در منطقه ساختمان تأسیسات آبی چهار معبر یعنی دو معبر در خاک شوروی و دو معبر در خاک ایران برقرار می‌گردد. ضمناً برای دو معبر واقع در خاک شوروی شماره‌های ۵ و ۷ و برای دو معبر واقع در خاک ایران شماره‌های ۶ و ۸ تعیین می‌گردد. شماره معابر مربوطه در پروانه‌های نوع «اس» قید می‌گردد و این امر صاحبان پروانه‌های مورد بحث را ملزم می‌سازد که فقط از معابر مقرر عبور و مرور نمایند.

۴۲. عبور به منطقه ساختمان تأسیسات آبی بوسیله مقامات مرزی ایران و اتحاد شوروی در تمام مدت شبانه روز و از طریق معابر مقرر انجام می‌گیرد. هر یک از طرفین در محل معابر مورد بحث پست‌های مرزی برقرار می‌نمایند و حقوق و اختیارات پیش بینی شده در ماده ۱۴ مقررات حاضر به پست‌های مذکور محول می‌گردد.

پست‌های مرزی فوق‌الذکر باید رونوشت فهرست اسامی افرادی را که پروانه ورود (و خروج) از طریق معابر مورد نظر را دریافت نموده و یا پس داده‌اند نزد خود داشته باشند.

۴۳. طرفین به متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی اجازه می‌دهند که در حدود مناطق ساختمان تأسیسات آبی بلامانع عبور و مرور نمایند و کارهای ساختمانی را انجام دهند و همچنین از رستورانها و مغازه‌ها و مراکز پزشکی استفاده کنند.

پروانه ورود وسائط نقلیه و محمولات به مناطق ساختمان تأسیسات آبی بر طبق مواد ۱۶ و ۱۷ و ۱۸ این مقررات صادر می‌گردد.

۴۴. در مناطق ساختمان تأسیسات آبی اجازه داده می‌شود که بین کارگاههای ساختمانی ارتباط تلفونی و در صورت لزوم رادیویی برقرار گردد.

۴۵. برای متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی که اجازه دارند در مناطق ساختمان تأسیسات توقف نمایند اقدامات زیرممنوع می‌باشد:

الف) ورود و خروج از نقاط دیگر جز از معابری که برای این منظور تعیین گردیده.

ب) برقراری ارتباط با افراد متفرقه از طریق دیوارسیمی منطقه و دادن و گرفتن اشیاء

گوناگون

ج) اقامت در محوطه منطقه غیر ساعات کار

(د) عکس برداری از محوطه ساختمان و تأسیسات مورد ساختمان

۴۶. متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی در صورت ارتکاب جرم جزایی هنگام توقف در مناطق ساختمان تأسیسات آبی مشترک و همچنین در صورت عبور از منطقه و یا از طریق منطقه مورد بحث به اراضی مجاور بازداشت می‌گردند و برای جلب به محاکمه بر طبق قوانین کشوری که فرد مذکور تابع آن می‌باشد بوسیله مأمورین مرزی تسلیم می‌گردند.

۴۷. چنانچه در موقع انجام کارهای تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات آبی در رود ارس متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی در نتیجه وقوع حادثه‌ای مصدوم یا تلف گردند جبران خسارت وارده به شخص مصدوم و یا اعضاء خانواده وی بر عهده مقامات کشور متبوع شخص مصدوم بر طبق مقررات جاری آن کشور خواهد بود ضمناً راجع باینگونه امور و راجع به تأمین بازنشستگی اصولاً بین طرفین تصفیه حسابی بعمل نمی‌آید.

۴۸. برای حل و تنظیم کلیه مسائل مربوط به انجام کارهای تحقیقاتی و کارهای ساختمانی در رود ارس و صدور پروانه تسهیل ایاب و ذهاب افراد و حمل و نقل محمولات از طریق مرز ایران و شوروی و نظارت بر اجرای مقررات فوق‌الذکر بوسیله سازمانهای ساختمانی و متخصصین و کارگران ایرانی و شوروی باید از طرف ایران و اتحاد شوروی عده‌ای مأمور مرزی دائمی برای این منظور تعیین گردند.

۴۹. به متخصصین ایرانی و شوروی که برای امور ساختمان تأسیسات آبی رود ارس از ایران به اتحاد شوروی و از اتحاد شوروی به ایران عزیمت می‌نمایند اجازه داده می‌شود با گذرنامه و با روادید طرف دیگر وارد منطقه ساختمان تأسیسات آبی گردند.

۵۰. اعتبار مقررات حاضر تا پایان ساختمان مرکز برق آبی نخجوان و سد آبگیر قره دیز و تنظیم صورت مجلس تحویل قطعی تأسیسات مذکور برای بهره‌برداری توسط کمیسیونهای دولتی ایران و اتحاد شوروی خواهد بود.

۲. دو فقره نامه وزارت امور خارجه ایران به سفارت شوروی

ترجمه غیر رسمی

شماره ۱۱۰

سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران تعارفات خود را بوزارت امور خارجه شاهنشاهی اظهار و احتراماً مراتب زیر را اشعار می دارد.

مقررات تسهیل عبور از مرز شوروی و ایران در رود ارس و اقامت موقت در نوار عملیات اکتشافی و مناطق ساختمان تأسیسات آبی در دوره عملیات مربوط به طرح ریزی و اکتشافی و ساختمان تأسیسات برق آبی بر روی رود ارس که با طرف ایران مورد توافق قرار داده شد و از تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۳ بموقع اجرا گذاشته شد انجام عملیات طرح ریزی و اکتشافی را در دوره تهیه مقدمات ساختمان تأمین می نمود. ولی با آغاز ساختمان تأسیسات اساسی آبی روی رود ارس و جلب ذخایر انسانی و فنی جدید به کار ساختمان مقررات مذکور در یک سلسله موارد اجازه نمی دهد مسائلی که در جریان کارهای ساختمانی بوجود می آیند بطور عملی حل گردند.

بدین مناسبت سازمانهای شوروی که مشترکاً با طرف ایران ساختمان تأسیسات آبی را بر روی رود ارس انجام می دهند مقتضی می دانند در صورت موافقت طرف ایران تغییرات و اصلاحات زیر در مقررات موجود بعمل آید.

۱. ماده ۳ مقررات بشرح زیر تکمیل گردد:

«عبور متخصصین ایرانی و شوروی به مناطق ساختمان که از طرف ادارات مافوق مربوطه اتحاد شوروی و ایران برای امور ساختمانی تأسیسات آبی اعزام می گردند و همچنین وزارت امور خارجه شاهنشاهی ایران

اداره دوم سیاسی

تهران

عبور متخصصین و کارگرانی که برای بذل کمک فنی و مشورت و از بین بردن مصائب و

ضایعات ناشی از قهر طبیعت و بذل کمک پزشکی فوری به مناطق مزبور می‌روند اجازه داده می‌شود بموجب پروانه عبور متحدالشکلی که برای یکبار عبور با امضاء و مهر نماینده مرزی طرف ذینفع صادر می‌گردد و سپس با اطلاع نماینده طرف دیگر رسانده می‌شود انجام گیرد (نمونه پروانه عبور مورد بحث به پیوست ارسال می‌گردد).

۲. مواد ۱۷ و ۱۸ مقررات بشرح زیر تصحیح شود:

«۱۷. برای عبور اتومبیل‌های سواری و باری و اتومبیل‌های مخصوص و همچنین اکسکواتورها و بولدوزورها و تراکتورها و سایر تکنیک ساختمانی با جریه مکانیکی از طریق مرز پروانه‌های متحدالشکلی برقرار می‌گردد که بوسیله نمایندگان مربوطه طرف شوروی و طرف ایران با ذکر نام و نام پدر و نام خانوادگی راننده و مسیر حرکت و نوع و شماره اتومبیل در هر یک از پروانه‌ها تنظیم می‌گردد. پروانه برای مدتی که در آن ذکر می‌گردد معتبر می‌باشد. عبور اتومبیل و سایر ماشینهای مذکور در فوق به مناطق ساختمان طبق پروانه عبور که بوسیله اداره ساختمان طرف مربوطه صادر می‌گردد انجام می‌گیرد (نمونه پروانه عبور تلوا ارسال می‌گردد)،

«۱۸. برای عبور تجهیزات و مصالح ساختمان و سوخت و روغن ماشین و مواد خواربار و دارو و سایر کالاهای ضروری از طریق مرز پروانه عبور متحدالشکلی برقرار می‌گردد که طرف شوروی و طرف ایران شخصی که بار را همراهی می‌کند صادر می‌نمایند. عبور کالاهای مذکور در فوق به مناطق ساختمانی طبق اسناد مربوطه که بوسیله اداره ساختمان طرف شوروی و طرف ایران بنام شخصی که بار را همراهی می‌کند صادر می‌گردند انجام می‌گیرد».

۳. ماده ۱۹ مقررات بشرح زیر تصحیح گردد:

اسناد و مدارک اداری مورد لزوم برای کارهای جاری (اوراق مخصوص دستور کار - گزارشات نوبت‌های کار - برنامه‌های انجام کار - صورت مجالس مربوط به کارهای زیرزمینی - دفاتر مربوط به انجام کار) که بمنطقه ساختمان برده می‌شود و یا از منطقه خارج می‌گردند همراه

با کارکنان مهندسی و فنی از طریق مراکز کنترل بدون تنظیم صورت و فهرست اجازه عبور داده می شود».

۴. بند «گ» ماده ۴۵ بشرح زیر تصحیح گردد:

«گ / عکسبرداری از محوطه منطقه و تأسیسات ساختمانی باستثنای اشخاصی که از طرف اداره طرفین اجازه دارند برای احتیاجات ساختمان عکسبرداری کنند».

در صورت موافقت وزارت محترم امور خارجه شاهنشاهی با تغییرات و اصلاحات فوق‌الذکر مقررات مورد بحث این تغییرات و اصلاحات از تاریخ وصول یادداشت جوابیه آن وزارت محترم بوسیله این سفارت دارای قوت و اعتبار خواهند گردید.

این سفارت از فرصت استفاده نموده احترامات فائقه را تجدید می نماید.

تهران بتاریخ «۲۴» مرداد ماه سال ۱۳۴۷

* * *

سند شماره ۱۵۰

ترجمه غیررسمی

شماره ۴۶

سفارتکبری اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران تعارفات خود را بوزارت امور خارجه شاهنشاهی اظهار احتراماً یک نسخه از مقررات تسهیل در عبور و مرور از مرز شوروی و ایران در ناحیه رودخانه ارس و اقامت موقت در منطقه امور مطالعه و تحقیقاتی و در مناطق ساختمان تأسیسات آبی در دوره انجام امور طرح ریزی و تحقیقاتی و ساختمان تأسیسات هیدروانرژی بر روی رودخانه ارس را که بر اساس ماده پنجم موافقتنامه شوروی و ایران درباره همکاری اقتصادی و فنی منعقد در تاریخ ۵ مرداد ماه سال ۱۳۴۲ در پنجاه ماده تنظیم شده پیوست ارسال می دارد.

این مقررات در جریان مذاکرات بین سفارتکبری اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران و مقامات مربوطه دولت شاهنشاهی ایران مورد توافق قرار گرفت و از طرف شوروی بوسیله سفارتکبری و از طرف ایران بوسیله سازمان برنامه امضاء شده و از تاریخ ۲۶ اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۳ دارای اعتبار می شود.

این سفارت از فرصت استفاده نموده احترامات فائقه را تجدید می نماید.

تهران مورخ ۲۶ اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۳

وزارت امور خارجه شاهنشاهی ایران

اداره دوم سیاسی

تهران

* * *

۲۷. موافقتنامه بلند مدت مبادله کالا

سند شماره ۱۵۱

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه طویل المدة مبادله کالا

بین

ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر باینکه مایلند بوسائل ممکنه برای توسعه مناسبات بازرگانی دو کشور بر اساس تساوی حقوق و منافع متقابل همکاری نمایند و با توجه بتمایلی که به تحکیم بیش از بیش مناسبات دوستانه حسن همجواری بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی دارند و با در نظر گرفتن مقررات قرارداد بازرگانی و بحرپیمایی منعقدہ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ تصمیم گرفتند برای مبادله کالا بین دو کشور موافقتنامه طویل المدة منعقد و نسبت بمراتب زیر توافق حاصل نمودند:

ماده ۱

مبادله کالا بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مدتیکه از اول آوریل ۱۹۶۴ شروع و در ۳۱ مارس ۱۹۶۷ خاتمه می یابد بر اساس فهرستهای شماره یک و دو منضم باین موافقتنامه صورت خواهد گرفت. این فهرستها ممکن است بتوافق طرفین تصحیح و تکمیل گردد.

ماده ۲

مفاد ماده یک حقوق اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و مؤسسات بازرگانی خارجی شوروی را نسبت بانعقاد قرارداد برای خرید و فروش کالاهاییکه در فهرستهای شماره یک و دو ذکر نشده و کالاهایی که در فهرستها ذکر شده ولی سهمیه آن کلاً مورد استفاده قرار گرفته محدود نمی سازد مشروط بر اینکه مقامات صلاحیتدار طرفین موافقت نمایند.

ماده ۳

پرداختهای مربوط بمبادلاتیکه بر طبق این موافقتنامه انجام می گیرد بر اساس مقررات موافقتنامه پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در تاریخ امروز بامضاء رسیده صورت خواهد گرفت.

ماده ۴

بمنظور تسهیل اجراء این موافقتنامه دو دولت در مواردیکه ایجاب نماید نسبت بمسائل مربوط به اجرای آن با یکدیگر مشاوره خواهند نمود و بدین منظور نمایندگان دو دولت به پیشنهاد یکی از طرفین در مکان و زمانیکه مورد توافق طرفین باشد ملاقات خواهند کرد. در مسکو بتاريخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ در دو نسخه بزبان فارسی و روسی تنظیم گردید که هر دو متن آن متساویاً معتبر می باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران	از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
امضاء	امضاء

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران

فهرست شماره یک

کالاهای منظور شده برای تحویل از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مدت از

یازدهم فروردین ۱۳۴۳ تا ۱۰ فروردین ۱۳۴۶

نوع کالا	واحد مقدار یا ارزش	سال اول از ۱۳۴۳/۱/۱۱ تا ۱۳۴۴/۱/۱۰	سال دوم از ۱۳۴۴/۱/۱۱ تا ۱۳۴۵/۱/۱۰	سال سوم از ۱۳۴۵/۱/۱۱ تا ۱۳۴۶/۱/۱۰
۱. سنگ پیریت با آلیاژ مس تا ۱۵٪	هزار تن	۲۵	۳۰	۳۵
۲. سنگ سرب	هزار تن	۱۰	۱۲	۱۵
۳. سنگ روی	هزار تن	۳۰۰	۴۰۰	۴۰۰
۴. حنا و سمس	هزار تن	۹	۹	۱۰
۵. پنبه	هزار تن	۳/۲	۳/۲	۳/۲
۶. پشم گوسفند	هزار تن	بطور یادداشت	بطور یادداشت	بطور یادداشت
۷. پشم شتر	هزار جلد	۱۰۰	۱۰۰	۱۲۰
۸. پوست قره گل	هزار جلد	۲۵۰	۲۵۰	۲۵۰
۹. پوست بره	میلیون جلد	۱/۲	۱/۲	۱/۵
۱۰. پوست بز	هزار تن	۵۵۰	۶۰۰	۶۰۰
۱۱. توتون	هزار تن	۲۰	۳۰	۴۰
۱۲. کتیرا	هزار تن	۲۰	۳۰	۴۰
۱۳. روده	هزار تن	۲۰	۳۰	۴۰
۱۴. برنج	هزار تن	۲۰	۳۰	۴۰

شوروی (اتحاد جماهیر) / ۴۰۵

۱۵. چای	بطور یادداشت	بطور یادداشت	بطور یادداشت
۱۶. دانه‌های روغنی			
کنجد. کرچک و بزرک)	هزار تن	۱	۱
۱۷. ماهی و فرآورده آن	هزار دلار	۱۲۹۳	۱۲۹۳
۱۸. سبزه	هزار تن	۹	۱۰
۱۹. خرما	بطور یادداشت	بطور یادداشت	بطور یادداشت
۲۰. مغز بادام	تن	۷۰۰	۷۰۰
۲۱. فرش	بطور یادداشت	بطور یادداشت	بطور یادداشت
۲۲. کالاهای متفرقه منجمله برگه			
زردآلو، قیسی و مغز هسته و			
سایر خشکبار پارچه پشمی			
کارهای دستی - کتابهای			
ادبی و انتشارات دیگر -			
فیلمهای سینما صفحات گرامافون			
و کالاهای دیگر	هزار دلار	۶۶۷	۸۰۰
			۱۰۰۰

۳. فهرست کالاهای صادراتی شوروی

کالاهای منظور شده برای تحویل از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران در مدت از

اول آوریل ۱۹۶۴ تا ۳۱ مارس ۱۹۶۷

نوع کالا	واحد مقدار یا ارزش	سال اول از آوریل ۱۹۶۴	سال دوم از آوریل ۱۹۶۵	سال سوم از آوریل ۱۹۶۶ تا ۳۱ مارس ۱۹۶۷
۱. ماشین آلات تولید نیرو و معدن ساختمان - صنایع غذایی - شیمیایی فلزکاری و ماشین آلات دیگر و لوازم یدکی آنها - ماشین آلات فلزبری و درودگری - ادوات بصری و لوازم یدکی آنها - یاطاقان و ابزار	هزار دلار	۲۶۶۷	۴۰۰۰	۵۳۳۳
۲. تراکتور ماشینهای کشاورزی و لوازم یدکی آنها	هزار دلار	۶۷۰	۱۰۶۷	۱۶۰۰
۳. اتومبیل و قطعات منفصله و لوازم یدکی آنها	هزار دلار	۱۳۳	۲۶۷	۵۴۰
۴. دوچرخه و موتورسیکلت و لوازم یدکی آنها	هزار دلار	۶۷	۸۰	۱۰۷
۵. آهن و فولاد و چدن و اشیاء ساخته شده از آنها	هزار تن	۱۵	۲۵	۳۰
۶. مواد شیمیایی	هزار دلار	۴۶۷	۴۶۷	۴۶۷
۷. نفتالین	تن	۲۰۰	۲۰۰	۲۰۰
۸. رنگها	هزار دلار	۱۷۳	۱۷۳	۱۷۳
۹. شیشه جام	هزار دلار	۶۷	۶۷	۹۳
۱۰. چوب و الوار و تخته هزار متر مکعب		۳۵	۳۵	۴۰

۳۰۰	۲۵۰	۲۰۰	هزار اصله	۱۱. تراورس چوبی اشباع نشده
۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	متر مکعب	۱۲. تخته چندلا (فانر)
				۱۳. کاغذ و مقوا و اشیاء
۱۲	۹	۶	هزار تن	ساخته شده از آنها
۲۲۷	۲۰۰	۲۰۰	هزار دلار	۱۴. تور و لوازم صید ماهی
۱۰۰	۹۰	۷۵	هزار تن	۱۵. قند و شکر
۲۶۷	۲۶۷	۲۶۷	هزار دلار	۱۶. ظروف چینی
				۱۷. دارو و لوازم طبی و
۱۶۰	۱۶۰	۱۳۳	هزار دلار	جراحی
۱۳۳	۱۳۳	۶۷	هزار دلار	۱۸. چرخ خیاطی
۴	۳	۳	میلیون عدد	۱۹. لامپ الکتریک
				۲۰. کالاهای متفرقه منجمله
				قپان دوربین عکاسی -
				لوازم اندازه گیری
				برقی - آلات موسیقی - گریس -
				عطریات و لوازم آرایش -
				محصول غذایی
				نوشت افزار - لوازم خرازی
				- پریموس
				کارد و چنگال و قاشق -
				انواع ساعت
				ماشین تحریر - ماشینهای
				خانگی برقی -
				کتابهای ادبی و فنی -
				فیلمهای سینما
				صفحات گرامافون و
۱۰۰۰	۸۰۰	۶۶۷	هزار دلار	کالاهای دیگر

۲۸. موافقتنامه پرداخت سند شماره ۱۵۲

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه پرداخت بین ایران و

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با توجه بقرارداد بازرگانی و بحریمایی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ درباره مراتب زیر توافق حاصل نمودند:

ماده ۱

کلیه پرداختهای جاری بازرگانی و غیر بازرگانی مذکور در ماده ۳ این موافقتنامه که بین اشخاص حقیقی یا حقوقی ساکن ایران و اشخاص حقوقی یا حقیقی ساکن اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی انجام می‌گیرد بموجب مقررات این موافقتنامه صورت خواهد گرفت.

ماده ۲

پرداختهای بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در ماده ۱ این موافقتنامه پیش بینی شده در ایران توسط بانک مرکزی ایران «تهران» و در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی توسط بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی «مسکو» صورت خواهد گرفت برای اجرای این منظور:

الف) بانک مرکزی ایران که نمایندگی از طرف دولت شاهنشاهی ایران عمل می‌کند بنام بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی «مسکو» حسابی به دلار آمریکا در دفاتر خود باز می‌کند که عنوان آن «حساب پایاپای بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی» خواهد بود.

ب) بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که نمایندگی از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عمل می‌کند بنام بانک مرکزی ایران حسابی به دلار آمریکا در دفاتر خود باز می‌کند که عنوان آن «حساب پایاپای بانک مرکزی ایران» خواهد بود.

حسابهای مذکور در بالا مولد بهره نخواهد بود و هیچگونه عوارض و مالیاتی بآنها تعلق نخواهد گرفت.

ماده ۳

پرداختهای زیر بصورت پرداختهای جاری تلقی خواهند شد:

۱. پرداختهای مربوط بمبادله کالا بین دو کشور و کلیه هزینههای مربوطه اعم از مخارج بیمه و کرایه و هزینههای مشابه آن.
۲. هزینههای ترانزیتی ناشی از قرارداد ترانزیت منعقد بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی.
۳. پرداخت عوارض بندری و سایر هزینههای مربوط به کشتیرانی و راه آهن و هواپیمایی.
۴. هزینههای مربوط به تشکیل بازارهای مکاره و نمایشگاهها.
۵. پرداخت مالیات و عوارض و حقوق گمرکی و حق العمل کاری و پاداش و غیره.
۶. پرداختهای ادواری بین ادارات پست و تلگراف و تلفن.
۷. هزینههای ساختمان و تعمیر انبارها و سایر امکنه و کشتیها.
۸. پرداختهای مربوط به حقوق پروانهها و اجازه نامهها و علامات بازرگانی و حق التألیف و غیره.
۹. پرداخت عوارض کنسولگری.
۱۰. پرداختهای مربوط به پخش فیلمهای سینما.
۱۱. دستمزد و حق الزحمه مربوط به نصب تأسیسات صنعتی و خدمات کارشناسان.
۱۲. پرداخت هزینههای مربوط به جهانگردی و مخارج مسافرتها مربوط به امور بازرگانی و فرهنگی.
۱۳. هزینه نگهداری نمایندگیهای دیپلماتیک و بازرگانی و سایر نمایندگیها و میسیونهای رسمی و هیئتهای نمایندگی مختلف.

۱۴. هر نوع پرداخت دیگری که بانک مرکزی ایران و بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره آن موافقت نمایند.

ماده ۴

بمنظور تأمین جریان بلاانقطاع پرداختها از طریق حسابهای مذکور در ماده ۲ این موافقتنامه بانک مرکزی ایران و بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هر یک بدیگری اعتبار فنی بمبلغ دو میلیون دلار آمریکا اعطا خواهند نمود. در صورتیکه مانده حسابهای فوق از مبلغ اعتبار فنی مذکور تجاوز کند نسبت بمبلغ اضافه دو درصد بهره تعلق خواهد گرفت.

طرفین بمنظور رفع این تجاوز از طریق دادوستد کالا در مدت سه ماه اقدامات لازمه را بعمل خواهند آورد.

چنانچه طی این مدت مبلغ متجاوز از اعتبار فنی تسویه نشد بانک بستانکار می تواند هر موقع مطالبه نماید که مبلغ اضافی بد دلار آمریکا یا به هر ارز آزاد قابل تبدیل دیگری که مورد توافق بانکهای دو کشور واقع گردد پرداخت شود.

تسعیر دلار آمریکا بسایر ارزها بر حسب محتوی طلای دلار آمریکا و ارزهای مربوط در روز پرداخت انجام خواهد شد.

ماده ۵

مبلغ قراردادهاییکه بین شرکتها و بازرگانان ایران و مؤسسات بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی منعقد می شود ممکن است بد دلار آمریکا یا بسایر ارزها ذکر شود.

ماده ۶

در صورتیکه در محتوی طلای دلار آمریکا (فعلاً یک دلار آمریکا دارای ۰/۸۸۸۶۷۱ گرم طلای ناب می باشد) تغییری حاصل گردد بانک مرکزی ایران و بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مانده حسابهای مذکور در ماده ۲ این موافقتنامه را با توجه بتاریخ تغییر محتوی طلای دلار و به نسبت تغییر حاصله تجدید ارزیابی خواهند کرد.

ماده ۷

پس از انقضای مدت اعتبار این موافقتنامه بانک مرکزی ایران و بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی دریافتها و پرداختهای مربوط بکلیه قراردادهایی که در مدت اعتبار این موافقتنامه منعقد شده باشد از طریق حسابهای مذکور در ماده ۲ و بر طبق مقررات این موافقتنامه انجام خواهند داد.

چنانچه بعد از مدت ۹ ماه از تاریخ انقضای اعتبار این موافقتنامه بدهی یکی از طرفین بوسیله تحویل کالا تسویه نشده باشد طرف بدهکار موظف است آنرا بدولار آمریکا یا بهر ارز آزاد قابل تبدیل دیگری که مورد توافق طرفین واقع گردد بپردازد.

ماده ۸

بانک مرکزی ایران و بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با موافقت یکدیگر ترتیبات فنی لازم برای اجرای این موافقتنامه را خواهند داد.

ماده ۹

این موافقتنامه باید بتصویب طرفین متعاهدین بر طبق قوانین و مقررات هر یک از دو کشور برسد و از تاریخ امضای آن موقتاً و از تاریخ مبادله یادداشتهای مبنی بر تصویب آن بطور قطعی اعتبار خواهد یافت.

این موافقتنامه برای مدت یکسال که از تاریخ اعتبار قطعی آن شروع می شود منعقد شده و در صورتیکه یکی از طرفین با اخطار کتبی سه ماه قبل از تاریخ انقضاء فسخ آنرا خواستار نشده باشد بطور ضمنی از طرف طرفین برای دوره های بعد سال بسال تمدید خواهد شد.

این موافقتنامه در مسکو در تاریخ ۳۰ خرداد ماه سال ۱۳۴۳ در دو نسخه هر کدام بزبانهای فارسی و روسی تنظیم شده که هر دو متن آن متساویاً معتبر می باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

امضاء

امضاء

سند شماره ۱۵۳

۲. نامه متبادل بین وزیر اقتصاد ایران و وزیر بازرگانی شوروی درباره موافقتنامه پرداخت

جناب آقای وزیر

افتخار دارد نظر به موافقتنامه پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در تاریخ امروز بامضاء رسید توافق حاصله را مبنی بر اینکه بانک روس و ایران هم حق خواهد داشت عملیات ارزی و بانکی مربوط به تجارت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را بموجب موافقتنامه فوق‌الذکر انجام دهد تأیید نماید. این توافق در مدت اعتبار مقررات موافقتنامه پرداخت مزبور معتبر خواهد بود.

خواهشمندم جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد دولت شاهنشاهی ایران

امضاء

جناب آقای ن.س پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

* * *

سند شماره ۱۵۴

جناب آقای وزیر

احتراماً وصول نامه مورخ امروز آنجناب را که متن آن بشرح زیر است اعلام می‌دارد:
«افتخار دارد نظر به موافقتنامه پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در تاریخ امروز بامضاء رسید توافق حاصله را مبنی بر اینکه بانک روس و ایران هم حق خواهد داشت عملیات ارزی و بانکی مربوط به تجارت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی را بموجب موافقتنامه فوق‌الذکر انجام دهد تأیید نماید. این توافق در مدت اعتبار

مقررات موافقتنامه پرداخت مزبور معتبر خواهد بود.»

خواهشمندم جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

ن.س. پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

امضاء

جناب آقای دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصادی دولت شاهنشاهی ایران

* * *

سند شماره ۱۵۵

۳. نامه متبادل بین وزیر اقتصاد ایران و وزیر بازرگانی شوروی درباره تسهیل روابط

محرمانه

بازرگانی

جناب آقای وزیر

از آنجا که روابط بازرگانی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر اساس منافع متقابل و اصل پایاپای استوار است و همیشه طرفین کوشا بوده‌اند که صادرات و واردات خود را بکشور یکدیگر در سطح متعادل حفظ نمایند و با توجه باینکه میزان مبادلات دو کشور از هر طرف قابل توجه می‌باشد دولت ایران موافقت می‌نماید که تسهیلات لازم منجمله اجازه واردات کالاهایی را که ورود آنها در مقابل پرداخت وجه از طریق گشایش اعتبار اسنادی مجاز است با برات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برقرار سازد.

خواهشمندم جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد دولت شاهنشاهی ایران

امضاء

جناب آقای ن. س. پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

سند شماره ۱۵۶

محرمانه

جناب آقای وزیر

احتراماً وصول نامه مورخ امروز آن جناب را که متن آن بشرح زیر است اعلام می‌دارد:
«از آنجا که روابط بازرگانی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر اساس منافع متقابل و اصل پایاپای استوار است و همیشه طرفین کوشا بوده‌اند که صادرات و واردات خود را بکشور یکدیگر در سطح متعادل حفظ نمایند و با توجه باینکه میزان مبادلات دو کشور از هر طرف قابل توجه می‌باشد دولت ایران موافقت می‌نماید که تسهیلات لازم منجمله اجازه واردات کالاهایی را که ورود آنها در مقابل پرداخت وجه از طریق گشایش اعتبار اسنادی مجاز است با برات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی برقرار سازد.»

خواهشمندم جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

ن. س. پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

امضاء

جناب آقای دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد دولت شاهنشاهی ایران

۲۹. موافقتنامه حمل و نقل هوایی سند شماره ۱۵۷

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

نظر باینکه دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که از این پس طرفین متعاهدین نامیده می‌شوند متساویاً مایلند موافقتنامه‌ای بمنظور تأسیس و بهره‌برداری بازرگانی سرویسهای هوایی بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی منعقد نمایند.

بنابر این نمایندگان تام‌الاختیار خود را برای این منظور بشرح زیر تعیین نموده‌اند:

دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای عباس آرام وزیر امور خارجه

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

جناب آقای یوگنی فدوروویچ لوکینوف رئیس هیئت نمایندگی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نمایندگان مزبور پس از مبادله اختیارنامه‌های خود که در کمال صحت و اعتبار بود درباره مواد ذیل موافقت نمودند:

ماده اول

از لحاظ این موافقتنامه:

۱. مقصود از عبارت «مقامات هواپیمایی» در مورد ایران رئیس اداره کل هواپیمایی کشوری و هر شخص یا هیئتی است که مجاز باشد کلیه وظایف فعلی رئیس اداره کل مزبور را انجام دهد و در مورد دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی رئیس اداره کل هواپیمایی کشوری منتسب به شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و هر شخص یا هیئتی است که مجاز باشد کلیه وظایف فعلی رئیس اداره کل هواپیمایی کشوری منتسب به شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مزبور را انجام دهد.

۲. مقصود از عبارت «مؤسسه هواپیمایی معینه» یک مؤسسه هواپیمایی است که یکی

از طرفین متعاقد کتباً بعنوان مؤسسه هواپیمایی که در خط یا خطوط مشخصه مندرج در جدول خطوط پرواز منضم باین موافقتنامه بهره‌برداری خواهد نمود بطرف دیگر معرفی نماید.

۳. مقصود از عبارت «سرویس هوایی» هر سرویس هوایی است که طبق برنامه بوسیله هواپیما بمنظور حمل و نقل عمومی مسافر و پست یا بار انجام می‌شود.

۴. مقصود از عبارت «سرویس هوایی بین‌المللی» سرویس هوایی است که از فضای قلمرو بیش از یک کشور بگذرد.

۵. مقصود از عبارت «توقف بمنظورهای غیر بازرگانی» فرود آمدن برای هر مقصودی غیر از سوار یا تخلیه کردن مسافر و بار یا پست می‌باشد.

۶. مقصود از عبارت «مبداء» قلمرو کشوری است که در آن مسافر و یا بار برای حمل در هواپیما سوار و یا بارگیری می‌شود مشروط بر اینکه چنین مسافران و یا بارها لاقلاً سه روز و پانزده روز بترتیب در آن قلمرو باقی بمانند.

۷. مقصود از عبارت «مقصد» قلمرو کشوری است که در آن مسافر و یا بار پیاده یا تخلیه می‌شود مشروط بر اینکه چنین مسافران و یا بارها لاقلاً سه روز و پانزده روز به ترتیب در آن قلمرو باقی بمانند.

۸. مقصود از عبارت «ظرفیت» در مورد هواپیما گنجایش بارگیری هواپیمای مزبور است که در تمام یا قسمتی از خط موجود می‌باشد و مقصود از «ظرفیت» درباره «سرویس مورد موافقت» گنجایش آن هواپیما است که در سرویس مزبور مورد استفاده قرار می‌گیرد ضربدر تعداد دفعات رفت و آمد هواپیمای مزبور در زمان معین و خط و یا قسمتی از آن.

ماده دوم

۱. هر طرف متعاقد حقوق مشخصه در این موافقتنامه را برای بکار انداختن سرویسهای هوایی بوسیله مؤسسات هواپیمایی معینه بشرح زیر بطرف متعاقد دیگر اعطا می‌نماید:

حق ترانزیت - حق توقف بمنظورهای غیر بازرگانی - حق ورود و خروج تجارتي برای حمل و نقل بین‌المللی مسافر و بار و پست در نقاطی واقع در قلمرو خود که در هر یک از خطوط مشخصه در بند مربوطه جدول خطوط پرواز ضمیمه این موافقتنامه مندرج است.

۲. سرویسهای هوایی در خطوط مشخصه - بین تهران و مسکو و نقاط ماوراء ممکن است بوسیله مؤسسات هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین باسامی زیر افتتاح گردد:
الف) شرکت هواپیمایی ملی ایران (ایران ار)

ب) اداره کل هواپیمایی کشوری منتسب به شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی (اثر و فلوت)

۳. پروانه بهره‌برداری بدون تأخیر غیرموجه و حداکثر سی روز پس از دریافت اعلامیه حاکی از قصد یکطرف متعاهد دائر به بهره‌برداری در خطوط مشخصه از طرف متعاهد دیگر اعطا خواهد گردید.

ماده سوم

۱. هر یک از طرفین متعاهدین خطوط پرواز هواپیما در سرویس‌های مورد موافقت و نقاط عبور از مرزهای مملکتی را در داخل قلمرو خود تعیین خواهد نمود.

۲. جنبه‌های بازرگانی سرویسهای مورد موافقت موضوع موافقتنامه جداگانه خواهد بود که بین مؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین منعقد و برای تصویب به مقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین تسلیم خواهد شد.

۳. موافقتنامه بازرگانی مزبور از جمله موضوعات مندرج در مواد ۹ و ۱۰ این موافقتنامه را شامل خواهد بود و همچنین سایر موضوعات مربوط به همکاری بازرگانی را بطور نامحدود از قبیل مراقبت فنی هواپیما در روی زمین و محاسبات مالی و ترتیبات راجع به هندولینگ بار و مسافر و ترتیبات مربوط به خدمات مسافری و همچنین ترتیبات فروش جا در هواپیما و حمل و نقل بمقصد کشورهای ثالث و بالعکس را دربر خواهد داشت.

ماده چهارم

۱. قوانین و مقررات یک طرف متعاهد درباره ورود و خروج هواپیمایی که در حمل و نقل هوایی بین‌المللی اشتغال دارند و در داخل قلمرو آن و همچنین قوانین و مقررات مربوط به پرواز و ناوبری این نوع هواپیماها در قلمرو مزبور درباره هواپیمای مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاهد دیگر بمورد اجرا گذارده خواهد شد و از طرف هواپیمای مزبور در موقع ورود و

خروج و در موقعی که در قلمرو طرف متعاقد اول می‌باشند رعایت خواهد گردید.

۲. قوانین و مقررات یک طرف متعاقد درباره ورود و خروج مسافر و سرنشین و بار و پست هواپیما در داخل قلمرو آن از قبیل مقررات مربوط به ورود و ترخیص و مهاجرت و گذرنامه و گمرک و ارز و قرنطینه توسط خود مسافری و سرنشینان هواپیمای طرف متعاقد دیگر و یا از طرف آنان در موقع ورود و خروج و در مدتی که در داخل قلمرو طرف متعاقد اول می‌باشند رعایت خواهد گردید.

بار و پست - نیز مشمول قوانین و مقررات فوق‌الذکر خواهد بود.

۳. هر یک از طرفین متعاهدین نسخه‌های قوانین و مقررات مربوطه مورد اشاره در این ماده را در اختیار طرف متعاقد دیگر خواهد گذارد.

ماده پنجم

هر یک از طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ خواهد داشت که حقوق پیش‌بینی شده در ماده ۲ این موافقتنامه را که بیک مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاقد دیگر اعطا شده است معلق یا فسخ نماید و یا شرایطی را که برای استفاده آن مؤسسه از حقوق مزبور لازم می‌داند تحمیل کند در موردیکه قانع نشده باشد که مالکیت عمده و تسلط مؤثره در مؤسسه هواپیمایی معینه مزبور در دست اتباع طرف متعاقد دیگر می‌باشد و یا در مواردی که مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاقد دیگر از اجرای قوانین و مقررات کشور اعطا کننده حق تخلف نماید و یا بهر نحوی از بهره‌برداری طبق مقررات این موافقتنامه و یا تعهدات ناشی از آن خودداری کند بجز موردی که تعلیق حقوق از نظر حفظ بیخطری پرواز فوریت داشته باشد این اختیار با مشورت طرف متعاقد دیگر بکار خواهد رفت.

ماده ششم

۱. بمنظور تأمین بیخطری پرواز در سرویسهای مورد موافقت هر طرف متعاقد تسهیلات لازمه رادیویی - روشنایی باند - اطلاعات جوی و سایر خدمات مورد نیاز بهره‌برداری از این پروازها را در اختیار هواپیماهای طرف متعاقد دیگر قرار خواهد داد و نیز مشخصات این خدمات و اطلاعات مربوط به فرودگاههای اصلی و فرودگاههای احتیاطی را که ممکن است

هواپیما در آنجا فرود آید و همچنین اطلاعات راجع بخطوط پرواز در داخل قلمرو خود را بطرف متعاقد دیگر اطلاع خواهد داد.

۲. موضوعات مربوط بتأمین بیخطری پرواز و مسئولیت طرفین متعاقد در انجام پروازها در صلاحیت مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین خواهد بود و در ضمیمه ۲ این موافقتنامه ذکر خواهد شد.

۳. ضمیمه شماره ۱ - خطوط مشخصه در جدول خطوط پرواز - بوسیله موافقتنامه‌ای که بین مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین در ظرف مدت اعتبار قانونی موافقتنامه حاضر منعقد می‌گردد قابل تغییر خواهد بود.

ماده هفتم

طرفین متعاهدین بمنظور جلوگیری از اقدامات تبعیض آمیز و رعایت تساوی عمل موافقت می‌نماید که:

۱. عوارضی که یکی از طرفین متعاهدین در مورد مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاقد دیگر برای استفاده از فرودگاهها و سایر تسهیلات وضع می‌نماید و یا اجازه وضع آنرا می‌دهد در حدود عوارض طرف متعاقد دیگر خواهد بود.

۲. سوخت - روغنهای چرب کردن موتور - لوازم فنی مصرفی - قطعات یدکی - تجهیزات عادی و ذخایر خواربار که از طرف مؤسسه هواپیمایی معینه یکی از طرفین متعاهدین که مجاز به بهره‌برداری از خطوط و سرویسهای مذکور در این موافقتنامه است و منحصرأً برای استفاده هواپیما و مسافین و سرنشینان چنین مؤسسه هواپیمایی وارد قلمرو طرف متعاقد دیگر می‌گردد بر اساس معامله متقابل از پرداخت حقوق گمرکی و عوارض بازرسی و سایر حقوق یا عوارض مملکتی معاف خواهد بود.

۳. سوخت و روغنهای چرب کردن موتور - سایر لوازم فنی مصرفی - قطعات یدکی تجهیزات عادی و ذخایر خواربار که منحصرأً برای استفاده هواپیما و مسافین و سرنشینان آن در هواپیمای مؤسسات هواپیمایی یکی از طرفین متعاهدین که مجاز به بهره‌برداری از خطوط و سرویسهای مشخصه مندرج در این موافقتنامه می‌باشد نگهداری می‌شود در موقع ورود بقلمرو

طرف متعاقد دیگر یا خروج از آن بر اساس معامله متقابل از حقوق گمرکی و عوارض بازرسی و سایر حقوق یا عوارض مملکتی معاف خواهد بود ولو اینکه این لوازم در پروازهای هواپیمای مزبور بر فراز آن قلمرو مورد استفاده یا مصرف قرار گیرد.

۴. سوخت و روغنهای چرب کردن موتور - سایر لوازم فنی مصرفی - قطعات یدکی تجهیزات عادی و ذخایر خواربار که در قلمرو یک طرف متعاقد در هواپیمای مؤسسه هواپیمایی طرف متعاقد دیگر بارگیری و در سرویسهای بین‌المللی مصرف می‌شود بر اساس معامله متقابل از حقوق گمرکی و مالیات و عوارض بازرسی و سایر حقوق یا عوارض مملکتی معاف خواهد بود.

۵. هر یک از طرفین متعاهدین تهیه سوخت هواپیما و روغنهای چرب کردن موتور که دارای نوع و جنس و مشخصات مورد احتیاج مؤسسه هواپیمایی طرف متعاقد دیگر باشد بقیمت عادلانه تأمین خواهد کرد.

ماده هشتم

۱. هواپیماهای مؤسسه هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین طی پرواز بر فراز قلمرو طرف متعاقد دیگر باید علامات شناسایی کشور خود را که برای پروازهای بین‌المللی تعیین گردیده و گواهینامه‌های ثبت هواپیما و گواهینامه قابلیت پرواز و صورت مسافرت و بارهای خود را که نشان دهنده مبدا حرکت آنها باشد و سایر اسناد هواپیما صادره از طرف مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین و همچنین پروانه تجهیزات رادیویی را دارا باشد. خلبان و سایر سرنشینان هواپیما باید دارای گواهینامه‌های مربوطه باشند کلیه اسناد مذکور در فوق که بوسیله یکی از طرفین متعاهدین صادر گردیده یا معتبر شناخته شده باشد در داخل قلمرو طرف متعاقد دیگر نیز معتبر شناخته خواهد شد.

۲. هر یک از طرفین متعاهدین این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که از شناسایی گواهینامه‌های صلاحیت و پروانه‌هایی که طرف متعاقد دیگر باتباع او اعطا نموده است برای پرواز بر فراز قلمرو خود خودداری نماید.

۳. روادید سرنشینان و سایر کارمندان هواپیمای طرفین متعاهدین باید قبلاً و در فرصت

کافی صادر شده و حداقل شش ماه معتبر باشد. این روایدها در مدت اعتبار خود برای هر تعداد پرواز که بداخل یا بخارج از قلمرو طرف متعاقد دیگر انجام می‌گیرد معتبر خواهد بود.

ماده نهم

۱. مؤسسات هواپیمایی معینه هر دو طرف متعاقد فرصت مناسب و متساوی خواهند داشت که از سرویسهای مورد موافقت در خطوط مشخصه بین قلمروهای خود و ماوراء آنها بهره‌برداری نمایند هدف اصلی تأسیس سرویسهایی که بر طبق مواد ۲ و ۳ دائر می‌شود فراهم نمودن ظرفیتی برای حمل و نقل مسافرین و باروپست ما بین قلمرو طرف متعاهدی که مؤسسه هواپیمایی را تعیین می‌کند و قلمرو طرف متعاقد دیگر خواهد بود.

۲. مؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین بمنظور اجرای عملی ماده حاضر و برای حصول توافق بین خود با یکدیگر مشورت خواهند کرد. توافقی که بدین ترتیب حاصل می‌شود برای تصویب به مقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین تسلیم خواهد شد.

۳. در صورت عدم توافق بین مؤسسات هواپیمایی قبل از افتتاح سرویسها و در مورد هرگونه تغییر بعدی ظرفیت مقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین درباره اجرای عملی اصول مندرج در بندهای قبلی این ماده بمنظور بهره‌برداری از سرویسهای مورد موافقت در خطوط مشخصه در ضمیمه یک این موافقتنامه بوسیله مؤسسات هواپیمایی معینه - با یکدیگر توافق خواهند کرد.

ماده دهم

۱. تعرفه‌های هر یک از سرویسهای مورد موافقت به مأخذ عادلانه و یا توجه بتمام عوامل مربوطه از جمله جنبه اقتصادی بهره‌برداری و سود عادلانه و خصوصیات سرویس و تعرفه‌های سایر مؤسسات هواپیمایی که بطور منظم در تمام یا قسمتی از خطوط مشخصه پرواز می‌کنند تعیین خواهد شد.

۲. تعرفه‌هایی که باید بموجب این موافقتنامه از طرف مؤسسات هواپیمایی معینه در مورد هر یک از خطوط مشخصه بین قلمروهای طرفین متعاهدین یا بین قلمرو یک طرف متعاقد و قلمرو کشورهای دیگر غیر از کشوری که مؤسسه هواپیمایی را تعیین می‌کند - بمورد

اجرا درآید بطریق زیر معین خواهد شد.

الف) یا بر طبق تصمیمات مربوطه دستگاه تعیین تعرفه یک اتحادیه حمل و نقل هوایی که مورد قبول طرفین متعاهدین باشد.

ب) یا با توافق بین مؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین.

۳. تعرفه‌هایی که بدین ترتیب مورد توافق قرار می‌گیرد برای تصویب بمقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین تسلیم خواهد شد و سی روز پس از تأیید مقامات هواپیمایی مزبور بمرحله اجرا در خواهد آمد. این مدت را در موارد خاص با موافقت مقامات فوق می‌توان تقلیل داد. هیچ تعرفه‌ای بدون تصویب مقامات هواپیمایی دو طرف بمرحله اجرا در نخواهد آمد.

ماده یازدهم

۱. کلیه حسابهای فیما بین مؤسسه هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین بموجب مقررات موافقتنامه پرداخت بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ واریز خواهد شد.

۲. حسابهای مذکور بطور آزاد قابل انتقال بوده و مشمول هیچگونه مالیات یا محدودیتی نخواهد بود.

۳. اشخاصی که قصد مسافرت بین تهران و مسکو را دارند در موقع خرید بلیط هواپیما در ایران یا اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی آزادند با ایران‌ار و یا با اثروفلوت مسافرت کنند.

۴. اشخاصی که قصد مسافرت دارند از هر ملیتی که باشند - می‌توانند آزادانه بلیط مسافرت در سرویسهای مشخصه را در ایران بریال و در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بروبل خریداری نمایند.

۵. بار و اثاثه مسافرین نیز مشمول اصول مندرج در بندهای ۳ و ۴ این ماده خواهد بود.

ماده دوازدهم

۱. در صورت فرود اجباری یا سانحه هواپیمای یکی از طرفین متعاهدین در داخل قلمرو طرف متعاهد دیگر طرفی که سانحه در قلمرو او رخ داده باید بلافاصله مراتب را باطلاع طرف

متعاقد دیگر برساند و تدابیر لازم را برای تحقیق درباره علل سانحه و کمک فوری بسرنشینان و مسافرین هواپیما اگر در اثر سانحه آسیب دیده باشند و حفظ هواپیما و محمولات پستی اثاثیه مسافرین و بار آن اتخاذ نماید.

۲. طرفی که درباره سانحه تحقیق می نماید باید نتیجه تحقیقات را با اطلاع طرف دیگر برساند طرف متعاقدی که هواپیما باو تعلق دارد حق دارد ناظرینی تعیین نماید که در جریان تحقیق پیرامون سانحه حضور داشته باشند.

ماده سیزدهم

مقامات هواپیمایی هر یک از طرفین متعاهدین بنا بتقاضای مقامات هواپیمایی طرف متعاقد دیگر اطلاعات و آمارهای مربوط بحمل و نقل در سرویسهای مورد موافقت را که توسط مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاقد اول از مبداء و بمقصد قلمرو طرف متعاقد دیگر انجام می شود بقسمی که معمولاً بوسیله مؤسسه هواپیمایی معینه برای تسلیم بمقامات هواپیمایی ملی خود برای انتشار تهیه می شود جهت مقامات هواپیمایی طرف متعاقد دیگر ارسال خواهد داشت. ارسال هرگونه اطلاعات آماری اضافی مربوط به حمل و نقل که ممکن است مورد تقاضای مقامات هواپیمایی یک طرف متعاقد از مقامات هواپیمایی طرف متعاقد دیگر باشد در صورت تقاضا منوط بمذاکره و توافق مقامات هواپیمایی طرفین متعاهدین خواهد بود.

ماده چهاردهم

۱. هرگونه اختلافی که درباره تفسیر و یا اجرای این موافقتنامه یا ضمائ آن پدید آید ممکن است از طریق مذاکرات مستقیم بین مؤسسات هواپیمایی معینه حل گردد. در صورت عدم توافق این اختلاف ممکن است از طریق مذاکرات بین مقامات هواپیمایی دو کشور حل شود و در صورتی که مقامات هواپیمایی دو کشور نیز نائل بحصول توافق نگردند مورد اختلاف برای حل و فصل بطرفین متعاهدین ارجاع خواهد شد.

۲. اگر طرفین متعاهدین نیز توافق حاصل ننمایند مورد اختلاف ممکن است بکارشناسان مرضی الطرفین ارجاع گردد.

۳. در صورتیکه طرفین درباره تعیین کارشناسان فوق توافق ننمایند و یا کارشناسان

مزبور موفق بحل مورد اختلاف نگردند یا طرفین تصمیم کارشناسان را بموقع اجرا نگذارند هر یک از طرفین متعاهدین می توانند حقوق اعطایی طبق این موافقتنامه را محدود یا معلق یا لغو نمایند.

ماده پانزدهم

چنانچه هر یک از طرفین متعاهدین مایل بتغییر مقررات این موافقتنامه باشند می توانند تقاضای مشورت بین مقامات هواپیمایی صالحه طرفین متعاهدین را بنمایند. این مشورت در فاصله ۶۰ روز پس از تاریخ درخواست آغاز خواهد گردید. همین روش نیز در صورتی که یکی از طرفین متعاهدین مایل به مشورت درباره اجرا یا تفسیر مقررات این موافقتنامه باشد بکار خواهد رفت. پس از آنکه مقامات هواپیمایی مذکور در فوق درباره تغییر موافقتنامه حاضر بتوافق رسیدند این تغییر پس از تأیید بوسیله مبادله یادداشت از مجرای سیاسی بمرحله اجرا در خواهد آمد.

ماده شانزدهم

هیچیک از مقررات موافقتنامه حاضر نباید چنین تعبیر یا تلقی شود که حقوق انحصاری و استثنایی بطرف متعاهد دیگر یا مؤسسه هواپیمایی آن طرف اعطا شده یا نسبت بمؤسسات هواپیمایی هر کشور دیگری تبعیض بعمل آمده است.

ماده هفدهم

هیچیک از مقررات این موافقتنامه نباید چنین تفسیر و یا تلقی شود که بمؤسسه هواپیمایی معینه یکی از طرفین متعاهدین این حق داده شده است که در قلمرو طرف متعاهد دیگر اقدام بگرفتن مسافر و بار یا پست در مقابل دریافت کرایه یا حق الزحمه بمقصد نقطه دیگری در همان قلمرو بنماید.

ماده هیجدهم

مؤسسات هواپیمایی هر طرف متعاهد در بهره برداری از سرویسهای اصلی مندرجه در این موافقتنامه منافع مؤسسات هواپیمایی طرف متعاهد دیگر را در نظر خواهد گرفت بطوریکه بسرویسهایی که مؤسسات هواپیمایی اخیرالذکر در تمام یا قسمتی از همان خطوط دایر

نموده‌اند لطمه‌ای وارد نیاید.

ماده نوزدهم

در صورتیکه یک قرارداد یا موافقتنامه عمومی چند جانبه‌ای راجع بحقوق مربوط بحمل و نقل سرویسهای هوایی منظم بین‌المللی در مورد دو طرف متعاقد بموقع اجرا درآید موافقتنامه حاضر طوری اصلاح خواهد شد که با مقررات قرارداد یا موافقتنامه مزبور منطبق گردد.

ماده بیستم

هر یک از طرفین متعاقدین می‌تواند در هر موقع قصد خود را مبنی برخاتمه موافقتنامه حاضر بطرف متعاقد دیگر اطلاع دهند در صورتیکه چنین اطلاعیه داده شود این موافقتنامه یکسال پس از تاریخ دریافت اطلاعیه مزبور خاتمه خواهد پذیرفت مگر آنکه اطلاعیه دایر بر خاتمه موافقتنامه قبل از انقضای این مدت با موافقت طرفین متعاقدین مسترد گردد.

ماده بیست و یکم

این موافقتنامه بوسیله هر یک از طرفین متعاقدین بتصویب خواهد رسید و در تاریخ مبادله یادداشت بین طرفین متعاقدین مبنی بر اینکه مقررات قانون اساسی خود را راجع بتصویب موافقتنامه حاضر رعایت نموده‌اند بمرحله اجرا در خواهد آمد. بنا بمراتب فوق امضاء کنندگان زیر که از طرف دولتهای مربوطه خود دارای اختیارات تام می‌باشند این موافقتنامه را امضاء و به مهر خود ممهور نمودند.

تهران بتاریخ ۲۶ مرداد ۱۳۴۳ شمسی در دو نسخه بزبانهای فارسی و روسی و انگلیسی که همگی متساویاً معتبر است بامضاء رسید.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

۲. ضمیمه شماره یک راجع به مسیر خطوط هوایی سند شماره ۱۵۸

ضمیمه یک

منضم بموافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی

سرویسهای مورد موافقت و

جدول خطوط پرواز

۱. خطوطی که مورد استفاده مؤسسه هواپیمایی معینه اتحاد جماهیر شوروی

سوسیالیستی در هر دو جهت قرار می گیرد.

از	به	نقاط بین راه	نقاط ماوراء
مسکو	تهران	—	بغداد
مسکو	تهران	—	کراچی
			بمبئی
			رانگون
			کلمبو
			جاکارتا

۲. خطوطی که مورد استفاده مؤسسه هواپیمایی معینه ایران در هر دو جهت قرار

می گیرد.

از	به	نقاط بین راه	نقاط ماوراء
تهران	مسکو	—	وین
			استانبول
تهران	مسکو	—	استکهلم
			فرانکفورت
			ژنو
			پاریس یا لندن

۳. مؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین می‌توانند هنگام بهره‌برداری از سرویسهای مورد موافقت یک یا کلیه نقاط بین راه و یا نقاط ماوراء را برای فرود حذف نمایند.
۴. پروازهای اضافی و پروازهای خارج از برنامه هواپیماهای مؤسسات هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین ممکن است برحسب درخواست مؤسسات هواپیمایی معینه که بمقامات هواپیمایی طرف متعاقد دیگر تسلیم می‌شود صورت گیرد. درخواستهای مزبور باید لااقل ۳۶ ساعت قبل از موعد پرواز مورد نظر تسلیم شود.
۵. حق بهره‌برداری هوایی تجارتی بین تهران و مسکو منحصرأ بمؤسسات هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین اعطا می‌گردد.

* * *

۳۰. ضمیمه شماره دو راجع به موافقتنامه سند شماره ۱۵۹

ضمیمه شماره ۲

موافقتنامه حمل و نقل هوایی بین دولت شاهنشاهی ایران و

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

شرائط عمومی

۱. طرفین متعاهدین کلیه اقدامات لازم را برای تأمین بهره‌برداری بدون خطر و مؤثر از سرویسهای مورد موافقت اتخاذ خواهند کرد. بدین منظور هر طرف متعاقد کلیه وسائل فنی ارتباطی و ناوبری و سایر خدمات لازم را برای بهره‌برداری از سرویسهای مورد موافقت جهت استفاده هواپیماهای مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاقد دیگر را فراهم خواهد آورد.
۲. اطلاعات و کمکهایی که طبق مقررات این موافقتنامه بوسیله هر طرف متعاقد در دسترس طرف دیگر گذاشته می‌شود باید تکافوی نیازمندیهای موجه مؤسسه هواپیمایی معینه طرف متعاقد دیگر را جهت تأمین احتیاجات بی‌خطری پرواز بنماید.

ارسال اطلاعات

۳. اطلاعاتی که باید توسط هر طرف متعاقد فراهم گردد شامل موارد زیر که مورد عمل در هر کشور متعاقد می‌باشد خواهد بود مشخصات لازم فرودگاههای مقصد و فرودگاههای احتیاطی که برای بهره‌برداری از سرویسهای مورد موافقت تعیین شده است - مشخصات خطوط هوایی که در داخل قلمرو طرف متعاقد مزبور قرار دارند - مشخصات وسایل رادیویی و سایر وسایل هدایت هواپیماها و اطلاعات دیگری که برای انجام دستورالعملهای مراقبت پرواز لازم است و بالاخره اطلاعات مربوط بدستورالعملهای موارد اضطرار و فوریت و بی‌خطری و کنترل هواپیماها در نزدیکی محوطه فرودگاه و علائمی که هنگام پارک کردن هواپیماها بکار می‌روند.

۴. اطلاعات مزبور ضمناً باید شامل کلیه اطلاعات لازم هواشناسی باشد که قبل از پرواز در حین پرواز در سرویسهای مورد موافقت در دسترس گذارده می‌شود. مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین برای مخابره اطلاعات هواشناسی رمز مخابرات بین‌المللی را بکار خواهند برد و نسبت بساعات مخابره پیش‌بینیهای جوی با توجه به برنامه‌های مصوبه در سرویسهای مورد موافقت توافق خواهند نمود.

۵. مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین پیوسته کلیه تغییراتی را که در اطلاعات مذکور در بندهای ۳ و ۴ این ضمیمه حاصل می‌شود در اختیار مؤسسه هواپیمایی و سرویسهای مربوطه قرار خواهند داد و مراقبت خواهند نمود که کلیه این تغییرات بلافاصله مخابره شود.

این اقدام بوسیله صدور بخشنامه‌های بین‌المللی هواپیمایی «NOTAMS» خواه از طریق وسایل مخابراتی بین‌المللی موجوده با تأیید کتبی چنانچه میسر باشد یا آنکه فقط بصورت کتبی بعمل خواهد آمد مشروط بر اینکه مخاطب بتواند بخشنامه را در فاصله مناسبی قبل از انجام پرواز دریافت نماید اینگونه بخشنامه‌های بین‌المللی هواپیمایی باید بزبان روسی و انگلیسی یا فقط بزبان انگلیسی ارسال شود.

۶. مبادله اطلاعات بوسیله بخشنامه‌های بین‌المللی هواپیمایی (NOTAMS) باید حتی‌الامکان هر چه زودتر و در هر حال قبل از آغاز پروازهای مرتب در سرویسهای مورد موافقت شروع شود.

تهیه طرح پرواز و چگونگی مقررات مربوط به کنترل عبور و مرور هوایی

۷. سرنشینان هواپیماهای مؤسسه هواپیمایی معینه طرفین متعاهدین که در سرویسهای مورد موافقت رفت و آمد دارند باید بطرز کار با دستورالعملهای مراقبت پرواز که در قلمرو طرف متعاهد دیگر معمول است آشنایی کامل داشته باشند.

۸. مقامات هواپیمایی کشوری هر طرف متعاهد اطلاعات زیر را قبل از پرواز و در صورت لزوم در حین پرواز در منطقه اطلاعات پروازی آن در اختیار سرنشینان هواپیماهای مؤسسه هواپیمایی که بوسیله طرف متعاهد دیگر تعیین شده است قرار خواهند داد:

الف) اطلاعات مربوط بوضع فرودگاهها و وسائل ناوبری که برای انجام پرواز ضرورت دارند.

ب) اطلاعات کتبی - نقشه‌ها و طرحها و همچنین اطلاعات شفاهی بیشتر راجع بوضع هوا در خطوط پرواز و در فرودگاه مقصد (وضع فعلی هوا و وضع پیش‌بینی شده هوا)

ج) حداقل مجاز مقدار دید و ارتفاع سقف ابر در مورد پروازهای با دید (VFR) و کور (IFR) و مقررات انجام این پروازها بشرحی است که در نشریه اطلاعات هواپیمایی (A.I.P.) هر کشور متعاهد مندرج می‌باشد.

۹. قبل از هر پرواز فرمانده هواپیما باید فرم طرح پرواز لازم را پر نموده و آن را برای تصویب تسلیم نمایندگی مراقبت پرواز کشوری که پرواز از آنجا شروع می‌شود بنماید. پرواز باید طبق طرح پرواز مصوبه انجام یابد. تغییر طرح پرواز مصوبه فقط با اجازه نمایندگی اداره مراقبت پرواز مربوطه امکان پذیر است مگر اینکه اوضاع و احوال اضطراری ایجاب نماید که فرمانده هواپیما بمسئولیت خود اقدامات فوری بعمل آورد. در این گونه موارد تغییراتی که در طرح پرواز داده شده باید هر چه زودتر با اطلاع نمایندگی مراقبت پرواز مربوطه برسد.

۱۰. فرمانده هواپیما باید پیوسته مراقب فرکانسهای رادیویی سرویسهای مراقبت پرواز باشد و برای مخابره فوری جواب تمام اطلاعات مخصوصاً اطلاعات مربوط به موقعیت

هواپیما و اطلاعات جوی طبق مقررات داخلی بر روی فرکانسهای فوق‌الذکر آماده باشد.

۱۱. مشروط بر اینکه ترتیب دیگری بین مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین داده نشده باشد مخابرات بین هواپیماها و سرویسهای مربوطه مراقبت پرواز بوسیله رادیو به زبان روسی یا انگلیسی در حینی که با ایستگاههای واقع در خاک اتحاد شوروی در تماس می‌باشند و بزبان انگلیسی موقعی که با ایستگاههای واقع در ایران در تماس هستند روی فرکانسهایی که بوسیله طرفین متعاهدین برای این منظور تعیین شده است انجام خواهد گرفت.

برای مخابره اطلاعات در فواصل دور ممکن است از رمز بین‌المللی تلگراف (Q) استفاده شود.

وسائل هواپیما

۱۲. هواپیماهای مؤسسه هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین که در سرویسهای مورد موافقت رفت و آمد می‌کنند باید در صورت امکان مجهز و متناسب برای استفاده از وسائل ناوبری و تسهیلات هواپیمایی باشند بنحویکه بتوانند از خطوط مجاز و همچنین از یک یا چند طرز فرود آمدن که در قلمرو طرف متعاهد دیگر معمول است استفاده نمایند.

۱۳. هواپیماهایی که قرار است در سرویسهای مورد موافقت رفت و آمد کنند باید با فرستنده و گیرنده‌های رادیویی با فرکانسهای مخصوص برقراری ارتباط با ایستگاههای زمینی واقع در قلمرو طرف متعاهد دیگر مجهز باشند.

دستورالعملهای مراقبت پرواز

۱۴. در اجرای مقاصد مندرج در این ضمیمه مقررات پرواز و کنترل عبور و مرور هوایی و سایر موازین همان خواهد بود که در قلمرو هر یک از کشورهای طرفین متعاهدین مقرر است.

وسائل ارتباطی

۱۵. مقامات هواپیمایی کشوری طرفین متعاهدین بمنظور مبادله اطلاعات لازم برای بهره‌برداری از سرویسهای مورد موافقت از جمله مخابره بخشنامه‌های بین‌المللی هواپیمایی «NOTAMS» و همچنین بمنظور برقراری ارتباط بین سرویسهای مراقبت پرواز با اقدامات زیر مبادرت خواهند ورزید:

الف) از خطوط ارتباطی موجود میان مسکو و تهران استفاده خواهند کرد.
ب) در صورت لزوم اقدام به برقراری یک ارتباط رادیویی مستقیم دو طرفه بین مسکو و تهران خواهند نمود.

این مدار ممکن است برای مبادله اطلاعات بین مؤسسات هواپیمایی طرفین متعاهدین نیز بمنظور تأمین بهره‌برداری منظم و رضایت بخش از سرویسهای موافقت شده مورد استفاده قرار گیرد.

۱۶. در صورت قطع ارتباط رادیویی باید قوانین و مقررات هر یک از طرفین متعاهدین رعایت گردد.

۱۷. طرفین متعاهدین وسائل ارتباطی و ناوبری و تسهیلات موجود در فرودگاه و سرویسهای موجود در طول خطوط پرواز را یکدیگر اطلاع خواهند داد و بدین منظور در مورد تأمین بیخطری پرواز و میزان کارایی آن با یکدیگر همکاری خواهند داشت.

۱۸. طرفین متعاهدین در صورت قطع ارتباط رادیویی یا احتمال وقوع سانحه هواپیما بلادرنگ در قلمرو خود هرگونه اقدامی را که ممکن باشد برای جستجو و نجات هواپیما بعمل خواهند آورد و اقداماتی را که بمورد اجرا گذارده شده باشد با اطلاع یکدیگر خواهند رسانید.

سند شماره ۱۶۰

۴. دو فقره نامه رئیس هیئت نمایندگی شوروی به وزیر امور خارجه ایران و پاسخ وزیر
امور خارجه

تهران ۱۷ اوت ۱۹۶۴

جناب آقای عباس آرام

وزیر امور خارجه دولت شاهنشاهی ایران

عالیجناب

افتخار دارم که بموافقتنامه حمل و نقل هوایی که امروز بین نمایندگان تام‌الاختیار دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران بامضاء رسید عطف نموده و موارد تفاهم حاصله بین دو هیئت نمایندگی را درباره موضوعات ذیل تأیید نمایم:

۱. هر یک از طرفین متعاهدین طرف متعاقد دیگر را مجاز می‌دارد که تعدادی از کارمندان فنی - امور پروازی و بازرگانی را که مورد نیاز مؤسسه هواپیمایی اوست و از پنج نفر تجاوز نخواهد نمود برای بهره‌برداری از سرویسهای مورد موافقت در قلمرو طرف متعاقد اول نگهدارد. طرفین متعاهدین اهتمام خواهند نمود که بر اساس معامله متقابل شرايطی فراهم آورند تا کارمندان مزبور بتوانند وظائف خود را بدون مانع و رادع انجام دهند.

۲. برای دوره موقت قبل از لازم‌الاجرا شدن موافقتنامه حمل و نقل هوایی که امروز بامضاء رسید مؤسسه هواپیمایی معینه هر طرف متعاقد می‌تواند در هر موقع طبق مقررات موافقتنامه حمل و نقل هوایی مزبور و دو ضمیمه آن و نامه حاضر از سرویسهای مورد موافقت بهره‌برداری کند.

اینجانب پیشنهاد می‌نمایم چنانچه این موارد تفاهم مورد تصویب دولت آنجناب قرار گیرد این نامه و پاسخ جنابعالی دائر بر موافقت با آن در حکم تأیید و موافقت در موارد تفاهم فوق تلقی گردد. موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

ی. لوگینوف

رئیس هیئت نمایندگی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

تهران ۱۷ اوت ۱۹۶۴

جناب آقای عباس آرام

وزیر امور خارجه دولت شاهنشاهی ایران

عالیجناب

در تعقیب موافقتنامه حمل و نقل هوایی که در این تاریخ بین نمایندگان تام‌الاختیار دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران بامضاء رسید و همچنین دو ضمیمه و نامه‌های مبادله مربوطه افتخار دارم تفاهم حاصله بین دو هیئت نمایندگی را در موضوع ذیل تأیید نمایم:

سرشنیان هواپیماهایی که در خطوط مورد موافقت پرواز می‌کنند و همچنین نمایندگان و کارمندان مؤسسه هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو طرف متعاهد دیگر از اتباع طرفین متعاهدین خواهند بود.

معدلک مؤسسه هواپیمایی معینه دولت شاهنشاهی ایران می‌تواند بعنوان سرشنین برای هواپیماهای خود که در سرویسهای مورد توافق پراز می‌نمایند از اتباع طرفین متعاهدین و همچنین اتباع کشورهای که اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با آنها موافقتنامه حمل و نقل هوایی منعقد نموده است استفاده نماید.

اینجانب پیشنهاد می‌نمایم چنانچه این تفاهم مورد تصویب دولت آنجناب قرار گیرد این نامه و پاسخ جنابعالی دائر بر موافقت با آن در حکم تأیید این و موافقت با این تفاهم تلقی گردد. موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

ی. لوگینوف

رئیس هیئت نمایندگی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

محرمانه

سند شماره ۱۶۲

تهران ۲۶ مرداد ماه ۱۳۴۳

۱۷ اوت ۱۹۶۴

جناب آقای یوگنی فدوروویچ لوگینوف

رئیس هیئت نمایندگی اتحاد

جماهير شوروی سوسیالیستی

عالیجناب

افتخار دارم وصول نامه شما را که بتاريخ امروز و بشرح زیر است:

محرمانه

تهران ۱۷ اوت ۱۹۶۴

جناب آقای عباس آرام

وزیر امور خارجه دولت شاهنشاهی ایران

عالیجناب

در تعقیب موافقتنامه حمل و نقل هوایی که در این تاریخ بین نمایندگان تام‌الاختیار دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و دولت شاهنشاهی ایران بامضاء رسید و همچنین دو ضمیمه و نامه‌های مبادله مربوطه افتخار دارم تفاهم حاصله بین دو هیئت نمایندگی را در موضوع ذیل تأیید نمایم:

سرنشینان هواپیماهایی که در خطوط مورد موافقت پرواز می‌کنند و همچنین نمایندگان و کارمندان مؤسسه هواپیمایی معینه هر یک از طرفین متعاهدین در قلمرو

طرف متعاہد دیگر از اتباع طرفین متعاہدین خواهند بود.

معذلک مؤسسہ ہواپیمایی معینہ دولت شاہنشاهی ایران می‌تواند بعنوان سرنشین برای ہواپیماہای خود کہ در سرویسهای مورد توافق پراز می‌نمایند از اتباع طرفین متعاہدین و همچنین اتباع کشورهایی کہ اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی با آنها موافقتنامہ حمل و نقل ہوایی منعقد نمودہ است استفادہ نماید.

اینجانب پیشنہاد می‌نمایم چنانچہ این تفاہم مورد تصویب دولت آنجناب قرار گیرد این نامہ و پاسخ جنابعالی دائر بر موافقت با آن در حکم تأیید این و موافقت با این تفاہم تلقی گردد.

موقع را برای تجدید احترامات فائقہ مغتنم می‌شمارد.

ی. لوگینوف

رئیس ہیئت نمایندگی

اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی

اعلام و مندرجات آن را مورد تأیید و موافقت قرار دہم.

موقع را برای تجدید احترامات فائقہ مغتنم می‌شمارد.

وزیر امور خارچہ

* * *

۳۰ پروتکل مبادلہ گندم با برنج سند شمارہ ۱۶۳

پروتکل تحویل گندم از اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی بایران در مقابل دریافت برنج دولت شاہنشاهی ایران و دولت اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی با توجہ بتمایلی کہ بتحکیم بیش از بیش مناسبات دوستانہ حسن ہمجواری بین دو کشور دارند و نظر باینکہ دولت اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی موافق با انجام تقاضای دولت شاہنشاهی ایران مبنی بر دریافت گندم از اتحاد جماہیر شوروی سوسیالیستی در مقابل تحویل برنج می‌باشد نسبت بمراتب زیر توافق حاصل نمودند:

ماده ۱) مقدار شصت هزار تن گندم از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مقابل دریافت برنج بمقداریکه از لحاظ قیمت معادل ارزش گندم تحویلی باشد بایران تحویل داده می‌شود.

مبادلات گندم و برنج در سه ماهه چهارم ۱۹۶۴ و سه ماهه اول ۱۹۶۵ به سهمیه‌های ماهیانه مساوی که متقابلاً از لحاظ ارزش معادل باشند در یک موقع صورت خواهد گرفت. تحویل گندم و برنج از محصول سال ۱۹۶۴ بعمل خواهد آمد.

ماده ۲) قرارداد مبادله برنج و گندم بین مؤسسات ایران و شوروی که از طرف دو دولت تعیین می‌شوند منعقد خواهد شد. در این قرارداد بخصوص قیمت‌های برنج و گندم بر اساس نرخهای کالاهای مزبور در بازار بین‌المللی و همچنین ترتیب محاسبات و سایر جزئیات شرایط مبادله کالاهای مذکور پیش بینی خواهد شد.

ماده ۳) تحویل برنج و گندم بموجب این پروتکل با رعایت شرایط موافقتنامه طویل‌المدت مبادله کالا و موافقتنامه پرداخت که بین دولت شاهنشاهی ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در تاریخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ بامضاء رسیده صورت خواهد گرفت.

ماده ۴) این پروتکل از تاریخ امضاء معتبر خواهد بود.

در تهران بتاريخ ۱۲ نوامبر ۱۹۶۴ در دو نسخه بزبان فارسی و روسی تنظیم گردید که هر دو متن آن متساویاً معتبر می‌باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

امضاء

امضاء

* * *

موافقتنامه

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

درباره همکاری اقتصادی و فنی بمنظور ایجاد کارخانه ذوب آهن و

تأسیسات صنعتی دیگر در ایران و واگذاری اعتبار برای این مقاصد

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با توجه به مناسبات حسن همجواری و همکاری موجود بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و با پیروی از تمایل طرفین به بسط و توسعه و تحکیم همکاری اقتصادی و فنی بر اساس تساوی حقوق و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر و احترام کامل بحق حاکمیت ملی هر دو کشور تصمیم اتخاذ نمودند این موافقتنامه را بشرح زیر منعقد نمایند:

ماده ۱

ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در موارد ذیل همکاری خواهند نمود:

۱. تأسیس کارخانه ذوب آهن

۲. احداث لوله گاز سرتاسری ایران

۳. تأسیس کارخانه ماشین سازی

خلاصه مشخصات هر یک از تأسیسات سه گانه فوق در ضمیمه ای که جزء لاینفک این

موافقتنامه می باشد قید شده است.

ماده ۲

بمنظور عملی نمودن همکاریهای موضوع ماده یک این موافقتنامه:

۱. سازمانهای شوروی عهده دار انجام امور زیر خواهند شد:

- انجام کارهای اکتشافی و تحقیقاتی و طراحی مورد لزوم.

- تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح و وسایل مکانیکی ساختمانی که در ایران

یافت نمی شود.

- اعزام کارشناسان شوروی بایران بمنظورهای زیر:

جمع آوری اطلاعات لازم اولیه برای عملیات تحقیقاتی و اکتشافی زمین شناسی، نظارت در اجراء و مشاوره هنگام ساختن تأسیسات، تعلیم فنی افراد ایرانی برای کمک در نصب و تنظیم و بکار انداختن تجهیزات و ماشینها بمنظور بهره برداری از آن.

- پذیرفتن افراد ایرانی در مؤسسات اتحاد شوروی برای کسب تعلیمات فنی در امور تولیدی بمنظور بکارگماردن این افراد در تأسیسات مذکور در ماده یک این موافقتنامه.

- تسلیم اسناد و مدارک فنی ضروری برای تأمین بهره برداری عادی از تأسیسات پیش بینی شده در ماده یک این موافقتنامه بطرف ایرانی.

اسناد و مدارک فنی مذکور که سازمانهای شوروی بسازمانهای ایرانی تسلیم می نمایند از طرف ایران منحصرأ در تأسیسات ایران مورد استفاده واقع خواهد شد. اسناد و مدارک فنی مذکور بدون موافقت قبلی سازمانهای شوروی بشخصیتهای حقوقی خارجی یا اتباع خارجه تسلیم نخواهد شد.

۲. سازمانهای ایرانی اقدامات ذیل را عهده دار خواهند شد:

- دادن اطلاعات اولیه که طرف ایرانی در اختیار دارد و برای طراحی ضروری است بسازمانهای شوروی و همکاری با سازمانهای شوروی در جمع آوری و تنظیم سایر اطلاعات مورد لزوم.

- بررسی و در صورت موافقت با آن تصویب طرحهایی که از طرف سازمانهای شوروی تسلیم گردیده، در ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم.

- ساختن تأسیسات و انجام کارها بر طبق طرحها با کمک فنی سازمانهای شوروی.

- تهیه و تأمین نیروی انسانی و نیروی برق و آب و گاز و وسایل نقلیه و مصالح مورد لزوم که در ایران یافت می شود برای ساختن تأسیسات و انجام کارها و همچنین ساختن راهها و ابنیه فرعی و احداث لوله گاز و آب و خطوط لازم برق و ارتباطات و مخابرات تا محوطه تأسیسات.

- بر طبق تأیید طرفین خریداری برخی تجهیزات و ماشینها و مصالحی که در ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ساخته نمی شود از کشورهای ثالث.

- تأمین اعتبارات مالی لازم برای ساختن تأسیسات و انجام سایر کارها در ایران و تهیه محل سکونت و تأمین کمکهای پزشکی و ایجاد تسهیلات لازم برای رفاه عادی کارشناسان شوروی و تأمین وسائل نقلیه لازم برای انجام مأموریتهای داخلی در ایران برای کارشناسان شوروی که بموجب این موافقتنامه برای کمکهای فنی بایران اعزام میشوند، بهزینه ایران.

- در صورت لزوم خریداری پروانه های روشهای تکنولوژیک و تجهیزات از هر جا که لازم باشد.

ماده ۳

برای بهره برداری از تمام قدرت تولیدی پیش بینی شده در طرحها و تأسیسات موضوع این موافقتنامه در صورت تمایل طرف ایرانی، سازمانهای شوروی بوسیله اعزام کارشناسان و تحویل قطعات یدکی و مصالح ضروری با شرایطی که مورد موافقت بعدی طرفین واقع شود بسازمانهای ایرانی مساعدت خواهند کرد.

ماده ۴

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعتباری تا مبلغ میلیون روبل (یک روبل دارای ۱۰/۹۸۷۴۱۲ گرم طلای خالص است) با بهره دو و نیم درصد در سال بدولت شاهنشاهی ایران خواهد داد، که برای همکاریهای فنی با ایران در ایجاد تأسیسات مذکور در ماده یک این موافقتنامه در موارد زیر از طرف دولت شاهنشاهی ایران بمصرف خواهد رسید:

- پرداخت هزینه های مربوط بعملیات تحقیقاتی و اکتشافی و طراحی که سازمانهای شوروی انجام می دهند.

- پرداخت بهای تجهیزات و ماشینها و وسایل مکانیکی ساختمانی و مصالحی که در ایران یافت نمی شود و بوسیله اتحاد شوروی با شرط سیف بنادر ایران با فرانکو - مرز ایران و شوروی تحویل می گردد.

- پرداخت هزینه‌های مأموریت کارشناسان شوروی که برای کمک فنی در ساختن تأسیسات و انجام کارهای موضوع این موافقتنامه بایران اعزام می‌شوند، بااستثنای هزینه‌های آنان در داخل ایران که طرف ایرانی بریال می‌پردازد.

- پرداخت هزینه زندگی و اقامت افراد ایرانی که برای کارآموزی در امور فنی و تولیدی در مؤسسات مربوطه اتحاد شوروی بآن کشور اعزام می‌گردند.

در صورتیکه مبلغ کل هزینه‌های سازمانهای شوروی مربوط بکمکهای فنی موضوع این موافقتنامه از مبلغ اعتبار تجاوز نماید، مبلغ اضافه بر طبق موافقتنامه‌های بازرگانی و پرداخت معتبر بین ایران و شوروی از طرف ایران پرداخته خواهد شد.

ماده ۵

دولت شاهنشاهی ایران مبالغی را که از اعتبارات مذکور در این موافقتنامه در طی هر سال مورد استفاده قرار می‌دهد در ظرف دوازده سال باقساط متساوی سالیانه مستهلک خواهد نمود. تاریخ شروع پرداخت اولین قسط مبالغ استفاده شده در هر سال دهم تیرماه (اول ژوئیه) سال بعد از استفاده از اعتبارات مذکور خواهد بود.

بهره اعتبارات استفاده شده در هر سال از تاریخ استفاده از قسمت مربوطه اعتبار احتساب خواهد شد و بهره هر سال در ظرف سه ماه اول بعد از سال احتساب پرداخته خواهد شد. آخرین قسط بهره با آخرین قسط بازپرداخت اعتبار همزمان خواهد بود. تاریخ استفاده از اعتبار برای پرداخت بهای تجهیزات و ماشینها و مصالح تاریخ مذکور در مهر ایستگاه مقصد روی بارنامه یا هفت روز بعد از تاریخ صدور بارنامه دریایی مربوطه خواهد بود. اما برای پرداخت هزینه انجام سایر کارها تاریخ استفاده از اعتبارات تاریخ صورتحساب تلقی خواهد شد.

ماده ۶

بمنظور نگاهداری حساب استفاده از اعتباری که بموجب این موافقتنامه داده می‌شود و همچنین نگاهداری حساب استرداد اصل و پرداخت بهره آن بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (و یا بدستور آن بانک اخیرالذکر بانک بازرگانی خارجی

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) برای یکدیگر حسابهای مخصوص اعتباری روبل باز کرده و ترتیب فنی محاسبه و نگاهداری حسابهای اعتبار مذکور را متفقاً تعیین خواهند نمود.

ماده ۷

در صورت تغییر محتوی طلای روبل موضوع ماده چهار این موافقتنامه بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (و یا بدستور بانک اخیرالذکر بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) در روز تغییر محتوی طلای روبل مانده حسابهای مربوط باعتبار و بهره را که طبق ماده شش این موافقتنامه باز شده و همچنین مبلغ استفاده نشده از اعتبار را به تناسب تغییر حاصله ارزیابی خواهند کرد.

ماده ۸

برای بازپرداخت اعتبار مذکور و پرداخت بهره آن که ایران بریال می پردازد، بانک مرکزی ایران حساب جداگانه ای بریال (یک ریال ایران محتوی ۰/۱۱۷۳۱۶ گرم طلای خالص است) بنام بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا بدستور بانک اخیرالذکر بنام بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) باز خواهد نمود. پرداختهای ایران بابت اصل و بهره اعتبار بریال بوده و باین حساب منظور می گردد. تسعیر روبل بریال بر اساس محتوی طلای روبل و ریال در روز پرداخت خواهد بود.

مبالغی که بدین ترتیب بحساب فوق منظور می شود تحت شرایط موافقتنامه های بازرگانی و پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در زمان خرید دارای اعتبار می باشند بمصرف خرید کالاهای ایران خواهد رسید و در درجه اول برای خرید و همچنین صرف پرداختهای دیگر سازمانهای شوروی خواهد شد. مبالغ مذکور همچنین ممکن است بر طبق تقاضای بانک بازرگانی خارجی اتحاد شوروی به ارز قابل تبدیل تسعیر و انتقال داده شود. خرید کالاهای مذکور در فوق اضافه بر سهمیه های مقرر در موافقتنامه معتبر مبادله کالا بین ایران و اتحاد شوروی خواهد بود.

در صورت تغییر محتوی طلای ریال ایران بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی (بایدستور آن بانک بازرگانی خارجی اتحاد شوروی) در روز تغییر محتوی طلای ریال ایران مانده حساب مذکور در این ماده را به تناسب تغییر حاصله ارزیابی خواهند کرد.

تسعیر ریال به ارز قابل تبدیل بر اساس محتوی طلای ریال ایران به ارز قابل تبدیل مربوط در روز پرداخت خواهد بود.

دولت شاهنشاهی ایران حق دارد اصل و بهره اعتبار را قبل از موعد بپردازد.

ماده ۹

دولت شاهنشاهی ایران هزینه‌های سازمانهای شوروی را برای اقامت کارشناسان شوروی در ایران بریال با واریز نمودن مبالغ مقتضی بحساب جداگانه‌ای که در ماده هشت این موافقتنامه پیش بینی شده است بطرف شوروی خواهد پرداخت.

ماده ۱۰

بمنظور انجام عملیات طراحی و تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح و اجرای انواع دیگر کمکهای فنی، سازمانهای شوروی می‌توانند با سازمانهای مربوطه کشورهای ثالث همکاری کنند لکن در صورتیکه اعزام کارشناس از کشورهای مذکور ضروری تشخیص داده شود سازمانهای شوروی قبلاً موافقت طرف ایران را کسب خواهند نمود.

ماده ۱۱

دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در حداقل مدت ممکن پس از امضای این موافقتنامه سازمانهای مجاز ایرانی و شوروی را که قبلاً برای اجرای هر یک از طرحهای موضوع این موافقتنامه تعیین نموده‌اند بیکدیگر معرفی خواهند کرد. هر یک از دولتین می‌توانند یک یا چند سازمان مربوطه را برای این منظور انتخاب و معرفی نمایند. هر یک از طرفین مجاز است سازمانهایی را که قبلاً تعیین شده و بر طبق این ماده مسئول اجرای مفاد این موافقتنامه بوده‌اند تغییر بدهد و طرف دیگر را از این تغییر مطلع نماید.

هر یک از دولتی این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که تمام یا قسمتی از حقوق و

تعهدات ناشی از این موافقتنامه را که لازم بداند بهر یک از سازمانهای تابعه خود که مقتضی بداند منتقل نماید.

ماده ۱۲

سازمانهای ایرانی و شوروی که مسئول اجرای مفاد این موافقتنامه هستند کلیه اطلاعات مورد لزوم سازمانهای مذکور را که مربوط با اجرای این موافقتنامه و پیمانهای اجرایی که متعاقباً بر اساس آن امضاء خواهد شد متقابلاً مبادله خواهند نمود و کمکهای لازم را نسبت بیکدیگر معمول خواهند داشت. سازمانهای ایرانی و شوروی مخصوصاً اطلاعات راجع به پیشرفت کارها و سایر اطلاعات مربوط به برنامه اجرای کارها و ساختن تأسیسات موضوع این موافقتنامه و پیمانهای اجرایی مربوطه را که بر اساس آن امضا می شود در اختیار یکدیگر خواهند گذاشت.

ماده ۱۳

طرفین ایرانی و شوروی کمک خواهند کرد که در انجام کارهای تحقیقاتی و اکتشافی و طراحی و همچنین تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح برای ساختن تأسیسات موضوع این موافقتنامه، سازمانهای ایرانی بتوانند حداکثر کارهای مقدور را عهده دار گردند.

ماده ۱۴

سازمانهای شوروی تضمین می نمایند که:

۱. طرحهای تأسیساتی که تهیه می نمایند با قدرتهای تولیدی پیش بینی شده در ضمیمه این موافقتنامه و پیمانهای اجرایی مطابقت خواهد داشت.
 ۲. تجهیزات و ماشینها و مصالحی که از اتحاد شوروی تهیه و تحویل می شود با اسناد طراحی فوق الذکر مطابقت خواهد داشت.
 ۳. کار ماشینها و تجهیزاتی که از اتحاد شوروی تحویل می شود با قدرت تولیدی اعلام شده در طرحها مطابق خواهد بود.
- مدتهای تضمین و ترتیب اجرای آنها و سایر شرایط بموجب پیمانهای اجرایی خواهد بود که بر طبق این موافقتنامه منعقد می شود.

ماده ۱۵

انجام کارهای تحقیقاتی و طراحی و تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح و کارآموزی فنی و تولیدی افراد ایرانی و انواع دیگر کمکهای فنی مندرج در این موافقتنامه بر اساس پیمانهای اجرایی خواهد بود که بین سازمانهای صلاحیت دار ایرانی و شوروی که بر طبق ماده یازده این موافقتنامه معرفی شده و دارای اختیار می باشند منعقد خواهد گردید و ضمناً پیمانهای مذکور حداکثر در ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم آنها از طرف سازمانهای شوروی بوسیله طرفین مورد مذاکره و توافق واقع شده و بامضای طرفین خواهد رسید. سازمانهای شوروی در ظرف دو الی سه ماه پس از تصویب طرحهای تفصیلی از طرف سازمانهای ایرانی پیشنهادهای خود را بصورت پیش نویس پیمانهای تحویل ماشینها و تجهیزات و مصالح تسلیم سازمانهای ایرانی خواهند نمود. در پیمانهای اجرایی حجم و موعد و قیمت و ترتیب کارآموزی فنی و تولیدی افراد ایرانی و جریمه ناشی از تأخیر انجام تعهدات و سایر شرایط تفصیلی مربوط بکمکهای فنی مذکور در این موافقتنامه که بسازمانهای ایرانی داده می شود، تعیین خواهد شد. ضمناً قیمت تجهیزات و ماشینها و مصالحی که از اتحاد شوروی برای ایجاد تأسیسات موضوع ماده یک این موافقتنامه تحویل داده خواهد شد با موافقت طرفین بر اساس قیمتهای متداول بین المللی تعیین خواهد گردید. بعلاوه تعهدات سازمانهای ایرانی درباره جمع آوری اطلاعات اولیه و آماده نمودن محل ساختمانها و تأمین مسکن کارشناسان شوروی با شرایط ضروری زندگی عادی و کمکهای پزشکی و وسایل نقلیه برای مأموریتهای داخلی و بررسی و تصویب طرحها و عده لازم کارگران و کارشناسان و کارهای دیگر و همچنین مواعد قطعی انجام این تعهدات در پیمانهای اجرایی تعیین خواهد گردید.

ماده ۱۶

اگر بعلت هر حادثهای که جلوگیری از آن از قدرت هر یک طرفین خارج باشد اجرای این موافقتنامه برای مدتی مختل گردد نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با یکدیگر مشورت و درباره اقدامات ضروری موافقت خواهند نمود. ضمناً در صورت عدم توافق در مدت مناسبی سازمانهای ایرانی حق خواهند داشت کارهای

ساختمانی تأسیسات را رأساً ادامه بدهند لیکن در چنین صورتی هم حقوق و تعهدات طرفین که بر طبق این موافقتنامه تا موقع بروز حادثه ایجاد شده بقوة خود باقی خواهد ماند.

ماده ۱۷

در صورت بروز هرگونه اختلاف بین سازمانهای ایرانی و شوروی درباره هر یک از مسائل ناشیه از این موافقتنامه یا پیمانهای اجرایی مربوطه نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با یکدیگر مشورت خواهند کرد و برای رفع اختلاف کوشش خواهند نمود.

ماده ۱۸

بمنظور بررسی حسن انجام این موافقتنامه و در صورت لزوم تهیه نمودن توصیه‌های مقتضی نمایندگان طرفین برحسب دعوت یکی از طرفین اقلاً ششماه یکبار با یکدیگر ملاقات خواهند نمود. توصیه‌های مذکور برای بررسی دولتهای طرفین متعاهدین تقدیم خواهد شد. ملاقاتهای مذکور به تناوب در تهران و مسکو صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۹

این موافقتنامه شامل نوزده ماده و یک ضمیمه است و بر طبق ترتیبات قانونی مقرر در هر یک از دو کشور بتصویب خواهد رسید و در روز امضاء موقتاً اعتبار یافته و از روز مبادله اسناد مصوبه که در شهر واقع خواهد شد، دارای اعتبار قطعی خواهد گردید. این موافقتنامه در تاریخ سال ۱۳۴۴ مطابق سال ۱۹۶۵ مسیحی در شهر در دو نسخه اصلی هر کدام بزبانهای فارسی و روسی منعقد گردید و هر دو متن دارای اعتبار یکسان است.

نماینده مختار
نماینده مختار

دولت شاهنشاهی ایران
دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

این موافقتنامه در تاریخ سیزدهم مهرماه سال ۱۳۴۴ شمسی مطابق با پنجم اکتبر سال ۱۹۶۵ مسیحی در تهران پاراف گردید.

۲. ضمیمه موافقتنامه

سند شماره ۱۶۵

ضمیمه موافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۱۳۴۴

که مطابق ۱۹۶۵ است

فهرست تأسیساتی که در ایران با همکاری سازمانهای ایرانی و شوروی ساخته

خواهد شد

۱. کارخانه ذوب آهن که شامل واحدهای زیر خواهد بود:

الف) کارخانه با دوره کامل تنظیم بار و ذوب چدن و تهیه فولاد دو قسمت نورد بقدرت تولیدی بین پانصد هزار تا ششصد هزار تن فولاد در سال (با امکان توسعه بعدی قدرتها تا یک میلیون الی یک میلیون و دویست هزار تن در سال) که شامل قسمتهای زیر خواهد بود:

- قسمت کک سازی و شیمیایی با یک باطری کک سازی.

- کارخانه آگلومراسیون.

- قسمت کوره مرتفعه با یک کوره مرتفعه.

- قسمت ذوب فولاد با دو کنورتیسورو دستگاههای فولاد ریزی مداوم.

- قسمت نوردها با دو رشته نورد برای تهیه انواع مصنوعات فولادی باستانی ورق.

- قسمت پختن آهک و دلمیت و تهیه مواد نسوز.

- کارگاههای تعمیراتی و فرعی و آزمایشگاه.

- دستگاههای داخل محوطه کارخانه مربوط به گاز، آب و برق، بخار، هوارسانی با فشار،

تهیه اکسیژن و کمپرسور و انبارها و وسایل حمل و نقل، خطوط ارتباطی محدود به محوطه کارخانه و همچنین مراکز کامل تعلیماتی. موضوع همکاری برای افزایش قدرت تولیدی کارخانه ذوب آهن تا یک میلیون الی یک میلیون و دویست هزار تن در سال و همچنین شرایط این همکاری مورد توافق بعدی طرفین واقع خواهد شد.

ب) معدن سنگ آهن برای کارخانه ذوب آهن - محل معدن در چغارت (بافق) است و قدرت تولیدی آن احتیاجات کارخانه ذوب آهن را تأمین خواهد کرد.

پ) معادن آهنک و دلمیت و مواد نسوز.

ت) معدن ذغال سنگ برای کارخانه ذوب آهن، کمک فنی در انجام عملیات تحقیقاتی و اکتشافی و طراحی مربوط به تجهیز معادن ذغال سنگ که ذغال آن قابل کک شدن می باشد در منابع ذغال سنگ کرمان. حجم و مواعد کمک فنی در ساختمان و تجهیز معادن ذغال سنگ مستلزم توافق بعدی طرفین است.

۲. لوله گاز سرتاسری ایران بمنظور تحویل گاز باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی:

الف) قطعه قم - تهران - قزوین - رشت - آستارا: ساختمان آن مطابق مقررات این موافقتنامه عملی می شود. لوله ها را برای این قطعه طرف ایران تهیه کرده و می رساند.

ب) قطعه از منابع نفت جنوب تا قم با اعتبارات و وسایل طرف ایران ساخته می شود. تحویل تجهیزات و ماشینها برای مراکز کمپرسور و کارخانه تصفیه گاز در خط لوله قطعه گچساران - قم بعهده سازمانهای شوروی است.

حجم و مواعد تحویل مورد توافق طرفین قرار خواهد گرفت.

۳. کارخانه ماشین سازی با قدرت تولیدی بیست و پنج هزار تا سی هزار تن

مصنوعات فلزی در سال در ناحیه:

قسمتهای تشکیل دهنده این کارخانه و فهرست مصنوعات که کارخانه تولید خواهد کرد، در طرح آن کارخانه پیش بینی می شود. مواعد کمکهای فنی در ساختمان کارخانه مستلزم توافق بین سازمانهای هر دو طرف است.

تبصره ۱_ قدرت تولیدی هر یک از تأسیسات در پیمانهای اجرایی که بر طبق طرح منعقد می شود، باید تصریح بشود.

تبصره ۲_ رساندن نیروی برق، آب، گاز، ساختمان ابنیه برای آگیری، خطوط ارتباطی، راههای آهن و اتومبیل رو تا حدود تأسیسات، و همچنین ساختمان کویهای مسکونی در مواعیدیکه در پیمانها پیش بینی شده، از طرف ایران عملی می شود.

سند شماره ۱۶۶

۳۲. موافقتنامه درباره تحویل گاز طبیعی با ماشین آلات

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه

درباره تحویل گاز طبیعی از ایران به اتحاد جماهیر

شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات

از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

به ایران از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵

دولت شاهنشاهی ایران و

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

نظر به تمایلی که به توسعه آتی مناسبات بازرگانی و همکاری اقتصادی فیما بین دارند
درباره مراتب زیر توافق نمودند:

ماده ۱

دولت شاهنشاهی ایران تحویل گاز طبیعی را از ایران به اتحاد جماهیر شوروی
سوسیالیستی از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵ فرانکو مرز ایران و شوروی طبق مشخصات و بمقدار و در
مواعد و به قیمت معینه در ضمیمه (۱) این موافقتنامه تأمین می نماید.

در مقابل قیمت گازی که از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تحویل داده
می شود دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی علاوه بر موارد مذکور در موافقتنامه های
بازرگانی معتبر بین دو کشور تحویل ماشین آلات و تجهیزات ضروری برای ایران را بطور عمده
و همچنین سایر کالاها و کمکهای مقتضی را طبق ضمیمه (۲) این موافقتنامه تأمین خواهد
نمود.

ماده ۲

شرکت ملی نفت ایران و مؤسسه «سایوزنفته اکسپورت» کل شوروی برای تحویل گاز طبیعی از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بین خود پیمانی طبق این موافقتنامه منعقد خواهند نمود در پیمان مذکور شرایط مشروح تحویل گاز طبیعی و شرایط تعیین قیمت آن بر اساس مقررات مذکور در ضمیمه (۱) این موافقتنامه پیش بینی خواهد شد.

سازمانهای دولتی و مؤسسات خصوصی مجاز ایرانی از یکطرف و سازمانهای مربوطه بازرگانی خارجی شوروی از طرف دیگر برای تحویل ماشین آلات و تجهیزات و کالاهای دیگر از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران و کمکهای مذکور بر طبق این موافقتنامه پیمانهایی منعقد خواهند نمود. پیمانهای مذکور بر اساس فهرستهای ماشین آلات و تجهیزات ضروری برای ایران برای دوره‌های سه ساله منعقد و فهرستهای مذکور [مزبور] از طرف ایران بطرف شوروی تسلیم خواهد شد. اولین فهرست در سال ۱۹۶۸ بطرف شوروی تسلیم می‌شود. منظور این است که پیمانهایی که برای ماشین آلات و تجهیزاتی که بطور ردیف ساخته نمی‌شود منعقد می‌گردد باید اقلأً دو سال قبل از آغاز تحویل بسته شود. ضمناً طرف ایرانی با توجه به محاسبه بازپرداخت اعتباری که از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر طبق موافقتنامه بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره همکاری در ساختمان تأسیسات صنعتی و تأسیسات دیگر و واگذار نمودن اعتبار برای این مقاصد مورخه ۲۳ دی ماه سال ۱۳۴۴ (۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶) بدولت شاهنشاهی ایران داده شده است و پرداخت بهره این اعتبار خرید ماشین آلات و تجهیزات فوق‌الذکر را به مبلغی تأمین خواهد کرد که در حدود مبلغ پرداختهایی باشد که از بابت گاز طبیعی که در دوره مربوطه سه ساله باید مطابق این موافقتنامه تحویل داده شود بطرف ایرانی تعلق می‌گیرد.

ماده ۳

محاسبه ارزش گاز طبیعی که طبق این موافقتنامه تحویل داده می‌شود هر سه ماه یکبار بوسیله حساب مخصوص بدون بهره که بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و یا

بدستور بانک مذکور از طرف بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به روبل بنام بانک مرکزی ایران افتتاح می‌نماید عملی خواهد گردید.

پرداخت قیمت گاز طبیعی از اعتبارهای غیرقابل برگشتی که مؤسسه «سایوز نفته اکسپورت» کل شوروی بنام شرکت ملی نفت ایران در بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی افتتاح می‌نماید تأمین خواهد شد. وجوه حاصله از فروش گاز طبیعی از اعتبارات مذکور بحساب مخصوص و بدون بهره مذکور واریز خواهد گردید بانکهای مذکور طرفین ترتیبات فنی محاسبه را با توجه به موافقتنامه معتبر پرداخت ایران و شوروی تعیین خواهند نمود.

ماده ۴

مبالغی که بر طبق ماده ۳ این موافقتنامه واریز می‌شود از طرف سازمانهای مجاز دولتی و خصوصی بشرح زیر مورد استفاده واقع خواهد شد:

۱. برای پرداخت قیمت ماشینها و تجهیزات و کالاهای دیگری که طبق این موافقتنامه تحویل داده می‌شود از طریق افتتاح اعتبارات غیرقابل برگشت بنام سازمانهای مربوطه بازرگانی خارجی شوروی.

۲. برای بازپرداخت اعتباری که طبق موافقتنامه مذکور در ماده ۲ بایران واگذار شده است و پرداخت بهره آن.

۳. برای پرداخت هزینه خدمات مربوط به تحویل ماشین آلات و تجهیزات بر طبق این موافقتنامه.

ماده ۵

در صورت تغییر محتوی طلای روبل که در حال حاضر معادل ۰/۹۸۷۴۱۲ گرم طلای خالص است قیمتها و پرداخت و همچنین باقی مانده حساب مخصوص در روز تغییر محتوی طلا به تناسب این تغییر تعدیل و احتساب خواهد شد.

ماده ۶

اگر بعلت هر نوع حادثه‌ای که جلوگیری از آن خارج از حدود امکانات هر یک از طرفین باشد اجراء این موافقتنامه مختل گردد نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باید مشورت کنند و درباره اقدامات ضروری بعدی توافق نمایند. لکن در هر صورت حقوق و تعهدات طرفین که بر طبق این موافقتنامه ناشی می‌شود تا موقع بروز حادثه ایجاد شده بقوه خود باقی می‌ماند.

ماده ۷

بمنظور حسن اجرای این موافقتنامه نمایندگان طرفین هر سال یا برحسب پیشنهاد یکی از طرفین زودتر به تناوب در تهران و مسکو برای مشورت با یکدیگر درباره مسائل مربوط به اجراء آن ملاقات خواهند نمود.

ماده ۸

این موافقتنامه شامل هشت ماده و دو ضمیمه است و طبق قوانین هر یک از طرفین بتصویب می‌رسد. موافقتنامه از تاریخ امضاء دارای اعتبار موقت بوده و از روز مبادله یادداشت‌های مربوط بتصویب آن دارای اعتبار قطعی می‌شود. موافقتنامه تا سال ۱۹۸۵ دارای اعتبار خواهد بود.

پنج سال قبل از انقضای مدت مذکور طرفین بقصد تمدید موافقتنامه برای ده سال دیگر و تعیین شرایط تمدید وارد مذاکره خواهند شد و بعداً نیز بهمین ترتیب عمل خواهند نمود. در شهر مسکو در تاریخ بیست و سوم دی ماه سال ۱۳۴۴ مطابق سیزدهم ژانویه سال ۱۹۶۶ در دو نسخه هر یک بزبانهای فارسی و روسی تنظیم گردیده و هر دو متن دارای اعتبار یکسان است.

از طرف

از طرف

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران

سند شماره ۱۶۷

۲. ضمیمه شماره یک راجع به مشخصات و مقادیر و مواعد تحویل و اصول تعیین قیمت گاز طبیعی

ضمیمه شماره ۱ موافقتنامه درباره تحویل گاز طبیعی از ایران
به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات
از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران از سال ۱۹۷۰ تا
۱۹۸۵ مورخ ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶

مشخصات و مقادیر و مواعد تحویل و اصول تعیین قیمت گاز طبیعی که از ایران به دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تحویل داده خواهد شد.

۱. مشخصات

مشخصات گازی که تحویل داده می شود بشرح زیر خواهد بود:

- گاز متان ۸۵ درصد از حیث حجم \pm ۳ درصد

گاز اتان ۹ درصد از حیث حجم \pm ۱ درصد

گازهای پروپان و گازهای سنگینتر باقیمانده ۱۰۰ درصد از حیث حجم

- موارد دیگر

گاز گوگردی H_2S بیش از ۱۰ میلی گرم در متر مکعب نخواهد بود.

گاز انیدرید کربنیک CO_2 بیش از یک درصد از حیث حجم نخواهد بود.

- خواص فیزیکی

نقطه شبنم از حیث هیدروکاربورها:

الف) منهای یک درجه سانتیگراد در دو سال اول بهره برداری از شاه لوله گاز ایران.

ب) منهای ده درجه سانتیگراد بعلاوه یا منهای پنج درجه سانتیگراد که پس از تجربه دو ساله بهره‌برداری از شاه لوله گاز ایران رقم قطعی آن تعیین خواهد شد.
نقطه شبنم از حیث آب:

از اول بکار انداختن شاه لوله گاز ایران در تمام دوره اعتبار این موافقتنامه.
- ارزش حرارتی

حداقل ۹۵۰۰ کیلوکالری خالص درمتر مکعب در حرارت ۲۰ درجه سانتیگراد. در صورتیکه ارزش حرارتی گازی که از ایران تحویل می‌شود از ۹۵۰۰ کیلوکالری درمتر مکعب کمتر و یا از ۹۷۵۰ کیلوکالری در متر مکعب بیشتر باشد قیمت گاز مذکور در بند ۳ این ضمیمه به نسبت درصد کاهش و یا افزایش ارزش حرارتی گاز کاهش و یا افزایش خواهد یافت.
گاز نباید عملاً حاوی مواد زائد مانند خرده آهن گل و یا گرد دارای ذرات ریز و امثال آن باشد. گاز نباید حاوی مواد بودار باشد.

- فشار گاز در نقطه تحویل

از مناسبترین فشار ورودی به کمپرسورهای طول خط گاز کمتر نخواهد بود.

۲. مقادیر و مواعد تحویل

در سال اول پس از آغاز بهره‌برداری از شاه لوله گاز ایران

۶ میلیارد متر مکعب \pm پنج درصد

در سال دوم پس از آغاز بهره‌برداری از شاه لوله گاز ایران

۷ میلیارد متر مکعب \pm پنج درصد

در سال سوم پس از آغاز بهره‌برداری از شاه لوله گاز ایران

۸ میلیارد متر مکعب \pm پنج درصد

در سال چهارم پس از آغاز بهره‌برداری از شاه لوله گاز ایران

۹ میلیارد متر مکعب \pm پنج درصد

در سال پنجم پس از آغاز بهره‌برداری از شاه لوله گاز ایران

۱۰ میلیارد متر مکعب \pm پنج درصد

برای بقیه مدت اعتبار موافقتنامه مقدار گازی که در سال تحویل داده می‌شود همچنین کمتر از ده میلیارد متر مکعب \pm پنج درصد نخواهد بود.

مقادیر مذکور در فوق بر این اساس تعیین گردیده است که تحویل گاز همه روزه بمیزان ثابت مقرر بدون توجه به نوسانات فصلی و شبانه روزی مصرف کننده عملی خواهد شد.

۳. قیمت

قیمت گاز طبیعی به روبل شوروی بمیزان شش روبل شوروی (که مطابق است با ۶/۶ دلار کشورهای متحده آمریکا باتکاء محتوی طلای یک دلار کشورهای متحده آمریکا (۸۸۸۶۷۱/۰ گرم طلای خالص) فرانکو مرز ایران و شوروی برای هر هزار متر مکعب در فشار ۷۶۰ میلی متر ستون جیوه و حرارت ۱۵/۶ درجه سانتیگراد تعیین می‌شود.

قیمت فوق‌الذکر برای گاز از دو قسمت تشکیل شده است.

الف) قسمت ثابت که عبارتست از چهار روبل که مطابق است با ۴/۴ دلار کشورهای متحده آمریکا برای هر هزار متر مکعب.

ب) قیمت متغیر که عبارتست از دو روبل که مطابق است با ۲/۲ دلار کشورهای متحده آمریکا برای هر هزار متر مکعب و به نسبت تغییر قیمت متوسط اعلان شده برای نفت کوره بانکر «C» که شرکتهای نفتی بریتیش پترولیوم، اسو، موبیل، شل در «پلتس اویلگرام» در قسمت کاریبان میدل‌ایست اند فارایست ریفایند پروداکتس پرایسز در آبادان اعلان می‌نمایند و در تاریخ امضای این موافقتنامه به ۱/۵۵ دلار کشورهای متحده آمریکا هر بشکه بالغ می‌گردد (که از این بعد بعنوان قیمت مبنا خوانده خواهد شد) کاهش و یا افزایش خواهد یافت.

هرگاه در آتیه انتشار قیمت اعلان شده برای نفت کوره بانکر «C» ایران در آبادان ادامه نیابد و قیمت جدید اعلان شده برای نفت کوره بانکر «C» ایران توسط شرکت‌های نفتی بین‌المللی در بندر معشور انتشار یابد در آنصورت:

الف) چنانچه در قیمت اعلان شده نفت کوره بانکر «C» ایران در آبادان تا آن تاریخ تغییری حاصل نشده باشد - قیمت اعلان شده جدید در بندر معشور بعنوان قیمت مبنا تلقی خواهد شد.

ب) چنانچه در قیمت اعلان شده نفت کوره بانکر «C» ایران در آبادان تا تاریخ انتشار قیمت جدید اعلان شده نفت کوره مذکور در بندر معشور تغییراتی اعم از افزایش یا کاهش نسبت به قیمت مبنا (۱/۵۵ دلار کشورهای متحده آمریکا در هر بشکه) حاصل شده باشد - قیمت جدید مبنا در بندر معشور نیز متناسباً تغییر خواهد یافت (یعنی بمیزان درصد تغییرات نسبت بقیمت مبنا در آبادان) و از آن به بعد کلیه محاسبات روی قسمت متغیر قیمت گاز بر اساس قیمت مبنای جدید در بندر معشور بعمل خواهد آمد.

اگر در قیمت اعلان شده برای نفت کوره بانکر «C» ایران تغییراتی بیش از ده درصد اعم از افزایش و یا کاهش حاصل نشود در قیمت گاز تغییری داده نخواهد شد.

هرگاه در قیمت اعلان شده برای نفت کوره بانکر «C» ایران تغییراتی بین ده تا سی درصد اعم از افزایش و یا کاهش خواهد یافت. چنانچه در قیمت اعلان شده برای نفت کوره بانکر «C» ایران بیش از سی درصد افزایش و یا کاهش حاصل شود - قسمت متغیر قیمت گاز از تاریخ تغییرات مزبور متناسباً افزایش و یا کاهش حاصل شود - طرفین جهت تعیین قیمت جدید گاز ایران وارد مذاکره خواهند شد.

سند شماره ۱۶۸

۳. ضمیمه شماره دو راجع به صورت کالاهای اساسی که برای صادر نمودن از شوروی به ایران پیشنهاد می شود

ضمیمه ۲ موافقتنامه مورخه ۱۳ ژانویه سال

۱۹۶۶

صورت کالاهای اساسی که برای صادر نمودن از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران ممکن است پیشنهاد بشود.

۱. تجهیزات آهنگری و پرس ها و دستگاههای فلزبری
۲. ماشین آلات و تجهیزات برای صنایع سنگین و سبک
۳. ماشینها و تجهیزات برای صناعت استخراج معادن از آنجمله:
تجهیزات تغلیظ و استخراج معادن
۴. تجهیزات حفاری چاهها و تصفیه نفت
۵. تجهیزات تولید نیروی برق و ماشینهای برقی از آنجمله: مولدهای دیزلی ثابت برق و دستگاههای دیزلی مولد برق
۶. تراکتورها و ماشین آلات کشاورزی و ماشین آلات و تجهیزات برای آبیاری
۷. تجهیزات راهسازی و ساختمانی و زمین کنی
۸. تجهیزات راه آهن
۹. وسائل حمل و نقل از آنجمله: هواپیماها و هلیکوپترها و کشتی ها و اتومبیلهای مخصوص و غیره
۱۰. ماشین آلات و تجهیزات دیگر
۱۱. قطعات یدکی برای ماشین آلات و تجهیزات مذکور
۱۲. کالاهای دیگر.

سند شماره ۱۶۹

۴. دو فقره اعلام وصول وزیر بازرگانی شوروی به وزیر اقتصاد ایران.

جناب آقای وزیر مسکو ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶

افتخاراً وصول نامه مورخ ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶ آن جناب را بشرح زیر:

«عطف به موافقتنامه مربوط به تحویل گاز از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران در سالهای ۱۹۷۰-۱۹۸۵ که در این تاریخ بامضاء رسیده است افتخار دارم موافقتی را که بین ما حاصل شده است درباره اینکه خرید «کالاهای دیگر» در اتحاد شوروی که در ماده (۱) موافقتنامه مذکور پیش بینی شده است بیش از ۱۵ درصد مجموع مبلغ خرید کالاها در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نخواهد بود.

جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید»

پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

جناب آقای علی نقی عالیخانی وزیر اقتصاد ایران - مسکو»

اعلام و تأیید می نماید که مفاد آن مورد موافقت اینجانب قرار دارد.

علی نقی عالیخانی وزیر اقتصاد ایران

جناب آقای پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - مسکو

مسکو - ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶

سند شماره ۱۷۰

جناب آقای وزیر

افتخاراً وصول نامه مورخ ۱۳ ژانویه آنجناب را بشرح زیر:

«مسکو ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶»

جناب آقای وزیر:

عطف به موافقتنامه مربوط به تحویل گاز طبیعی از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران در سالهای ۱۹۷۰-۱۹۸۵ که در این تاریخ بامضاء رسیده است افتخار دارم موافقتی را که درباره مراتب زیر بین ما حاصل گردیده است تأیید نمایم.

در صورتیکه خرید برخی ماشین آلات و تجهیزات و کالاهای دیگر مطابق مفاد موافقتنامه فوق الذکر که برای ایران ضرورت دارد عملاً در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مقدور نباشد در اینصورت طرفین درباره خرید این قبیل ماشین آلات و تجهیزات در کشورهای ثالثی که با اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران دارای موافقتنامه‌های پایاپای هستند بشرط اینکه کشورهای مذکور با این امر موافقت نمایند وارد مذاکره خواهند شد و پس از حصول توافق این قبیل خریدها را عملی خواهند کرد.

جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید

پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

جناب آقای علی نقی عالیخانی وزیر اقتصاد ایران.

اعلام و تأیید می نماید که مفاد آن مورد موافقت اینجانب قرار دارد.

وزیر اقتصاد ایران

جناب آقای پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - مسکو

۵. نامه سفارت شوروی به وزارت امور خارجه ایران درباره ماده ۸ موافقتنامه

ترجمه غیر رسمی

شماره ۸۳

سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران تعارفات خود را بوزارت امور خارجه شاهنشاهی اظهار و عطف به ماده ۸ موافقت نامه منعقد در تاریخ ۲۳ دیماه سال ۱۳۴۴ در مسکو راجع به تحویل گاز طبیعی از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و تحویل ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران در طی سالهای ۱۹۷۰-۱۹۸۵ احتراماً اشعار می دارد که طرف شوروی تشریفات قانونی مربوط به تصویب موافقت نامه را انجام داده است.

بموجب ماده ۸ موافقت نامه مذکور این موافقتنامه از تاریخ یادداشت جوابی وزارت امور خارجه شاهنشاهی دایر بر اینکه «موافقت نامه درباره تحویل گاز طبیعی از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵» مورخ مسکو - ۲۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ از طرف ایران بتصویب رسیده است - دارای اعتبار قطعی خواهد بود.

این سفارت از فرصت استفاده نموده احترامات فائقه را تجدید می نماید.

تهران بتاريخ «۵» تیرماه سال ۱۳۴۵

وزارت امور خارجه شاهنشاهی ایران

اداره عهد و امور حقوقی

تهران

سند شماره ۱۷۲

۶. اعلام توافق سفارت شوروی با نامه وزارت امور خارجه ایران درباره ماده ۸ موافقتنامه

اداره عهود و امور حقوقی

شماره ۶۹۸۲/۱۱۷۰/۱۸

تاریخ ۱۳۴۵/۴/۵

پیوست

وزارت امور خارجه

یادداشت

وزارت امور خارجه شاهنشاهی تعارفات خود را بسفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اظهار و احتراماً عطف به یادداشت شماره ۸۳ مورخ ۲۶ ژوئن ۱۹۶۶ برابر با ۵ تیرماه ۱۳۴۵ آن سفارت دایر باینکه طرف شوروی تشریفات قانونی مربوط به تصویب موافقت نامه درباره تحویل گاز طبیعی از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵ مورخ مسکو ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶ (۲۳ دیماه ۱۳۴۴) را انجام داده است باستحضار می‌رساند:

«موافقت نامه درباره تحویل گاز طبیعی از ایران باتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران از سال ۱۹۷۰ تا ۱۹۸۵ مورخ مسکو ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶ (۲۳ دیماه ۱۳۴۴) بتصویب دولت شاهنشاهی ایران نیز رسیده است. علیهذا بموجب ماده ۸ - موافقت نامه مذکور از تاریخ یادداشت حاضر دارای اعتبار قطعی خواهد بود.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی - تهران

۳۳. موافقتنامه ایجاد تأسیسات صنعتی سند شماره ۱۷۳

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره همکاری

بمنظور ایجاد تأسیسات صنعتی و تأسیسات

دیگر در ایران و واگذاری اعتبار برای این مقاصد

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با توجه به مناسبات حسن همجواری و همکاری موجود بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و با پیروی از تمایل طرفین به بسط و توسعه و تحکیم همکاری اقتصادی و فنی بر اساس تساوی حقوق و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر و احترام کامل به حق حاکمیت ملی هر دو کشور تصمیم اتخاذ نمودند این موافقتنامه را بشرح زیر منعقد نمایند:

ماده ۱

ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در موارد ذیل همکاری خواهند نمود:

۱. تأسیس کارخانه ذوب آهن

۲. احداث شاه لوله گاز

۳. تأسیس کارخانه ماشین سازی

خلاصه مشخصات هر یک از تأسیسات سه گانه فوق در ضمیمه ای که جزء لاینفک این موافقتنامه می باشد قید شده است.

ماده ۲

بمنظور عملی نمودن همکاریهای موضوع ماده یک این موافقتنامه:

۱. سازمانهای شوروی عهده دار انجام امور زیر خواهند شد:

- انجام کارهای اکتشافی و تحقیقاتی و طراحی مورد لزوم

- تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح و وسائل مکانیکی ساختمانی که در ایران یافت نمی شود.

- اعزام کارشناسان شوروی بایران بمنظورهای زیر:

جمع آوری اطلاعات لازم اولیه برای عملیات تحقیقاتی و اکتشافی زمین شناسی نظارت در اجراء و مشاوره هنگام ساختن تأسیسات تعلیم فنی افراد ایرانی برای کمک در نصب و تنظیم و بکار انداختن تجهیزات و ماشینها بمنظور بهره برداری از آن.

- پذیرفتن افراد ایرانی در مؤسسات اتحاد شوروی برای کسب تعلیمات فنی در امور

تولیدی بمنظور بکار گماردن این افراد در تأسیسات مذکور در ماده یک این موافقتنامه

- تسلیم اسناد و مدارک فنی ضروری برای تأمین بهره برداری عادی از تأسیسات

پیش بینی شده در ماده یک این موافقتنامه بطرف ایرانی.

اسناد و مدارک فنی مذکور که سازمانهای شوروی بسازمانهای ایرانی تسلیم می نمایند از

طرف ایران منحصراً در تأسیسات ایران مورد استفاده واقع خواهد شد. اسناد و مدارک فنی

مذکور بدون موافقت قبلی سازمانهای شوروی بشخصیتهای حقوقی خارجی یا اتباع خارجه

تسلیم نخواهد شد.

۲. سازمانهای ایرانی اقدامات ذیل را عهده دار خواهند شد:

- دادن اطلاعات اولیه که طرف ایرانی در اختیار دارد و برای طراحی ضروری است

بسازمانهای شوروی و همکاری با سازمانهای شوروی در جمع آوری و تنظیم سایر اطلاعات

مورد لزوم.

- بررسی و در صورت موافقت با آن تصویب طرحهایی که از طرف سازمانهای شوروی

تسلیم گردیده در ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم.

- ساختن تأسیسات و انجام کارها بر طبق طرحها با کمک فنی سازمانهای شوروی.

- تهیه و تأمین نیروی انسانی و نیروی برق و آب و گاز و وسایل نقلیه و مصالح مورد

لزوم که در ایران یافت می شود برای ساختن تأسیسات و انجام کارها و همچنین ساختن راهها و

ابنیه فرعی و احداث لوله گاز و آب و خطوط لازم برق و ارتباطات و مخابرات تا محوطه تأسیسات

- بر طبق تأیید طرفین خریداری برخی تجهیزات و ماشین‌ها و مصالحی که در ایران و اتحاد جماهیر شوروی ساخته نمی‌شود از کشورهای ثالث.

- تأمین اعتبارات مالی لازم برای ساختن تأسیسات و انجام سایر کارها در ایران و تهیه محل سکونت و تأمین کمک‌های پزشکی و ایجاد تسهیلات لازم برای رفاه عادی کارشناسان شوروی و تأمین وسائل نقلیه لازم برای انجام مأموریت‌های داخلی در ایران برای کارشناسان شوروی که بموجب این موافقتنامه برای کمک‌های فنی بایران اعزام می‌شوند به‌زینه ایران.

- در صورت لزوم خریداری پروانه‌های روش‌های تکنولوژیک و تجهیزات از هر جا که لازم باشد.

ماده ۳

برای بهره‌برداری از تمام قدرت تولیدی پیش‌بینی شده در طرح‌ها و تأسیسات موضوع این موافقتنامه در صورت تمایل طرف ایرانی سازمان‌های شوروی بوسیله اعزام کارشناسان و تحویل قطعات یدکی و مصالح ضروری با شرایطی که مورد موافقت بعدی طرفین واقع شود به سازمان‌های ایرانی مساعدت خواهند کرد.

ماده ۴

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعتباری تا مبلغ دویست و شصت میلیون روبل (یک روبل دارای ۱۰/۹۸۷۴۱۲ گرم طلای خالص است) با بهره دو و نیم درصد در سال بدولت شاهنشاهی ایران خواهد داد که برای همکاری‌های فنی بایران در ایجاد تأسیسات مذکور در ماده یک این موافقتنامه در موارد زیر از طرف دولت شاهنشاهی ایران به مصرف خواهد رسید:

- پرداخت هزینه‌های مربوط به عملیات تحقیقاتی و اکتشافی و طراحی که سازمان‌های شوروی انجام می‌دهند.

- پرداخت بهای تجهیزات و ماشینها و وسائل مکانیکی ساختمانی و مصالحی که در ایران یافت نمی‌شود و بوسیله اتحاد شوروی با شرط سیف بنادر ایران یا فرانکو - مرز ایران و شوروی تحویل می‌گردد.

- پرداخت هزینه‌های مأموریت کارشناسان شوروی که برای کمک فنی در ساختن تأسیسات و انجام کارهای موضوع این موافقتنامه به ایران اعزام می‌شوند با استثنای هزینه‌های آنان در داخل ایران که طرف ایرانی به ریال می‌پردازد.

- پرداخت هزینه زندگی و اقامت افراد ایرانی که برای کارآموزی در امور فنی و تولیدی در مؤسسات مربوطه اتحاد شوروی به آن کشور اعزام می‌گردند.

در صورتیکه مبلغ کل هزینه‌های سازمانهای شوروی مربوط به کمکهای فنی موضوع این موافقتنامه از مبلغ اعتبار تجاوز نماید مبلغ اضافه بر طبق موافقتنامه‌های بازرگانی و پرداخت معتبر بین ایران و شوروی از طرف ایران پرداخت خواهد شد.

ماده ۵

دولت شاهنشاهی ایران مبالغی را که از اعتبارات مذکور در این موافقتنامه در طی هر سال مورد استفاده قرار می‌دهد در ظرف دوازده سال به اقساط متساوی سالیانه مستهلک خواهد نمود. تاریخ شروع پرداخت اولین قسط مبالغ استفاده شده در هر سال دهم تیرماه (اول ژوئیه) سال بعد از استفاده از اعتبارات مذکور خواهد بود.

بهره اعتبارات استفاده شده در هر سال از تاریخ استفاده از قسمت مربوطه اعتبار احتساب خواهد شد و بهره هر سال در ظرف سه ماه اول بعد از سال احتساب پرداخته خواهد شد. آخرین قسط بهره با آخرین قسط بازپرداخت اعتبار همزمان خواهد بود. تاریخ استفاده از اعتبار برای پرداخت بهای تجهیزات و ماشینها و مصالح تاریخ مذکور در مهر ایستگاه مقصد روی بارنامه یا هفت روز بعد از تاریخ صدور بارنامه دریایی مربوطه خواهد بود. اما برای پرداخت هزینه انجام سایر کارها تاریخ استفاده از اعتبارات تاریخ صورتحساب تلقی خواهد شد.

ماده ۶

بمنظور نگهداری حساب استفاده از اعتباری که بموجب این موافقتنامه داده می‌شود و همچنین نگهداری حساب استرداد اصل و پرداخت بهره آن بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (و یا بدستور بانک اخیرالذکر بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) برای یکدیگر حسابهای مخصوص اعتباری به روبل باز کرده و ترتیب فنی محاسبه و نگهداری حسابهای اعتبار مذکور را متفقاً تعیین خواهند نمود.

ماده ۷

در صورت تغییر محتوی طلای روبل موضوع ماده چهار این موافقتنامه بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (و یا بدستور بانک اخیرالذکر بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) در روز تغییر محتوی طلای روبل مانده حسابهای مربوط به اعتبار و بهره را که طبق ماده شش این موافقتنامه باز شده و همچنین مبلغ استفاده نشده از اعتبار را به تناسب تغییر حاصله ارزیابی خواهند کرد.

ماده ۸

برای بازپرداخت اعتبار مذکور و پرداخت بهره آن که ایران بریال می‌پردازد بانک مرکزی ایران حساب جداگانه‌ای بریال (یکریال محتوی ۰/۰۱۱۷۳۱۶ گرم طلای خالص است) بنام بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا بدستور بانک اخیرالذکر بنام بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی) باز خواهد نمود. پرداختهای ایران بابت اصل و بهره اعتبار بریال بوده و باین حساب منظور می‌گردد. تسعیر روبل بریال بر اساس محتوی طلای روبل و ریال در روز پرداخت خواهد بود.

مبالغی که بدین ترتیب بحساب فوق منظور می‌شود تحت شرایط موافقتنامه‌های بازرگانی و پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی که در زمان خرید دارای اعتبار می‌باشند بمصرف خرید کالاهای ایران خواهد رسید و در درجه اول برای خرید گاز و پنبه و پشم خام و سنگهای معدنی فلزات غیرآهنی و خاویار و ماهی‌های غضروفی و پوست قره کل

و چرمهای خام و برنج و کشمش و کنجاله و برخی کالاهای صنعتی و همچنین صرف پرداختهای دیگر سازمانهای شوروی خواهد شد مبالغ مذکور همچنین ممکن است بر طبق تقاضای بانک بازرگانی خارجی اتحاد شوروی به ارز قابل تبدیل تسعیر و انتقال داده شود. خرید کالاهای مذکور در فوق اضافه بر سهمیه‌های مقرر در موافقتنامه معتبر مبادله کالا بین ایران و اتحاد شوروی خواهد بود.

در صورت تغییر محتوی طلای ریال ایران بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی (یا بدستور آن بانک خارجی اتحاد شوروی) در روز تغییر محتوی طلای ریال ایران مانده حساب مذکور در این ماده را به تناسب تغییر حاصله ارزیابی خواهند کرد.

تسعیر ریال به ارز قابل تبدیل بر اساس محتوی طلای ریال ایران به ارز قابل تبدیل مربوط در روز پرداخت خواهد بود.

دولت شاهنشاهی ایران حق دارد اصل و بهره اعتبار را قبل از موعد بپردازد.

ماده ۹

دولت شاهنشاهی ایران هزینه‌های سازمانهای شوروی را برای اقامت کارشناسان شوروی در ایران به ریال با واریز نمودن مبالغ مقتضی بحساب جداگانه‌ای که در ماده هشت این موافقتنامه پیش بینی شده است بطرف شوروی خواهد پرداخت.

ماده ۱۰

بمنظور انجام عملیات طراحی و تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح و اجرای انواع دیگر کمکهای فنی سازمانهای شوروی می‌توانند با سازمانهای مربوطه کشورهای ثالث همکاری کنند لکن در صورتیکه اعزام کارشناس از کشورهای مذکور ضروری تشخیص داده شود سازمانهای شوروی قبلاً موافقت طرف ایران را کسب خواهند نمود.

ماده ۱۱

دولتین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در حد اقل مدت ممکن پس از

امضای این موافقتنامه سازمانهای مجاز ایرانی و شوروی را که قبلاً برای اجرای هر یک از طرحهای موضوع این موافقتنامه تعیین نموده‌اند بیکدیگر معرفی خواهند کرد. هر یک از دولتين می‌توانند یک یا چند سازمان مربوطه را برای این منظور انتخاب و معرفی نمایند. هر یک از طرفین مجاز است سازمانهایی را که قبلاً تعیین شده و بر طبق این ماده مسئول اجرای مفاد این موافقتنامه بوده‌اند تغییر بدهد و طرف دیگر را از این تغییر مطلع نماید.

هر یک از دولتين این حق را برای خود محفوظ می‌دارد که تمام یا قسمتی از حقوق و تعهدات ناشی از این موافقتنامه را که لازم بداند بهر یک از سازمانهای تابعه خود که مقتضی بداند منتقل نماید.

ماده ۱۲

سازمانهای ایرانی و شوروی که مسئول اجرای مفاد این موافقتنامه هستند کلیه اطلاعات مورد لزوم سازمانهای مذکور را که مربوط با اجرای این موافقتنامه و پیمانهای اجرایی که متعاقباً بر اساس آن امضاء خواهد شد متقابلاً مبادله خواهند نمود و کمکهای لازم را نسبت بیکدیگر معمول خواهند داشت. سازمانهای ایرانی و شوروی مخصوصاً اطلاعات راجع به پیشرفت کارها و سایر اطلاعات مربوط به برنامه اجرای کارها و ساختن تأسیسات موضوع این موافقتنامه و پیمانهای اجرایی مربوطه را که بر اساس آن امضاء می‌شود در اختیار یکدیگر خواهند گذاشت.

ماده ۱۳

طرفین ایرانی و شوروی کمک خواهند کرد که در انجام کارهای تحقیقاتی و اکتشافی و طراحی و همچنین تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح برای ساختن تأسیسات موضوع این موافقتنامه سازمانهای ایرانی بتوانند حداکثر کارهای مقدور را عهده‌دار گردند.

ماده ۱۴

سازمانهای شوروی تضمین می‌نمایند که:

۱. طرحهای تأسیساتی که تهیه می‌نمایند با قدرتهای تولیدی پیش بینی شده در ضمیمه

این موافقتنامه و پیمانهای اجرایی مطابقت خواهد داشت.

۲. تجهیزات و ماشینها و مصالحی که از اتحاد شوروی تهیه و تحویل می شود با اسناد طراحی فوق الذکر مطابقت خواهد داشت.

۳. کار ماشینها و تجهیزاتی که از اتحاد شوروی تحویل می شود با قدرت تولیدی اعلام شده در طرحها مطابق خواهد بود.

مدتها تضمین و ترتیب اجرای آنها و سایر شرایط بموجب پیمانهای اجرایی خواهد بود که بر طبق این موافقتنامه منعقد می شود.

ماده ۱۵

انجام کارهای تحقیقاتی و طراحی و تهیه و تحویل تجهیزات و ماشینها و مصالح و کارآموزی فنی و تولیدی افراد ایرانی و انواع دیگر کمکهای فنی مندرج در این موافقتنامه بر اساس پیمانهای اجرایی خواهد بود که بین سازمانهای صلاحیتدار ایرانی و شوروی که بر طبق ماده یازده این موافقتنامه معرفی شده و دارای اختیار می باشند منعقد خواهد گردید و ضمناً پیمانهای مذکور حداکثر در ظرف دو ماه از تاریخ تسلیم آنها از طرف سازمانهای شوروی بوسیله طرفین مورد مذاکره و توافق واقع شده و بامضای طرفین خواهد رسید. سازمانهای شوروی در ظرف دو الی سه ماه پس از تصویب طرحهای تفصیلی از طرف سازمانهای ایرانی پیشنهادهای خود را بصورت پیش نویس پیمانهای تحویل ماشینها و تجهیزات و مصالح تسلیم سازمانهای ایرانی خواهند نمود. در پیمانهای اجرایی حجم و موعد و قیمت و ترتیب کارآموزی فنی و تولید افراد ایرانی و جریمه ناشی از تأخیر انجام تعهدات و سایر شرایط تفصیلی مربوط به کمکهای فنی مذکور در این موافقتنامه که بسازمانهای ایرانی داده می شود تعیین خواهد شد. ضمناً قیمت تجهیزات و ماشینها و مصالحی که از اتحاد شوروی برای ایجاد تأسیسات موضوع ماده یک این موافقتنامه تحویل داده خواهد شد با موافقت طرفین بر اساس قیمتهای متداول بین المللی تعیین خواهد گردید. بعلاوه تعهدات سازمانهای ایرانی درباره جمع آوری اطلاعات اولیه و آماده نمودن محل ساختمانها و تأمین مسکن کارشناسان شوروی با شرایط ضروری

زندگی عادی و کمکهای پزشکی و وسایل نقلیه برای مأموریت‌های داخلی و بررسی و تصویب طرحها و عده لازم کارگران و کارشناسان و کارهای دیگر و همچنین مواعد قطعی انجام این تعهدات در پیمانهای اجرایی تعیین خواهد گردید.

ماده ۱۶

اگر بعلت هر حادثه‌ای که جلوگیری از آن از قدرت هر یک طرفین خارج باشد اجرای این موافقتنامه برای مدتی مختل گردد نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با یکدیگر مشورت و درباره اقدامات ضروری موافقت خواهند نمود. ضمناً در صورت عدم توافق در مدت مناسبی سازمانهای ایرانی حق خواهند داشت کارهای ساختمانی تأسیسات را رأساً ادامه بدهند لیکن در چنین صورتی هم حقوق و تعهدات طرفین که بر طبق این موافقتنامه تا موقع بروز حادثه ایجاد شده بقوه خود باقی خواهد ماند.

ماده ۱۷

در صورت بروز هر گونه اختلاف بین سازمانهای ایرانی و شوروی درباره هر یک از مسائل ناشیه از این موافقتنامه یا پیمانهای اجرایی مربوطه نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی با یکدیگر مشورت خواهند کرد و برای رفع اختلاف کوشش خواهند نمود.

ماده ۱۸

بمنظور بررسی حسن انجام این موافقتنامه و در صورت لزوم تهیه نمودن توصیه‌های مقتضی نمایندگان طرفین برحسب دعوت یکی از طرفین اقلأ ششماه یکبار با یکدیگر ملاقات خواهند نمود. توصیه‌های مذکور برای بررسی دولتهای طرفین متعاهدین تقدیم خواهد شد. ملاقاتهای مذکور به تناوب در تهران و مسکو صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۹

این موافقتنامه شامل نوزده ماده و یک ضمیمه است و بر طبق ترتیبات قانونی مقرر در هر یک از دو کشور بتصویب خواهد رسید و در روز امضاء موقتاً اعتبار یافته و از روز مبادله

اسناد مصوبه که در شهر تهران واقع خواهد شد دارای اعتبار قطعی خواهد گردید.
این موافقتنامه در تاریخ بیست و سوم دی ماه سال ۱۳۴۴ مطابق سیزدهم ژانویه سال ۱۹۶۶ مسیحی در شهر مسکو در دو نسخه اصلی هر کدام بزبانهای فارس و روسی منعقد گردید و هر دو متن دارای اعتبار یکسان است.

از طرف	از طرف
دولت شاهنشاهی ایران	دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
امضاء	امضاء

* * *

سند شماره ۱۷۴

۲. ضمیمه موافقتنامه راجع به فهرست تأسیساتی که در ایران احداث خواهد گردید

ضمیمه موافقتنامه ایران و شوروی مورخه

بیست و سوم دیماه ۱۳۴۴ که مطابق سیزدهم ژانویه ۱۹۶۶ است

فهرست تأسیساتی که در ایران با همکاری سازمانهای ایرانی و

شوروی ساخته خواهد شد

۱. کارخانه ذوب آهن که شامل واحدهای زیر خواهد بود :

- الف) کارخانه با دوره کامل تنظیم بار و ذوب چدن و تهیه فولاد و قسمت نورد به قدرت تولیدی بین پانصد هزار تا ششصد هزار تن فولاد در سال (با امکان توسعه بعدی قدرتها تا یک میلیون الی یک میلیون و دویست هزار تن فولاد در سال) که شامل قسمتهای زیر خواهد بود:
 - قسمت کک سازی و شیمیایی با یک باطری کک سازی.
 - کارخانه آگلومراسیون.
 - قسمت کوره مرتفعه با یک کوره مرتفعه.

- قسمت ذوب فولاد با دو کنورتیسور و دستگاههای فولادریزی مداوم.
- قسمت نوردها با دو رشته نورد برای تهیه انواع مصنوعات فولادی بااستثنای ورق.
- قسمت پختن آهک و دلمیت و تهیه مواد نسوز.
- کارگاههای تعمیراتی و فرعی و آزمایشگاه.
- دستگاههای داخل محوطه کارخانه مربوط به گاز آب و برق بخار هوارسانی با فشار
تهیه اکسیژن و کمپرسور و انبارها و وسایل حمل و نقل خطوط ارتباطی محدود به محوطه
کارخانه و همچنین مراکز کامل تعلیماتی.
سازمانهای شوروی امور طراحی را انجام داده و ماشینها و تجهیزات و مصالح را تحویل
خواهند داد و همچنین سایر انواع کمکهای فنی را در مواعیدی انجام خواهند داد که بکار انداختن
کارخانه را در سال ۱۹۷۱ امکان پذیر سازد.
موضوع همکاری برای افزایش قدرت تولیدی کارخانه ذوب آهن تا یک میلیون الی یک
میلیون و دویست هزار تن در سال و همچنین شرایط این همکاری مورد توافق بعدی طرفین
واقع خواهد شد.

ب) معدن سنگ آهن برای کارخانه ذوب آهن - محل معدن در چغارت (باقی) است و
قدرت تولیدی آن احتیاجات کارخانه ذوب آهن را تأمین خواهد کرد.

پ) معادن آهک و دلمیت و مواد نسوز.

ت) معدن زغال سنگ برای کارخانه ذوب آهن کمک فنی در انجام عملیات تحقیقاتی و
اکتشافی و طراحی مربوط به تجهیز معادن ذغال سنگ که ذغال آن قابل کک شدن می باشد در
منابع ذغال سنگ کرمان حجم و مواعد کمک فنی در ساختمان و تجهیز معادن ذغال سنگ
مستلزم توافق بعدی طرفین است.

۲. شاه لوله گاز بمنظور تحویل گاز از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی:

الف) قطعه ساوه - آستارا:

ساختمان آن مطابق مقررات این موافقتنامه عملی می شود. تحویل لوله ها و ملحقات و
وسایل کنترل اتوماتیک و مخابرات برای این قطعه از طرف ایران انجام می گیرد. سازمانهای

شوروی امور طراحی را انجام داده تجهیزات و وسایل مکانیکی و ماشینها را می‌رسانند و همچنین سایر انواع کمکهای فنی را در مواعیدی انجام می‌دهند که بکار انداختن لوله گاز را در سال ۱۹۷۰ امکان پذیر سازد.

(ب) قطعه از منابع نفت و گاز جنوب ایران تا ساوه:

ساختمان آن با اعتبارات و وسائل طرف ایرانی عملی می‌شود. تحویل تجهیزات و ماشینها برای مراکز کمپرسور در این قطعه از ایستگاه مرکزی تصفیه گاز تا ساوه به حجم و در مواعیدی که مورد توافق طرفین قرار گیرد و بکار انداختن لوله گاز را در سال ۱۹۷۰ امکان پذیر سازد از طرف سازمانهای شوروی انجام می‌گردد.

۳. کارخانه ماشین سازی با قدرت تولیدی بیست و پنج هزار تا سی هزار تن

مصنوعات فلزی در سال:

قسمتهای تشکیل دهنده کارخانه و فهرست مصنوعاتیکه تولید خواهد کرد بعد از بررسی فنی و اقتصادی تصریح خواهد شد.

از تاریخ انعقاد پیمان مربوط بانجام امور طراحی سازمانهای شوروی کمک فنی در ساختن کارخانه در مواعیدی می‌کنند که بکار انداختن نوبت اول کارخانه را در مدت سه سال و نوبت دوم کارخانه را در مدت چهار سال تا چهار سال و نیم تأمین نماید.

تبصره ۱) قدرت تولیدی هریک از تأسیسات در پیمانهای اجرایی که بر طبق طرح منعقد می‌شود باید تصریح شود.

تبصره ۲) رساندن نیروی برق آب گاز ساختمان ابنیه برای آبگیری خطوط ارتباطی راههای آهن و اتومبیل رو تا حدود تأسیسات و همچنین ساختمان کویهای مسکونی در مواعیدی که در پیمانها پیش بینی شده از طرف ایران عملی می‌شود.

تبصره ۳) مواعد اجرای قسمتهای جداگانه کارهای طراحی و تحویل تجهیزات و مصالح و دادن انواع کمکهای فنی دیگر در حدود مواعد کلی در پیمانهای تعیین خواهد شد که در این ضمیمه پیش بینی شده است.

سند شماره ۱۷۵

۷. نامه رئیس کمیته دولتی شورای وزیران اتحاد جماهیر شوروی به وزیر اقتصاد ایران
مسکو ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶

جناب آقای وزیر

بمناسبت اینکه موافقتنامه همکاری در ساختمان تأسیسات صنعتی و تأسیسات دیگر
در ایران بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در این تاریخ
بامضاء رسیده است افتخار دارم موافقتی را که حاصل شده است تأیید نمایم. که اسناد فنی
پیش‌بینی شده در ماده ۲ موافقتنامه مذکور که برای بهره‌برداری عادی از کارخانه ماشین سازی
ضرورت دارد از طرف سازمانهای شوروی تحویل داده خواهد شد و سازمانهای ایرانی بهای آنها
از بابت و بر طبق شرایط اعتباری خواهند پرداخت که بر طبق ماده ۴ موافقتنامه مذکور به ایران
واگذار می‌شود.

جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

اسکاچ کوف

رئیس کمیته دولتی شورای وزیران اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی برای روابط

اقتصادی خارجی

جناب آقای علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد ایران و رئیس هیئت نمایندگی

دولت ایران - شهر مسکو

سند شماره ۱۷۶

۸. اعلام توافق وزیر اقتصاد ایران با نامه رئیس کمیته دولتی شورای وزیران

مسکو ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶

جناب آقای رئیس کمیته

افتخار دارم وصول نامه مورخ ۱۳ ژانویه ۱۹۶۶ آنجناب را بمضمون زیر:

مسکو ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶

جناب آقای وزیر

بمناسبت اینکه موافقتنامه همکاری در ساختمان تأسیسات صنعتی و تأسیسات دیگر در ایران بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در این تاریخ بامضاء رسیده است افتخار دارم موافقتی را که حاصل شده است تأیید نمایم. که اسناد فنی پیش‌بینی شده در ماده ۲ موافقتنامه مذکور که برای بهره‌برداری عادی از کارخانه ماشین سازی ضرورت دارد از طرف سازمانهای شوروی تحویل داده خواهد شد و سازمانهای ایرانی بهای آنرا از بابت و بر طبق شرایط اعتباری خواهند پرداخت که بر طبق ماده ۴ موافقتنامه مذکور به ایران واگذار می‌شود.

جناب آقای وزیر احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

اسکاچ کوف

رئیس کمیته دولتی شورای وزیران اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی برای روابط

اقتصادی خارجی

جناب آقای علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد ایران و رئیس هیئت نمایندگی

دولت ایران - شهر مسکو

اعلام و تأیید نمائید که مفاد آن مورد موافقت اینجانب قرار دارد
موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد
علینقی عالیخانی وزیر اقتصاد ایران

جناب آقای اسکاچ کوف
رئیس کمیته دولتی شورای وزیران
اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی
برای روابط اقتصادی خارجی

* * *

سند شماره ۱۷۷

۹. نامهٔ رایزن اقتصادی سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به معاون اقتصاد
ایران

تهران - بتاريخ ۱۵ ماه می سال ۱۹۶۸

جناب آقای معاون وزیر

افتخار دارم توافق حاصله بین طرفین شوروی و ایران را درباره مراتب زیر تأیید نمایم:
بمنظور اجرای مقتضی و بموقع تعهدات طرفین در مورد احداث شاه لوله گاز ایران و
برای پیشرفت مقررات و موافقت نامه مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ شوروی و ایران درباره
همکاری در ساختن تأسیسات صنعتی و سایر مؤسسات اقدامات زیر بعمل می‌آید:
۱. سازمانهای شوروی کارهای ساختمانی مربوط به نصب شاه لوله گاز ایران را در
قطعات کوه نمک - آستارا و کوه نمک - تهران با کارشناسان و وسائل و تجهیزات خود طبق
شرایط و مقررات پیمانهای ساختمانی که بین سازمانهای شوروی و ایران منعقد خواهد شد
انجام می‌دهند و همچنین مونتاژ قسمت تکنولوژیک مراکز کمپرسورها را در تمام طول شاه لوله
گاز ایران عملی می‌نمایند. سازمانهای شوروی می‌توانند قسمتی از اجرای کارها را به پیمانکاران
ایرانی واگذار نمایند. در همان حین سازمانهای ایرانی مسئول اجرای طرح شاه لوله گاز با
مسئولیت خود و به‌زنی خویش کارها و خدماتی را که با ساختمان لوله گاز بستگی دارد با
حجمها و در مواعیدی انجام می‌دهند که در پیمانها در آن باره توافق شده است و این کارها و

خدماتی منجمه شامل انجام تشریفات ضروری و رسیدگیهای لازم و در صورت لزوم حل مسائل حقوقی و ادعاهای مرتبط با انجام کارهای طرح شاه لوله بوسیله سازمانهای شوروی با مقامات ایرانی از آنجمله رسیدگی بمسائل مربوط بتحصیل اراضی خواهد بود.

در جریان انعقاد پیمانهای مربوط به اجرای موافقت نامه مذکور مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ سازمانهای شوروی و ایران حجمها و مواعید انجام تعهدات را نسبت بهر یک از طرفین جزاً و کلاً تعیین خواهند نمود.

۲. هزینه‌های سازمانهای شوروی برای انجام کارهای ساختمانی شاه لوله گاز ایران و مونتاژ قسمت تکنولوژیک مراکز کمپرسورها از محل اعتبار بر طبق ماده ۴ موافقت نامه مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ شوروی و ایران پرداخت خواهد شد. مخارج ریالی سازمانهای شوروی در ایران که بساختمان لوله گاز و مونتاژ قسمت تکنولوژیک مراکز کمپرسورها مربوط است خارج از اعتبار مذکور طبق قراردادهای منعقد بین سازمانهای صلاحیتدار طرفین از طرف ایران تأدیه خواهد شد.

پرداختهای ریالی مذکور بحساب بانکی پیش بینی شده در ماده ۸ موافقتنامه مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ شوروی و ایران بعمل خواهد آمد.

۳. سازمانهای صلاحیتدار شوروی و ایران تغییرات ناشیه از این نامه را هنگام انعقاد پیمانها در نظر خواهند گرفت و یا در پیمانهاییکه قبلاً منعقد شده‌اند رعایت خواهند نمود. افتخار دارم پیشنهاد نمایم که این نامه و جواب شما به آن بعنوان توافق طرفین درباره مسائل ذکر شده تلقی بشود.

موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم می‌دارد.

و. گولوانوف

رایزن اقتصادی سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

در ایران

جناب آقای محمد یگانه

معاون اقتصادی وزارت اقتصاد

دولت شاهنشاهی ایران

سند شماره ۱۷۸

۱۰. اعلام توافق معاون اقتصاد ایران با رایزن اقتصادی سفارت اتحاد جماهیر شوروی

تهران بتاريخ ۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۴۷

آقای و. گولونوف

رایزن محترم اقتصادی سفارت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در ایران

افتخار دارم که دریافت نامه مورخ ۱۵ ماه مه ۱۹۶۸ شما را بشرح زیر:

«افتخار دارم توافق حاصله بین طرفین ایران و شوروی را درباره مراتب زیر تأیید نمایم:
بمنظور اجرای مقتضی و بموقع تعهدات طرفین در مورد احداث شاه لوله گاز ایران و
برای پیشرفت مقررات موافقتنامه مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ ایران و شوروی درباره همکاری
در ساختن تأسیسات صنعتی و سایر مؤسسات اقدامات زیر بعمل می آید:

۱. سازمانهای شوروی کارهای ساختمانی مربوط به نصب شاه لوله گاز ایران را در
قطعات کوه نمک - آستارا و کوه نمک تهران با کارشناسان و وسائل و تجهیزات خود طبق شرایط
و مقررات پیمانهای ساختمانی که بین سازمانهای ایرانی و شوروی منعقد خواهد شد انجام
می دهند و همچنین مونتاژ قسمت تکنولوژیک مراکز کمپرسورها را در تمام طول شاه لوله گاز
ایران عملی می نمایند.

سازمانهای شوروی می توانند قسمتی از اجرای کارها را به پیمانکاران ایرانی واگذار
نمایند. در همان حین سازمانهای ایرانی مسئول اجرای طرح شاه لوله گاز با مسئولیت خود و
بهزینه خویش کارها و خدماتی را که با ساختمان لوله گاز بستگی دارد با حجمها و در مواعیدی
انجام می دهند که در پیمانها در آن باره توافق شده است و این کارها و خدمات منجمله شامل
انجام تشریفات ضروری و رسیدگیهای لازم و در صورت لزوم حل مسائل حقوقی و ادعاهای
مرتبط با انجام کارهای طرح شاه لوله بوسیله سازمانهای شوروی با مقامات ایرانی از آنجمله

رسیدگی بمسائل مربوط بتحصيل اراضی خواهد بود.

در جریان انعقاد پیمانهای مربوط به اجرای موافقتنامه مذکور مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ سازمانهای ایران و شوروی حجمها و مواعید انجام تعهدات را نسبت به هر یک از طرفین جزاً و کلاً تعیین خواهند نمود.

۲. هزینه‌های سازمانهای شوروی برای انجام کارهای ساختمانی شاه لوله گاز ایران و مونتاژ قسمت تکنولوژیک مراکز کمپرسورها از محل اعتبار بر طبق ماده ۴ موافقت نامه مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ ایران و شوروی پرداخت خواهد شد. مخارج ریالی سازمانهای شوروی در ایران که بساختمان لوله گاز و مونتاژ قسمت تکنولوژیک مراکز کمپرسورها مربوط است خارج از اعتبار مذکور طبق قراردادهای منعقد شده بین سازمانهای صلاحیتدار طرفین از طرف ایران تأدیه خواهد شد.

پرداختهای ریالی مذکور بحساب بانکی پیش بینی شده در ماده ۸ موافقتنامه مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ ایران و شوروی بعمل خواهد آمد.

۳. سازمانهای صلاحیتدار ایران و شوروی تغییرات ناشیه از این نامه را هنگام انعقاد پیمانها در نظر خواهند گرفت و یا در پیمانهاییکه قبلاً منعقد شده‌اند رعایت خواهند نمود. افتخار دارم پیشنهاد نمایم که این نامه و جواب شما به آن بعنوان توافق طرفین درباره مسائل ذکر شده تلقی بشود.

تأیید نموده و موافقت خود را نسبت بتوافق حاصله فوق بین طرفین ایران و شوروی اعلام دارم. موقع را مغتنم شمرده احترامات فائقه را تقدیم می‌دارد.

محمد یگانه

معاون اقتصادی وزارت اقتصاد

دولت شاهنشاهی ایران

آقای و. گولوانوف

رایزن محترم اقتصادی سفارت اتحاد جماهیر شوروی در ایران

اداره عهد و امور حقوقی

شماره ۳۵۶۱/۱۱

تاریخ ۴۴/۱۰/۱۱

پیوست

۳۴. نامه‌های متبادل راجع به لغو بهای روادید سند شماره ۱۷۹

۱. نامه وزیر امور خارجه ایران به سفیر شوروی

وزارت امور خارجه

جناب آقای سفیر کبیر

احتراماً عطف بیادداشت شماره ۱۲۲ مورخ ۱۱ اکتبر ۱۹۶۵ در مورد لغو بهای روادید بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی مراتب ذیل را پیشنهاد می‌نماید.

۱. مقامات مربوطه دولت شاهنشاهی ایران از اشخاصی که دارای گذرنامه معتبر صادره از طرف مقامات اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هستند و بایران مسافرت می‌کنند بهای روادید دریافت نخواهند نمود.

۲. مقامات مربوطه دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از اشخاصی که دارای گذرنامه معتبر صادره از طرف مقامات دولت شاهنشاهی ایران هستند و به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مسافرت می‌کنند بهای روادید دریافت نخواهند کرد.

۳. این توافق از تاریخ پاسخ آنجناب دایر به موافقت با مفاد این نامه بموقع اجرا گذارده خواهد شد و تا تاریخی که یکی از طرفین با اعلام کتبی قبلی بمدت دو ماه بطرف دیگر آنرا فسخ کند باعتبار خود باقی خواهد ماند.

چنانچه پیشنهادات فوق مورد موافقت دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باشد افتخار دارد پیشنهاد نماید این نامه و پاسخ آنجناب مبنی بر قبول آن بمنزله توافقی در این خصوص بین دو دولت تلقی گردد.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می‌شمارد.

وزیر امور خارجه

رونوشت جهت استحضار سفارت کبرای شاهنشاهی در مسکو ارسال می‌گردد.

وزیر امور خارجه

سند شماره ۱۸۰

۲. اعلام توافق سفیر شوروی با نامه وزیر امور خارجه ایران مبنی بر موافقت صدور
روادید

وزارت امور خارجه

رونوشت

تهران بتاريخ ۲۴ دیماه سال ۱۳۴۴

عالیجناب

بمناسبت نامه مورخه ۱۱ دیماه سال ۱۳۴۴ وزارت امور خارجه شاهنشاهی ایران
احتراماً با ابراز رضایت باستحضار آن وزارت می‌رساند که از طرفین ایران و شوروی بمنظور
کمک به بسط و توسعه و تحکیم باز هم بیشتر روابط دوستانه بین اتحاد شوروی و ایران توافق
حاصل نمودند که عوارض کنسولی بابت صدور روادید را متقابلاً ملغی نمایند.
طرف شوروی موافقت خود را با مقررات صدور روادید پیشنهادی از طرف ایران ابراز
می‌دارد.

۱. ارگانهای صلاحیتدار دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی از افرادی که دارای
گذرنامه معتبر صادره از طرف مقامات دولت شاهنشاهی ایران می‌باشند و باتحاد جماهیر
شوروی سوسیالیستی عزیمت می‌نمایند عوارضی بابت صدور روادید دریافت نخواهد نمود.
۲. ارگانهای صلاحیتدار دولت شاهنشاهی ایران از افرادی که دارای گذرنامه معتبر صادره
از طرف مقامات صلاحیتدار اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی می‌باشند و بایران عزیمت
می‌نمایند عوارضی بابت صدور روادید دریافت نخواهد نمود.

۳. این توافق تا تاریخ الغای آن از ناحیه یکی از طرفین که باید از تصمیم خود دو ماه قبل
کتباً طرف دیگر را مطلع سازد معتبر خواهد بود.

جناب آقای عباس آرام

وزیر امور خارجه ایران

ضمناً طرف شوروی اظهار تمایل می نماید که این توافق از تاریخ ۱۵ فوریه سال ۱۹۶۶ (مطابق ۲۶ بهمن ماه سال ۱۳۴۴) بموقع اجراء گذارده شود زیرا لازمست که تا آنموقع موضوع باطلاع کلیه ادارات دیپلماتیک و کنسولی شوروی و همچنین مقامات صلاحیتدار مربوطه در قلمرو اتحاد شوروی رسانده شود.

جناب آقای وزیر - خواهشمند است این سفارت کبرا را مطلع فرمائید که آیا تا تاریخ بموقع اجراء گذاشتن این توافق برای طرف ایران قابل قبول می باشد.

آقای وزیر - خواهشمند است احترامات فائقه اینجانب را بپذیرید.

* * *

اداره عهد و امور حقوقی

شماره ۳۵۶۱/۱۱

تاریخ ۴۴/۱۰/۱۱

پیوست

۳. نامه وزیر امور خارجه ایران به سفیر شوروی

وزارت امور خارجه

جناب آقای سفیر کبیر

احتراماً عطف بنامه شماره ۴ مورخ ۱۴ ژانویه آنجناب باستحضار می رساند:

دولت شاهنشاهی ایران با پیشنهاد آن سفارت کبری مبنی بر اینکه توافق حاصله بموجب نامه های شماره ۲۰۷۲۷/۳۵۶۱/۱۸ مورخ ۴۴/۱۰/۱۱ وزارت امور خارجه شاهنشاهی و شماره ۴ مورخ ۱۴ ژانویه ۱۹۶۶ سفارت کبری شوروی درباره لغو بهای روادید بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی از پانزدهم فوریه ۱۹۶۶ بموقع اجرا گذاشته شود موافقت دارد.

موقع را برای تجدید احترامات فائقه مغتنم می شمارد.

وزیر امور خارجه

جناب آقای گریگوری تبتوویچ زایتسف

سند شماره ۱۸۲

۳۵. موافقتنامه فرهنگی

موافقتنامه فرهنگی بین دولت شاهنشاهی

ایران و دولت

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باستظهار کوششهایی که برای تحکیم و ادامه همکاری بین دو کشور در زمینه آموزش و پرورش علوم فرهنگ و هنر و ورزش بقصد حداکثر مبادله اطلاعات و آشنایی در زمینه‌های مذکور از طریق همکاری دوستانه بعمل می‌آید تصمیم اتخاذ نمودند که این موافقتنامه را منعقد نمایند و بدین منظور نمایندگان تام‌الاختیار خود را بشرح زیر تعیین نمودند:

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای عباس آرام

وزیر امور خارجه دولت شاهنشاهی ایران

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

جناب آقای اس.ک. رمانوفسکی

رئیس کمیته روابط فرهنگی با کشورهای خارجی وابسته بشورای وزیران

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

نمایندگان مزبور پس از ارائه اختیار نامه‌های خود که در نهایت صحت و اعتبار است

درباره مواد ذیل موافقت نمودند:

ماده ۱

طرفین متعاهدین همکاری فرهنگی و علمی بین دو کشور را بر اساس احترام متقابل رعایت حق حاکمیت عدم مداخله در امور داخلی تساوی حقوق و نفع متقابل تحکیم خواهند نمود.

ماده ۲

طرفین متعاهدین به توسعه تماسهای بین دانشمندان هر دو کشور از طریق دید و بازدیدهای متقابل کمک خواهند کرد.

ماده ۳

طرفین متعاهدین مبادلات در زمینه فرهنگ و آموزش را که متقابلاً قابل قبول باشد تشویق خواهند نمود.

ماده ۴

طرفین متعاهدین بتوسعه روابط فرهنگی دو کشور بر اساس عمل متقابل بطرق ذیل کمک خواهند کرد.

الف) مبادلات در رشته‌های تئاتر موسیقی اپرا باله و انواع دیگر هنر
ب) ترتیب نمایشگاههای هنری و علمی و اشیاء موزه‌ها و عکسهای مربوط باین قبیل امور

ج) مبادله فیلمهای هنری و علمی
د) مبادله صفحات گرامافون و نوارهای ضبط صوت موسیقی ملی کلاسیک و معاصر و پخش آنها بوسیله رادیوهای هر دو کشور
ه) توسعه مبادله کتابها مجلات و سایر نشریات علمی فنی و فرهنگی.

ماده ۵

طرفین متعاهدین نسبت بتوسعه روابط ورزشی از طریق اجرای مسابقات بین ورزشکاران دو کشور و مبادله کارشناسان در رشته‌های ورزشی و داوران در صورت لزوم مساعدت خواهند کرد.

ماده ۶

طرفین متعاهدین اقدامات پیش بینی شده در این موافقتنامه را بر اساس برنامه‌های سالانه همکاری فرهنگی و علمی اجرا خواهند نمود. این برنامه‌ها باید از طریق مذاکرات مورد

موافقت قرار گرفته و بوسیله نمایندگان مختار طرفین امضاء شود.

Y 036

طرفین متعاهدین موافقت دارند در صورتیکه تماسهایی علاوه بر موارد ذکر شده در این موافقتنامه برای توسعه مبادلات فرهنگی و علمی مفید تشخیص داده شود برای عملی نمودن آنها مساعدت لازم را بعمل آورند.

۸۵۶

طرفین متعاهدین براساس عمل متقابل و با رعایت قوانین موجود در هر دو کشور
فعالتهای انجمنهای روابط فرهنگی، یکدیگر را تشویق خواهند نمود.

ماده ۹

این موافقتنامه بر طبق مقررات قوانین اساسی هر دو کشور به تصویب خواهد رسید و
سه روز پس از مبادله اسناد تصویب که در مسکو بعمل خواهد آمد دارای اعتبار خواهد بود.

۱۰ ماده

این موافقتنامه برای مدت سه سال منعقد می‌شود و در صورتیکه هیچیک از طرفین متعاهدین ششماه قبل از انقضای مدت تمایل خود را برای فسخ این موافقتنامه اعلام ندارند موافقتنامه خودبخود برای مدت سه سال دیگر تمدید می‌شود.

این موافقتنامه در تهران در تاریخ سی و یکم مرداد ماه سال ۱۳۴۵ برابر با بیست و دوم ماه اوت سال ۱۹۶۶ در دو نسخه بزبانهای فارسی و روسی امضاء شد و هر دو متن دارای اعتبار یکسان است.

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی

از طرف دولت شاهنشاهی،

سویالیستی

ایران

اس.ک.رمانوفسکی

عباس آرام

۳۶. پروتکل مبارزه با کرم خاردار پنبه سند شماره ۱۸۳

وزارت کشاورزی

۱. متن پروتکل

پروتکل

کمک به ایران در مبارزه با کرم خاردار غوزه‌های بوته پنبه

ماده اول

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر به مراجعه دولت شاهنشاهی ایران
کمکهای لازم را توسط سازمانهای صلاحیتدار خود در مبارزه با کرم خاردار غوزه بوته پنبه به
سازمانهای مربوطه ایران خواهند نمود.

ماده ۲

بمنظور کمک مقرر در ماده یک پروتکل حاضر سازمانهای شوروی:
(۱) هیئتی مرکب از سه تن متخصص حشره شناس و یک کارمند بهداری و نیز کادر فنی
هواپیمایی مورد لزوم برای اداره کردن ده فروند هواپیمای ان-۲ برای مدت ۴۰-۳۰ روز به ایران
اعزام می‌دارند.
(۲) ده فروند هواپیمای ان-۲ برای مدت فوق به سازمانهای ایران کرایه می‌دهند.
(۳) پانصد تن سم د د ت در اختیار ایران می‌گذارد.

ماده ۳

طرف ایران: ۵۰ درصد هزینه مربوط به تحویل سموم شیمیایی و کرایه هواپیماهای
فوق را بموجب شرایط مقرر در موافقت نامه مبادله کالا بین ایران و شوروی پرداخت می‌کند.

خوراک و ابنیه مسکونی و وسایل نقلیه مورد نیاز برای مسافرتهاى ادارى در داخل کشور را بحساب خود در اختيار متخصصين و کادر فنى هوايى مى گذارد. سوخت و روغن آلات مورد نیاز هواپيماها را بحساب خود تأمين مى کند.

برای بارگيرى و حفاظت هواپيما عده کارگر مورد لزوم تعيين مى نمايد.

ماده ۴

سازمانهاى صلاحيتدار ايران و شوروى طى قراردادى که تنظيم مى شود شرايط مفصل کمکهاى مندرج در اين پروتکل از جمله شرايط مسافرت متخصصين و کادر فنى هوايى شوروى به ايران و مراجعت و همچنين شرايط تأمين غذا و ابنیه مسکونی و غيره اشخاص فوق را پيش بينى خواهند نمود.

ماده ۵

اين پروتکل از تاريخ اول آبان ماه ۱۳۴۵ داراى اعتبار مى باشد.

در تاريخ شنبه ۳/۱۰/۴۵ سوم ديماه ماه ۱۳۴۵ در تهران در دو نسخه بزبانهاى فارسى و روسى بامضاء رسيد و هر دو متن داراى اعتبار يکسان مى باشد.

از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

وزارت کشاورزی

قرارداد شماره ۴۱۴۹

سوم دی ماه سال ۱۳۴۵

تهران

دفتر «سلخوپروم اکسپورت» کل شوروی در شهر مسکو که بعداً پیمانکار» نامیده می‌شود از یک طرف - و وزارت کشاورزی ایران در شهر تهران که بعداً سفارش دهنده» نامیده خواهد شد از طرف دیگر - بموجب پروتکل مورخه «اَوَّل آبان» ماه سال ۱۳۴۵ شوروی و ایران قرارداد حاضر را درباره مراتب زیر منعقد نمودند:

ماده ۱

پیمان کار برای مبارزه با کرم خاردار غوزه پنبه در مساحت معادل ۵۰ هزار هکتار که زیر کشت پنبه می‌باشد کمک فنی به سفارش دهنده می‌نماید و بدین منظور:

الف) هیئتی مرکب از ۴۳ نفر پرسنل هوایی و فنی و متخصصین مربوطه را برای مدت ۴۰ روز تقویمی به کشور سفارش دهنده اعزام می‌دارد.

ب) ۵۰۰ تن سموم شیمیایی با شرایط تحویل در بندر نوشهر از جمله:

۳۰۰ تن گرد ۵/۵ درصدی د د ت

۱۰۰ تن خمیر ۵۰ درصدی د د ت

۱۰۰ تن د د ت ۳۰ درصدی تحویل سفارش دهنده خواهد کرد.

ج) ۱۰ فروند هواپیمای مجهز مخصوص «آن. - ۲» را برای مدت ۴۰ روز تقویمی به صورت کرایه در اختیار می‌گذارد.

هواپیماها به فرودگاه گرگان اعزام می‌گردند و بوسیله پرسنل هوایی و فنی پیمان کار که بموجب این قرارداد اعزام می‌نماید مورد بهره‌برداری قرار خواهند گرفت.

بعد از انقضای کارهای پیش بینی شده در این قرارداد ۱۰ فروند هواپیمای «آن - ۲» که به کشور سفارش دهنده اعزام شده‌اند به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی عودت داده خواهند شد.

ماده ۲

بعد از پایان کارهای مربوطه صورتمجلسی یا ذکر تاریخ خاتمه کارها و اجرای حقیقی و حجم آنها یا امضای طرفین تدوین خواهد شد.

ماده ۳

۱) قیمت سموم شیمیایی یا ظرف و بسته بندی که بموجب ماده ۱ این قرارداد تحویل سفارش دهنده سیف بندر نوشهر می‌گردد بالغ بر ۱۱۰۶۰۰ (صد و ده هزار و ششصد) دلار ایالات متحده امریکا خواهد بود.

۲) کرایه ۱۰ فروند هواپیمای «آن - ۲» یا مخارج پرواز آنها از عشق آباد به گرگان و بالعکس بالغ بر ۴۰۲۴۰ (چهل هزار و دویست و چهل) دلار آمریکایی می‌گردد.

۳) مجموع قیمت سموم شیمیایی تحویلی و کرایه هواپیما بالغ بر ۱۵۰۸۴۰ (صد و پنجاه هزار و هشتصد و چهل) دلار آمریکایی می‌گردد.

۴) سفارش دهنده ۵۰ درصد قیمت سموم شیمیایی تحویل شده و ۵۰ درصد کرایه هواپیما را یعنی $\frac{۱۵۰/۸۴۰}{۲} = ۷۵/۴۲۰$ (هفتاد و پنج هزار و چهارصد و بیست) به دلار آمریکایی پرداخت می‌نماید.

۵) بهای فوق الذکر با در نظر گرفتن پشتوانه طلای یک دلار ایالات متحده امریکا که دارای ۰/۸۸۸۶۷۱ گرم طلای خالص می‌باشد تعیین شده است.

در صورت تغییر ارزش پشتوانه طلای دلار و جوهی که باید بموجب این قرارداد پرداخت گردد به ترتیب بر طبق وضع پشتوانه در روز پرداخت احتساب خواهد شد.

ماده ۴

برای انجام کارهای مقرر در ماده ۱ این قرارداد سفارش دهنده:

با مساعی و بحساب خود:

الف) فرودگاهها و یا میدانهای موقتی فرود هواپیماها را برای استقرار هواپیماها مهیا می‌سازد.

ب) رساندن ۵۰۰ تن سموم شیمیایی را که بموجب ماده ۱ این قرارداد تحویل می‌شود از بندر نوشهر تا محل کار و همچنین خرید و رساندن مقدار سوخت و روغن مورد نیاز بهره‌برداری از هواپیماهای پیمان کار را تا محل انجام کارها تأمین می‌کند.

بحساب خود:

الف) استقرار و حفاظت از هواپیماها را در فرودگاهها و میدانهای موقتی فرود بعهده می‌گیرد.

ب) سوختگیری و خدمات فرودگاهی و وسایل لازمه را برای تعمیر هواپیماها در فرودگاهها یا در محلهای فرود اجباری تأمین می‌کند.

ج) استفاده از وسایل بی‌سیم رادیویی فرودگاهها را برای ارتباط با هواپیماها تأمین می‌نماید.

د) گزارش روزانه وضع هوا را در آسمان محل سمپاشی باطلاع می‌رساند.

ه) در صورت فرود اجباری یا در صورتیکه برای هواپیماهای پیمان کار سانحه‌ای روی دهد کمکهای لازمه فوری را به سرنشینان هواپیماها می‌نماید و حفاظت هواپیماها و مواد و لوازم و وسایل تعمیر هواپیماهای سانحه دیده و رساندن آنها را در موارد لازم به محلی که با نمایندگان پیمان کار مورد موافقت قرار گرفته باشد تأمین می‌کند.

و) مواد سوخت و روغن مورد نیاز برای سوختگیری و روغن کاری کامل هواپیماهای پیمان کار را در موقع مراجعت به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تأمین می‌نماید.

بحساب خود و به تعداد مورد لزوم:

- الف) پرسنل امدادی فنی و همچنین عده‌ای کارگر برای خدمات فنی و حفاظت از هواپیماهای پیمان کار در فرودگاهها و میدانهای فاصل بین فرودگاهها اختصاص می‌دهند.
- ب) وسایل نقلیه موتوری برای هدفهای اداری از جمله برای بازرسی و آماده کردن اراضی بمنظور سمپاشی اختصاص می‌دهد.
- ج) نیروی کارگر برای بارگیری سموم شیمیایی به هواپیماها تعیین می‌نماید.

ماده ۵

- سفارش دهنده بحساب خود متخصصین پیمان کار را از حیث وسایل زیر تأمین می‌کند.
- ۱) محللهای مجهز برای کار اداری - وسایل حمل و نقل برای رفت و آمدهای اداری و همچنین اقداماتی بمنظور تأمین ایمنی کار متخصصین پیمان کار اتخاذ می‌نماید.
- ۲) ابنیه مسکونی قابل سکونت یا کلیه وسایل زندگی و یا اطاق در هتلهای درجه یک
- ۳) غذا
- ۴) کمک پزشکی از جمله در مواردی که لازم باشد بستری کردن در بیمارستان و تأمین دارو.

ماده ۶

- ۱) پرداختهای موضوع این قرارداد از طرف سفارش دهنده به دلار ایالات متحده امریکا طبق موافقت نامه طویل‌المدت شوروی و ایران مربوط به مبادلات کالا مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ مطابق ۳۰ خرداد ماه سال ۱۳۴۳ و موافقت نامه مربوط به پرداختها منعقد در همان تاریخ انجام خواهد گرفت.
- ۲) پرداخت قیمت مواد سمی شیمیایی و کرایه هواپیماها طبق ماده ۱ و ماده ۳ این قرارداد از طرف سفارش دهنده به دلار ایالات متحده امریکا بوسیله پرداخت مبلغ مذکور

بحساب پایاپای بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در بانک مرکزی ایران شهر تهران بنفع پیمان کار به ترتیب زیر انجام خواهد گرفت.

الف) پرداخت اول مبلغ ۳۷۷۱۰ دلار ایالات متحده امریکا که ۵۰ درصد قیمت مندرجه در بند ۴ ماده ۳ این قرارداد است در ظرف ۱۵ روز از تاریخ امضاء قرارداد حاضر.

ب) پرداخت دوم بمبلغ ۳۷۷۱۰ دلار ایالات متحده امریکا که ۵۰ درصد تنه قیمت مندرجه در بند ۴ ماده ۳ این قرارداد می باشد در ظرف ۱۵ روز پس از امضاء صورتمجلس پایان کار موضوع قرارداد حاضر.

پیمان کار به تناسب موعدهای پرداخت مندرج در بالا صورتحسابهای در ۳ نسخه توسط بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بنام سفارش دهنده عرضه خواهد نمود که صورتحساب اولی بدون ارائه هیچ گونه سند و مدرکی و صورتحساب دومی متضمن نامه پیمان کار که خاتمه کار را به استناد صورت مجلس تنظیمی مربوطه باستحضار سفارش دهنده می رساند خواهد بود.

سفارش دهنده پرداخت وجوه موضوع صورتحسابهای صادرکننده به ترتیبی که در بالا در مورد پرداختها ذکر گردید بدون هیچگونه اخطاریه متممی از ناحیه پیمان کار انجام خواهد داد.

ماده ۷

سفارش دهنده کلیه مالیاتهای دولتی و محلی را که ممکن است به متخصصین پیمان کار در دوره اقامت آنها در ایران طبق این قرارداد تعلق بگیرد مستقیماً خواهد پرداخت.

ماده ۸

متخصصین پیمان کار قوانین و آداب و رسوم کشور سفارش دهنده را محترم شمرده و کلیه مقررات را مراعات خواهند نمود.

ماده ۹

(۱) کلیه اموال (هواپیما و لوازم و غیره) مورد لزوم برای بذل کمک فنی پیش بینی شده در ماده این قرارداد که بوسیله پیمان کار و یا متخصصین او وارد ایران می گردد باید پس از انجام کار بدون مانع از ایران خارج شود ضمناً سفارش دهنده دریافت پروانه ورود و صدور مربوط به اموال مذکور را تأمین می نماید.

(۲) کلیه مالیات و عوارض و منجمله عوارض گمرکی و بندری و هزینه تمبر و سایر هزینه های مربوط ناشی از این قرارداد و یا بمناسبت اجرای آن در خاک ایران بوسیله سفارش دهنده و در خاک اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بوسیله پیمان کار پرداخت می گردد.

(۳) هیچیک از طرفین حق ندارد حقوق و تعهدات خود را که از این قرارداد ناشی می گردد بدون موافقت کتبی طرف دیگر به اشخاص ثالث واگذار نماید.

(۴) از تاریخ امضاء قرارداد حاضر کلیه مذاکرات و مکاتبات قبلی مربوط به آن اعتبار خود را از دست می دهند.

(۵) تغییرات و اصلاحات مربوط به این قرارداد فقط بصورت کتبی و با امضا افرادی که حق نمایندگی طرفین را دارا می باشند معتبر خواهد بود.

ماده ۱۰

این قرارداد در دو نسخه هر یک بزبانهای روسی و فارسی تنظیم گردید و ضمناً هر دو متن دارای اعتبار یکسان می باشند.

نشانی حقوقی طرفین

مسکو - ش - ۳۲۴ - وچنینکوفسکایا

پیمانکار

نایرژنایا ۱۸/۱ «سلخوزیروم اکسپورت» کل شوروی

تهران - وزارت کشاورزی ایران

سفارش دهنده

سفارش دهنده

پیمانکار

۳۷. موافقتنامه نظامی - بازرگانی

سند شماره ۱۸۵

متن موافقتنامه

بکلی سزّی

موافقتنامه

بین دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی درباره تحویل تجهیزات مخصوص و کالاهای دیگر از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران برای ارتش ایران و ترتیب پرداخت وجه کالاهای تحویلی دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر به روابط حسن همجواری و همکاری موجوده بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و با در نظر گرفتن تمایل متقابل برای بسط و توسعه و تحکیم باز هم بیشتر همکاری اقتصادی و همکاری دیگر بر اساس اصول تساوی حقوق و عدم مداخله در امور داخلی یکدیگر و احترام کامل برای حق حاکمیت ملی هر دو کشور و با توجه بدرخواست دولت شاهنشاهی ایران درباره مواد ذیل موافقت نمودند.

ماده اول

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تحویل تجهیزات مخصوص و کالاهای غیر نظامی را برای ارتش ایران بانواع و تعداد و قیمت‌های طبق ضمائم شماره ۱ و ۲ این موافقتنامه جمعاً بمبلغ یکصد میلیون روبل بدولت شاهنشاهی ایران تأمین خواهد نمود.
تجهیزات مخصوص و کالاهای دیگر مورد این موافقتنامه در طی سالهای ۱۹۶۷-۱۹۷۰ به شرایط «فرانکو - واگون سرحد ایران و شوروی» تحویل داده خواهد شد. م.ی.

ماده دوم

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعتباری مبلغ یکصد میلیون روبل (یک

روبل محتوی ۰/۹۸۷۴۱۲ گرم طلای خالص می باشد) از قرار ۲/۵ درصد بهره در سال بمنظور پرداخت وجه تجهیزات مخصوص و کالاهای دیگریکه طبق ماده اول این موافقتنامه تحویل داده خواهد شد در اختیار دولت شاهنشاهی ایران می گذارد.

ماده سوم

دولت شاهنشاهی ایران مبالغی را که از اعتبار واگذار شده مورد این موافقتنامه در طی هر سال مورد استفاده قرار می دهد در ظرف هشت سال با قسط متساوی سالیانه مستهلک خواهد نمود - تاریخ شروع پرداخت اولین قسط مبالغ استفاده شده در هر سال دهم اردیبهشت ماه (اول ماه مه) سال بعد از استفاده از قسمت مربوط اعتبار خواهد بود. بهره اعتبار از تاریخ استفاده قسمت مربوطه اعتبار یعنی از تاریخ مهر ایستگاه شوروی (مرز ایران و شوروی) روی بارنامه راه آهن حساب خواهد شد و ظرف سه ماه اول بعد از سالی که بابت آن این بهره حساب شده تأدیه خواهد گردید.

آخرین پرداخت بهره همزمان با آخرین پرداخت قسمت اصلی اعتبار بعمل خواهد آمد.
ی.م.

ماده چهارم

برای بازپرداخت اعتبار مذکور و پرداخت بهره آن که ایران بریال می پردازد بانک مرکزی ایران حساب جداگانه ای بریال (هر ریال محتوی ۰/۱۱۷۳۱۶ گرم طلای خالص است و بنام بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا بدستور بانک اخیرالذکر بنام بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بازخواهد نمود. پرداختهای ایران بابت اصل بهره اعتبار بریال بوده و باین حساب منظور می گردد. تسعیر روبل بریال ایران بر اساس محتوی طلای روبل و ریال در روز پرداخت خواهد بود.

مبالغی که بدین ترتیب بحساب فوق بریال منظور می‌شود از طرف شوروی طی سالهای ۱۹۶۸ تا آخر ۱۹۷۰ برای خرید کالاهای صنعتی ایرانی و سایر کالاهای ایرانی از قبیل پنبه و پوست و چرم و بعضی کالاهای مصرفی دیگر که اقلام آن با توافق طرفین تعیین خواهد شد بر اساس موافقتنامه‌های بازرگانی و پرداخت بین ایران و اتحاد شوروی که در زمان خریداری دارای اعتبار می‌باشند استفاده خواهد گردید. از سال ۱۹۷۱ تا اتمام بازپرداخت کلیه اقساط اعتبار مذکور و بهره آن این مبالغ از طرف شوروی برای پرداخت وجوه تحویل گاز طبیعی به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بر اساس مقادیر و شرایطی که در موافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۱۳ ژانویه سال ۱۹۶۶ درباره تحویل گاز طبیعی از ایران به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ماشین آلات و تجهیزات از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ایران از سال ۱۹۷۰ تا سال ۱۹۸۵ قید گردیده است استفاده خواهد شد. در صورتیکه مبالغ منظور شده بریال ایران در حساب جداگانه فوق‌الذکر برای پرداخت تحویل گاز کاملاً استفاده نشود قسمت استفاده نشده از طرف شوروی برای خرید کالاهای ایرانی طبق شرایط موافقتنامه‌های بازرگانی و پرداخت معتبر بین دولتين استفاده خواهد شد.

تسعیر ریال ایران به روبل بر اساس محتوی طلای ریال و روبل در روز پرداخت خواهد بود.

اگر قسمتی از وجوه پرداخت شده بریال ایران بحساب جداگانه مذکور در ظرف ۱۲ ماه از تاریخ حواله کردن آن بحساب مذکور برای پرداخت تحویل گاز و خرید سایر کالاهای ایرانی استفاده نشود در اینصورت قسمت استفاده نشده طبق دستور بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به ارز قابل تبدیل تسعیر و انتقال داده خواهد شد.

تسعیر ریال ایرانی به ارز قابل تبدیل بر اساس محتوی طلای ارزهای مربوطه در روز تبدیل بعمل خواهد آمد.

ماده پنجم

در صورت تغییر محتوی طلای روبل (در حال حاضر یک روبل محتوی ۰/۹۸۷۴۱۲ گرام طلای خالص می باشد) بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و یا بنا به تقاضای آن بانک بازرگانی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در روز تغییر محتوی طلای روبل باقیمانده وجوه موجوده در حسابهای مربوطه به اعتبار را که مطابق ماده ششم این موافقتنامه باز شده با رعایت تناسب مربوطه تجدید نظر می نمایند. بهمین ترتیب مبلغ اعتبار استفاده نشده نیز تجدید حساب خواهد شد.

در صورت تغییر محتوی طلای ریال ایران (یکریال ایران محتوی ۰/۰۱۱۷۳۱۶ گرام طلای خالص می باشد) بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا بنا به تقاضای آن بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی باقیمانده وجوه حساب مخصوص موضوع ماده چهارم این موافقتنامه را در روز تغییر محتوی طلای ریال ایرانی با رعایت تناسب مربوطه تجدید حساب می نمایند.

ماده ششم

بمنظور کنترل استفاده و بازپرداخت اعتبار و همچنین بمنظور حساب کردن و پرداخت بهره بابت اعتبار که طبق این موافقتنامه داده شده بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی یا بدستور بانک اخیرالذکر بنام بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی م.ی. برای یکدیگر حسابهای مخصوص مربوطه باعتبار باز می کنند و متفقاً ترتیب تصفیه حساب را مطابق اعتبار برقرار می نمایند.

ماده هفتم

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بنا به تقاضای دولت شاهنشاهی ایران اعزام کارشناسان شوروی بایران و قبول کارشناسان ایرانی را در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

برای تعلیم کارشناسان ایرانی به طرز بهره‌برداری و تعمیر تجهیزات و اموالی که طبق این موافقتنامه تحویل خواهد شد تأمین می‌نماید.

موضوع تعداد و تخصص و مدت اقامت آنها بین طرفین موافقت خواهد شد. دولت شاهنشاهی ایران مخارج مؤسسات شوروی را مربوط باعزام کارشناسان شوروی بایران و قبول کارشناسان ایرانی در اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی طبق موافقتنامه‌های جاری بازرگانی و پرداخت بین ایران و شوروی بعهده خود خواهد گرفت.

ماده هشتم

مؤسسات مربوطه ایران و شوروی قراردادهایی بین خود منعقد خواهند نمود که در آن قیمت‌ها و مدت‌ها و تضمین کیفیت تجهیزات و کالاهای تحویلی و سایر شرایط مربوطه و اعزام کارشناسان شوروی بایران و شرایط قبول کارشناسان ایرانی و خدمات دیگر مربوط به اجرای این موافقتنامه تعیین خواهد گردید.

روی حساب‌هاییکه برای پرداخت تحویل تجهیزات مخصوص مورد این موافقتنامه ارائه می‌گردد نوشته خواهد شد: «از بابت کالاها طبق سفارش شماره فلان (شماره قرارداد ذکر می‌شود)». مشخصات ضمیمه حساب‌ها به ترتیبی که در این قراردادها پیش بینی می‌شود به طرف ایرانی تسلیم خواهد شد.

ماده نهم

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی تسلیم مجانی اسناد فنی و دستورات راجع به بهره‌برداری تجهیزات مخصوص و کالاهای تحویلی مورد این موافقتنامه را تأمین خواهد نمود.

ماده دهم

دولت شاهنشاهی ایران تجهیزات و کالاها و اسناد و اطلاعات مربوطه را که طبق این موافقتنامه در اختیار آن واگذار خواهد شد بدون موافقت دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نه ظاهراً و نه عملاً بدیگران نخواهد فروخت و تحویل نخواهد نمود و همچنین اجازه استفاده از این اموال و اسناد بکشورهای ثالث و اشخاص واقعی و یا حقوقی بجز مأمورین رسمی و کارشناسانیکه دارای تابعیت ایران و در خدمت دولت شاهنشاهی ایران می باشند نخواهد داد.

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی هر نوع اقدامات لازمه را برای مخفی نگاهداشتن شرایط تحویل تجهیزات و کالاهای مزبور و کلیه مکاتبات و اطلاعات مربوط باجرای این موافقتنامه اتخاذ خواهند نمود.

ماده یازدهم

کلیه مکاتباتیکه مربوط باجرای این موافقتنامه می باشد بزبان انگلیسی انجام خواهد شد.

ماده دوازدهم

تمام مسائلی که ممکنست بین مؤسسات ایرانی و شوروی در ضمن اجرای این موافقتنامه بوجود بیاید از طریق مشورت متقابل میان نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی حل و فصل خواهد شد.

ماده سیزدهم

این موافقتنامه شامل سیزده ماده و دو ضمیمه است و هر دو ضمیمه جزء لاینفک این موافقتنامه می باشد و از تاریخ امضاء اعتبار خواهد داشت. این موافقتنامه در شهر تهران بتاریخ چهاردهم دیماه سال ۱۳۴۵ مطابق با چهارم ژانویه سال ۱۹۶۷ در دو نسخه اصلی هر یک

بزیانهای فارسی و روسی (و ضمائم بمنظور استفاده از اصطلاحات فنی بانگلیسی نیز تهیه گردیده) که هر دو متن دارای اعتبار یکسان می باشد.
امضاء شد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران
از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

* * *

سند شماره ۱۸۶

۲. متن پروتکل

بکلی سری

پروتکل الحاقی بموافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۱۴ دیماه ۱۳۴۵ مطابق با چهارم ژانویه ۱۹۶۷ درباره تحویل تجهیزات مخصوص و کالاهای دیگر از اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی بایران برای ارتش شاهنشاهی ایران و ترتیب پرداخت وجه کالاهای تحویلی.
دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در پیرو مذاکراتیکه فیما بین هیئتهای نمایندگی دو کشور در محیط دوستی و صمیمیت صورت گرفت نسبت بمراتب زیر توافق حاصل نمودند:

ماده ۱

دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی موافقت نمود که بر اساس شرایط و مقررات موافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۴ ژانویه ۱۹۶۷ تجهیزات مخصوص و کالاهای غیرنظامی اضافی برای ارتش شاهنشاهی ایران در سالهای ۱۹۶۸-۱۹۷۶ بانواع و تعداد و تاریخهای تحویل و قیمتها طبق ضمائم یک و دو این پروتکل بدولت شاهنشاهی ایران تحویل نماید.
ارزش کل تجهیزات تحویلی مطابق ضمائم یک و دو این پروتکل می باشد و مبلغ مورد پرداخت فقط چهل میلیون روبل است.

ماده ۲

اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی اعتباری بمبلغ چهل میلیون روبل بمنظور پرداخت وجه تجهیزات اضافی که طبق ماده ۱ این پروتکل تحویل داده خواهد شد در اختیار دولت شاهنشاهی ایران می‌گذارد. بنابر این اعتبار صد میلیون روبلی ماده ۲ موافقت نامه ایران و شوروی مورخه ۴ ژانویه ۱۹۶۷ بمیزان چهل میلیون روبل افزایش یافته و جمعاً معادل صد و چهل میلیون روبل می‌باشد.

ماده ۳

بانک مرکزی ایران و بانک دولتی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و یا بدستور بانک اخیرالذکر بانک بازرگانی خارجی اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ترتیبات لازم جهت افزایش اعتبار بر مبنای این پروتکل را داده و همچنین ترتیب تسویه حساب را بر اساس موافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۴ ژانویه ۱۹۶۷ خواهند داد.

ماده ۴

در موارد دیگر طرفین طبق شرایط و مقررات موافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۴ ژانویه ۱۹۶۷ عمل خواهند کرد.

ماده ۵

این پروتکل شامل ۵ ماده و دو ضمیمه می‌باشد و از تاریخ امضاء اعتبار خواهد داشت و جزء لاینفک موافقتنامه ایران و شوروی مورخه ۴ ژانویه ۱۹۶۷ می‌باشد.
در مسکو بتاريخ یازدهم مهر ماه ۱۳۴۶ مطابق با سوم اکتبر ۱۹۶۷ در دو نسخه اصلی هر یک بزبانهای فارسی و روسی (و ضمائم بزبانهای روسی و انگلیسی) تنظیم گردید که هر دو متن آن متساویاً معتبر می‌باشد.
از طرف دولت شاهنشاهی ایران
از طرف دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

۳۸. موافقتنامه بلندمدت بازرگانی

سند شماره ۱۸۷

۱. متن موافقتنامه

موافقتنامه طویل‌المدة مبادله کالا بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی

اعلیحضرت شاهنشاه ایران

و

اعلیحضرت پادشاه شوروی

دولت شاهنشاهی ایران و دولت اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی نظر به اینکه مایلند به وسایل ممکنه برای توسعه مناسبات بازرگانی دو کشور بر اساس تساوی حقوق و منافع متقابل همکاری نمایند و با توجه به تمایلی که به تحکیم بیش از پیش مناسبات دوستانه حسن همجواری بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی دارند و در نظر گرفتن مقررات قرارداد بازرگانی و بحر پیمایی منعقدہ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۵ مارس ۱۹۴۰ تصمیم گرفتند برای مبادله کالا بین دو کشور موافقتنامه طویل‌المدة منعقد و نسبت به مراتب زیر توافق حاصل نمودند:

ماده ۱

مبادله کالا بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی در مدتی که از دوازدهم فروردین ماه ۱۳۴۶ شروع و در یازدهم فروردین ماه ۱۳۵۰ خاتمه می‌یابد بر اساس فهرستهای شماره یک و دو منضم به این موافقتنامه صورت خواهد گرفت.

فهرست کالاهای مورد مبادله در سال پنجم این موافقتنامه (از دوازدهم فروردین ماه ۱۳۵۰ تا یازدهم فروردین ماه ۱۳۵۱) ششماً قبل از آغاز سال پنجم موافقتنامه به وسیله نمایندگان طرفین تنظیم و مورد توافق قرار خواهد گرفت. این فهرستها ممکن است به توافق طرفین تصحیح و تکمیل گردد.

ماده ۲

مفاد ماده یک حقوق اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و مؤسسات بازرگانی خارجی شوروی را نسبت به انعقاد قرارداد برای خرید و فروش کالاهایی که در فهرستهای شماره یک و دو

ذکر نشده و کالاهایی که در فهرستها ذکر شده ولی سهمیه آن کلاً مورد استفاده قرار گرفته محدود نمی‌سازد مشروط بر اینکه مقامات صلاحیتدار طرفین موافقت نمایند.

ماده ۳

پرداختهای مربوط به مبادلاتی که بر طبق این موافقتنامه انجام می‌گیرد بر اساس مقررات موافقتنامه پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۰ ژوئن سال ۱۹۶۴ صورت خواهد گرفت.

ماده ۴

به منظور تسهیل اجرای این موافقتنامه دو دولت در مواردی که ایجاب نماید نسبت به مسایل مربوط به اجرای آن با یکدیگر مشاوره خواهند نمود و بدین منظور نمایندگان دو دولت به پیشنهاد یکی از طرفین در مکان و زمانی که مورد توافق طرفین باشد ملاقات خواهند کرد. در تهران به تاریخ یازدهم اسفند ماه ۱۳۴۵ در دو نسخه به زبان فارسی و روسی تنظیم گردید که هر دو متن آن متساویاً معتبر می‌باشد.

از طرف دولت شاهنشاهی ایران

سوسیالیستی

دکتر علینقی عالیخانی

نیکلای . س. پاتولیچف

وزیر اقتصاد

وزیر بازرگانی خارجی

۲. فهرست کالاهای صادراتی ایران

فهرست شماره (۱)

کالاهای منظور شده برای صادرات از ایران به اتحاد جماهیر شوروی (ضمیمه موافقتنامه طویل‌المدت مبادله کالا سوسیالیستی در طول مدت از ۱۲ فروردین ماه ۱۳۴۶ تا ۱۱ بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی فروردین ماه ۱۳۵۰)

مورخ ۱۱ اسفند ماه ۱۳۴۵

نوع کالا	واحد - مقدار یا ارزش	سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم
۱. سنگ سرب	یکهزار تن	۴۵	۵۰	۵۵	۶۰
۲. سنگ روی	یکهزار تن	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰
۳. سولفور	یکهزار تن	۱۰	۱۱	۱۲	۱۴
۴. باریت	—	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت
۵. توتون	—	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت
۶. برنج	—	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت	به‌طور یادداشت

نوع کالا

واحد - مقدار یا ارزش

سال اول

سال دوم

سال سوم

سال چهارم

۷. حنا و رومه	تن	۴۰۰			۵۰۰
۸. پنبه	یکهزارتن	۱۱	۱۳	۱۶	۲۰
۹. پشم گوسفند	یکهزارتن	۳/۵	۳/۵	۳/۵	۳/۵
۱۰. پشم شتر	-	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت
۱۱. پوست قره گل	یکهزارجلد	۱۰۰	۱۲۰	۱۲۵	۱۳۰
۱۲. پوست بره	یکهزار جلد	۲۵۰	۲۵۰	۳۰۰	۳۰۰
۱۳. پوست بز	یک میلیون جلد	۱/۷	۲/۲	۲/۷	۳
۱۴. سالامبور	-	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت
۱۵. انواع چرم آماده شده	یکهزار دلار	۲۰۰	۳۰۰	۳۵۰	۴۰۰
۱۶. کتیرا	تن	۶۰۰	۶۲۰	۶۳۰	۶۵۰
۱۷. ماهی و فرآورده آن	یکهزار دلار	۱۷۰۰	۱۸۰۰	۲۰۰۰	۲۲۰۰

نوع کالا	واحد - مقدار یا ارزش	سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم
۱۸. برتقال - انگور - و سایر میوه های تازه	یکهزار دلار	۱۰۰	۲۰۰	۳۰۰	۵۰۰
۱۹. پسته	تن	۳۰۰	۴۰۰	۵۰۰	۶۰۰
۲۰. سبزه	یکهزار تن	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷
۲۱. مغز بادام	تن	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰
۲۲. انواع پارچه	یکهزار دلار	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
۲۳. حوله	یکهزار دلار	۲۰۰	۲۱۰	۲۲۰	۲۵۰
۲۴. پیراهن از پارچه	یکهزار دلار	۵۵۰	۶۵۰	۷۰۰	۸۰۰
الیاف مصنوعی					
۲۵. مصنوعات تریکو	یکهزار دلار	۲۲۰۰	۳۳۵۰	۴۴۵۰	۵۵۵۰
۲۶. جوراب	یکهزار دلار	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰
۲۷. پتوی پشمی	یکهزار دلار	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰
۲۸. کفش	یکهزار دلار	۲۲۰۰	۲۵۰۰	۲۸۰۰	۳۵۰۰

نوع کالا	واحد - مقدار یا ارزش	سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم
۲۹. فرش	—	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت
۳۰. گلیسرین	تن	۵۰۰	۶۰۰	۷۰۰	۸۰۰
۳۱. دانه های روغنی	تن	۵۰۰	۷۵۰	۱۰۰۰	۱۰۰۰
(برزک - کینجد - کرچک)					
۳۲. کالاهای متفرقه از	هزار دلار	۵۵۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰
جمله: برگه زردآلو					
مغز هسته و قیسی و سایر					
اقلام خشکیار - خرما - پودر					
رختشویی - کالاهای دستی - کتابهای ادبی					
و انتشارات دیگر - فیلمهای سینما					
صفحات گرامافون وسایر کالاهای					

۳. فهرست کالاهای صادراتی شوروی

فهرست شماره (۲)		کالاهای منظور شده برای صادرات از اتحاد جماهیر شوروی		ضمیمه موافقتنامه طویل‌المدت مبادله کالا بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی		۱۱ تا فروردین ماه ۱۳۵۰		نوع کالا	
		واحد - مقدار یا ارزش		سال دوم		سال سوم			
		سال اول		از ۱۳/۱/۱۳۴۶ تا ۱۳/۱/۱۳۴۷		از ۱۳/۱/۱۳۴۸ تا ۱۳/۱/۱۳۴۹			
۱. ماشین آلات تولید نیرو و معدن ساختمان - صنایع غذایی - شیمیایی - فلزکاری و ماشین آلات فلزبری و درودگری ادوات بصری و لوازم یدکی آنها - یاطاقان و ابزار		یکهزار دلار		۶۰۰۰		۹۰۰۰		۱۰۰۰۰	
				۴۷/۱/۱۳۴۷ تا ۴۶/۱/۱۳۴۶		۴۹/۱/۱۳۴۹ تا ۴۸/۱/۱۳۴۸			
۲. ماشینهای راهسازی - تراکتورهای سنگین - ماشینهای کشاورزی و لوازم یدکی آنها		یکهزار دلار		۱۷۰۰		۲۰۰۰		۲۲۰۰	

نوع کالا	واحد - مقدار یا ارزش	سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم
۳. لکوموتیو و واگن برای راه آهن	-	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت	به طور یادداشت
۴. اتومبیلهای سواری - کامیونهای سنگین - اتومبیلهای مخصوص از قبیل اتومبیلهای آتش نشانی - زباله کش برف رویی و مانند آن و لوازم یدکی آنها	یکهزار دلار	۳۰۰۰	۳۵۰۰	۴۰۰۰	۴۵۰۰
۵. موتورسیکلت و دوچرخه	یکهزار دلار	۱۱۰	۱۲۰	۱۴۰	۱۶۰
۶. کشتی	یکهزار دلار	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰
۷. هواپیما و هلیکوپتر	یکهزار دلار	۷۰۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰
۸. آهن - فولاد - چدن و اشیای ساخته شده از آنها	یکهزار تن	۳۰	۴۰	۵۰	۶۰
۹. مواد شیمیایی	یکهزار دلار	۷۰۰	۷۲۰	۷۸۰	۸۷۰

نوع کالا	واحد - مقدار یا ارزش	سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم
۱۰. نفتالین	تن	۲۲۰	۲۳۰	۲۴۰	۲۶۰
۱۱. رنگها	یکهزار دلار	۱۸۰	۲۰۰	۲۲۰	۲۴۰
۱۲. کود شیمیایی	یکهزار تن	۱۰	۱۳	۱۶	۲۰
۱۳. گرد دودت	تن	۱۰۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۲۰۰۰
۱۴. سیمان*	یکهزار تن	۱۵۰	۱۵۰	۱۰۰	۱۰۰
۱۵. نشیبه جام	یکهزار دلار	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰
۱۶. تخته و چوب و الوار	یکهزار متر مکعب	۴۲	۴۵	۴۵	۵۰
۱۷. تراورس چوبی اشیاء نشسته	یکهزار اصله	۳۰۰	۳۰۰	۳۰۰	۳۰۰
۱۸. تخته چندلا	مترمکعب	۱۰۰۰	۱۲۰۰	۱۴۰۰	۱۵۰۰
۱۹. کاغذ و مقوا و اشیای ساخته شده آن	یکهزار تن	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۲۰. تور و لوازم ماهیگیری	یکهزار دلار	۲۲۰	۲۴۰	۲۵۵	۲۸۰

*. برای سازمان مرکزی شرکتها وابسته به وزارت اقتصاد

سال چهارم	سال سوم	سال دوم	سال اول	واحد - مقدار یا ارزش	نوع کالا
از ۴۹/۱/۱۳ تا ۴۹/۱/۱۴	از ۴۸/۱/۱۳ تا ۴۸/۱/۱۴	از ۴۷/۱/۱۳ تا ۴۷/۱/۱۴	از ۴۶/۱/۱۳ تا ۴۶/۱/۱۴		
۵۰/۱/۱۴ تا ۵۰/۱/۱۵	۴۹/۱/۱۴ تا ۴۹/۱/۱۵	۴۸/۱/۱۴ تا ۴۸/۱/۱۵	۴۷/۱/۱۴ تا ۴۷/۱/۱۵		
۱۸۰	۱۷۰	۱۶۰	۱۵۰	یکهزارتن	۲۱. شکر سفید و قند حبه
۳	۲/۵	۲/۵	۲/۵	یکهزارتن	۲۲. کره
۳۵	۳۰	۲۵	۲۰	یکهزارتن	۲۳. روغن خام نباتی *
۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	۷۰۰	تن	۲۴. نشاسته سیب زمینی
۵	۴/۵	۴/۵	۴	میلیون متر	۲۵. پارچه های بسته بندی شامل انواع چتایی - کتان - شاهانه ای و انواع پارچه های قیراندود
۳۰۰	۳۰۰	۳۰۰	۳۰۰	یکهزار دلار	۲۶. ظروف چینی
۲۴۰	۲۲۰	۲۲۰	۲۰۰	یکهزار دلار	۲۷. دارو و لوازم طبی و جراحی
۱۸۰	۱۷۰	۱۵۵	۱۴۵	یکهزار دلار	۲۸. چرخ خیاطی
۵/۵	۵	۴/۵	۴	میلیون عدد	۲۹. لامپ الکتریکی

*. همچنین طرفین توافق نمودند که تسهیلات لازم برای تحویل حدود ۲۰ هزار تن روغن خام نباتی علاوه بر سهمیه های مندرج در این فهرست در مقابل کالاهای ایران کفش - تریکو - جوراب و پیراهن معمول دارند.

نوع کالا	واحد - مقدار یا ارزش	سال اول	سال دوم	سال سوم	سال چهارم
۳۰. فیلم سینماتوگرافی و حساس	یکهزار دلار	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰
بدون عکس					
۳۱. آجر نسوز	تن	۶۵۰	۷۵۰	۸۵۰	۱۰۰۰
۳۲. کالاهای متفرقه منجمده قیان - دوربین عکاسی و فیلمبرداری و دستگاه نمایش فیلم - لوازم اندازه گیری برقی - آلات موسیقی - گریس - عطریات و لوازم آرایش - محصول غذایی - نوشت افزار - لوازم - خرازی - نخ قورقه - پریموس - کارد و چنگال و قاشق - انواع ساعت - ماشین تحریر - ماشینها خانگی برقی - کتابهای ادبی و فنی - فیلمهای سینما - صفحات گرامافون - شمش روی و مواد قابل انفجار و کالاهای دیگر.	یکهزار دلار	۵۵۰	۸۰۰	۹۰۰	۱۰۰۰

سند شماره ۱۸۸

۴. سه فقره نامه وزیر اقتصاد ایران به وزیر بازرگانی خارجی

شوروی در خصوص موافقتنامه

تهران یازده اسفند ۱۳۴۵

جناب آقای وزیر

به مناسبت انعقاد موافقتنامه بازرگانی پنج ساله بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به تاریخ امروز افتخار داریم توافقی را که بین آن جناب و اینجانب حاصل شده است به شرح زیر تأیید نمایم:

۱. موافقتنامه پرداخت بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ تا تاریخ یازدهم فروردین ماه ۱۳۵۱ تمدید گردید. ترتیب تمدید موافقتنامه مزبور پس از تاریخ یازدهم فروردین ماه ۱۳۵۱ بر اساس معاهده ۹ آن موافقتنامه خواهد بود.
۲. اعتبار فنی موضوع ماده ۴ موافقتنامه پرداخت مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ از مبلغ دو میلیون دلار به پنج میلیون دلار افزایش یافت.

۳. این نامه جزء لاینفک موافقتنامه پرداخت مورخ ۲۰ ژوئن ۱۹۶۴ می باشد.

جناب آقای وزیر خواهشمند است احترامات فایقه اینجانب را بپذیرید.

دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای نیکلای . س. پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی دولت اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی

شوروی (اتحاد جماهیر) / ۵۱۳

سند شماره ۱۸۹

وزارت اقتصاد

تهران یازده اسفند ۱۳۴۵

جناب آقای وزیر

افتخار دارد به استحضار برساند که ضمن مذاکراتی که منتهی به عقد موافقتنامه بازرگانی پنج ساله بین ایران و اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی به تاریخ امروز گردید طرف ایران علاقه خود را به صدور یخچال برقی - اجاق گاز - بخاری نفتی - سیلندر گاز - آبگرم کن نفت سوز - لوازم فلزی اداری و منزل - کنسرو - کمپوت و مربا و بیسکویت و آب نبات و ماکارونی و کالاهای دیگر به اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی ابراز داشت.

طرف شوروی آمادگی خود را برای مساعدت در ورود این کالاها از طرف جماهیر متحده شوروی سوسیالیستی هم مرز ایران در مقابل صدور کالاهای آن جماهیر اعلام داشت. جناب آقای وزیر خواهشمند است تأیید فرمایید که مراتب فوق بر اثر تفاهمی است که بین آن جناب و اینجانب حاصل گردیده است.

جناب آقای وزیر خواهشمند است احترامات فایقه اینجانب را بپذیرید.

دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای نیکلای . س. پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی دولت اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی

سند شماره ۱۹۰

وزارت اقتصاد

تهران یازده اسفند ۱۳۴۵

جناب آقای وزیر

افتخار دارد وصول نامه آن جناب را به تاریخ امروز مضمون زیر اعلام نماید: «افتخار دارد به استحضار برساند که ضمن مذاکراتی که منتج به عقد موافقتنامه پنج ساله بازرگانی بین اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی و ایران به تاریخ امروز گردید و بر اساس مذاکراتی که بین مؤسسات مربوط دو کشور در مورد امکان صدور لکوموتیو و واگنهای راه آهن از شوروی به ایران جریان دارد طرف شوروی آمادگی کامل خود را برای تحویل لکوموتیوهای دیزلی و واگنهای مورد نیاز ایران در مقابل دریافت بهای آن از محل گازی که طبق موافقتنامه مورخ سیزدهم ژانویه ۱۹۶۶ از ایران به اتحاد شوروی تحویل خواهند شد اعلام می دارد.

طرفین با توجه به اهمیت توسعه بیشتر مبادلات بازرگانی بین دو کشور آمادگی خود را برای مساعدت لازم جهت انجام موافقت آمیز این مذاکرات اظهار می دارند.

جناب آقای وزیر خواهشمند است تأیید فرمایید که مراتب فوق بر اثر تفاهمی است که بین آن جناب و اینجناب حاصل گردیده است.»

همچنین اضافه می نماید که مراتب فوق بر اساس تفاهمی است که بین آن جناب و اینجناب حاصل گردیده است.

جناب آقای وزیر خواهشمند است احترامات فایقه اینجناب را بپذیرید.

دکتر علینقی عالیخانی

وزیر اقتصاد دولت شاهنشاهی ایران

جناب آقای نیکلای . س. پاتولیچف

وزیر بازرگانی خارجی دولت اتحاد

جماهیر شوروی سوسیالیستی

ARRANGEMENT

entre l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes et la Perse concernant
l'échange des Collis Postaux.

L'Union des Républiques Soviétistes Socialistes d'une part, et la Perse, d'autre part, guidées par le désir de coopérer au raffermissement et au développement des rapports amicaux et des relations économiques entre leurs deux pays ont décidé de conclure l'Arrangement concernant l'échange des colis postaux, tant provenant de ces pays que transitaires par leurs territoires et ont désigné à cet effet pour leurs Plenipotentiaires:

Le Gouvernement de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes:

M. Eugène Hirschfeld, Chef du Département des communications
Internationales au Commissariat du Peuple des Postes et Télégraphes
et

Le Gouvernement de la Perse:

M. Mirza Rahim Khan Ardjomend, Directeur-
Adjoint au Ministère des Postes et Télégraphes

Les Plenipotentiaires susindiqués, après l'échange de leurs pleins-pouvoirs trouvés en bonne et due forme, sont convenus de ce qui suit:

Article Premier

1. Entre l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes et la Perse est établi l'échange régulier des colis postaux, tant ordinaires qu'avec valeur déclarée.

2. Cet échange sera effectué directement:

- a) par voie territoriale par les confins des Pays Contractants,
- b) par voie maritime par la Mer Caspienne au moyen des paquebots-poste affectés à ce service et
- c) par la voie aérienne par les lignes reliant les bureaux respectifs des Pays Contractants.

Article 2.

Chacune des Parties Contractantes garantit à l'autre la liberté du transit territorial, maritime et aérien des colis postaux par son territoire à savoir: l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes—à destination et en provenance des pays avec les Gouvernements desquels elle a conclu les Arrangements concernant l'échange respectif des colis postaux, la Perse—à destination et en provenance des pays avec lesquels elle a établi l'échange respectif des colis postaux.

Article 3.

Chaque Partie Contractante a la faculté d'introduire, conformément à ses règlements intérieurs, des restrictions relatives au contenu des colis postaux, tant dans l'échange direct que transitaire. Ces restrictions seront communiquées par chacune des Parties Contractantes à l'autre en temps utile.

Article 4.

1. Dans les relations directes entre les deux pays sont admis les colis postaux dont le poids ne dépasse pas 5 kg. et la valeur déclarée—1000 frs.

2. Dans les relations directes sont admis les colis dont aucune des dimensions ne dépasse 150 cms ou dont la somme de la longueur et du plus grand pourtour, pris dans un sens autre que celui de la longueur, ne dépasse pas 300 cms.

3. La déclaration de valeur ne peut pas dépasser la valeur réelle du contenu de l'envoi et doit être exprimée en monnaie du pays d'origine. Le montant de la déclaration doit en outre être converti, par l'office d'origine ou par l'expéditeur, en francs-or d'après le cours de conversion adopté par cet office.

4. Les Administrations des Parties Contractantes ont la faculté de modifier, d'un commun accord, les limites du poids, de la valeur déclarée et des dimensions des colis, fixées aux par. 1 et 2 du présent article.

5. En ce qui concerne le dépôt et la livraison des colis postaux, ainsi que le sort définitif des objets dont l'importation est interdite ou soumise à certaines restrictions, on appliquera les lois et règlements intérieurs des Parties Contractantes en tant qu'ils ne sont pas en contradiction avec le présent Arrangement.

6. Ne sont pas admis à l'échange entre les Parties Contractantes:

- a) les colis dont les dimensions dépassent celles prévues par le p. 2 du présent article;
- b) les colis dont l'emballage est insuffisant;
- c) les colis urgents et
- d) les colis francs de droit de douane.

Cependant, les Administrations des Parties Contractantes ont la faculté d'établir à l'avenir l'échange des colis mentionnés ci-dessus.

Article 5.

Chaque Partie Contractante est tenue d'accepter en transit par son territoire, conformément à l'article 2, seulement les colis postaux satisfaisant aux conditions prévues à l'article précédent concernant les colis échangés directement, en tant que les tiers pays respectifs n'appliquent aux colis échangés avec eux de plus grandes restrictions.

Article 6.

Les Parties Contractantes réservent à leurs Administrations le droit de suspendre, en cas de circonstances extraordinaires, temporairement et d'une manière générale ou partielle l'échange des colis dans une direction ou l'autre. L'Administration respective est tenue de donner immédiatement avis de cette mesure à l'autre Administration. En cas où cette mesure est effectuée d'une manière urgente, l'Administration intéressée en est immédiatement informée par télégraphe.

Article 7.

1. Dans les relations directes l'affranchissement complet des colis postaux est obligatoire fors du dépôt.

2. Le droit de port des colis postaux échangés entre les Parties Contractantes et transportés par voie territoriale est calculé comme suit:

	En faveur de l'U. R. S. S.		En faveur de la Perse	
	Frs.	cts.	Frs.	cts.
Pour les colis postaux à destination de la Perse et vice versa, transmis par une des Parties de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes (Européenne ou Asiatique) au poids de:				
jusqu'à 5 kg.	2	00	1	00*)
Pour les colis à destination de la Perse et vice versa, transmis par les deux Parties de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes (Européenne et Asiatique) au poids de:				
jusqu'à 5 kg.	4	00	1	00*)

*) Noté: Ces taxes seront valables jusqu'aux bureaux d'échange persans. Dans l'intérieur de la Perse seront appliqués les tarifs ne dépassant pas ceux existant dans le service interne.

3. Outre les droits prévus au § 2 du présent article, il est perçu pour les colis postaux aériens une surtaxe pour la transmission par voie aérienne constituée des montants des bonifications dues pour la transmission aérienne intérieure en faveur des Administrations des Parties Contractantes.

Ces surtaxes sont fixées sur la base des données publiées par l'intermédiaire du Bureau International.

4. Outre les droits prévus aux paragraphes précédents, il est réservé à chaque Partie Contractante de percevoir en sa faveur le montant de 50 cts, au maximum du droit de port pour chaque colis expédié par elle et transmis par voie maritime.

5. Le droit d'assurance pour les colis postaux avec valeur déclarée échangés entre les Parties Contractantes est fixé à 50 cts au maximum par fraction indivisible de 300 Frs. de la valeur déclarée, dont 5 cts sont bonifiés en faveur du pays de destination.

6. L'Administration du pays du dépôt a la faculté de percevoir en sa faveur sur l'expéditeur du colis avec valeur déclarée un droit d'expédition qui ne peut dépasser 50 cts par colis.

7. L'Administration du pays de destination a la faculté de percevoir sur le destinataire un droit de dédouanement et de factage ne dépassant pas 50 cts par colis.

Toutefois, les Administrations des Parties Contractantes ont la faculté de modifier, d'un commun accord, le montant du droit prévu par le présent paragraphe.

Article 8.

L'expéditeur du colis est tenu, lors du dépôt, d'indiquer par écrit au verso du bulletin d'expédition la manière dont il doit être disposé de son envoi en cas de non-livraison. Les dispositions suivantes sont seules admises:

- a) Le renvoi immédiat du colis;
- b) La réexpédition du colis au même destinataire dans une autre localité;
- c) La remise du colis à un autre destinataire ou
- d) La mise du colis à la disposition du pays de destination.

Article 9.

Les Administrations des Parties Contractantes ont la faculté de ne pas admettre les communications écrites sur les coupons des bulletins d'expédition.

Article 10.

Dans les relations réciproques, les colis postaux qui pour une raison quelconque n'ont pas pu être remis ou réexpédiés et dont l'expéditeur n'a pas demandé lors du dépôt, le renvoi immédiat (voir l'art. 8 du présent Arrangement) sont gardés en instance pendant un mois à compter du jour de leur réception au bureau de destination. Passé ce délai, les colis sont renvoyés au timbre d'origine sans avis préalable quant à la non-remise du colis.

En cas de renvoi d'un colis les droits suivants sont perçus sur l'expéditeur: le droit de port pour le renvoi et, le cas échéant, les droits de magasinage, de réexpédition, ainsi que ceux de dédouanement.

Article 11.

Les droits de douane dont les colis renvoyés au timbre d'origine ou réexpédiés à destination des pays tiers ont été grévés seront annulés, tant dans l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes qu'en Perse.

Article 12.

1. Le droit de port pour le transit territorial des colis postaux est de:

1) En faveur de l'Administration de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes pour chaque colis jusqu'au poids de 5 kg.

a) 4 frs-lors de la transmission par une partie de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes (Européenne ou Asiatique) et

b) 6 frs-lors de la transmission par les deux parties de l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes (Européenne et Asiatique).

NOTE: Toutefois, dans les cas d'acheminement des colis via Sibérie, ce droit est élevé à 8 frs.

2) En faveur de l'Administration de la Perse: conformément à ses tarifs et règlements intérieurs.

2. Le droit de port pour le transit maritime des colis empruntant la Mer Caspienne est fixé à 50 cts. par colis au maximum.

Article 13.

Le paiement pour la transmission des colis postaux aériens transitaires par les lignes aériennes intérieures des Pays Contractants et au-delà de leurs frontières par les lignes aériennes reliant les pays tiers avec lesquels les Pays Contractants entretiennent un échange des colis postaux aériens, est fixé sur la base des données publiées par l'intermédiaire du Bureau International.

Article 14.

Le droit d'assurance pour le transit par les territoires des Parties Contractantes des colis postaux avec valeur déclarée est fixé en faveur du pays de transit à 5 cts par 300 frs. de la valeur déclarée pour la transmission territoriale et à 10 cts. pour la transmission maritime.

Article 15.

Dans le cas où un colis postal de transit est avarié lors du transport et ne peut pas être expédié plus loin sans réemballage, l'Office intermédiaire a le droit de porter au débit de l'office suivant les frais de réemballage qui doivent être perçus sur le destinataire et dont le montant ne peut pas dépasser 50 cts. Si le colis est renvoyé au timbre d'origine, les frais susmentionnés seront perçus sur l'expéditeur.

Les Administrations des Parties Contractantes ont la faculté d'appliquer les dispositions de cet article dans l'échange direct entre leurs deux pays.

Article 16.

1. La transmission des colis par la voie territoriale maritime et aérienne, tant directe que transitaire, ainsi que des documents y relatifs, sera effectuée à découvert (dans les sacs non fermés) dans les bureaux d'échange.

2. Il est réservé aux Administrations des Parties Contractantes de modifier, d'un commun accord, tant le mode de transmission des colis postaux que des documents y relatifs.

Article 17.

Chaque colis échangé doit être accompagné d'un bulletin d'expédition et de déclarations en douane libellés par l'expéditeur dans la langue française. Un exemplaire de ces déclarations reste à la disposition du pays de transit. Le nombre de ces déclarations est fixé, d'un commun accord par les Administrations des Pays Contractants.

Article 18.

Les colis postaux renfermant les objets interdits à l'importation ou au transit ne peuvent être confisqués, si leur contenu est régulièrement indiqué dans les déclarations en douane, mais sont à renvoyer au timbre d'origine.

Article 19.

1. Si la perte, l'avarie ou la spoliation complète ou partielle du colis a eu lieu en cours de transmission, l'expéditeur a droit à l'indemnité correspondant au montant réel de la perte, de la spoliation ou de l'avarie, à moins que le dommage n'ait été causé par la faute ou la négligence de l'expéditeur ou ne provienne de la nature des objets transmis.

Cette indemnité est payée pour les colis ordinaires dans les limites fixées par l'Arrangement International, concernant les colis postaux en vigueur et pour colis avec valeur déclarée dans celles du montant de la déclaration de la valeur, au maximum.

2. L'indemnité est payée dans le pays de dépôt en monnaie de ce dernier, d'après l'équivalent prévu au par. 3 de l'article 4 du présent Arrangement.

3. Lorsque l'indemnité est payée par l'Administration d'un pays pour le compte d'une autre Administration, cette dernière est tenue de lui rembourser le montant payé en monnaie de l'office payeur, dans le délai de deux mois à compter du jour de la notification du paiement au plus tard.

4. Les Administrations des Parties Contractantes n'assument pas la responsabilité pour la perte, la spoliation ou l'avarie des colis postaux résultant des cas de force majeure.

Article 20.

1. Les comptes concernant l'échange direct et transitaire sont établis mensuellement par chacune des deux Administrations en conformité des dispositions du Règlement de l'Arrangement international concernant les colis postaux.

Les comptes avec les documents y relatifs sont à envoyer à l'Administration de l'autre Partie Contractante dans le courant d'un mois, si possible et, au plus tard dans le courant de 6 semaines après le mois auquel ils se rapportent. Lesdits comptes doivent être examinés et renvoyés dans le délai d'un mois à compter du jour de leur réception.

2. Les résultats des comptes mensuels établis et acceptés par les Administrations des Parties Contractantes sont à porter par l'Office créditeur dans le compte général établi par trimestres et dont le solde est à payer dans le délai d'un mois à partir de la date de la réception du compte général.

Si le paiement du solde n'est pas effectué dans le délai susindiqué les sommes dues sont productives d'intérêt en faveur de l'Office créditeur, à raison de sept pour cent l'an, à compter du jour d'expiration dudit délai.

Toutefois, le paiement doit avoir lieu après l'expiration de 2 mois, au plus tard, à compter du jour susindiqué.

3. Le solde résultant de la balance desdits comptes est payé à l'Office créditeur par l'intermédiaire des banques se trouvant dans la capitale du pays créancier en monnaie de ce dernier ou, sur la demande de l'Office créditeur, en monnaie d'un autre pays, après entente entre les deux Offices.

4. Les frais éventuels afférents aux paiements sont supportés par l'Office débiteur.

Article 21.

Le franc mentionné dans le présent Arrangement est le franc-or, conformément à l'article 29 de la Convention Postale Universelle.

Article 22.

L'échange direct des colis postaux, tant ordinaires qu'avec valeur déclarée, entre les Parties Contractantes, ainsi que transitaires par leurs territoires, est effectué, en tout ce qui n'est pas prévu par le présent Arrangement ou ce qui n'est pas en contradiction avec ses stipulations, conformément aux dispositions de l'Arrangement international concernant l'échange des colis postaux, ainsi que du Protocole et du Règlement d'Exécution dudit Arrangement.

Article 23.

Le présent Arrangement est rédigé en français.

Article 24.

Le présent Arrangement est à ratifier au moyen de l'échange des instruments de ratification respectifs.

L'échange des instruments de ratification et la signature du Protocole y relatif auront lieu à Moscou au plus tard le 1-er Novembre 1929.

Les dispositions du présent Arrangement entreront en vigueur à partir de la date de l'échange des ratifications.

Article 25.

Le présent Arrangement est conclu entre les Parties Contractantes pour le délai d'un an et sera prolongé automatiquement, si trois mois avant l'expiration de ce délai aucune des Parties Contractantes n'a donné un avertissement de vouloir dénoncer l'Arrangement.

EN FOI de quoi les Plénipotentiaires des Parties Contractantes ont signé le présent Arrangement et y ont apposé leurs sceaux.

FAIT à Moscou en double exemplaire, le 2 Août 1929.

L. S.

(Signé) Hirschfeld

L. S.

(Signé) Ardjomend

PROT O C O L E .

Les soussignés, l'Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire de Perse M.Ali Gholi Khan ANSARI et le Commissaire du Peuple Adjoint aux Affaires Etrangères M.Léon KARAKHAN se sont réunis aujourd'hui au Commissariat du Peuple pour les Affaires Etrangères pour procéder à l'échange des instruments de ratification sur l'Arrangement entre la Perse et l'Union des Républiques Soviétistes Socialistes concernant l'échange des Colis Postaux, signé à Moscou le 2 Août 1929.

Ayant constaté que ces instruments ont été trouvés en bonne et due forme, les soussignés ont procédé à leur échange.

En foi de quoi ils ont dressé le présent Protocole qu'ils ont revêtu de leurs cachets.

Fait à Moscou en double exemplaire, le 3e/décembre 1929.

Ali Gholi Khan Ansari

N. Karakhan

PROTOCOLE SUPPLEMENTAIRE

**l'Arrangement concernant l'échange des colis postaux entre l'Union des
Républiques Soviétistes Socialistes et la Perse.**

Article I—er.

L'échange des colis postaux, tant directs que transitaires, aura lieu jusqu'à nouvel avis, entre les bureaux d'échange suivants:

Bakou — Pehlevi et vice versa.

Djoulfâ soviétique — Djoulfâ persane et vice versa.

Gaoudan — Badjuiran et vice versa.

Cet échange est effectué dans les délais et par les moyens utilisés pour l'échange de la poste aux lettres.

Les Administrations des deux Parties Contractantes ont la faculté de modifier, d'un commun accord, la liste des bureaux d'échange mentionnés dans le présent article.

Article II.

En règle générale, les taxes pour les colis postaux sont perçues et appliquées en timbres-poste sur les bulletins d'expédition.

Cependant, il est réservé à l'Administration de chaque Partie Contractante le droit d'établir le paiement en numéraire et sans application de timbres quand les circonstances l'obligent.

EN FOI DE QUOI les Plénipotentiaires des Parties Contractantes ont signé le présent Protocole et y ont apposé leurs sceaux.

FAIT à Moscou, en double exemplaire le 2 Août 1929.

(Signé) Hirschfeld

L. S.

(Signé) Ardjomend

L. S.

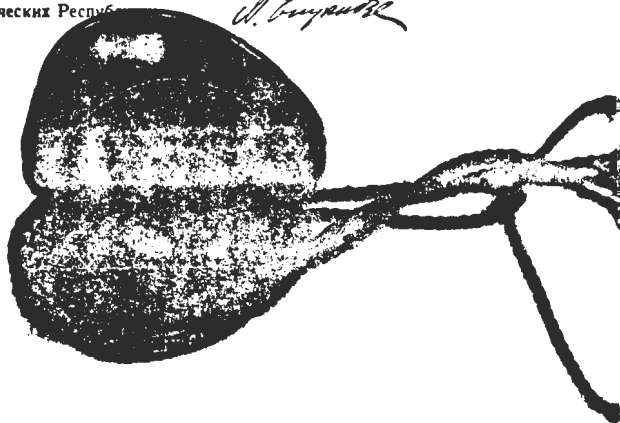
После рассмотрения вышеуказанного Акта, Центральный Исполнительный Комитет Союза Советских Социалистических Республик утвердил его и ратификовал во всем его содержании, обещая, что все в этом Акте изложенное будет соблюдено ненарушимо.

В удостоверение чего Председатель Центрального Исполнительного Комитета Союза Советских Социалистических Республик подписал настоящую Ратификационную Грамоту и утвердил ее Государственной Печатью.

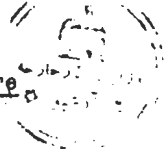
Москва, 30. октября 1929 года.

Председатель Центрального
Исполнительного Комитета Союза Советских
Социалистических Республик

Секретарь Центрального
Исполнительного Комитета Союза Советских
Социалистических Республик

Traité d'Amitié
entre la République d'Estonie et l'Empire
de Perse.

Le Chef de la République d'Estonie

et

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse,

également animés du désir de consolider les rapports d'amitié traditionnels entre les deux Etats, ont résolu de conclure un Traité d'Amitié et ont nommé à cet effet pour leurs Plénipotentiaires:

Le Chef de la République d'Estonie:

S.Exc. M. Julius SELJAMAA, Envoyé Extraordinaire et Ministre
Plénipotentiaire d'Estonie à Moscou,

Sa Majesté Impériale le Schah de Perse:

S.Exc. FATOULLAH KHAN PAKREVAN, Ambassadeur Extraordinaire et
Plénipotentiaire de Sa Majesté Impériale
le Schah de Perse,

Lesquels, après s'être communiqué leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes:

Article I.

Il y aura paix inviolable et amitié sincère et perpétuelle entre la République d'Estonie et l'Empire de Perse, ainsi qu'entre les ressortissants des deux Etats.

Article II.

Les Etats Contractants sont d'accord pour continuer leurs relations diplomatiques et consulaires, conformément aux principes et à la

pratique du droit commun international. Ils conviennent que les représentants diplomatiques et consulaires de chacun d'Eux recevront, sur le territoire de l'Autre, le traitement consacré par les principes et la pratique du droit commun international et qui, en tout cas et également sous conditions de réciprocité, ne pourra être moins favorable que le traitement accordé aux représentants diplomatiques et consulaires de la nation la plus favorisée.

Article III.

Les Etats Contractants sont d'accord pour régler les relations consulaires, commerciales, douanières et de navigation entre leurs pays ainsi que les conditions de l'établissement et du séjour de leurs ressortissants sur leurs territoires respectifs, par des conventions conformes aux principes et à la pratique du droit commun international et sur la base d'une parfaite égalité et réciprocité..

Article IV.

Les Etats Contractants conviennent de soumettre à l'arbitrage tous les différends qui surgiraient entre Eux à propos de l'application ou de l'interprétation des prescriptions de tous traités et conventions conclus ou à conclure, y compris le présent Traité, et qui n'auraient pu être réglés à l'amiable dans un délai raisonnable par les procédés diplomatiques ordinaires.

Cette disposition s'appliquera également en cas de besoin à la question préalable de savoir si le différend se rapporte à l'interprétation ou à l'application desdits traités et conventions.

La décision du tribunal arbitral obligera les parties.

Pour chaque litige le tribunal arbitral sera formé sur la demande d'un des Etats Contractants et de la façon suivante: dans le délai de trois mois à dater du dépôt de la demande, chaque Etat désignera son arbitre qui pourra également être choisi parmi les ressortissants d'un Etat tiers. Si les deux Etats ne s'entendent pas, dans les trois mois à dater du dépôt de la demande, sur le délai dans lequel les deux ar-

titres devront avoir rendu leur décision, ou si les deux arbitres ne parviennent pas à régler le litige dans le délai à eux imparti, les deux Etats choisiront pour tiers arbitre un ressortissant d'un Etat tiers. Si les Etats ne tombent pas d'accord sur le choix du tiers arbitre dans le délai de deux mois à dater du jour ou aura été formulée la demande de la nomination d'un tiers arbitre, ils prieront en commun ou, faute d'avoir introduit cette requête commune dans un nouveau délai de deux mois, le plus diligent d'entre Eux priera le Président de la Cour Permanente de Justice Internationale de la Haye, de nommer ce tiers arbitre parmi les ressortissants des Etats tiers. Du commun accord des parties il pourra lui être remise une liste des Etats tiers auquel son choix devra se restreindre. Elles se réservent de s'entendre à l'avance pour une période déterminée sur la personne du tiers arbitre.

La procédure que les deux arbitres auront à observer, si elle n'a pas été réglée dans un compromis spécial entre les deux Etats et conclu au plus tard lors de la désignation des arbitres, sera, sauf dispositions contraires des deux Gouvernements, réglée conformément à l'article 57 et aux articles 59 à 85 de la Convention de la Haye, du 18 octobre 1907, pour le règlement des conflits internationaux.

Au cas où il aurait fallu procéder à la désignation d'un tiers arbitre et à défaut d'un compromis entre les deux Etats Contractants ayant déterminé la procédure à suivre à partir de cette désignation, le tiers arbitre se joindra aux deux premiers arbitres, et le tribunal arbitral, ainsi formé, déterminera sa procédure et règlera le différend. Toutes les décisions du tribunal arbitral seront rendues à la majorité.

Article V.

Le présent Traité sera ratifié de part et d'autre selon les dispositions constitutionnelles propres à chacun des Etats Contractants et l'échange des ratifications aura lieu aussitôt que faire se pourra. Il entrera en vigueur avec l'échange des ratifications.

En foi de quoi les Plénipotentiaires respectifs ont signé le présent Traité rédigé en deux exemplaires français et y ont apposé leurs

sciaux.

Fait à Moscou, le 3 octobre 1931.

(L.S.) Jul. SELJAMAA.

(L.S.) F. PAKREVAN.

PROTOCOLE FINAL.

Au moment de procéder à la signature du Traité d'Amitié conclu aujourd'hui entre la République d'Estonie et l'Empire de Perse, les Plénipotentiaires soussignés ont fait la déclaration suivante qui constituera partie intégrante du Traité même.

Les deux Etats Contractants se réservent le droit de réexaminer les dispositions de l'article 4 du Traité d'Amitié à partir du moment où dix ans se seront écoulés depuis l'échange des ratifications du dit Traité.

Fait à Moscou, le 3 octobre 1931.

Jul. SELJAMAA.

F. PAKREVAN.

مؤسسه چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه به تازگی منتشر کرده است:

کلیات

مجموعه مقالات ششمین سمینار

خلیج فارس

مرکز مطالعات خلیج فارس

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۳۳۸ صفحه

مباحث پایه

مبانی و مدل‌های تصمیم‌گیری در سیاست

خارجی

تألیف: سید حسین سیف‌زاده

چاپ اول: ۱۳۷۵، دوم ۱۳۷۶ / ۲۵۶ صفحه

مباحث فرهنگی

آراء و افکار اسلام شناسان معاصر آلمان

تألیف: سید حسین موسویان

چاپ اول: ۱۳۷۶ / ۱۸۰ صفحه

مباحث سیاسی

دیپلماسی بحران

تألیف احمد شه‌وری

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۳۳۰ صفحه

مشارکت سیاسی زنان در ایران

تألیف نسرتین مصفا

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۲۲۰ صفحه

ارتش سرخ در افغانستان

تألیف بوریس گرومف، ترجمه عزیز آریانفر

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۲۵۲ صفحه

سیر تکوینی انقلاب اسلامی

تألیف جواد منصوری

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۳۹۲ صفحه

مباحث حقوق بین‌الملل

قواعد آمره و نظم حقوقی بین‌المللی

حسین شریفی طرازکوهی

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۳۲۰ صفحه

رساله‌ها

اکو: یک دیدگاه منطقه‌ای

تألیف کامبیز شیخ حسینی

چاپ اول: ۱۳۷۵ / ۱۹۸ صفحه

اسناد

اسنادی از روابط ایران و فرانسه

در دوره فتح‌علی شاه قاجار

اداره انتشار اسناد

به کوشش محمدحسن کاووسی عراقی و حسین احمدی

چاپ اول: ۱۳۷۶ / ۲۹۶ صفحه

جهادیه (فتاوی جهادیه علما و مراجع

عظام در جنگ جهانی اول)

اداره انتشار اسناد

به کوشش محمدحسن کاووسی عراقی و نصرالله صالحی

چاپ اول: ۱۳۷۵/۱۶۸ صفحه

مبامث آسیای مرکزی و قفقاز

تاریخ تمدنهای آسیای مرکزی

یونسکو ترجمه صادق ملک شه میرزادی

«بخش دوم از جلد اول»، ۳۵۶ صفحه

«بخش اول از جلد دوم»، ۳۹۰ صفحه

چاپ اول: ۱۳۷۵

پچنگها، کومانها و یاسها

تألیف آندراس پالوتسی هوآرت

ترجمه رقیه بهزادی

چاپ اول: ۱۳۷۵/۲۲۰ صفحه

اصلاحات اقتصادی در ازبکستان

تألیف اسلام کریم‌آف، به کوشش سیدعلی موجانی

چاپ اول: ۱۳۷۵/۸۸ صفحه

مبامث تاریخی

تاریخ روابط خارجی ایران ۱/ دوره اول

مشروطه

تألیف علی‌اکبر ولایتی

چاپ اول: ۱۳۷۲، چاپ دوم: ۱۳۷۴/۱۶۰ صفحه

تاریخ روابط خارجی ایران

در دوران ناصرالدین شاه و

مظفرالدین شاه

تألیف علی‌اکبر ولایتی

چاپ دوم: ۱۳۷۵/۵۶۴ صفحه

تاریخ روابط خارجی ایران

در عهد شاه عباس اول صفوی

تألیف علی‌اکبر ولایتی

چاپ اول: ۱۳۷۴/۳۰۸ صفحه

تاریخ روابط خارجی ایران

در عهد شاه اسماعیل صفوی

تألیف علی‌اکبر ولایتی

چاپ اول: ۱۳۷۴/۴۳۸ صفحه

تاریخ رومانی از دیرباز تاکنون

تألیف ولاد جورجسکو، ترجمه جعفر احمدزادگان

چاپ اول: ۱۳۷۵/۴۲۰ صفحه

مبامث فرهنگها

فرهنگ روابط بین‌الملل

تألیف غلامرضا علی بابایی

چاپ اول: ۱۳۷۵/۳۷۶ صفحه

فصلنامه‌ها

مجله سیاست خارجی

(سال یازدهم، شماره ۱)

بهار ۱۳۷۶

مجله مطالعات آسیای مرکزی و قفقاز

(سال چهارم، شماره ۱۷)

بهار ۱۳۷۶

136

In the Name of God

*Documents of Bilateral Treaties
Between Iran and
Other Governments*

Vol. 8 (Part one)

*Consist of Treaties Between Iran and:
Sharjeh, Soviet Union*

Publications of Documents Unit

Fariba ShabaniNasr

*The Institute For Political and International Studies
Tehran - 1997*

